PAUL ADAM NACHFOLGER
KARL LION
KUNSTBUCHBINDEREI
DÜSSELDORF

TES

CODICES [illegible]
SYNODI [illegible]
ITEM AUGUST[illegible]
NOS GUELP[illegible]
SIESES, NIC[illegible]
GRAECORUM [illegible]
PRINCIPIBUS [illegible]
ITERUM REC[illegible]
EUSEBII, EU[illegible]

LECT

ECC

SYNA

CHRIS

LITTERARUM [illegible]
MOSQ[illegible]

TOM.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

AD

CODICES MOSQUENSES UTRIUSQUE BIBLIOTHECAE SS. SYNODI, TABULARII IMPERIALIS, ATQUE UNIVERSITATIS, ITEM AUGUSTANOS, DRESDENSES, GOETTINGENSES, GOTHANOS, GUELPHERBYTANOS, LANGERI, MONACHIENSES, LIPSIENSES, NICEPHORI ET ZITTAVIENSEM, ADHIBITIS PATRUM GRAECORUM LECTIONIBUS, EDITIONIBUS N. TESTAMENTI PRINCIPIBUS ET DOCTORUM VIRORUM LIBELLIS CRITICIS, ITERUM RECENSUIT, SECTIONES MAIORES ET MINORES EUSEBII, EUTHALII ET ANDREAE CAESARIENSIS NOTAVIT,

PRIMUM QUOQUE NUNC

LECTIONES ECCLESIASTICAS

EX USU

ECCLESIAE GRAECAE DESIGNAVIT

AC

SYNAXARIA EVANGELIARII

ET

PRAXAPOSTOLI

ADDIDIT

ET

CRITICIS INTERPOSITIS ANIMADVERSIONIBUS

EDIDIT

CHRISTIANUS FRIDERICUS DE MATTHAEI,

LITTERARUM GRAECARUM LATINARUMQUE IN UNIVERSITATE CAESAREA MOSQUENSI PROFESSOR P. O. ET CONSILIARIUS AULICUS.

TOM. III. CONTINENS EPISTOLAS PAULI ET JOANNIS APOCALYPSIN.

RONNEBURGI. ANNO MDCCCVII.

APUD AUGUSTUM SCHUMANN.

GEGRÜNDET VON J. F. BENZENBERG 1846 ZAHLEN ENTSCHEIDEN
STERNWARTE DER STADT DÜSSELDORF
333

AUGUSTISSIMO

ET

POTENTISSIMO

PRINCIPI ET DOMINO

ALEXANDRO I

IMPERATORI

ET

AUTOCRATORI

ROSSORUM OMNIUM

ETC. ETC. ETC.

SUMMA ANIMI PIETATE CONSECRATUM.

VON J. F. BENZENBERG 1846.
STERNWARTE DER STADT DÜSSELDORF

APOCALYPSIS
IOANNIS.

PRAEFATIO.

Contextum, quem vocant, in hoc libello expreſſi ex priore editione mea, quae cum duplici commentario critico prodiit Rigae et Lipſiae 1785. 8. Ad hunc contextum accommodatae ſunt variae lectiones et animadverſiones, quas hic deinceps ſubiecimus. Probabiliores lectiones Codicum, littera A., minus probabiles, littera B. notavimus. Reliquas, his inferiores, interdum etiam indicavimus, addita littera C. De locis, admodum paucis, hic copioſius egimus, cum pleraque in editione priore occupaviſſemus.

Veterum et recentiorum de hoc libello, et auctore eius, contrariae ſententiae, non ſunt ignotae. Hoc quilibet ipſe videt, inventionem eius haud adeo fuiſſe difficilem, cum omnis repetita ſit *ἑυρεσιλογίας ἀφορμὴ* a numeris. Quod nos attinet, bona fide teſtari poſſumus, nos, ut virum honeſtum decet, tractaſſe hunc libellum, tanquam divinum, ſumma, et cura, et diligentia, et religione.

Poſt priorem editionem meam ſeptem Codices denuo examinavi, quos appello 7. 15. 17. 19. 21. 22. 23. Lectiones Ioannis Hentenii, ex eius Arethae exemplari, ab aliis editoribus neglectae, hic notantur numero 20. Hos octo Codices interdum hic laudavi. Eorum autem variae lectiones cum reliquorum in totum N. Teſtamentum brevi poſt prodibunt. Omnes prioris meae, et huius editionis Codices Apocalypſeos pro cuiusque auctoritate in quinque claſſes diſtribuo. Praeſtantiſſimi ac primae claſſis ſunt r. 21. l. 17. p. 15. ſecundae claſſis k. 19. Tertiae o. 20. 23. Quartae 7. Quintae 23.

Poſt meam priorem editionem Birgius ad edit. Steph. maiorem examinavit, certe notavit, Codices fere quatuordecim. Quos ſi cum mea editione contendere potuiſſet, vix emerſura fuiſſet tertia pars variarum lectionum, ſi praeſertim vitioſorum Codicum Andreae et ex Andrea corruptorum, velut Laur. IV, 32. etc. lectiones excludantur. Evidenter hoc apparebit, cum meorum Codd. variae lectiones prodierint. Ex Birchii Codicibus octo omnino, quos etiam frequentius appellat, ſunt notabiles.

Alterus

Alterus quatuor examinavit, quos eo ordine, quo varietates lectionum notavit, appello, Vind. 1. 2. 3. 4. Tertius et quartus commentarium Andreae habet.

Editores priores, qui fere Erasmum ſecuti ſunt, procul in hoc libro aberraverunt a vero. Erasmus enim uno ſolo Codice Reuchlini, eoque adeo mutilo, inſtructus fuit. Iſte autem Codex, ut perhibent, adiunctum habebat commentarium Arethae et Andreae. Cum vero hos commentarios in nullo Codice confuſos invenerim: probabile mihi videtur, ſolum Andreae, aut Arethae commentarium additum fuiſſe. Inde tot corruptiones reperiuntur in editione Erasmi, quas ipſe etiam, adhibitis Codicibus Latinis, ſuis coniecturis, ac ſuis corruptionibus auxit. Poſtea Erasmus adhibuit etiam editionem Complutenſium. Verum hi quoque, vel uno ſolo Codice Andreae, meliore tamen, inſtructi fuerunt, vel certe eius generis Codicem potiſſimum ſecuti ſunt. Inde accidit, ut editio Complutenſis ſimillima ſit meo Moſquenſi Codici o. Textus ergo *receptus*, ut vocatur, repetitus eſt ex vitioſis Arethae et Andreae Codicibus, quod dudum in priore editione demonſtravi.

Cum

Cum Bengelius in hoc libello, quem multis de caussis accuratius et religiosius tractare decreverat, ab una parte, per versionem Latinam vulgatam, per Cod. Alexandrinum, per corruptiones Andreae et Arethae, ab altera, per lectiones praestantissimorum Codd. ad extremas angustias se compulsum videret, per summam desperationem, quod nemo criticus, nisi idoneis ac in primis historicis argumentis motus facere solet, excogitavit *recensionem* Africanam et Asiaticam. Codicem ergo Andreae Palatinum refert ad recensionem Asianam: Codicem autem eiusdem Andreae Augustanum, quem nos quoque tractavimus, Africanam recensionem exhibere opinatur. (v. Apparat. crit. p. 780. §. IX.) Qui vero accuratius ad Codices attenderit, ac Codices Andreae, Arethae, et ex his corruptos, a ceteris praestantioribus separaverint, ii facile animadvertent, hic de diversis cogitare recensionibus, prorsus vanum esse atque temerarium.

Simile aliquid usu venit mihi in Evangeliis, post priorem editionem meam. Inter ceteros Codices enim examinavi quoque tres Augustanos. In his duo sunt cum Theophylacti scholiis 10. et 11. Hi vehementer, et inter se, et a ceteris praestan-

ſtantioribus Codicibus diſſentiunt. Scribae enim fuerunt, et leves, et audaces. Codex 11. ὑπογραφὴν habet hanc: ἐγράφη καὶ ἀντεβλήθη ἐκ τῶν ἱεροσολυμιτῶν παλαιῶν ἀντιγράφων, τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει ἀποκειμένων. Iam ſi quis iſtiusmodi ſpecioſis mendaciis ſcribarum fidem habeat, facile hunc Codicem cum recenſionum fabris referre poſſit ad recenſionem Hieroſolymitanam, alterum vero, quod Theophylactus Bulgarorum fuit epiſcopus, ad Bulgaricam. Ut enim Bengelius alterum ex iſtis Codicibus ad Aſiaticam, alterum ad Africanam recenſionem referret, ne quidem uno huiusmodi mendaci teſtimonio unius iſtorum duorum ſcribarum moveri potuit. Tertius Codex, quem 12 appello, ſcholia excerpta habet ex Chryſoſtomo, et ex eo peſſime atque impudentiſſime corruptus eſt. Ita ergo evadit recenſio tertia, ſeu, ut Griesbachius vocat, Chryſoſtomica. Verum huiusmodi commenta riſum movent Criticis, qui integros et adulteratos Codices diſcernere didicerunt. Obiter addo, quod in Catena in Marcum, quae vulgo Victori Antiocheno tribuitur, legitur. (v. edit. meam Moſquenſem Voll. II. pag. 122. et edit. N. Teſt. Birchianam pag. 316.) Nam ibi memoratur παλαιστιναῖον εὐαγγέλιον μάρκου. His ergo confirmari poterit

erit Semleri recenſio Palaeſtina. Verum ex his nihil licet colligere, niſi hoc, ac ne id quidem ſatis certo: fuiſſe evangelium, et antiquiſſimum, et accuratiſſimum, in Palaeſtina, forte Hieroſolymis, idque poſtero tempore translatum eſſe, auctore ſcribae Codicis Aug. 11. in montem Atho. Verum ſcriba iſte eo exemplari aut omnino non eſt uſus, aut profecto negligentiſſime, niſi adeo totam iſtam ὑπογραφὴν, quod et ab aliis ſcribis factum eſſe compertum habeo, ex alio Codice vetuſtiore repetierit. Alii alias coniecturas interponent, certo autem nihil definiri poterit.

Ἀνδρέου ἐπισκόπου καισαρείας καππαδοκίας διαίρεσις τῆς ἀποκαλύψεως εἰς κεφάλαια καὶ λόγους.

Κεφ. Α. 1) λόγ. α.) προοίμιον τῆς ἀποκαλύψεως, καὶ ὅτι δι᾽ ἀγγέλου αὐτῷ δέδοται. Cap. I, verf. 1.

Β.) ὀπτασία, ἐν ᾗ τὸν ἰησοῦν ἐθεάσατο ἐν μέσῳ λυχνιῶν ζ. χρυσῶν ἐνδεδυμένον ποδήρη. I, 9.

Γ.) τὰ γεγραμμένα πρὸς τὸν τῆς ἐφεσίων ἐκκλησίας ἄγγελον. II, 1.

Δ. β.) τὰ δηλωθέντα τῷ τῆς σμυρναίων ἐκκλησίας ἀγγέλῳ. II, 8.

Ε.) τὰ σημανθέντα τῷ τῆς περγάμων ἐκκλησίας ἀγγέλῳ. II, 12.

Ϛ.) τὰ γεγραμμένα τῷ τῆς ἐν θυατείροις ἐκκλησίας ἀγγέλῳ. II, 18.

Ζ. γ.) τὰ ἐπεσταλμένα τῷ τῆς ἐν σάρδεσιν ἐκκλησίας ἀγγέλῳ. III, 1.

Η.) τὰ γραφέντα τῷ τῆς ἐν φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας ἀγγέλῳ. III, 7.

Θ.) τὰ δηλωθέντα πρὸς τὸν τῆς λαοδικέων ἐκκλησίας ἄγγελον. III, 14.

Ι. δ.) περὶ τῆς ὀραθείσης θύρας ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ τῶν κδ. πρεσβυτέρων. IV, 1.

ΙΑ.)

1) Λόγοι numerantur κδ. propter κδ. πρεσβυτέρους, quorum hic fit mentio. Hic numerus ter fumtus efficit οβ. Totidem ergo funt capita. Myftice!

ΙΑ) περὶ τῆς βίβλου τῆς ἐσφραγισμένης σφραγῖσιν ζ. ἣν οὐδεὶς τῆς κτιστῆς φύσεως δύναται ἀνοῖξαι. V, 1.

ΙΒ) περὶ τοῦ ἀρνίου τοῦ τὰ ζ. κέρατα ἔχοντος, ὅπως τὴν βίβλον ἀνέῳξεν. V, 6.

ΙΓ. ε.) λύσις τῆς πρώτης σφραγῖδος, τὴν ἀποστολικὴν διδαχὴν σημαίνουσα. VI, 1.

ΙΔ.) λύσις τῆς β. σφραγῖδος, δηλοῦσα τὸν τῶν ἀπίστων κατὰ τῶν πιστῶν πόλεμον. VI, 3.

ΙΕ.) λύσις τῆς γ. σφραγῖδος, δηλοῦσα τῶν μὴ παγίως πιστευσάντων τῷ χριστῷ τὴν ἔκπτωσιν. VI, 5.

ΙϚ. ϛ.) λύσις τῆς δ. σφραγῖδος, ἐμφαίνουσα τὰς ἐπαγομένας παιδευτικὰς μάστιγας τοῖς δι' ἀνυπομονησίας ἀρνησαμένοις τὸν κύριον. VI, 7.

ΙΖ.) λύσις τῆς πέμπτης σφραγῖδος, σημαίνουσα τὴν τῶν ἁγίων πρὸς κύριον περὶ τῆς συντελείας καταβόησιν. VI, 9.

ΙΗ.) λύσις τῆς ϛ. σφραγῖδος τὰς ἐν τῇ συντελείᾳ ἐπαγομένας πληγὰς ἐμφαίνουσα. VI, 12.

ΙΘ. ζ.) περὶ τῶν σωζομένων ἐκ πληγῆς τῶν τεσσάρων ἀγγέλων χιλιάδων ρμδ. VII, 1.

Κ.) περὶ τοῦ ἀναριθμήτου ὄχλου τῶν ἐξ ἐθνῶν λαμπροφορούντων. VII, 9.

ΚΑ.) λύσις τῆς ἑβδόμης σφραγῖδος, δηλοῦσα ἀγγελικὰς δυνάμεις προσάγειν τῷ θεῷ τὰς τῶν ἁγίων προσευχὰς, ὡς θυμιάματα. VIII, 1.

ΚΒ. η.) περὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων, ὧν τοῦ πρώτου σαλπίσαντος, χάλαζα καὶ πῦρ καὶ αἷμα ἐπὶ τῆς γῆς ἐφέρετο. VIII, 7.

ΚΓ.)

ΚΓ.) περὶ τοῦ β. ἀγγέλου καὶ τῆς ἀπωλείας τῶν ἐν θαλάσσῃ ἐμψύχων. VIII, 8.
ΚΔ.) περὶ τοῦ γ. ἀγγέλου καὶ τοῦ πικρασμοῦ τῶν ποταμίων ὑδατάτων. VIII, 10.
ΚΕ. θ.) περὶ τοῦ δ. ἀγγέλου καὶ τοῦ σκοτισμοῦ τῶν φωστήρων. VIII, 12.
ΚϚ.) περὶ τοῦ ε. ἀγγέλου καὶ τῶν νοητῶν ἀκρίδων καὶ τοῦ ποικίλου τῆς μορφῆς αὐτῶν. IX, 1.
ΚΖ.) περὶ τοῦ ϛ. ἀγγέλου καὶ τῶν ἐπὶ τῷ εὐφράτῃ λυομένων ἀγγέλων. IX, 13.
ΚΗ. ι.) περὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ περιβεβλημένου ἶριν καὶ νεφέλην καὶ τὴν συντέλειαν προμηνύοντος. X, 1.
ΚΘ.) ὅπως τὸ βιβλιδάριον ἐκ τοῦ ἀγγέλου ὁ εὐαγγελιστὴς εἴληφεν. X, 8.
Λ.) περὶ ἐνὼχ καὶ ἠλία. XI, 3.
ΛΑ. ια.) πῶς ἀναιρεθέντες ὑπὸ τοῦ ἀντιχρίστου ἐνὼχ καὶ ἠλίας ἀναστήσονται. XI, 11.
ΛΒ.) περὶ τῆς ζ. σάλπιγγος καὶ τῶν ὑμνούντων τὸν θεὸν ἁγίων ἐπὶ τῇ μελλούσῃ κρίσει. XI, 15.
ΛΓ.) περὶ τῶν διωγμῶν τῆς ἐκκλησίας τῶν προτέρων καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ ἀντιχρίστου. XI, 19.
ΛΔ. ιβ.) περὶ τοῦ πολέμου τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν δαιμόνων καὶ τῆς τοῦ σατανᾶ πτώσεως. XII, 7.
ΛΕ.) ὅπως ὁ δράκων διώκων τὴν ἐκκλησίαν ου παύεται. XII, 13.
ΛϚ.) περὶ τοῦ θηρίου τοῦ δεκακεράτου καὶ ἑπτακεφάλου. XII, 18.
ΛΖ. ιγ.) περὶ τοῦ ψευδοπροφήτου. XIII, 11.
ΛΗ.) περὶ τοῦ μιαροῦ ὀνόματος τοῦ θηρίου. XIII, 18.

ΛΘ.)

ΛΘ.) περὶ τοῦ ἀρνίου καὶ τῶν ρμδ. χιλιάδων. XIV, 1.

Μ. ιδ.) περὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ προαγορεύοντος τὴν ἐγγύτητα τῆς κρίσεως. XIV, 6.

ΜΑ.) περὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ τὴν πτῶσιν Βαβυλῶνος κυρήσσοντος. XIV, 8.

ΜΒ.) περὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἀσφαλιζομένου τοὺς πιστοὺς, μὴ δέχεσθαι τὸν ἀντίχριστον. XIV, 9.

ΜΓ. ιε.) ὅπως ὁ ἐν τῇ νεφέλῃ καθήμενος τῷ δρεπάνῳ συντελεῖ τὰ ἐν τῇ γῇ βλαστάνοντα. XIV, 14.

ΜΔ.) περὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ τρυγῶντος τὴν τῆς πικρίας ἄμπελον. XIV, 17.

ΜΕ.) περὶ τῶν ζ. ἀγγέλων τῶν ἐπαγόντων τοῖς ἀνθρώποις πρὸ τῆς συντελείας τὰς πληγὰς, καὶ περὶ τῆς ὑαλίνης θαλάσσης. XV, 1.

ΜϚ. ιϛ.) ὅπως, τῆς πρώτης φιάλης ἐκχυθείσης, ἕλκος κατὰ τῶν ἀποστατῶν γίνεται. XVI, 2.

ΜΖ.) πληγὴ δευτέρα κατὰ τῶν ἐν θαλάσσῃ ψυχῶν. XVI, 3.

ΜΗ.) ὅπως οἱ ποταμοὶ διὰ τῆς γ. πληγῆς εἰς αἷμα μετακεράννυνται. XVI, 4.

ΜΘ. ιζ.) ὅπως διὰ τῆς δ. πληγῆς καυματίζονται οἱ ἄνθρωποι. XVI, 8.

Ν.) ὅπως διὰ τῆς ε. πληγῆς ἡ βασιλεία τοῦ θηρίου σκοτίζεται. XVI, 10.

ΝΑ.) ὅπως διὰ τῆς ϛ. φιάλης ἡ ὁδὸς διὰ τοῦ εὐφράτου τοῖς ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου βασιλεῦσιν ἀνοίγεται. XVI, 12.

ΝΒ. ιη.) ὅπως διὰ τῆς ζ. φιάλης χάλαζα καὶ σεισμὸς κατὰ τῶν ἀνθρώπων γίνεται. XVI, 17.

ΝΓ.

ΝΓ. περὶ ἑνὸς τῶν ζ. ἀγγέλων τοῦ δεικνύντος τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῃ τὴν τῆς πόρνης πόλεως καθαίρεσιν, καὶ περὶ τῶν ζ. κεφαλῶν καὶ τῶν ι. κεράτων. XVII, 1.

ΝΔ.) ὅπως ὁ ἄγγελος τὸ ὁραθὲν αὐτῷ μυστήριον ἡρμήνευσεν. XVII, 6.

ΝΕ. ιθ.) περὶ ἑτέρου ἀγγέλου τὴν πτῶσιν Βαβυλῶνος δηλοῦντος, καὶ περὶ οὐρανίου φωνῆς τὴν ἐκ τῆς πόλεως φυγὴν ἐντελλομένης, καὶ περὶ τῆς ἀποβολῆς τῶν τερπνῶν αὐτῆς. XVIII, 1.

ΝϚ.) περὶ τῆς τῶν ἁγίων ὑμνῳδίας καὶ τοῦ τριπλοῦ ἀλληλούϊα, ὅπερ ἐπὶ τῇ καθαιρέσει Βαβυλῶνος ᾄδουσιν. XIX, 1.

ΝΖ.) περὶ τοῦ μυστικοῦ γάμου καὶ δείπνου τοῦ ἀρνίου. XIX, 7. καὶ ἡ γυνὴ κ. τ. λ.

ΝΗ. κ.) ὅπως τὸν χριστὸν ὁ Θεολόγος ἔφιππον εἶδε μετὰ δυνάμεων ἀγγελικῶν. XIX, 11.

ΝΘ.) περὶ τοῦ ἀντιχρίστου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ βαλλομένων εἰς τὴν γέενναν. XIX, 17.

Ξ.) ὅπως ὁ σατανᾶς ἐδέθη ἀπὸ τῆς τοῦ χριστοῦ σταυρώσεως μέχρι τῆς συντελείας, καὶ περὶ τῶν χιλίων ἐτῶν. XX, 1.

ΞΑ. κα) περὶ τῶν ἡτοιμασμένων θρόνων τοῖς φυλάξασι τὴν χριστοῦ ὁμολογίαν ἀνεξάρνητον. XX, 4.

ΞΒ.) τί ἐστιν ἡ πρώτη ἀνάστασις, καὶ τίς ὁ δεύτερος θάνατος. XX, 5.

ΞΓ.) περὶ τοῦ γὼγ καὶ μαγώγ. XX, 7.

ΞΔ. κβ.) περὶ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως καὶ κρίσεως. XX, 11.

ΞΕ.) περὶ καινῶν οὐρανοῦ τε καὶ γῆς, καὶ τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ. XXI, 1.

ΞϚ.)

ΞΣ.) περὶ ὧν εἶπεν ὁ ἐν τῷ θρόνῳ καθήμενος. XXI, 5.

ΞΖ. κγ.) περὶ ἀγγέλου δεικνύντος αὐτῷ τὴν τῶν ἁγίων πόλιν καὶ τὸ ταύτης τεῖχος σὺν τοῖς πυλεῶσι διαμετροῦντος, XXI, 9.

ΞΗ.) περὶ τοῦ καθαροῦ ποταμοῦ τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τοῦ θρόνου. XXII, 1.

ΞΘ.) ὅτι θεὸς τῶν προφητῶν ὁ χριστὸς, καὶ δεσπότης τῶν ἀγγέλων. XXII, 6.

Ο. κδ.) περὶ τοῦ ἀξιοπίστου τῶν τεθεαμένων τῷ ἀποστόλῳ. XXII, 8.

ΟΑ.) ὅπως ἐκελεύσθη, μὴ σφραγίσαι, ἀλλὰ κηρῦξαι τὴν ἀποκάλυψιν. XXII, 10.

ΟΒ.) ὅπως ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ ἐν αὐτῇ πνεῦμα προσκαλοῦνται τὴν τοῦ χριστοῦ ἔνδοξον ἐπιφάνειαν, καὶ περὶ τῆς ἀρᾶς, ἣ ὑποβάλλονται οἱ τὴν βίβλον ταύτην παραχαράττοντες. XXII, 16.

Ἰωάννου

Ἰωάννου

Ἀποκάλυψις.

A. α. Ἀποκάλυψις ἰησοῦ χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ I, 1.
ὁ θεὸς, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γε-
νέσθαι ἐν τάχει· καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας
διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ
ἰωάννῃ· ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 2.
καὶ τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ χριστοῦ, ὅσα εἶδε.
μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες 3.
τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες
τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς
ἐγγύς. ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις 4.
ταῖς ἐν τῇ ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ θεοῦ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος·
καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων, ἃ ἐνώπιον
τοῦ θρόνου αὐτοῦ· καὶ ἀπὸ ἰησοῦ χριστοῦ, 5.
ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς, ὁ πρωτότοκος τῶν νε-
κρῶν,

Διάφορος γραφὴ καί τινες σημειώσεις ἄλλαι.

I, 4. ἀπὸ ὁ. B. ἀπὸ τοῦ ὁ. I. ἀπὸ τοῦ θεοῦ ὁ. C.

κρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς·
τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λούσαντι ἡμᾶς
ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι
6. αὐτοῦ. καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν,
ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ
δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
7. αἰώνων. ἀμήν. ἰδοὺ, ἔρχεται μετὰ τῶν
νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλ-
μὸς, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ
κόψονται ἐπ᾽ αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς
8. γῆς· ναὶ, ἀμήν. ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω,
λέγει κύριος ὁ θεὸς, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ
9. ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. ἐγὼ ἰωάννης B.
ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, καὶ κοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει
καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ,
ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ πάτμῳ,
διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ δια τὴν μαρ-
10. τυρίαν ἰησοῦ χριστοῦ. ἐγενόμην ἐν πνεύμα-
τι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα φωνὴν
11. ὀπίσω μου μεγάλην, ὡς σάλπιγγος, λεγού-
σης· ὃ βλέπεις, γράψον εἰς βιβλίον, καὶ
πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς ἔφεσον,
καὶ εἰς σμύρναν, καὶ εἰς πέργαμον, καὶ εἰς
θυάτειρα, καὶ εἰς σάρδεις, καὶ εἰς φιλα-
12. δέλφειαν, καὶ εἰς λαοδίκειαν. καὶ ἐκεῖ
ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν, ἥτις ἐλάλει
μετ᾽ ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχ-
νίας

5. ἀγαπῶντι] ἀγαπήσαντι. C. ἀγαπᾷ εἰσαεί· ἔλουσεν ἐφάπαξ. Ita ego arbitror.

13.νίας χρυσᾶς. καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ
λυχνιῶν ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον
ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς
14.ζώνην χρυσῆν. ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ
τρίχες λευκαὶ, ὡσεὶ ἔριον λευκὸν, ὡς χιών·
καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός·
15.καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ,
ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐ-
16.τοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν. καὶ ἔχων
ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἀστέρας ἑπτά· καὶ
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος
ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς
17.ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. καὶ
ὅτε εἶδον αὐτὸν, ἔπεσον πρὸς τοὺς πόδας
αὐτοῦ, ὡς νεκρός· καὶ ἔθηκε τὴν δεξιὰν αὐ-
τοῦ ἐπ' ἐμὲ, λέγων· μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι
18.ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· καὶ ὁ ζῶν, καὶ
ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν. καὶ ἔχω τὰς
19.κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. γρά-
ψον οὖν, ἃ εἶδες, καὶ ἅ εἰσι, καὶ ἃ μέλλει
20.γίνεσθαι μετὰ ταῦτα. τὸ μυστήριον τῶν
ἑπτὰ ἀστέρων, ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου,
καὶ

13. μαστοῖς] Aliqui μαζοῖς, quod vulgo credunt μαστὸν eſſe mulierum, μαζὸν virorum. Ita certe Ammon. Contra ſunt exempla probatorum auctorum.

14. λευκαὶ καὶ ὡς t λευκαὶ ὡς. A.

καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ
ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν
εἰσι· καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλη-
Γ. σίαι εἰσί. Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ II, 1.
ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ κρατῶν
τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ
περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν
χρυσῶν. οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν 2.
κόπον σου, καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι
οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς· καὶ ἐπείρασας
τοὺς λέγοντας, ἑαυτοὺς ἀποστόλους εἶναι,
καὶ οὐκ εἰσί· καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς·
καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ 3.
τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασας. ἀλλ᾽ 4.
ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν
πρώτην ἀφῆκας. μνημόνευε οὖν, πόθεν 5.
πέπτωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ
πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί
σοι ταχὺ, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου
ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς.
ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα 6.
τῶν νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. ὁ ἔχων 7.
οὖς, ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς
ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν
ἐκ

II, 1. Erasmi ἐπὶ μέσῳ nec Alter, nec Birch. invenit, v. P. 241.

3. Ut ego edidi, habent mei omnes, etiam 29. praeter duos Andreae Codd.

ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐςὶν ἐν τῷ
8. παραδείσω τοῦ θεοῦ μου. καὶ τῷ Δ. β.
ἀγγέλῳ τῆς ἐν σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον·
τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς
9. ἐγένετο νεκρὸς, καὶ ἔζησεν· ὄιδά σου
τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν, καὶ τὴν πτω-
χείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ· καὶ τὴν βλα-
σφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων, ἰουδαίους ἔιναι
ἑαυτοὺς, καὶ ὀυκ ἐισὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ
10. τοῦ σατανᾶ. μηδὲν φοβοῦ, ἃ μέλλεις
παθεῖν· ἰδοὺ δὴ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολος
ἐξ ὑμῶν ἐις φυλακὴν, ἵνα πειρασθῆτε·
καὶ ἕξετε θλίψιν ἡμέρας δέκα· γίνου
πιςὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν
11. ςέφανον τῆς ζωῆς. ὁ ἔχων ὂυς, ἀκου-
σάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις·
ὁ νικῶν ὀυ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου
12. τοῦ δευτέρου. καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν E.
περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει
ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίςομον τὴν
13. ὀξεῖαν· ὄιδα τὰ ἔργα σου, καὶ ποῦ
κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ·
καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ ὀυκ ἠρνήσω
τὴν πίςιν μου ἐν ταῖς ἡμέραις, ἂις
ἀντίπας, ὁ μάρτυς μου ὁ πιςὸς, ὃς
ἀπεκτάν-

8. ἔσχατος ὃς] ὃς — C. v. P. Sic mox v. 13. ὃς, post πιςὸς aliqui omittunt.

ἀπεκτάνθη παρ᾽ ὑμῖν, ὅπου ὁ σατανᾶς
κατοικεῖ. ἀλλ᾽ ἔχω κατά σου ὀλίγα, 14.
ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν
Βαλαὰμ, ὃς ἐδίδαξε τὸν Βαλὰκ βαλεῖν
σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ
φαγεῖν εἰδωλόθυτα, καὶ πορνεῦσαι. οὕτως 15.
ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν
νικολαϊτῶν ὁμοίως. μετανόησον οὖν, εἰ 16.
δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχὺ, καὶ πολεμήσω
μετ᾽ αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός
μου. ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦ- 17.
μα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ νικῶντι
δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου,
καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ
τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ
3. οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. καὶ τῷ 18.
ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας
γράψον· τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ
ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα
πυρὸς,

14. ἐδίδαξε τὸν βαλὰκ cum reliquis habet etiam 20. v. P. In ἐδίδαξε non accurate inſpecti videntur Codd. v. Alter.

15. ὁμοίως cum reliquis meis 20. Sed Andreae 7. ὃ μισῶ. v. Alter. Birch.

18. Θυατείρῳ, quod Erasm. laudat, legitur ſolum in Codd. non nullis in indice cap. 6. apud Andream. Dicitur τὰ Θυάτειρα, etſi Steph. de Urbb. dicat, olim dictum eſſe Εὔδει Θηλυκῷ. Sic enim legendum cenſeo. Ad manus eſt ſola edit. Baſil. 1568.

πυρὸς, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκο-
19. λιβάνῳ. οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν
ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὴν διακονίαν,
καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου,
20. τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. ἀλλ'
ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκά
σου Ἰεζάβελ, ἣ λέγει ἑαυτὴν προφῆτιν
καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δού-
λους, πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα.
21. καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον, ἵνα μετανοήσῃ,
καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας
22. αὐτῆς. ἰδοὺ, βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην
καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς
θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν
23. ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς· καὶ τὰ τέκνα
αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσον-
ται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ
ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ δώσω
24. ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. ὑμῖν
δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς, τοῖς ἐν Θυατείροις,
ὅσοι

20. ἀφεῖς et ἀφεὶς Codd. Notius erat ſcribis ἀφεῖς. Sed in hoc ſcriptore, ut alia, ferendum videtur ἀφεῖς, loco ἀφιεῖς ſeu ἀφίης. Ἐᾷς et ἀφῆκας correctiones ſunt. Opportune Wetſt. laudavit Exod. 32, 32. Ita quoque Chryſ. VI, 2. ἀφεῖς. Neque tamen ſilentio praetermittendum, quod apud eundem in eodem loco ἀφῇς, ἀφίης et ἀφιεῖς legitur. Eaedem varietates ſunt in Codd. τῶν ὁ, quos nos examinavimus.

21. καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι] cum reliquis 20.

ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην,
ὅιτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ
σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βάλλω ἐφ᾽
ὑμᾶς ἄλλο βάρος. πλὴν ὃ ἔχετε, κρα- 25.
τήσατε ἄχρις ὃυ ἀνοίξω. καὶ ὁ νικῶν, 26.
καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου,
δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν·
καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· 27.
ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντριβήσεται,
ὡς κἀγὼ ἔιληφα παρὰ τοῦ πατρός μου.
καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀςέρα τὸν πρωϊνόν. 28.
ὁ ἔχων ὖυς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει 29.
Ζ. γ. ταῖς ἐκκλησίαις. Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς III, 1.
ἐν σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει
ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ
τοὺς ἑπτὰ ἀςέρας· ὄιδά σου τὰ ἔργα,
ὅτι ὄνομα ἔχεις, καὶ ζῇς, καὶ νεκρὸς ἐι.
γίνου γρηγορῶν, καὶ ςήριξον τὰ λοιπὰ, 2.
ἃ ἔμελλες ἀποβάλλειν. οὐ γὰρ ἔυρηκά
σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ μου. μνημόνευε ὄυν, πῶς ἔιληφας, 3.
καὶ μετανόησον. ἐὰν ὄυν μὴ γρηγορήσης,
ἥξω

25. In meo 17. homo indoctus correxit, ἂν ἥξω. Idem mox verſ. 27. in vocabulo ῥάβδῳ litteram β. correxit, etſi β. ſed ea forma, ut ſaepe eſt in Codd. eſſet in Codd. v. P. pag. 32. 244.

III, 2. de ςήρισον v. P. Ita Codd. aliqui exhibent adeo Luc. 9, 51. 22, 32. Proverb. 15, 25.

ἥξω ἐπί σε, ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς,
4. ποίαν ὥραν ἥξω ἐπί σε. ἀλλ' ὀλίγα
ἔχεις ὀνόματα ἐν σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυ-
ναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσι
μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς· ὅτι ἄξιοί εἰσιν.
5. ὁ νικῶν, οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις
λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμο-
λογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ
πατρός μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
6. αὐτοῦ. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ
7. πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. καὶ τῷ H.
ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας
γράψον· τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθι-
νός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ δαυίδ· ὁ ἀνοί-
γων, καὶ οὐδεὶς κλείσει αὐτὴν, εἰ μὴ ὁ
8. ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει. οἶδά σου
τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν
ἀνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι
αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ
ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω
9. τὸ ὄνομά μου. ἰδοὺ, δίδωμι ἐκ τῆς
συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων,
ἑαυτοὺς ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν,
ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ, ποιήσω αὐτοὺς, ἵνα
ἥξωσι

3. γνῷς] γνώσῃ. B.

7. ὁ ἀνοίγων — ἀνοίξει] Ita adeo 20. qui tamen in fine addit, εἰ μὴ ὁ κλείων. v. P. 37. 245.

ἥξωσι καὶ προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν
ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν, ὅτι ἠγάπησά σε·
ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, 10.
κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πει-
ρασμοῦ, τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς
οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦν-
τας ἐπὶ τῆς γῆς. ἔρχομαι ταχύ· κράτει 11.
ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν
σου. ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν 12.
τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ
ἐξέλθῃ ἔτι· καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ
ὄνομα τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς
πόλεως τοῦ θεοῦ μου τῆς καινῆς ἱερουσα-
λὴμ, ἣ καταβαίνει ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ
τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τὸ καινόν.
ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει 13.
Θ. ταῖς ἐκκλησίαις. καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς 14.
ἐν λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε
λέγει ὁ ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ
ἀληθινὸς, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ.
οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, 15.
οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός.
οὕτως, ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὐ ζεστὸς, οὔτε 16.
ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός
μου. ὅτι λέγεις· πλούσιός εἰμι, καὶ 17.
πεπλούτηκα, καὶ οὐδενὸς χρείαν ἔχω.
καὶ οὐκ οἶδας, ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος, καὶ
ἐλεεινὸς, καὶ πτωχὸς, καὶ τυφλὸς, καὶ
γυμνός.

17. καὶ ὁ ἐλεεινός. A.

18. γυμνός. συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι χρυ-
σίον παρ' ἐμοῦ πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς, ἵνα
πλουτήσῃς· καὶ ἱμάτια λευκὰ, ἵνα περι-
βάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς
γυμνότητός σου· καὶ κολλύριον, ἵνα
ἐγχρίσῃ τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς.
19. ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω·
20. ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. ἰδοὺ, ἕστηκα
ἐπὶ τὴν θύραν, καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ
τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν,
καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν, καὶ δειπνήσω
21. μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. ὁ νικῶν,
δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ
θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα
μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.
22. ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα
IV, 1. λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Μετὰ ταῦτα I. δ.
εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἀνεῳγμένη ἐν τῷ
οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη, ἣν ἤκουσα,
ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων·
Ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι, ἃ δεῖ γενέσθαι
2. μετὰ ταῦτα. εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύ-
ματι· καὶ ἰδοὺ, θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ
οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος,
3. ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ·
καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου, ὁμοίως ὁρά-
σις

IV, 3. Scribae variant in κύλωθεν et κυκλόθεν. κυκλόθεν vero non ſolum Andr. et Areth. h. l. habent, ſed

σις σμαραγδίνων. καὶ κυκλόθεν τοῦ 4.
θρόνου, θρόνοι εἰκοσιτέσσαρες, καὶ ἐπὶ
τοὺς θρόνους τοὺς εἰκοσιτέσσαρας πρεσ-
βυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἐν
ἱματίοις λευκοῖς· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. καὶ ἐκ τοῦ 5.
θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ
καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς
καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, αἵ
εἰσιν ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ. καὶ 6.
ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη,
ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου
καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα,
γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπι-
σθεν. καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον 7.
λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον
μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον πρόσω-
πον ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ὅμοιον
ἀετῷ

ſed et Lyſias p. 283. edit. Reisk. De utroque monet Phavorinus.

4.] Alii Codd. καὶ poſt εἴκοσι omittunt et uno vocabulo exhibent εἰκοσιτέσσαρες, alii ſcribunt κδ. Rurſus alii poſt θρόνους non ſolum εἶδον omiſſum notant, ſed et τούς. Subdubito. Ἔσχον, quod excluſi, nec mei Cod. Andreae agnoſcunt.

6.] Alii, ὑελίνη, ut ὕαλος et ὕελος, quanquam Gaza hoc damnat. In Codd. non nullis ſcribitur etiam κρύσταλας, κρυσταλίζειν.

7. ἔχον πρόσ. ἀνθρώπου habet adeo alter Andreae Cod. apud

8. ἀετῷ πετομένῳ. καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα,
ἓν καθ' ἓν ἔχον ἀνὰ πτέρυγας ἓξ κυκλό-
θεν, καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν·
καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ
νυκτὸς, λέγοντες· ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος
κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ
9. ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. καὶ ὅταν δῶσι
τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι
10. εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, πεσοῦνται
οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ
καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνή-
σουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-
νων, καὶ βαλοῦσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν
11. ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες· ἄξιος
εἶ ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ ἅγιος,
λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν
δύναμιν· ὅτι σὺ ἔκτισας πάντα, καὶ διὰ
τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

Καὶ

apud Sylburg. Πετομένῳ imperiti correxerunt, quod fortaſſe πέτομαι non reperiebant in Schrevelio. Nam Platonem et alios eius generis ſcriptores editorum N. Teſt. *plebs ſtudioſa*, ut Huibnerus vocat, nunquam legit. Nec ſine cauſſa.

8.] Permulti ac probi Codd. novies habent ἅγιος.

9. δώσωσι t δώσουσι. C.

11.] Graece eſt εἰσὶ *ſunt*, non *erant*. Erasm. Scilicet ita erat in uno, quem ſolum habuit, Andreae Codice.

IA. Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου V, 1.
ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσω-
θεν καὶ ἔξωθεν, κατεσφραγισμένον σφρα-
γῖσιν ἑπτά. καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν, 2.
κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· τίς ἄξιός
ἐστιν ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς
σφραγῖδας αὐτοῦ; καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν 3.
τῷ οὐρανῷ ἄνω, οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς, οὔτε
ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον,
οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ ἐγὼ ἔκλαιον 4.
πολὺ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ
βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό. καὶ εἷς 5.
ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· μὴ κλαῖε·
ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς ἰούδα,
ἡ ῥίζα δαυὶδ, ὁ ἀνοίγων τὸ βιβλίον καὶ
IB. τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ. καὶ εἶδον 6.
ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων
ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων,
ἀρνίον ἑστηκὸς, ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα
ἑπτὰ, καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά· ἅ εἰσι τὰ
ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένα
εἰς πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ ἦλθε καὶ εἴλη- 7.
φεν

Codice. Atqui Hentenii exemplar Arethae habebat adeo ἦσαν. Andream exhibuiſſe εἰσὶ, conſtat ex meis c. 7. et Palatin. Sylburgii.

V, 1. ἔξωθεν] ὄπισθεν ſuſpicor nullius eſſe Codicis. v. P.

4. καὶ ἀναγνῶναι nec 20. habet.

φεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
8. θρόνου. καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ
τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσ-
βύτεροι ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχον-
τες ἕκαςος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς,
γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ εἰσι προσευχαὶ
9. τῶν ἁγίων. καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν,
λέγοντες· ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον,
καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι
ἐσφάγης, καὶ ἠγόρασας τῷ θεῷ ἡμᾶς
ἐν τῷ αἵματί σου, ἐκ πάσης φυλῆς καὶ
10. γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους· καὶ
ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς
καὶ ἱερεῖς· καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς
11. γῆς. καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν
ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ
τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἦν
ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων, καὶ
12. χιλιάδες χιλιάδων· λέγοντες φωνῇ με-
γάλῃ· ἄξιόν ἐςι τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον
λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ
σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν
13. καὶ εὐλογίαν· καὶ πᾶν κτίσμα, ὃ ἐν
τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὑπο-
κάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐςὶ,
καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, πάντας ἤκουσα λέγον-
τας·

11. καὶ ἦν] ut ego edidi, habet adeo 20. cum reliquis meis omnibus.

τας· τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, καὶ
τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ
δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων ἀμήν. καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα 14.
λέγοντα τὸ ἀμήν. καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ΙΓ. ε. ἔπεσον, καὶ προσεκύνησαν. Καὶ εἶδον, VI, 1.
ὅτι ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ
σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσ-
σάρων ζώων λέγοντος, ὡς φωνὴ βροντῆς·
ἔρχου καὶ ἴδε. καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός· 2.
καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν, ἔχων τόξον·
καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε
ΙΔ. νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ. καὶ ὅτε ἤνοιξε 3.
τὴν δευτέραν σφραγῖδα, ἤκουσα τοῦ δευ-
τέρου

13. ἐπὶ τῷ θρόνῳ] Hic auctor nullam certam rationem ſequitur. Modo genitivum habet, quod legitimum eſt, modo accuſativum, qui frequens eſt in his ſcriptoribus, modo denique dativum. Proprie ἐπὶ τοῦ, eſt *auf:* ἐπὶ τῷ; *oben über*, oder, *oben drauf.* Interdum eſt etiam *auf.* Ἐπὶ τὸν, graeci non dicunt.

14.] Appendicem huius verſus nec poſt priorem edit. in Codd. inveni. Omittit eam adeo Andreas et Arethas. Deberet ſaltem eſſe τῷ ζῶντι. Erasmus id fabricavit ad *ſuam* latinam vulgatam. v. Alter. Birch.

VI, 1.] Noſtri cod. habent φωνῆς, ait Erasmus. Qui, quaeſo? Tuus Reichlini? φωνὴ habet adeo meus 6. et 7. nec tamen Palatin. Sylburgii. v. P. 252. Alter. Birch.

2. καὶ εἶδον] omittit adeo 26.

4. τέρου ζώου λέγοντος· ἔρχου. καὶ ἐξῆλ-
θεν ἄλλος ἵππος πυῤῥός· καὶ τῷ καθη-
μένῳ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν
εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς, ἵνα ἀλλήλους σφά-
ζωσι· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.
5. καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τρίτην, ΙΕ.
ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· ἔρχου
καὶ ἴδε. καὶ ἰδοὺ, ἵππος μέλας, καὶ ὁ
καθήμενος ἐπ᾽ αὐτὸν, ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ
6. χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν μέσῳ
τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· χοῖνιξ
σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς
δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ
7. ἀδικήσῃς. καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα Ις. ς.
τὴν τετάρτην, ἤκουσα τοῦ τετάρτου ζώου
8. λέγοντος· ἔρχου καὶ ἴδε. καὶ ἰδοὺ ἵππος
χλωρὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ
ὄνομα

4.] Codd. haud contemnendi et hic et alibi eodem ſenſu exhibent *πυρός*. Sic iidem habent *ἐραβδίσθη*, *ἐραντίσθη* et alia. De neglecto *διπλασιασμῷ* in huiusmodi *verbis* v. Euſtath. ad Hom. Idem vero *πυῤῥὸς* probat. Andreas utrumque explicat. Sic idem fecit 3, 7. in *δαυὶδ* et *ᾅδου*, 2, 2. in *κόπον* et *σκοπὸν*, 1, 5. in *λούσαντι* et *λύσαντι*, 15, 6. in *λίνον* et *λίθον*, 18, 8. in *λοιμὸν* et *λιμὸν* ac in aliis etiam, de quibus monitum eſt in P. Mox unus Andr. 7. habet *κατασφάξωσι*, quod et Arethas videtur apud eum inveniſſe.

6.] Codd. habent etiam *χοίνιξ*. ſed *χοίνικος* ap. Hom. eſt *dactylus*.

ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος· καὶ ὁ ᾅδης ἠκο-
λούθει αὐτῷ· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία
ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς ἀποκτεῖναι ἐν
ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ
IZ. ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς. καὶ ὅτε ἤνοιξε 9.
τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ
θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων
διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρ-
τυρίαν τοῦ ἀρνίου, ἣν εἶχον· καὶ ἔκρα- 10.
ξαν φωνὴν μεγάλην λέγοτες· ἕως πότε,
ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινὸς, ὀυ κρίνεις
καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοι-
κούντων ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ ἐδόθη αὐτοῖς 11.
στολὴ λευκὴ, καὶ ἐῤῥήθη αὐτοῖς, ἵνα ἀνα-
παύσωνται ἔτι χρόνον, ἕως πληρώσωσι καὶ
οἱ σύνδουλοι αὐτῶν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν
καὶ οἱ μέλλοντες ἀποκτένεσθαι ὡς καὶ
αὐτοί.

8. ἠκολούθει αὐτῷ] habet adeo 20.

9. et 11.] attingit Clem. Alex. 201. Orig. IV, 153. a. Cyrill. I, a. 188. ubi etiam obiter de apocalypſi: ὃ (βιβλίον) καὶ ταῖς τῶν πατέρων τετίμηται ψήφοις. Τῶν ἀνθρώπων nec o. nec 7. agnoſcit. ſed Palatin. et Vindob. 4. Ex eiusmodi Cod. in Complut. venit.

11. μικρὸν] nec 20. habet. De πληρώσωσι v. P. 61. 254. Birch. Alter. Πληρώσωσι, nimirum τὸν χρό-νον. πληρωθῶσι fictum eſt ad Pauli τελειωθῶσι, quod in ſcholio habet Andr. πληρώσωσιν habent adeo Codd. Andr. o. 7. Palatin. in textu et in ſcholio. Ἀποκτένεσθαι et ἀποκτέννεσθαι pro vitio videtur

12. αὐτοί. καὶ εἶδον, ὅτε ἤνοιξε τὴν σφρα- IH.
γῖδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς μέγας ἐγέ-
νετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος
τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς
13. αἷμα. καὶ οἱ ἀςέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσον
εἰς τὴν γῆν ὡς συκῆ, βαλοῦσα τοὺς ὀλύν-
θους αὐτῆς, ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη.
14. καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον
ἑλισσόμενος, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ
15. τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. καὶ οἱ
βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιςᾶνες, καὶ
οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ
ἰσχυροὶ, καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος
ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς
16. τὰς πέτρας τῶν ὀρέων. καὶ λέγουσι τοῖς

ὄρεσι

videtur habuiſſe Birch. v. Alter. Wetſt. In meo 19. manus rec. ex ἑ. fecit εἰ. Ipſe adeo Sylburg. hoc non notavit ex Cod. 7. v. Matth. 10, 28. et ibi Wetſt. P. atque ipſum etiam Birch. Habet hoc verbum diverſas formas in *praeſenti.*

12. εἰς αἷμα. C. v. Alter. Birch.

13. Meus 7. βάλλει et ſupra ſcriptum ἀπο, id eſt, ἀποβάλλει. Ergo vel explicatio, vel correctio. Scriba enim graece doctus fuit.

14. Non nulli ἑλισσόμενος et εἰλισσόμενος. v. Euſtath. ad Il. p. 892. v. 23. edit. Rom.

15. δυνατοὶ, loco ἰσχυροὶ, in nullo reperi. ἰσχυροὶ primus notavit Steph. ex Compl. et Pariſ. ιε. Erasmus et Beza ſilent.

ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις· πέσετε ἐφ' ἡμᾶς,
καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ
καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ, καὶ ἀπὸ τῆς
ὀργῆς τοῦ ἀρνίου. ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα 17.
ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ τίς δύνα-
ΙΘ. ζ. ται σταθῆναι; Καὶ μετὰ τοῦτο εἶδον VII, 1.
τέσσαρας ἀγγέλους, ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσ-
σαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς
τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ
ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς
θαλάσσης, μήτε ἐπί τι δένδρον. καὶ 2.
εἶδον ἄλλον ἄγγελον, ἀναβαίνοντα ἀπὸ
ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ
ζῶντος· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ τοῖς
τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδι-
κῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν. λέγων· 3.
μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασ-
σαν, μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ σφραγί-
σωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ
τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἤκουσα τὸν 4.
ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων· ρμδ. χιλιά-
δες

17. σωθῆναι, loco σταθῆναι, ex uno notat Birch. Ita in edito Areth. p. 709. d. Est explicatio, quae cuique Graeco in mentem venire poterat. Ipse tamen in uno tantum inveni. Alter in 3. et 4. invenit στῆναι, quod de Graecismo suspectum est. De σταθῆναι et στῆναι in evangeliis monitum. σταθῆναι, ut minus graecum, peperit etiam σωθῆναι. Rursus ergo, ut centies dixi, duplex correctio, quae, quid sequendum sit, docet.

δες ἐσφραγισμένων ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν
ἰσραήλ. ἐκ φυλῆς ἰούδα, ιβ χιλιάδες
5. ἐσφραγισμέναι· ἐκ φυλῆς ῥουβὴν, ιβ.
χιλιάδες· ἐκ φυλῆς γὰδ, ιβ. χιλιάδες.
6. ἐκ φυλῆς ἀσὴρ, ιβ. χιλιάδες· ἐκ φυλῆς
νεφθαλεὶμ, ιβ. χιλιάδες· ἐκ φυλῆς μα-
7. νασσῆ, ιβ χιλιάδες. ἐκ φυλῆς συμεὼν,
ιβ. χιλιάδες· ἐκ φυλῆς λευΐ, ιβ. χιλιά-
δες· ἐκ φυλῆς ἰσαχαρ, ιβ. χιλιάδες.
8. ἐκ φυλῆς ζαβουλὼν, ιβ. χιλιάδες· ἐκ
φυλῆς ἰωσὴφ, ιβ. χιλιάδες· ἐκ φυλῆς
βενιαμὶν, ιβ. χιλιάδες ἐσφραγισμέναι.
9. μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, K.
ὃν ἀριθμῆσαι οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς
ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν,
ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον
τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευ-
κάς· καὶ φοίνικας ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν.
10. καὶ κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες· ἡ
σωτηρία τῷ θεῷ ἡμῶν, τῷ καθημένῳ ἐπὶ
τῷ

VII, 5.] Alii ῥουβὶν, ῥουβεὶμ, ῥουβίμ. De δὰν, loco γὰδ v. P. Id nec poſtea inveni.

9.] De omiſſo αὐτὸν poſt ἀριθμῆσαι v. P. Ego nec poſtea inveni.

10. τῷ θεῷ ἡμῶν] habet adeo 20. ante τῷ καθημένῳ. Nec aliter eſt in Andr. o. et Palatin. Sed 7. τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου θεῷ ἡμῶν. Ex huiusmodi Cod. Erasmus videtur finxiſſe τοῦ θεοῦ

τῷ θρόνῳ, καὶ τῷ ἀρνίῳ. καὶ πάντες 11.
οἱ ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου
καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων
ζώων, καὶ ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ
ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνη-
σαν τῷ θεῷ, λέγοντες· ἀμήν· ἡ εὐλογία 12.
καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία
καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ
θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
ἀμήν. καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσ- 13.
βυτέρων, λέγων μοι· οὗτοι οἱ περιβεβλη-
μένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς, τίνες εἰσί,
καὶ πόθεν ἦλθον; καὶ εἶπον αὐτῷ· 14.
κύριέ μου, σὺ οἶδας· καὶ εἶπέ μοι· οὗτοί
εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς
μεγάλης· καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν,
καὶ ἐλεύκαναν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.
διὰ τοῦτο εἰσὶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ 15.
θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ
νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος
ἐπὶ τῷ θρόνῳ, σκηνώσει ἐπ᾽ αὐτούς. οὐ 16.
πεινά-

ἡμῶν. Tamen aliqui apud Birch. ſilent pro hac lectione. v. Alter.

14. ἔπλυναν] habet etiam 20. quod diſerte explicat Areth. Nec Codices Andr. o. 7. Palatin. habent ἐπλάτυναν, cuiusmodi tamen Codicem ad manus habuit Erasm. v. P. 258. Idem tamen reperio apud Birch. Diſſentiunt duo Codd. 3. 4. Andreae et 1. 2. apud Alter. v. 22, 14.

πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδ᾽
οὐ μὴ πέσῃ ἐπ᾽ αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν
17. καῦμα· ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ
θρόνου ποιμαίνει αὐτοὺς, καὶ ὁδηγεῖ αὐτοὺς
ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει
ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν
VIII, 1. αὐτῶν. Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα ΚΑ.
τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ
2. ὡς ἡμιώριον. καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέ-
λους, οἳ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασι· καὶ
3. ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. καὶ
ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ
τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν·
καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα
δώσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων,
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον
4. τοῦ θρόνου. καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν
θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων,
ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
5. καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν,
καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ
θυσια-

17. ζωῆς] habet adeo 20. v. P. 258. καὶ ἐξαλείψει κ. τ. λ. interpretatur Areth. Servant ea omnes mei, ſed ἐκ loco ἀπὸ habent, ut Areth. p. 716. d. 717. c. v. Alter. Apud Birch. unus omittit Vat. 579. Saltus ab ὑδάτων ad αὐτῶν.

VIII, 2.] In uno inveni ἐδόθη, in altero ἰδοΘ, quod, prouti ſententia poſtulat, utrumque notare poteſt. Ab aliis ex uno Alex. notatur.

θυσιαςηρίου, καὶ ἔβαλεν ἐις τὴν γῆν.
καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀςρα-
παὶ καὶ σεισμός. καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι, 6.
οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας, ἡτοί-
ΚΒ. η. μασαν ἑαυτοὺς, ἵνα σαλπίσωσι. καὶ ὁ 7.
πρῶτος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα
καὶ πῦρ, μεμιγμένα ἐν ἅιματι, καὶ ἐβλήθη
ἐις τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατε-
κάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη,
ΚΓ. καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. καὶ 8.
ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς
ὄρος μέγα καιόμενον ἐβλήθη ἐις την
θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς
θαλάσσης, ἅιμα. καὶ ἀπέθανε τὸ τρί- 9.
τον τῶν κτισμάτων ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ
ἔχοντα ψυχάς· καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοιων
ΚΔ. διεφθάρη. καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλ- 10.
πισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀςὴρ
μέγας καιόμενος ὡς λαμπὰς, καὶ ἔπεσεν
ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς
πηγὰς τῶν ὑδάτων. καὶ τὸ ὄνομα τοῦ 11.
ἀςέρος λέγεται ὁ ἄψινθος· καὶ ἐγένετο
τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων ἐις ἄψινθον. καὶ
πολλοὶ

7. καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη] habet cum meis omnibus etiam 20. v. Wetſt. Birch. P. pag. 72. 259. Alii hoc, alii proximum membrum omiſerant. Prius habet, poſterius omittit Complut. Erasmus ergo debebat hanc cum Cod. Reuchl. comparare. His enim ſolis copiis inſtructus erat.

πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν
12. ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. καὶ ὁ τέταρ- ΚΕ. Θ.
τος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ
τρίτον τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελή-
νης, καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων· ἵνα
σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ τὸ τρίτον
αὐτῆς μὴ φαίνῃ, ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νὺξ
13. ὁμοίως. καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ
πετομένου ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος
φωνῇ μεγάλῃ· οὐαὶ, οὐαὶ, οὐαὶ τοὺς κατοι-
κοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν
φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων
IX, 1. τῶν μελλόντων σαλπίζειν. Καὶ ὁ πέμ- ΚϚ.
πτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα,
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν,
καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς
ἀβύσ-

13. ἀετοῦ, loco ἀγγέλου, habet etiam. 20. Poſt μεγάλῃ addit Andreae o. et Vindob. 4. τρίς. Contra ſunt 7 et Palatin. Τρὶς habet etiam Vat. 366. qui etſi multas probas lectiones habeat, tamen notabiliter ex Andrea interpolatus eſt. Multo melior eſt Pio-Vat. 50. quanquam propter ſpecimen a Birchio exhibitum nullo modo ad Sec. XII. referri poteſt. Comparentur ſpecimina meorum Codd. l. k. p. r. o. in priore editione mea ad epiſt. ad Corinth. et ad Rom. De Cod. l. tantum addo, eum eſſe formae minimae. Ergo minutiſſimae ſunt eius litterae. Eraſmus primo μεσουράνισμα, deinde ex correctione deteriore etiam μεσουράνησμα exhibuit, v. Wetſt. P. 259. 260. μεσουρανίζειν non occurrit: ex μεσουρανεῖν autem non fit μεσουράνησμα.

ἀβύσσου. καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ 2.
φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου καιομένης· καὶ
ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀνὴρ ἐκ τοῦ
καπνοῦ τοῦ φρέατος. καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ 3.
ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη
αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσι ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι
τῆς γῆς. καὶ ἐῤῥέθη αὐταῖς, ἵνα μὴ 4.
ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν
χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον· εἰ μὴ τοὺς
ἀνθρώπους, οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφρα-
γῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
καὶ ἐδόθη αὐταῖς, ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν 5.
αὐτοὺς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι μῆνας
πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασα-
νισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον.
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ 6.
ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐ μὴ εὑρή-
σουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθα-
νεῖν, καὶ φεύξεται ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος.
καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια 7.
ἵπποις, ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον· καὶ ἐπὶ

τὰς

IX, 2. καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου] omittit etiam 29. Ex meis habet ſolus k. et duo Andreae o. 7. Καιομένης habent omnes mei, etiam 20. Solus Andreae 7. exhibet μεγάλης. Repugnat meus o.

5. παίσῃ] retinent adeo Andr. 7. Palatin. et alii Andreae contra meum o. Ita editur etiam apud Areth. qui τύμματι, non πλήξει explicavit. τύμμα obiter noto ex Theocrit. Id. 4, 55.

τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς ϛέφανοι χρυσοῖ,
καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα
8. ἀνθρώπων. καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας
γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόν-
9. των ἦσαν. καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρα-
κας σιδηροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων
αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων, ἵππων πολλῶν
10. τρεχόντων εἰς πόλεμον. καὶ ἔχουσιν
οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ κέντρα. καὶ
ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἐξουσίαν ἔχουσιν τοῦ
ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε.
11. ἔχουσαι βασιλέα ἐπ' αὐτῶν ἄγγελον τῆς
ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ ἑβραϊϛὶ, ἀβαδδὼν,
ἐν δὲ τῇ ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει ἀπολλύων.
12. ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι
13. δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα. καὶ ὁ ἕκτος KZ.
ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν
μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσια-
ϛηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
14. λέγοντος τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν
σάλπιγγα, λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους
τοὺς

10. καὶ ἐν ταῖς — ἀδικῆσαι, ſed omiſſo τοῦ, cum reliquis meis, 20.

11.] Hieronymus, qui ad exemplum Origenis ſui, ubicunque poteſt, nomina propria vexat, habet, Labbaddon. Sic idem 16, 16. finxit, Armageddon.

12. μετὰ ταῦτα] haud contemnendi Codd. ad ſequentia referunt. Sed Andreas ad praecedentia refert. Ex iſtis unus mox omittit καί.

τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ με-
γάλῳ, ἐυφράτῃ. καὶ ἐλύθησαν ὁι τέσ- 15.
σαρες ἄγγελοι, ὁι ἡτοιμασμένοι ἐις την
ὥραν καὶ ἐις τὴν ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ
ἐνιαυτὸν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν
ἀνθρώπων. καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ςρατευ- 16.
μάτων τοῦ ἵππου, μυριάδες μυριάδων
ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. καὶ ὅυτως 17.
ἔιδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς
καθημένους ἐπ᾽ αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας
πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ
αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόν-
των, καὶ ἐκ τῶν ςομάτων αὐτῶν ἐκπορεύε-
ται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. ἀπὸ 18.
τῶν

16.] In nullo meorum ante μυριάδες reperi δύο, ſed in uno Vindob. 4. et meo 15. δίς. Iſte diſſenſus inter δὶς et δύο, quod apud Areth. editur, iam ſuſpectam reddit hanc lectionem, cum praeſertim tot praeſtantes Codices contra ſint, atque adeo Andreae. P. 82. et corrigenda. Item 262. ubi ſecundo loco pro Er. 2. 5. legendum 3. 5. Forſaſſe in aliquo Cod. graeco ſcriptum erat M M,

άδων

aut etiam μ μ μ cum lineola deſcendente ex ſiniſtra parte primi μ cum lineola in ſuperiori parte ſecundi et tertii μ. Id ergo alii δὶς μυριάδες, alii δύο μυριάδες explicarunt. Exinde poſtremo tertia lectio extitit, δὶς ſeu δύο μυριάδες μυριάδων. Veruntamen in nullo meorum hic reperi numerum iſtum ita ſcriptum. Δύο plures omittunt apud Birch. δὶς nullus habet. De meo 15. adhuc addo, eum et a graeco ſcriptum ac minime ex latina vulgata corruptum eſſe.

τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν
τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἀπὸ τοῦ πυρὸς
καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου, τοῦ ἐκ-
19. πορευομένου ἐκ τῶν ςομάτων αὐτῶν.
ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ ςόματι
αὐτῶν ἐςὶ καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν. αἱ
20. γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεων, ἔχουσαι
κεφαλάς· καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι. καὶ
οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάν-
θησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐ με-
τενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν,
ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια, καὶ
τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ
καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε
21. βλέπειν δύνανται, οὔτε ἀκούειν, οὔτε
περιπατεῖν. καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν
φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν φαρμάκων
X, 1. αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε KH. ι.
ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν. Καὶ εἶδον
ἄγγελον

19. ὄφεων] editur etiam apud Areth. Ex meis duo tantum Andreae et 17 ſed hic ex correct. habent ὄφεσιν. In ὅμοιαι ὄφεων commode poteſt intelligi οὐραῖς.

20. καὶ τὰ χαλκὰ] ex meis habent ſoli o. 7. Sed nec Arethae editio agnoſcit. Idem valet de φαρμακειῶν verſ. 21. Quomodo unus et item alter in his et ſimilibus locis examinaverit Codices, ex Wetſtenii et mea editione licet quodammodo ſuſpicari. Sic et mox, 10, 1. pro omiſſo ἄλλον etc. nimis pauci Codd. notantur. Credo, quemlibet criticum ſagacem hic aliquid olfacere.

ἄγγελον ἰσχυρὸν, καταβαίνοντα ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ
ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες
αὐτοῦ ὡς ϛύλοι πυρός. καὶ ἔχων ἐν τῇ 2.
χειρὶ αὐτοῦ βιβλίον ἀνεῳγμένον· καὶ
ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς
θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς.
καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, ὥσπερ λέων 3.
μυκᾶται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ
ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶ φωνάς. καὶ 4.
ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ, ἔμελλον
γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
λέγουσαν· σφράγισον, ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ
βρονταὶ, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. καὶ ὁ 5.
ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑϛῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσ-
σης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα
αὐτοῦ τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ 6.
ὤμοσε τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν
αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ
τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι
χρόνος οὐκέτι ἔϛαι. ἀλλὰ ἐν ταῖς ἡμέ- 7.
ραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέλου,
ὅταν

X, 2.] De diverſis formis vocabuli βιβλίον vide P. et Pollux. VII. §. 210.

5. ἑϛῶτα — B.

ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ
μυςήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισε τοὺς
8. δούλους αὐτοῦ τοὺς προφήτας. καὶ ἡ ΚΘ.
φωνὴ, ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν
λαλοῦσα μετ᾽ ἐμοῦ, καὶ λέγουσα· ὕπαγε,
λάβε τὸ βιβλιδάριον τὸ ἀνεῳγμένον ἐν
τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου, τοῦ ἑςῶτος ἐπὶ τῆς
9. θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἀπῆλ-
θον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ δοῦ-
ναί μοι τὸ βιβλιδάριον. καὶ λέγει μοι·
λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ
σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ ςόματί σου
10. ἔςαι γλυκὺ ὡς μέλι. καὶ ἔλαβον τὸ
βιβλίον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ
κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ ςόματί
μου, ὡς μέλι, γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον
11. αὐτὸ, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. καὶ
λέγουσί μοι· δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι
ἐπὶ λαοῖς καὶ ἐπὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις
XI, 1. καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς. Καὶ ἐδόθη μοι
κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων· ἔγειραι,
καὶ

7. (καὶ) τελεσθῇ. Andr. τελεσθήσεται Areth. Ex arbitraria correctione. Secunda καὶ τελεσθήσεται, tanquam interpretatio, ferri poteſt. Centies ita eſt praeteritum pro futuro.

8. ὕπαγε καὶ λάβε. B.

10.] Origenes haec comparat cum Ezech. 2, 9. 10. 3, 1. vide I, 633. e. et P. 89—91.

XI, 1.] De verbis, καὶ ὁ ἄγγελος εἱςήκει v. P. 92. 265.

καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ, καὶ τὸ
θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν
αὐτῷ. καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ 2.
ναοῦ ἔκβαλε ἔξω, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς,
ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν πόλιν τὴν
ἁγίαν πατήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα καὶ
A. δύο. καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, 3.
καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακο-
σίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκους.

οὗτοί

265. Ex Birchii Codd. unus id addit. Ad priorem animadverſionem meam nunc tantum addo; in Cod. 7. in ſcholio legi, ἀκηκοέναι παρ' αὐτοῦ et μέτρου, loco μετροῦ. Quin etiam Andreae 7. et Palatin. omittunt καὶ — εἱστήκει. Ergo hi repugnant meo o. in quo haec ita tranſpoſita ſunt, καὶ εἱστήκει ὁ ἄγγελος. Ceterum 7. ex meis ſolus hic exhibet: ῥάβδῳ, καὶ φωνὴ λέγουσα· ἔγειρε. Meus o. ſolum, tanquam aliam lectionem, notaverat λέγουσα, loco λέγων. Ex hoc ergo 7. fecit, καὶ φωνὴ λέγουσα. Ita inter manus ſcribarum multiplicantur variae lectiones. Si λέγουσα omnino defendendum fuiſſet, potuiſſet ita explicari: λέγουσα, nimirum ἡ ῥάβδος, τουτέστιν, ὁ κάλαμος. De ἔγειρε et ἔγειραι ſupra iam monitum in evangeliis. Vix dubito, quin ſaltem in hoc libello ſcribendum ſit ἔγειρε.

2. ἔξωθεν] habent omnes omnino mei, praeter ſolum 7. qui habet ἔσωθεν. Idem exhibet mox ἔξωθεν, loco ἔξω. Repugnant adeo duo alii Andreae o. et Palatin. nec non Vindob. 4. Etiam Areth. Pro ἔσωθεν ex uno Birch. notat ἔνωθεν, ſed ἔξωθεν ex nullo. Miror. Ergo Wetſtenius et ego ſomniavimus, qui ἔσωθεν in duobus tantum reperimus.

4. οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο
λυχνίαι, αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς,
5. ἑστῶτες. καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆ-
σαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος
αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν·
καὶ εἴ τις θέλει αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτω
6. δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. οὗτοι ἔχουσι
τὸν οὐρανὸν ἐξουσίαν κλεῖσαι, ἵνα μὴ
ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας
αὐτῶν· καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν
ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ
πατάξαι τὴν γῆν, ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν,
7. ἐν πάσῃ πληγῇ. καὶ ὅταν τελέσωσι
τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον, τὸ ἀνα-
βαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου, ποιήσει μετ᾽ αὐτῶν
πόλεμον, καὶ νικήσει αὐτοὺς, καὶ ἀποκτε-
8. νεῖ αὐτούς. καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ
τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης,
ἥτις

4. ἑστῶσαι] non nisi in Andreae Codd. o. et 7. et in uno k. inveni. Contra est adeo Areth. ἑστῶτες refertur ad οὗτοι. v. Birch. Alter.

5.] Pro secundo ἀδικῆσαι habet 7. ἀποκτεῖναι. Repugnat o. et Areth.

7.] Non miror, Erasmum ex suo Reuchlini dedisse, ὅτε τελέσουσι. Sic enim habet meus Andreae 7. Contra est o. Areth. et reliqui omnes mei.

8.] Meus 7. καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν ἐάσει ἐπὶ — μεγάλης ἄταφα. Repugnant o. et Palatin. cum ceteris meis. Alii inculcarunt ἄταφα καταλείψει,

ἄταφα

ἥτις καλεῖται πνευματικῶς σόδομα καὶ
ἄιγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος ἀυτῶν ἐσαυ-
ρώθη. καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ 9.
φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα
ἀυτῶν ἡμέρας τρεῖς ἥμισυ, καὶ τὰ πτώμα-
τα ἀυτῶν ὀυκ ἀφήσουσι τεθῆναι ἐις
μνῆμα. καὶ ὀι κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς 10.
χαίρουσιν ἐπ᾽ ἀυτοῖς, καὶ ἐυφρανθήσονται·
καὶ δῶρα δώσουσιν ἀλλήλοις, ὅτι ὅυτοι
ὁι δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοι-
ΛΑ. ια. κοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ μετὰ τὰς 11.
τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ
τοῦ θεοῦ ἐισῆλθεν ἐις ἀυτούς· καὶ ἔστησαν
ἐπὶ τοὺς πόδας ἀυτῶν, καὶ φόβος μέγας
ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας ἀυτούς. καὶ 12.
ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ ὀυρανοῦ,
λέγουσαν ἀυτοῖς· ἀνάβητε ὧδε. καὶ ἀνέ-
βησαν ἐις τὸν ὀυρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ
ἐθεώρησαν ἀυτοὺς ὁι ἐχθροὶ ἀυτῶν. ἐν 13.
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας,
καὶ

ἄταφα ῥίψει. Ἐάσει habet unus apud Birch. Vindobonenſium nullus agnoſcit.

11. ἐπέπεσεν. C. In primis ita habent aliqui Codd. Andreae. Contra eſt Palatin. et Areth. et omnes probi Codd. Scribae graeci hoc, ut elegantius, alibi etiam intulerunt.

13. ἡμέρᾳ] habet etiam 20. ὥρᾳ ex meis ſolus 7. qui ſolus etiam mox γενόμενοι, loco ἐγένοντο καὶ, habet. Utroque loco repugnat Palatin. o. Areth.

uc

καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ
ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀν-
θρώπων χιλιάδες ἑπτά· καὶ οἱ λοιποὶ
ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ
14. θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλ-
θεν, ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδοὺ ἔρχεται ταχύ.
15. καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ΛΒ.
ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ,
λέγουσαι· ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου
τοῦ κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ,
καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
16. αἰώνων. καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτε-
ροι

ut de aliis taceam. Cum haec mecum reputo, doleo profecto vices Bengelii, qui, cum ipſe in fronte cum interprete latino vulgato et cum militibus mercenariis, Africanis et Aſiaticis, pro aris et focis myſticis pugnaret, Codicem vero Alexandrinum praefeciſſet dextro cornu, hunc nimirum ſcribam Cod. 7., transfugam Andreae, ſiniſtri fecit ducem, qui apud me nec ὀυρανοῦ ſtipendia meret. Codicum ratio habenda erat, non Afrorum, nec Aſianorum, nec myſteriorum. Primo enim conſtituenda eſt lectio, deinde enucleanda ſunt myſteria. Quid? quod iſte transfuga, ut ego animadverti, Bengelium ſaepe numero latuit et decepit. Fortaſſe, quod alienis oculis videbat. Vix enim mihi perſuadeo, Bengelium Codd. Auguſtanos habuiſſe ante oculos.

14. παρῆλθεν, loco ἀπῆλθεν, ut ſuperius. 7. quod id magis graecum eſt.

15. λέγοντες. A.

ροι οἱ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, οἱ
κάθηνται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσον
ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν
τῷ θεῷ, λέγοντες· εὐχαριστοῦμέν σοι· 17.
κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν, καὶ
ὁ ἦν. ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν
μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας· καὶ τὰ 18.
ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου·
καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι, καὶ
δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς
προφήταις, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς
φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς
καὶ τοῖς μεγάλοις· καὶ διαφθεῖραι τοὺς
ΛΓ. διαφθείροντας τὴν γῆν. καὶ ἠνοίχθη ὁ 19.
ναὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη
ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης τοῦ κυρίου ἐν τῷ
ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ
φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ χάλαζα μεγάλη.
Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ· XII, 1.
γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ
σελήνη

18. διαφθείροντας etiam Areth. cum aliis. Alii ex graecismo διαφθείραντας. Alii ex incogitantia, ut Palatin. (ergo etiam Erasmi.) φθείροντας. Melior ergo hic erat Codex Andreae Complutenſium, quam Erasmi.

19.] In quibusdam verbis uſitatius dicitur aor. 2. quam aor. 1. Ergo ſaepe temere in ſcriptoribus graecis ex aor. 2. factus eſt aor. 1. Diverſa eſt ratio horum ſcriptorum, in quibus ſaepius eſt aor. 1. etiam in iis verbis, ubi graeci aor. 2. praeferunt.

σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ςέφανος ἀςέρων
2. δώδεκα· καὶ ἐν γαςρὶ ἔχουσα ἔκραζεν
3. ὠδίνουσα, καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. καὶ
ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
ἰδοὺ δράκων πυῤῥὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς
4. κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα. καὶ
ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀςέρων
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν
γῆν· καὶ ὁ δράκων ἕςηκεν ἐνώπιον τῆς
γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα, ὅταν
5. τέκῃ, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. καὶ
ἔτεκεν υἱὸν ἄῤῥενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν
πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ
ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν
6. καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ
ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ
τόπον ἡτοιμασμένον ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα
ἐκεῖ ἐκτρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας δια-
κοσίας

XII, 2.] Auctoritate Codd. h. l. praeferendum ἔκραζεν, tametſi in N. Teſt. ſaepe ſit in his aor. 1. v. P. Birch,

3.] De πυρὸς et πυῤῥὸς ſupra monui. v. Birch.

6. ἐκτρέφωσιν] etiam Areth. τρέφωσιν Codd. Andreae, ſed non Complutenſium. Forte ἐκεῖ abſorpſit ἐκ, aut quia ἐκτρέφειν de adultis, niſi forte in malam partem, ut ἐκτρέφειν εἰς πολυσαρκίαν, non dicitur.

ΛΔ. ιβ. κοσίας ἑξήκοντα. καὶ ἐγένετο πόλεμος 7.
ἐν τῷ ὀυρανῷ· ὁ μιχαὴλ καὶ ὁι ἄγγελοι
αὐτοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος, καὶ
ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ ὁι ἄγγελοι αὐτοῦ·
καὶ ὀυκ ἴσχυσεν, ὀυδὲ τόπος ἑυρέθη αὐτῷ 8.
ἔτι ἐν τῷ ὀυρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων 9.
ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος
διάβολος καὶ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν
ὀικουμένην ὅλην, ἐβλήθη ἐις τὴν γῆν· καὶ
ὁι ἄγγελοι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ ἐβλήθησαν.
καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ ὀυρανῷ 10.
λέγουσαν· ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ
δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι
ἐβλήθη ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν,
ὁ

tur. v. Birch. Alter. Wetst. Alii ergo ἐκεῖ, alii ἐκ omiserunt.

9.] Defectum vocum μετ᾽ ἀυτοῦ ex aliis et ex Oxon. editione notavit Wetst. Aliae editt. habent. Ex prioribus editt. Erasmi haud dubie casu exciderant.

10. ἐβλήθη] habet adeo 7. contra o. et Palatin. Item Areth. Ut h. l. Cod. Alex. habet κατήγωρ, loco κατήγορος, ita etiam in Cant. 7, 13. habet μανδράγορες. Videtur ergo terminationes in ωρ vehementer adamasse. Fortasse fuit ex familia βεελφεγώρ. v. Cyrill. III, 77. d. Quaero hic auxilium divini Vat. B. seu 1209. quem Apocalypsin etiam habere, tradit Birch. in varr. lectt. ad evangelia. Sed in Apocalypsi nullas apud eum reperi lectiones,

ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν
11. ἡμέρας καὶ νυκτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν
αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ
τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν· καὶ οὐκ
ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανά-
12. του. διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε οὐρανοὶ καὶ
οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τῇ γῇ καὶ
τῇ θαλάσσῃ, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος, πρὸς
ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς, ὅτι ὀλίγον
13. καιρὸν ἔχει. καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων, ΛΕ.
ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν
14. γυναῖκα, ἥτις ἔτεκε τὸν ἄῤῥενα. καὶ
ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ
ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν
ἔρημον

nes, quas tamen ὀδυνώμενος ἐζήτησα. Fortaſſe conflagrarant in iſto incendio. Erasmus in prioribus editt. ediderat κατηγορῶν αὐτούς. Atque ita reperio nunc in Vind. 4.

12. τοῖς κατοικοῦσι τὴν κ. τ. λ. ex meis habet ſolus 7. Repugnat o. Palatin. Areth.

14.] Erasmus cum typothetis ſuis per quinque editt. πέταται. Haud dubie voluit πετᾶται. Quater enim edidit πετώμενος. πέταται ex uno laudat etiam Wetſt. Ex uno etiam, ſed ſine accentu, πεταται. Birch. Jam enim lingua graeca in Europa, ut vernacula, nota eſt. Ergo accentibus amplius non eſt opus. Addo ſolum hoc, in meorum nullo eſſe πέταται aut πετᾶται. v. ſupra ad 4, 7. Erasmum poſtea miſſum feci, cum notum ſit, quam negligens, perſidus et miſerabilis fuerit

ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπως τρέφη-
ται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς, καὶ ἥμισυ
καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. καὶ 15.
ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ ςόματος αὐτοῦ
ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν· ἵνα
αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοή- 16.
θησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ
τὸ ςόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν,
ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ ςόματος
αὐτοῦ. καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ 17.
γυναικὶ, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον
μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς,
τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ, καὶ
ΛΓ. ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ. καὶ ἐςάθην 18.
ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. Καὶ εἶδον XIII, 1.
ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον
κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτά· καὶ
ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα,
καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα
βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον, ὃ εἶδον, ἦν 2.
ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς
ἄρκου, καὶ τὸ ςόμα αὐτοῦ ὡς ςόμα λέον-
τος,

rit editor N. Teſt. Plura peti poſſunt ex priore mea Apocalypſeos editione. Dudum id ante me in evangeliis docuerat doctiſſimus Hentenius ad Euthym. Zigab.

XIII, 2.] De ἄρκου v. P. 108. 273. et Montf. ad Chryſoſt. VII, 61. nota a. ἄρκου hic notarunt etiam Alter et Birch.

τος, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύνα-
μιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ
3. ἐξουσίαν μεγάλην. καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφα-
λῶν αὐτοῦ ὡσεὶ ἐσφαγμένην εἰς θάνατον·
καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθερα-
πεύθη, καὶ ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω
4. τοῦ θηρίου. καὶ προσεκύνησαν τῷ δρά-
κοντι, τῷ δεδωκότι τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ,
καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ, λέγοντες·
τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; τίς δυνατὸς πολεμῆ-
σαι

3.] Edit. Steph. quam Birch. contulit, habet ἐθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ. Ergo omnes Codd. Birch. habent eodem modo. Nihil enim varietatis notavit. Miror. Cur vero idem, ut in evangeliis, actt. et epiſtt. non notavit Codices Vindobonenſes? Mei omnes praeter unum 7. qui ἐθαυμάσθη ὅλη ἡ γῆ exhibet, habent, ut edidi. Item Complut. Ex quatuor Vindobb. tres ita etiam habent, quartus, ut Steph. v. Alter. Denique lectioni meae accedit et Areth. Ἐθαυμάσθη ergo ex Andrea venit, cui tamen repugnat Complut. et meus o. Codices vero Andreae duo Sylburgii inter ſe conſentiunt. Nam Palat. habet ἐθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ. Alter 7. habet ἐθαυμάσθη ὅλη ἡ γῆ. Quatuor Codd. Wetſt. A. C. 12, 28. qui ſoli a mea lectione recedunt, ipſi quoque inter ſe diſſentiunt. Notum praeterea 12. et 28. eſſe infimos, ut taceam de A. et C. Nonne denique vulgata latina etiam exprimit ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ; v. P. 110. 273. Cum haec ſcripſiſſem, reperi in 23. ἐθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ, in 22. vero ita eſt, omiſſo ἐν. Uterque Andreae commentarium habet. Repugnat divinus Monachienſis 21. qui, ut ego edidi, exhibet.

σαι μετ᾽ αὐτοῦ; καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα 5.
λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίαν, καὶ
ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία πόλεμον ποιῆσαι μῆνας
τεσσαράκοντα δύο. καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα 6.
αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεὸν,
βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν
σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦν-
τας. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον 7.
μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ
ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ
λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. καὶ 8.
προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦν-
τες

5.] De πόλεμον ποιῆσαι v. P. 110. 275. Mei omnino omnes habent πόλεμον ποιῆσαι, etiam 20. ſolus 7. omittit πόλεμον. Lectioni a me probatae accedit etiam Areth. et Complut. Pro omiſſo πόλεμον, quod deeſt in edit. Steph. ſilent omnes omnino Codd. Birchii, quod merito mireris, cum praeſertim praeſtantiores eius cum meis probent βλασφημίαν. Ex quatuor Vindobonenſibus tres habent πόλεμον ποιῆσαι, ſed idem ille quartus, de quo modo dixi, omittit πόλεμον. Addo ſolum hoc, hunc Codicem habere ſcholia Andreae. Nemo ergo mirabitur, cur ſolus diſſentiat. Ceterum locus Dionyſii, de quo dixi, legitur etiam, haud dubie ex Euſebio, apud Georgium Syncellum p. 383. b. ubi Cod. Aug. exhibet: ἐδόθη γὰρ αὐτῷ, φησὶ, στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλάσφημα. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία, καὶ μῆνες τεσσαράκοντα δύο.

7.] Hic rurſus *aliqui* codd. Andreae omittunt καὶ λαόν. In his Vindob. 4. Habet meus 7. et Areth. cum reliquis. Nota hoc ad verſ. 5.

τες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ
ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου
τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.
9. [10.] εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. εἴ τις αἰχμα-
λωσίαν, ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ, δεῖ
αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ
11. καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων. καὶ εἶδον ἄλλο ΛΖ. ιγ.
θηρίον, ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε
κέρατα ὅμοια ἀρνίῳ· καὶ ἐλάλει ὡς
δράκων.

10.] Eſt haec elliptica oratio, ut 11, 8. ubi alii alia intulerunt. Hoc loco intulerunt ἔχει, συνάγει, ἀπάγει, et εἰς, in altero membro autem ἀποκτενεῖ. Loca ſimilia, ubi itidem diverſa intelligenda ſunt, reperiuntur Philipp. 2, 1. Rom. 17, 6. 7. 8. Unice probabilis lectio eſt, quam aliqui meorum exhibent, quamque hic expreſſi. Eam ita non corrigendam, ſed ſupplendam iudico: εἴ τις αἰχμαλωσίαν (intellige, ἐπάγει. Nam ἔχει abſurdum eſt. Si vero cum aliquibus Codd. probetur εἰς, intelligetur ἀπάγει. Sed prius probo.) ὑπάγει (nimirum, εἰς αἰχμαλωσίαν.) εἴ τις ἐν (loco σὺν) μαχαίρᾳ (intellige, ἐστίν. Ergo non opus eſt addere, ἀποκτενεῖ.) δεῖ αὐτὸν ἀποκτ. De ὑπάγει v. 17, 8. 11. Cum altero membro compara Matth. 26, 52. Reliquas interpolationes vide apud Wetſt. et Alterum.

11.] Apud ſolum Eraſmum et qui eum ſequuntur reperio ὅμοια ἀρνίου. Ita tamen habet meus 7. ſupra tamen ſcripto ῳ. Si id explicandum eſſet, intelligerem κέρασιν, ut ſupra 9, 19. ὅμοιαι ὄφεσιν, ſcilicet οὐραῖς. Etſi ergo Eraſmus propter Cod. Reuchlin. excuſari poteſt: tamen contra ſunt ceteri Codd. Andreae et Areth. Stephaniana tertia habet ἀρνίῳ.

δράκων. καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου 12.
θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ
ἐποίει τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦν-
τας, ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶ-
τον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου
αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, καὶ 13.
πῦρ, ἵνα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνῃ ἐπὶ
τὴν γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. καὶ 14.
πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς, τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ
τῆς γῆς, διὰ τὰ σημεῖα, ἃ ἐδόθη αὐτῷ
ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου· λέγων τοῖς
κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα
τῷ θηρίῳ, ὃ εἶχε πληγὴν, καὶ ἔζησεν ἀπὸ
τῆς μαχαίρας. καὶ ἐδόθη αὐτῷ πνεῦμα 15.
δοῦναι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ
λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ,
ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσι τῇ εἰκόνι τοῦ
θηρίου ἀποκτανθῶσι· καὶ ποιεῖ πάντας, 16.
τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς
πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς
ἐλευ-

ἀρνίῳ. Ergo Birch. nihil notavit. Sed bonus Steph. in edit. 1550. pag. 189. tacite intulit ἀρνίῳ. In edit. 1546. pag. 335. est adhuc ex Erasmo ἀρνίου.

14. τοὺς ἐμοὺς] addit etiam 20. v. P. 115.

15. ἵνα καὶ] καὶ — B. In τῇ εἰκόνι et τὴν εἰκόνα auctor sibi non constat. ἵνα ante ἀποκτανθῶσιν, quod exclusi, omittunt etiam praestantiores apud Birch. et apud Alterum omnes.

ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσωσιν
αὐτοῖς χαράγματα ἐπὶ χειρὸς αὐτῶν τῆς
17. δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν. καὶ
ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι,
εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, τὸ ὄνομα
τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος
18. αὐτοῦ. ὧδε ἡ σοφία ἐςίν. ὁ ἔχων νοῦν, ΛΗ.
ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθ-
μὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐςὶ, ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ
XIV, 1. χξϛ. Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑςη- ΛΘ.
κὸς ἐπὶ τὸ ὄρος σιὼν, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ
ἀριθμὸς ἑκατὸν τεσσαρακοντατέσσαρες
χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ
τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον
2. ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ ἤκουσα
φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων
πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης·
καὶ ἡ φωνὴ, ἣν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν
κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν.
3. καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ
θρόνου,

XIV, 1. ἑςὼς, neutro genere, 7. Sed Palatin. ἑςηκός. In ſcholiis Andreae autem eſt ἑςὼς, quod maſculino genere refertur ad Chriſtum. Erasmus primo ediderat ἑςὼς, deinde vero exhibuit ἑςός. Ἀριθμὸς addunt mei omnes praeter 7. Erasmi καιόμενον, loco γεγραμμένον, nullibi reperire potui.

3. ὡς, ante ᾠδὴν, addit ſolus 7. Omittit adeo Palat., ſed hic habet ᾀδόντων, loco ᾄδουσι, quod nemo notavit, nec Bengelius. Adeo ergo contemſit Aſiaticam recenſionem ſuam. v. Sylburg. p. 59. verſ. 52.

θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων,
καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο
μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσα-
ρακοντατέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι
ἀπὸ τῆς γῆς. οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναι- 4.
κῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν·
οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ,
ὅπου ἐὰν ὑπάγῃ· οὗτοι ὑπὸ ἰησοῦ ἠγορά-
σθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ
θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ. καὶ οὐχ εὑρέθη ἐν 5.
τῷ στόματι αὐτῶν ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ
M. ιδ. εἰσιν. καὶ εἶδον ἄγγελον πετόμενον ἐν 6.
μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον,
εὐαγγελίσαι τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς,
καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσ-
σαν καὶ λαόν· λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· 7.
φοβήθητε τὸν κύριον, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν,
ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ
προσκυνήσατε αὐτὸν, τὸν ποιήσαντα τὸν
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν
MA. καὶ πηγὰς ὑδάτων. καὶ ἄλλος δεύτερος 8.
ἄγγελος ἠκολούθησε, λέγων· ἔπεσε βαβυ-
λὼν ἡ μεγάλη, ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ
τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα τὰ
MB. ἔθνη. καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκο- 9.
λούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ·

εἰ

5. ψεῦδος] δόλος. C. Ita ſolus 7.

8. πορνείας ταύτης. B.

εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα
αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ
μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ,
10. καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ
τοῦ θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ
ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ βασανισθή-
σεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν ἁγίων
11. ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. καὶ ὁ
καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας
αἰώνων ἀναβαίνει· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνά-
παυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦν-
τες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ
εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόμα-
12. τος αὐτοῦ. ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων
ἐστίν· οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ,
13. καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ· καὶ ἤκουσα φωνῆς
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης, γράψον· μακά-
ριοι οἱ νεκροὶ, οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες
ἀπάρτι· λέγει ναὶ τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύ-
σωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα
14. αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ᾽ αὐτῶν. καὶ εἶδον, ΜΓ. ιε.
καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέ-
λην καθήμενον ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν,
καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ.

καὶ

13. ἀπάρτι] alii referunt ad γράψον, alii ad μακάριοι, alii ad λέγει. Mox aliqui, ἀναπαύσονται. B.

14. ὅμοιον υἱῷ, ut 1, 13. Mox aliqui, τὴν κεφαλήν. B.

καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, 15.
κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ
τῆς νεφέλης· πέμψον τὸ δρέπανόν σου,
καὶ θέρισον· ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι·
ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. καὶ 16.
ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ
δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐθερίσθη
ΜΔ. ἡ γῆ. καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ 17.
τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ
αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. καὶ ἄλλος ἄγγελος 18.
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν
ἐπὶ τοῦ πυρός· καὶ ἐφώνησεν ἐν κραυγῇ
μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ,
λέγων· πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ,
καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου
τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασεν ἡ σαφυλὴ τῆς γῆς.
καὶ ἐξέβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον 19.
αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν
ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν
ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν.
καὶ

15. ναοῦ] οὐρανοῦ. C.

τοῦ θερίσαι] τοῦ — A.

16. τῇ νεφέλῃ. B. Andreas, τῆς νεφέλης. C.

18. τῆς γῆς ſecundum] αὐτῆς. C.

19. ἐξέβαλεν] ex tribus notat Alter. Birch. ex nullo. Etſi Andr. habeat ἔβαλεν, tamen miror.

τὴν ληνὸν — τὸν μεγάν] exhibet etiam Areth. ſed in ſcholio nihil de eo monet. Andreas habet qui-

20. καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως,
καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν
χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ ςαδίων χιλίων
XV, 1. ἑξακοσίων. Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν ME.
τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαςὸν, ἀγγέλους
ἑπτὰ, ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχά-
τας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ
2. θεοῦ. καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην
μεμιγμένην πυρί· καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ
τῆς εἰκόνος καὶ ἐκ τοῦ θηρίου αὐτοῦ καὶ
ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ,

ἑςῶτας

quidem τὴν μεγάλην, ſed in ſcholio diſcrepant Codices eius inter μέγας et μεγάλη, ut me inſcio ante me monuerat Sylburgius. Nam Sylburgii editione carebam in Roſſia. v. P. Alii τὸν ante ληνὸν, alii τὴν μεγάλην corrigunt, alii τὸν μέγαν prorſus omittunt. De ὁ ληνὸς valde quidem dubito, cum apud ſcriptores eccleſiaſticos etiam, ut apud Chryſoſt. Gregor. Naz. repererim ἡ ληνός. Immo in Apocalypſi et alibi et hic continuo eſt ἡ ληνός. Vide 19, 15. ex quo loco aliqui hic adoptarunt οἴνου. Quid igitur huic loco opitulabitur. Nam τὸν μέγαν propter Codices ſine ullo dubio legendum. Refero ergo τὸν μέγαν, non ad ληνὸν, ſed ad θυμόν. Ληνὸς eſt translatum, θυμὸς proprium. Ergo ad proprium retulit. Sic 11, 4. ἑςῶτες non ad ἐλαῖαι et λυχνίαι, quae translata ſunt, ſed ad perſonas, quae cum iſtis comparantur, hoc eſt, ad οὗτοι ſeu μάρτυρες retulit. Primaſius, (nam in morbis deſperatis etiam a vetulis non nulli medicamenta requirunt:) Primaſius ergo monet etiam de feminino et maſculino. v. Sabat. Sed Primaſio nos non habebamus opus.

XV, 2. ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ] ex meis habent

ſek

ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην,
ἔχοντας τὰς κιθάρας τοῦ θεοῦ· καὶ 3.
ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν μωυσέως δούλου τοῦ θεοῦ,
καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες·
μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε
ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀλη-
θιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν.
τίς οὐ μὴ φοβηθῇ σε, κύριε, καὶ δοξάσει 4.
τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ἅγιος· ὅτι πάντες
ἥξουσι καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου· ὅτι
τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν. καὶ 5.
μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς
σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ 6.
ἐξῆλ-

ſoli k. et 7. et, quem poſtea conſului, Codex Andreae 23. Omittit adeo Cod. Andreae o. v. Wetſt. Birch. Ordinem autem, quem hoc verſu probavi, ſequitur etiam divinus Monachienſis 21. v. P. pag. 128. 129. 284. 285.

3. ἐθνῶν, loco ἁγίων, habent mei omnino omnes. Hic ſibi nec Bengelius temperare potuit, quin contra Erasmum et eius Latinismum, hoc eſt, ut ego interpretor, Barbarismum exclamaret. Eodem modo Millius non ſemel exclamavit contra Cod. Alexandr. et Cantabrig. Recordabar illorum apud Aeſch. oratorem: περιέρχονται κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀληθεῖς; κατ᾽ ἀλλήλων ἔχοντες δόξας καὶ λόγους ἐν ψευδεῖς διασπείροντες. Ceterum de ἐθνῶν v. Wetſt. Alter. Birch. qui hic octo Codd. memorat. Tot enim ex univerſo numero eius paullo accuratius videntur examinati eſſe. Sed horum ipſorum ſilentium mihi interdum ſuſpectum fuit.

4. δοξάσῃ. B. ἅγιος, loco ὅσιος, habet adeo Palatin.

ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι, οἱ ἔχοντες τὰς
ἑπτὰ πληγὰς, οἳ ἦσαν ἐνδεδυμένοι λίνον
καθαρὸν, λαμπρὸν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ
7. τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. καὶ ἓν ἐκ τῶν
τεσσάρων ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις
ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς, γεμούσας τοῦ
θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς
8. αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς
ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, καὶ
ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο
εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν, ἄχρι τελεσθῶσιν
αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.
XVI, 1. Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης, λεγούσης τοῖς
ἑπτὰ ἀγγέλοις· ὑπάγετε καὶ ἐκχέατε τὰς
ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν
2. γῆν. καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεε Μϛ. ιϛ.
τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο
ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώ-
πους, τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ
θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι
3. αὐτοῦ. καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχεε ΜΖ.
τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ
ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ· καὶ πᾶσα ψυχὴ
ἀπέθα-

6. λίθον pertinet ad διττογραφίας Andreae, de quibus ſupra monui 6, 4. λινοῦν aliqui Codd. habent in ſchol. Andreae, in his 7. Sed non ut lectionem, verum ut interpretationem. Inveni etiam λῖνον et λινόν.

ΜΗ. ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσσῃ. καὶ ὁ τρίτος 4.
ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποτα-
μοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ
ἐγένετο αἷμα. καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου 5.
τῶν ὑδάτων λέγοντος· δίκαιος εἶ, ὁ ὢν,
καὶ ὁ ἦν, ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας· ὅτι 6.
αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ
αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πιεῖν· ἄξιοί εἰσι. καὶ 7.
ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· ναὶ κύριε,
ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ
ΜΘ. ιζ. δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. καὶ ὁ τέταρτος 8.
ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον·
καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι ἐν πυρὶ τοὺς
ἀνθρώπους. καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄν- 9.
θρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν
οἱ ἄνθρωποι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, τοῦ ἔχον-
τος ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας·
καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
Ν. καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ 10.
ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ
βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη· καὶ ἐμασσῶντο
τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου. καὶ 11.
ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ
τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν
αὐτῶν· καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων
ΝΑ. αὐτῶν. καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεε τὴν φιάλην 12.
αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν, εὐφρά-

την·

5. ὁ ὅσιος. B.

τὴν· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα
ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ
13. ἀνατολῆς ἡλίου. καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόμα-
τος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ
θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπρο-
φήτου πνεύματα ἀκάθαρτα τρία, ὡς
14. βάτραχοι. εἰσὶ γὰρ πνεύματα δαιμονίων
ποιοῦντα σημεῖα, ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς
βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν
αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας ἐκείνης,
τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτο-
15. ρος. ἰδοὺ, ἔρχομαι ὡς κλέπτης. μακά-
ριος ὁ γρηγορῶν, καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ
16. βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. καὶ
συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλού-
17. μενον ἑβραϊστὶ μαγεδών. καὶ ὁ ἕβδομος NB. ιη.
ἐξέχεε

13.] v. P. 138. — 140. 287. Birch. Sylburg. Alter.

14. ἃ ἐκπορεύεται] servat adeo Palat. et Areth. Unus Alteri Cod. Andr. ἃ ἐκπορεύονται. Hoc loco mihi suspecta est diligentia Birchii v. Wetst. Alter. Birch.

16.] Tam quia praestantiores Codd. habent μαγεδὼν, quam quia Hieronymus, forte ex Origene, probavit Armageddon, probo μαγεδών. Notum enim est, Origenem, eiusque asseclam Hieronymum, nullum fere nomen proprium praetermisisse, quod non vexarint. v. 9. 11. Μαγεθὼν postea inveni etiam in divino Monachiensi 21.

ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα·
καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ
τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα·
γέγονε. καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ βρον- 18.
ταὶ καὶ φωναὶ καὶ σεισμὸς μέγας, οἷος
οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο
ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτω
μέγας. καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη 19.
εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν
ἔπεσον· καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτή-
ριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.
καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέ- 20.
θησαν. καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαν- 21.
τιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ
τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ
ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς
χαλάζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς
ΝΓ. σφόδρα. Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ XVII, 1.
ἀγγέλων, τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας,
καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ λέγων· Δεῦρο,
δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγά-
λης, τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν
πολλῶν· μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς 2.
τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦν-
τες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας
αὐτῆς. καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν 3.
πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην

ἐπὶ

ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον ὀνόματα βλα-
σφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα
4. δέκα. καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη
πορφυροῦν καὶ κόκκινον, κεχρυσωμένη χρυ-
σίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις,
ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ
αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων, καὶ τὰ
5. ἀκάθαρτα τῆς πορνείας τῆς γῆς· καὶ
ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμέ-
νον· μυστήριον· βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ
μήτηρ τῶν πόρνων καὶ τῶν βδελυγμάτων
6. τῆς γῆς. καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύου- ΝΔ.
σαν τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, ἐκ τοῦ αἵμα-
τος

XVII, 3. τὸ θηρίον τὸ κόκκινον t θηρίον τὸ κόκκινον. C. Nam eiusmodi animalis antea non eſt facta mentio. Quanquam verſ. 4. eſt γέμον βδελ. tamen hic ὀνόματα conſiſtere poteſt ac debet propter Codices.

4.] De Cod. Vat. 579. apud Birch. v. P. pag. 147. et Sylburg. p. 74. Τῶν ἀκαθάρτων habet ſolus Areth. ſed in fine τῆς γῆς. Sic etiam in 20.

5. πόρνων, non πορνῶν legendum eſt. Hoc loco et ii, qui Codd. tractarunt, et ſcribae Codd. videntur erraſſe. In meo 17. erat etiam πόρνων, ſed recentior manus ex edit. Erasmi, ut videtur, correxit πορνῶν, addita nota Al. id eſt, *alius* aut *alibi*. πορνειῶν ex Andreae ſcholiis venit. Apud Areth. etiam in textu eſt πορνειῶν, in ſcholio πορνῶν. Complutenſes eiusmodi Cod. ad manus habuerunt, cuiusmodi eſt meus o. qui πόρνων exhibet. Vide inferius 21, 8. 22, 15.

6.] Hic rurſus in meo 17. poſt μεθύουσαν inſertum eſt

τος τῶν μαρτύρων ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα,
ἰδὼν αὐτὴν, θαῦμα μέγα. καὶ εἰπέ μοι 7.
ὁ ἄγγελος· διατί ἐθαύμασας· ἐγὼ ἐρῶ
σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ
θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν, τοῦ ἔχον-
τος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα
κέρατα. τὸ θηρίον, ὃ εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ 8.
ἔστι· καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσ-
σου καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγειν· καὶ θαυ-
μάσονται οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, ὧν οὐ
γέγραπται τὸ ὄνομα ἐπὶ τοῦ βιβλίου τῆς
ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόντων,
ὅτι ἦν τὸ θηρίον καὶ οὐκ ἔστι, καὶ παρέσται.
ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφα- 9.
λαὶ, ἑπτὰ ὄρη εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται
ἐπ᾽ αὐτῶν. καὶ βασιλεῖς εἰσὶν ἑπτά· οἱ 10.
πέντε ἔπεσον, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω
ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον δεῖ αὐτὸν
μεῖναι.

est a recentiore ἐκ et post ἁγίων καί. Utrumque ex Andrea venit. Praestantiores Codd. neutrum agnoscunt, v. P. Quin etiam Areth. ἐκ et καὶ omittit.

8. τὰ ὀνόματα B. mox, τὸ βιβλίον. B. τῷ βιβλίῳ. C. καὶ παρέσται habet etiam 20. De toto versu v. Birch. Nisi mea prior editio prodiisset anno 1785. Birchii autem 1798. dicerent, meam in plerisque locis conformatam esse ad praestantiores Birchii Codices. Sed ego eo tempore Birchium nondum noram et eius prima evangeliorum editio prodiit demum 1788. 4. cum mea prodiisset ab anno 1782. — 88.

11. μεῖναι. καὶ τὸ θηρίον, ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔςι,
καὶ οὗτος ὄγδοός ἐςι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ
12. ἐςι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. καὶ τὰ
δέκα κέρατα, ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν,
οἵτινες βασιλείαν οὔπω ἔλαβον, ἀλλ᾿ ἐξου-
σίαν, ὡς βασιλεῖς, μίαν ὥραν λαμβάνουσι
13. μετὰ τοῦ θηρίου· οὗτοι μίαν ἔχουσι
γνώμην, καὶ τὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν
14. αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδόασιν. οὗτοι μετὰ
τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον
νικήσει αὐτοὺς, ὅτι κύριος κυρίων ἐςὶ καὶ
βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ᾿ αὐτοῦ,
15. κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιςοί. καὶ λέγει
μοι, τὰ ὕδατα, ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθη-
ται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ
16. γλῶσσαι, καὶ τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες,
καὶ

11. καὶ αὐτὸς ὄγδοος. B. αὐτὸς ὄγδοος, quod per ſe intelligitur, non ad θηρίον, ſed ad βασιλεὺς refertur. Loca ſimilia ſupra notata ſunt.

13.] De διδόασι v. P. 152. 290. Wetſt. Birch. Ita quoque tres ex quatuor habent apud Alterum atque omnes omnino mei praeter 7. qui δώσουσιν exhibet.

15.] Poſt εἶδες addunt, καὶ ἡ γυνὴ, meus l. 15. 19. Areth. qui tamen nihil de eo habet in ſchol. De hoc a nullo monitum eſt. Equidem arbitror, ἡ γυνὴ adſcriptum fuiſſe vocabulo πόρνη ex verſu 3. aut 18. Id deinde, addito καὶ, relatum eſt in contextum. Eodem modo verſ. 16. ex eodem verſu 3. ante τὸ θηρίον, loco καὶ, illatum eſt ἐπί.

καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην,
καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν, καὶ τὰς
σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατα-
καύσουσιν ἐν πυρί. ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν 17.
ἐις τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην
αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι γνώμην μίαν, καὶ
δοῦναι

16. οὗτοι] hic rurſus nec ad ὕδατα, nec ad κέρατα, nec ad θηρίον refertur, ſed ad λαοί. Ceterum inter verſum 15. et 16. nulla debet eſſe maior diſtinctio. Nam non ſolum τὰ ὕδατα, ſed et τὰ κέρατα et τὸ θηρίον, ut paullo ante docuit, ſunt λαοὶ ſeu βασιλεῖς. Recentiores ergo μῦσαι καὶ μυσταγωγοὶ, mutata lectione, aliam interpretationem excogitare coguntur. v. P. 152. 153. 290. Birch. Wetſt. Mox poſt, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν, addunt aliqui, καὶ γυμνήν. Iſtud γυμνὴν eſt interpretatio τοῦ ἠρημωμένην. Ergo etiam accurati Codices καὶ γυμνὴν omittunt, alii a recentiore manu id adſcriptum habent in margine. Hac appendice alii non contenti, addebant etiam ποιήσουσιν αὐτὴν, quod permulti Codd. excludunt. Ergo et καὶ γυμνὴν, et καὶ γυμνὴν ποιήσουσιν, ut interpretatio et interpolatio excludenda ſunt. Codices Andreae adeo in addito et omiſſo, καὶ γυμνὴν, diſſentiunt. v. P. 153 — 155. 290 Birch. Wetſt. Alterum, cuius primus et quartus haec prorſus omittit. Propter vulgatae Latinae *deſolatam* et *nudam* comparetur 3, 18. *ignitum probatum.*

17. καὶ ποιῆσαι γνώμην μίαν] contra Millium tuentur etiam Codd. Birchii et Alteri. Ex meis unus 7. omittit. Contra eſt meus Andreae o. et apud Sylburg. Palatinus et Bauaricus. Volebat Millius ſcilicet vulgatam latinam et divinum Cod. Alex. defendere v. P. 155. De proximo τελεσθῶσιν eadem eſt criſis.

δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ,
18. ἄχρι τελεσθῶσιν οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. καὶ
ἡ γυνὴ, ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων
XVIII, 1. τῆς γῆς. Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον NE. ιθ.
ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφω-
2. τίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ ἔκραξεν
ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ, λέγων· ἔπεσε Βαβυλὼν
ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαι-
μόνων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος
ἀκαθάρτου, καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου
3. ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου. ὅτι ἐκ τοῦ
οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπώ-
κασι πάντα τὰ ἔθνη· καὶ οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς μετ᾽ αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ
ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ
4. στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. καὶ ἤκουσα
ἄλλην

18. ἐπὶ τῆς γῆς. B.

XVIII, 2. *ἰσχυρὰν φωνὴν* l *ἰσχυρᾷ φωνῇ*. b. Ἐν fortasse a proximo ἔκραξεν absorptum est. Post φωνῇ aliqui Codd. Andreae addunt μεγάλῃ, quod tamen mei 6. et 7. omittunt. Alterus ex eiusmodi Cod. laudat καὶ μεγάλῃ. Ἐν ἰσχύϊ Erasmus videtur finxisse ex latino *in fortitudine*. v. P. 155. 291.

ὀρ[νέ]ου] θηρίου C. v. P. ac ibid. de μεμυασμένου. Bonus Erasmus ab ὄρνις primo fabricaverat ὀρνίου. Deinde ὄρνεου correxit. Sic mox exhibuerat στρήνου. Graece!

3.] De πεπότικε et πέπτωκαν. v. P.

ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν·
ἔξελθε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ
συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ
ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε·
ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι 5.
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν αὐτῆς ὁ
θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ἀπόδοτε 6.
αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκε, καὶ διπλώ-
σατε τὰ διπλᾶ, ὡς καὶ αὐτή, καὶ κατὰ
τὰ ἔργα αὐτῆς, ἐν τῷ ποτηρίῳ αὐτῆς, ᾧ
ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. ὅσα 7.
ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασε, τοσοῦτον
δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος· ὅτι
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει· ὅτι κάθημαι
βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ πέν-
θος οὐ μὴ ἴδω. διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ 8.
ἥξου-

4. ἐξέλθετε] per Andream ex Jeſaia venit, ut verſ. 2. θηρίου. v. P.

5.] De ἐμνημόνευσεν αὐτῆς. v. P. Alter. Birch.

6.] Hunc verſum denuo ad Codices plures et meos, et aliorum examinavi, nec tamen inveni, quod mutatum velim contra priorem editionem meam. Repetitiones fraudi fuerunt ſcribis non nullis.

7. κάθημαι] καθώς. A. De utroque nihil definio. Alterus laudat, καθὼς κάθημαι, (deberet eſſe, κάθημαι, καθώς. et ἐγὼ κάθημαι. Neutrum probabile. Sigla ως in mea priore editione hic inepte expreſſa eſt. Vide ergo in evangelio Lucae meae prioris editionis ſpecimen Cod. M. in καθὼς, ἀκριβῶς. v. P.

ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος, πέν-
θος καὶ λιμός· καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθή-
σεται, ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς, ὁ κρίνας
9. αὐτήν. καὶ κλαύσουσι καὶ κόψονται ἐπ'
αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς
πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέ-
πωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς.
10. ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες, διὰ τὸν φόβον
τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες· οὐαὶ,
οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλὼν, ἡ πόλις
ἡ ἰσχυρὰ, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις
11. σου. καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαύσουσι
καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον
12. αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει. οὐκέτι γόμον
χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου, καὶ
μαργαρίτου, καὶ βυσσίνου, καὶ πορφυροῦ,
καὶ σηρικοῦ, καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν ξύλον
θύϊνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ
πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου, καὶ
χαλκοῦ,

12. οὐκέτι] plerique Codd. huc referunt, ſed Andreas ad ſuperiora refert, certe in meo o. Nam et in Andrea in aliis Codd. huc refertur. v. Sylburg. p. 82. verſ. 48. Loco μαρμάρου in duobus meis reperi μαργάρου. Idem erat in tertio, ſed a recentiore correctum. Credo id repetitum eſſe ex μαργαρίτου. Certe his, quae in fine verſus memorantur, magis convenit μαρμάρου, quam μαργάρου. Exempla tamen notavi in P. De margaritis copioſe diſputat Orig. III, 448. ſeqq. Pertinebant ea ſcilicet ad interpretationem Alexandrinam grammaticam Matth. 13, 45.

χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ μαρμάρου,
καὶ κινναμώμου, καὶ θυμιάματα, καὶ μύρον, 13.
καὶ λίβανον, καὶ ἔλαιον, καὶ οἶνον, καὶ
σεμίδαλιν, καὶ σῖτον, καὶ πρόβατα, καὶ
κτήνη· καὶ ἵππων, καὶ ῥεδῶν, καὶ σωμά-
των, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. καὶ ἡ 14.
ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου
ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ
καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ
οὐκέτι αὐτὰ οὐ μὴ εὕρῃς. οἱ ἔμποροι 15.
τούτων οἱ πλουτήσαντες ἀπ᾽ αὐτῆς, ἀπὸ
μακρόθεν στήσονται, διὰ τὸν φόβον τοῦ
βασανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πενθοῦν-
τες, καὶ λέγοντες· οὐαί, ἡ πόλις ἡ 16.
μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσον καὶ
πορ-

13.] Alii, καὶ οἶνον, alii, καὶ ἔλαιον omiſerant. Hinc poſtea in aliis transpoſita ſunt. *Rheda* notum. Scribae graeci exhibent, h. l. ῥαιδῶν, ῥαίδων, ῥέδων, ῥεδῶν, ῥεδίων. De σωμάτων, item de Latiniſtarum, *mancipiorum*, *porcorum* et *diverſi generis animalia* v. P.

14. οὐκέτι αὐτὰ] αὐτὰ non nulli poſt εὕρῃς habent.

15.] Nonnulli, οἱ ἔμποροι αὐτῶν, trahunt ad praecedentia. Inde in aliquibus paullo ante ortum εὑρήσουσιν. Aliqui, (ex meis duo) ante κλαίοντες addunt καί. et mox ante λέγοντες (ex meis duo) id omittunt. Vide mox verſ. 19.

16.] Aliqui bis habent οὐαί. Mox aequalitas poſtulat βύσσινον propter πορφ. et κόκκ. Cum vero βύσσον reperiretur, alii ſcripſerunt πορφύραν. Neutrum

πορφυροῦν καὶ κόκκινον καὶ κεχρυσωμένη
χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις·
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.
17. καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον
πλέων, καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασ-
σαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν,
18. καὶ ἔκραζον, βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς
πυρώ-

trum probari poteſt per Codd. De χρυσίῳ, quod ego edideram, v. Birch. Wetſt. Alterum, cuius unus Andreae Codex, ut meus 7. χρυσῷ exhibet.

17. ἐπὶ τόπον] mirabile videbatur non nullis. Correxerunt ergo, ἐπὶ τῶν πλοίων. Jam vero, cum nemo ἐφ' ἁμαξῶν πλέειν ſoleat, πλέων quoque in ὁ ὅμιλος mutatum eſt. v. Alter. Birch. P. Meus 7. exhibet, πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων ὅμιλος, fere ut Erasm. quod nullo modo mirabile eſt, cum et Erasm. unum Reuch. Cod. cum ſchol. Andr. ſecutus ſit. Repugnat meus o. Compl. Alteri quartus, Palatin. et Areth. Meliores Codd. Latini adeo *locum*, pro *lacum* habent. Fruſtra ergo Veleſius, homo nequam, ἐπὶ τῆς λίμνης correxit. Sanctus Caryophilus, Latiniſtarum patronus optimus maximus, ex Vaticaniſſimis Codicibus notat: καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπων πλέων. Itane ergo habent quatuor Vaticani? Erasmus in tribus editt. loco ἐργάζονται, (ut mox v. 19. ἐπλούθησαν,) errore et ſuo, et typothetarum ediderat ἐργάζοντες. Id repetierunt Ald. Colin. Ex eodem Wetſt. Cod. 18. poſtea fecit ἐργαζόμενοι, ut magis graecum eſſet. Suntne hae lectiones diſcrepantes Codicum? — Quidni vero? Sed ex fabrica Cyclopum occidentalium et Alexandrinorum. Divinus Monachienſis Cod. 21. quem poſtremo conſului, plane hunc verſum exhibet, ut eo nondum inſpecto edideram.

πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες· τίς ὁμοία τῇ
πόλει τῇ μεγάλῃ; καὶ ἔβαλον χοῦν 19.
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραζον
κλαίοντες καὶ πενθοῦντες καὶ λέγοντες·
οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ
ἐπλούτησαν πάντες, οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα
ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς,
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. εὐφραίνου ἐπ' 20.
αὐτῇ οὐρανὲ, καὶ οἱ ἅγιοι, καὶ οἱ ἀπόστο-
λοι καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς
τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς. καὶ ἦρεν εἷς 21.
ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον, ὡς μύλον μέγαν,
καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων·
οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ
μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι.
καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ 22.
αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν, οὐ μὴ ἀκουσθῇ
ἐν σοὶ ἔτι· καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης
τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ
φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι.
καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι· 23.
καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης, οὐ μὴ
ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροί σου
ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ
φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ
ἔθνη. καὶ ἐν αὐτῇ αἵματα προφητῶν 24.
καὶ

23. ὅτι, ante οἱ ἔμποροι, omittunt tres boni mei et apud Birch. quatuor haud contemnendi. Facile excidit ante οἱ, quod deest in uno Alteri.

καὶ ἁγίων εὑρέθη, καὶ πάντων τῶν
XIX, 1. ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς. Μετὰ ταῦτα N5.
ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ
ἐν τῷ οὐρανῷ, λεγόντων· ἀλληλούϊα· ἡ
σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα τοῦ
2. θεοῦ ἡμῶν. ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ
κρίσεις αὐτοῦ. ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν
μεγάλην, ἥτις διέφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ
πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα
τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς.
3. καὶ δεύτερον εἴρηκεν· ἀλληλούϊα. καὶ ὁ
καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας
4. τῶν αἰώνων. καὶ ἔπεσον οἱ πρεσβύτεροι
οἱ εἰκοσιτέσσαρες, καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα,
καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, τῷ καθημένῳ
ἐπὶ τῷ θρόνῳ, λέγοντες. ἀμήν· ἀλλη-
5. λούϊα. καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε,
λέγουσα· αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἡμῶν πάντες
οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν,
6. οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. καὶ ἤκουσα
ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν
ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν
ἰσχυρῶν, λέγοντες· ἀλληλούϊα. ὅτι ἐβα-
σίλευσε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ.
7. χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα, καὶ δῶμεν
τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ
ἀρνίου,

XIX, 7. ἀγαλλιῶμεν habet 7. nec aliter edidit. Sylburg. Ita etiam Alteri tertius et quartus. Ut Luc. 1, 47.

NZ. ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν
ἑαυτήν. καὶ ἐδόθη αὐτῇ, ἵνα περιβάλη- 8.
ται βύσσινον λαμπρὸν καὶ καθαρόν· τὸ
γὰρ βύσσινον, τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων
ἐστί. καὶ λέγει μοι· γράψον· μακάριοι 9.
οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου
κεκλημένοι· καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι
ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσί. καὶ ἔπεσον 10.
ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι
αὐτῷ· καὶ λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός
σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου, τῶν ἐχόν-
των τὴν μαρτυρίαν ἰησοῦ. τῷ θεῷ προσκύ-
νησον· ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ ἰησοῦ ἐστὶ τὸ
NH. κ. πνεῦμα τῆς προφητείας. καὶ εἶδον τὸν 11.
οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευ-
κὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ᾽ αὐτὸν, καλού-
μενος πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, καὶ ἐν δικαιο-
σύνῃ

9.] Alii, τὸν δεῖπνον. In his meus 15. v. verſ. 17. De hoc in evangeliis monui.

10.] Bengelius ſolus ex Andr. 1. hoc eſt, ut ipſe vocat, ex recenſione Africana, (nam alterum Palatinum Cod. Andreae ad recenſionem Aſiaticam refert v. p. 780. edit. 1734.) loco προσκυνῆσαι laudat καὶ προσεκύνησα. Sed contra eſt non ſolum Palat. verum etiam Moſq. o. qui tamen ad recenſionem Conſtantinopolitanam fortaſſe pertinet. Vindobonenſis 4. etiam contra eſt.

11. καλούμενος] ex meis omittunt l. 15. 19. 7. et Areth. v. Wetſt. P. καλούμενος, ut arbitror, omittebant, quod diſcrimen faciebant inter καλεῖσθαι et εἶναι. Sed id vanum eſt.

12. σύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ
αὐτοῦ φλὸξ πυρὸς, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ διαδήματα πολλά· ἔχων ὀνόματα
γεγραμμένα καὶ ὄνομα γεγραμμένον, ὃ
13. οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ αὐτός. καὶ περιβεβλη-
μένος ἱμάτιον, βεβαμμένον αἵματι· καὶ
κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ· ὁ λόγος τοῦ
14. θεοῦ. καὶ τὰ στρατεύματα, τὰ ἐν τῷ
οὐρανῷ, ἠκολούθει αὐτῷ ἐπὶ ἵπποις λευκοῖς,
15. ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν, καθαρόν. καὶ
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομ-
φαία δίστομος, ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ
τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν
ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν
τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ,
16. τοῦ παντοκράτορος. καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ
ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα
γεγραμμένον· βασιλεὺς βασιλέων καὶ
17. κύριος κυρίων. καὶ εἶδον ἄγγελον, ἑστῶτα ΝΘ.
ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξεν ἐν φωνῇ μεγάλῃ,
λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις, τοῖς πετομένοις
ἐν

13. βεβαμμένον] ἐραντισμένον. 19. v. P. 174. 296. In schol, Andr. est βαφεῖσα. Refertur enim ad σαρξ. Sic et Areth.

17.] Hic rursus meus 15. ἔκραξε φωνὴν μεγάλην. Alii ἐν omittunt. Erasmus hic rursus ἐν μεσουρανίσματι πετᾶται cum istis avibus seu ὀρνοῖοις. Sic enim habet in edit. 1519. pag. 559. Wetst. ὀρνίοις laudat. Alii, τὸ δεῖπνον τὸ μέγα. a. sed

 An-

ἐν μεσουρανήματι· δεῦτε, συνάχθητε ἐις
τὸν δεῖπνον τὸν μέγαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα 18.
φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας
χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ
σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ'
αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων
τε καὶ δούλων, καὶ μικρῶν τε καὶ μεγά-
λων. καὶ ἔιδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς 19.
βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα
αὐτῶν συνηγμένα, ποιῆσαι τὸν πόλεμον
μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ
μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. καὶ 20.
ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ
ψευδοπροφήτης, ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα
ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν ὄις ἐπλάνησε τοὺς λα-
βόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ
τοὺς προσκυνοῦντας τῇ ἐικόνι αὐτοῦ· ζῶν-
τες ἐβλήθησαν ὁι δύο ἐις τὴν λίμνην
τοῦ πυρὸς, τὴν καιομένην ἐν θείῳ. καὶ 21.
ὁι λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ
τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐξελ-
θούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα
τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν
αὐτῶν.

Andreae o. 7. τὸ δεῖπνον τοῦ μεγάλου. c. Repugnat Palat. Accedit tamen Vindob. 4. Συνάχθητε ἐις τὸν δεῖπνον τὸν μέγαν etiam Areth.

20. βληθήσονται] Palat. Andreae. Contra eſt 7. o. Areth. Compl. accedit tamen Vindob. 4.

XX, 1. αὐτῶν. Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα Ξ.
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς
ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν
2. χεῖρα αὐτοῦ. καὶ ἐκράτησε τὸν δράκον-
τα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστι διάβο-
λος καὶ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκου-
μένην ὅλην· καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη.
3. καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον καὶ
ἔκλεισε καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ,
ἵνα μὴ πλανᾷ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι
τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ
4. λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον. καὶ εἶδον ΞΑ. κα.
θρόνους καὶ ἐκάθισαν ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ
κρῖμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς
τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν
Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ
οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον, οὐδὲ
τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ
χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν
χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασί-
λευσαν μετὰ τοῦ χριστοῦ τὰ χίλια ἔτη.
5. [6.] Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. μακάριος ΞΒ.
καὶ

XX, 2. ὁ πλαν. — ὅλην omittit 7. Repugnat Palatin. o. Areth. 20. Habent praeſtantiores apud Birch. tres Vindobonenſes. Nam quartus a 19, 20. deficit. v. Wetſt.

3. καὶ μετὰ ταῦτα. B.

5.] A principio huius verſus in priore editione inclu-

καὶ ἅγιος, ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος

ſeram haec verba: καὶ οἱ (οἱ δὲ) λοιποὶ τῶν νεκρῶν (ἀνθρώπων) οὐκ ἔζησαν (ἀνέζησαν) ἄχρι (ἕως) τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. Ea iam plurium ac proborum Codd. auctoritate prorſus excludo. Andreas et Arethas haec explicare poterant, etſi in contextu non αὐτολεξεὶ reperirentur. Inſunt enim ἐξ ἀκολουθίας καὶ συλλογισμοῦ. Quid? quod neuter haec αὐτολεξεὶ in ſcholiis repetit? Praeterea hoc mirabile eſt, et in Andrea, et in Aretha, quod haec non coniunguntur cum verſu quarto, quo neceſſario referenda eſſent. Immo contra primo ponuntur verba textus in utroque ad finem verſus 4. Deinde ſubiiciuntur ſcholia. Poſt ſcholia eſt in utroque index capitis ΞΒ. ac poſt hunc indicem demum, ante αὕτη ἡ ἀνάστασις, inferuntur. Quivis autem intelligit, haec cum verbis, αὕτη ἡ ἀνάστ., commode non poſſe copulari. Haec verba ergo, ante αὕτη ἡ ἀνάστασις, pro ultima parte indicis habeo. Indices capitum alibi etiam in contextum relatos eſſe, notum eſt. Praeterea haec verba facillime coaleſcunt cum indice, ſi modo poſt καὶ addatur ſolum ὅτι. Index ergo totus erit: Τί ἐστιν ἡ πρώτη ἀνάστασις, (Sic continuo incipit textus poſt hunc indicem.) καὶ τίς ὁ δεύτερος θάνατος, καὶ ὅτι οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. Hactenus index. Continuo textus, verſu 5. Αὕτη ἡ ἀνάστασις κ. τ. λ. In huiusmodi locis oculos Codicibus admovere nos oportet. Nonne eodem modo ſupra 17, 3. poſt verſum 3, verſus eiusdem capitis 18. temere in quibusdam Codd. inſertus eſt? Scilicet, quod explicandi cauſſa ibi legebatur, quamvis in medio ſcholio. Immo eo in loco aliqui ſcribae margini adeo adſcripſerunt: κείμενον. Erat ſane κείμενον, verum non eo in loco, ſed

τος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ χριστοῦ, καὶ βασιλεύ-
7. σουσι μετὰ ταῦτα χίλια ἔτη. καὶ μετὰ ΞΓ.
τὰ χίλια ἔτη λυθήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ
8. τῆς φυλακῆς αὐτοῦ. καὶ ἐξελεύσεται
πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι
γωνίαις τῆς γῆς, τὸν γὼγ καὶ τὸν μαγὼγ,
συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν
ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσ-
9. σης. καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς
γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν
ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην·
καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ
10. θεοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς. καὶ ὁ
διάβολος, ὁ πλανῶν αὐτοὺς, ἐβλήθη εἰς
τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου καὶ
τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βα-
σανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς
11. αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ εἶδον θρόνον ΞΔ. κβ.
μέγαν λευκὸν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ'
αὐτὸν,

ſed paullo inferius. De Erasmico ἕως et ἄχρι v. P. 299. Omnem intellectum ſuperat iſtius hominis levitas. Tamen Aldum et Colinaeum habuit etiam in his ſectatores. Sylburgium oportebat edere N. Teſtamentum, non Erasmum, non Complutenſes, immo adeo nec Stephanum. De iis, quae hic incluſi, vide P. non ſolum p. 180. ſed et in corrigendis ad p. 180. non, ut vitioſe legitur, ad 108. Cum haec ſcripſiſſem, intellexi etiam, in divino Monachienſi 21. iſta omnia excludi.

αὐτὸν, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ
καὶ ὁ οὐρανός· καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη
αὐτοῖς. καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς, τοὺς 12.
μεγάλους, καὶ τοὺς μικροὺς, ἑϛῶτας ἐνώ-
πιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἤνοιξαν, καὶ
ἄλλο βιβλίον ἠνεώχθη, ὅ ἐϛι τῆς ζωῆς·
καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμέ-
νων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα
αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς 13.
νεκροὺς, τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ
ὁ

12.] Ex Codd. qui haec verba ſervant, intelligitur, legendum eſſe, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς. Haec aliqui propter ſimilitudinem νεκροὺς — μικροὺς omiſerant. Deſunt igitur in non nullis. Alii vero eadem poſtea alieno loco et turbato ordine, reſtituerunt. Ergo in aliis ante, in aliis poſt ἑϛῶτας leguntur. Quidam vero etiam transpoſuerunt, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, aut μικροὺς καὶ μεγάλους. Omnem tamen ſuſpicionem contra haec verba, tanquam ex locis ſimilibus huc tranſlata, ipſe a me amoliri nequeo. Praeter Codices in primis ea ſuſpecta mihi reddunt verba Andreae, ὡς προέφημεν, pag. 97. Περὶ μικρῶν καὶ μεγάλων autem ad alia loca dixerat pag. 48. 85. edit. Sylburg. Ἤνοιξαν et ἤνοιξε poſtea Birchius etiam in probis Codd. reperit. Accipi ergo poſſit in hoc ſcriptore pro ἀνέῳγε. *Libri aperuerunt* ſe, ſeu *aperti ſunt.* Nihil tamen impedit, quo minus ἤνοιξαν uſitato modo dicatur, *libros aperuerunt*, omiſſo ſcilicet *ſubiecto.* Intelligi enim poſſint οἱ εἰς τοῦτο ταχθέντες, haud dubie, ἄγγελοι. Alii exhibent ἠνεῴχθησαν, ἠνοίχθησαν, ἀνεῴχθησαν, ἠνοίγησαν. v. P. Modo video, μικροὺς καὶ μεγάλους abeſſe etiam a divino Monachienſi 21.

ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς, τοὺς ἐν αὐτοῖς·
καὶ ἐκρίθησαν ἕκαςος κατὰ τὰ ἔργα
14. αὐτοῦ. καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλή-
θησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτος
ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐςιν, ἡ λίμνη τοῦ
15. πυρός. καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῷ
βιβλίῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη
XXI, 1. εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. Καὶ εἶδον ΞΕ.
οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν. ὁ γὰρ
πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλ-
2. θον· καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔςιν ἔτι. καὶ
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν ἱερουσαλὴμ, καινὴν
εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ
τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκο-
3. σμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. καὶ ἤκουσα
φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης·
ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώ-
πων, καὶ σκηνώσει μετ᾽ αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ
λαὸς

13. ἔργα αὐτοῦ] post priorem editionem, loco ἔργα αὐτῶν, reperi in meo perbono 15. et apud Alterum. Aliqui, qui Codices examinarunt, videntur hoc neglexisse.

14. οὗτος — πυρός.] Eodem ordine Alter etiam notat. v. P. 185. 301.

XXI, 1.] Andreas non hic solum, sed et superius παρῆλθε dedit loco ἀπῆλθον, ut 9, 12. 11, 14. v. P.

3.] Pro σκηνώσει ex Andr. 1. Bengelius laudat κοινωνήσει, idque etiam scholiis firmari, credit. Sed scholia

λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς
μετ᾽ αὐτῶν ἔσαι. καὶ ἐξαλείψει ἀπ᾽ 4.
αὐτῶν πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσαι ἔτι·
οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος
οὐκ ἔσαι ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθε.
Ξ5. καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· 5.
ἰδοὺ, πάντα καινὰ ποιῶ. καὶ λέγει·
γράψον· ὅτι οἱ λόγοι πιςοὶ καὶ ἀληθινοὶ
τοῦ θεοῦ εἰσι. καὶ εἶπέ μοι· γέγονα 6.
ἐγὼ τὸ α. καὶ τὸ ω. καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ
τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω αὐτῷ
ἐκ

ſcholia iſta pertinent ad ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον. Contra Andr. 1. ſeu Aug. 7. ſunt Andreae Codd. o. Palatin Scriba Cod. 7. haud dubie voluerat ſcribere κατασκηνώσει. Sic enim idem exhibuit 7, 15. Sed ibi Bengelius de Andr, 1. nihil monuit, ut locis pluribus. De verſ. 3. et 4. v. Birch. Alter P. Accedit etiam 20. qui, θεὸς αὐτῶν, omittit, ſed mox ex parte vitioſe exhibet: ἐκλείψει πᾶν δάκρυον.

4. ἀπῆλθε, loco ἀπῆλθον poſtea in pluribus ac bonis reperi.

5. καὶ εἶπεν] καὶ — B.

6.] Poſt γέγονα addunt ἐγὼ mei 7. 15. 19. 20. l. k. Alteri 1. Areth. Ergo recepi. Vide de γέγονα etc. Birch. P. 189. 302. Erasmus hic haud dubie de ſuo Reuchlino mentitus eſt, cum dixit, eum conſentire cum vulgata latina. Contra enim ſunt, ac γέγονα habent Andreae Codd. o. 7. Palatin. Complut. Areth. Beza de ſuis Codd. prorſus ſilet, ac γέγονεν interpretatur.

ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν.
7. ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ ταῦτα, καὶ ἔσομαι
αὐτῷ Θεὸς, καὶ αὐτὸς ἔςαι μοι υἱός.
8. τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίςοις καὶ ἁμαρτω-
λοῖς καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ
πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις,
καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν
ἐν τῇ λίμνῃ, τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ,
9. ὅ ἐςιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος. καὶ ΞΖ. κγ.
ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων, τῶν
ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, γεμούσας
ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων· καὶ ἐλάλησε
μετ' ἐμοῦ, λέγων· δεῦρο, δείξω σοι τὴν
10. γυναῖκα, τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου. καὶ
ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα
καὶ ὑψηλὸν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν,
τὴν ἁγίαν ἱερουσαλὴμ, καταβαίνουσαν
11. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τοῦ θεοῦ. ἔχουσαν
τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωςὴρ αὐτῆς
ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι
12. κρυςαλλίζοντι· ἔχουσα τεῖχος μέγα
καὶ ὑψηλὸν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα,
καὶ

7. δώσω αὐτῷ ταῦτα] habet etiam 20. et alii, quos postea consului.

8.] De φαρμακοῖς v. Demosth. 794. edit. Reisk. Lysiam p. 255. et Harpocrat. in hoc vocabulo. Codices hic etiam in accentu variant.

9. πρός με, post ἦλθε, nullus meorum habet.

καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα,
καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐςιν
ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ.
ἀπ᾽ ἀνατολῶν, πυλῶνες τρεῖς· καὶ ἀπὸ 13.
βοῤῥᾶ, πυλῶνες τρεῖς· καὶ ἀπὸ νότου,
πυλῶνες τρεῖς· καὶ ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες
τρεῖς. καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον 14.
θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν δώδεκα
ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποςόλων τοῦ ἀρνίου.
καὶ ὁ λαλῶν μετ᾽ ἐμοῦ, εἶχε μέτρον, 15.
κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν,
καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς. καὶ ἡ πόλις 16.
τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς,
ὅσον τὸ πλάτος· καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν
τῷ καλάμῳ ἐπὶ ςαδίους δεκαδύο χιλιάδων,
δώδεκα τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ
ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐςί. καὶ τὸ τεῖχος 17.
αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαρακοντατεσσάρων πη-
χῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐςιν ἀγγέλου.
καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς 18.
ἴασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν,
ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. οἱ θεμέλιοι τοῦ 19.
τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ
κεκοσμη-

12. πυλεῶσι] et hic et in reliquis locis Erasmus, vir graece doctus, haud dubie ex Eratosthene hauserat. Locum laudat Scholiasta ad Apoll. Rhod. edit. Steph. p. 47. ἐφ᾽ ὑψηλοῦ πυλεῶνος. Ὀσοῦτον autem, quod habet mox vers. 16. apud Eratosthenem reperire non potui.

κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις·
ὁ δεύτερος, σάπφειρος· ὁ τρίτος, χαλκη-
20. δών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος· ὁ πέμ-
πτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, σάρδιον· ὁ
ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος·
ὁ ἔνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρα-
σος· ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος,
21. ἀμέθυςος. καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες,
δώδεκα μαργαρῖται, ἀνὰ εἷς ἕκαςος τῶν
πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ
πλατεῖα τῆς πόλεως, χρυσίον καθαρὸν,
22. ὡς ὕαλος διαυγής. καὶ ναὸν οὐκ εἶδον
ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος, ὁ θεὸς ὁ παντο-
κράτωρ, ναὸς αὐτῆς ἐςί, καὶ τὸ ἀρνίον.
23. καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου,
οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν. αὐτὴ γὰρ
ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτὴν, καὶ ὁ
24. λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. καὶ περιπα-
τήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς·
καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν αὐτῷ
δόξαν

20. ἀμέθυςος ſcribi oportere, contendunt viri docti apud Heſych. Plutarch. et alios. De amethyſto exponit etiam Plin. Hoc loco et alii, et ego reperi in multis ἀμέθυσος. Ἀμέθυσος reperio etiam Heliodor. pag. 102. 103. ubi late de hoc lapide exponit. Hi lapides memorantur etiam Ezech. 28, 13.

24.] Editam in priore editione lectionem poſtea vidi a plurimis Codd. confirmatam eſſe. Τῶν σωζομένων omittit etiam 20. v. Birch.

δόξαν καὶ τιμὴν τῶν ἐθνῶν ἐις ἀυτήν.
καὶ ὁι πυλῶνες ἀυτῆς ὀυ μὴ κλεισθῶσιν 25.
ἡμέρας. νὺξ γὰρ ὀυκ ἔςαι ἐκεῖ. καὶ 26.
ὄισουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν
ἐθνῶν ἐις ἀυτὴν, ἵνα ἐισέλθωσι. καὶ ὀυ 27.
μὴ ἐισέλθῃ ἐις ἀυτὴν πᾶν κοινὸν, καὶ ὁ
ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος· ἐι μὴ ὁι
γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ
ΞΗ. ἀρνίου. Καὶ ἔδειξέ μοι ποταμὸν ὕδατος XXII, 1.
ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύςαλλον, ἐκπορευόμε-
νον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ
ἀρνίου. ἐν μέσῳ τῆς πλατείας ἀυτῆς· 2.
καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν
ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ
μῆνα ἀποδιδοὺς ἕκαςον τὸν καρπὸν ἀυτοῦ·

καὶ

26. ἵνα ἐισέλθωσι] poſtea a multis probatum vidi, in his a 20. Erasmus in prioribus editt. hunc totum verſum in graeco et in latino omiſerat.

XXII, 1. 2.] *Subiectum* h. l. eſt ὁ ποταμὸς, non τὸ ξύλον. Ergo etiam *praedicatum*, διδόναι καρπούς, non ξύλῳ, hoc eſt apud hos ſcriptores, *arbori*, ſed ποταμῷ tribuitur. Quomodo vero ποταμὸς fert fructus? Scilicet, ut Andreas monet, ποτίζων, id eſt, ἀρδίυων τὰ παραπεφυτευμένα δένδρα. Ita ergo ἀποδιδοὺς, quod omnes non correcti, nec interpolati Codd. exhibent, conſiſtere poteſt. Ἐν μέσῳ — ἀυτῆς refero ad ſuperiora. Ante, καὶ τοῦ ποταμοῦ, pono diſtinctionem minorem. In priore editione ex μῆνα intellexeram ἐνιαυτὸς, quod nec nunc prorſus abſurdum cenſeo. De καταγγέλλεται monui in priore editione. Ita

enim

καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν
3. τῶν ἐθνῶν. καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ
ἔσαι ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ
τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσαι· καὶ οἱ δοῦλοι
4. αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ. καὶ ὄψονται
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ
5. ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ νὺξ οὐκ
ἔσαι· καὶ οὐ χρεία λύχνου καὶ φωτὸς,
ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτιεῖ αὐτούς· καὶ
βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
6. καὶ λέγει μοι· οὗτοι οἱ λόγοι πισοὶ καὶ ΞΘ.
ἀληθινοί· καὶ κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμά-
των τῶν προφητῶν ἀπέσειλε τὸν ἄγγελον
αὐτοῦ (δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ) ἃ δεῖ
γενέσθαι

enim in Cod. o. reperi, non, ut in edito προκαταγγέλλεται. Apud Birch. nullus id habet. Ex quatuor Alteri duo hic deficiunt. Primus habet, tertius omittit. Ex meis duo habent. Hic per Andream etiam deceptum puto Aretham. Nam is pag. 832. a. habet: καὶ τὰ φύλλα, φησὶ τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν καταγγέλλεσθαι, οἱονεὶ φημίζεσθαι, τῶν ἐθνῶν. Sed iſtud καταγγέλλεται, etiamſi non ſit κατὰ λέξιν in contextu, tamen κατὰ δύναμιν ineſt. Intelligitur enim ex vocabulis, εἰς θεραπείαν.

3. ἔτι] ἐκεῖ. A. De κατάθεμα. v. P.

6. δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ] Alii exhibent, διδάξαι τοὺς δούλους αὐτοῦ, alii iſta prorſus omittunt, in his quatuor divini mei r. p. 17. 21. Reſpondebitur: exciderunt propter duplex αὐτοῦ. Non repugno. Sic ipſe iudicaveram in priore editione mea,

γενέσθαι ἐν τάχει. καὶ ἰδού, ἔρχομαι 7.
ταχύ· μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς
Ο. κδ. προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. κἀγὼ 8.
ἰωάννης, ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα·
καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ὅτε εἶδον, ἔπεσον
προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ
ἀγγέλου, τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. καὶ 9.
λέγει μοι· ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ, καὶ
τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν
τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τού-
ΟΑ. του· τῷ θεῷ προσκύνησον. καὶ λέγει 10.
μοι· μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προ-
φητείας τοῦ βιβλίου τούτου. ὁ καιρὸς γὰρ
ἐγγύς ἐστιν. ὁ ἀδικῶν, ἀδικησάτω ἔτι· 11.
καὶ

mea, Codice 17. et 21. nondum inſpecto. Nunc credo, ea huc tranſlata eſſe vel ex cap. 1. verſ. 1. vel ex Andreae ad hunc locum ſcholio, in quo αὐτολεξεὶ legitur δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ. Accedit diſſenſus, cum alii legant, διδάξαι τοὺς δούλους αὐτοῦ, quod in duobus Codd. Andreae 7. et 23. in contextu reperi, etſi alii duo o. et 22. habeant, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ut eſt in ſcholio. Arethas p. 833. haec prorſus ſilentio tranſit in ſcholio. Abruptam autem ita eſſe orationem, opponi nequit. Ita enim plura abrupta et rimoſa in hoc ipſo libro inculcandis complementis eſſent explenda. Saltem ergo haec incluſimus. Ex quatuor Codicibus Alteri duo hic prorſus deficiunt.

9. ἀδελφῶν σου, τῶν προφητῶν, τῶν τηρούντων. A. Cyrill. V, a. 149. ὅρα — προφητῶν καὶ τῶν φυλασσόντων — τούτου.

καὶ ὁ ῥυπαρὸς, ῥυπαρευθήτω ἔτι· καὶ ὁ
δίκαιος, δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι· καὶ ὁ
12. ἅγιος, ἁγιασθήτω ἔτι. ἰδοὺ, ἔρχομαι
ταχύ· καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀπο-
δοῦναι ἑκάστῳ, ὡς τὸ ἔργον ἔσται αὐτοῦ.
13. ἐγὼ τὸ α. καὶ τὸ ω. ὁ πρῶτος καὶ ὁ
14. ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. μακά-
ριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα
ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς
ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν
15. πόλιν. ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ
καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλο-
λάτραι, καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦ-
16. δος. ἐγὼ ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν ΟΒ.
μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς
ἐκκλησίαις· ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος
δαυὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς, ὁ πρωϊνός.
17. καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν·
ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· ἔρχου. καὶ
ὁ

11. ῥυπανθήτω] meus 29. et Orig. IV, 419. 441. Poterat id cuilibet Graeco facile venire in mentem. v. P.

14. οἱ ποι. — ἐντολὰς] in ſcholio repetit etiam Andr. p. 111. verſ. 1. πλύνοντες et πλατύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν venit ex 7, 14. Nam ibi ἐπλάτυναν in paucis legitur, loco ἔπλυναν. Ibidem eſt, ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου, quod ipſum aliqui hic addunt. Ex meis nullus corruptus eſt. Ex Birchii unus, quem ſupra etiam corruptum eſſe, docui. Duo Alteri, qui ſoli hunc locum habent, nihil mutant. Alteri enim duo hic deficiunt.

ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ
ζωῆς δωρεάν. μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ, τῷ 18.
ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ
βιβλίου τούτου, ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ᾽ αὐτὰ,
ἐπιθήσαι ὁ θεὸς ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς πληγὰς,
τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·
καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ 19.
βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφέλοι
ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς
ζωῆς,

18.] Apud Erasmum *μαρτυροῦμαι*, *medium*, eſt ex ſchol. ad verſ. 16. et 18. *συμ.* vero eſt ex Latino *conteſtor*. Idem in prioribus editt. exhibuerat, ἐι τις ἐπιτιθῇ, deinde, cum in Compl. reperiſſet ἐὰν, loco ἐι, edidit: ἐὰν ἔι τις ἐπιτιθῇ. Eodem modo 20, 5. in eius Reuchl. Cod. legebatur ἕως, deinde in Compl. invenerat ἄχρι. Ita volebat corrigere. Pro eo autem, adeo in quinta editione, utrumque poſuit. Legitur ergo: ὀυκ ἀνέζησαν, ἕως τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη ἄχρι. Ad metalla eiusmodi editores! apage! Ἐπιθήσαι peſſime vexatum eſt a ſcribis. Alii habent ἐπθήσαι, alii ἐπιθῇ, ut aliqui Andreae, alii ἐπιθήσοι, alii ἐπιθῆσαι, alii ἐπιθήσεται. Ἐπιθήσαι diſplicebat, ut videtur, dogmaticis. Cavere enim volebant, ne Apoſtolus, ut credebant, mala imprecari videretur. Huic occurri poſſe, opinabantur, ſi corrigerent ἐπιθήσει. Eodem modo corruperunt 2. Tim. 4, 14. ubi loco ἀποδῴη ſuppeditarunt ἀποδώσει. v. P.

19. ξύλου] habent omnes mei, etiam Andreae o. et 7. Tamen βιβλίου habet Palatin. Ergo propter Cod. Reuchl. hic excuſari poteſt Erasm. ξύλου exhibent ſex Birchii, duo Alteri. Nam reliqui duo hic deficiunt. Idem Areth. habet.

ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν
20. γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. λέγει
ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· ναὶ ἔρχομαι ταχύ·
21. ἀμήν. ναὶ ἔρχου, κύριε ἰησοῦ. ἡ χάρις
τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν
ἁγίων. ἀμήν.

Appendix.

De Codicibus nonnullis, ac potiſſimum de Codice apocalypſeos Univerſitatis Moſquenſis, ſeu 25.

Jam ante meum in Roſſiam reditum Wittembergae hoc ipſo tomo tertio huius editionis pag. 37. nota 12. de coniectura ſcripſeram, Petropoli haud dubie a me repertum iri Codicem Wetſtenii epiſtolarum Pauli vel D. vel E. Ad eam coniecturam ductus fueram breviori quadam notitia *Friderici Adelungii*, Roſſici Conſiliarii Aulici, Illuſtris atque Eruditiſſimi Viri, quam in Jenenſibus ſic dictis *Allg. Litt. Zeitungen* exhibuerat. Petropolim delatus eodem duce acceſſi ad *Dubrowskium*, Roſſum nobilem, ibique iſtos Codices omnes, quos paucis annis ante Pariſiis emerat, perluſtravi. Inter alios ergo reperi etiam Codicem epiſtolarum Pauli Sangermanenſem E. Codicem iſtum ab impoſtore, eoque ſtultiſſimo, ex Codice D. tranſcriptum eſſe, et antea iudicaveram, et nunc, oculorum etiam teſtimonio confirmatus, pro certo affirmo. Num eius aliquando accuratiorem traditurus ſim notitiam, cum praeſertim nulla mentione dignus ſit, ipſe adhuc ignoro. Quorundam vero hominum in aeſtimanda huius Codicis aetate ſive cupiditas, ſive credulitas riſum mihi movit. Inter alia enim in ipſo textu ſubinde ſunt ſigna crucis cum punctis, ſimili fere modo, uti in Hexaplis Origenis reperiuntur. Iſtis ſignis notantur defectus textus,

tus, uti res ipſa docet. Verum illi ex iſtis ſignis colligunt, eum Codicem, qui fortaſſe Seculo XV. ſcriptus eſt, adeo vetuſtum eſſe, ut proxime ad Origenis aetatem accedat. Inter iſtos Codices autem, qui quidem olim in bibliotheca Coisliniana, poſtremo in ſic dicta Sangermanenſi fuerunt, modo vero Petropoli in bibliotheca imperiali ſervantur, aliqui tamen videntur eſſe, qui nondum collati ſint. In his vidi unum quatuor evangeliorum, qui ſcriptus eſt Sec. XI. a *Michaële Cerulario*, patriarcha quondam Conſtantinopolitano.

Ex iſtis quondam Pariſinis Codicibus beneficio et liberalitate Michaëlis Nicetidis a Murawiew, Univerſitatis Moſquenſis Curatoris, *Viri Illuſtriſſimi, Excellentiſſimi et litterarum Amantiſſimi*, duo pervenerunt in huius Univerſitatis bibliothecam publicam.

Alter continet Lyſiae XXXI. nec non Gorgiae Leontini, Alcidamantis, Antiſthenis et Demadis aliquot orationes. Expoſuit de eo Monteſalconius in bibl. Coislin. Cod. CCCXLII. pag. 455—457. qui Tayloro etiam variantes ex eo lectiones ſuppeditavit.

Alter notatus eſt a Monteſalconio ibid. Cod. CCXXIX. pag. 292. Complectitur inter alia inſigne fragmentum ex Apocalypſi Joannis a cap. 16. verſ. 20. vocabulis, ἔφυγε καὶ ὄρη, ad finem libri. Nam in fine non eſt mutilus, uti Monteſalconius per errorem ſcripſit. Convenit hoc fragmentum a principio cum optimis Codicibus, interdum tamen in eo permutantur litterae ſoni ſimilis, ut αι et ε, η et ι, et aliae. Poſtrema vero capita expreſſa ſunt ex Codice, ex Andreae Caeſarienſis commentario et capitum indicibus notabiliter interpolato. Forte ergo exemplar, quod ſcriba exprimebat, in ſine erat mutilum, ut alium Codicem adhibere cogeretur. Contuli hoc fragmentum cum priore edi-

 tione

tione mea atque hic ſubieci diſcrepantes lectiones, Wetſtenius, qui Codices N. Teſtamenti Coislinianos examinavit, hunc prorſus neglexit, nec alius poſt eum editor eo uſus eſt.

Cap. 16. v. 21. ταλαντιαία Mox, πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Ex uno ita notat Weiſt. ſed omiſſo τούς. Ib. ἡ πληγὴ ἅυτη σφόδρα. Cap. 17. v. 3. ἐν, ante πνεύματι, deeſt. Mox, γέμον ὀνόματα, ut edidi. Eodem modo plures lectiones, a me probatas, exhibet. 4. καὶ χρυσωμένη. Ex confuſione litterarum αι et ε. Inde ab aliis effictum, καὶ κεχρυσ. 5. πορνῶν. 16. poſt ποιήσουσιν ἀυτὴν, addit, καὶ γυμνὴν ποιήσουσιν ἀυτήν. Ib. καύσουσιν. 18. βασιλέων ἐπὶ τῆς γῆς. Cap. 18. v. 2. ἔκραξεν ἰσχυρὰ φωνὴ, ſic. 11. πενθήσουσιν, et mox, γόμον ἀυτῆς. Poſterius ex nullo notat Wetſt. 13. κιννκμώμου. Mox deeſt, καὶ ὄινον. Deinde vitioſe, ἔλεον. Mox, ῥαίδων. 15. καὶ κλαίοντες. 17. Codex etiam h. l. conſentit cum mea editione. 21. μῦλον 22. καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν ad ἑυρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, exciderunt propter duplex, καὶ φωνή. Ita propter duplex, ἐν σοὶ ἔτι, in aliis alia exciderunt. 23. ὅτι, ante ὁι ἔμποροι, abeſt. Mox, μεγιςάνες. Cap. 19. v. 4. ὁι εἰκοσιτέσσαρες. 9. κεκλειμένοι, confuſo η. 12. καὶ ὄνομα γεγραμμένον. Antea vero per errorem ſcriptum erat ὀνόματα, quod ſatis docet additum γεγραμμένον, ὅ. Ergo ſyllaba τα deleta 17. ἐν τῷ μεσουρανήματι. Ibid. τὸ δεῖπνον τὸ μέγα. Cap. 20. v. 2. καὶ ὁ σατανᾶς. 5. Omittit omnia ab, καὶ ὁι λοιποὶ ad χίλια ἔτη, quae ego in priore editione incluſeram, in hac autem prorſus excluſi. Vide etiam priorem editionem in corrigendis. 8. ὡσεὶ ἄμμος. 9. ἐκύκλευσαν, uti ipſe quoque iam in prima editione volueram. 12. μικροὺς καὶ μεγάλους, abſunt. Ergo huius quoque Codicis accedit auctoritas. Mox idem firmat, ἤνοιξαν. 13. ἔδωκαν τοὺς ἐν ἀυτοῖς νεκρούς. Cap. 21. v. 1. καὶ ἡ γῆ ἀπῆλθεν. 3. λαοὶ ἀυτοῦ. Mox deeſt καὶ, poſt ἔσονται. In fine poſt ἔσται addit, ἀυτῶν θεὸς. 4. Deeſt, ἀπ'

ἀυτῶν, et mox, ὄυτε πόνος, ac denique ὅτι. 5. καὶ λέγει ὁ καθήμενος. Mox, ἰδοὺ κενοποιῶ (ſic.) πάντα, καὶ γράψον. In ſine deeſt, τοῦ θεοῦ. 6. γέγωνα (ſic.) ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ω. ἀρχὴ καὶ τέλος. Mox, δώσω ἐκ τοῦ ὕδατος τῆς πηγῆς τῆς ζωῆς. 7. ὁ νικῶν (ſic.) κληρονομήσει ταῦτα. καὶ ἔσομαι ἀυτῶν ὁ θεὸς, καὶ ἀυτοὶ ἔσονταί μοι ὑιοί. 8. καὶ ἁμαρτωλοῖς abſunt. Mox, φαρμάκοις. Deinde, καιομένη ἐν πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐςιν ὁ δεύτερος θάνατος. 9. φιάλας τὰς γεμούσας τῶν ἑπτά. Mox, τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα. 10. καὶ ἀπήνεγκέ με ἐπ' ὄρος. Syllabis, κέ μέ inſcriptum ſive η. ſive ν. Credo poſterius, ut ſit ἀπήνεγκεν. Mox, μέγα ὑψηλόν. Deinde, πόλιν τὴν μεγάλην καὶ ἁγίαν. In ſine: ἀπὸ τοῦ θεοῦ. 11. ὁ, ante φωςὴρ. deeſt. Mox, κρουςαλλίζοντι. 12. καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, abſunt. Mox, ἅ ἐςιν τὰ ὀνόματα. Deinde deeſt, ὑιῶν. 15. Poſt πυλῶνας ἀυτῆς addit: καὶ τὸ τεῖχος ἀυτῆς. 16. πόλιν ἐν τῷ καλάμῳ. Mox, ςαδίους δώδεκα χιλιάδων τὸ μῆκος. 17. καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος ἀυτῆς. Mox, πήχεων. 18. καὶ ἡ οἰκοδομὴ τοῦ τείχους. Mox deſunt, ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. 19. καὶ ὁι θεμέλιοι. Mox, σάμφιρος. (ſic.) 20. βηρίλλιον. (ſic.) Mox, τὸ πάζιον, et, χρυσοπράσινος. 21. Secundum δώδεκα, abeſt. In ſine legitur, ὕελος. 22. ναὸς ἀυτοῦ ἐςιν. 23. φαίνωσιν ἐν ἀυτῇ. ἡ γὰρ δόξα. 24. φέρουσι τὴν δόξαν ἀυτῶν ἐις ἀυτήν. 25. In ſine ἔτι, loco ἐκεῖ, habet. 26. ἵνα ἐισέλθωσι, deſunt. 27. κοινὸν, ὀυδὲ ποιῶν. Mox, καὶ πᾶν ψεῦδος. Cap. 22. v. 1. ποταμὸν. καθαρὸν ὕδατος. (Καθαρὸν eſt, ut alia ſimilia, ex Andreae indice capitis LXVIII. Vide ſupra cap. 20. v. 5.) 2. ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν. Mox, μῆνα ἕκαςον ἀποδιδοῦν τοὺς καρποὺς ἀυτοῦ. 5. ἔςαι ἔτι, καὶ χρείαν ὀυκ ἔχουσι φῶς λύχνου καὶ φῶς ἡλίου. (ſic.) ὅτι κύριος. 6. καὶ ἐιπέν μοι· ὅυτοι. Mox deeſt, πιςοὶ καί. Deinde: πνευμάτων καὶ τῶν προφ. 8. καὶ ἐγὼ ἰωάννης. Mox, ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσον. 10. ἀδικείτω. Mox abeſt, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι. 12. καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι. Mox, τὸ ἔργον, ὅ ἐςιν ἀυτοῦ.

13.

13. Ante ὁ πρῶτος addit: ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος, omittit autem eadem haec poſt ἔσχατος. 15. Φαρμάκοι. Et: πᾶς ὁ φιλῶν. 16. Ante ὁ ἀςὴρ addit: καὶ ὁ λόγος καί. 18. ἐπιθήσῃ ἐπὶ ταῦτα, ἐπιθήσῃ ἐπ' ἀυτὸν ὁ θεός. 19. ἀφελεῖ. 20. ταῦτα· ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· ναὶ ἔρχου, κύριε ἰησοῦ χριςέ. 21. ἁγίων ἀυτοῦ. ἀμήν.

Ante meum in Roſſiam reditum tradidi *Auguſto Schumanno*, bibliopolae Ronneburgenſi, duos libellos, a me conſcriptos, hoc pacto, ut uterque eius cura et impenſis in mercatu Lipſienſi poſt Paſcha anno 1805. prodiret. Alter arctiſſime copulatus eſt cum hac ſecunda mea N. Teſtamenti editione. Continet enim diſcrepantes lectiones ex viginti quatuor Codicibus, quos partim primo, partim denuo poſt priorem editionem examinavi. Ipſe in hunc libellum multum pecuniae impendi, ut Codices Auguſta Vindelicorum, Monachio et aliunde ad me transmitterentur et remitterentur. Alter libellus complectitur LII. eclogas novas ex omnibus S. Chryſoſtomi operibus cum commentario et indice vocabulorum copioſiſſimo. Utrum iſti libri iam prodierint, nec ne, nondum factus ſum certior. Certe id vehementer opto. Scribebam Moſquae, die $\frac{19}{31}$ Maii 1805.

Συναξάριον

του

Πραξαποστόλου.

Συναξάριον

τοῦ πραξαποστόλου, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς τοῦ πάσχα καὶ καταλῆγον τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ, περιέχον καὶ τὸ μηνολόγιον.

Δήλωσις

ὡς ἐν συντόμῳ περὶ τοῦ πραξαποστόλου.

Δεῖ εἰδέναι, ὅτι οἱ ἀπόστολοι ἀναγινώσκονται οὕτως. Ἀπὸ 1) τοῦ πάσχα μέχρι τῆς πεντηκοστῆς, αἱ πράξεις τῶν ἀποστόλων· ἀπὸ δὲ τῆς ἐπαύριον τῆς πεντηκοστῆς μέχρι τῆς κυριακῆς τῆς τυροφάγου· ἀλλὰ καὶ τῇ ἁγίᾳ τεσσαρακοστῇ μέχρι τοῦ μεγάλου σαββάτου, τοῖς σάββασι καὶ ταῖς κυριακαῖς, αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ ἁγίου παύλου, ἤτε πρὸς ῥωμαίους καὶ αἱ λοιπαί· αἱ δὲ, καὶ εἰς τὸ μηνολόγιον τοῦ ὅλου χρόνου· τὸ δὲ ὕφος τῶν ἀποστόλων ἀναγινώσκεται οὕτως.

Ἀπὸ τῆς γ. τῆς μετὰ τὴν πεντηκοστὴν, ἡ πρὸς ῥωμαίους, μέχρι τῆς β. τῆς ϛ. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. καὶ ἀπὸ τῆς γ. τῆς ϛ. ἑβδομάδος, ἡ πρὸς κυρινθίους α. μέχρι τῆς δ. τῆς ι. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. ἀπὸ δὲ τῆς ε. τῆς ι.. ἑβδομάδος, ἡ πρὸς κορινθίους β. μέχρι τῆς δ. τῆς ιδ. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. καὶ ἀπὸ τῆς ε. τῆς ιδ. ἑβδομάδος, ἡ πρὸς γαλάτας, μέχρι τῆς δ. τῆς

1) A Patribus ita inſtitutum eſſe, ut legerentur Actus Apoſtolorum a Paſchate ad Pentecoſten, diſerte docet etiam Chryſoſt. III, 85. c. ſeq. 88. a. 89. d. ſeq. 102. a. b.

τῆς ιϛ. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. ἀπὸ δὲ τῆς ε. τῆς ιϛ. ἑβδομάδος, ἡ πρὸς ἐφεσίους μέχρι τῆς ϛ. τῆς ιη. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. καὶ ἀπὸ τῆς β. τῆς ιθ. ἑβδομάδος, ἡ πρὸς Φιλιππησίους μέχρι τῆς β. τῆς κα. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. ἀπὸ δὲ τῆς γ. τῆς κα. ἑβδομάδος, ἡ πρὸς κολασσαεῖς μέχρι τῆς ϛ. τῆς κβ. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. καὶ ἀπὸ τῆς β. τῆς κγ. ἑβδομάδος, ἡ πρὸς θεσσαλονικεῖς α. μέχρι τῆς ϛ. τῆς κδ. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. ἀπὸ δὲ τῆς β. τῆς κε. ἑβδομάδος, ἡ πρὸς θεσσαλονικεῖς β. μέχρι τῆς ϛ. τῆς κε. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. ἀπὸ δὲ τῆς β. τῆς κϛ. ἑβδομάδος, ἡ πρὸς τιμόθεον α. μέχρι τῆς ε. τῆς κζ. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. ἀπὸ δὲ τῆς ϛ. τῆς κζ. ἑβδομάδος, ἡ πρὸς τιμόθεον β. μέχρι τῆς δ. τῆς κη. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. καὶ ἀπὸ τῆς ε. τῆς κη. ἑβδομάδος, ἡ πρὸς τίτον, μέχρι τῆς ϛ. τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος, ἡμέραις β. μόνον. ἀπὸ δὲ τῆς β. τῆς κθ. ἑβδομάδος, ἡ πρὸς ἑβραίους, μέχρι τῆς γ. τῆς λα. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. καὶ ἀπὸ τῆς δ. τῆς λα. ἑβδομάδος, ἡ καθολικὴ ἰακώβου, μέχρι τῆς ε. τῆς λβ. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. ἀπὸ δὲ τῆς ϛ. τῆς λβ. ἑβδομάδος, πέτρου α. μέχρι τῆς ε. τῆς λγ. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. καὶ ἀπὸ τῆς ϛ. τῆς λγ. ἑβδομάδος, πέτρου β. μέχρι τῆς δ. τῆς λδ. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. ἀπὸ δὲ τῆς ε. τῆς λδ. ἑβδομάδος, ἰωάννου πρώτη, μέχρι τῆς ε. τῆς λε. ἑβδομάδος, καὶ αὐτῆς. τῇ ϛ. τῆς λε. ἑβδομάδος, ἤτοι τῆς ἀπόκρεω, ἡ δευτέρα ἰωάννου καθολική. τῇ β. τῆς τυροφάγου, ἡ τρίτη καθολικὴ ἰωάννου. τῇ τρίτῃ καὶ τῇ πέμπτῃ τῆς τυροφάγου, ἡ ἐπιςολὴ ἰούδα.

Ἑβδο-

Ἑβδομάς

A.		B.	
τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα. πράξεων. α. 2)		τῇ κυριακῇ τοῦ θωμᾶ. πράξεων. ιε.	
τῇ β. τῆς διακινησίμου. πράξεων. β.		τῇ β. . .	ι.
		γ. . .	ια.
γ. . .	ε.	δ. . .	ιβ.
δ. . .	ς.	ε. . .	ιγ.
ε. . .	ζ.	ς. . .	ιδ.
ς. . .	η.	σα. . .	ιε.
σα. . .	θ.		

Γ.

2) In aliis plerisque Codicibus capita notantur ex divisione Euthalii. In aliis per Actus, epistolas catholicas et Pauli omnino numerantur sectiones 365, aut 335, aut etiam plures, paucioresve. Vehementer enim in his dissentiunt Codd. Aliud etiam monendum est, cuius supra in synaxario Evangeliarii fueram oblitus. Scilicet inter lectiones ecclesiasticas, tam Evangeliarii, quam Praxapostoli, occurrunt dies festi, qui sine ulla dubitatione proprii fuerunt ecclesiae Constantinopolitanae. Ex hoc aliqui collegerunt, istiusmodi Codices fuisse in usu istius solius ecclesiae. Verum id vanum est. Etenim non solum omnia omnino Evangeliaria, sed Praxapostoli quoque omnes istas lectiones exhibent. Loquor enim hic de integris Codd. Accedit praeterea, quod Codices omnino omnes, tam Evangeliorum, quam Actuum et epistolarum, qui quidem indices lectionum ecclesiasticarum, vel in synaxariis, vel in marginibus, vel utroque loco notatos habent, istorum dierum festorum mentionem faciunt. Reliquae ergo ecclesiae istos dies festos videntur celebrasse in gratiam τῆς βασιλίδος, seu τῆς βασιλευούσης, ut vocant, πόλεως. Neque vero dubitari potest, quin istae lectiones de communi

Γ.

κυ. τῶν μυροφόρων πράξεων ιζ.
β. . . ιη.
γ. . . ιθ.
δ. . . κ.
ε. . . κα.
ϛ. . . κβ.
σα. . . κγ.

Δ.

κυ. τοῦ παραλύτου. πράξεων κθ.
β. . . κε.
γ. . . κϛ.
δ. . . λε.
ε. . . κζ.
ϛ. . . κη.
σα. . . λ.

Ε.

κυ. τῆς σαμαρείτιδος. πράξεων. κθ.
β. . . λα.
γ. . . λβ.
δ. . . λγ.
ε. . . λϛ.
ϛ. . . λζ.
λα. . . λη.

Ϛ.

κυ. τοῦ τυφλοῦ. πράζεων. λθ.
β. . . μ.
γ. . . μβ.
δ. . . μγ.
ε. τῆς ἀναλήψεως. πράξεων. α.
ϛ. . . μδ.
σα. . . με.

Ζ.

κυ. τῶν ἁγίων πατέρων. πράξεων. μϛ.
β. . . μη.
γ. . . μθ.
δ. . . ν.
ε. . . να.
ϛ. . . νβ.
σα. . . νγ.

Η.

muni consilio et consensu universae ecclesiae Graecae designatae fuerint. Chrysostomus certe, Cyrillus, et alii istas lectiones a Patribus, id est, a maioribus, ante sua tempora constitutas esse, referunt. Quin ecclesia Sicula eodem instituto fuerit usus, in Evangeliario certe, per Theophanem Ceraineum, quem nos diligenter examinavimus, nullo modo dubitare licet. Lectiones in certos ac notabiliores dies festos, nec non in sabbata et κυριακὰς, vetustissimae videntur. Reliquae, in memoriam Sanctorum, sensim sensimque videntur accessisse. Igitur etiam in utroque synaxario lectiones εἰς σάββατα καὶ κυριακὰς certo quodam ordine procedunt. Si deus vitam mihi diuturniorem etiam largitus fuerit, de his quoque aliquando accuratius exponam.

H.

κυ. τῆς ἁγίας πεντηκοςῆς. πράξεων. . δ.

τῇ β. τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἤτοι τῇ ἐπαύριον τῆς πεντηκοςῆς. ἐφέσ. . ιε.

τῇ γ. τῆς α. ἑβδομάδος. ῥωμ. . . α.

δ. . . . δ.

ε. . . . ε.

ς. . . . ζ.

σα. . . . β.

Τῶν ἁγίων πάντων.

A.

κυ. α. ἑβραι. . . λδ.

τῇ β. τῆς β. ἑβδομάδος. ῥωμ. . . η. 3)

γ. . . . ια.

δ. . . . ιβ.

ε. . . . ιδ.

ς. . . . ιε.

σα. . . . θ.

B.

κυ. β. ῥωμ. . . ς.

β. . . ιθ.

γ. . . κ.

δ. . . κα.

ε. . . κγ.

ς. . . κς.

σα. . . ι.

Γ.

κυ. γ. ῥωμ. . . ιγ.

β. . . κζ.

γ. . . κθ.

δ. . . λ.

ε. . . λα.

ς. . . λβ.

σα. . . ιζ.

Δ.

κυ. δ. ῥωμ. . ιη.

β. . . λδ.

γ. . . μ.

δ. . . μγ.

ε. . . μδ.

ς. . . μς.

σα. . . μβ.

E.

κυ. ε. ῥωμ. . . κη.

β. . . μζ.

γ. α. κυρ. . α.

δ. . . ζ.

ε. . . θ.

ς.

3) Septimanae quaelibet in die dominica terminantur. Ergo dies proximi, a β. ad σάββατον, a sequenti dominica appellantur. Ergo h. l. dies lunae post dominicam α. appellatur ἡ β. τῆς β. ἑβδομάδος.

ϛ.	ια.
σα. ῥωμ.	κε.

Ϛ.

κυ. ϛ. ῥωμ.	λε.
β. α. κορ.	ιε.
γ.	ιζ.
δ.	ιη.
ε.	ιϑ.
ϛ.	κ.
σα. ῥωμ.	λγ.

Ζ.

κυ. ζ ῥωμ.	μβ.
β. α. κορ.	κγ.
γ.	κε.
δ.	κϛ.
ε.	κη.
ϛ.	κϑ.
σα. ῥωμ.	λζ.

Η.

κυ. η. α. κορ.	γ.
β.	λα.
γ.	λγ.
δ.	λε.
ε.	λζ.
ϛ.	λϑ.
σα. ῥωμ	λϑ.

Θ.

κυ. ϑ. α. κορ.	η.
β.	μα.
γ.	μγ.
δ.	μζ.
ε. β. κορ.	α.
ϛ.	γ.
σα. ῥωμ.	με.

Ι.

κυ. ι. α. κορ.	ιβ.
β. β. κορ.	ε.
γ.	ϛ.
δ.	ζ.
ε.	ϑ.
ϛ.	ια.
σα. α. κορ.	β.

ΙΑ.

κυ. ια. α. κορ.	κβ.
β. β. κορ.	ιγ.
γ.	ιδ.
δ.	ιϛ.
ε.	ιη.
ϛ.	ιϑ.
σα.	ε.

ΙΒ.

κυ. ιβ. α. κορ.	μ.
β. β. κορ.	κα.
γ.	κβ.
δ.	κδ.
ε.	κε.
ϛ.	κζ.
σα. α. κορ.	ϛ.

ΙΓ.

IΓ.

κυ. ιγ. α. κορ.	μη.
β. β. κορ.	λ.
γ.	λα.
δ.	λβ.
ε. γαλ.	α.
ϛ.	ε.
σα. α. κορ.	ι.

IΔ.

κυ. ιδ. β. κορ.	δ.
β. γαλ.	ϛ.
γ.	η.
δ.	ια.
ε.	ιβ.
ϛ.	ιδ.
σα. α. κορ.	ιγ.

IE.

κυ. ιε. β. κορ.	ι.
β. γαλ.	ιϛ.
γ.	ιζ.
δ.	ιθ.
ε. ἐφεσ.	α.
ϛ.	β.
σα. α. κορ.	κζ.

IϚ.

κυ. ιϛ. β. κορ.	ιε.
β. ἐφεσ.	δ.
γ.	η.
δ.	θ.
ε.	ια.
ϛ.	ιβ.
σα. α. κορ.	λη.

IZ.

κυ. ιζ. β. κορ.	ιζ.
β. ἐφεσ.	ιγ.
γ.	ιϛ.
δ.	ιζ.
ε.	ιη.
ϛ.	κ.
σα. α. κορ.	μδ.

IH.

κυ. ιη. β. κορ.	κγ.
β. φιλιππ.	α.
γ.	β.
δ.	γ.
ε.	δ.
ϛ.	ε.
σα. α. κορ.	μϛ.

IΘ.

κυ. ιθ. β. κορ.	κη.
β. φιλιππ.	ζ.
γ.	η.
δ.	θ.
ε.	ι.
ϛ.	ια.
σα. β. κορ.	β.

Κ.

κυ. κ. γαλ.	γ.
β. φιλιππ.	ιδ.
γ. κολασσ.	α.
δ.	δ.
ε.	ε.
ϛ.	ϛ.
σα. β. κορ.	η.

ΚΑ.

κυ. κα. γαλ.	ζ.
β. κολασσ.	η.
γ.	θ.
δ.	ιβ.
ε.	ιγ.
ϛ.	ιδ.
σα. β. κορ.	ιβ.

ΚΒ.

κυ. κβ. γαλ.	κ.
β. α. θεσσ.	α.
γ.	β.
δ.	γ.
ε.	δ.
ϛ.	ε.
σα. β. κορ.	κ.

ΚΓ.

κυ. κγ. ἐφεσ.	ε.
β. α. θεσσ.	ϛ.
γ.	ζ.
δ.	η.
ε.	ι.
ϛ.	ια.
σα. β. κορ.	κϛ.

ΚΔ.

κυ. κδ ἐφεσ.	ζ.
β. β. θεσσ.	α.
γ.	β.
δ.	γ.
ε.	δ.
ϛ.	ε.
σα. γαλ.	β.

ΚΕ.

κυ. κε. ἐφεσ.	ι.
β. α. τιμοθ.	α.
γ.	β.
δ.	δ.
ε.	ζ.
ϛ.	θ.
σα. γαλ.	θ.

ΚϚ.

κυ. κϛ. ἐφεσ.	ιε.
β. α. τιμοθ.	ια.
γ.	ιβ.
δ.	ιγ.
ε.	ιε.
ϛ. β. τιμοθ.	α.
σα. γαλ.	ιη.

ΚΖ.

κυ. κζ. ἐφεσ.	ιθ.
β. β. τιμοθ.	δ.
γ.	ζ.
	δ.

δ.	θ.
ε. τίτου.	β.
ϛ.	γ.
σα. ἐφεσ.	γ.

KH.

κυ. κη. κολασσ.	γ.
β. ἑβραι.	ϛ.
γ.	θ.
δ.	ια.
ε.	ιδ.
ϛ.	ιϛ.
σα. ἐφεσ.	ϛ.

KΘ.

κυ. κθ. κολασσ.	ι.
β. ἑβραι.	ιθ.
γ.	κα.
δ.	κε.
ε.	κη.
ϛ.	κθ.
σα. ἐφεσ.	ιδ.

Λ.

κυ. λ. κολασσ.	ια.
β. ἑβραι.	λβ.
γ.	λζ.
δ. ἰακωβ.	α.
ε.	β.
ϛ.	γ.
σα. κολασσ.	β.

ΛΑ.

κυ. λα. α. τιμοθ.	γ.
β. ἰακωβ.	δ.
γ.	ε.
δ.	ϛ.
ε.	ζ.
ϛ. α. πετρ.	α.
σα. α. θεσσ.	ιβ.

ΛΒ.

κυ. λβ. α. τιμοθ.	ι.
β. α. πετρ.	ζ.
γ.	η.
δ.	θ.
ε.	ι.
ϛ. β. πετρ.	ϛ.
σα. β. τιμόθ.	γ.

ΛΓ.

κυ. λγ. τοῦ τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου. β. τιμοθ.	ϛ.
β. β. πέτρ.	γ.
γ.	δ.
δ.	ε.
ε. α. ἰωανν.	β.
ϛ.	γ.
σα. β. τιμόθ.	ε.

ΛΔ.

κυ. λδ. τοῦ ἀσώτου. α. κορ.	ιϛ.
β. α. ἰωανν.	δ.
γ.	ε.
δ.	ϛ.
ε.	η.
ϛ. β. ἰωανν.	α.
σα. α. κορ.	κζ.

ΛΕ.

ΛΕ.

κυ. λε. τῆς ἀπόκρεω. α. κορ. κα.
τῇ β. τῆς τυρινῆς γ. ἰωανν. α.
γ. ἰουδ. . α.[4]
ε. . . β.
σα. ῥωμ. . μα.

ΛΞ.

κυριακῇ τῆς τυρινῆς ῥωμ. λη.

Ἀρχὴ τῶν ἁγίων νηςειῶν.

σάββατον α. τῶν νηςειῶν ἑβραι. . . α.
κυριακὴ α. . λγ.
σα. β. . . ζ.
κυ. β. . . β.
σα. γ. . . κζ.
κυ. γ. . . ι.
σα. δ. . . ιβ.
κυ. δ. . . ιγ.
σα. ε. . . κδ.
κυ. ε. . . κβ.

σα. τοῦ ἁγίου λαζάρου. λη.
κυ. τῶν βαΐων. Φιλίππ. ιγ.

Τῆς μεγάλης ἑβδομάδος.

τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ε. α. κορ. λ.
τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ. τῇ α. ὥρᾳ. γαλ. κ.
τῇ γ. ὥρᾳ. ῥωμ. ιγ.
τῇ ς. ὥρᾳ. ἑβραι. δ.
τῇ θ ὥρᾳ. ἑβραι. κς.
τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ ἑσπέρας. α. κορ. δ.
τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ εἰς τὸν ὄρθρον. α. κορ. ιδ. καὶ γαλ. ι.
τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ ἑσπέρας. ῥωμ. ις.

4) Cur hic omiſſa ſit ἡ δ. et ἡ ς. vide Tom. I. pag. 745. nota 85. et 86.

Ἀρχὴ

Ἀρχὴ τοῦ μηνολογίου, τῶν ἑορταζομένων ἁγίων.

Μὴν Σεπτέμβριος.

α. Ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν συμεὼν τοῦ ςυλίτου καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων.
τῆς ἰνδίκτου. α. τιμόθ. ε.
τοῦ ὁσίου. κολασσ. ια.

β. τοῦ ἁγίου μάρτυρος μάμαντος. ῥωμ. κδ.
τοῦ ὁσίου ἰωάννου τοῦ νηςευτοῦ. ἑβραι. ι.

γ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἀνθίμου. β. τιμοθ. α. ἀπὸ τὴν [1] μέσην.

δ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος βαβύλα. β. τιμοθ. ζ.

ε. τοῦ ἁγίου προφήτου ζαχαρίου, πατρὸς τοῦ προδρόμου. ἑβραι. ιγ.

ϛ. τοῦ ἀρχιςρατήγου μηχαὴλ. ἑβραι. γ.

η. τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. Φιλιππ. ϛ.

θ. τῶν ἁγίων καὶ δικαίων ἰωακεὶμ καὶ ἄννης. γαλ. ιε. [2])

σάββα-

1) Ita ad verbum. Scilicet haec lectio incipit a capite primo medio.

2) Eodem die celebratur memoria Concilii Ephesini contra Nestorium. Legitur Hebr. XIII, 7.

σάββατον πρὸ τῆς ὑψώσεως. α. κορ. ς.
κυριακὴ πρὸ τῆς ὑψώσεως. γαλ. α.
ι. τῶν ἁγίων μαρτύρων μηνοδώρας, μητροδώρας καὶ νυμφοδώρας. ῥωμ. μδ.
ια. τῆς ὁσίας θεοδώρας τῆς ἐν ἀλεξανδρείᾳ. ἐφεσ. ιε.
ιβ. τὰ ἐγκαίνια τῆς ἁγίας τοῦ χριστοῦ ἀναστάσεως. κολασσ. ι. ἑβραι. ε.
ιδ. ἡ ὕψωσις τοῦ τιμίου σταυροῦ. α. κορ. δ.
σάββατον μετὰ τὴν ὕψωσιν. α. κορ. ε.
κυριακὴ . . . γαλ. ζ.
ιε. τοῦ ἁγίου μάρτυρος νικήτα. κολασσ. ε.
ις. τῆς ἁγίας μάρτυρος εὐφημίας. β κορ ιε.
κ. τοῦ ἁγίου μάρτυρος εὐσταθίου. ἐφεσ. ιθ.
κγ. ἡ σύλληψις τοῦ προδρόμου. γαλ. ιε.
κδ. τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος θέκλης. β. τιμοθ. ς.
κς. ἡ μετάστασις τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ θεολόγου. α. ἰωανν. ζ.
κη. τοῦ ὁσίου καὶ ὁμολογητοῦ χαρίτωνος. ἑβραι. λθ.
κθ. τοῦ ὁσίου κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ. γαλ. ιη
λ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτηρος γρηγορίου τῆς μεγάλης ἀρμενίας. α. κορ. μη.

Μὴν Ὀκτώβριος.

α. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἀνανία καὶ τοῦ ὁσίου ῥωμανοῦ τοῦ μελῳδοῦ. πραξ. κβ.
β. τοῦ ἁγίου κυπριανοῦ καὶ ἰουστίνης. α. τιμοθ. β.
γ. τοῦ ἁγίου διονυσίου τοῦ ἀρεοπαγίτου. πραξ. μα.
ς. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου θωμᾶ. α. κορ. ιβ.
ζ. τῶν ἁγίων μαρτύρων σεργίου καὶ βάκχου. ἑβραι. λδ.
θ. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἰακώβου τοῦ ἀλφαίου. ῥωμ. κθ.
ια. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου φιλίππου, ἑνὸς τῶν ἑπτὰ διακόνων. πραξ. κα.
ιβ. τῶν ἁγίων μαρτύρων πρόβου, ταράχου καὶ ἀνδρονίκου. φιλιππ. ια.

ιγ. τῶν ἁγίων μαρτύρων κάρπου καὶ παπύλου. ἐφεσ. ιθ.

ιδ. τῶν ἁγίων μαρτύρων ναζαρίου, προτασίου, γερβασίου καὶ κελσίου. Φιλιππ. ια.

ιϛ. τοῦ ἁγίου μάρτυρος λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου. β. τιμοθ. β.

ιη. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου καὶ ἐυαγγελιςοῦ λουκᾶ κολασσ. ιγ.

κ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος ἀρτεμίου. β. τιμοθ. β.

κα. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἱλαρίωνος β κορ. κγ.

κβ τοῦ ἁγίου ἀβερκίου ἱεραπόλεως ἑβραι. ιζ.

κγ. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου. γαλ. γ.

κδ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος ἀρέθα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ἑβραι. λε.

κε. τῶν ἁγίων μαρκιανοῦ καὶ μαρτυρίου. κολασσ. ι.

κϛ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος δημητρίου, καὶ ἐις μεγάλους μάρτυρας. β τιμοθ. β.

κθ. τοῦ ὁσίου ἀβραμίου καὶ τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος ἀναςασίας. γαλ. ιη.

Μὴν Νοέμβριος.

α. τῶν ἁγίων (καὶ ἰαματικῶν) ἀναργύρων κοσμᾶ καὶ δαμιανοῦ. α. κορ. λδ.

γ. τῶν ἁγίων μαρτύρων ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ἑβραι. λε.

δ. τοῦ ὁσίου ἰωαννικίου. γαλ. ιη.

ε. κυριακὴ πρὸ τῆς ϛ. τοῦ νοεμβρίου, ὅτε ἀναγινώσκεται τὸ ἐυαγγέλιον τοῦ πλουσίου. ἑβραι. κϛ.

ϛ. τοῦ ἁγίου παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ. ἑβραι. ιη.

η. ἡ σύναξις τῶν ἀσωμάτων. ἐν ἄλλοις· τῶν παμμεγίςων ταξιαρχῶν. ἐν ἄλλοις· τοῦ ἀρχιςρατήγου μιχαὴλ. ἑβραι. γ.

ια. τῶν ἁγίων μαρτύρων μηνᾶ, βίκτωρος καὶ βικεντίου. ἐφεσ. ιθ

ιβ τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ ἐλεήμονος. β. κορ. κγ.

ιγ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ χρυσοςόμου, καὶ ἐις ἑτέρους ἱεράρχας. ἑβραι. ιζ.

ιδ. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου Φιλίππου. πραξ. κα.

ιε. τῶν ἁγίων μαρτύρων γουρία, σαμωνᾶ καὶ ἀβίβου. ἐφεσ. ιθ.
ιϛ. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου καὶ εὐαγγελιςοῦ ματθαίου. α. κορ. ιβ.
ιζ. τοῦ ἁγίου γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ. α. κορ. λβ.
κα. ἡ ἐν τῷ ναῷ εἴσοδος τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. ἑβραι. κ.
κβ. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου φιλήμονος. πρὸς φιλήμονα. α.
κγ. τοῦ ἁγίου ἀμφιλοχίου. β. τιμόθ. ζ.
κδ. τοῦ ἁγίου γρηγορίου τοῦ ἀκραγαντίνων (ἐπισκόπου.) α. κορ. μη.
κε. τῶν ἁγίων κλήμεντος ῥώμης καὶ πέτρου ἀλεξανδρείας. φιλιππ. ιβ.
κϛ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀλυπίου. β. κορ. ι.
κζ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος ἰακώβου τοῦ πέρσου. β. τιμοθ. β.
κη. τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτυρος ςεφάνου τοῦ νέου. β. τιμοθ. α.
λ. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου ἀνδρέου. α. κορ. ιβ.

Μὴν Δεκέμβριος.

δ. τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος βαρβάρας καὶ εἰς ἑτέρας γυναῖκας μάρτυρας. καὶ τοῦ ὁσίου ἰωάννου τοῦ δαμασκηνοῦ. τῆς ἁγίας. γαλ. ιβ. καὶ τοῦ ὁσίου β. κορ. ι.
ε. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν σάβα. γαλ. ιη. καὶ ἑβραι. μ.
ϛ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν νικολάου. ἑβραι. μ.
ζ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀμβροσίου. β. θεσσ. δ.
θ. ἡ σύλληψις τῆς ἁγίας ἄννης. γαλ. ιε.
ι. τῶν ἁγίων μαρτύρων μηνᾶ, ἑρμογένους καὶ εὐγράφου. γαλ. ιβ. ἀπὸ τὴν μέσην.
ια. τοῦ ὁσίου δανιὴλ τοῦ ςυλίτου. γαλ. ιη.
ιβ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν σπυρίδωνος. ἐφεσ. ιε.
ιγ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος εὐςρατίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. ἐφεσ. ιθ.
ιε. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἐλευθερίου. β. τιμοθ. α.
ιζ. τῶν ἁγίων τριῶν παίδων καὶ δανιὴλ τοῦ προφήτου. ἑβραι. λδ.

κ. τοῦ

κ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου. ἑβραι. ι. [3]
κα. τῆς ἁγίας μάρτυρος ἰουλιανῆς. γαλ. ιβ.
κγ. τῶν ἁγίων μαρτύρων, τῶν ἐν κρήτῃ. κολασσ. ι.
κυριακὴ τῶν ἁγίων [4] προπατόρων. κολασσ. ι.
σάββατον πρὸ τῆς χριςοῦ γεννήσεως. γαλ. θ.
κυριακὴ πρὸ τῆς χριςοῦ γεννήσεως. ἑβραι. λ.
κδ. ἐις τὴν παραμονὴν τῆς χριςοῦ γεννήσεως. ἑβρ. α.
κε. ἡ κατὰ σάρκα γέννησις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ. γαλ. ιγ.
κς. τῇ ἐπαύριον τῆς χριςοῦ γεννήσεως, ἡ σύναξις τῆς θεοτόκου. ἑβραι. δ.
σάββατον μετὰ τὴν χριςοῦ γέννησιν. α. τιμοθ. ιδ.
κυριακὴ μετὰ τὴν χριςοῦ γέννησιν. [5] γαλ. γ.
κζ. τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος ςεφάνου. πραξ. ιγ.
κη. τῶν ἁγίων δισμυρίων. ῥωμ. κα.
κθ. τῶν ἁγίων νηπίων, καὶ μεθέορτον. ῥωμ. ιε.
λα. τῆς ὁσίας μελάνης τῆς ῥωμαίας. κολασσ. γ.

Μὴν Ἰαννουάριος.

α. ἡ περιτομὴ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ, καὶ μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν βασιλείου τοῦ μεγάλȣ. κολασσ. ζ
β. προεόρτια τῶν φώτων, καὶ τοῦ ἁγίου σιλβέςρου πάπα ῥώμης. ἑβραι. μ.
σάββατον πρὸ τῶν φώτων. α. τιμοθ. η.

κυριακὴ

3) Poſt hoc alii addunt haec:
Τῶν ὡρῶν τῆς μεγάλης παρασκευῆς. ὥρα α. ἑβρ. α.
ὥρα γ. ἑβρ. κς.
ὥρα ς. ἑβρ. β.
ὥρα θ. ἑβρ. δ.

4) Scilicet Adam, Eva, Abel, Seth, et reliqui.

5) In aliis additur: καὶ μνήμη τῶν ἁγίων καὶ δικαίων, ἰωσὴφ τοῦ μνήςορος, δαυὶδ τοῦ θεοπάτορος καὶ ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου.

κυριακὴ πρὸ τῶν Φώτων. β. τιμοθ. η. [6])
ε. τῇ παραμονῇ τῶν Φώτων. α. κορ. κδ.
ς. τὰ ἅγια θεοφάνια. τίτου. δ.
ζ. ἡ σύναξις τοῦ προδρόμου. πραξ. μδ.
σάββατον μετὰ τὰ Φῶτα. ἐφεσ. ιθ.
κυριακὴ μετὰ τὰ Φῶτα. β. τιμοθ. α. ἕτερον. ἐφεσ. ε.
ι. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου νύσσης. β. τιμοθ. α.
ια. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν θεοδοσίου τοῦ κοινοβιάρχου. ἑβραι. λθ. ἐν ἄλλοις γαλ. ιη.
ιδ. τῶν ἁγίων ἀββάδων. ἑβραι. κζ.
ιε. τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν παύλου τοῦ θηβαίου καὶ ἰωάννου τοῦ καλυβίτου. γαλ. ιη.
ις. ἡ προσκύνησις τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἁγίου ἀποςόλου πέτρου. πραξ. λ.
ιζ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀντωνίου τοῦ μεγάλου. γαλ. ιη. καὶ ἑβραι. μ.
ιη. τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν ἀθανασίου καὶ κυρίλλου. ἑβραι. λθ.
ιθ. τοῦ ὁσίου μακαρίου τοῦ αἰγυπτίου. γαλ. ιη.
κ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν εὐθυμίου τοῦ μεγάλου. β. κορ. ι.
κα. τοῦ ὁσίου μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ. φιλιππ. γ.
κβ. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου τιμοθέου. β. τιμοθ. α.
κγ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος κλήμεντος ἀγκύρας καὶ ἀγαθαγγέλου. φιλιππ. ιβ.
κδ. τῆς ὁσίας ξένης. γαλ. ιη.
κε. τοῦ ἁγίου γρηγορίου τοῦ θεολόγου. α. κορ. λβ.
κζ. ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις ἰωάννου τοῦ χρισοςόμου. ἑβραι. ιζ.
κη. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἐφραὶμ τοῦ σύρου. γαλ. ιη.

κθ.

[6]) Poſt hoc alii interponunt lectiones horarum hoc modo.

ὥρα α. πραξ. λδ.
ὥρα γ. πραξ. με.
ὥρα ς. β. τιμοθ. η.
ὥρα θ. τίτ. δ.

κθ. ἡ ἐπάνοδος τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰγνατίου. ἑβραι. ι.

λ. τῶν ἁγίων τριῶν ἱεραρχῶν βασιλείου τοῦ μεγάλου, γρηγορίου τοῦ θεολόγου καὶ ἰωάννου τοῦ χρυσοςόμου. ἑβραι. μ.

λα. τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν ἀναργύρων, κύρου καὶ ἰωάννου. ἐφεσ. ιθ.

Μὴν Φεβρουάριος.

α. τοῦ ἁγίου μάρτυρος τρύφωνος. ρωμ. κδ.

β. ἡ ὑπαπαντὴ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ. ἑβραι. ιε.

γ. τοῦ ἁγίου συμεὼν τοῦ θεοδόχου, καὶ τῆς ἁγίας ἄννης. ἑβραι. κβ.

ε. τῆς ἁγίας μάρτυρος ἀγάθης. γαλ. ιβ.

ζ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος θεοδώρου τοῦ ςρατηλάτου. ἐφεσ. ιθ.

θ. τοῦ ἁγίου μάρτυρος νικηφόρου. ρωμ. κδ.

ια. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος βλασίου. ἑβραι. ι.

ιζ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος θεοδώρου τοῦ τήρωνος. ἑβραι. ζ.

κδ. ἡ εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. β. κορ. ι.

κε. τοῦ ἁγίου ταρασίου κωςαντινουπόλεως. ἑβραι. ιζ.

Μὴν Μάρτιος.

α. τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος εὐδοκίας. ἐφεσ. ιε.

ς. τῶν ἁγίων μβ. μαρτύρων τῶν ἐν τῷ ἀμίωρῳ. ἑβραι. λε.

η. τοῦ ὁσίου καὶ ὁμολογητοῦ θεοφυλάκτου νικομηδίας. ἑβραι. ι.

θ. τῶν ἁγίων μ. μαρτύρων τῶν ἐν σεβαςείᾳ, (τῇ λίμνῃ, μαρτυρησάντων.) ἑβραι. λε.

ι. ἡ ὑπαπαντή. ἑβραι. ιε.

ιβ. τοῦ ὁσίου θεοφάνους τοῦ τῆς σιγριανῆς. β. κορ. ι.

ιγ. ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου νικηφόρου κωςαντινουπόλεως. ἑβραι. ιη.

ιζ. τοῦ ἁγίου ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. γαλ. ιη.
κε. ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. ἑβραι. δ.
κϛ. τοῦ ἀρχιστρατήγου γαβριὴλ. ἑβραι. γ.
λ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ τῆς κλίμακος. γαλ. ιη.

Μὴν Ἀπρίλλιος.

α. τῆς ὁσίας μαρίας τῆς αἰγυπτίας. ἐφεσ. ιη.
κγ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος γεωργίου (τοῦ τροπαιοφόρου.) πραξ. λ.
κε. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ μάρκου. α. πετρ. ια.
κζ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος συμεὼν τοῦ συγγενοῦς τοῦ κυρίου. ἐφεσ. η.
λ. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἰακώβου, ἀδελφοῦ τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ θεολόγου. πραξ. λ.

Μὴν Μάϊος.

β. τοῦ ἁγίου ἀθανασίου τοῦ μεγάλου. ἑβραι. λθ.
ζ. ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος σημείου τοῦ σταυροῦ ἐπὶ κωνσταντίου βασιλέως, υἱοῦ τοῦ μεγάλου κωνσταντίνου. πραξ. να.
η. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ ἰωάννου τοῦ θεολόγου. α. ἰωανν. α.
ιε. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν παχωμίου. γαλ. ιη.
κα. τῶν ἁγίων βασιλέων κωνσταντίου καὶ ἑλένης. πραξ. να. εἰ δὲ τύχῃ ἔξω τῆς ν., ἀναγινώσκεται πρὸς γαλάτας κεφ. γ.
κδ. τοῦ ὁσίου συμεὼν τοῦ θαυμαστορίτου. (τοῦ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει.) κολασσ. ια.
κε. ἡ τρίτη εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. β. κορ. ι.
κθ. τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος θεοδοσίας. γαλ. ιβ.

Μὴν

Μὴν Ἰούνιος.

η. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος θεοδώρου τοῦ ςρατηλάτου. ἐφεσ. ιθ.

θ. τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀλεξανδρείας. α. κορ. μη.

ια. τῶν ἁγίων ἀποςόλων βαρθολομαίου καὶ βαρνάβα. α. κορ. ιβ.

ιβ. τοῦ ὁσίου ὀνουφρίου. ῥωμ. κβ.

ιδ. τοῦ ἁγίου προφήτου ἐλισσαίου καὶ τοῦ ἁγίου μεθοδίου κωνςαντινουπόλεως. ἰακωβ. η. ἑβραι. ι.

ιζ. τῶν ἁγίων μαρτύρων μανουὴλ, σαβὲλ καὶ ἰσμαήλ. ἐφεσ. ιθ.

κδ. τὸ γενέσιον τοῦ τιμίου προδρόμου. ῥωμ. λη.

κη. ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τῶν ἁγίων κύρου καὶ ἰωάννου. α. κορ. λδ.

κθ. τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποςόλων πέτρου καὶ παύλου. β. κορ. κη.

λ. τῶν ἁγίων ιβ. ἀποςόλων. α. κορ. ιβ.

Μὴν Ἰούλιος.

α. τῶν ἁγίων ἀναργύρων, κοσμᾶ καὶ δαμιανοῦ. α. κορ. λδ.

β. τὰ καταθέσια τῆς τιμίας ἐσθῆτος τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. ἑβραι. κ.

δ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀνδρέου κρήτης. ῥωμ. κβ.

η. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος προκοπίου. α. τιμοθ. ι. ἐν ἄλλοις· β. τιμοθ. β.

ια. τῆς ἁγίας μάρτυρος εὐφημίας. β. κορ. ιε.

ιε. τῶν ἁγίων μαρτύρων, κηρύκου καὶ ἰουλίττης. α. κορ. λϛ. μνήμη τῆς δ. συνόδου τῶν ἐν χαλκηδόνι χλ. θεοφόρων πατέρων. ἑβραι. λθ.

ιζ. τῆς ἁγίας μάρτυρος μαρίνης. γαλ. ιβ.

κ. τοῦ ἁγίου προφήτου ἠλιοῦ. ἰακωβ. η.

κβ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος φωκᾶ, καὶ τῆς ἁγίας μαρίας τῆς μαγδαληνῆς. β. τιμοθ. α. ἀπὸ τὴν μέσην. Ἐν ἄλλῳ· α. κορινθ. κβ.

κδ. τῆς ἁγίας μάρτυρος χριςίνης. γαλ. ιβ.
κε. ἡ κοίμησις τῆς ἁγίας ἄννης, μητρὸς τῆς θεοτόκου. γαλ. ιε.
κς. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἑρμολάου. α. τιμοθ. η.
κζ. τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος παντελεήμονος. β. τιμοθ. β.
λα. τοῦ ὁσίου εὐδοκίμου. ῥωμ. κβ.

Μὴν Αὔγουςος.

α. τῶν ἁγίων μακκαβαίων. ἑβραι. λδ.
β. ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος ςεφάνου. πραξ. ιη.
ς. ἡ μεταμόρφωσις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ. β. πετρ. β.
η. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου ματθίου. πραξ. β.
ιε. ἡ κοίμησις (ἡ μεταςάσις) τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. Φιλιππ. ς.
ις. [ἔν τισιν.] ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ ἁγίου μανδυλίου. β. τιμοθ. η.
ιζ. τοῦ ἁγίου μάρτυρος διομήδους. β. τιμοθ. β.
κ. τοῦ ἁγίου προφήτου σαμουὴλ καὶ τοῦ ἁγίου ἀποςόλου θαδδαίου. α. κορ. λη.
κδ. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου βαρθολομαίου. α. κορ. ιβ.
κε. τοῦ ἁγίου ἀποςόλου τίτου. τίτου. α.
κς. τῶν ἁγίων ἀδριανοῦ καὶ ναταλίας. ἑβραι. κζ.
κζ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ποιμένος. ἑβραι. λθ.
κη. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν μωυσέως τοῦ αἰθίοπος. γαλ. ιη.
κθ. ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. πραξ. λδ.
λα. τὰ καταθέσια τῆς τιμίας ζώνης τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου. ἑβραι. κ.

Ἀπόςο-

Ἀπόστολοι

ἀναγινωσκόμενοι εἰς διαφόρους ἁγίους καὶ λιτάς.

εἰς ἀσωμάτους. (ἀγγέλους.) ἑβραι. γ.

εἰς προφήτας. ἑβραι. ιγ. ῥωμ. λ. α. κορ. λη. α. θεσσ. ε. πραξ. ι. ἰακωβ. η.

εἰς ἀποστόλους. α. κορ. ιβ. ῥωμ. κθ. ἐφεσ. η. β. κορ. κη.

εἰς μάρτυρας. κολασσ. ε. β. τιμοθ. β. ἐφεσ. ιθ. ῥωμ. κδ. ἑβραι. λδ. λε.

εἰς ἱερομάρτυρας. φιλιππ. ιβ. κολασσ. ια. ῥωμ. κδ. β. τιμοθ. α. ἀπὸ τοῦ μέσου. ἑβραι. ιη. μ.

εἰς γυναῖκας μάρτυρας καὶ ὁσιομάρτυρας. γαλ. ιβ. ἑβραι. λζ. α. κορ. κβ.

εἰς ἱεράρχας. β. τιμοθ. ζ. ἑβραι. ι. μ. καὶ ιη. καὶ. ιζ. α. κορ. λβ.

εἰς ὁσίους καὶ ὁσίας. γαλ. ζ. ιβ. ιη. β. κορ. ι. ῥωμ. κβ. ἐφεσ. ιε. α. κορ. κδ.

εἰς ἀνομβρίαν καὶ ἀσθενοῦντας ἰακωβ. η.

εἰς λιτήν. α. τιμοθ. ε. ἐν ἄλλοις· εἰς λιτανίαν. ἐφεσ. ιγ.

εἰς ἐπιδρομὴν ἐθνῶν (βαρβάρων, πολεμίων.) ἐφεσ. ε. ιγ. ιε. καὶ α. ἀπὸ τοῦ μέσου. α. κορ. κς.

εἰς φόβον ἐμπρησμοῦ. ἐφεσ. ε.

εἰς σχῆμα μοναχοῦ. κολασσ. ιβ. α. β. πετρ. α. ἐφεσ. ιθ.

εἰς ἐξομολόγησιν. ἰακωβ. η.

εἰς σεισμόν. ἑβραι. λς. λζ.

εἰς ἐγκαίνια ναοῦ. ἑβραι. ε. φιλιππ. ιβ. πραξ. λζ.

εἰς κοιμηθέντας. α. κορ. μβ. καὶ με. α. θεσσ. θ. ῥωμ. λθ. α. κορ. μδ. β. κορ. ιβ. πραξ. ιζ.

εἰς ἱερεῖς κοιμηθέντας. α. κορ. με.

εἰς

εἰς κοιμηθέντας βασιλεῖς. β. κορ. ιβ. πραξ. ιζ.
εἰς πόλεμον. ἐφέσ. ε. ιε.
εἰς ἐπινίκια. β τιμοθ. γ. ἐφεσ. ζ.
εἰς ἀσθενοῦντας. ἰακωβ. η. ῥωμ. μβ. α. κορ. κϛ. ἑβραι. λϛ. πραξ η. κδ.
εἰς ἐμπρησμόν. ἑβραι. λζ.

PRAEFA-

PRAEFATIO
in
epiſtolas Pauli.

Ne poſtea in locis ſingulis disputandum eſſet contra quosdam Codices, qui in epiſtolis Pauli inter principes, atque adeo, ut principes, ponuntur a Griesbachio, hic quaedam praemonenda eſſe cenſui. De Codice A. ſeu Alexandrino, qui editus eſt, non opus eſt multa proloqui. Illud autem criticus attentus facile reperiet, eum in Actt. et Epiſtolis multo eſſe deteriorem etiam, quam in evangeliis. De B. ſeu Vat. 1209. quem noviſſime Birchius examinavit, infra interdum monebitur. C. ſeu regius Pariſ. fragmenta ſola continet. Eorum, cum iam ſpongiae devotus eſſet, veſtigia latent ſub ſcriptis Ephraemi Syri, quae a recentiore manu iſtis deletis litteris inſcriptae ſunt. H. ſeu Coislinianus, Graeco-Latinus, continet in foliis 14. aliquot fragmenta. Ea edidit Montf. bibl. Coislin. p. 253 — 261. Reſtant quatuor, D. ſeu Claromontanus. E. Sangermanenſis ſeu Corbeienſis.

ſis. F. Augienſis, et G. Boernerianus. Hi quatuor ſunt Graeco-Latini, ſcripti a barbaris, alter eſt alterius apographum. Pendent enim omnes ex D. D. vero tranſcriptus eſt ex exemplari Codici Alexandrino ſimili, ſuperaddita interpretatione Latina, ab ea, quae Vulgatae nomine edita eſt, in non nullis diverſa. In prioribus duobus Codd. D. et E. Sabatierius credidit inveniſſe interpretationem eam, quam, vel nullis, vel incertis argumentis moti, veterem Italam, aut etiam Antehieronymianam appellant. Eam edidit Pariſ. 1751. fol. Tom. III. De Codice D. egit Mill. Prolegg. §. 1284. Wetſt. Prolegg. II. p. 1—6. Bengel introduct. §. XXVIII. p. 386. et ad Rom. p. 641. De E. vide Mill. §. 1457. Wetſt. p. 7. 8. De utroque Sabat. l. l. p. 591. 592. De F. vide Wetſt. p. 8. De G., quem ipſe edidi Miſenae 1791. 4. leguntur iudicia virorum doctorum omnium in praefat. p. VII—XXIV. Quibus tempus ſuppetit, eos humaniſſime rogo, ut iſta iudicia legant, in primis etiam Bengelii p. X. de Cod. D. et G. etſi is ipſe etiam Latiniſtis iuſto plus tribuerit. A Bengelio tamen ſibi oculos apertos eſſe, Griesbachius cum gratiarum actione palam ipſe praedicat. Verum ipſe Bengelius l. l. iſtos Codices *non pro Codicibus habet, ſed pro rhapſodiis* etc. Codicem vero E., tan-

tanquam apographum Codicis D. pro nullo aeſtimat. Sabatierius Codicem D. facit annorum [1]) MCC. E. vero M. Tantae vetuſtatis cauſſam repetit a litteris uncialibus, *quae*, ut ait, *certiſſimum habentur antiquitatis ſignum.* Accedit, [2]) quod D. in graecis nullos accentus habet. Addit idem Sabatierius: *unum* (E.) *ex alio* (D.) *deſcriptum* [3]) *qui negaverit, in meridiana luce caecutire voluerit. Quod ego ut ne pluribus laborem oſtendere, ſatis ſit animadvertere,* 1 Cor. 15, 5. *ubi* D. habet, ὤφθη κηφᾷ, κὰὶ μετὰ ταῦτα τοῖς ἕνδεκα, *additis* ει *ſuper* ταῦτα *et* δώ *ſuper* ἕνδεκα. *Ergo variam lectionem, ſive correctionem exhibet*, καὶ εἶτα τοῖς δώδεκα. *Hic* E. *plane hoc modo habet:* κὰὶ μετὰ ταῦειτα τοῖς δόενδεκα. *Sic etiam* Rom. 15, 29. D. ἐν πληροφορίᾳ ἐυλογίας, *addito* ῥώματι *ſuper* πληροφορίᾳ. *Ergo* E. *prodigioſe*, [4]) ut ait Sabat., ἐν πληρομαριερίᾳ ἐυλογίας, *ex binis*

1) Codicem utrumque ſcriptum eſſe a falſariis, nullo modo dubitare licet. Fortaſſe tempus futurum ac futurus criticus docebunt, eos exeunte ſeculo XIV. aut ineunte XV. ſcriptos eſſe lucrandae pecuniolae cauſſa a ſycophantis. Huiuscemodi Codex videtur nunc eſſe Petropoli, quo deo comite proficiſcor.

2) Utrumque convenit etiam in Codicem G. ſeu Boernerianum, quem ipſe penitus cognovi et edidi. Is ſeculo XV. nullo modo poteſt eſſe vetuſtior.

3) Mirabili ergo caſu poſt ducentos annos exemplar et apographum in unam bibliothecam translata ſunt.

4) Monſtra eſſe iſtos duos Codices, quivis animadvertit, qui ad eorum lectiones accuratius attenderit.

binis lectionibus unam, quaſi hippocentaurum, effigens. Hactenus Sabatierius. Quae ex his, a Sabatierio laudatis locis, in varr. lectt. habet Wetſtenius et ex eo Griesbachius, ea hic repetenda duxi. Ita ergo exhibent: ἔπειτα] καὶ μετὰ ταῦτα. D. a prima manu. E. F. G. et: δώδεκα] ἕνδεκα. D. a prima manu. E. F. G. Conſentiunt ergo quatuor iſti. Uter vero haec probavit? Neuter. Ac Griesbachius p. 70. ne quidem in interiore margine iſta oſtendit. Altero loco habent: πληρώματι] πληροφορίᾳ. D. a prima manu. E. F. G. Sed hoc tamen Griesbachius p. 38. in interiore margine ſaltem monſtravit, cum quatuor iſti conſentiant? Nec hoc. Cur ergo iſtos Codices caeteris praetulit? Reſtat argumentum Semlerianum huiusmodi, quo ſaepiſſime utitur: Sabatierius ex E. laudat ταῦεστα, δέενδεκα et πληρομαrιρίᾳ, vocabula Graeciſſima et Attica: Sed Wetſtenius tria iſta non [5]) notat. Ergo Sabatierii E. eſt diverſus a Wetſtenii E. adeoque E. non eſt E. Acute! Eodem argumento uſus eſt idem de aliis Codicibus, in his de

F.

5) Ita Wetſtenius et Kuiſterus multas eiusmodi lectiones non notarunt ex Codice G. quem nos edidimus. Ex horum ſilentio acutiſſimus Semlerus colligit, Codices F. et G. eſſe diverſa exemplaria, non apographa alterum alterius. Inſani profecto fuerint Wetſtenius et Kuiſterus, ſi iſtas monſtroſas lectiones omnes notare voluerint.

F. et G. Vide eius Hermeneutiſche Vorbereitung. Wetſtenius de D. inter alia pag. 5. habet: *Frequentiſſime textum Graecum ad Latinam ſive Italam verſionem corrumpit.* Id ibi etiam demonſtrat exemplis pluribus, in quibus haud pauca ſunt adeo ridicula. De Codice E. idem p. 7. *Non accurate, ſed imperite et negligenter admodum exaratum eſſe, ex ſingulis fere paginis conſtare poteſt.* Scibit enim ψεύλει, pro ψεύδει, ἀκαινῆ, pro ἀκλινῆ, θεοςυπὶς, pro θεοςυγεῖς. Cetera eiusmodi a Wetſtenio notata praetermitto. Idem paullo poſt: *non eſt iſte Codex niſi vitioſum exemplar praecedentis* (i. e. D.) *adeoque, cum* αὐτόγραφον, *unde deſumtus eſt, extet, revera nullius auctoritatis atque pretii.* — Idem etiam mox exemplis demonſtrat: *Ubi enim in Claromontano* etc.

Codex F. ſeu [6]) Augienſis. Hunc et G., ſeu Boernerianum, in manibus habuit et comparavit Wetſte-

6) De eo vide Beckium, Virum Eruditiſſimum, in monogrammatt. hermineutices p. 43. Lipſ. 1803. et catalogum bibliothecae Boenerianae p. 6. 7. Lipſ. 1754. Ex comparatione utriusque loci magna oritur ſuſpicio contra Codicem Augienſem ſeu Bentleii. Bengelius Sangermanenſem ſeu E. et Augienſem ſeu F. in introduct. p. 641. prorſus neglexit: Boerneriano vero ſeu G. et Claromontano, ſeu D. attribuit patriam Britanniam. Vide apparatum criticum eius edit. 1763. §. XXVIII.

Wetſtenius. Utrique Codici novae corruptiones acceſſerunt, notabiliter quidem haud paucae ex Hilario, quae non videntur eſſe in D. et E. ſi quidem ſatis accurate examinati ſunt, [7]) de quo tamen vehementer dubitatur. Ex ceteris autem corruptionibus, quas quatuor iſti Codices D. E. F. G. communes habent, cum ſint prorſus ſingulares atque a reliquis Codd. omnibus abhorrentes, niſi forte caſu una et altera cum aliquo infimo Codice conſentiat, certo colligitur, *textum* horum repetitum eſſe ex D. Sed Wetſtenium audiamus. Is ergo: *ſcriptus eſt ab homine Latino*, (id eſt, ut ego interpretor, *non Graeco*, ſed fortaſſe a Belga, aut Gallo, aut Britanno.) — *Graeca innumeris in locis imperite admodum ad Latina reſicta ac detorta ſunt.* De Codice G. Wetſtenius ita: *animadverti autem, iſtum Cod. non eſſe niſi apographum praecedentis* (nimirum, F. ſeu Augienſis.) *Omnia enim ad amuſſim in utroque ad errores etiam leviſſimos usque ſibi invicem reſpondent: praecipue hoc patet ex omiſſionibus* etc. — *Nolim* [8]) *tamen pertinacius contendere cum*

7) Bengelius ante epiſt. Pauli p. 641. Boernerianum vetuſtiorem cenſet Claromontano. Mirabilis diſſenſus eſt criticorum in his Codicibus.

8) Haec ergo teſtatur Wetſtenius, qui utrumque vidit et comparavit. Griesbachius, qui neutrum vidit, nedum comparavit, audacter pro-

cum eo, qui putaret, potius praecedentem (F.) *Codicem istius* (G.) *esse* ἀπόγραφον etc. Cum fortasse Codex Boern. seu G. a me editus in paucorum sit manibus, aut saltem a paucis examinatus sit, aliquot exempla epistolae ad Galatas ex eo hic proposui, ut lectores de ceteris ipsi iudicare possent. Gal. 1, 6. est μάζω,[9]) loco θαυμάζω, quia interpretationis Latinae *miror* ab littera *m* incipit. Vers. 7. est παράσσοντες, loco ταράσσοντες, quia *perturbantes* a littera *p*. incipit. Versu 10. est ἐπίθω, loco πείθω. Transposuit ergo ε. et ι. Vers. 13. loco ἐπόρθουν, est ἐπολέμουν, in Latino, *expugnabam*. Sic et vers. 23. ἐπολέμι, (sic.) loco ἐπόρθει, et in Latino, *expugnabat*. Vers. 19. loco οὐκ εἶδον, est εἶδον οὐδένα, quod in Latino est, *vidi neminem*. Cap. II. vers. 21. loco ἀνεθέμην, est ἀνεβαλόμην, quod in Vulgata Latina est *contuli*, etsi hic sit, *exposui*. Cur vero *contuli* non reddidit συνεβαλόμην; Scilicet, quia voluit retinere primam syllabam ex ἀνεθέμην. Vers. 6. addit, τι εἶναι, quia in Latino est, *aliquid esse*. Vers. 7. πεπίστευταί μοι, loco πεπίστευμαι, quod Latinum habet, *creditum*

est

pronunciat, Codicem G. esse apographum Codicis F. Fortasse ideo, quod ego Codicem G. edidi.

9) Hoc nec Wetst. nec Kuist. notavit. Sed Wetst. additum δὲ et omissum ὄυτω indicat. Kuist. solum ὄυτω omissum dicit. De ταχαίως neuter monuit. Ex his et similibus locis Semlerus colligebat, F. et G. non esse alterum alterius apographum. Acute!

eſt mihi. Ridiculum eſt, quod hoc verſu retinuit πέτρος et *Petrus*, cum tamen poſt πεπίστευταί μοι ſcribendum fuiſſet πέτρῳ et *Petro*. Verſ. 8. fere totus omiſſus propter repetitum περιτομῆς. Verſ. 12. poſt τοὺς ἐκ περιτομῆς addit ὄντας, cum in Latino ſit, *qui — erant*. Immo περιτομήσοντας adeo pro uno vocabulo habuit. Verſ. 14. πᾶς — ἀναγκάζεις, loco τί — ἀναγκάζεις, et in Latino, *quomodo*. Cap. III. verſ. 19. loco παραβάσεων χάριν προσετέθη, habet πράξαιων ἐτέθη, quod in Latino, praeter *praevaricationum*, eſt etiam, *factorum*. Πράξαιων, loco πράξεων, ſcripſit, ut Griesbachius, loco κατήγορος, κατήγωρ, et loco *ſivit*, *ſinivit*. Uterque enim in grammaticis eodem praeceptore uſi ſunt. Verſ. 21. loco ὄντως ἂν, eſt ἀληθίᾳ (ſic.) et in Lat. *veritate*. Verſ. 18. ἄρσης et *maſculus*, loco ἄρσεν. Scilicet, ut μαθητὴς, diſci*pulus* Cap. IV. verſ. 17. in fine ex 1 Cor. 12, 13. aſſuit: ζηλοῦτε δὲ τὰ κρείττω χαρίσματα. Cap. V, verſ. 13. addit ex Latino *detis*, δῶτε. Verſ. 24. poſt χριστοῦ addit, ἔντες. (Sic, non ὄντες.) In Latino vero habet: *ſunt, id eſt, participium*. Fecit ergo ex Latino *ens, entes*, ἒνς et ἔντες. Cap. VI. verſ. 13. habet περιτεμνημένοι, loco περιτετμημένοι. Pauca ex eodem carptim addam alia. In editis 2 Tim. 2, 17. legitur: ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει. Ex eo hic ſcriba fecit:

cit: ως (Caret enim accentibus et ſpiritibus, uti ex mea editione conſtat. Ex Sabatierii ergo critico iudicio hic quoque ſcriptus eſt ante mille, aut ante mille et ducentos annos.) γαγγρα ΪΝα νομηνεξει. In Latino vero huius Codicis eſt: *ſicut cancer ut ſerpat.* Ergo γαγγρα eſt *cancer*, ινα eſt *ut*, νομηνεξει, uno vocabulo, eſt *ſerpat.* Vide meam editionem et Codicem ipſum, qui nunc Dresdae eſt, fol. 93. verſu ultimo. 1 Tim. 4, 1. legitur in editis: τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει. Sed in Latino eſt *ſpiritus*, qui eſt generis maſculini. Ergo in hoc Codice eſt: Ο [10]) δε πνα. Vide fol. 88. Cap. II.

10) De hoc differit Griesbachius in Particula I. commentarii crit. pag. 31. **) Ex mea autem Codicis Boeneriani editione et ex ſpecimine aere expreſſo ad primam meam evangelii Matthaei editionem apparet, in Codice iſto legi Ο magnum, ac, quod probe notandum, non in principio, ſed prope finem verſus. Ergo eius coniectura de omiſſo, in principio verſus, Τ non eſt huius loci, Conveniret id potiùs in 1 Tim. 3, 16. ubi fol. 88. in principio verſus legitur Ος, loco Θεός. Quod ibidem autem mihi convicia-tur, quod Codices *manu ſedula*, ut ait, *verſavi*, id minime mirum. Ipſe enim, Semleri hemerodromus criticus, Codices, ut ipſe multis in locis profitetur, *curſim (!!!) inſpexit*, hoc eſt, ut ego interpretor, *pedibus pernicibus et doloſis*, ut vero ipſe l. l. explicat, *intenta mentis acie. Mentemne* ergo in *pedibus* habet, ut iſti apud Demoſthenem (edit Reisk. Vol. I. p. 88. verſ. 1. 2.) *cerebellum in plantis?* Quid reſpondebit Griesbachius ad Marc. 14, 3.

II. verſ. 10. in editis eſt: γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις. In hoc Codice reperitur: γυναιζειν et ſupra ſcriptum: *mulieres t* (id eſt, *aut.*) *infinitivus.* Scilicet a verbo γυναίκω, γυναίζω, γυναίζειν. Cap. VI. verſ. 6. apud alios eſt, ἡ εὐσέβεια. In hoc Codice, η ευσεβια θυ, quia in Latino eſt: *pietas dei.* 2 Cor. 10, 5. in editis eſt: αἰχμαλωτίζοντες — χριστοῦ. Id Vulgata reddidit: *in captivitatem redigentes.* Ergo hic Codex: αιχμαλωτιζοντες — χυ αγοντες, et in Latino: *captiuantes — chriſto t.* (id eſt, *aut.*) *chriſti perducentes.* 1. Tim. 3, 10. legitur, ἀνέγκλητοι ὄντες. Id Vulgatus expoſuit: *nullum crimen habentes.* Ergo Codex G. plane ita: Ανεν', (ſic.) et ſupra: *nullum,* deinde, κλητοιον, ſupra, *crimen,* et, εχοντες, ſupra, *habentes.* Ergo ανεν' eſt *nullum,* κλητοιον, *crimen.* Epheſ. 6, 21. occurrit nomen proprium, τυχικὸς, quod, ſi omnino reddere velis verbo Latino, erit *fortunatus.* Quid hic Codex? τυχεικος (ſic.) ſupra, *tychicus t.* (*aut.*) *murarius.* Scilicet ab τεῖχος. *murus.* Sed ex pluribus millibus monſtrorum ſufficiant haec pauca

14, 3. ubi apud Latiniſtas eſt *ampulla*, quae eſt generis feminini? Nonne ibi divini Codices eius B. et L. exhibent, τὴν ἀλάβαστρον; Atqui hic T a principio non excidit. Vide ſecundam editionem meam ad iſtum locum. Imprudenter fecit, quod auſus eſt contra me diſputare.

pauca ad aeſtimandam occidentalem Griesbachii, ut vocat, *recenſionem*. Quorſum ergo iſti quatuor Codices? — Ad ſterquilinia. — Ex huiusmodi Codicibus autem Griesbachius, Lutheranae orthodoxae theologiae doctor et profeſſor primarius, idemque intimus eccleſiae chriſtianae conſiliarius, 1 Tim. III, 16. impugnat, Θεὸς ἐφανερώθη. Scilicet propter huiusmodi loca excogitatae ſunt a Semlero [11]) iſtae *recenſiones*. Sublata enim auctoritate Codicum graecorum, quidlibet in textu mutare pro arbitrio licet. Wetſtenius, ut quilibet attentior in eius editione animadvertit, id nimis ſero ſenſerat et intellexerat. Eius errorem ergo correxerunt Semlerus et Griesbachius.

De Codice Boerneriano, accurate examinatis eius lectionibus, iudicaveram iam in Roſſia, antequam eum etiam videram. Poſtea, cum iam totum edidiſſem, ſententiam tuli in eius editione, in praefat. p. XXIV. ſed ſolis ſignis S. C. F. G. etc.

11) Michaelis in ſeiner Einleitung S. 710. ſcheint mir doch mehr konſequent zu ſeyn. Er ſagt: Wetſtein konnte ſich nicht mehr darüber beklagen, (daſs man ihn von einer reformirten Kirche, als Prediger, ausſchloſs,) als ich darüber, daſs ich nicht Mufti zu Konſtantinopel werden kann.

etc. Iſta ſigna licet iam ex parte explicare. Hoc ergo ſibi volunt: Siehe Chriſtian Fürchtegott Gellerts Fabel vom grünen Eſel am Ende. Ibi ergo Gellertus, vir divinus, de hoc et ceteris eius generis Codicibus, tanquam vates, haec praedixit:

Ein Ding — — —
Drauf kömmt die Zeit, und denkt an ihre Pflicht;
Denn ſie verſteht die Kunſt, die Narren zu bekehren,
Sie mögen wollen, oder nicht.

Codex Boernerianus ſcriptus videtur Sec. XV. aut adeo XVI. Reliqui tres, quos non vidi, fortaſſe paullo ante.

Fortaſſe aliquando criticus ſagax, poſt *futurus*, ac tempus futurum docebit, ex qua fabrica iſtud monſtroſum Codicum genus prodierit. Extra omnem dubitationem eſt, Codices iſtos etiam in vitioſis, fictis ac mirabilibus lectionibus notabiliter contra ceteros Codices conſentire cum Codice Alexandrino et Pariſino ſcholiorum Damaſceni, quo uſus eſt Lequien. Multa etiam ſimilia habent editioni Complutenſium. Praeterea diverſi Codices Latini adhibiti ſunt, ex quibus modo Graeca, modo Latina corrupta et interpolata ſunt. Poſtremo acceſſit etiam variarum lectionum farra-

go

go ex diverſis Patribus, tam Graecis, quam Latinis. Eos ergo data opera corruptos eſſe, incurrit in oculos. F. et G. autem recentiores non ſolum corruptiones, ſed et correctiones experti ſunt. Utinam aliquando Codex D. cum diſcrepantibus lectionibus E. ita, ut Boernerianus, a viro [12]) docto, diligente et fide digno edatur. Nam iſte ſplendor, quo fulgent editiones Codicum Alexandrini et Cantabrigienſis, ad criticam ſcientiam et ad notitiam iſtorum Codicum nihil conferunt.

Ex diverſis de Codice D. relationibus apud Wetſtenium Prolegg. T. II. p. 1. ſeqq., item ex iis, quae idem Prolegg. T. I. p. 29 ſeqq., de Codice Cantabrigienſi tradit, magna oritur ſuſpicio contra Bezae vel fidem, vel credulitatem.

In epiſtolis catholicis ad hunc usque diem nondum eiusmodi Codicis inventum eſt monſtrum, cuiusmodi ſunt in evangeliis et actibus D. etc. in epi-

12) Fortaſſe in catalogis bibliothecae Pariſinae adhuc invenire licet notitiam, quae doceat, quando et per quos iſti duo Codices D. et E. in iſtam bibliothecam venerint. Eandem mihi videntur habuiſſe nativitatem et fortunam, quam Codex Ravianus Berolinenſis, de quo poſt duos libellos Eruditiſſimi Pappelbaumii (1785. 1796.) nemo amplius dubitat, quin ab falſario conſcriptus ſit. Quid, ſi, ut ſuſpicor, Petropoli, quo pergo, reperiam Cod. D. aut E?

epiſtolis Paulinis D. E. F. et G. In his epiſtolis ergo prorſus careremus praeſtantioribus iſtis recenſionibus, niſi hunc defectum ſupplerent Codex Alexandrianus, Latiniſtae et Patrum Graecorum perverſa ſcholia. Forte tamen aliquando aliquis exiſtet ab inferis Ravius, qui nos iſtiusmodi mille annorum Codice locupletet.

Παύλου Ἀποστόλου

Ἐπιστολαί.

Παύλου Ἀποςόλου
Ἐπιςολὴ
πρὸς ῥωμαίους.

Εὐαγγελικὴ διδασκαλία περὶ τῶν ἔξω χάριτος χριςοῦ, καὶ τῶν ἐν χάριτι, καὶ περὶ ἐλπίδος καὶ πολιτείας πνευματικῆς.

A. I, 1. [Ἀρχή.] Παῦλος δοῦλος ἰησοῦ χριςοῦ,
κλητὸς ἀπόςολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέ-
2. λιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν
3. προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις, περὶ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρμα-
4. τος δαυὶδ κατὰ σάρκα· τοῦ ὁρισθέντος
υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ πνεῦμα ἁγιω-
σύνης, ἐξ ἀναςάσεως νεκρῶν, ἰησοῦ χριςοῦ,
5. τοῦ κυρίου ἡμῶν· δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν
καὶ ἀποςολὴν εἰς ὑπακοὴν πίςεως ἐν πᾶσι
6. τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· ἐν
οἷς ἐςε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ ἰησοῦ χριςοῦ·
πᾶσι

Ἐκκλησιαςικῶν ἀναγνώσματων ἐπιγραφαὶ καὶ ἀρχαί.

I, 1. A. τῇ γ. τῆς α. ἑβδ. παῦλος δοῦλος ἰησοῦ χριςοῦ.

πᾶσι τοῖς ὄυσιν ἐν ῥώμῃ, ἀγαπητοῖς θεοῦ, 7.
κλητοῖς ἁγίοις [Ἀϱχή.] χάϱις ὑμῖν καὶ B.
ἐιϱήνη ἀπὸ θεοῦ πατϱὸς ἡμῶν, καὶ κυϱίου
Ὑπέϱβα εἰς ἰησοῦ χϱιστοῦ. [Ὑπέϱβα.] πϱῶτον μὲν 8.
τὸ τῆς γ. εὐχαϱιστῶ τῷ θεῷ μου διὰ ἰησοῦ χϱιστοῦ
ὑπὲϱ πάντων ἡμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν κατ-
αγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. μάϱτυς 9.
γάϱ μου ἐστὶν ὁ θεὸς, ᾧ λατϱέυω ἐν τῷ
πνεύματί μου, ἐν τῷ ἐυαγγελίῳ τοῦ ὑιοῦ
ἀυτοῦ, ὡς ἀδιαλέιπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦ-
μαι· πάντοτε ἐπὶ τῶν πϱοσευχῶν μου 10.
δεόμενος, ἔιπως ἤδη ποτὲ ἐυοδωθήσομαι ἐν
τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ, ἐλθεῖν πϱὸς ὑμᾶς.
ἐπιποθῶ γὰϱ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τὶ μεταδῶ 11.
χάϱισμα ὑμῖν πνευματικὸν, εἰς τὸ στηϱι-
χθῆναι ὑμᾶς· τοῦτο δέ ἐστι, συμπαϱακλη- 12.
θῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πί-
Τέλος τοῦ στεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. [Τέλος.]
σαββάτου. Ἄϱξον τῆς [Ἄϱξου.] ὀυ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελ- 13.
γ. φοὶ, ὅτι πολλάκις πϱοεθέμην ἐλθεῖν πϱὸς
ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχϱι τοῦ δεῦϱο, ἵνα *
τινὰ καϱπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ
ἐν

I, 7. B. σαββάτῳ α., μετὰ τὴν πεντηκοστὴν, τῶν ἁγίων πάντων· ἀδελφοὶ, χάϱις ὑμῖν καὶ εἰϱήνη.

Διάφοϱος γϱαφὴ καί τινες σημειώσεις ἄλλαι.

I, 10. ἔιπως ἤδη ποτὲ] Basil. III, 9. εἰ δήποτε.

13. καϱπόν τινα] τινὰ καϱπόν.

14. ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. ἕλλησί τε καὶ
βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέ-
15. της εἰμί· οὕτω τὸ κατ᾽ ἐμὲ πρόθυμον, καὶ
16. ὑμῖν τοῖς ἐν ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. οὐ
γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χρι-
στοῦ· δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν
παντὶ τῷ πιστεύοντι, ἰουδαίῳ τε πρῶτον
17. καὶ ἕλληνι. δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ
ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν· καθὼς
γέγραπται· ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.
[Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

Α. πρῶτον μὲν οὖν μετὰ τὸ προοίμιον, περὶ κρίσεως τῆς κατὰ ἐθνῶν τῶν οὐ φυλασσόντων τὰ φυσικά.

Δ. 18. [Ἀρχή.] ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ
ἀπ᾽

I, 18. Δ. τῇ δ. τῆς α. ἑβδ. ἀδελφοί, ἀποκαλύπτεται ὀργὴ θεοῦ ἀπ᾽.

16. τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ] — τοῦ χριστοῦ. E. Habent Codices omnes omnino, etiam septem, quos post priorem editionem examinavi. v. Wetst. Ex Codd. Birchii omittit solus B. seu Vat. 1209. Auctoritate Chrysostomi IX, 444. b. exclusum, qui hic statim, post αἰσχύνομαι, Paulum inte rogat, cur non dixerit, καυχῶμαι, σεμνύνομαι, ἐναβρύνομαι. Plures corruptiones ex Chrys. in his epist. deinceps attentiores et acutiores reperient lectores. Vulgata vero Latina adeo interpretationes Chrysostomi exprimit. Alii fortasse excluserunt, quia mox est, τοῦ θεοῦ. Ac si vero evangelium Christi, non sit evangelium dei. Omittunt Orig. Cyrill. et ad h. l. Damascenus. Contra sunt Theophyl. Oecum. in Codicibus omnibus. Etiam Euthm. Zigab. in Cod. Monachiensi, quem postea ac appello.

ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδι-
κίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδι-
κίᾳ κατεχόντων. διότι τὸ γνωστὸν τοῦ 19.
θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ θεὸς
αὐτοῖς ἐφανέρωσε. τὰ γὰρ ἀόρατα αὐ- 20.
τοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου, τοῖς ποιήμασι
νοούμενα, καθορᾶται, ἥτε ἀΐδιος αὐτοῦ δύνα-
μις καὶ θειότης· εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀνα-
πολογήτους. διότι γνόντες τὸν θεὸν, οὐχ 21.
ὡς θεὸν ἐδόξασαν, ἢ εὐχαρίστησαν· ἀλλ'
ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν,
καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία·
φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, ἐμωράνθησαν, καὶ 22. 23.
ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ
ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου
καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν.
διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς 24.
ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρ-
σίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν
ἐν ἑαυτοῖς. οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλή- 25.
θειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβά-
σθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ
τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς
αἰῶνας. ἀμήν. διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐ- 26.
τοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵτε γὰρ
θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν
χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν· ὁμοίως τε 27.
καὶ οἱ ἄῤῥενες, ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν
τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει
αὐτῶν

αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν
ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀν-
τιμισθίαν, ἣν ἔδει, τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν
E. 28. ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. [Τέλος.] καὶ Τέλος τῆς δ.
[Ἀρχή.] καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν
ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ
Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθ-
29. ήκοντα· πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ,
πορνείᾳ,

I, 28. E. τῇ ε. τῆς α. ἑβδ. ἀδελφοὶ, καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν οἱ ἀσεβεῖς τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει.

28. ἀδόκιμον νοῦν] Semel, πάθη ἀτιμίας. Basil. I, 481. ex versu 26. et ibid. p. 537. semel καθόσον, loco καθώς.

29. πάσῃ ἀδικίᾳ] Basil. I, 388. πάσης ἀδικίας. Sic et deinceps genitivos habet II, 215. omisso πορνείᾳ. Vulgatum tamen exhibet 422. ubi ad finem capitis recitat. Sed vers. 32. post ἐπιγνόντες addit: οὐκ ἐνόησαν, quod per se valde probabile est. Addit etiam δὲ, post μόνον. Vide etiam 658. ubi appendicem, οὐκ ἐνόησαν et δὲ omittit. Quid hic efficitur ex tot Basilii locis? Idem, quod ex Clem. Orig. Cyrill. Chrys. — Scilicet audiendos esse incorruptos Codd. N. Test. graecos. — Sed versu 29. omittendum tamen δόλου fortasse? Nam et Cod. Wetst. A. omittit, et, teste Wetstenio, Basilius. — Quid Griesbachius de Basilio? — Wetstenium exscripsit. — Uterque ergo mentitur. — Alius Codex omittit φθόνου. Sed id diserte habet Basil. II, 92. — Verum Basilii auctoritate non est opus. Scribae negligentes, ut in locis similibus, ubi plura similia cumulantur, alius aliud omittebat. Ceterum Basilius in multis locis multum confert ad cognoscendam gelidam Cappadocum *recensionem*, quae ipsa quoque una est ex prima-

πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς
φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας· ψι- 30.
θυριστὰς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστὰς,
ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν,
γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέ- 31.
τους, ἀστόργους, ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας.
οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, 32.
ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανά-
του εἰσὶν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ
καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι. Διὸ II, 1.
ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε, πᾶς ὁ κρί-
νων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν
κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρί-
νων. οἴδαμεν δὲ, ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ 2.
ἐστι κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα
πράσσοντας. λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρω- 3.
πε, ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας
καὶ ποιῶν αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα
τοῦ θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότη- 4.
τος αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀνοχῆς, καὶ τῆς μα-
κροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν, ὅτι τὸ
χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;
κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετα- 5.
νόητον καρδίαν, θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν

ἐν

primariis. Eam ergo amico nostro Griesbachio commendamus, cum ipse Basilium non legerit, mihi vero eum legendum reliquerit et commendaverit.

II, 1. ἐν ᾧ γὰρ] κρίματι addit Ath. III, 26. mox, τὸν ἕτερον] ἑαυτόν.

ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως * καὶ
6. δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ
7. κατὰ τα ἔργα αὐτοῦ· τοῖς μὲν καθ᾽
ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν καὶ τιμὴν
καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον·
8. τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ
ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς
9. καὶ ὀργή· θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ
πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομέ-
νου τὸ κακὸν, ἰουδαίου τε πρῶτων καὶ ἕλλη-
νος. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

Β. περὶ κρίσεως τῆς κατὰ ἰσραὴλ, τοῦ μὴ φυλάσσοντος τὰ νόμιμα.

5. 10. [Ἀρχή.] δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ
τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθὸν, ἰουδαίῳ τε πρῶ-
11. τον καὶ ἕλληνι. οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία
12. παρὰ τῷ θεῷ. ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον,
ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρ-
13. τον, διὰ νόμου κριθήσονται, οὐ γὰρ οἱ ἀκροα-
ταὶ

II, 10. 5. κυριακῇ β. ἀδελφοὶ, δόξα καὶ τιμή.

5. ἀποκαλύψεως] + καί. Sic cum aliis Baſil. I, 363. Oecum. I, 220. d. ὡς πρὸς τὴν ἑρμηνείαν, (ποίαν;) τὸ καὶ παρέλκει. Recte ἀποκάλυψις et δικαιοκρισία iungitur. v. 2 Theſſ. 1, 7.

7. ζητοῦσι] Chryſ. VIII, 451. b. ὁ παῦλος — ἔλεγε — τοῖς καθ᾽ ὑπομονὴν ἔργων ἀγαθῶν τρέχουσι. Sed nemo τρέχουσι, loco ζητοῦσι probavit. At vero infra ex eodem 12, 13. probatum eſt μνείαις. O lepida criticorum capitula! Vide mox verſum 26. Ad alia Pauli loca nota h. l. nominativos poſt accuſativum, θυμὸς, θλίψις.

ταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ'
ὁ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται.
[Ἀρχή.] ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχον- 14. Ζ.
τα, φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον
μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος· οἵτινες 15.
ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν
ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐ-
τῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων
τῶν λογισμῶν κατηγορούντων, ἢ καὶ ἀπο-
λογουμένων, ἐν ἡμέρᾳ, ὅτε κρινεῖ ὁ θεος 16.
τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγ-
Τέλος τῆς κυριακῆς.* γελίον μου, διὰ ἰησοῦ χριστοῦ. [Τέλος.]
ἴδε, σὺ ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπανα- 17.
παύῃ τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ,
καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις 18.
τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νό-
μου· πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι 19.
τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴν 20.
ἀφρό-

II, 14. Ζ. τῇ ϛ. τῆς α. ἑβδ. ἀδελφοί, ὅταν ἔθνη τὰ μή.

15. τὸ ἔργον τοῦ νόμου] i. e. τὸν νόμον. Sic Diog. Laërt. ſtatim in principio: τὸ τῆς φιλοσοφίας ἔργον.

17. ἴδε] εἰ δέ. E. In optimis Codd. contra vulgares regulas grammaticorum reperi ἴδε. Alii ſcribebant εἶδε aut εἰδὲ, hinc εἰ δέ. ἴδε eſt in Codd. Theophyl. Oecum. et apud Theodoret. Sic etiam apud Clem. Alex. legendum cenſent. v. edit. Potteri p. 423. Apud Chryſ. IX, 472 b. et VII, 299. ἴδε. Sed VI, 10. editur εἰ δέ. Editores hic in culpa ſunt, qui occidentales erant. Euthymii Codex hic deficit.

ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν
μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας
21. ἐν τῷ νόμῳ. ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυ-
τὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν,
22. κλέπτεις; ὁ λέγων, μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις;
23. ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα, ἱεροσυλεῖς; ὃς
ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως
24. τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; τὸ γὰρ
ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν
25. τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται. περιτομὴ
μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν
δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου
26. ἀκροβυστία γέγονεν. ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία
τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ
ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθή-
27. σεται; καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία,
τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος
H. 28. καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου; [Ἀρχή.]
οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ ἰουδαῖός ἐστιν· οὐδὲ
ἡ ἐν τῷ φανερῷ, ἐν σαρκὶ, περιτομή.
29. [Τέλος.] ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, ἰουδαῖος, Τέλος τῆς ϛ.

καὶ

II, 28. H. τῇ β. τῆς β. ἑβδ. ἀδελφοὶ, οὐχ ὁ ἐν τῷ φανερῷ.

21.] Ath. III, 26. τὸν ἕτερον, ἑαυτόν.

26. λογισθήσεται] μετατραπήσεται t τραπήσεται. E. Audiamus Chryf. IX, 476. b. οὐκ εἶπε, λογισθήσεται, ἀλλὰ τραπήσεται, ὅπερ ἐμφαντικώτερον ἦν. v. P. Obiter noto, ibi pag. 31. legendum effe: *Quid vero? Aliquid.*

καὶ περιτομὴ καρδίας, ἐν πνεύματι, οὐ
γράμματι· οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων,
ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

Γ. περὶ ὑπεροχῆς ἰσραὴλ, τοῦ τυγχάνοντος τῆς ἐπαγγελίας.

Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ III, 1.
ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; πολὺ, κατὰ 2.
πάντα τρόπον· πρῶτον μὲν γὰρ, ὅτι ἐπι-
στεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. τί γὰρ, 3.
εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν
πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; μὴ γένοιτο· 4.
γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθὴς, πᾶς δὲ ἄνθρω-
πος ψεύστης· καθὼς γέγραπται· ὅπως ἂν
δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς
ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν 5.
θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ
ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ
ἄνθρωπον λέγω, μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς 6.
κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; εἰ γὰρ ἡ ἀλή- 7.
θεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπε-
ρίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ
ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; καὶ μὴ, καθὼς 8.
βλασφημούμεθα, καὶ καθώς φασί τινες
ἡμᾶς λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα
ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι.

Δ. περὶ χάριτος, δι' ἧς μόνον ἄνθρωποι δικαιοῦνται, οὐ κατὰ γένος διακεκριμένως, ἀλλὰ κατὰ θεοῦ δόσιν ἰσοτίμως, κατὰ τὸν ἀβραὰμ τύπον.

τί

9. τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ ἰουδαίους τε καὶ ἕλληνας πάντας

III, 9. προῃτιασάμεθα] ᾐτιασάμεθα. E. v. P. Poſt τί οὖν, neceſſario eſt interrogandi ſignum Nam τί οὖν προεχόμεθα; poſtulat οὐδὲν, non, οὐ πάντως. Aliqui ergo, οὐ πάντως tollebant et ſcribebant, τί οὖν κατέχομεν (προκατέχομεν) περισσόν; ᾐτιασάμεθα (προῃτιασάμεθα.) Qui προκατέχομεν ſcribebant, προ in προῃτιασ. excludebant. Euthym. habet, ut edidi, ſed explicat: ἆρα περισσὸν (ex verſ. 1.) ἔχομεν παρὰ τοὺς ἕλληνας; Oecumen. I, 238. a. b. duplici modo προεχόμεθα explicat. Primo pro προέχομεν, (*antecellimus,*) accipit, hoc ſenſu: *num ergo nos Judaei antecellimus gentiles?* Secundo interpretatur *vincimur*, i. e. *num ergo nos gentiles Judaeis inferiores ſumus?* Graecos interpretes ergo male habuit τὸ προεχόμεθα, item iſta interrogatio, τί οὖν, et reſponſio, οὐ πάντως. Chryſ. IX, 482. a. callide ſe ſubducit, adeo, ut nec verba textus repetat, niſi inferius p. 497. c. ac obiter quidem. Ita in huiusmodi locis agere ſolet. Plura exempla memoravi in P. Verum hic nullo modo a me impetrare poſſum, ut ſilentio praetermittam ſcholium Cod. Aug. 6, cum praeſertim hic nulla ſit dubitatio dogmatica, quae religionem meam, ut orthodoxam, infamare poſſit. Accedit, quod Codicem iſtum Bengelius altero oculo Africano, altero Aſiatico adſpexit. Nos ergo duos Germanos oculos noſtros admovimus, atque ita ibi (fol. ρκε. pag. 2.) reperimus. Τὰ ἀκριβῆ· (ἀκριβῆ ſemper ſunt ea, quae quis ipſe probat. Sic in his epiſtolis, ex mente Griesbachii, ἀκριβῆ ſunt, Wetſt. D. E. F. G.) μὲν τῶν ἀντιγράφων. (Cogita quaeſo, Pſeudocritice, hoc loco quaeſtionem eſſe de codicibus epiſtolarum Pauli, non de codicibus Chryſoſtomi, aut Theodoreti:) οὐ προσ-

 χόμε-

πάντας ὑφ᾽ ἁμαρτίαν εἶναι· καθὼς γέ- 10.
γραπται· ὅτι οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς·

οὐκ

χόμεθα ἔχει, ἀλλὰ, τί οὖν κατέχομεν περισσόν; (Mentiris, ſi hic de codicibus N. T. loqueris.) ἐλλειπῶς δὲ εἴρηται. ἀκόλουθον γὰρ ἦν εἰπεῖν· (v. Oecum. I, 236. d.) τὴν ἐκ πίστεως δικαιοσύνην. (Facit ergo Chriſtianos interrogantes, atque hoc, ut reſponſum, vult ſupplere.) Hactenus ſcholiaſta unus. Quae enim mox adduntur, alterius ſunt. Quomodo enim is, qui προεχόμεθα, ut contrarium Codicibus, repudiat, id continuo interpretari ſuſtineat? Additur enim: τὸ δὲ προεχόμεθα δύο σημαίνειν φαμὲν, ἢ τὸ περισσότερον κατακεκρίσθαι· (*condemnari.*) ἐπεὶ καὶ ἔνοχόν φαμεν, τὸν κατάκριτον. (Fuit ergo hic ſcholiaſta graece doctiſſimus, fortaſſe ex ſchola Alexandrina Clementis et Origenis. Argumentatur autem ſic: quia ἔνοχος notat *poenis, rationibus reddendis obnoxium*, et, quia αἰτίαις ἐνέχεσθαι eſt, *criminibus obnoxium eſſe*, conſequitur, ut προέχεσθαι ſit *condemnari*. Ohe!) ἢ τὸ προκεκρίσθαι· (*praeferri, anteferri.*) καθὸ φαμεν, προέχει τοῦδε ὅδε εἰς ἀρετήν. (Recte!) Sed hic non eſt προέχει, ſed προέχεται. Id ergo graecos male habebat.) κατὰ μὲν οὖν τὸ πρῶτον σημαινόμενον· τί οὖν, κατάκριτοι ἰουδαῖοι πρὸ παντὸς ἔθνους, ἅτε νόμῳ μὲν τετιμημένοι, μηδὲν δὲ τούτῳ βελτιωθέντες; καὶ φησίν· (*reſpondet.*) οὐ πάντως. ὁμοτίμως (i. e. ὁμοίως.) γὰρ πάντες ἥμαρτον, καὶ οὐκ ἂν ἔχοιεν τῷ ἐν νόμῳ κατακαυχᾶσθαι. (nimirum, οἱ ἕλληνες.) κατὰ δὲ τὸ δεύτερον σημαινόμενον, καθαιρεῖν βούλεται τὴν αὐθάδειαν τῶν ἰουδαίων ἐπὶ τῇ τοῦ νόμου ὑποδοχῇ, ὡς οὐ προτιμητέοι τῶν ἄλλων διὰ τὸν νόμον, ἐπ᾽ ἂν (ἐπεὶ, ſeu ἐπειδὰν) καὶ αὐτοὶ, τοῖς ἄλλοις ὁμοίως, τῆς (Forte, τὴν ἐκ.) θείας χάριτος σωτηρίαν ἀναγκαίαν μᾶλλον (ergo ὁμοίως et μᾶλ-

λον

11. οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν
12. θεόν. πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθη-
σαν· οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως
13. ἑνός. τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν·
ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπί-
14. δων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν· ὧν τὸ στόμα
15. ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. ὀξεῖς οἱ πόδες
16. αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα. σύντριμμα καὶ τα-
17. λαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καὶ ὁδὸν
18. εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. οὐκ ἔστι φόβος θεοῦ
ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.
Θ. 19. [Ἀρχή.] οἴδαμεν δὲ, ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει,
τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα
φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος
20. τῷ θεῷ. διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιω-
θήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ
21. γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. νυνὶ δὲ
χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται,
μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προ-
22. φητῶν· δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως
ἰησοῦ

III, 19. Θ. τῷ σαββάτῳ τῆς β. ἑβδ. ἀδελφοί, οἴδαμεν, ὅτι ὅσα ὁ νόμος.

λον iunxit.) ἀποφαίνειν. (Forte, ἀπέφηναν, vel potius, ἀναγκαῖαν ἔμελλον ἀποφαίνειν. Ita utraque dubitatio tollitur.) En graecitatem ſcholiaſticam!

20. ἐπίγνωσις] γνῶσις. E. Ita Clem. Alex. 374. d. idque etiam repetit p. 375. a.

21. προφητῶν] Codex Euthym. Monach. ἀφηγητῶν. Unde haec tam mirabilis lectio orta? Scilicet,

ex

ἰησοῦ χριςοῦ, ἐις πάντας καὶ ἐπὶ πάντας
τοὺς πιςέυοντας· ὀυ γάρ ἐςι διαςολή. πάν- 23.
τες γὰρ ἥμαρτον, καὶ ὑςεροῦνται τῆς δόξης
τοῦ θεοῦ· δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ ἀυτοῦ 24.
χάριτι, διὰ τῆς απολυτρώσεως τῆς ἐν
χριςῷ ἰησοῦ· ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαςή- 25.
ριον διὰ τῆς πίςεως ἐν τῷ ἀυτοῦ ἅιματι,
ἐις ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης ἀυτοῦ, διὰ τὴν
πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων·
ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς ἔνδειξιν τῆς 26.
δικαιοσύνης ἀυτοῦ, ἐν τῷ νῦν καιρῷ· ἐις τὸ
ἐῖναι ἀυτὸν δίκαιον, καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ
Τέλος τοῦ σαββάτου. πίςεως ἰησοῦ. [Τέλος.] ποῦ ὂυν ἡ καύχη- 27.
σις; ἐξεκλέισθη διὰ ποίου νόμου; τῶν
ἔργων; ὀυχί· ἀλλὰ διὰ νόμου πίςεως.
[Ἀρχή.] λογιζόμεθα ὂυν, πίςει δικαιοῦ- 28. I.
σθαι

III, 28. I. τῷ σαββάτῳ τῆς γ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, λογιζόμεθα, πίςει.

ex codicibus conſtat, ſcribas interdum ſyllabam προ a principio notare littera ά. Sic inveni, ſed in ſcholiis, άβατα, id eſt, πρόβατα, et alia. Hic ergo ſcriptum erat ἀφητῶν. Ex eo ergo alius, non profecto inepte, faciebat ἀφηγητῶν. Notabile exemplum eſt in Montf. bibl. Coislin. p. 136. in tabula aere expreſſa. Ibi ad latera Nicephori imperatoris ſunt quatuor miniſtri, ſeu πρόεδροι. Hic quater legitur ἀεδρ°, id eſt, πρόεδρος.

24. ἰησοῦ] + τῷ κυρίῳ ἡμῶν. E. Baſil. I, 180. vulgatum II, 634. Ex 6, 11. quod ibi omittit in fine orationis 634. 640. et in media oratione 648.

28. ὂυν] γάρ. E. Cyrill. ſemel hunc locum habet V, a. 270.

29. σθαι ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου. ἢ Ἰου-
δαίων ὁ θεὸς μόνον; οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν;
30. ναὶ καὶ ἐθνῶν. ἐπείπερ εἷς ὁ θεὸς, ὃς
δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκρο-
βυστίαν

a. 270. ubi nexus poſtulabat γάρ. Sic ibi deeſt etiam πίστει.

29. δὲ καὶ] δὲ — E. Servat Cyrill. I, a. 351. V, b. 280. Si variis lectionibus opus eſt, notari quoque poteſt III, 187. ὁ θεσπέσιος γράφει παῦλος· (ergo nominatim, examinatis Codicibus Alexandrinis.) οὐκ ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνων, ἀλλὰ καὶ ἐθνῶν. Ex Cyrillo ergo et *confratribus* eius efficitur? — Poenitet et pudet iam reſpondere amplius — Nihil. — Id autem quisque per ſe intelligit, qui ipſe Patres legit, me loca eorum noluiſſe cumulare, tametſi, et hic, et alibi ingentem numerum ad margines duorum exemplorum editionis prioris meae adſcripta habeam. Ubi ergo Cyrillus omittat δὲ, non ignoro. Quinquies hunc locum laudat, id quod ſcilicet diſcitur ex edit. Griesb. p. 12. Nam is pro more ſuo, nec tomum, nec paginam notavit. Nihilo minus tamen δὲ excluſit.

30. ἐπείπερ εἷς ὁ] εἴπερ εἷς. E. Cyrill. V, a. 270. εἴπερ εἷς ὁ. I, a. 351. III, 367.

ὁ θεὸς, ὃς] Hoc loco ex Cod. G. ſeu Boern. diſci poteſt, quomodo θεὸς et quomodo ὃς, etiam in iſtis *recenſionis* occidentalis Codicibus, ſcribatur. Pariſini poſſunt etiam conſulere Codd. D. E. Notetur hoc ad 1 Tim. 3, 16. Hoc enim loco, ubi θεὸς et ὃς iungitur, nemo in ὃς lineolam reperiet, uti nec in aliis locis, verum in θεός.

ὃς δικαιώσει] ἵνα δικαιώσῃ. E. Cyrill. V, b. 276. δεδικαίωκε γάρ. III, 187. v. Griesb. Utrum ergo praeferendum? Licet enim eligere. — Mei Codd. omnino

βυστίαν διὰ τῆς πίστεως. νόμον οὖν καταρ- 31.
γοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ
νόμον ἱστῶμεν. Τί οὖν; ἐροῦμεν, ἀβραὰμ IV, 1.
τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρηκέναι κατὰ σάρκα;
εἰ γὰρ ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει 2.
καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν θεόν. τί 3.
γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; ἐπίστευσε δὲ ἀβραὰμ
τῷ

omnino omnes nihil mutant, nec hoc verſu, nec verſ. 31. Mirabile vero eſt, quod εἴπερ notatum eſt ex Cyrillo, haec vero non notata ſunt. Solum hunc locum in indicibus reperimus, reſpondet Criticorum plebs.

31. νόμον — ἱστῶμεν] οὐ γὰρ καταργοῦμεν νόμον διὰ τῆς πίστεως, ἀλλὰ ἱστάνομεν νόμον δι' αὐτῆς. E. Ita Orig. IV, 228. διὰ πίστεως — ἱστάνομεν. Cyrill. I, a. 4. διὰ τῆς πίστεως — ἱστῶμεν. II, 695. et V, d. 57. Chryſ. ἱστῶμεν bis. IX, 488. c. d. VII, 206. b XII, 95 a. Codex Boern. non habet ἱστάνομεν, ſed στανομεν, ſine accentu. Scilicet, quia ibi interpretatio latina, *ſtatuimus*, ab *ſt*. incipit. Vide ſupra praefationem. De Cyrillo et Orig. v. Griesb. Opus eſt attentione, et hic, et alibi, ne lectores aut a Griesbachio, aut a me decipiantur. Verum equidem ubique tomos, paginas, ac plerumque etiam paginarum partes per litteras a. b. c. notare ſoleo. Griesbachius contra, nihil niſi Wetſtenium exſcribit, atque adeo negligenter.

IV, 1.] Bis vulgato ordine Chryſ. IX, 297. a. c. cum codicibus meis omnino omnibus.

κατὰ σάρκα] nimirum, δικαιοσύνην; κατὰ σάρκα trahunt κατ' ὑπερβατὸν ad τὸν πατέρα. Male, ut ego arbitror. κατὰ σάρκα eſt, κατὰ σαρκικὴν περιτομήν. οὐ γὰρ ἐκ περιτομῆς, ἀλλ' ἐκ πίστεως πρὸ τοῦ περιτέμνεσθαι ἐδικαιώθη, ὡς παρακατιὼν ἐκδηλότερον διδάσκει ὁ ἀπόστολος.

τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύ-
ΙΑ. 4. νην. [Τέλος.] [Ἀρχή.] τῷ δὲ ἐργαζο- Τέλος τοῦ
μένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, σαββάτου
5. ἀλλὰ κατὰ * ὀφείλημα· τῷ δὲ μὴ ἐργα-
ζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν
ἀσεβῆ, λογίζεται, ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιο-
6. σύνην. καθάπερ καὶ δαυὶδ λέγει τὸν
μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ θεὸς λογί-
7. ζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· μακάριοι,
ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκα-
8. λύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. μακάριος ἀνὴρ,
9 ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν. ὁ
μακαρισμὸς οὖν οὗτος, ἐπὶ τὴν περιτομὴν,
ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ, ὅτι
ἐλογίσθη τῷ ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιο-
10. σύνην. πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ
ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ,
11. ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ· καὶ σημεῖον ἔλαβε
περιτομῆς, σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς
πίστεως

IV, 4. ΙΑ. τῇ γ. τῆς β. ἑβδ ἀδελφοί, τῷ ἐργαζομένῳ.

4. τὸ ὀφείλημα] τὸ —.

11. περιτομῆς] περιτομήν. E. Chryſ. IX, 500. b. 501. d. ubi data opera explicat, bis habet: σημεῖον ἔλαβε καὶ σφραγίδα, omiſſo περιτομῆς. Utroque modo dici poteſt, σημεῖον περιτομῆς, et, σημεῖον, τὴν περιτομήν. περιτομῆς mei omnino omnes exhibent, praeter Moſq. n. qui habet ſcholia Pſeudo-Oecumenii. Qui Chryſoſtomum Hom. VIII. legerit, ipſe intelligit, quae turbet verſu 11. 12. 13. In homilia III. ad 2 Corinth. nihil reperio apud

πίστεως, τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι
αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι'
ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς
τὴν δικαιοσύνην· καὶ πατέρα περιτομῆς, 12.
τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ
τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς * πίστεως τῆς
ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἀβραάμ.
Τέλος τῆς γ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ 13. IB.
ἐπαγγελία τῷ ἀβραάμ, ἢ τῷ σπέρματι
αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσ-
μου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. εἰ 14.
γὰρ οἱ ἐκ νόμου, κληρονόμοι, κεκένωται ἡ
πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. ὁ 15.
γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ γὰρ
οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις. διὰ τοῦτο 16.
ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι
βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρ-
ματι,

IV, 13. IB. τῇ δ. τῆς β. ἑβδ. ἀδελφοὶ, οὐ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία.

apud Chryf. fed T. IV, 258. d. eft: καὶ σημεῖον ἔδωκε περιτομῆς, σφραγῖδα. 402. d. καὶ σημεῖον ἔλαβε, περιτομὴν, σφραγῖδα. Cyrill. I, g. 66. καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς σφραγῖδα — ἀκροβυστία. Sed περιτομὴν — τῆς ἐν ἀκροβ. I, a. 53. περιτομὴν, σφραγῖδα τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως. (Ergo, omiffo τῆς δικαιοσύνης, et, transpofitis vocabulis, ut mox verf. 12.) I, g. 124. Ex eo ergo nihil efficitur.

12. τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστεως] τῆς πίστεως, τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ. Ita optimi Codd. Aliqui tamen τῇ omittunt. Cyrill. I, g. 67. τῆς ἐν ἀκρ. πίστεως. item III, 192. V, b. 73.

ματι, ὀυ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ
καὶ τῷ ἐκ πίςεως ἀβραὰμ, ὅς ἐςι πατὴρ
17. πάντων ἡμῶν, καθὼς γέγραπται· ὅτι
πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε, κατέ-
ναντι ὅυ ἐπίςευσε θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος
τοὺς νεκροὺς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα
18. ὡς ὄντα· ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπί-
ςευσεν, ἐις τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολ-
λῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον· ὅυτως ἔςαι
19. τὸ σπέρμα σου. καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ
πίςει, ὀυ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη
νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων,
20. καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας σάῤῥας· ἐις
δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ ὀυ διεκρίθη

τῇ

18. σπέρμα σου] + ὡς αἱ (ſic.) ἀςέρες τοῦ ὀυρανοῦ, καὶ τὸ (ſic.) ἀμμὸν (ſic.) τῆς θαλάσσης. E. Ita ex divinis F. et G. hoc eſt, ex Griesbachii *recenſione* occidentali, notat Wetſt. Quomodo Griesbachius (p. 14.) haec ex ſterquiliniis critica furca ſua eruere potuerit, id ſane parumper miror. Verum S. *Remigius*, *remo* innixus, eum adiuvit inter emoliendum. Solum hoc noto, in Cod. G. legi etiam θαλασσις, ſine accentu. Ex eodem, hoc eodem verſu, notari poterat, παρελ, *contra*, πιδα, *ſpem*, εφελπιδει, *in ſpe*. Vide Dresdae Cod. Boern. fol. 6. pag. 2. verſ. 13. — Heus Stephane! Cras ut inferas theſauris tuis, ἡ ἀςήρ. *Stella* enim generis feminini eſt. Et, τὸ ἀμμόν. Nam *ſabulum* eſt neutrius generis. Satin' ſani ſunt, qui huiusmodi Codices probant? Hic nullum T. a. principio excidit, ut Tu, ad 1 Tim. 4. 1., aſſeveras, mi Griesbachi, Vir Amiciſſime!

τῇ ἀπιςίᾳ, ἀλλ᾽ ἐνεδυναμώθη τῇ πίςει,
δοὺς δόξαν τῷ θεῷ· καὶ πληροφορηθεὶς, 21.
ὅτι ὃ ἐπήγγελται, δυνατός ἐςι καὶ ποιῆσαι.
διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 22.
οὐκ ἐγράφη δὲ δι᾽ αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλο- 23.
γίσθη αὐτῷ· ἀλλὰ καὶ δι᾽ ἡμᾶς, οἷς 24.
μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιςεύουσιν ἐπὶ τὸν
ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν,
ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, 25.
καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

Τέλος τῆς δ. [Τέλος.]

Ε. περὶ τῆς ἀποκειμένης ἐλπίδος.

[Ἀρχή.] δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίςεως, εἰρή- V, 1. ΙΓ.
νην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ χριςοῦ· δι᾽ οὗ καὶ τὴν προσ- 2.
αγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίςει εἰς τὴν χάριν
ταύτην, ἐν ᾗ ἑςήκαμεν, καὶ καυχώμεθα
ἐπ᾽ ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. οὐ μόνον 3.
δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψε-
σιν·

V, 1. ΙΓ. κυριακῇ γ. ἀδελφοὶ, δικαιωθέντες ἐκ πίστεως.

V, 1. ἔχομεν] ἔχωμεν. A. Poteſt tamen ortum eſſe, vel ex confuſione vocalium, vel ex καυχώμεθα, quod tamen ambiguum eſt, vel, quia homiletis hoc ad cohortationem magis erat idoneum. Vulgatum Baſil. II, 487.

3. καυχώμεθα] καυχώμενοι. Baſil. I, 142. 172. Sic mox εἰδὼς 143. Accommodate ad propoſitum ſuum et nexum orationis. Eodem modo II, 106. ex Rom. 2, 16. laudat, εὐαγγέλιον ἡμῶν. Nam μου ibi abſurdum fuiſſet.

σιν· εἰδότες, ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατερ-
4. γάζεται· ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δο-
5. κιμὴ ἐλπίδα· ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει,
ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς
καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ
ΙΓ. 6. δοθέντος ἡμῖν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἔτι γὰρ Τέλος ἐν
χριστὸς, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν τισι.
7. ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. μόλις γὰρ ὑπὲρ
δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ
ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν.
8. συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ
θεὸς, ὅτι, ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, χρι-
9. στὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. πολλῷ οὖν μᾶλ-
λον, δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ,
σωθησόμεθα δι᾽ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.
ΙΔ. 10. [Τέλος.] [Ἀρχή.] εἰ γὰρ, ἐχθροὶ ὄντες, Τέλος ἐν
κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τισι.
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλα-
γέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ.
11. [Τέλος.] οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώ- Τέλος τῆς
μενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ κυριακῆς
χριστοῦ, δι᾽ οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβο- καὶ τῆς μεγάλης ϛ.
μεν. [Τέλος.] Τέλος ἐν τισι.

ϛ. περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν ἀνθρώπου ἰησοῦ χριστοῦ, ἀντὶ τοῦ πεσόντος ἐξ ἀρχῆς γηγενοῦς ἀδάμ.

διὰ

V, 6. ΙΓ. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ϛ., ὥρᾳ γ. [ἐν ἄλλοις, ὥρᾳ α.] ἀδελφοὶ, [ἔτι] χριστὸς ὄντων ἡμῶν.

V, 10. ΙΔ. τῇ ε. τῆς β. ἑβδ. ἀδελφοὶ, εἰ ἐχθροὶ ὄντες.

διὰ τοῦτο ['Αρχή.] ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώ- 12. ΙΔ.
που ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε,
καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕ-
τως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλ-
θεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον. ἄχρι γὰρ 13.
νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ
οὐκ ἐλλογεῖται, μὴ ὄντος νόμου. ἀλλ' 14.
ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ ἀδὰμ μέχρι
μωυσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας
ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως ἀδάμ,
ὅς ἐςι τύπος τοῦ μέλλοντος. ἀλλ' οὐχ, 15.
ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα.
εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολ-
λοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ
θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι, τῇ τοῦ ἑνὸς
ἀνθρώπου ἰησοῦ χριςοῦ, εἰς τοὺς πολλοὺς
ἐπερίσσευσε. καὶ οὐχ, ὡς δι' ἑνὸς ἁμαρ- 16.
τήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα
ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ
πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα.
Τέλος τῆς ε. [Τέλος.] ['Αρχή.] εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς 17. ΙΕ.
παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ
τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν
τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης
λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ
ἑνὸς

V, 12 — 21. ΙΔ. Ἔν τισιν· ἀδελφοί, ὥσπερ δι' ἑνός.

V, 17. ΙΕ. τῇ ς. τῆς β. ἑβδ. [ἐν [illegible] δεκεμβρίου κη. μεθέορτον.] ἀδελφοί, εἰ τῷ τοῦ ἑνός.

ΙΕ. 18. ἑνὸς ἰησοῦ χριστοῦ. ἄρα οὖν, [Ἀρχή.] ὡς
δι' ἑνὸς παραπτώματος, εἰς πάντας ἀν-
θρώπους, εἰς κατάκριμα· οὕτω καὶ, δι'
ἑνὸς δικαιώματος, εἰς πάντας ἀνθρώ-
19. πους, εἰς δικαίωσιν ζωῆς. ὥσπερ γὰρ
διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρ-
τωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοὶ, οὕτω καὶ
διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι καταστα-
20. θήσονται οἱ πολλοί. νόμος δὲ παρεισῆλ-
θεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ
ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ
21. χάρις· ἵνα, ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρ-
τία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βα- Τέλος τοῦ
σιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, μεθεόρτου.
διὰ ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. [Τέλος.]

Ζ. περὶ τῆς ἐποφειλομένης ἐπὶ τῇ πίστει πράξεως ἀγαθῆς.

VI, 1. Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμενοῦμεν τῇ ἁμαρτίᾳ,
2. ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; μὴ γένοιτο· οἵτι-
νες

V, 18. ΙΕ. *μεθέορτον τῆς χριστοῦ γεννήσεως· ἀδελφοὶ, ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος.*

20. οὗ] ὅπου. E. Basil. I, 342. II, 116. Ath. I, 754.

21. βασιλεύσῃ] βασιλεύσει. A. Ita multi Codd. Ergo ἵνα, ut alibi, cum *futuro indicativi.*

VI, 1. ἐπιμενοῦμεν] ἐπιμείνωμεν t ἐπιμένομεν. E. ἐπιμένωμεν. D. Ex septem, quos postea consului, unus ἐπιμένωμεν habet. Damasc. habet ἐπιμένω. II, 20. Vulgatum Cyrill. I, a. 542. Chrys. IX, 525. XII, 97. et alii. Accedit, quod plures Codd., qui ἐπιμένωμεν exhibent, versu tamen secundo ζήσομεν habent. Eadem est varietas vers. 15.

νες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζή-
Τέλος τῆς ς. σομεν ἐν αὐτῇ; [Τέλος.] ἢ ἀγνοεῖτε, ὅτι 3. 15.
[Ἀρχή.] ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς χριστὸν
ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθη-
μεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ 4.
βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ
ἠγέρθη χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ
πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς
περιπατήσωμεν. εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγό- 5.
ναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ,
ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα· τοῦ- 6.
το γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄν-
θρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ
σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν
ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. ὁ γὰρ ἀποθανὼν δε- 7.
δικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. εἰ δὲ ἀπε- 8.
θάνομεν σὺν χριστῷ, πιστεύομεν, ὅτι καὶ συ-
ζήσομεν

VI, 3. 15. τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ, εἰς τὴν λειτουργίαν· ἀδελφοὶ, ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς χριστόν.

3.] Laudat Baſil. II, 317. ubi in media oratione multa omittit ex verſu 4. et 5. Sic et 494. Locum integrum ac longiorem habet 634 item 636. 652. ubi tamen aliquoties, ut Chryſoſtomus, poſt ἀγνοεῖτε addit ἀδελφοί, ex 7, 1 Semel etiam exhibet, ſecunda perſona, ἐβαπτίσθητε. III, 23. quia ibi tractat Gal. 3, 27.

4. ἐκ νεκρῶν] — E. Ath. II, 11.

6. συνεσταυρώθη] Sic Chryſ. IX, 531. ſed 536. e. ἐσταύρωται, τουτέστι, νενέκρωται. Sed ex hoc, nec hic, nec ullibi alibi quicquam efficitur. Contra ſunt omnes Codd.

9. ζήσομεν αὐτῷ. εἰδότες, ὅτι χριςὸς ἐγερ-
θεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνα-
10. τος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. ὃ γὰρ ἀπέθα-
νε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ
ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. [Τέλος.] [Ὑπάντα εἰς τὴν Τέλος ἐν
IZ. 11. πρὸς γαλάτας, καὶ ἄρξου κεφ. ι.] [Ἀρ- τισι.
χή.] οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε, ἑαυτοὺς
νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ
τῷ θεῷ ἐν χριςῷ ἰησοῦ, τῷ κυρίῳ ἡμῶν.
12. [Τέλος.] μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία Τέλος τοῦ
ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπ- μεγάλου
ακούειν αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ· σαββάτου.
μηδὲ

VI, 11. IZ. τῷ σαββάτῳ τῆς δ. ἑβδ. ἀδελφοί, οὕτως ὑμεῖς λογίζεσθε.

11. μὲν εἶναι] εἶναι — E. Nullus meorum omittit, praeter unum Chryſ. 8. qui tamen altero loco habet. Diſſentit etiam alter Cod. Chryſ. 3. Chryſ. IX, 532. e. bis deinceps habet, laudatque ad κυρίῳ ἡμῶν. Damaſc. et Cod. Euthym. habent ante νεκρούς. Ita et Cyrill. I, a. 541. qui ad χριςῷ ἰησοῦ laudat.

τῷ κυρίῳ ἡμῶν] — E.

12. αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ] — E. v. P. In meorum uno k. deeſt ſolum αὐτῇ. Unus d. ἐπιθυμίαις αὐτῆς exhibet. Vide Chryſ. IX, 532. e. 533. c. ubi data opera explicat, atque haec ipſa urget. Diſerte haec exponunt etiam Theophyl. Oecum. I, 279. c. Theodoret. p. 64., μὴ ὑπακούειν αὐτῇ ἀμέτρως ἐξαπτούσῃ τὰς ὀρέξεις τοῦ σώματος, explicat. Damaſc. omittit, αὐτῇ ἐν. Euthym. MS. εἶτα λέγει καὶ τὸν τρόπον τῆς βασιλείας· εἰς τὸ — ἐπιθυμίαις αὐτοῦ. Et: ἐπιθυ-

μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ἡμῶν ὅπλα ἀδι- 13.
κίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυ-
τοὺς τῷ θεῷ, ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ
τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ.
ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ 14.
ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ᾽ ὑπὸ χάριν. τί οὖν; 15.
ἁμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον,
ἀλλ᾽ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. οὐκ οἴδατε, 16.
ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπα-
κοὴν, δοῦλοί ἐστε, ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρ-
τίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύ-
νην; χάρις δὲ τῷ θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι 17.

τῆς

μίας δὲ τοῦ σώματος λέγει, τὰς ἐφαμάρτους. Vide etiam Basil. ll. ll. in primis II, 648. 641. ubi tamen secundo loco est αὐτῆς. 653. Accedit, quod nullus locus parallelus est, ex quo huc transferri potuerit. Nam Ephes. 2, 3. dissimile est. Apud Birch. duo solum Codd., iique infimi, omittunt solum αὐτῇ ἐν, ut Damascenus. Αὐτῇ ἐν deest apud Orig. I, 239. Suis etiam verbis refert 240. a. Αὐτῇ ἐν, salva sententia, quae ita etiam expeditior redditur, poterat abesse. Igitur omissum est.

13. τῇ ἁμαρτίᾳ] Semel Chrys. hic assuit: ἀλλ᾽ ὅπλα δικαιοσύνης. Sed ibid. mox vulgatum habet. IX, 533. d. e. Similis confusio est vers. 19. ibid. 542. a. c.

15. ἁμαρτήσομεν] ἁμαρτήσωμεν. D. Multi Codices. Sed Chrys. IX, 535. vulgatum, tamen XI, 788. e. ἁμαρτησόμεθα.

17. χάρις δὲ θεῷ] Vulgatum cum aliis Basil. II, 634. 636. Sic et Chrys. IX, 535. et 430. a. Sed VII, 425.

τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας
εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς. [Τέλος.] Τέλος τοῦ
ΙΗ. 18. [Ἀρχή.] ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρ- σαββάτου.
19. τίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. ἀνθρώ-
πινον λέγω, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς
ὑμῶν· ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη
ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ
εἰς τὴν ἀνομίαν· οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ
μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγια-
20. σμόν. ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας,
21. ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρ-
πὸν εἴχετε τότε, ἐφ᾽ οἷς νῦν ἐπαισχύνε-
σθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος.
22. νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας,
δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν
ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώ-
23. νιον. τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θά-
νατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ζωὴ αἰώ-
νιος ἐν χριστῷ ἰησοῦ, τῷ κυρίῳ ἡμῶν. [Τέ- τέλος τῆς
λος.] κυριακῆς.

Η. ἐπανάληψις περὶ τῆς ἐν χάριτι ζωῆς.

Ἡ

VI, 18. ΙΗ. κυριακῇ δ. ἀδελφοί, ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.

425 e. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ. Unde? Ex Matth. 11, 25. ἐξομολογοῦμαι, quod ibi interpretatur, εὐχαριστῶ. Vide 4 5. c. Vel etiam ex Rom. 7, 25. quem locum alii, ut ibi docui, cum hoc permutarunt.

Ἢ ἀγνοεῖτε, [Ἀρχή.] ἀδελφοί, γινώσκουσι VII, 1.
γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ΙΘ.
ἀνθρώπου ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ; ἡ γὰρ 2.
ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νό-
μῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται
ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. ἄρα οὖν ζῶν- 3.
τος τοῦ ἀνδρὸς, μοιχαλὶς χρηματίσει, ἐὰν
γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ
ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου· τοῦ μὴ
εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ
ἑτέρῳ. ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς 4.
ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος
τοῦ χριστοῦ· εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ
ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν
τῷ θεῷ. ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκὶ, τὰ 5.
παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νό-
μου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ
καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ. νυνὶ δὲ κατηρ- 6.
γήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, * ἀποθανόντες ἐν

ᾧ

VII, 1. ΙΘ. τῇ β. τῆς γ. ἑβδ. ἀδελφοί, [τοῖς.] γινώσκουσι νόμον λαλῶ.

VII, 1—6. Laudat Baſil. II, 642.

6. ἀποθανόντος] ἀποθανόντες. Chryſ. IX, 546. e. habet quidem ἀποθανόντος, ſed ut interpretationem. Igitur etiam addit, καὶ ταφέντος, nimirum, τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου. Continuo autem recte exhibet, ἀποθανόντες, conſentientibus Chryſoſtomi Codd. Moſqq. 3. 8. Ita quoque Baſil. II, 642. Conſentiunt etiam Codices N. T. et interpretes. In Codice Euth. Monach. reperio quidem ἀποθανόντες.

ᾧ κατειχόμεθα· ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν και-
νότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι
γράμματος.

Θ. περὶ τῆς ὑπὸ νόμου κατακρίσεως διὰ τὴν ἁμαρ-
τίαν.

7. τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοι-
το· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, εἰ μὴ
διὰ νόμου· τήντε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν,
εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, οὐκ ἐπιθυμήσεις.
8. ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία, διὰ τῆς
ἐντολῆς, κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπι-
θυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά.
9. ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης
δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν.
10. ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ
11. ἡ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον. ἡ γὰρ
ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα, διὰ τῆς ἐντο-
λῆς ἐξηπάτησέ με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτει-
12. νεν. ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ
13. ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. τὸ οὖν
ἀγαθὸν, ἐμοὶ γέγονε θάνατος; μὴ γένοιτο·
ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία διὰ
τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον,
ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ
ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.
[Ἀρχή.]

νόντος. Sed huius quoque interpretatio contraria videtur. Addit enim: διὰ τοῦ βαπτίσματος, quod ad νόμου referri nequit.

[᾿Αρχή.] οἴδαμεν γὰρ, ὅτι ὁ νόμος πνευμα- 14. K.
τικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι, πεπραμέ-
νος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὃ γὰρ κατεργά- 15.
ζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω, τοῦτο
πράσσω· ἀλλ᾿ ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ 16

ὃ

VII, 14. K. τῇ γ. τῆς γ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, οἴδαμεν, ὅτι ὁ νόμος.

14. σαρκικὸς] σάρκινος. E. Ita fere occurrit apud ſcriptores Graecos. Σαρκικὸς tamen reperi etiam apud Plutarch. II, 905 a. uti ibi quoque exhibent duo MSS. Moſqq. Nullus meorum Codd. hic habet σάρκινος. Unus ſolus litterae κ. inſcriptum habet ν. Quoniam tamen Griesb. ex Wetſtenio Cyrillum etiam pro σάρκινος laudavit, addo Cyrill. V, b. 251. b. ubi eſt σαρκικός. Sed σάρκινος eſt VI, b. 90. Mirabile eſt, quod utroque loco mox legitur πεπραγμένος, quod tamen vitioſum eſt. Σαρκικὸς habet etiam V, a. 354. ubi hunc locum reſpicit, nec tamen totum recitat. σαρκικὸς bis ex hoc loco habet etiam Orig. IV, 166. c. Apud Baſil. II, 420. variant libri. Griesbachius p. 19. edidit σαρκινὸς, ut σαρκικός. Vide 2 Cor. 3, 3. Ariſtot. Eth. ad Nicomach. III, 9. τὸ δὲ τύπτεσθαι ἀλγεινὸν, εἴπερ σάρκινοι. Theocrit. Id. XXI, 66. τὸν σάρκινον ἰχθύν. Hipparch. Pythagor. edit. Galei p. 669. ὅτι ἐντὶ θνατοὶ καὶ σάρκινοι. Ergo προπαροξυτόνως.

15. ὃ γὰρ — γινώσκω] in media oratione omittit Baſil. II, 420. habet 623. ubi tamen infert, ἀγαθὸν et κακὸν, poſt θέλω et μισῶ.

τοῦτο πράσσω κ. τ. λ.] Cyrill. II, 826. τοῦτο ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ᾿ ὃ μισῶ κακὸν, τοῦτο πράσσω. Ex Baſilio ergo et Cyrillo efficitur? — Idem, quod ex ceteris Patribus et ex illis ſic dictis *recenſionibus*. — Nihil.

ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ,
17. ὅτι καλός. νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργά-
ζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρ-
τία.

I. περὶ τῶν ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει παθῶν, ἀδύνατον ποιούντων τὴν πρὸς νόμον συμφωνίαν.

18. οἶδα γὰρ, ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ, τουτέστιν ἐν
τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν
παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ
19. καλὸν οὐχ εὑρίσκω. οὐ γὰρ, ὃ θέλω,
ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακὸν, τοῦ-
20. το πράσσω. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο
ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ'
21. ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. εὑρίσκω ἄρα
τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν,
22. ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. συνήδομαι
γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄν-
23. θρωπον· βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς
μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ
νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ
τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου.
τα-

16. θέλω] + ἐγώ. E. Basil. II, 626.

18. μου] + τό. E. Ita non solum habet Cyrill. VI, b. 9. ut Wetstenius notavit, sed et V, b. 251.

οὐχ εὑρίσκω] οὔ. E. Cyrill. V, b. 251. τὸ γὰρ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν, οὔ. Sic, sed, τὸ δὲ, altero loco.

23. ἐν τοῖς μέλεσί μου prius.] — E. Cyrill. II, 826. Servat Ath. II, 21. et alii.

ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται 24.
ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;
εὐχαριστῶ τῷ θεῷ διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, τοῦ 25.
κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν
νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ· τῇ δὲ σαρκὶ, νόμῳ
ἁμαρτίας. Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα VIII, 1.
τοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ, μὴ κατὰ σάρκα περι-
πατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. [Ἀρχή.] 2. ΚΑ.
ὅ

VIII, 2. ΚΑ. τῇ δ. τῆς γ. ἑβδ. [καὶ ἔν τισι δεκεμβρίου κθ. εἰς τὴν μεθέορτον·] ἀδελφοὶ, ὁ νόμος τοῦ πνεύματος.

25. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ] χάρις δὲ τῷ θεῷ. E. Ex 6, 17. quem locum hic compara. Nullus meorum Codd. hic varietatem habet. Vulgatum bis habet Chryſ. IX, 562 a. e. ubi tamen ſecundo loco poſt θεοῦ, addit μου. Vulgatum etiam I, 335. b. Baſil. I, 512. diſerte. Sic et II, 626. 648. Verum, χάρις δὲ τῷ θεῷ Cyrill. VI, b. 379. Damaſc. II, 26. 27 χάρις τῷ θεῷ Orig. I, 276. Miror, neminem ex hoc loco et ex Ieſaia intuliſſe, τάλας, loco ταλαίπωρος.

VIII, 1. μὴ κατὰ σάρκα — πνεῦμα] — E. Ath. I, 524. Sed is ſaepe quaedam in medio contextu omittit. Sic in media oratione excludit 8, 20. I, 420. Ex meis Codd. nullus iſta omittit, ſed nec aliorum probi Codd. Ex Birchianis unus omittit Vat. 1209. Excluſa ſunt a non nullis propter ſimilitudinem verſus 4. Vocabula: ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα Chryſ. omittit, ac ea verſu quarto tantum videtur agnoſcere. v. IX, 563. a. 565. d. Sed idem mox, verſu 2, non videtur agnoſcere, ἐν χριστῷ ἰησοῦ. Sic idem ſemel νῦν transponit, ſemel omittit. v. 562. e. 563. a. De his, ac de confuſione unius Codicis Theophylacti d. vide P.

Codici

ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

ΙΑ.

Codici d. repugnat Cod. q. et ceteri Codd. Theophylacti, quos postea consului. Post ἰησοῦ a non nullis inculcatur, τοῖς, quo non opus est. Coniungenda enim sunt, τοῖς ἐν χριστῷ — περιπατοῦσι. Qui τοῖς inculcabant, ad prius τοῖς ἐν, intelligebant οὖσιν. Integros versus 1. et 2. Pauli nomine laudat Chrys. VII. 210. b. posito tamen νῦν, post κατάκριμα, et omissis, versu secundo, vocabulis, ἐν χριστῷ ἰησοῦ, scilicet, quod leguntur versu primo. Cyrillus, qui plura huius epistolae loca deinceps extra ordinem laudat, recitat versum 1. et 2. sine varietate, omissis solis, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα, quae facile poterant intelligi. Eadem tamen negligentius refert V, d. 103. Pro sententia sua Griesbachius poterat etiam laudare Damascenum, qui sibi tamen in scholio ipse repugnat. Memoratur etiam scholium Origenis, quod addendum erat a Wetstenio. Si eius ad hunc locum est scholium, sine ullo dubio reperietur in Cod. Aug. 5. qui catenam habet. Is tamen nunc non est amplius in manibus meis. Euthymii MS. diserte explicat: μὴ κατὰ τὰς σαρκικὰς ἐπιθυμίας πολιτευομέναις, λέγω δὴ τὰς φαύλας, ἀλλὰ πνευματικῶς καὶ κατὰ θεὸν ἀναστρεφομέναις, ἤτοι κατὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ ἁγίου πνεύματος. Basil. II, 626. μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσι diserte. In his verbis autem ibi terminat. Nec enim reliqua ibi ad eius propositum pertinebant.

2. ἐν χριστῷ ἰησοῦ] — E. Basil. III, 48. 87. Ibid. priore loco, postulante sententia, ἡμᾶς, posteriore dissentiunt Codd. inter με et σε. v. Chrys. IX, 563. a. coll. 565. d. Servat ista Ath. II, 3.

ΙΑ. περὶ τῆς ἀποδύσεως τῶν φυσικῶν παθημάτων διὰ τῆς πρὸς τὸ πνεῦμα συμφωνίας.

[᾿Αρχή.] τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ 3. ΚΑ.
ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ
υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρ-
τίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν
ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί· ἵνα τὸ δικαίωμα 4.
τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ
σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.
οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς 5.
φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ
πνεύματος. τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς, 6.
θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος,
ζωὴ καὶ εἰρήνη. διότι τὸ φρόνημα τῆς 7.
σαρκὸς, ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ
θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται.
[᾿Αρχή.] οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, θεῷ ἀρέσαι 8. ΚΑ.
οὐ δύνανται. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, 9.
ἀλλ᾿ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ

ἐν

VIII, 3. ΚΑ. μεθέορτον (Modo occurrit τὸ μεθέορτον, modo ἡ μεθέορτος, nimirum ἡμέρα. Gregor. Naz. in Hom. εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν, p. 268. καὶ μεθέορτος ἑορτή. Pollux I, p. 24. μεθέορτοι ἡμέραι.) τῆς χριστοῦ γεννήσεως, ἔν τισιν· ἀδελφοὶ, τὸ ἀδύνατον.

VIII, 8. ΚΑ. ἰανουαρίου η. [ἐν ἄλλῳ· δ.] μεθέορτον τῶν φώτων· [ἔν τισι προέορτου τῶν φώτων.] ἀδελ-φοὶ, οἱ ἐν σαρκὶ ὄντες.

9. οὐκ ἐστὲ] οὐκέτι ἐστέ. E. Ath. II, 452. sed vulgatum 10. 479. Mox primo loco deest etiam, ἀλλ᾿ ἐν πνεύματι. Deinde bis, τοῦ θεοῦ.

ἐν ὑμῖν. — [Τέλος.] εἰ δέ τις πνεῦμα χρι- τέλος ἐν
10. στοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ τισὶ τοῦ
χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' μεθεόρτου.
ἁμαρτίαν· τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιο-
11. σύνην. εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος
ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας
τὸν χριστὸν ἐκ νεκρῶν, ζωοποιήσει καὶ τὰ
θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ * τὸ ἐνοικοῦν
12. αὐτοῦ * πνεῦμα ἐν ὑμῖν. ἄρα οὖν, ἀδελ-

φοὶ

10. εἰ δὲ] Apud Baſil. II, 193. ſententia poſtulabat, ὁ δὲ. Ergo vulgatum 584.

11. ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν] ἰησοῦν χριστόν. Ath. II, 452. ſed, χριστὸν ἰησοῦν ἐκ τῶν νεκρῶν. 479. et mox ab-ſit, ὁ ἐγ. τ. χρ. ἐκ νεκρῶν. 8. τὸ ἐγεῖραν ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν. Sic et 12.

διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος] διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα. Vulgatum magis Graecum eſt. Atque ita habet Ath. I, 522. 534. 536. Apud Oecum. I, 303. d. temere textus editus eſt ex edit. Erasmi, Nam in ſcholio 305. a. recte laudatur, ac diſerte ἐνοικοῦν, contra ἐνοικῆσαν, defenditur. Cyrill. IV, 92. exhibet: διὰ τὸ ἐνοικῆσαν αὐτοῦ πνεῦμα τοῦ μονογενοῦς. Sed 824. ἐγείρας ἰησοῦν χριστὸν — διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος. 831. ἐγείρας χριστὸν ἰησοῦν — διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος. Ut nos edidimus, magno conſenſu exhibent non ſolum Codd. Moſqq. ſed et ſex alii, quos poſtea examinavi. Solus 13. diſſentit, qui eſt meorum infimus. Bis ita habet Chryſ. IX, 570. c. e. Tamen exhibet, τοῦ ἐνοικοῦντος — πνεύματος. VIII, 262. b. X, 391. c. τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτ. πνεύμ. Baſil. I, 276. 303. II, 584. III, 48. Ath. II, 452. 479. 8. Conſenſus, plurium etiam Graecorum Patrum, contra Codices epiſtolarum Pauli nihil poteſt efficere.

φοὶ, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ, τοῦ
κατὰ σάρκα ζῆν. εἰ γὰρ κατὰ σάρκα 13.
ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι
τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζή-
Τέλος τῆς δ. σεσθε. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ὅσοι γὰρ πνεύ- 14. ΚΒ.
ματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ θεοῦ.
[Τέλος.] οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δου- 15.
λείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε
πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, ἀββᾶ
ὁ πατήρ. αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ 16.
τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.
εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν 17.
θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ χριστοῦ· εἴπερ συμ-
Τέλος ἐν τισι τοῦ προσόρτου. πάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. [Τέ-
λος.]

ΙΒ. ἐπανάληψις περὶ τῆς ἀποκειμένης τοῖς ἁγίοις δόξης.

λογίζομαι γὰρ, ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα 18.
τοῦ

VIII, 14. ΚΒ. σαββάτῳ τῆς ε. ἑβδ. [καὶ ἔν τισι, σεπτεμβρίου δ. τῆς ἁγίας ἑρμιόνης. καὶ σεπτεμβρίου ζ. τοῦ ἁγίου σώζοντος.] ἀδελφοὶ, ὅσοι πνεύματι θεοῦ.

13 τοῦ σώματος] τῆς σαρκός. E. Nullus meorum, ne quidem Cod. 13. Σώματος, ut mittam alios, etiam Cyrill. V, b. 146. 304. ac diserte Chrys. IX, 576. c. d.

15. ἐλάβετε — ἐλάβετε] Bis ἐλάβομεν. Ath. II, 171.

17. εἴπερ] εἰ. E. Ath. II, 391.

18. λογίζομαι γὰρ] Haec Chrys. tam in MSS. quam in edit. omittit et habet. IX, 580. d. 581. a.

τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν
19. ἀποκαλυφθῆναι ἐις ἡμᾶς. ἡ γὰρ ἀπο-
καραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν
20. τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται. τῇ γὰρ
ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, ὀυχ ἑκοῦσα,
21. ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐπ᾽ ἐλπίδι· ὅτι
καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ
τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς ἐις τὴν ἐλευθε-
ρίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ.
ΚΓ. 22. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ὄιδαμεν γὰρ, ὅτι πᾶσα Τέλος τοῦ
ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ σαββάτου.
23. νῦν. ὀυ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν
ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἱοθεσίαν ἀπεκ-
δεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος
24. ἡμῶν. τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ
βλεπομένη, ὀυκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει
25. τις, τί καὶ ἐλπίζει; ἐι δὲ ὃ ὀυ βλέπο-
μεν, ἐλπίζομεν, δι᾽ ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμε-
26. θα. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντι-
λαμβάνεται ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν· τὸ γὰρ
τί * προσευξόμεθα, καθὸ δεῖ, ὀυκ ὄιδαμεν,
ἀλλ᾽

VIII, 22. ΚΓ. τῇ ε. τῆς γ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ὄιδαμεν ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις.

21. τῆς δόξης] omittit Ath. II, 392.

26. ταῖς ἀσθενείαις] τῆς ἀσθενείας ἢ τῇ ἀσθενείᾳ. E.

προσευξώμεθα] προσευξόμεθα. Ita etiam postea in septem Codd. reperi. v. P. Wetst. Birch.

ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ
ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις. ὁ δὲ ἐρευ- 27.
νῶν τὰς καρδίας οἶδε, τί τὸ φρόνημα τοῦ
πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ
Τέλος τῆς ε. ἁγίων. [Τέλος.] οἴδαμεν δὲ, ὅτι [Ἀρχή.] 28. ΚΔ.
τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς
ἀγαθὸν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖ-
σιν. ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισε συμ- 29.
μόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ
εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελ-
φοῖς. οὓς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκά- 30.
λεσε· καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίω-
σεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε.
τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲ 31.
ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅσγε τοῦ ἰδίου 32.
υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάν-
των παρέδωκεν αὐτὸν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν
αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; τίς 33.
ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δι-
καιῶν.

VIII, 28. ΚΔ. Φεβρουαρίου α. τοῦ ἁγίου τρύφωνος [ἐν τισὶ σεπτεμβρίου ιε. εἰς τὴν ἀνάβλεψιν σαύλου. ἐν ἄλλῳ· τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος μάμαντος. ἐν ἄλλῳ· εἰς μάρτυρας.] ἀδελφοὶ, τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεόν. ἐν ἄλλῳ· ἀδελφοὶ, οἴδαμεν.

ὑπερεντυγχάνει] ἐντυγχάνει. E. Chryfoft. utrumque IX, 585. e. 586. c. V, 134. a. Tertium λαλεῖ etiam in promtu eft, ex Hebr. 12, 24. v. XII, 296. d.

29. προέγνω] Bafil. I, 302. in uno Codice προέγνωκε. Sed 292. fine varietate. Sic et II, 646.

34. καίων· τίς ὁ κατακρίνων; χριστὸς ὁ ἀπο-
θανὼν, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθεὶς, ὃς καὶ
ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει
ὑπὲρ ἡμῶν.

ΙΓ. περὶ τῆς ὀφειλομένης ἀγάπης χριστῷ.

35. τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ
χριστοῦ; θλίψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμὸς,
ἢ λιμὸς, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μά-
36. χαιρα; καθὼς γέγραπται· ὅτι ἕνεκά σου
θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθη-
37. μεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. ἀλλ᾽ ἐν τού-
τοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαν-
38. τος ἡμᾶς. πέπεισμαι γὰρ, ὅτι οὔτε θάνα-
τος, οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαὶ,
οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλ-
λοντα,

35. τοῦ χριστοῦ] Sic et Baſil. I, 126. 200. II, 468. ubi tamen deeſt, ἢ λιμός. 657. iſta ſervat. Sed 673. τοῦ θεοῦ. Sic et III, 613. χριστοῦ. Ath. I, 263. 273. 455.

στενοχωρία] Non poſſum praetermittere lectionem *recenſionis* occidentalis, ſeu Cod. G., ſeu Boern. Habet enim στενσαωρία, et ſupra, *ι* (id eſt, *aut*) χ. Ergo altera lectio eſt στενοχωρία. Nemo, ut mille alia, haec notavit. Ergo Codex G., ſeu Boern., a Kuiſtero et Wetſt. examinatus, non eſt is, quem ego edidi? Quis vero criticus eiusmodi monſtra et ludibria falſariorum notabit? Immo, quis criticus eiusmodi, non dico Codices, ſed ſterquilinia, omnino excutiet?

38. ἀρχαὶ] + οὔτε ἐξουσίαι. E. Baſil. II, 673. Vide mox.

λοντα, οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος, οὔτε 39.
τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι
ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ, τῆς ἐν χριστῷ
Τέλος τοῦ ἁγίου. ἰησοῦ, τῷ κυρίῳ ἡμῶν. [Τέλος.]

ΙΔ. περὶ ἐκπτώσεως ἰσραὴλ, τοῦ ἀποβληθέντος, καὶ κλήσεως τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ἐκλεχθέντος μετὰ ἐθνῶν.

[Ἀρχή.] Ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ IX, 1. ΚΕ.
ψεύδομαι, συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδή-
σεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ὅτι λύπη 2.
μοι ἐστὶ μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ
καρδίᾳ μου. ηὐχόμην γὰρ αὐτὸς ἐγὼ 3.
ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ χριστοῦ ὑπὲρ τῶν
ἀδελ-

IX, 1. ΚΕ. τῷ σαββάτῳ τῆς ς. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ.

39. τοῦ θεοῦ — ἡμῶν] Sic cum aliis Baſil. II, 521. Chryſ. IX, 600. b. Sed idem XI, 171. e. ἀγάπης τοῦ χριστοῦ, idque adeo urget: οὐκ εἶπεν ἁπλῶς, ἀπὸ τοῦ χριστοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ χριστοῦ. Ex confuſione verſus 35. Eodem modo inter ἀρχαὶ et δυνάμεις verſu 38. inculcat, οὔτε ἐξουσίαι, quod ipſum etiam non nulli arripuerunt. Recte vero utrumque verſum diſtinguit et exhibet Chryſ. I, 135. c. Ex ſingulis locis Patrum ergo nihil efficitur. Aliud exemplum eſt 9, 3.

IX, 3. αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι] ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγώ. E. Chryſ. IX, 603. 607. a. XI, 326. ηὐχ. ἀνάθεμα εἶναι ἀπό. I, 221. 385. 464. ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι. 251. αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι. 694. εὐχόμην ἀνάθεμα εἶναι. IX, 280. Cyrillus ſaepius haec

ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ
4. σάρκα. οἵτινές ἐισιν ἰσραηλῖται, ὧν ἡ
υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ
ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγ-
5. γελίαι· ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ χρι-
στὸς, τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων
θεὸς ἐυλογητὸς ἐις τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

[Τέλος.]

haec habet, ſed nolo cumulare locos. Baſil. I, 601. hic rurſus in media oratione omittit, ἦυχ — χριστοῦ. Habet II, 479.

4. αἱ διαθῆκαι] ἡ διαθήκη. Ath. II, 353.

5] Sufficit hic accuratius laudare aliquot loca Ath. Chryſ. Cyrill. quae quilibet ipſe poteſt evoluere. Ergo Ath. I, 327. (489. ſed hic deeſt, τὸ κατὰ σάρκα.) 546. 726. II, 353. ſed hic abrumpit poſt πάντων θεός. Addit 13. 166. 464. Chryſ. IX, 604. e. 607. d. 653. e. VII, 51. b. VIII, 30. c. 191. b. VI, 434. I, 483. X, 172. e. Cyrill. V, a. 20. 240. 765. V, b. 58. V, c. 144. VI, a. 60. ex Neſtorio, qui haec agnoſcit. 240. VI, b. 216. Baſil. I, 282. de Chriſto. Sed 579. d. de deo patre, per ſic dictam *accommodationem*. (Arrige aures, Wetſteni cum aſſeclis!) Damaſc. II, 45. 88. Longa, varia, ac ne Graeca quidem diſputatio eſt apud Orig. IV, 48—53. de verbis, λόγος et θεός. Euthym. MS. ita habet ad h. l. ὁ χριστός, φησιν, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς, ἢ ἐπὶ πάντων τῶν κτισμάτων θεός. In priore editione dixeram, nullum Codicum meorum hic variare. Id veriſſimum eſt. Sed nec ex ſeptem iis, quos poſtea examinavi, unus eſt, qui varietatem habeat. Verumtamen de Codice k. in priore editione mea excidit haec animadverſio. Scilicet, ὁ ὢν ἐπὶ, legitur in fine verſus, extra verſum, ſed ab eadem

Τέλος τοῦ σαββάτου

[Τέλος.] [Ἀρχή.] οὐχ οἷον δὲ, ὅτι ἐκπέ- 6. ΚΞ.
πτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ· οὐ γὰρ πάντες
οἱ ἐξ ἰσραὴλ, οὗτοι ἰσραήλ. οὐδ᾽ ὅτι εἰσὶ 7.
σπέρμα ἀβραὰμ, πάντες τέκνα· ἀλλ᾽ ἐν
ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα. τουτέστιν, 8.
οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα
τοῦ θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας
λογίζεται εἰς σπέρμα. ἐπαγγελίας γὰρ 9.
ὁ λόγος, οὗτος· κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον
ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ σάῤῥᾳ υἱός. οὐ 10.
μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ῥεβέκκα, ἐξ ἑνὸς κοί-
την ἔχουσα, ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν.
μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων 11.
τὶ ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἵνα ἡ κατ᾽ ἐκλογὴν *
πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων,
ἀλλ᾽

IX, 6. ΚΞ. τῇ ς. τῆς γ. ἑβδ. οὐχ οἷον ἐκπέπτωκεν.

manu: πάντων θεὸς vero, in principio proximi verſus, in raſura, etiam a prima manu. Sic in eodem 15, 9. τὸ γὰρ ὂν, in ſine verſus, extra verſum ſcriptum eſt, μοιχεύσεις vero, in principio proximi verſus, in raſura. Sed haec quoque a prima manu. Scriba ergo utroque loco eodem modo errorem ſuum correxit.

9. ἐλεύσομαι] πρὸς σὲ, addit Chryſ. IX, 608. d. Idem ibidem interrogat: τί ἐστι, κατὰ δύναμιν ἐπαγγελίας; Ac ſi ita in textu legatur.

11. κακὸν] φαῦλον. E. Synonymum ex levitate permutatum. Chryſ. IX, 609. V, 410. cum aliis vulgatum. Pro φαῦλον laudari quoque poterat Cyrill. III, 820. Vide mox verſum 19. et 27.

τοῦ θεοῦ πρόθεσις] πρόθεσις τοῦ θεοῦ. Sic et Oecum.

12. ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐῤῥέθη αὐτῇ·
ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι.
13. καθὼς γέγραπται· τὸν ἰακὼβ ἠγάπησα,
14. τὸν δὲ ἠσαῦ ἐμίσησα. τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ
15. ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο. τῷ
γὰρ μωυσῇ λέγει· ἐλεήσω, ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ
16. οἰκτειρήσω, ὃν ἂν οἰκτείρω. ἄρα οὖν οὐ
τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ
17. τοῦ ἐλεοῦντος θεοῦ. λέγει γὰρ ἡ γραφὴ
τῷ Φαραώ· ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε,
ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ
ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ
ΚΖ. 18. γῇ. ἄρα οὖν [Ἀρχή.] ὃν θέλει, ἐλεεῖ·
19. ὃν δὲ θέλει, σκληρύνει. ἐρεῖς οὖν μοι· τί
ἔτι μέμφεται; τῷ * γὰρ βουλήματι αὐτοῦ
20. τίς ἀνθέστηκε; [Τέλος.] μενοῦνγε, ὦ ἄν- Τέλος τῆς ς.
θρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ
θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι·
21. τί με ἐποίησας οὕτως; ἢ οὐκ ἔχει ἐξου-
σίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ
φυράμα-

IX, 18. ΚΖ. τῇ β. τῆς δ. ἑβδ. [ἐν τισι, σεπτεμβρίου ιγ. τοῦ ἁγίου κορνηλίου.] ἀδελφοὶ, ὃν θέλει ὁ θεὸς ἐλεεῖ.

Oecum. in ſcholio. Utroque modo Chryſ. IX, 611. a. 612. e.

19. τῷ βουλήματι] τῷ γὰρ βουλήματι. Sed Chryſ. IX, 614. c. τῷ γὰρ θελήματι, quod aliqui ſecuti ſunt,

φυράματος ποιῆσαι, ὃ μὲν ἐις τιμὴν σκεῦος,
ὃ δὲ ἐις ἀτιμίαν; ἐι δὲ θέλων ὁ θεὸς 22.
ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι τὸ
δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακρο-
θυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα ἐις ἀπώ-
λειαν; καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς 23.
δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοί-
μασεν ἐις δόξαν; ὃυς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, 24.
ὀυ μόνον ἐξ ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν.
ὡς καὶ ἐν τῷ ὠσηὲ λέγει· καλέσω τὸν ὀυ 25.
λαόν μου, λαόν μου· καὶ τὴν ὀυκ ἠγαπημένην,
ἠγαπημένην. καὶ ἔσαι, ἐν τῷ τόπῳ, ὂυ ἐῤῥήθη 26.
αὐτοῖς· ὀυ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσον-
ται ὑιοὶ θεοῦ ζῶντος. ἡσαΐας δὲ κράζει 27.
ὑπὲρ τοῦ ἰσραήλ· ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν
ὑιῶν ἰσραὴλ, ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ
κατάλειμμα σωθήσεται. λόγον γὰρ συντελῶν 28.
καὶ συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετ-
μημένον ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ 29. KZ.
καθὼς προείρηκεν ἡσαΐας· [Ἀρχή.] ἐι μὴ
κύριος σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα,
ὡς

IX, 29. KZ. δεκεμβρίου λ. ἐις τὴν μεθέορτον τῶν χρι-
στοῦ γενεσίων. ἐν τισι. καὶ ἐν ἄλλῳ, τῇ ε τῆς ς.
ἀδελφοὶ, ἐι μὴ κύριος.

22. κατηρτισμένα] Editor Basilii M. II, 77. nota *b*. reprehendit, Vulgatum interpretem, quod reddidit *apta*, non *aptata*. Ego potius laudo.

27. κατάλειμμα] ἐγκατάλειμμα. E. Ita Damasc. et Chrys. IX, 618. 620. 637. Aliqui ὑπόλειμμα, et,
iuncto

ὡς σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς γόμοῤῥα
ἂν ὡμοιώθημεν.

ΙΕ. ὅτι κατὰ ἀπιςίαν ἡ ἔκπτωσις, διὰ τῆς εἰς ἄγνοιαν ἐγκαταλείψεως καὶ τοῦ μὴ ἁρμόζοντος αὐτοῖς κηρύγματος.

30. τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα
δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιο-
31. σύνην δὲ τὴν ἐκ πίςεως· ἰσραὴλ δὲ διώ-
κων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον δικαιοσύνης
32. οὐκ ἔφθασε; διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίςεως,
ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων νόμου· προσέκοψαν γὰρ
33. τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος. καθὼς γέ-
γραπται· ἰδοὺ, τίθημι ἐν σιὼν λίθον προσ-
κόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· καὶ
πᾶς ὁ πιςεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυν-
ΚΗ. X, 1. θήσεται. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Ἀδελφοὶ, ἡ Τέλος τῆς β. καὶ τῆς μεθεόρτου.
μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις
ἡ

X, 1. ΚΗ. κυριακῇ ε. ἀδελφοὶ, ἡ εὐδοκία τῆς ἐμῆς. iuncto utroque, ὑποκατάλειμμα. Mei Codices nihil mutant. Comparetur hic Wetst. Griesb. Birch. Ex huiusmodi locis, quae nullam dogmaticam disceptationem habent, aestimanda est Codicum fides et auctoritas.

32. νόμου] — E. Chrys. IX, 620. b. οὐκ εἶπεν, ἐξ ἔργων, ἀλλ', ὡς ἐξ ἔργων νόμου. Idem tamen νόμου omittit VII, 141. ἀλλ' ὡς — νόμου prorsus desunt. VIII, 54. Centies dixi, ex Chrysostomo et ceteris Patribus quodlibet defendere licet. v. P. Mei Codices nihil mutant, nisi unus 13. qui in ὡς rasuram habet, ut desit ς.

33. ἐπ' αὐτῷ] ἐπ' αὐτόν. E. Chrys. IX, 620. b. et Theodoret.

ἡ πρὸς τὸν Θεὸν, ὑπὲρ τοῦ ἰσραὴλ ἐςιν ἐις
σωτηρίαν. μαρτυρῶ γὰρ ἀυτοῖς, ὅτι ζῆλον 2.
Θεοῦ ἔχουσι, ἀλλ᾽ ὀυ κατ᾽ ἐπίγνωσιν.
ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, 3.
καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦτες ςῆσαι,
τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ὀυχ ὑπετάγησαν.
τέλος γὰρ νόμου χριςὸς, ἐις δικαιοσύνην 4.
παντὶ τῷ πιςεύοντι. μωυσῆς γὰρ γράφει 5.
τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου· ὅτι ὁ
ποιήσας ἀυτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν ἀυ-
τοῖς. ἡ δὲ ἐκ πίςεως δικαιοσύνη ὅυτω λέ- 6.
γει· μὴ ἔιπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τὶς ἀνα-
βήσεται ἐις τὸν ὀυρανόν; τουτέςι χριςὸν
καταγαγεῖν. ἤ· τὶς καταβήσεται ἐις τὴν 7.
ἄβυσ-

X, 1. τοῦ ἰσραὴλ] ἀυτῶν. E. Ita Chryſ. IX, 607. e. 621. a. 280. c. diſſentientibus tamen eius Codicibus. Credo autem, apud Chryſoſtomum praeferendum eſſe ἀυτῶν, cum praecedat ἰουδαίων. Semel autem Chryſoſtomus h. l. in animum induxerat ἀυτῶν. Ergo id poſtea etiam inculcavit II, 487. ἐυδοκία μου καὶ — ἀυτῶν. Sic et XI, 52. Ἀυτῶν etiam Cyrill I, g. 385. Birch. ἀυτῶν in uno B. ego in nullo inveni, nec in ſeptem illis, quos noviſſime examinavi.

3. ἰδίαν δικαιοσύνην] δικαιοσύνην —. E. Baſil. II, 643. 664. Poterat abeſſe. Ergo omiſſum.

4. τέλος — χριςὸς] πλήρωμα ὄυν νόμου ὁ χριςός. Ath. II, 378. Ex Rom. 13, 10. Eodem modo Patres alii errarunt, ut ad Clem. Alex. ſuo loco notavi.

5. ἀυτοῖς] ἀυτῇ. E. ἀυτοῖς refertur ad ἀυτά.

ἄβυσσον; τουτέστι χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγα-
8. γεῖν. ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά
ἐστιν ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
σου, τουτέστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύσ-
9. σομεν· ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί
σου κύριον ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρ-
δίᾳ σοῦ, ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,
10. σωθήσῃ. καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιο-
σύνην· στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.
ΚΘ. 11. [Τέλος.] [Ἀρχή.] λέγει γὰρ ἡ γραφή· Τέλος τῆς
πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ, οὐ καταισχυν- κυριακῆς.
12. θήσεται. οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ ἰουδαίου τε
καὶ ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων,
πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους
αὐτόν.

X, 11. ΚΘ. τῇ γ. τῆς δ. ἑβδ. [καὶ ἐν ἄλλοις δεκεμβρίου γ.] ἀδελφοὶ, λέγει ἡ γραφή. πᾶς ὁ πιστεύων ἐπὶ τῷ θεῷ οὐ.

8. λέγει] + ἡ γραφή. E. Ex interpretis alicuius fupplemento. Ergo nec boni Codd. nec Patres accuratiores agnofcunt. In his Bafil. III, 642. qui ibi explicandi cauffa addit: οὐ χρείαν ἔχεις τὰ οὕτω σου μακρὰν, οὐρανὸν ἢ ἀβύσσους, περιεργάζεσθαι· ἀλλὰ τῷ ἐγγὺς καὶ σὺ χρῆσαι δεξιῷ βοηθήματι. Sic nec novis N. Teftamenti editoribus ad inferos defcendendum eft, ut inde novas et inufitatas *recenfiones* requirant ac reportent. In promtu funt Codices Graeci.

12. εἰς πάντας] εἰς πάντα καὶ ἐπὶ πάντας. E. Chryf. IX, 624. e. 625. a. εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας. II, 399. III, 9. VII, 283. XI, 726. Vulgatum III, 769.

αὐτόν. [Ἀρχή.] πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικα- 13. ΚΘ.
λέσηται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται· πῶς 14.
οὖν ἐπικαλέσονται, ἐις ὃν ὀυκ ἐπίστευσαν;
πῶς δὲ πιστεύσουσιν, οὗ ὀυκ ἤκουσαν; πῶς
δὲ ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος; πῶς δὲ 15.
κηρύξουσιν, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέ-
γραπται· ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγε-
λιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ
ἀγαθά. ἀλλ᾽ ὀυ πάντες ὑπήκουσαν τῷ 16.
εὐαγγελίῳ· ἠσαΐας γὰρ λέγει· κύριε, τίς
ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; ἄρα ἡ πίστις ἐξ 17.
ἀκοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος θεοῦ. ἀλλὰ 18.
λέγω· μὴ ὀυκ ἤκουσαν; μενοῦνγε ἐις πᾶσαν
τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος ἀυτῶν, καὶ
ἐις τὰ πέρατα τῆς ὀικουμένης τὰ ῥήματα
Τέλος ἀποστόλων. ἀυτῶν. [Τέλος.] ἀλλὰ λέγω· μὴ ὀυκ 19.
ἔγνω ἰσραήλ; πρῶτος μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ
παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ᾽ ὀυκ ἔθνει, ἐπὶ ἔθ-
νει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς. ἠσαΐας δὲ 20.
ἀπο-

X, 13. ΚΘ. ἔν τισιν, ἐις ἀποστόλους· ἀδελφοί, πᾶς ὃς ἄν.

14. Basil. II, 490. πῶς γὰρ πιστεύσουσιν (πιστεύσωσιν.) ἐὰν μὴ ἀκουσωσιν; Ath. II, 4. omittit, πῶς δὲ πισ. — ἤκουσαν, et proximum δέ. Sed 493. habet: πῶς πιστεύσουσιν, ἐὰν μὴ ἀκούσωσι;

17. ἄρα] ὥστε. Ath. II, 494.

19. ὀυκ ἔγνω ἰσραὴλ] ἰσραὴλ ὀυκ ἔγνω. E. Ex Chryſ. IX, 632. a. ut alia plura maioris etiam momenti. Mox idem in eadem pagina πρῶτος et πρῶτον habet.

ἀποτολμᾷ, καὶ λέγει· εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ
ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ
21. ἐπερωτῶσι. πρὸς δὲ τὸν ἰσραὴλ λέγει·
ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς
μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέ-
γοντα.

15. περὶ τοῦ σκοποῦ, καθ᾿ ὃν ἐξεβλήθησαν, ὥστε δεύτερον ἐπανελθεῖν, ζήλῳ τῶν προτιμηθέντων ἐθνῶν συνταχθέντων τῷ πιστῷ ἰσραήλ.

XI, 1. Λέγω οὖν· μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν
αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ ἰσραηλί-
της εἰμὶ, ἐκ σπέρματος ἀβραὰμ, φυλῆς
2. βενιαμίν. οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν
Λ. αὐτοῦ, ὃν προέγνω. [Τέλος.] ἢ [Ἀρχή.] Τέλος τῆς γ.
οὐκ οἴδατε ἐν ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς
ἐντυγ-

XI, 2. Λ. τῇ δ. τῆς δ. ἑβδ. [ἐν ἄλλοις, ὀκτωβρίου ιθ. καὶ δεκεμβρίου β.] ἀδελφοὶ, οὐκ οἴδατε ἐν ἠλίᾳ τί λέγει.

21. καὶ ἀντιλέγοντα] Ita et Cyrill. V, b. 41. et omnes Codices, praeter quatuor infimos, D. E. F. G. qui tamen alibi in pretio ſunt apud Griesbachium. Hoc loco ad eos non attendit, ſed, auctoritate ſcribae Codicis Cantabrigienſis, (v. Act. 14, 16.) *ſinivit* (ſic.) *eos ambulare vias ſuas.* Utinam eos potius *ſanaſſet*, cum praeſertim ille ipſe ſcriba ſuppeditaſſet, *ſanavit*.

XI, 1. λαὸν αὐτοῦ] + ὃν προέγνω. E. Chryſ. IX, 634. d. e. qui id etiam ibi urget. Et X, 53. b. Qui Codices ergo h. l. ex Chryſ. interpolati ſunt? Ex meis omnino nullus. Immo nec mei Theophylacti Codices, praeter unum Lipſienſem, quem appello *ſ.* Ita tamen habent Wetſt. A. D.

ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ ἰσραὴλ, λέ-
γων· κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτει- 3.
ναν, καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν·
κἀγὼ, ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν
ψυχήν μου. ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρη- 4.
ματισμός; κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχι-
λίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ
τῇ Βάαλ. οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν 5.
καιρῷ λεῖμμα κατ᾽ ἐκλογὴν χάριτος γέγο-
νεν. εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ 6.
ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις· εἰ δὲ ἐξ
ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον
οὐκέτι.

2. λέγων] — E. Omittit Chryſ. IX, 635. d. Ex Birchianis unus, ex meis nullus omittit.

4. κατέλιπον] κατέλειπον t κατέλειψα. E. Poſterius Damaſc. II, 42. Prius ex confuſione vocalium.

5. γέγονεν] Baſil. I, 395. pro arbitrio, ἐσώθη. Vulgatum 520.

6.] Chryſ. IX, 637. b. nihil mutat, niſi ἐστι, loco γίνεται. Sic unus Auguſtanus 5. qui eſt cum catena ex Chryſ. et aliis. In uno tamen Chryſ. Cod. Moſq. 8 deſunt. εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρις. Ergo defectus ab χάρις ad χάρις. Cum alter Codex 3. contra ſit, non dubito, quin Chryſoſtomus haec ſeruarit. Accedit, quod I, 602. e. ſine defectu refert. Nihilominus tamen aliqui Codices, non mei, ſed aliorum, omittunt omnia ab, εἰ δὲ ἐξ ἔργων ad finem verſus. Cauſſa omittendi duplex eſſe poteſt, vel ſimilitudo membrorum, quae ſaepe ſcribis, praeſertim iſtis, qui hic memorantur, fraudi fuit: vel quia Chryſoſtomus haec ſine interpretatione transmittit, quod ei ni-
mis

7. οὐκέτι ἐςὶν ἔργον. τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ
ἰσραὴλ, * τοῦτο οὐκ ἐπέτυχε· ἡ δὲ ἐκλογὴ
ἐπέ-

mis arguta, atque etiam impedita videbantur. Ita multoties in eiusmodi locis clam ſe ſubduxit. Quae vero Chryſoſtomus non interpretatus fuerat, ea a quibusdam omiſſa eſſe, multis exemplis docui in priore editione. De Luc. 9, 55. etiam in hac editione monui. Poſtremo etiam Origenes in culpa eſſe poteſt, in cuius interpretatione Latina IV, 629. 630. haec abrupte laudantur. Merito quilibet mirabitur, quomodo tot ſcribae, verba ſatis obſcura, tanto conſenſu ac ſine ulla varietate, quod nullibi in locis interpolatis, praeſertim tam longis, factum eſt, inculcarint, cum praeſertim nulla addendi, ſed contra omittendi cauſſa et occaſio fuerit. Sed nec apud Birchium ullus eſt Codex, qui haec omittat. Qui Codices ergo hic, ut millies alibi, corrupti ſunt? Scilicet infimi, A. C. D. E. F. G. 47. Diſſentit adeo B. ſeu Vat. 1209. de quo vide Birchium ad h. l. Singula haec copioſe explicat Euthymius in Cod. Monach. num. 259. cuius apographum beneficio Ignatii Hardt, Summi Viri, eſt penes me. Cum Euthymius nondum ſit editus, nihil impedit, quo minus totum locum, qui omittitur, cum interpretatione hic adſcribam:

εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐςὶ χάρις] εἰ δὲ ἐξ ἔργων ἡ ἐκλογὴ, ἀνῄρηται ἡ χάρις.

ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἐςὶ ἔργον] ἐπεὶ, εἰ μὴ ἀναιρεθῇ ἡ χάρις, τὸ ἔργον οὐκέτι λογίζεται ἔργον. ἀλλήλοις γὰρ ἐμποδίζουσι· κἂν μὴ θάτερον ἀπείη, θάτερον, οὐ συςήσεται. τοῖς ἔργοις μὲν γὰρ ἕπεται μισθὸς, ἀλλ' οὐ χάρις· ἡ χάρις δὲ δίδοται τοῖς μὴ ἐργασαμένοις, ἀλλ' οὐ τοῖς ἐργασαμένοις. τί τοίνυν φιλονεικεῖτε, ἐξ ἔργων νόμου δικαιωθῆναι, ὅπερ οὐ δυνήσεσθε; τί δὲ φοβεῖσθε προσελθεῖν, ἔργα μὴ ἀπαιτούμενοι, ἀλλὰ χάριτι δικαιούμενοι; Vide praeterea P.

ἐπέτυχε, ὁι δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν. καθὼς 8.
γέγραπται· ἔδωκεν ἀυτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα
κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον
ἡμέρας. καὶ δαυὶδ λέγει· γενηθήτω ἡ 9.
τράπεζα ἀυτῶν ἐις παγίδα, καὶ ἐις θήραν,
καὶ ἐις σκάνδαλον, καὶ ἐις ἀνταπόδομα
ἀυτοῖς. σκοτισθήτωσαν ὁι ὀφθαλμοὶ ἀυτῶν 10.
τοῦ μὴ βλέπειν· καὶ τὸν νῶτον ἀυτῶν
διαπαντὸς σύγκαμψον. λέγω ὄυν, μὴ 11.
ἔπταισαν, ἵνα πέσωσι; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ
τῷ ἀυτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς
ἔθνεσιν, ἐις τὸ παραζηλῶσαι ἀυτούς. ἐι 12.
δὲ τὸ παράπτωμα ἀυτῶν πλοῦτος κόσμου,
καὶ

7. ἐπιζητεῖ] ἐπεζήτει. E. Elegantius quidem. Nullus tamen meorum ita, nec ullus apud Birch. Verum ex codicibus elegantibus F. G. 5. 52. iſta laudat Wetſtenius. *Quaerebat* eſt etiam in Vulg. et Itala. Chryſoſtomus vulgatum habet IX, 642. a. b. ubi tamen eſt τούτου, de quo mox monetur. Videamus autem, annon expiſcari poſſimus, unde hoc ſit. Tamen ergo ex Chryſoſtomo eſt. Vide VIII, 53. a. ubi eſt, et ἐπεζήτει, et mox τοῦτο.

τούτου ὀυκ] τοῦτο ὀυκ. Ita, praeter alios meos, duo etiam Codd. Chryſ. Moſqq. 3. et 8. hoc ipſo loco. Hi tamen hic, ut dixi, ἐπιζητεῖ ſervant. Τοῦτο explicari poteſt, κατὰ τοῦτο. Xenoph. edit. Leuncl. p. 530. a. ἐκ τούτου τε μάλα καὶ τἄλλα ἐπετύγχανεν ἰφικράτης. Ergo et a Graecitate vindicatur. Idoneus enim auctor Xenophon, ut arbitror. Igitur etiam Griesbachius quotidie eum ſolet legere. v. Birch.

12. ἐι δὲ τὸ — πλήρωμα ἀυτῶν] Omittit Wetſt. A.
Nota

καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ
μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν; [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.
ΛΑ. 13. [Ἀρχή.] ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ᾽
ὅσον μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν
14. διακονίαν μου δοξάζω· εἴπως παραζηλώσω
μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐ-
15. τῶν. εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλ-
λαγὴ κόσμου· τίς ἡ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ
ΛΑ. 16. ἐκ νεκρῶν; [Ἀρχή.] εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ Ἀρχὴ ἐν
ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, τισι.
17. καὶ οἱ κλάδοι. εἰ δέ τινες τῶν κλάδων
ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεν-
τρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς τῆς
ῥίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου,
18. μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατα-
καυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις,
19. ἀλλ᾽ ἡ ῥίζα σέ. ἐρεῖς οὖν· ἐξεκλάσθησαν
20. οἱ κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. καλῶς·
τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει
ἕστηκας· μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ.
εἰ

XI, 13. ΛΑ. τῇ ε. τῆς δ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ὑμῖν λέγω [τοῖς ἔθνεσιν.]

XI, 16. ΛΑ. κυριακῇ ϛ. τῶν βαΐων. ἀδελφοὶ, ἡ ἀπαρχή. οὕτως ἐν τισι.

Nota hoc ad verſum 6. ubi idem omittit, εἰ δὲ — ἔργον. Habent hunc verſum et alii, et Cyrill. IV, 1037.

19. οἱ κλάδοι] οἱ — D. v. P. Quatuor ex ſeptem, quos poſtea conſului, omittunt οἱ.

ἐι γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων 21.
ὀυκ ἐφείσατο, μήπως ὀυδὲ σοῦ * φείσε-
ται. * ἴδε ὂυν χρηστότητα καὶ ἀποτο- 22.
μίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, ἀπο-
τομίαν· ἐπὶ δέ σε, χρηστότητα, ἐὰν ἐπιμεί-
νῃς τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
καὶ ἐκεῖνοι δὲ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπι- 23.
στίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν
ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς. ἐι γὰρ 24.
σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου,
καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης ἐις καλλιέ-
λαιον, πόσῳ μᾶλλον ὂυτοι ὁι κατὰ φύσιν,
Τέλος τῆς ε. ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ; [Τέλος.]
[Ἀρχή.] ὀυ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελ- 25. ΛΒ.
φοὶ, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε παρ᾽
ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους
τῷ ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις ὂυ τὸ πλήρωμα
τῶν ἐθνῶν ἐισέλθῃ. καὶ ὅυτω πᾶς 26.
ἰσραὴλ σωθήσεται· καθὼς γέγραπται· ἥξει
ἐκ

XI, 25. ΛΒ. τῇ ϛ. τῆς δ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ὀυ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.

21. φείσηται] φείσεται. Ita postea etiam in ſex re, peri.

22. ἰδὲ] ἴδε. De hoc ſupra monui.

25. ἄχρις ὂυ ad 25. γέγραπται] Omittit Chryſ. IX, 651. ubi haec data opera interpretatur. Habet tamen antea 644. e. ὅταν δὲ τὸ πλήρωμα — τότε πᾶς ἰσρ. σωθ. Verſum 25. et 26. multoties alibi etiam laudat, ut VII, 656. c. Item Cyrill. multoties, primo, ſecundo et tertio volumine.

ἐκ σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας
27. ἀπὸ ἰακώβ. καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ'
ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρ-
28. τίας αὐτῶν. κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον,
ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν,
29. ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας. ἀμεταμέ-
λητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις
30. τοῦ θεοῦ. ὥσπερ γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτε
ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ
31. τούτων ἀπειθείᾳ· οὕτω καὶ οὗτοι νῦν
ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ
32. ἐλεηθῶσι. συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς τοὺς
πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας
33. ἐλεήσῃ. ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας
καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ
κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ
34. αὐτοῦ. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς
35. σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; ἢ τίς προέδω-
κεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;
36. ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν
τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.
ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ.

ΙΖ. παραινέσεις περὶ ἀρετῆς τῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ ἀνθρώπους. ἐν αἷς, περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμονοίας. περὶ τῆς πρός θεὸν λατρείας. περὶ τῆς πρὸς ἀντικει-

μένους

29. Ath. I, 455. χαρίσματα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ χάρις τῆς κλήσεως.

36. εἰς αὐτὸν] ἐν αὐτῷ, diſſentientibus tamen ibi Codicibus, Baſil. I, 311. vulgatum III, 7. et Ath. II, 11. 445.

μένους ἀνεξικακίας. περὶ τῆς πρὸς ἄρχοντας ὑποταγῆς. περὶ σωφροσύνης καὶ πρᾳότητος. περὶ τῆς ἐν βρώμασι καὶ ἡμέραις ἀμάχου διανοίας.

[Ἀρχή.] Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, XII, 1.
διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ ΛΓ.
σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν,
εὐάρεστον τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν
ὑμῶν· καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι 2.
τούτῳ·

XII, 1. ΛΓ. σαββάτῳ ζ. ἀδελφοὶ, παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῶν.

XII, 1. παραστῆσαι] παραστήσατε, postulante oratione, Basil. II, 492. Ergo non est diversa lectio, uti nec mille alia similia. Vide ibid. 506. in primis 653. 662. παραστήσατε etiam Ath. II, 476. ὅπως παραστήσητε. 477. Vulgatum III, 42. sed ἁγίαν omittit. Hoc loco nemo ex Patribus varietatem notavit, nec ulli in mentem venit, ut de παραστῆσαι dubitaret. Quis vero etiam, sana mente praeditus, ex homiletis et ascetis disputare audeat contra Codices N. T. fide dignissimos? Tamen homines vesani reperti sunt, qui in locis similibus ausi fuerint Codices, ex Patribus corruptos, ex Patribus defendere, si praesertim istae mirabiles lectiones ipsorum mirabilibus et impiis faverent opinionibus.

2. συσχηματίζεσθε — μεταμορφοῦσθε] συσχηματίζεσθαι — μεταμορφοῦσθαι. E. Hoc tantum in interiore margine ostentavit Griesbachius, cum tamen ita legatur in A. D. E. F. G. et tredecim eius generis aliis. Ita quoque, ut ex Birchio constat, correctum est in eius divino B. Notetur hoc ad loca alia, ubi ex multo paucioribus istius generis Codicibus Griesbachius audacissime corrupit textum, auctoritate optimorum Codicum incorruptum. Vide mox.

τούτῳ· ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαι-
νώσει τοῦ νοὸς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν
ὑμᾶς, τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν
3. καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. λέγω γὰρ διὰ
τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ
ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν, παρ' ὃ δεῖ
φρονεῖν· ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν,
ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως.
ΛΔ. 4. [Τέλος.] [Ἀρχή.] καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ Τέλος τοῦ
σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη σαββάτου.
5. πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν· οὕτως
οἱ πολλοὶ ἕν σῶμά ἐσμεν ἐν χριστῷ, ὁ δὲ
καθ' εἷς, ἀλλήλων μέλη. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα εἰς
ΛΕ. 6. [Ἀρχή.] ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν τὸ τῆς β.
χάριν

XII, 4. ΛΔ. τῇ β. τῆς ε. ἑβδ. ἀδελφοί, καθάπερ ἐν ἑνί.

XII, 6. ΛΕ. κυριακῇ ϛ. καὶ ἐν ἄλλῳ, ἀπριλλίου ιϛ. ἀδελφοί, ἔχοντες χαρίσματα.

μεταμορφοῦσθε] + ἐν. E. Baſil. II, 662. qui ibi etiam proximam appendicem Chryſoſtomi excludit atque etiam 511.

δοκιμάζειν ὑμᾶς] + τὰ διαφέροντα καὶ γινώσκειν. E. τὰ διαφέροντα Chryſ. IX, 659. qui ibi aliquoties interpretatur, τὰ συμφέροντα. v. P. Cum aliis vulgatum habet Cyrill. I, a. 492. I, g. 155. 417. II, 591. 616. V, b. 147.

3. χάριτος] + τοῦ θεοῦ. D. Ita Baſil. II, 662. diſſentit tamen ibi Cod. Non agnoſcit Chryſ. IX, 660. nec X, 258. d. nec Cyrill. V, a. 355. Sed nec poſtea in ſeptem Codd. reperi. Eſt ergo explicatio ex locis Pauli ſimilibus.

χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προ-
φητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως·
εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ δι- 7.
δάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· εἴτε ὁ παρα- 8.
καλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς,
ἐν ἁπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ
ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι. ἡ ἀγάπη ἀνυπό- 9.
κριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολλώ-
μενοι τῷ ἀγαθῷ. τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς 10.
ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους
προηγούμενοι· τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· τῷ 11.
πνεύματι ζέοντες· τῷ κυρίῳ δουλεύοντες·
τῇ

11. κυρίῳ] καιρῷ. E. vide omnino P. et hic 13, II. *Domino* adeo exhibet ſic dicta Vulgata et Itala. Contra tamen diſputatur a ſic dicto Ambroſiaſtro, etſi is ipſe fateatur in Graeco eſſe *domino*. Vide Sabat. *Domino* ipſe etiam inveni in Cod. Demidoviano, Goettingenſi et Baueri, qui nunc eſt Wittenbergae apud Aſsmannum Profeſſorem, Virum Eruditiſſimum. Hos tres Codd. Latinos ſolos conſului. Κυρίῳ diſerte in ſchol. Oecum. et Theodoret. explicant, ut Chryſ. Nullum lectionis καιρῷ veſtigium reperio in meis Codd. Vide etiam Birch. Griesbachius p. 31. verſ. 11. 12. κυρίῳ, litteris minoribus, καιρῷ, maioribus, in textu exhibet. Petrus ergo et Ioannes aliter ſentiebant, quam Griesbachius. Vide Act. 4, 19. 20. Cur vero h. l. lectioni καιρῷ, litteris minoribus impoſuit, κυρίῳ; Non profecto ſine cauſa. Paullo enim inferius lectoribus in lectionibus gravioribus vult imponere. Senſim, ſenſimque ergo eos, ſicuti aſinos, fricat et mauſuetos ſibi cupit facere, ut onera, quaecunque ab ipſo impoſita fuerint, demiſſis auriculis, patienter dorſo baiulent.

12. τῇ ἐλπίδι χαίροντες· τῇ θλίψει ὑπομένον-
13. τες· τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες· ταῖς
χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες· τὴν φιλο-
ξενίαν

13. χρείαις] μνείαις. E. Aliquoties vulgatum Chryſ. IX, 676. ubi data opera explicat. Damaſc. in textu et in ſchol. Huc alludit etiam Theophyl. ad epiſt. Pauli edit. Lond. p. 861. Apud Theodoret. ad epiſt. Pauli p. 133. legitur quidem in interpretatione: τῇ μνήμῃ τῆς κοινωνίας. Sed hoc non pertinet ad μνείαις, ſed ad κοινωνοῦντες. Unde autem μνείαις venit? Ex Chryſ. XI, 674. c. quod vocabulum totus ille locus poſtulat. Scilicet, de martyribus, eorumque μνείαις, loquebatur. Sic et II, 525. e. ὑποδοχὴ δὲ μάρτυρος, τὸ συνελθεῖν (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ) εἰς τὴν ἐκείνου μνήμην. 604. d. ἐν γὰρ μαρτύρων μνείαις. IX, 425. a. μαρτύρων ἁγίων μνήμας. X, 392. fin. ὁ παρεσὼς τῷ θυσιαστηρίῳ, τῶν φρικτῶν μυστηρίων τελουμένων, βοᾷ· ὑπὲρ πάντων, τῶν ἐν χριστῷ κεκοιμημένων, καὶ τῶν τὰς μνείας ὑπὲρ αὐτῶν ἐπιτελούντων· εἰ γὰρ μὴ ὑπὲρ αὐτῶν αἱ μνεῖαι ἐγίνοντο, οὐ δ' ἂν ταῦτα ἐλέχθη. Eſt ergo haec lectio liturgica, pro tempore ficta. Similiter etiam Baſil. III, 424. b. ἀλλ' οὐ τῶν μαρτύρων ἀμελῆσαι δίκαιον, ὧν ταῖς μνείαις κοινωνῆσαι καλῇ. Item Gregor. Nyſſ. II, 214. b. ubi XL. martyrum memoriam celebrat, habet: ταῖς μνήμαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες. Quid ergo per Patres probandum, utrum μνείαις an μνήμαις; Nam nec ſibi conſtant. Poſtremo addo, nullum omnino meorum Codd. habere μνείαις. Sed nec Birch. reperit. Euthym. MS. interpretatur: ἐν ταῖς σωματικαῖς χρείαις — ἐν τῷ εἰσφέρειν — αὐτοῖς τὰ χρειώδη. v. P. Contra quos ergo fere plerumque diſputandum eſt critico? Contra haereticos raro, ſed contra aſcetas, homiletas, dogmaticos,

ξενίαν διώκοντες. εὐλογεῖτε τοὺς διώκον- 14.
τας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε.
[Τέλος.] [Ἄρξου.] χαίρειν μετὰ χαιρόν- 15.
των, καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων. τὸ 16.
αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες· μὴ τὰ
ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς
συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ᾽
ἑαυτοῖς. μηδενὶ κακὸν ἀντὶ καλοῦ ἀποδι- 17.
δόντες. προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων
ἀνθρώπων. εἰ δυνατὸν, τὸ ἐξ ὑμῶν, 18.
μετὰ

Τέλος τῆς κυριακῆς. Ἄρξου τῆς β.

polemicos, exegetas, metaphrastas, indoctos, barbaros, leves, audaces, ac, quod indignissimum est, contra aliquot Codices sterquiliniarios, quos homines aliqui inconstantes, et laudant, et reprehendunt. Similes ergo sunt quibusdam amatoribus, qui temporariis amicitiis et inimicitiis moti, eodem die eandem meretricem multoties foras crudeliter propellunt, ac multoties hospitaliter domo recipiunt. Cod. Boern. h. l. exhibet: μνίαις. Cur non adeo μυίαις aut κυνομυίαις; Griesbachius testatur, neminem facile falli posse per lectiones Chrysostomi. Quomodo vero testari potest de Chrysostomo, aut de ceteris Patribus, cum eos non nisi τῇ κυριακῇ τοῦ τυφλοῦ, ἤδη (aut, ut ipse, dialecto Aeolica, Graece loqui solet, ἔτι) δύναντος ἡλίου, soleat legere?

17. ἀνθρώπων πάντων Chrys. IX, 682. ἀνθρώπων omittit Theodoret. ad h. l. Sed haec arbitraria et fortuita sunt, quae plerumque silentio praetermisi. Notanda vero est appendix, quam Chrys. habet VIII, 536. a. προνοούμενοι γὰρ, φησι, καλὰ, οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Homiletice! Verum etiam Basil. II, 424. addit:

καλὰ,

19. μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες. μὴ
ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί· ἀλλὰ δότε
τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ· ἐμοὶ ἐκδί-
20. κησις· ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. ἐὰν
οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν·
ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν,
ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφα-
21. λὴν αὐτοῦ. μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ·
ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. [Τέ- Τέλος τῆς β.
XIII, 1. λος.] [Ἀρχή.] Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις
ΛΖ. ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ γάρ ἐστιν
ἐξουσία εἰ μὴ * ὑπὸ θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι ἐξου-
σίαι, ὑπὸ τοῦ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν.
2. ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ
θεοῦ

XIII, 1. ΛΖ. σαββάτῳ η. ἀδελφοί, πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις.

καλά, φησιν, οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου, ἀλλὰ καί. Ex 2. Cor. 8, 21. Ex meis Codd. nullus iſtam appendicem habet, ſed Wetſtenii nobiliſſimi. Vide Griesbachium, qui tamen haec ad farraginem variarum lectionum reiecit. Recte! Quis enim ſanae mentis homo Codicibus A. F. G. ullo in loco fidem et auctoritatem tribuat, contra tot praeſtantes Codices, quos tamen omnes Griesbachius, appellatione *Conſtantinopolitanorum*, fruſtra infamare tentat.

XIII, 1. ἀπό θεοῦ] ὑπό θεοῦ. Theodoret. utrumque p. 136. Chryſ. IX, 686. c. ὑπὸ τοῦ θεοῦ et ὑπὸ θεοῦ.

οὖσαι ἐξουσίαι] ἐξουσίαι. —. E.

ὑπὸ τοῦ] τοῦ —. E.

θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκό-
τες, ἑαυτοῖς κρῖμα λήψονται. οἱ γὰρ 3.
ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔρ-
γων, ἀλλὰ τῶν κακῶν. θέλεις δὲ μὴ φο-
βεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει,
καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς. θεοῦ γὰρ 4.
διάκονός ἐστι, σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ
κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μά-
χαιραν φορεῖ. θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκ-
δικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.
διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ 5.
τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.
διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουρ- 6.
γοὶ γὰρ θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσ-
καρτεροῦντες. ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς 7.
ὀφειλάς. τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ
τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φό-
βον· τῷ τὴν τιμήν, τὴν τιμήν. μηδενὶ 8.
μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾷν ἀλλή-
λους·

3. τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν] τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ. E. Chryſ. IX, 687. ubi data opera explicat vulgatum. Nec aliter in utroque Codice Moſquenſi 3. et 8. Sed τῷ κ. τ. λ. Damaſc. II, 49. Repugnant Codices mei omnes.

7. τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος] — E. Ath. II, 62.

8. ὀφείλετε] Ex hoc vocabulo Chryſ. IX, 690. a. b. in interpretatione fingit ὀφείλημα et ὀφειλήν. Plane, ut 1 Cor. 7, 3. Nemo tamen, hoc quidem loco, ut 1 Cor. 7, 3. ita vecors fuit, ut alterutrum

λους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον
9. πεπλήρωκε. τὸ γάρ· οὐ μοιχεύσεις· οὐ
φονεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρή-
σεις· οὐκ ἐπιθυμήσεις· καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐν-
τολὴ, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦ-
ται, ἐν τῷ· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς
10. ἑαυτόν. ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ
ἐργάζεται. πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη·
11. [Τέλος.] καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, Τέλος τοῦ
ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· σαββάτου.
ΛΗ. [Ἀρχή.] νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτη-
ρία

XIII, 11. ΛΗ. *κυριακῇ κη. καὶ τῆς τυροφάγου καὶ εἰς τὴν γέννησιν τοῦ τιμίου προδρόμου· ἀδελφοὶ, νῦν ἐγγύτερον.*

utrum probarit. Ita novi Critici nec ſibi conſtant. De Chryſoſtomo nemo iudicare poteſt, niſi qui eum legerit. Id, ut arbitror, per ſe patet. Verum multa alia notiſſima ſunt, quae tamen mihi, etiam poſt priorem editionem meam, centies in hac repetenda fuerunt, propter quorundam *ἀγνωσίαν καὶ ἄνοιαν.*

9. *κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις*] *οὐ ψευδομαρτυρήσεις* — D. Cyrill. V, b. 95. Alii alia ob ſimilitudinem membrorum, vel omiſerunt, vel, agnito errore, transpoſuerunt. Habet hoc Chryſ. IX, 690. c. ſed omittit, *οὐ κλέψεις* et *οὐκ ἐπιθυμήσεις*. II, 490. habet ſola, *οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις*. VI, 288. d. omittit ſolum, *οὐκ ἐπιθυμήσεις*. Damaſc. II, 50. ſervat omnia, ſed 353. abeſt, *οὐ φονεύσεις* et *οὐκ ἐπιθυμήσεις*. v. P.

11. *εἰδότες τὸν καιρὸν*] *Recenſio* ſcurrilis, apud Clem. Alex. 531. *εἰδότες τὸν κύριον.* Diſſimili errore iidem

ρία ἢ ὅτε ἐπιςεύσαμεν. ἡ νὺξ προέκοψεν, 12.
ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα ὖυν τὰ
ἔργα τοῦ σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ
ὅπλα τοῦ φωτός. ὡς ἐν ἡμέρᾳ, ἐυσχη- 13.
μόνως περιπατήσωμεν· μὴ κώμοις καὶ μέ-
θαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι
καὶ ζήλῳ· ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν κύριον 14.
ἰησοῦν χριςὸν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ
ποιεῖσθε ἐις ἐπιθυμίας. Τὸν δὲ ἀσθε- XIV, 1.
νοῦντα τῇ πίςει προσλαμβάνεσθε, μὴ ἐις
διακρίσεις διαλογισμῶν. ὃς μὲν πιςεύει 2.
φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα
ἐσθίει. ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ 3.
ἐξουθενείτω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα

μὴ

iidem ſcurrae 12, 11. loco κυρίῳ exhibuerunt καιρῷ. Vide edit. Clem. Potteri p 628. nota 3.

12. προέκοψεν] Editor Baſil. I, 473. nota *b.* excuſat Vulgatum Latinum propter *praeceſſit.* Sed alii quoque atque adeo divina Itala ita habet. Vide Sabat. Scilicet editor Pariſinus ignorabat, Latiniſtas pendere ex lexico beati Spieſeri.

14. ἐπιθυμίας] ἐπιθυμίαν. Ath. II, 317.

XIV, 1. διαλογισμῶν] λογισμῶν. E. Chryſ. IX, 701. 702. utrumque. Vulgatum 427. e. Utrumque etiam habet Damaſc. II, 51. 155. Patriſtice!

3. ἐξουθενείτω] Chryſoſtomus ita quidem in textu, ſed in interpretatione IX, 702. b. ὀυκ ἔιπεν, ἐάτω, ὀυκ ἔιπε, μὴ ἐγκαλείτω, ὀυκ ἔιπε, μὴ διορθούτθω, (Volo tandem cognoſcere, non, quid non dixerit, ſed quid tandem dixerit. Reſpondet ergo:)

μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελά-
4. βετο. σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέ-
την; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθή-
σεται δέ· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς στῆσαι
5. αὐτόν. [Τέλος.] ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν Τέλος τῆς κυριακῆς.
παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν.
ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω.
ΛΘ. 6. [Ἀρχή.] ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ φρο-
νεῖ· καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, κυρίῳ
οὐ φρονεῖ. * καὶ ὁ ἐσθίων, κυρίῳ ἐσθίει·
εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων,
κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ.
7. οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς
8. ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. ἐάντε γὰρ ζῶμεν,
τῷ κυρίῳ ζῶμεν· ἐάντε ἀποθνήσκωμεν, τῷ
κυρίῳ ἀποθνήσκομεν· ἐάντε οὖν ζῶμεν,
ἐάντε ἀποθνήκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν.
Μ. 9. [Ἀρχή.] εἰς τοῦτο γὰρ χριστὸς καὶ ἀπέ-
θανε

XIV, 6. ΛΘ. σαββάτῳ θ. καὶ εἰς κοιμηθέντας. ἀδελφοί, ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν.

XIV, 9. Μ. τῇ γ. τῆς ε. ἑβδ. ἀδελφοί, εἰς τοῦτο χριστὸς ἀπέθανε.

ergo:) ἀλλά, μὴ ὀνειδιζέτω, μὴ διαπτυέτω. Iam ergo novimus, quid Paulus dixerit. Haec eſt illa Aſiatica *recenſio* Bengelii, quam Aſiaticus orator Chryſoſtomus enixus eſt.

4. γάρ ἐστι] ἐστι — E. Omiſſum ἐστὶ, peperit δυνατεῖ et δύναται. Rurſus hic ſibi repugnat Damaſc. II, 52. 399. Ex meis ſolus 20. ſeu Euthym. cum Chryſ. 3. et 8. omittit ἐστί.

6. ὁ ἐσθίων] καὶ ὁ ἐσθίων.

Τέλος τοῦ σαββάτου.

θανε καὶ ἀνέστη καὶ * ἔζησεν, ἵνα καὶ νε-
κρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. [Τέλος.]
σὺ

9. καὶ ἀνέστη] — E. Ex meis nullus omittit, nec ex ſeptem iis, quos poſtea examinavi. Ex interpretibus ſolus Damaſc. omittit. Ἀνέστη et ἔζησε ſervat cum aliis Chryſ. IX, 704. ubi de induſtria haec interpretatur. Utrumque tamen omittit 292. c. Cyrilli tredecim loca, quae nec Wetſtenius, ergo, ut ſemper, nec Griesbachius, ſatis accurate indicavit, haec ſunt: I, a. 70. I, g 54. 307. II, 745. III, 285. (non, 283.) 614. 791. V, 3. 712 V, b. 160. 234. 260. (et, quae Wetſt. ex Act. Epheſ. notavit,) V. d. 40. 105. Habet ergo, καὶ ἀνέστη, omittit, καὶ ἔζησε loco 1. 6. Habet ἔζησε, omittit ἀνέστη. 2. 3 4. 5. 8. 10. 11. 12. 13. ἀπέθανε καὶ ἀνέζησε. 7. ultimam partem verſus ſolam laudat. 9 In his locis idem confundit, εἰς τοῦτο et διὰ τοῦτο, quod a nullo animadverſum eſt. Qui credunt, καὶ ἀνέστη, huc translatum eſſe ex 1 Theſſ. 4, 14. facile rem expediunt. Sed ita quidlibet ex quolibet loco translatum licet dicere. Ἔζησε enim, quod hic auctoritate Codd. probandum eſt, diſſimilia reddit haec duo loca. Paulus hic enucleatius dixit:, ἀπέθανε, ἀνέστη, καὶ ἀναστὰς ἔζησε, non ἀνέζησε. Ἀνέζησε vero in quibusdam conflatum videtur ex ἀνέστη et ἔζησε, aut, quia, ſublato ἀνέστη, ἔζησε non videbatur ſententiam luculenter ſatis declarare. Ex Birchianis unus 1209. omittit, qui non tam nobilis, quam notus eſt. Duo Codices Vaticani 367. et 1209. infra etiam ad verſum 22., cuius generis ſint, demonſtrant. Nam 1209. plerumque eſt pediſſequus iſtius 367. qui tamen minus corruptus eſt.

ἀνέζησε] ἔζησε. Ita maximo Codicum et interpretum conſenſu, in his Chryſ. IX, 704. d. Vide 1 Theſſ. 4, 14.

10. σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ
σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες
γὰρ παραςησόμεθα τῷ βήματι τοῦ χρι-
11. ςοῦ. γέγραπται γάρ· ζῶ ἐγὼ, λέγει
κύριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ
πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ.
12. ἄρα οὖν ἕκαςος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον
13. δώσει τῷ θεῷ. μηκέτι οὖν ἀλλήλους
κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ
μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ
14. σκάνδαλον. οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ
ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δἰ * αὐτοῦ· εἰ μὴ
τῷ

10. τοῦ χριςοῦ] τοῦ θεοῦ. E. Damaſc. II, 52. Contra ſunt Codd. mei omnes. Item ceteri interpretes. Cyrill. V, d. 59. πάντες γὰρ παραςησόμεθα τῷ βήματι τοῦ χριςοῦ, φησί· παραςησόμεθα δὲ τῷ χριςῷ· καθιεῖται γὰρ ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, κρίνων τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ· καίτοι λέγοντος τοῦ δαυὶδ, ὅτι θεὸς κριτής ἐςι. θεὸς ἄρα ἐςὶν ὁ χριςός. Haec ſaltem defendunt lectionem τοῦ χριςοῦ. Chryſoſt. χριςοῦ non ſolum IX, 705. d. e. ſed et VI, 429. IX, 229. Quod ſi vero homileta aut dogmaticus, unus et idem alter, hic θεοῦ exhibuit, fecit id ideo, quod utrumque Chriſto accommodabat, ut hic ex Cyrillo diſcitur.

12. περὶ — δώσει] modo περὶ, modo ὑπὲρ, ſed ἀποδώσει. Chryſ. IX, 705. d. e. De Codd. Chryſ. 3, et 8. v. P.

14. δἰ ἑαυτοῦ] δἰ αὐτοῦ. Maximo Codd. conſenſu. Apud Chryſ. utrumque eſt IX, 711. b. d. et II, 228. δἰ ἑαυτοῦ. Forte editorum culpa. Oecum. I, 388.

τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοι-
νόν. εἰ δὲ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου 15.
λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς·
μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε ὑπὲρ
οὗ χριστὸς ἀπέθανε. μὴ βλασφημείσθω 16.
οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. οὐ γάρ ἐστιν ἡ βα- 17.
σιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ
δικαιοσύνη, καὶ εἰρήνη, καὶ χαρὰ ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ. ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων 18.
τῷ χριστῷ, εὐάρεστος τῷ θεῷ, καὶ δόκιμος
Τέλος τῆς γ. τοῖς ἀνθρώποις. [Τέλος.] ἄρα οὖν [Ἀρ- 19. ΜΑ.
χή.] τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς
οἰκοδο-

XIV, 19. MA. σαββάτῳ τῆς τυρινῆς ἤτοι τῆς τυροφά-γου· ἀδελφοί, τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν. * Δέον γινώσκειν, ὅτι τὸ, ἁμαρτία ἐστὶ, καὶ τὸ, τῷ δὲ δυναμένῳ, καθεξῆς ἀναγινώσκεται καὶ ἐν τῷ πραξαποστόλῳ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἀντιγράφοις.

I, 388. a. in ſchol. bis αὐτοῦ. Item Theodoret. Δι' αὐτοῦ recte interpretati ſunt, τῇ ἑαυτοῦ φύσει. Graecos autem aliquos δι' αὐτοῦ interpretari potuiſſe, vel, διὰ τὴν εὐαγγελικὴν αὐτοῦ (χριστοῦ) νομοθεσίαν, vel, τουτέστι, τοῦ θεοῦ, id ſane miror. Damaſc. II, 53. exhibet δι' ἑαυτοῦ. 398. παρ' αὐτοῦ.

18. τούτοις] τούτῳ. E. Saepe ſane in N. Teſt. in his eſt ſingularis. Singulari in his utuntur etiam Latiniſtae et Germani. Male! Graeci et Latini rectius utuntur plurali. Hoc loco τούτοις tuentur Codices. Damaſc. habet τούτῳ, quem in hac epiſtola multoties expreſſerunt Codices ſterquiliniarii, ut cuique licuit animadvertere. Sed iſte Damaſceni Pariſienis Codex ipſe quoque eſt inſimus.

20. οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. μὴ ἕνεκεν
βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ.
πάντα μὲν καθαρά· ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀν-
θρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.
21. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν
οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει
22. ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. σὺ πίστιν
ἔχεις· κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.
μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκι-
23. μάζει· ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ,
κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ
ὃ

fimus. Ergo meus Mosquensis g. plerumque ab eo dissentit. Damascenus valere nequit contra Codices reliquos omnes. Chrys. IX, 713. a. habet etiam τούτοις, consentientibus Codd. Mosqq. 3. et 8

21. ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ] — E. Servat Basil. II, 437. 670. et alii. Habet, sed semel transponit Chrys. IX, 713. d. e. Vulgari ordine I, 233. X, 113. d. Vide Oecum. I, 390. fin. 391. et P. Euthym. Ms. εἰπὼν δὲ, ὅτι σκανδαλίζεται καὶ τὰ ἑξῆς ἰσοδύναμα, καθίκετο τῆς ἀσθενείας τοῦ ἐντελοῦς. (Forte, ἀτελοῦς.)

22. ἐνώπιον τοῦ θεοῦ] — E. Chrys. IX, 714. et eius Codd. Mosqq. 5. et 8. Item Oecum. n. et Oecum. I, 391. a. Sed ibidem c. d. primum, ἴστω ὁ θεὸς τὸ πρᾶγμα, ac bis, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Omittit etiam Euthym. Cod. 20. et Aug. 5. Sed hoc repetitur in scholio Theodoreti, ac Gennadii scholium id quoque innuit.

23. πᾶν — πίστεως] πᾶν γὰρ τὸ μὴ ἐκ πίστεως γενόμενον. Ath. II, 388.

ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστί. * τῷ δὲ 24. [XVI, 25.]
δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν

ἁμαρτία ἐστι] Poſt haec leguntur capitis 16. verſus 25 — 27 editionum vulgarium, in meis quidem Codicibus omnino omnibus, etiam in ſeptem iis, quos poſt priorem editionem conſului. Igitur huc revocaveram iam in edit. priore. Nexus eſt aptiſſimus et arctiſſimus, ac de eo monent quoque interpretes cum alii, tum Oecum. Sermo fuerat περὶ ἀσθενῶν. Eos ergo optat στηριχθῆναι a deo. Sed continuo rurſus περὶ ἀσθενῶν addit: ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν. Vide etiam Theodoret. et Theophyl. ad h. l. et ad 15, 1. 16, 24. Cyrillus, qui loca ex hac epiſtola *ſecundum ordinem* laudat, habet haec V, d. 119. b. ante 15, 8. ſeqq. Seorſim autem, quod obiter noto, hunc locum laudat I, g. 10. Rufinus (v. Orig. IV, 687. col. 2. a. b.) ponit haec in fine epiſtolae, qui ibi etiam contra Marcionem diſputat, a quo omnia ab hoc loco ad finem reſecta eſſe, tradit. Ipſe tamen fatetur, haec in aliis Codd. hoc loco lecta eſſe. Tandem addit: *alii vero Codices in ſine id,* (legitur ibi etiam: *id eſt.) ut* nunc *eſt poſitum, continent.* De Rufino vide in iſta editione, in *indice rerum, indicem hunc*: Rufinus Origenis ſcripta interpretando foedavit, et: Rufinus peſſimus interpres. Ut enim ipſe contra Rufinum diſputem, non eſt huius loci. v. Wetſt. P. Ex Codicibus Birchii duo ſoli Vat. 367. et 1209. iſta hic exhibent. Ex his evidenter apparet, cuius ſint generis. Lectionariorum Graecorum auctoritatem hic non urgeo. Saepe enim quaedam in media oratione transmittunt et ad alia tranſeunt. Sed ea quoque hic conſentiunt cum Codicibus textus perpetui et cum Codicibus, qui commentarios, ſcholia et catenas habent. Neque tamen lectionaria,

λιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις

naria, si haec temere invicem iunxissent, fallere aut latere potuissent criticum attentum ac pluribus Codicibus instructum. Codices enim textus perpetui, in quibus notatae sunt lectiones ecclesiasticae, id arguissent, additis vocabulis ὑπέρβα et ἄρξον, quae hic in nullo Codice reperiuntur. Quo die autem haec coniunctim lecta fuerint in ecclesia Graeca, discitur ex hac editione 14, 19. Ut autem hic tres versus transpositi sunt in infimi generis Codicibus, ita idem Codicum genus transposuit 2 Cor. 14, 34. 35. post versum 40. Nisi me omnia fallunt, auctor huius confusionis est Clem. Alex. nec tamen sua culpa. Etenim p. 578. d. recitans Rom. 15, 28. οἶδα, ὅτι ἐρχόμενος — ἐν πληρώματι — continuo addit: πλήρωμα χριστοῦ καλέσας κατὰ (16, 25. editionum vulgarium.) ἀποκάλυψιν μυστηρίου ad γνωρισθέντος. Ex his ergo dialectici et critici acuti, quales erant isti Latinistae, colligebant, Clementem haec in suis Codicibus reperisse post caput 15. Hoc eis satis erat. Hinc iam intelligitur, quae ἀντίγραφα memoret Rufinus, scilicet ἀντίγραφα Clementis. Eodem modo ipse Origenes, ut docui ad Io. 1, 3. non ἀντίγραφα N. Testamenti, sed Clementis memorat. Eorum, qui hanc ambiguitatem vocabuli ἀντιγράφων nondum, nec ex Patribus, inprimis ex interpretibus, nec ex mea priore editione didicerunt, ac tamen nomina sua adhuc inter criticos profitentur, me sane miseret. Eiusdem Clementis et Eusebii auctoritate a non nullis translati sunt Matth. 5. versus 4. et 5. Sed neuter recte intellectus est. Quoties in hac ipsa editione monui, locos nonnullos temere translatos esse etiam ab Athanasio, Basilio etc? Fictionum, seu *possibilitatum*, ut vocant, inventores et opifices, qui

υἱοῖς σεσιγημένου. Φανερωθέντος δὲ νῦν 25. [26.]
διά τε γραφῶν προφητικῶν, κατ᾽ ἐπιτα-
γὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ, ἐις ὑπακοὴν πίστεως,
ἐις πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος· μόνῳ 26. [27.]
σοφῷ θεῷ, διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα ἐις
Τέλος τοῦ σαββάτου. τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. [Τέλος.]

ΙΗ. περὶ τῆς μιμήσεως τῆς χριστοῦ ἀνεξικακίας.

[Ἀρχή.] Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ XV, 1.
τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, MB.
καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ἕκαστος * ἡμῶν 2.
τῷ πλησίον ἀρεσκέτω ἐις τὸ ἀγαθὸν πρὸς
οἰκοδομήν. καὶ γὰρ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ 3.
ἤρεσεν, ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται· οἱ ὀνει-
δισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε, ἐπέπεσον ἐπ᾽
ἐμέ. ὅσα γὰρ προεγράφη, ἐις τὴν ἡμε- 4.
τέραν διδασκαλίαν προεγράφη· ἵνα διὰ τῆς
ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γρα-
φῶν,

XV, 1. MB. κυριακῇ ζ. ἀδελφοὶ, ὀφείλομεν ἡμεῖς οἱ δυνατοί.

qui hic, nefcio quid, de tabellario Pauli fomniarunt, ii absque ullo dubio, intempefto convivio fuperftites, altero die iam illucefcente, inter manus meretricum et fervorum, cubitum elati fuerant ebrii.

XV, 2. ἕκαστος γὰρ] γὰρ —.

ἡμῶν] ὑμῶν. D. Bafil. II, 456. fed ibid. in MSS. ἡμῶν. Ὑμῶν habet etiam Chryf. IX, 720. c. Theodoret ad h. l.

5. φῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχομεν. ὁ δὲ θεὸς τῆς
ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δώη ὑμῖν
τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ χριστὸν
6. ἰησοῦν· ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι
δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου
ΜΓ. 7. ἡμῶν, ἰησοῦ χριστοῦ. διὸ [Ἀρχή.] προσ-
λαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ χρι-
στὸς προσελάβετο * ὑμᾶς εἰς δόξαν θεοῦ.
8. [Τέλος.] λέγω δὲ, ἰησοῦν χριστὸν διάκο- Τέλος τῆς
νον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας κυριακῆς.
θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας
9. τῶν πατέρων· τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους
δοξάσαι τὸν θεόν· καθὼς γέγραπται· διὰ
τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ
10. τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. καὶ πάλιν λέγει·
εὐφράνθητε ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.
11. καὶ πάλιν· αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ
ἔθνη, καὶ ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ
λαοί.

XV, 7. ΜΓ. τῇ δ. τῆς ε. ἑβδ. καὶ προεόρτιον τῆς τοῦ χριστοῦ γεννήσεως. ἀδελφοὶ, προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους.

5. ἐν ἀλλήλοις] Omittit Ath. II, 4.

6. δοξάζητε] δοξάζωμεν. Ath. II, 4.

7. προσελάβετο ἡμᾶς] προσελάβετο ὑμᾶς. A.

8. ἰησοῦν χριστὸν] χριστὸν ἰησοῦν. A. Cyrill. II, 838. V, d. 119. 146. λέγω γὰρ χριστὸν διάκονον. Ath. I, 955. χριστὸν ἰησοῦν διάκ. γενέσθαι.

9. ἔθνεσι] + κύριε. E.

λαοί. καὶ πάλιν ἠσαΐας λέγει· ἔσται ἡ 12.
ῥίζα τοῦ ἰεσσαὶ, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν
ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. ὁ δὲ 13.
θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης
χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ
περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει
πνεύματος ἁγίου. πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί 14.
μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ
αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμέ-
νοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους
νουθετεῖν.

ΙΘ. περὶ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, τῆς ἐν ἀνατολῇ καὶ δύσει.

τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελφοὶ, 15.
ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς,
διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ
θεοῦ, εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν ἰησοῦ 16.
χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγ-
γέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ
τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν
Τέλος τῆς δ. πνεύματι ἁγίῳ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἔχω 17. ΜΔ.
οὖν καύχησιν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τὰ πρὸς * τὸν
θεόν. οὐ γὰρ τολμήσω λαλεῖν τί, ὧν οὐ 18.
κατειρ-

XV, 17. ΜΔ. τῇ ε. τῆς ε. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἔχω καύχησιν ἐν.

14 ἀλλήλους] ἄλλους. D. Chryfoft. conftanter ἄλλους. IX, 428. b. 729. c. e. 730. a. Vide P.

17. τὰ πρὸς] + τόν.

κατειργάσατο χριστὸς δι᾽ ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν
19. ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἐν δυνάμει
σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύμα-
τος θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ ἱερουσαλὴμ καὶ
κύκλῳ μέχρι τοῦ ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι
20. τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. οὕτω δὲ
φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου
ὠνομάσθη χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ᾽ ἀλλότριον
21. θεμέλιον οἰκοδομῶ· ἀλλὰ, καθὼς γέ-
γραπται· οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ,
ὄψονται· καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασι, συνήσουσι.
22. διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν
23. πρὸς ὑμᾶς. νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων
ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ
ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν
ἐτῶν·

18. λόγῳ] ἐν λόγῳ. E. Ath. I, 534. Idem II, 452. οὐ τολμῶ τι ἐγὼ λέγειν, ὧν οὐ — χριστὸς δι᾽ ἐμοῦ λόγῳ καὶ ἔργῳ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν.

19. πνεύματος θεοῦ] πνεύματος ἁγίου. E. v. P. ἁγίου ex correct. in uno inveneram Poſtea in nullo inveni, θεοῦ habet Damaſc. 56. Theodoret 152. Theophyl. 148 Oecum. I, 404. Euthym. MS. Explicatur tamen ἁγίου. Sed ἁγίου. Ath. II, 452. Baſil. I, 320. qui alia etiam mutat verſu 17. Item Cyrill. V, a. 355. 674. VI, a. 224. Tamen idem θεοῦ. 338. et V, d. 60. Rufinus adeo habet: *in virtute ſpiritus dei.* Vide Orig. IV, 676. d. Πνεύματος ἁγίου, ut notius et uſitatius, arripiebant Sic et Hebr. 9, 14. a non nullis mutatum eſt αἰωνίου.

ἐτῶν· ὡς ἐὰν πορεύωμαι ἐις τὴν σπανίαν, 24.
ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ δια-
πορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ'
ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ· ἐὰν ὑμῶν πρῶτον
ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. νυνὶ δὲ πορεύομαι 25.
ἐις ἱερουσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἁγίοις.
ἐυδόκησαν γὰρ μακεδονία καὶ ἀχαΐα κοι- 26.
νωνίαν τινὰ ποιήσασθαι ἐις * τοὺς πτωχοὺς
τῶν ἁγίων τῶν ἐν ἱερουσαλήμ. ἐυδόκησαν 27.
γὰρ, καὶ ὀφειλέται αὐτῶν ἐισιν· ἐι γὰρ
τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ
ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς
λειτουργῆσαι αὐτοῖς. τοῦτο ὖν ἐπιτελέ- 28.
σας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρ-
πὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν ἐις τὴν
σπανίαν. ὄιδα δὲ, ὅτι ἐρχόμενος πρὸς 29.
ὑμᾶς, ἐν πληρώματι ἐυλογίας τοῦ ἐυαγγε-
Τέλος τῆς ε. λίου τοῦ χριστοῦ ἐλεύσομαι. [Τέλος.]
['Αρχή.]

24. ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς] — E. Sic Chryſ. IX, 733. d. e. Servat tamen ipſe 314. e. diſerte hunc locum notaris. Sed rurſus XII, 401. c. ἱσπανίαν ἐλπίζω θεάσασθαι. Ergo hic etiam deeſt διαπορευόμενος. Ibidem verſu 19. omittit etiam κύκλῳ et τοῦ χριστοῦ.

ἐλπίζω γὰρ] Unus Cod. Chryſ. δὲ, loco γάρ. Alter omittit. In edito bis abeſt l. l. Sublato, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς, amplius non opus erat γάρ. Utroque loco contra ſunt mei omnes, praeter k. qui δὲ habet.

26. ἐις τοὺς πτωχοὺς] τοὺς omiſerat edit. Gregor.

29. τοῦ ἐυαγγελίου τοῦ] — E. Clem. Alex. 578. Origenes,

ΜΕ. 30. [Ἀρχή.] παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ,
διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ διὰ
τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνί-
σασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ
31. πρὸς τὸν θεόν. ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν
ἀπειθούντων ἐν τῇ ἰουδαίᾳ· καὶ ἵνα ἡ δια-
κονία μου ἡ εἰς ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος
32. γένηται τοῖς ἁγίοις· ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω
πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ συνα-
33. ναπαύσωμαι ὑμῖν. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης
μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος του σαββάτου.
XVI, 1. [Ἀρχή.] συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελ-
ΜΞ. φὴν ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς
2. ἐν κεγχρεαῖς· ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν
κυρίῳ

XV, 30. ΜΕ. σαββάτῳ ι. [ἐν ἄλλοις νοεμβρίου κθ. τοῦ ἁγίου παραμόνου.] ἀδελφοὶ, παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ [τοῦ ὀνόματος] τοῦ κυρίου.

XVI, 1. ΜΞ. τῇ ς. τῆς ε. ἑβδ. ἀδελφοὶ, συνίστημι ὑμῖν Φοίβην.

genes, ſeu, verſio Latina vulgata, IV, 678. 680. et Codices ſterquiliniarii. Recte hunc defectum nec interiore margine dignum cenſuit, etſi ex Wetſtenio notaverit Codd. A. C. D. E. F. G. Griesbachius. Tanta vis veritatis eſt. Sed alibi tamen, vel ex uno, aut paucis iſtorum Codicum, contra reliquos omnes mutavit contextum. In Clemente autem notandum eſt, quod poſt hunc verſum ſubiungit vulgarium editionum 16, 25. ſeqq. noſtrae 14, 27. ſeqq. Verum ille ſaepius loca disiuncta invicem iungit. Centum ac pluribus exemplis id demonſtrabitur in mea variarum lectionum ex Patribus editione.

κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστῆτε
αὐτῇ, ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζῃ πράγματι· καὶ
γὰρ αὕτη προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ
αὐτοῦ ἐμοῦ. ἀσπάσασθε πρίσκιλλαν καὶ 3.
ἀκύλαν, τοὺς συνεργούς μου ἐν χριστῷ
ἰησοῦ. οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν 4.
ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν· οἷς οὐκ ἐγὼ
μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλη-
σίαι τῶν ἐθνῶν. καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐ- 5.
τῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε ἐπαίνετον τὸν
ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς
ἀχαΐας εἰς χριστόν. ἀσπάσασθε μαριάμ, 6.
ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς. ἀσπά- 7.
σασθε

XVI, 3. πρίσκιλλαν] πρίσκαν. D. Theodoret. 157. πρίσκιλλαν ἢ πρίσκαν. ἀμφότερα γάρ ἐστιν εὑρεῖν ἐν τοῖς βιβλίοις. Scilicet in diverſis locis. Nam ipſe hic videtur inveniſſe πρίσκιλλαν. Tamen p. 294. diſerte monet, hic legi πρίσκαν. Forte autem permutavit 2 Tim. 4, 19. Chryſ. vulgatum non ſolum IX, 741. ſed et XII, 352. 353. et alibi.

συνεργοὺς] συλλειτουργούς. E. Chryſ. IX, 740. a. etiam in Codd. Moſqq. 3. 8.

5 ἐπαίνετον] Multi Codd. ἐπαινετὸν, neglecta regula grammaticorum.

ἀχαΐας] ἀσίας. E. Ter vulgatum Chryſ. IX, 744. 746. a. b. Iſtud eſt apud Damaſc. II, 58. Praeter alios Euthym. MS. etiam habet ἀχαΐας, et in ſchol. repetit.

6. εἰς ἡμᾶς] εἰς ὑμᾶς. E. Codd. Chryſ. inter ſe diſſentiunt. Immo edita etiam diſſentiunt. IX, 746. b. d.

σασθε ἀνδρόνικον καὶ ἰουνίαν, τοὺς συγγενεῖς
μου, καὶ συναιχμαλώτους μου· οἵτινές εἰ-
σιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ
8. ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν χριστῷ. ἀσπάσασθε
ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ.
9. ἀσπάσασθε οὐρβανὸν, τὸν συνεργὸν ἡμῶν
ἐν χριστῷ, καὶ στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου.
10. ἀσπάσασθε ἀπελλῆν, τὸν δόκιμον ἐν
χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν ἀριστοβού-
11. λου. ἀσπάσασθε * ἡρωδίωνα, τὸν συγγενῆ
μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν ναρκίσσου,
12. τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε τρύ-
φαιναν καὶ τρυφῶσαν, τὰς κοπιώσας ἐν
κυρίῳ. ἀσπάσασθε περσίδα τὴν ἀγαπητὴν,
13. ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. ἀσπά-
σασθε ῥοῦφον, τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ, καὶ
14. τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. ἀσπάσασθε
ἀσύγκριτον, φλέγοντα, ἑρμᾶν, πατρόβαν,
ἑρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.
15. ἀσπάσασθε φιλόλογον καὶ ἰουλίαν, νηρέα
καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ ὀλυμπᾶν,
καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους.
16. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ χριστοῦ.

[Τέλος.]

11. ἡροδίωνα] ἡρωδίωνα.

14. ἑρμᾶν] apud Damaſc. II, 59. in marg. traditur: αὐτός ἐστιν ἑρμᾶς, ὁ τὸ βιβλίον τὸ ἐπίγραφον Ποιμὴν συντάξας.

Τέλος τῆς παρασκευῆς.

[Τέλος.] [Ἀρχή.] παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, 17. ΜΖ.
ἀδελφοὶ, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ
τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδαχὴν, ἣν ὑμεῖς
ἐμάθετε, ποιοῦντας· καὶ ἐκκλίνατε ἀπ᾽
ἀυτῶν. ὁι γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν, 18.
ἰησοῦ χριστῷ, ὀυ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυ-
τῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ
ἐυλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν
ἀκάκων. ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ ἐις πάν- 19.
τας ἀφίκετο. χαίρω ὀυν τὸ ἐφ᾽ ὑμῖν· θέλω
δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν ἐιναι ἐις τὸ ἀγαθὸν,
ἀκεραίους δὲ ἐις τὸ κακόν. ὁ δὲ θεὸς 20.
τῆς ἐιρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ
τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ
κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεθ᾽ ὑμῶν. *
ἀσπάζονται ὑμᾶς τιμόθεος, ὁ συνεργός μου, 21.
καὶ λούκιος καὶ ἰάσων καὶ σωσίπατρος, ὁι
συγγενεῖς μου. ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ 22.
τέρτιος, ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ.
ἀσπάζεται ὑμᾶς γάϊος, ὁ ξένος μου καὶ 23.
τῆς ἐκκλησίας ὅλης. ἀσπάζεται ὑμᾶς 24.
ἔραστος, ὁ ὀικονόμος τῆς πόλεως, καὶ κούαρ-
τος, ὁ ἀδελφός. ἡ χάρις τοῦ κυρίου 25.
ἡμῶν,

XVI, 17. ΜΖ. τῇ β. τῆς ς. ἑβδ. ἀδελφοὶ, παρακαλῶ ὑμᾶς σκοπεῖν.

19. θέλω — σοφοὺς] Basil. III, 627. βούλομαι δὲ πάντας ὑμᾶς φρονίμους.

20. μεθ᾽ ὑμῶν· ἀμὴν] ἀμήν. —.

ἡμῶν, ἰησοῦ χριστοῦ, μετὰ πάντων ὑμῶν.
ἀμήν. * [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

πρὸς ῥωμαίους. ἐγράφη ἀπὸ κορίνθου
διὰ Φοίβης, τῆς διακόνου τῆς ἐν κεγ-
χρεαῖς ἐκκλησίας. ϛίχων Ϡ κ.

25. μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.] Hic omnes mei terminant epiſtolam. Vide ſupra ad 14, 23. Damaſcenus, et hic, et ſupra iſtos tres verſus exhibet. Interpretationem vero, quae tamen ex Chryſoſtomo decerpta eſt, hic in fine adiecit contra Chryſoſtomum ac contra Codices omnino omnes, qui commentarios, ſcholia aut catenas habent. Qui aliquando Codicem Damaſc. Pariſinum inſpexerint, definient, utrum id culpa Codicis, an editoris, ut ego credo, acciderit. Moſqenſis Codex Damaſc. g. deficit ab Rom. 10, 18. ad 1 Cor. 6, 13.

Ἡ

Πρὸς Κορινθίους πρώτη Ἐπιστολή.

Περὶ πλειόνων καὶ διαφόρων ἡ ἐπιστολὴ διόρθωσιν ἔχει τῶν κορινθίοις ἡμαρτημένων.

[Ἀρχή.] Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος ἰησοῦ I, 1. A.
χριστοῦ, διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ σωσθέ-
νης ὁ ἀδελφός· τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, 2.
τῇ οὔσῃ ἐν κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν χριστῷ
ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπι-
καλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἰησοῦ
χριστοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε καὶ
ἡμῶν. [Ἀρχή.] χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη 3. B.
ἀπὸ θεοῦ, πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ.

I, 1. A. τῇ γ. τῆς ς. ἑβδ. παῦλος κλητὸς ἀπόστολος.

I, 3. B. σαββάτῳ ια. ἀδελφοί, χάρις ὑμῖν.

I, 1. Initium negligentius notat Cyrill. V, d. 60. Priores versus bis habet Damasc. II, 61. cum magna confusione, diserte tamen explicat κλητός. κλητὸς omittit Ath. II, 11.

4. χριστοῦ. εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε
περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ, τῇ
5. δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ· ὅτι ἐν
παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ
6. λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει· καθὼς τὸ μαρ-
τύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν.
7. ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρί-
σματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν
8. τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἰησοῦ χριστοῦ. ὃς καὶ
βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἰησοῦ χριστοῦ.
9. πιστὸς ὁ θεὸς, δι᾽ οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν
τοῦ

4. εὐχαριστῶ ad verſ. 5. γνώσει] Sine varietate Cyrill. I, g. 232. Sic, ſed omiſſo τοῦ θεοῦ, et poſt λόγῳ, addito, καὶ πάσῃ σοφίᾳ, idque etiam repetit. IV, 1072. εὐχαριστῶ — χρ. ἰησοῦ, ſine varietate. V, a. 115. Negligenter IV, 794. μου περὶ πάντων ὑμῶν ἐπὶ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ χάριτι Τοῦ θεοῦ ex meis unus Aug. 6. Oecumenii, ſi ita appellare licet, omittit. v. Griesb.

5. Cyrill. III, 866. πεπλουτισμένοι τε, καθ᾽ ἅ φησιν ὁ μακάριος παῦλος, ἐν παντὶ λόγῳ, καὶ ἐν πάσῃ γνώσει, καὶ ἐν πάσῃ σοφίᾳ. Ergo, ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ut modo notavi, *bis*. Si hic iam accederent Codices *ſterquiliniarii*. — Quid ergo iſtud *bis* apud Cyrillum valet contra codices probos? — Nihil. — Addo Chryſ. II, 330 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτ. — γνώσει. III, 136. εὐχαριστῶ — μου ἐπὶ τῇ — ἐν αὐτῷ, ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑσ. — χαρίσμ. Sed idem X, 8. 9. nihil addit, nihil omittit, uti nec probi Codices. Singulis in locis ita contra diſputare, non eſt noſtri conſilii, tametſi loca Patrum in promtu ſunt.

τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἰησοῦ χριστοῦ, τοῦ κυρίου
Τέλος τῆς γ. καὶ τοῦ σαββάτου. ἡμῶν. [Τέλος.]

Α. μετὰ τὸ προοίμιον, περὶ τοῦ μὴ διχονοεῖν πρὸς ἀλλήλους ἐκ φιλοδοξίας τῆς ἐπὶ σοφίᾳ ἀνθρωπίνῃ. ἐν ᾧ, περὶ θείας σοφίας. περὶ λειτουργιῶν. περὶ τοῦ μὴ κρίνειν διδασκάλους. περὶ τοῦ μὴ ἐπαίρεσθαι.

[Ἀρχή.] παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, 10. Γ.
διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἰησοῦ
χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ
μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρ-
τισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ
γνώμῃ. ἐδηλάθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, 11.
ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν χλόης, ὅτι ἔριδες
ἐν ὑμῖν εἰσι. λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος 12.
ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μέν εἰμι παύλου, ἐγὼ δὲ
ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ κηφᾶ, ἐγὼ δὲ χριστοῦ.
μεμέρισται ὁ χριστός; μὴ παῦλος ἐσταυρώθη 13.
ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα παύλου
ἐβαπτίσθητε; εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, ὅτι 14.
οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ κρίσπον καὶ
γάϊον· ἵνα μή τις εἴπῃ, ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν 15.
ὄνομα ἐβάπτισα. ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν 16.
στεφανᾶ

I, 10. Γ. κυριακῇ η. [ἔν τισι, σεπτεμβρίου ια. εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν τιμίων ξύλων. καὶ τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ εἰς τὴν γ. ὥραν.] ἀδελφοί, παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τοῦ ὀνόματος.

15. ἐβάπτισα] ἐβαπτίσθητε E. Chryſ. X, 18. b. in edito et in Codd. Moſqq. 2. 7. Ita ſolus infimus meorum 13. Sed nec Theophylacti Codices accedunt.

ϛεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα, εἴ τινα ἄλ-
17. λον ἐβάπτισα. οὐ γὰρ ἀπέϛειλέ με χρι-
ϛὸς βαπτίζειν, ἀλλ᾽ εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ
ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ ϛαυρὸς
Δ. 18. τοῦ χριϛοῦ. [Ἀρχή.] ὁ λόγος γὰρ ὁ
τοῦ ϛαυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία
ἐϛὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ
19. ἐϛι. [Τέλος.] γέγραπται γάρ· ἀπολῶ Τέλος τῆς κυριακῆς.
τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν
20. τῶν συνετῶν ἀθετήσω. ποῦ σοφός; ποῦ
γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος
τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν
21. τοῦ κόσμου τούτου; ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ
σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς
σοφίας τὸν θεὸν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ
τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς
22. πιϛεύοντας. ἐπειδὴ καὶ ἰουδαῖοι σημεῖον
αἰτοῦ-

I, 18. Δ. τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ καὶ εἰς τὴν ὕψωσιν· ἀδελφοὶ, ὁ λόγος ὁ τοῦ ϛαυροῦ.

cedunt. Solus Damafcenus editus. Wetftenius ex G. notavit, ἐβαπτίσθη. Falfo. Habet enim ἐβάπτεισα (Sic. et mox:) βεβάπτικα δέ. Unde ergo Codices fcurriles, nimirum A. C. ac ceteri apud Wetft. et Birch. h. l. corrupti funt? Nonne ex Chryfoftomo?

22. σημεῖον] σημεῖα. E. Rectius quidem, ut multoties dixi. Chryfoftomus hoc rurfus inuexit X, 26. II, 495. XII, 399. Cyrill. V, a. 775. Si ergo centum Patres Graeci hic Graece locuti effent, quid efficeretur? Audiendos effe Graecos Pauli melio-

αἰτοῦσι, καὶ ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσι·
ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν χριστὸν ἐσταυρωμένον, 23.
ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἕλλησι δὲ μωρίαν·
αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, ἰουδαίοις τε καὶ ἕλ- 24.
λησι, χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν.
Τέλος τῆς ὑψώσεως. [Τέλος.] ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ, σοφώ- 25.
τερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί· καὶ τὸ ἀσθενὲς
τοῦ θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί.
[Ἀρχή.] βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, 26. E.
ἀδελφοὶ, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα,

ὀυ

I, 26. E. σαββάτῳ ιβ. καὶ σαββάτῳ μετὰ τὴν ὕψωσιν· ἀδελφοὶ, βλέπετε τὴν κλῆσιν.

meliores Codices. Sed prius consulamus Cyrillum V, d. 61. Atqui ibi est σημεῖον. Ex meis Codd. soli Theophylacti i et 8. ita habent. Contra sunt Theophyl. d. Mosq. f. Lipsiensis, Oxonienses, Venetus. Hic de nullo religionis decreto sermo est. Ergo haec crisis transferri potest ad loca similia, ubi ἐμπαῖκται νεωτερικοὶ κακουργοῦσι.

23. ἕλλησι] ἔθνεσι. E. Alibi in N. T. ἕλληνες sunt Christiani ex gentilibus. Hoc loco intelliguntur gentiles in genere, maximeque Graeci. Ergo aliqui substituerunt ἔθνεσι. Chrys. X, 26. vulgatum, sed Mosqq. Codd. eius hic inter se dissentiunt. Idem II, 264. ἔθνεσιν habet. Sic et Cyrill. V, b. 390. A se ipso dissentit Theodoret. v. pag. 171. nota 8. Sensum ergo expresserunt non nulli, idque fere extra nexum versus 22. et 24. Ἕλληνες, quod legitur vers. 22. et 24. id hoc etiam versu vindicat. Mei Codices omnino omnes ἕλλησιν habent. Vide etiam Birch. Rursus ergo hic corrupti sunt Cod. Wetst. A. B. C. D. E. F. G.

ὀυ πολλοὶ δυνατοὶ, ὀυ πολλοὶ ἐυγενεῖς·
27. ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ
θεὸς, ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ, καὶ
τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξεξέλατο ὁ θεὸς,
28. ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά· καὶ τὰ
ἀγενῆ τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ἐξουθενημένα
ἐξελέξατο ὁ θεὸς, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα
29. τὰ ὄντα καταργήσῃ· ὅπως μὴ καυχή-
σηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον * τοῦ θεοῦ.
30. [Τέλος.] ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν χρι- Τέλος τοῦ
στῷ ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, σαββάτου.
δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρω-
31. σις· ἵνα, καθὼς γέγραπται· ὁ καυχώ-
II, 1. μενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω. Κἀγὼ ἐλ-
θὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἦλθον ὀυ καθ'
ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, καταγγέλλων
2. ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. ὀυ γὰρ
ἔκρινα

27. τοὺς σοφοὺς καταισχήνῃ] καταισχύνῃ τοὺς σοφούς. E. Ad similitudinem καταισχ. τὰ ἰσχυρὰ Chryf. et ex eo aliqui Codices. Item Bafil. I, 542.

29. ἐνώπιον ἀυτοῦ] ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Maximo confenfu Codd. Tamen Euthym. 20. in textu et in fcholio ἀυτοῦ. Lectionaria bis habent τοῦ θεοῦ, tam in lectione media, quam in fine.

30. ἐγενήθη — δικαιοσύνη τε καὶ] ἐγένετο ἡμῖν δικαιοσύνη καί. Ath. I, 469.

II, 1. μαρτύριον] μυστήριον nullus bonus Codex habet. ἐυαγγέλιον Theodoret. Diferte μαρτύριον Chryf. X, 43. c. ὀυκ ἐιπε, τὸ κήρυγμα, ἀλλὰ τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. Oecum I, 430. d. Euthym. μαρτύριον

ἔκρινα τοῦ εἰδέναι τὶ ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν
Τέλος τῆς μεγάλης ε. χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. [Τέλος.]
καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν 3.
τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς· καὶ ὁ 4.
λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πει-
θοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν
ἀπο-

τύριον δὲ προσηγόρευσε τὸ κήρυγμα, ὡς μαρτυροῦν περὶ τοῦ χριστοῦ, ἢ καὶ, ὡς ἔλεγχον τὴν πλάνην. v. Cyrill. V, d. 61. Chryſ. II, 495. b. III, 137. a. Unde vero iſti ſcarabaei, nimirum Wetſt. A. C. G. eruerunt μυστήριον; Tamen ex Chryſoſtomo I, 740. a. coll. 739. e. καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ.

2. τοῦ εἰδέναι] τοῦ — E. Meorum nullus omittit. Solus infimus 13. habet, τι εἰδέναι, omiſſo mox τι, ut Cyrill. III, 429. V, a. 289. 695. V, d. 22. quae eſt lectio facillima. Τὸ poterat abeſſe. Ergo omiſerunt. Theodoret. bis habet 174. 576. Cyrill. V, d. 61. ἔκρινα εἰδέναι τι. Chryſoſt. X, 42. 43. vulgatum, ſed II, 495. τι εἰδέναι.

4. ὁ γὰρ λόγος ἡμῶν καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν — πειθοῖς, Ath. II, 47.

πειθοῖς ἀνθρωπίνης] ἐν πειθοῖς, nec tamen ex hoc loco, notatur in libello grammatico, qui vulgo Baſilio tribuitur p. 2. Legitur iſte libellus in edit. Iunt. 1515. poſt Apollonium Alexandrinum. Eam tamen editionem non ad manus nunc habeo. Pro dativo pluralis, a πειθὼ, accepit etiam Euthym. MS. Explicat enim, πιθανότησιν. Habet enim: οὐκ ἐν πιθανότησιν, ἤγουν ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις. Ergo ἀνθρ. σοφ. λόγοις accepit pro ἐπεξηγήσει. Ita apud eundem Euthym. legendum in interpretatione ad Oſeam p. 13. edit. Venet. quanquam ibi vitioſe editum eſt, ἐν πειθοῖς.

5. ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως. ἵνα ἡ
πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ'
3. 6. ἐν δυνάμει θεοῦ. [Ἀρχή.] σοφίαν δὲ
λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ ου

II, 6. 3. *σαββάτῳ ιγ. καὶ σαββάτῳ πρὸ τῆς ὑψώσεως. [ἔν τισι, σεπτεμβρίου ι. εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν ἁγίων ξύλων.] ἀδελφοὶ, σοφίαν λαλοῦμεν.*

θοῖς. Antecedit enim: *ουκ ἐν σοφίᾳ — ου δὲ ἐν λογισμοῖς.* Ἐν *πειθοῖς* non est Graecum, sed *ἐυπειθέσιν*. Πειθὸς non est in usu. *Πειθοῖς ἀνθρωπίνης*, servant omnes mei, unus tamen 13. omittit *λόγοις*, quod per se non absurdum est. Chrys. X, 44. d. e. vulgatum habet. sed duo eius Codd. Mosqq. omittunt *ἀνθρωπίνης*, ut Theodoret. in uno Codice. v. edit. Noesselt. et Cyrill. V, a. 356. 377. 675. Verum 694. *ἐν πειθοῖσ σοφίας ἀνθρωπίνης λόγοις*, et V, d. 20. *ἐν πειθοῖ σοφίας ἀνθρωπίνοις λόγοις.* Sed ad Chrysostomum revertamur. Is ergo rursus vulgatum habet IX, 92. e. sed II, 495. *ἐν πειθανοῖς* (loco, *πιθανοῖς.*) *σοφίας λόγοις.* I, 740. *ἐν πειθανοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις.* Orig. I, 163. III, 308. IV, 11. *ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις.* Vulgatum I, 377. 630. (hic tamen memoratur etiam *πειθοῖ.*) III, 635. *ἐν πειθοῖ σοφίας λόγων.* Sigma in *πειθοῖς* facile ante alterum sigma omittebatur. Forte ita etiam corrigebatur ad similitudinem *ἀποδείξει.* Ath. I, 956. *μὴ ἐν πειθοῖ σοφίας ἀνθρωπίνης.* Qui ergo certus esse vult de lectione in locis dubiis, is accedat Patres et Codices ex eis interpolatos, hoc est, ut nunc loquuntur, *recensiones sterquiliniarias.*

6. ad 8.] Haec negligentius, multis omissis, laudat Basil. I, 562. accuratius II, 99.

τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ
αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων. ἀλλὰ 7.
λαλοῦμεν σοφίαν θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν
ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ
τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν· ἣν οὐδεὶς 8.
τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν·
εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς
δόξης ἐσταύρωσαν. ἀλλὰ καθὼς γέγρα- 9. Z.
πται· [Ἀρχή.] ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ
οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου
οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγα-
Τέλος τῶν β. πῶσιν αὐτόν. [Τέλος.] ἡμῖν δὲ ὁ θεὸς 10.
σαββάτων. ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ· τὸ
γὰρ

II, 9. Z. τῇ δ. τῆς ς. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε.

7. σοφίαν θεοῦ] θεοῦ σοφίαν. E. Ita etiam in Codd. et in edit. Chryſ. X, 49. 50. θεοῦ prorſus omittit 52. c. et III, 470. c. Poterat vero abeſſe, quod mox eſt, ἣν προώρισεν ὁ θεός. Cyrill. V, a. 697. θεοῦ σοφίαν. Sic et V, d. 24. 61. Contra Chryſoſtomum ſunt adeo Codices Theophylacti, etſi non omnes, tamen. d. i. et Oecum. 6. n. et Euth. 20. Ath. II, 378. ἀλλὰ ζητοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν οὐδεὶς κ. τ. λ. Ita haud dubie Athanaſius legebat in ſua *Griesbachiano - Alexandrina recenſione.*

9. Hunc verſum non ſolum cum varietate, ſed et cum appendice laudat Clem. Alex. 60. b. Sed nemo iſta probabit. Variat etiam Baſil. I, 173.

10. ὁ θεὸς ἀπεκάλυψεν] ἀπεκάλυψεν ὁ θεός. E. Vulg. Chryſ. X, 54. III, 470. ἀπεκ. ὁ θεός. Cyrill. IV, 828.

γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη
11. τοῦ θεοῦ. τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ
τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀν-
θρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ
θεοῦ οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ
θεοῦ.

828. V, a. 334. 385. Ath. II, 416. δὲ καὶ θεός. Multi mirabuntur, cur Griesb. ediderit verſ. 7. θεοῦ σοφίαν, et verſ. 10. ἀπεκάλυψεν ὁ θεός, cum parum interſit, etiamſi vulgaris ordo ſeruetur. Id Griesb. ipſe non ignorabat. Sed cupiebat fulcire auctoritatem Codd. Wetſt. A. C. D. E. F. G. ut eos, tanquam latrones, a latere haberet in aliis locis. A Birchianis Codd. parum habet praeſidii hoc capite, cum plerique cum meis conſentiant.

11. et 12. Deſunt in Codd. Moſqq. Chryſ. 2. et 7. ubi tamen hanc epiſtolam data opera interpretatur. v. P. Verum haec multoties alibi laudat, ut VIII, 131. 232. XII, 170. VI, 196. I, 374. 481. 484. X, 265. Neque vero hic eſt ſolus locus, in quo Chryſ. quaedam etiam tum, cum data opera interpretatur, omittit. Laudat haec praeterea Cyrill. V, a. 334. 628. IV, 42. 837. 925. Damaſc. II, 296. Baſil. cum varietate I, 226. 276. 314. 319. III, 35. accuratius I, 310. II, 584.

11. ἀνθρώπου τὸ] κατοικοῦν addit Ath. I, 552. et mox, πν. τοῦ θεοῦ τὸ ἐν αὐτῷ. Alibi tamen eundem locum laudans, omittit. Idem etiam 702. loco οὐδεὶς οἶδεν, habet οὐδεὶς ἔγνωκεν. Vide mox.

οὐδεὶς οἶδεν] οὐδεὶς ἔγνωκεν. E. Baſil. ll. ll. ἔγνω et ἔγνωκε. Ath. II, 416. omittit, τὸ ἐν αὐτῷ, habetque, οὐδεὶς ἔγνω, εἰ μὴ τό. 178. habet: οὐδεὶς ἀνθρώπων οἶδε τά, ſervatque, τὸ ἐν αὐτῷ — οὐδεὶς ἔγνω. Ibidem addit poſt verſ. 11. ex verſu 10. τὸ γὰρ πνεῦμα. Ex Athanaſio ergo diſcitur, quae ſit *recenſio Alexandrina*.

θεοῦ. ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου 12.
ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ
θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρι-
σθέντα ἡμῖν. ἃ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν 13.
διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ᾽
ἐν διδακτοῖς πνεύματος ἁγίου· πνευματι-
κοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες. ψυχικὸς 14.
δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύμα-
τος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι, καὶ
οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνα-
κρίνεται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν 15.
πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ᾽ οὐδενὸς ἀνακρίνεται.
τίς

12. Appendix, quam memoravi in P. eſt Theophylacti. v. edit. Lond. 180. ad hunc verſum. Baſil. I, 271. ſemel, ὑμεῖς — ἐλάβετε.

χαρισθέντα ἡμῖν] ὑμῖν eſt vitium edit. Gregor. Ath. II, 18. εἴδωμεν — χαρ. ἡμῖν.

13. ἁγίου] — E.

14. ψυχικὸς] Hoc non ſolum interpretatur Chryſ. X, 56. ſed et VI, 188. e. Baſil. II, 205. σαρκικὸς γὰρ οὐ δέχ. Ath. I, 740. transponit verſum 14, et 15.

τοῦ θεοῦ] — E. Chryſ. X, 56. a. 57. c. VI, 188. VII, 287. XI, 17. v. P. Servat cum aliis Cyrill. V, b. 110. IV. 556.

καὶ οὐ δύναται γνῶναι] ὅτι οὐκ οἶδεν. E. Chryſ. X, 57. e. etiam in Codd. Moſqq. 2. 7.

15. μὲν] + τὰ. E. Chryſ. X, 57. e. II, 107. Sic, omiſſo μὲν, Damaſc. II, 398. ſed 68. vulgatum.

πάντα] πάντας. E. Theodoret. qui in ſchol. habet ἑτέρους. p. 178. ubi v. Noeſſelt.

16. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει
αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν χριστοῦ ἔχομεν.
III, 1. Καὶ ἐγὼ, ἀδελφοὶ, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι
ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς,
2. ὡς νηπίοις ἐν χριστῷ. γάλα ὑμᾶς ἐπότι-
σα, καὶ οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἠδύνασθε·
ἀλλ'

III, 1. καὶ ἐγὼ] κἀγὼ t κἀγὼ δέ. E. Chryf. X, 65. a. b.

λαλῆσαι ὑμῖν] ὑμῖν λαλῆσαι. D.

σαρκικοῖς] σαρκίνοις. E. Griesbachius hic p. 45. rurfus edidit σαρκινοῖς, ut Rom. 7, 14. σαρκινός εἰμι. Ad priorem locum de σαρκικὸς et σάρκινος monui. Orig. III, 479. σαρκίνοις. Vide tamen ibi Huet. Ad hunc Apoftoli locum autem ibi nugacilfimus Origenes delatus eft verbis Matthaei 14, 21. παιδίων καὶ γυναικῶν. Ergo de utrisque, ficuti ebrius in fomnio, philofophatur a pag. 478. §. 3. Iterum ibid. ad Matth. 19, 13. 15. παιδία, nugas fuas promens, exhibet σαρκίνοις. Ac tertio p. 663. Bafil. I, 216. verfu 3. exhibet σαρκικοί.

ὡς νηπίοις] (καὶ) ὡς νηπίους, ut referatur ad ἐπότισα. E. Griesbachius ad hunc verfum laudat etiam Clem. Alex. Sed eum haud dubie non legit. Qui ergo Clementis vere puerilem et anilem interpretationem vult cognofcere, legat p. 98. totum locum. Noto hic folum: γάλα ὑμᾶς ἐπότισα ἐν χριστῷ· (iam de fuo addit: καὶ διαστήσαντες ὀλίγον, ἐπαγάγωμεν, ergo poft, ἐν χριστῷ, fpiritus ducendus, ac deinde addendum.) ὡς νηπίους. Apud Chryf. X, 65. a. eft quidem ὡς νηπ. ἐν χριστῷ, fed 66. d. prorfus praetermittitur. Legitur tamen I, 486. b.

2. καὶ οὐ βρῶμα] καὶ — D. καὶ redundare videbatur.
Nemo

ἀλλʼ οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε. ἔτι γὰρ 3.
σαρκικοί ἐςε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ
ἔρις καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐςε, καὶ
κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; ὅταν γὰρ 4.
λέγῃ τίς· ἐγὼ μὲν εἰμι παύλου· ἕτερος δὲ
ἐγὼ ἀπολλώ· οὐχὶ σαρκικοί ἐςε; τίς οὖν 5.
ἐςι παῦλος, τίς δὲ ἀπολλὼς, ἀλλʼ ἢ διά-
κονοι, διʼ ὧν ἐπιςεύσατε, καὶ ἑκάςῳ, ὡς ὁ
κύριος ἔδωκεν; ἐγὼ ἐφύτευσα, ἀπολλὼς 6.
ἐπότισεν· ἀλλʼ ὁ θεὸς ηὔξανεν. ὥςε οὔτε 7.
ὁ φυτεύων ἐςί τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλʼ ὁ
αὐξάνων θεός. ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτί- 8.
ζων ἕν εἰσιν· ἕκαςος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν
λήψεται

Nemo ergo id addiderit, ſed potius omiſerit. v. Birch. Ex meis tres omittunt, in his unus Theophylacti. Chryſ. omittit X, 66. VIII, 142. a. 173. XI, 68. XII, 87. Habet X. 65. Cyrill. I, g. 279. habet. Omittit II, 843. 913. Ath. I, 887. Euthym. 20. explicat: ἔθρεψα, δηλονότι. Scilicet, quia non dicitur, ποτίζειν βρῶμα.

οὔτε] οὐδέ. E. Manifeſta correctio, quam Graeci plures habent, ut Chryſoſt. et alii. Plerique ac praeſtantiſſimi Codices retinent οὔτε.

4. ἕτερος δὲ ἐγὼ] ἐγὼ δέ. E. Chryſ. X, 67. e. Sic et Wetſt. A.

5. ἀλλʼ ἢ] — E. Damaſc. omittit. Ex meis nullus omittit. Chryſ. X, 68. b. ἐπήγαγεν· ἀλλʼ ἢ διάκονοι. Sed VII, 704. τίς γάρ ἐςι παῦλος; τίς δὲ ἀπολλώ; τίς δὲ κηφᾶς; οὐχὶ διάκονοι. Tamen hic Montf. ex MSS. notat, ἀλλʼ ἤ.

6. ηὔξανε] ηὔξε. E. Chryſ. X, 68. ſed vulg. 37.

λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.
H. 9. [Ἀρχή.] θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ
10. γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. κατὰ τὴν
χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σο-
φὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος
δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος δὲ βλεπέτω, πῶς
11. ἐποικοδομεῖ. θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς
δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν
12. ἰησοῦς * χριστός. εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ
ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον, χρυσὸν, ἄργυ-
ρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλά-
13. μην· ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται·
ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκα-
λύπτεται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι,
14. τὸ πῦρ δοκιμάσει. εἴ τινος τὸ ἔργον μένει,
ὃ

III, 9. H. κυριακῇ θ. [ἐν τισιν ὀκτωβρίου κε τοῦ ἁγίου μαρκιανοῦ.] ἀδελφοὶ, θεοῦ ἐσμὲν συνεργοί.

9. γεώργιον] + ἐστε. E. Basil. I, 351. rectius 195.

10. τέθεικα] ἔθηκα. E. Chrys. X, 69. Vulgatum XI, 40.

11. ὁ χριστὸς] ὁ —. Sic et Basil. I, 486. II, 612. Ath. I, 428. qui tamen versum 10 et 11. transponit. Item Cyrill. V, a. 171. V, b. 163. Tamen V, c. 176. a. ὁ χριστός. Chrys. X, 70. a. ἰησοῦς χριστός. 76. a. χριστὸς ἰησοῦς.

12. χρυσὸν, ἄργυρον] χρυσίον, ἀργύριον. E. Ita Damasc. II, 71. Apud Basil. I, 487. variant Codd. Sed Cyrill. II, 852. εἰ γάρ τις, φησὶν, ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον, ξύλα, χόρτον, λίθους, καλάμην.

13. τὸ πῦρ] + αὐτό. E. Ita, sed dissentientibus Codd.,

ὃ ἐπῳκοδόμησε, μισθὸν λήψεται· εἴ τινος 15.
τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐ-
τὸς δὲ σωθήσεται, οὕτω δὲ ὡς διὰ πυρός.
οὐκ οἴδατε, ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ 16.
πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ τις 17.
τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον
ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν,
Τέλος τῆς κυριακῆς. οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. [Τέλος.] [Ἀρχή.] μη- 18. Θ.
δεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς
εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς
γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. ἡ γὰρ σοφία 19.
τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ θεῷ
ἐστι· γέγραπται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς
σοφοὺς

III, 18. Θ. τῇ ε. τῆς ς. ἑβδ. ἀδελφοί, μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω

Codd., Basil. III, 30. Ita et Ath. I, 428. II, 413. Item Chrys. X, 73. Theodoret. Sed vulgatum Cyrill. III, 767. Damasc. 71. 346. Codicum meorum nullus addit αὐτό. In Cod. SS. Synodi Mosq. num. CCIX. bis laudatur hic locus in scholiis ad Malach. 3, 2. 4, 1. Ibi semel additur, semel omittitur.

16. τοῦ θεοῦ] Ath. I, 704. addit: τὸ ἅγιον. Saepius tamen omittit.

17. εἴ τις] ὁ γάρ. Ath. II, 83. et mox: φθείρων, φθείρεται ὑπὸ τοῦ θεοῦ.

18. ἐξαπατάτω] + κενοῖς λόγοις E. Ex Ephes. 5, 6.

σοφὸς] φρόνιμος et σοφὸς Chrys. v. P. Eundem vide VII, 426. XI, 111. Ex hoc versu Ath. II, 86. laudat: ὁ θέλων σοφὸς γενέσθαι, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός

20. σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. καὶ
πάλιν· κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς
21. τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. ὥστε μηδεὶς
καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν
22. ἐστιν· εἴτε παῦλος, εἴτε ἀπολλὼς, εἴτε
κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ, εἴτε θάνα-
τος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα
23. ὑμῶν ἐστιν· ὑμεῖς δὲ, χριστοῦ· χριστὸς δὲ,
I. IV, 1. θεοῦ. [Τέλος.] Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω Τέλος τῆς ϛ.
ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας χριστοῦ, καὶ οἰκο-
2. νόμους μυστηρίων θεοῦ. ὃ δὲ λοιπὸν, ζητεῖ-
ται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑ-
3. ρεθῇ. ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν, ἵνα ὑφ᾽
ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας·
4. ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω. οὐδὲν γὰρ
ἐμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τούτῳ δεδι-
καίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, κύριός ἐστιν.
5. ὥστε [Ἀρχή.] μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε,
ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος· ὃς καὶ φωτίσει τὰ
κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς
βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος
γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

ταῦτα

IV, 1. I. σαββάτῳ ιδ. ἀδελφοὶ, οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος.

IV, 5. IA. τῇ παρασκευῇ τῆς ϛ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, μὴ πρὸ καιροῦ κρίνετε.

IV, 5. φωτίσει] Semel φανερώσει Chryf. VIII, 199. c. Lectio, quae cuique Graeco poterat venire in mentem. Negligenter laudat Ath. II, 2.

ταῦτα δὲ, ἀδελφοὶ, μετεσχημάτισα εἰς 6.
ἐμαυτὸν καὶ ἀπολλῶ, δἰ ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν
μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται φρονεῖν,
ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ
τοῦ ἑτέρου. τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ 7.
ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί
καυχᾶσαι, ὡς μὴ λαβών; ἤδη κεκορε- 8.
σμένοι ἐστὲ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν
ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύ-
σατε· ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσω-
Τέλος τῆς παρα-σκευῆς. μεν. [Τέλος.] δοκῶ γὰρ, ὅτι [Ἀρχή.] ὁ 9. IB.
θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέ-
δειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενή-
θημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώ-
ποις. ἡμεῖς μωροὶ διὰ χριστὸν, ὑμεῖς δὲ 10.
φρόνι-

IV, 9. IB. κυριακῇ ι. [ἐν τισι σεπτεμβρίου κα. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου κοδράτου τοῦ ἐν μαγνησίᾳ καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους ἁγίους. ἐν ἄλλοις· ἰουνίου λ. τῶν ἁγίων ἀποστόλων. ἐν ἄλλοις νοεμβρίου λ. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἀνδρέου.] ἀδελφοὶ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους.

6. φυσιοῦσθε] Negligentius laudat Ath. I, 452. Codices haud contemnendi duplici negatione, μὴ φυσιοῦσθε. Poſtea tamen, ſeptem adhibitis Codicibus, id non inveni. Chryſ. vulgatum quidem exhibet, ſed μὴ addit III, 138. Damaſc. II, 628, ſed 74. φυσιῶσθε, absque μὴ, quod Montf. etiam notat ad Chryſ. X, 97. Id ipſe etiam in Cod. Moſq. 2. inveni. Scholiaſta Theocrit. ad Id. II, 3. verba: ὡς καταθύσομαι, ita habet: ἵνα καταθύσομαι· ὁριστικὸν, ἀντὶ ὑποτακτικοῦ, ὡς ἐν τῷ· ἵνα εἴδομεν ἄμφω. Ex Hom. Il. α. 363. Vide Galat. 4, 17.

φρόνιμοι ἐν χριςῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς
δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι.
11. ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν, καὶ
διψῶμεν, καὶ γυμνητεύομεν, καὶ κολαφι-
12. ζόμεθα, καὶ ἀςατοῦμεν· καὶ κοπιῶμεν,
ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμε-
νοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα·
13. βλασφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς περι-
καθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάν-
14. των περίψημα ἕως ἄρτι. οὐκ ἐντρέπων
ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου
15. ἀγαπητὰ νουθετῶ. ἐὰν γὰρ μυρίους παι-
δαγωγοὺς ἔχητε ἐν χριςῷ, ἀλλ' οὐ πολ-
λοὺς πατέρας. ἐν γὰρ χριςῷ ἰησοῦ διὰ
τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.
16. παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε.
ΙΓ. 17. [Τέλος.] [Ἀρχή.] διὰ τοῦτο ἔπεμψα Τέλος τῆς
ὑμῖν κυριακῆς.

IV, 17. ΙΓ. σαββάτῳ ιε. ἀδελφοὶ, [διὰ τοῦτο] ἔπεμψα ὑμῖν.

13. βλασφημούμενοι] δυσφημούμενοι. E. Meorum nullus id habet. Sed nec Birch. notat. Ita tamen Damaſc. Arbitraria et mutatio a Graecis ficta. Sic Cyrill. III, 496 exhibet etiam Matth. 26, 65. Ergo etiam hic. v. IV, 899. Chryſoſt. ubique vulgatum. Etiam Orig. I, 257. f. II, 501. Sed δυσφημούμενοι I, 627. (ubi tamen notatur vulgatum, nota. d.) 728. Ex Origene ergo conſtat, quid probandum ſit.

14. νουθετῶ] νουθετῶν. E.

16. μου γίνεσθε] + καθὼς κἀγὼ χριςοῦ E. v. P. Ita et Ath. II, 83. ſed haec referenda erant ad 1 Cor. 11, 1.

ὑμῖν τιμόθεον, ὅς ἐϛι τέκνον μου ἀγαπη-
τὸν καὶ πιϛὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει
τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν χριϛῷ, καθὼς παν-
ταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. ὡς 18.
μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθη-
σάν τινες. ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς 19.
ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι
ὀυ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ
τὴν δύναμιν. ὀυ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία 20.
τοῦ θεοῦ, ἀλλ᾽ ἐν δυνάμει.

B. κατὰ πορνῶν καὶ πορνείας καὶ τῶν τούτοις κοινωνούντων.

τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, 21.
ἢ ἐν ἀγάπῃ, πνεύματί τε πρᾳότητος;
Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύ- V, 1.
τη πορνεία, ἥτις ὀυδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὀνο-
μάζεται, ὥϛε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς
ἔχειν.

20. τοῦ θεοῦ] τῶν ὀυρανῶν. E.

V, 1. ὀνομάζεται] — E. Servant mei omnes. v. Birch: Chryſoſtomus id etiam urget X, 125. a. b. Recitat etiam a verſ. 1—5. I, 777. II, 282. III, 536. ἥτις ad ὀνομάζονται omittit Cyrill. III, 268. Ὀνομάζεται omittit Orig. ſcilicet in interpretatione Latina II, 301. 482. III. 280. Ergo vulgata Latina laudatur pro vulgata Latina. Griesbachius Origenem refert ad *recenſionem* Alexandrinam, Semlerus ad occidentalem. Hoc ſaltem verum, Origenem ſaepe numero pugnare pro Vulgata et Vulgatam pro Origene. Etenim Origenes et Hieronymus eodem ſpiritu critico ſufflati erant. Inter-

2. ἔχειν. καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστὲ, καὶ
οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἐξαρθῇ ἐκ
μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας;
3. ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν
δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα, ὡς παρὼν,
4. τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον, ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ,
συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύμα-
τος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
5. χριστοῦ, παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σα-
τανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦ-
μα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἰησοῦ.

[Τέλος.]

terpolatores hoc loco fortasse dubitarunt de veritate sententiae. Verum Paulus ita dixit, quod ista exempla vel inter gentiles rara fuerunt. Accedit, quod, sublato ὀνομάζεται, tamen intelligendum est, ἀκούεται. Ergo eodem redit. Basil. II, 607. loco ἀκούεται, habet etiam ὀνομάζεται. Corruptio ex Graecitate.

2. ἐξαρθῇ] ἀρθῇ. E. Ita ex meis solus infimus 13. Vulgatum cum aliis Basil. II, 221. 372. 518. 668. Ceterum *verbo composito* hic non erat opus. ἐξαρθῇ tamen urget Chrys. X, 126. c. Saepius hunc locum repetit II, 283. III, 536. VIII, 335. Eodem modo 6, 14. a non nullis neglectum est ἐξ, in ἐξεγερεῖ.

ποιήσας] πράξας. E.

3. μὲν γὰρ] — E. Servat Chrysostomus etiam XI, 323.

4. De distinctione huius versus monet Chrys. X, 127. a. Oecum. I, 457. d. Posterius ἡμῶν et χριστοῦ abest apud Basil. II, 470. III, 58.

Τέλος τοῦ σαββάτου.

[Τέλος.] οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. 6.
οὐκ οἴδατε, ὅτι [Ἀρχή.] μικρὰ ζύμη ὅλον
τὸ φύραμα ζυμοῖ; ἐκκαθάρατε οὖν τὴν 7.
παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα,
καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα
ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν * ἐτύθη, χριστός. ὥστε 8.
ἑορτάζω-

V, 6. ΙΔ. τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ εἰς τὸν ὄρθρον· ἀδελφοὶ, μικρὰ ζύμη ὅλον.

6. ζυμοῖ] δολοῖ. E. Mei et Birchiani nihil mutant. Vide omnino P. Apud Latiniſtas aliquos erat *deſipit.* Ex hoc deinde fecerunt *decipit* et *decepit.* Hoc rurſus alii ſcurrae reddiderunt δολοῖ, alii δηλεῖ. Utrumque proſus ineptum et abſurdum eſt. Latini accuſantur, ac ſi ex ζυμοῖ fecerint φθείρει. v. Wetſt. Griesb. Ego nullam idoneam cauſſam reperio, cur Latiniſtae reprehendantur, ſi ζυμοῖ reddiderint *corrumpit.* In Cod. Boerner. eſt ζυμοῖ, et in Latino, *fermentat.* ζυμοῖ repetit Chryſ. II, 283. XII, 285. Cyrill. I, a. 480. 542. IV, 365. Orig. III, 303. 309. Baſil. II, 372. 394. 422. Sed 668. diſſentientibus tamen Codicibus, eſt δολοῖ. v. Galat. 5, 9.

7. ἐκκαθάρατε οὖν] οὖν — E. Chryſ. X, 128. Imperite pro omiſſo οὖν laudatur etiam Clem. Alex. 471. Refert enim haec extra nexum et a principio. Ergo vel addere, vel omittere poterat. Rectius vero omiſit. Idem convenit in Chryſ. Miror, cur non etiam proximum ἐθύθη, ex Clem. p. 579. probarint. Servat οὖν Cyrill. I, a. 445. 585, III, 825. V, b. 249. Recte omittit V, b. 21.

ἐθύθη] ἐτύθη. Dum rurſus inſpicio Griesbachii editionem p. 48. invenio, ab eo in contextu ſervatum eſſe ἐθύθη. In interiore margine autem ἐτύθη oſtentat, Nonne ad manus erat Halenſis grammatica?

ἑορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν
ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύ-
μοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας. [Ὑπέρβα.]
ΙΕ. 9. [Ἀρχή.] ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ
10. συναναμίγνυσθαι πόρνοις. καὶ οὐ πάν-
τως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς
πλεονέκταις, ἢ ἅρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις·
ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελ-
11. θεῖν. νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν, μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος,

Ὑπέρβα εἰς τὴν πρὸς γαλάτας ἐπιστολὴν ἐν κεφαλαίῳ ι. χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν.

ἢ

V, 9. ΙΕ. τῇ θ. τῆς ζ. ἑβδ. ἀδελφοί, ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ.

8. ἀλλ' ἐν ἀζύμοις — ἀληθείας] — E. Ut aliorum atque omnes Codices meos mittam, tuetur haec Orig. IV, 402. e 175. II, 128. III, 220. 518. a. Basil. I, 401. v. Mill. De Praxapostolis, qui hic transeunt ad epist. ad Galatas vide priorem et hanc editionem meam.

9. ἐν τῇ ἐπιστολῇ] — E. Chrys. X, 134. d. Habet autem cum aliis Clem. Alex. 472. Basil. II, 458. Diserte haec interpretantur Theodoret. Theophyl. et Euthym. ita: ἐν τῇ παρούσῃ γὰρ ἐπιστολῇ πρὸ ὀλίγου ἔγραψεν, ἐξᾶραι τὴν παλαιὰν ζύμην, τὸν πεπορνευκότα, ὡς δεδήλωται, αἰνιττόμενος, δι' οὗ ἐδηλοῦτο, τὸ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις.

συναναμίγνυσθαι] Cyrillus, etsi Paulum nominatim laudet, tamen de suo, aut ex *recensione* Griesbachii Alexandrina, dedit, συναναπλέκεσθαι. I, a. 255. e.

10. ὀφείλετε] ὠφείλετε. E. Manifesta correctio ex ratione temporum. Euthym. ita accipit: εἰ καὶ τούτους φεύγειν μέλλετε, ὀφείλετε λοιπὸν ἐκ τῆς οἰκουμένης ἐξελθεῖν. πανταχοῦ γὰρ οἱ ἄπιστοι.

ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοίδορος, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρπαξ· τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. τί γάρ μοι καὶ τοὺς 12.
ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε;
τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς * κρινεῖ. καὶ * ἐξαρεῖτε 13.
τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

Γ. περὶ τοῦ μὴ δεῖσθαι δικῶν, καὶ ταῦτα ἐπὶ ἀπίστων, ἐν ᾧ, περὶ τοῦ μὴ πορνεύειν.

Τολμᾷ τὶς ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν VI, 1.
ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ

11. ἢ πόρνος] ἤ πόρνος. A. Chryſ. X, 134. 135. a. Utrumque explicat Theophyl. Apud Euthym. vitioſe legitur ἦν. In ſcholio enim eſt, ὑπάρχει. ἢ πόρνος habet Chryſ. VII, 349. ſed ter rurſus ἤ. XII, 233. b. c. ἤ Cyrill. I, a. 422. ἢ 510. Prius ἢ ſeu ἤ prorſus omittit. 505. Clem. Alex. 145. εἴ τις ἀδελφὸς λεγόμενος εὑρίσκοιτο πόρνος. Baſil. II, 458. 645. 658. 666. habet ἢ, ſed ἤ. 580. v. P.

13. κρίνει] κρινεῖ. Ita magno conſenſu Codd. Sed Orig. II, 702. f. κρίνει.

ἐξαρεῖτε] ἐξάρατε. E. In edit. Gregor. vitioſe eſt, ἐξαιρεῖτε. Ex Deut. 17, 7. hoc translatum cenſet Chryſ. X, 135. e. ἐξαρεῖτε habet etiam VIII, 335. d. ἐξάρατε Cyrill. I, a. 147. 480. et Baſil. II, 394. 467. Ath. I, 110.

VI, 1. τις] + ἐξ. E. De Chryſ. v. P. Idem I, 607. habet: τολμᾷ τις ἐξ ὑμῶν — ἐπὶ τῶν ἀπίστων. Sed XI, 232. τολμᾷ τις ὑμῶν πρὸς τὸν ἕτερον πρᾶγμα ἔχων κρ. — ἁγίων. ἐξ cum aliis omittit Baſil. II, 351.

2. ἐπὶ τῶν ἁγίων; οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ ἅγιοι
τὸν κόσμον κρινοῦσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται
ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων;
3. οὐκ οἴδατε, ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι
4. γε βιωτικά; βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια
ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκ-
5. κλησίᾳ, τούτους καθίζετε. πρὸς ἐντρο-
πὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ * ἔνι ἐν ὑμῖν
σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὃς δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ
6. μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; ἀλλὰ ἀδελ-
φὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ
7. ἀπίστων; ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα *
ὑμῖν ἐστιν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυ-
τῶν. διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί
8. οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλὰ ὑμεῖς
ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ ταῦτα ἀδελ-
9. φούς. ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι ἄδικοι βασιλείαν
θεοῦ

2. οὐκ οἴδατε] ἢ οὐκ οἴδατε. E. Chryſ. X, 137. Damaſc. Sed repugnant adeo Codd. Theophyl. Oecum. Euthym. Ex verſu 9. Infra etiam verſu 16. plures probi Codd. omittunt ἤ.

5. οὐκ ἔστιν] οὐκ ἔνι. Ath. III, 26. ἔστιν, omiſſo mox, οὐ δὲ εἷς, ac deinde κρίναι.

ἀνὰ μέσον] μεταξύ. E. Chryſ. X, 138. v. P.

7. ἐν ὑμῖν ἐστιν] ἐν —.

8. ἀλλὰ ὑμεῖς] ἀλλ' αὐτοί. E. v. P. Id poſtea in nullo inveni.

9. et 10. Negligenter notat Ath. II, 19. 232. 239. III, 28.

θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; μὴ πλανᾶσθε,
οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοι-
χοὶ, οὔτε μαλακοὶ, οὔτε ἀρσενοκοῖται,
* οὔτε πεονέκται, οὔτε κλέπται, οὔτε μέ- 10.
θυσοι, οὔτε λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες, βασι-
λείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. καὶ ταῦ- 11.
τά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ
ἡγιάσθητε, ἀλλ᾽ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόμα-
τι τοῦ κυρίου ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι
Τέλος τῆς β. τοῦ θεοῦ ἡμῶν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] πάντα 12. 13.
μοι ἔξεστιν, ἀλλ᾽ οὐ πάντα συμφέρει· πάν-
τα μοι ἔξεστιν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθή-
σομαι ὑπό τινος. τὰ βρώματα τῇ κοι- 13.
λίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ
θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει.
τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ
κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι. ὁ δὲ 14.
θεὸς

VI, 12. 13. κυριακῇ λδ. τοῦ ἀσώτου. [ἐν ἄλλῳ, κυριακῇ πρὸ τῆς ἀπόκρεω.] ἀδελφοί, πάντα μοι ἔξεστιν.

10. οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται] οὔτε πλεονέκται, οὔτε κλέπται.

11. ἀλλ᾽ ἐδικαιώθητε] — E. v. P. Chryſ. omittit etiam VII, 140. VIII, 462. Habet tamen II, 229. 462. 470. XII, 401. Omittit etiam Baſil. III, 41. qui tamen ibi negligenter hoc refert. Confer ibid. 58. Servat Ath. I, 523. 536. 543. Negligenter notat II, 12. ἀλλ᾽ ἐδικ. omittit 177. Sed et alia hic turbat. Vide et 457. Hic iam quaeſierim, quae tandem recenſio, ex tot Alexandrinis recenſionibus Athanaſii, quot hic deinceps notavimus, unice vera ſit Alexandrina?

θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρε, καὶ * ἡμᾶς
15. ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. οὐκ
οἴδατε, ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη χριϛοῦ
ἐϛιν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ χριϛοῦ, ποιή-
16. σω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. * οὐκ οἴδα-
τε, ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ. ἓν σῶμά
ἐϛιν; ἔσονται γάρ, Φησιν, οἱ δύο εἰς σάρκα
17. μίαν. ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ, ἓν
18. πνεῦμά ἐϛι. Φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν
ἁμάρτημα, ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς
τοῦ

14. καὶ ὑμᾶς] καὶ ἡμᾶς. Sic et Ath. II, 8. ſed Codices variant inter ἐγερεῖ et ἐξεγερεῖ.

15. ἄρας] ἄρα. E. v. P. ἄρας habet etiam Chryſ. VIII, 380. e. Cyrill. IV, 863. Attingit hunc locum, atque ita ἄρας probat Baſil. III, 137. d. Apud eundem ibid. 47. e. ſimili modo eſt φέρων. Habet enim: ποῦ τοίνυν φέροντες αὐτὸ (τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον) τάξομεν; In re nota pluribus exemplis non eſt opus. Huc reſpexit etiam Orig. I, 520. ubi eſt: ἄιρειν τὰ μέλη κ. τ. λ. Schol Cod. Aug. 6. fol. ρογ. pag. 1. οὐκ εἶπεν· ἄρας ζεύξω πόρνῃ· ἀλλ᾿, ὃ φρικωδέϛερον· ἄρας τὰ τοῦ χριϛοῦ μέλη ποιήσω πόρνης. Confer Oecum. I, 469. d. 472. a. Compara Chryſ. X, 152. c. Apud Euthym MS. reperio tamen: ἆρ᾿ οὖν, addita interpretatione: φοβερὸς ὁ λόγος. διὸ καὶ ταχέως ἐπήγαγε· μὴ γένοιτο.

ἢ οὐκ οἴδατε] ἢ —. Omittit etiam Cod. k. Sed littera k. neglecta fuerat in priore editione mea.

18. πᾶν — ἐὰν] πᾶσα ἁμαρτία, ἣν ἂν ποιήσει. Ath. II, 238.

τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ
ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι 19.
* τὰ σώματα ὑμῶν, ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν
ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ,
καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ 20. IZ.
τιμῆς· [Ἀρχή.] δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν

τῷ

VI, 20. IZ. τῇ γ. τῆς ζ. ἑβδ. ἀδελφοί, δοξάσατε τὸν θεόν.

19. Ath. II, 4. οὐκ οἴδατε, ὅτι τὰ σώματα.

τὸ σῶμα] τὰ σώματα. Sic et Baſil. II. 193. 583. Octies ad h. l. notaveram Cyrillum. Sed haec lectio, vel ſine Cyrillo, vel contra Cyrillum conſiſtit auctoritate Codd. Duobus locis defungar. V, a. 338. 356. ubi eſt τὰ σώματα. Sic et Orig. II, 576. qui ibi Pſ. 5, 8. 9. οἶκος et ναὸς explicat. Ergo pro more ſuo ſine ullo nexu congeſſit locos ſimiles.

20. Omiſſis, ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς, habet, δοξάσατε οὖν τὸν θεὸν ἐνοικοῦντα ἐν ὑμῖν. Ath. II, 4. Ibidem 573. ex interpretatione Vigilii Tapſenſis notatur: *glorificate ergo et portate deum in corpore veſtro.* Agnoſcis Latiniſtam.

δοξάσατε δὴ] Latiniſtae addunt: *et portate*, quod Veleſius, homo in talibus ſedulus ſcilicet, reddidit: βαστάσατε. Reddendum erat ἄρατε, ex verſ. 15. Simili fide Erasmus Io. 9, 8. loco προσαίτης inculcavit πτωχός. Sed haec eſt criſis impoſtorum et furum, non virorum honeſtorum et gravium. v. P. Ad priorem editionem meam hic ſolum addo Chryſ. XI, 571. b. 573. c. d. Alter Codex Moſq. Chryſ. α. nihil in iſtis locis mutat, praeter δὴ, loco δὲ, ſcilicet priore loco. Sic et ibid. Codex 9. ut iam monui. Habet praeterea

haec

τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐςι τοῦ θεοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς. Δ.

haec Chryſ. X, 153. d. e. 227. d. V, 288. ſine varietate, ſed terminat in πνεύματι ὑμῶν. Sic et 476. Damaſc. II, 83. 645. priore loco integrum verſum habet, poſteriore: δοξάσ. ἐυν κ. τ. λ. Terminat in σώματι ὑμῶν. Baſil. I, 115. exhibet: δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν. Ath. I, 890. omittit ſolum δὴ, quo ibi non erat opus.

καὶ ἐν τῷ — τοῦ θεοῦ] — E. v. P. Nullus omnino meorum praetermittit. Recitat etiam Chryſ. X, 153. d. Sed mox ibid. e. ante haec terminat, ut in aliis locis, modo hic laudatis. Ex his terminis autem nihil effici, quilibet ipſe intelligit. Wetſtenius haec etiam a Cyrillo omiſſa notat ex Actt. Epheſinis V. Igitur Griesbachius etiam Cyrillum in partes vocat. Locus ille legitur in Actt. Epheſ. p. 39. verſu 17—19. pertinet ab ἢ ὀυκ ὄιδατε ad σώματι ὑμῶν. At enim vero hic locus laudari quidem poteſt contra καὶ ἄρατε, ſed non contra, καὶ ἐν τῷ κ. τ. λ. Terminum enim hic conſtituebat Cyrillus, qui ex hoc loco ſolum hoc volebat demonſtrare: ὅτι θεὸς ὁ χριςός. Idem locus legitur apud Cyrill. V, d. 62. in fine. Eodem iure laudari poterat Cyrill. I, a. 314. δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν. Sed hic quoque locus ſolum eſt contra, καὶ ἄρατε. Atque eam ob cauſſam credo etiam priorem locum a Wetſtenio laudatum eſſe. Sed per confuſionem typothetarum, ut alia plura, in iſta editione relatus eſt ad hunc locum. Qualis miſera conditio eorum, qui alios exſcribunt atque alienis oculis malunt cernere, quam ſuis! Euthym. MS. ante ſcholia ponit: δοξάσατε ad πνεύματι ὑμῶν. His additur interpretatio: τιμήσατε, θεραπεύσατε

τὸν

Δ. περὶ γάμου καὶ χηρείας καὶ ἀγαμίας. ἐν ᾧ, περὶ τοῦ μὴ χωρίζεσθαι ἄνδρας γυναικῶν, μηδὲ ἐι ἄπιςοι ἔιεν ὁι ἕτεροι. περὶ ἁγνείας καὶ διγαμίας.

Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ VII, 1.
γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι. διὰ δὲ τὰς πορ- 2.
νείας ἕκαςος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,
καὶ ἑκάςη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. τῇ 3.
γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην ἔυνοιαν
ἀποδι-

τὸν θεὸν ἐν σώματι καὶ ψυχῇ, μὴ μόνον πράξεων ἀπρεπῶν ἀπεχόμενοι, ἀλλὰ καὶ λογισμῶν πονηρῶν. πανταχόθεν γὰρ καθαρευόντων ὑμῶν, δοξάζεται ὁ θεός. ἐυδοκίμησις γὰρ δούλου, δόξα τῷ δεσπότῃ. Deinde denuo textus: ἅτινά ἐςι τοῦ θεοῦ. Et interpretatio: τὸ σῶμα δηλονότι, καὶ ἡ ψυχή. δοῦλα γὰρ ἀυτοῦ, ὡς ὑπ᾽ ἀυτοῦ κτισθέντα, καὶ ὡς κτηθέντα (reſpicit, ἠγοράσθητε.) ἀυτῷ τιμῆς. μὴ τοίνυν ὑβρίζετε τὰ τοῦ δεσπότου.

VII, 2. πορνείας] Ita cum aliis habet etiam Chryſ. III, 194. I, 288. X, 159. Sed 605. b. cum praeſertim ibi ſermo eſſet, περὶ ἐπιθυμίας, ita mutavit: διὰ γὰρ τὰς ἐπιθυμίας, φησὶν, ἕκαςος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω. Vide praeterea IX, 428. b. I, 277. 282. 287. e. 288. Damaſc. II, 641.

3. τὴν ὀφειλομένην ἔυνοιαν] τὴν ὀφειλομένην τιμὴν t τὴν ὀφειλήν. E. Vulgatum habent omnes omnino mei, ii etiam, quos noviſſime comparavi. Τιμὴν invexit Chryſ. ex 1 Petr. III, 7. Τὴν ὀφειλὴν ex eiusdem commentario invectum. Eodem modo ex Oecum. I, 475. c. inferri poterat τὸ χρέος. Ὀφειλὴν legitur apud Chryſ. X, 160. b. ubi ex hoc loco adfert, διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ὀφειλὴν τὸ πρᾶγμα ἐκάλεσεν. Eodem modo ibidem ex ἀποςερεῖτε finxit ἀποςέρησιν. Nemo tamen ita ineptus fuit, ut ex his locis χρέος aut ἀποςέρησιν con-

contextui inferre voluerit. Ἡ ὀφειλὴ autem, ſeu, τὸ πρᾶγμα, non eſt, ut aliqui εἰς συνευσίαν καταφερεῖς interpretantur, ἡ μίξις, ὁ τῶν σωμάτων πλησιασμὸς, ſed τὸ εὐνοϊκῶς προσφέρεσθαι τῇ ἰδίᾳ γαμετῇ. v. P. Quae enim ibi dixi, hic non repeto. At enim vero aiunt, etiam Clem. Alex. et Orig. habet ὀφειλήν. Ac ſi ergo id, quod Chryſoſtomo in mentem venit, non potuerit in mentem venire aliis duobus Graecis. Quid, ſi alter alterum, ut centies alibi, expreſſit? Quin enim Origenes Clementis, Chryſoſtomus vero, et Clementis, et Origenis ſcripta legerit, dubitari nullo modo poteſt. Clemens laudat p. 467. κρεῖττον γαμεῖν, ἢ πυροῦσθαι, ὅπως ὁ ἀνὴρ ἀποδιδῷ τῇ γυναικὶ τὴν ὀφειλὴν, καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. Sed haec, in fallor, eſt paraphraſis loci Paullini, ex qua nihil efficitur. Et paullo poſt p. 472. ubi loci prioris meminit, habet: διὰ τῆς ἀποστερεῖτε λέξεως, τὸ ὀφείλημα (ergo unus idemque habet, et ὀφειλὴν, et ὀφείλημα, utrum ergo probavit?) τοῦ γάμου, τὴν παιδοποιΐαν, ἐμφαίνων. ὅπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐδήλωσεν εἰπών. (Sua ſuperiora verba ergo pro Apoſtoli verbis interponit, ut Patres omnes facere ſolent, cum ſententiam magis, quam verba ſpectant.) τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν (mox appellat, ἔκτισιν) ἀποδιδότω. Si ergo hic ex Clemente vel ὀφειλὴν, vel ὀφείλημα legendum: Io. 13, 4. loco λέντιον, legendum erit ex eodem (p. 161.) σάβανον, et centum alia. — Origenes I, 251. f. interpretans: καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα, pro more ſuo cumulat locos ſimiles. Ergo tandem (p. 253. c.) defertur etiam ad hunc locum, laudatque: ἤδη δὲ ὁ ἀπόστολος ὀφειλήν τινα κοινὴν ὠνόμασεν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, λέγων· τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω. Quae vero, per deum! ſimilitudo eſt inter ὀφειλήματα Matth. 6, 12. et inter ὀφειλὴν huius loci, ſi praeſertim auctoritate Clementis hic περὶ μίξεως καὶ παιδοποιΐας explicetur? Qui vero Origenem legerunt,

gerunt, norunt, quam acute et ſubtiliter diſputare ſoleat. Iterum iſta repetit III, 647. a. ubi Matth. 19, 8. interpretatur. In Patres Latinos, Tertullianum etc. potuit veniſſe per ſcribas Latinos ex vulgata, ſicuti plura ex vulgatà venerunt in interpretationes Latinas Irenaei et Origenis, de quo nemo dubitat. Iam ſi Codices examines, in omnibus reperies, *τὴν ὀφειλομένην ἔυνοιαν*, praeterquam in paucis iis, qui et alibi notabiliter ex Patribus, nominatim Orig. Chryſ. Damaſc. Hilar. etc. et ex vulgata Latina corrupti ſunt. Iidem Codices, ut in his ipſis epiſtolis videbimus, vocabula etiam, quae prorſus non ſunt Graeca, ad vulgatam Latinam effinxerunt. Notabile eſt, quod apud Birchium adeo Codex Vat. 367. repugnat Vaticano 1209. Sed alibi iam monui, poſteriorem priore eſſe corruptiorem. Accedit conſenſus interpretum omnium, qui vulgatam lectionem exhibent et interpretantur, Theodoret. Theophyl. Oecum. Damaſc. Euthymii MS. poſt lectionem vulgatam addit interpretationem hanc: *ὀφείλουσι γὰρ ἀλλήλοις ἔυνοιαν.* Longiorem locum ex hoc capite laudat Damaſcenus etiam II, 641. ubi etiam vulgatum eſt. Addo hic exempla praeter ſuperiora alia, ubi interpretes ex *verbis ſubſtantiva* huiusmodi, immo hoc ipſum *ὀφειλὴν*, fingunt. Oecum. II, 53. b. ad Epheſ. 5, 28. *ἐκ τούτου,* (id eſt, *διὰ τὸ ἐιπεῖν, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα ὀφείλουσιν ἀγαπᾷν,*) *γὰρ καὶ ὀφειλὴν τὸ πρᾶγμα* (id eſt, *τὴν ἀγάπην*) *δείκνυσι κ. τ. λ.* Ad eundem locum Theophyl. *ὀυ χάρις ἐςὶ τὸ πρᾶγμα, ἀλλ᾽ ὀφειλὴ καὶ ἀνάγκη. σῶμα γὰρ σοῦ ἐςιν ἡ γυνή.* Hic ergo eodem modo ex *ὀφείλουσιν* effictum eſt *ὀφειλὴ* et *ἀνάγκη.* Repetita autem haec ſunt ex Chryſ. XI, 146. e. *ὄυτως ὀφείλουσιν· ὀυ γὰρ χάρις ἐςὶ τὸ πρᾶγμα, ἀλλ᾽ ὀφειλή.* Rurſus ibidem 314. e. Chryſoſtomus interpretans Philipp. 4, 18. ex vocabulo *ἀπέχω* haec finxit: *ἔδειξεν, ὅτι ὀφειλή ἐςι τὸ πρᾶγμα,* id eſt, *ἡ δόσις, τὸ δώρημα.* Hanc enim

vim

vim tribuit τῷ ἀπέχω, id eſt, *tanquam mercedem, tanquam debitum accepi.* Plura ſimilia exempla memoravi in hac editione ad Rom. 13, 8. Coloſſ. 1, 6. Reſtat quaeſtio, quomodo Chryſoſtomus hunc locum alibi recitaverit? Data opera rurſus eum tractat I, 288. c. τί δὲ μετὰ ταῦτά φησιν (ὁ ἀπόστολος;) τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω. Totidem verbis repetit ibid. 289. b. 291. d. Rurſus data opera hunc locum explicat III, 198. c. εἰπὼν γάρ· καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω, ἐπήγαγε· τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω. — ποῖον εὐνοίας εἶδος — τὴν σωφροσύνην, τὴν σεμνότητα. Vide ibid. 199. b. 201. e. 202. c. Ubique ergo ſine omni varietate. Dixerit aliquis: atqui Paulus et verſu 1. 2. et 4. περὶ σωμάτων κοινωνίας dixit. Ergo etiam verſu 3. Ita certe argumentati ſunt Latiniſtae. Verum hoc non neceſſe eſt ſtatuere, cum εὔνοια mutua non minus ad coniugium pertineat. Ita quoque apud Petrum 1, 3, 7. συνοικοῦντες et ἀπονέμοντες τιμὴν iuncta ſunt. Accedit, quod ἀποδοῦναι τὴν ὀφειλὴν de marito et coniuge, hoc ſenſu dictum, ſupra modum eſt indecorum. Quid enim ex iſto ἀποδοῦναι τὴν τῶν σωμάτων προσπελαστικὴν καὶ συνουσιαστικὴν ὀφειλὴν aliud intelligitur, quam ἀπογυμνοῦσθαι, καὶ προτιθέναι τὰ αἰδοῖα πρὸς σύμμιξιν καὶ συγγυμνασίαν; Verum haec obſcoena ſunt. Pertinent ergo ad Griesbachii *recenſionem* obſcoenam, per Latiniſtas ex lupanaribus S. Clementis et S. Origenis, τῶν πορνοβόσκων, repetitam. Multo honeſtius idem hoc Paulus dixit verſu 4. Wetſtenius arbitratur, ὀφειλὴν huc veniſſe ex Rom. 13, 7. Scilicet, ut τιμὴν, de quo ſupra dixi, ex 1 Petr. 3, 7. Ex editoribus N. Teſtamenti nemo repertus eſt, praeter Griesbachium, qui ὀφειλὴν textui obtrudere auſus fuerit. Fecit id autem ideo, ut quorundam corruptorum Codicum auctoritatem firmaret, qui ei alibi etiam, ac plerumque ſoli, a latere

ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξου- 4
σιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, 5
εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα σχολάζητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ· καὶ

latere ſunt, cum veritatem et religionem oppugnat. De ὀφειλὴν hic non laborabat, ut nec de aliis ſimilibus, quae propter iſtos Codices probavit, ſed de locis gravioribus et dogmaticis. Haec eſt origo, hic eſt finis iſtarum Semleri et Griesbachii *recenſionum*. Ὀιμωζέτωσαν!

4. Vide P. Quae hic Chryſoſtomus, cum tamen de induſtria hanc epiſtolam interpretatur, omittit in Codd. et X, 159. ea habet VII, 117. a. etc.

ἀλλ' ἡ γυνὴ] Sic l. l. Chryſoſtomus, ſed X, 160. a. οὐδὲ ἡ γυνή.

5. σχολάζητε] σχολάσητε. E. Vulgatum etiam Chryſ. X, 160. ſed σχολάσητε I, 289. a. et ibid. d. σχολάζητε. Ergo pro more ſuo, utrumque in eadem pagina. Cyrill. I, a. 325. d. μὴ χωρίζεσθε ἀπ' ἀλλήλων, εἰ μή τι — σχολάσητε τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα — ὑμῶν. Haud dubie, ſecundum Semlerum, ex recenſione *occidentali*. ſecundum Griesbachium, ex *Alexandrina*. Repugnant enim in his ſibi.

τῇ νηστείᾳ καὶ] — E. Apud Chryſ. X, 160. haec unus Cod. Moſq. omittit, alter habet. Habet etiam Chryſ. I, 289. et III, 314. σχολάζητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ. Ac diſerte V, 531. ἀεὶ τῇ νηστείᾳ καὶ τὴν προσευχὴν συνέζευξεν ἡ γραφή.

πῶς

καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχεσθε, ἵνα
μὴ

πῶς καὶ πότε; μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, φησὶν, εἰ — σχολάζητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ. Negligentius refert IV, 301. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Omittit iſta Orig. III, 615. coll. 617. d. (ubi reſpicit ad Clem. Alex. Strom. III, 10. init.) Hic νηστεία prorſus non pertinebat ad eius conſilium. Interpretabatur enim Matth. 18, 19. ubi ſolum ſermo eſt, περὶ αἰτήσεως ἤτοι προσευχῆς. Pueriliter autem, et Clem., et Orig. nugantur, ut ſolent, et inquirunt, qui ſint iſti *duo* aut *tres* apud Matthaeum? Cum dico *pueriliter*, Latine loquor. Photius multo ſeverius de utroque iudicavit. — Vide etiam Orig. I, 198. ubi itidem non de *ieiunio*, ſed de *precibus* egit. Idem valet de I, 268. e. Evaneſcit ergo omnis Origenis auctoritas, ſi res accuratius inveſtigetur. Quid vero apud Clementem contra vulgatam lectionem inveniatur, equidem expiſcari non potui, niſi quis p. 458. huc trahat: ἡ δὲ ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν σχολάζουσα τῇ προσευχῇ συζυγία, (hoc eſt, coniuges, ſeu, *coniugium de conſenſu ad tempus vacans precibus.*) aut p. 460. καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθε, διὰ τὸν σατανᾶν. Sed haec monſtra ſunt, non lectiones. Scilicet, rurſus defendendi erant Wetſt. Codd. A. C. D. E. F. Codices mei omnes iſta ſervant. Vide Birch. ad h. l. et ad verſ. 3. 5. nec non 6, 20. ac in locis ſimilibus, ubi eadem traduntur de Codicibus 1209. 10. 34.

συνέρχεσθε] συνέρχησθε. A. Apud Theodoret. utrumque reperias. v. pag. 202. et 201. notam 3. Pro eo alii notant, ex corruptis ex Patribus et Latiniſtis. Codicibus, ἦτε, quod meorum nullus agnoſcit. Cod. Boern. uno vocabulo exhibet αυτοητε et ſupra interpretatio: revertimini, aut,
ſitis.

μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν
ἀκρασίαν ὑμῶν. τοῦτο δὲ λέγω κατὰ 6.
συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. θέλω γὰρ 7.
πάν-

ſitis. Ex Auguſtino laudat Sabat. *eſtote.* Συνέρχησθε fortaſſe Graecis aliquibus diſplicebat propter ambiguitatem vocabuli συνέρχεσθαι, quod non ſolum eſt convenire quacunque de cauſſa, ſed et ad mutuos complexus maris et feminae. At συνελθεῖν ἐπὶ τὸ αὐτὸ eſt etiam 1 Cor. 14, 23. In Actibus Apoſtolicis ἐπὶ τὸ αὐτο aliquoties iungitur τῷ εἶναι. Forte ergo aliquibus hoc in mentem venit.

πειράζῃ ὑμᾶς] ἐπιχαρῇ ὑμῖν. Orig. I, 198. ἐπειχειρῇ πειράζειν ὑμᾶς. Damaſc. II, 84. Sed Moſquenſis Codex Damaſceni g. vulgatum habet. Vulgatum et alibi habet Chryſ. ll. ll. et repetit I, 282. e. Originem vero iſto modo, ut notavi, legiſſe, conſtat ex addito ἐπιχαιρησίκακος, pro quo ibidem 285. editur ἐπιχαιρεσίκακος. Pertinet hoc ad *porcinas* lectiones Codicum Origenis, de quibus dixi in hac editione ad Evangelia pag. 774. Graeci dicunt ἐπιχαιρέκακος. Nam ἐπιχαιρησίκακος, (ſic enim videtur voluiſſe, ab ἐπιχαίρησις, quod tamen ipſum non eſt in uſu, non ab ἐπιχαίρεσις:) videtur excogitaſſe Clemens, ἀσκητικὸς γραμματοκύφων, cuius doctrina uſus fuerat Origenes. In proverbio eſt: κακοῦ κόρακος κακὸν ᾠόν. v. P. Ἐπίχαρμα ſatis notum eſt, ſed nec ἐπιχαίρησις, nec ἐπιχαίρεσις.

6. Quae Chryſ. in Codd. Moſqq. omittit T. X. ea habet I, 293. ſed ſic: τοῦτο γάρ, φησι, λέγω — ἐπιταγήν. Γὰρ, loco δὲ, nexus ibi poſtulabat. Eodem modo repetit 353. ſed in fine aſſuit ex prioribus: διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν Cyrill. I, a. 29. τοῦτο δὲ — συγγνώμην, οὐκ ἐπιταγήν. v. P.

πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν·
ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ,
8. ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως. λέγω δὲ τοῖς
ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς
9. ἐστιν, ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ. εἰ δὲ οὐκ
ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γάρ
10. ἐστι, γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. τοῖς δὲ γεγα-
μηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ
κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆ-
11. ναι. ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγα-
μος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα
12. γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ
IH. λέγω, οὐχ ὁ κύριος· [Ἀρχή.] εἴ τις ἀδελ-
φὸς

VII, 12. IH. τῇ δ. τῆς ζ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, εἴ τις [ἀδελ-
φὸς] γυναῖκα.

7. ὡς ἐμαυτὸν] + ἐν ἐγκρατείᾳ. E. Quae est explicatio. Ita Chryſ. X, 160. e. 681. e. V, 7. 300. XII, 174. I, 270. ubi etiam est βούλομαι. 294. 296. 301. 352. Omittit XII, 163. XI, 5. Non agnoſcit iſta cum ceteris Cyrill. I, a. 29. ſed contra habet: ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως, ut 254. 560. V, b. 26. Sic et II. 53.

8. τοῖς ἀγάμοις] ταῖς ἀγάμοις. E. Vulgatum etiam Chryſ. X, 161. I, 298. VI, 161. ubi tamen vide Montf.

καλὸν αὐτοῖς] καλὸν αὐταῖς. E.

9. γαμησάτωσαν] γαμείτωσαν. E. Chryſ. X, 161. Vulgatum I, 282. 298. et Baſil. III, 251.

10. Quod Chryſ. X, 161. c. inferre videtur, id recte excludit. I, 299. c. Ibidem etiam integrum exhibet verſum 11. v. P. Baſil. I, 319. deinceps iungit verſum 25. et 10.

φὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτὴ συνευ-
δοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν.
Τέλος τῆς γ. [Τέλος.] καὶ γυνὴ, ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπι- 13.
στον, καὶ αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐ-
τῆς, μὴ ἀφιέτω αὐτόν. ἡγίασται γὰρ ὁ 14.
ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί· καὶ ἡγίασται
ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρί· ἐπεὶ ἄρα τὰ
τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, νῦν δὲ ἅγιά
ἐστιν. εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωρι- 15.
ζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς, ἢ ἡ ἀδελ-
φὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν
ἡμᾶς ὁ θεός. τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ 16.
τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ
τὴν γυναῖκα σώσεις; εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς 17.
ἐμέρι-

12. αὐτὴ συνευδοκεῖ] αὐτῇ συνευδοκεῖ. E. Vide Verſ. 13. Vulgatum Chryſ. X, 161. 653. I, 301. 604. ἅυτη συνευδοκεῖ. Cyrill. I, a. 242.

13. ἥτις] εἴ τις. E. Ex verſ. 12. Chryſ. X, 161. Ex Theodoret. p. 205. utrumque notatur. Vulgatum Cyrill l. l.

αὐτὸν] τὸν ἄνδρα. E. Cyrill. l. l. Servat etiam Chryſ. VIII, 380. ſed alia ibi mutat.

14. ἡγίασται — ἀνδρὶ] Cyrill. l. l. ſine varietate, niſi quod errore typothetae ὁ, ante ἄπιστος, videtur excidiſſe. Codices ſterquiliniarii poſt γυναικὶ addunt, τῇ πίστει, ac pro ἀνδρὶ, exhibent ἀδελφῷ. Priorem partem ſine varietate repetit etiam Chryſ. l. l. v. P.

16. et 17. σώσεις; εἰ μὴ] σώσεις, ἢ μή; E. v. P. et Oecum. I, 481. a, c.

17. Quae hic omittant Codd. Chryſ. et edit. X, 163. d.

ἐμέρισεν ὁ θεός, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ
κύριος, οὕτω περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν
ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι.
18. περιτετμημένος τὶς ἐκλήθη; μὴ ἐπισπά-
σθω. ἐν ἀκροβυστίᾳ τὶς ἐκλήθη; μὴ περι-
19. τεμνέσθω. ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστι, καὶ ἡ
ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντο-
20. λῶν θεοῦ. ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει, ᾗ ἐκλήθη,
21. ἐν ταύτῃ μενέτω. δοῦλος ἐκλήθης; μή
σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος
22. γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. ὁ γὰρ ἐν
κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος κυρίου
ἐστίν· ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦ-
23. λός ἐστι χριστοῦ. τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ
ΙΘ. 24. γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. [Ἀρχή.] ἕκα-
στος, ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοὶ, ἐν τούτῳ με-
25. νέτω παρὰ * θεῷ. [Τέλος.] περὶ δὲ τῶν Τέλος τῆς δ.
παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην
δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς
26. εἶναι. νομίζω οὖν, τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν
διὰ

VII, 24. ΙΘ. τῇ ε. τῆς ζ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἕκαστος, ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἐν τούτῳ.

d. docui in P. Sed IX, 738. habet: καθὼς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις διατάσσομαι.

24. παρὰ τῷ θεῷ] τῷ —.

25. πιστὸς εἶναι] Ter ante haec verba abrumpit orationem Basil. I, 319. 422. III, 638. Si tamen hoc apud Patres valeret, multa excludenda essent.

διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀν-
θρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. δέδεσαι γυναικί; 27.
μὴ ζήτει λύσιν. λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ
ζήτει γυναῖκα. ἐὰν δὲ καὶ γήμῃς, οὐχ 28.
ἥμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ
ἥμαρτε· θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ
τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. τοῦτο δέ 29.
φημι, ἀδελφοὶ, * ὁ καιρὸς συνεσταλμένος
τὸ λοιπόν ἐστιν· ἵνα καὶ * οἱ ἔχοντες γυναῖ-
κας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι. καὶ οἱ κλαίον- 30.
τες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες,
ὡς

ſent. Sic idem II, 450. 458. 461. 463. 465. 672. verſu 24. abrumpit ante παρὰ Θεῷ. πιστὸς εἶναι habet tamen III, 640.

28. καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε] — E. v. P. Habet tamen haec Chryſ. I, 308. c. 309. a. III, 209. a. Quae ergo Chryſoſtomus, cum locum de induſtria interpretatur, ita omittit, ut etiam contra diſputet, ea tamen non continuo tollenda, ſed in aliis eius ſcriptis inveſtiganda ſunt. Baſil. III, 640. γαμήσῃς, loco γήμῃς.

29. ὅτι ὁ] ὅτι —. Mox Baſil. III, 640. συνεσ. ἐστι τὸ λοιπόν. Confer Theodoret. p. 209. et Iſidor. Peluſ. I, 413.

οἱ ἔχοντες] οἱ omittit edit. Gregor. contra omnes Codd. meos. De Chryſoſt. v. P. Chryſoſtomus permulta hic conſulto praetermiſit, ea vero tractat T. I. in libro de *virginitate*, nimirum *aſcetica*. Clem. Alex. 736. ex recenſione Alexandrina, ſeu, ſcurrili, ita laudat: ὁ ἀπόστολος, ὁ γαμῶν, φησὶν, ὡς μὴ γαμῶν. Clementem enim hunc locum ante oculos habuiſſe, apparet ex vocabulo ἀπερίσπαστον, quod ibi addit.

ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς
31. μὴ κατέχοντες· καὶ οἱ χρώμενοι τῷ
κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι. παρά-
γει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.
32. Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι· ὁ ἄγαμος
μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ
33. κυρίῳ· ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ
34. κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί. μεμέρι-
σται * καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος. ἡ ἄγα-
μος

31. χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ] χρ. τὸν κόσμον t χρ. τὸν κόσμον τοῦτον. Ita ex Codd. A. B. D. F. G. notat Wetſt. et Birch. Cum Codex G. ad manus ſit, noto hic, et Graeca, et Latina: Και. οι χρωμενοι τον. κοσμον. τουτον. *et qui utuntur aut utentes mundum hunc.* Huiusmodi Codices Griesbachius refert partim ad Alexandrinam, partim ad occidentalem *recenſionem ſuam*, equidem eos appello *ſterquilinicrios.* Vide in hac epiſtola 9, 7. 13, 1. Griesbachius aſtute hoc grammaticum vitium ſilentio oppreſſit, ne iſtorum Codicum auctoritatem conculcaret. Miraculo ſimile eſt, quod iſti ſcurriles Codices toties, etiam in vitiis grammaticis, inter ſe conſentiunt. Caſu id nullo modo accidiſſe potuit. Cum plures pueri, in infimis ſcholarum Latinarum claſſibus, eodem modo peccaverunt, praeceptor, prehenſo baculo, terribili iudicio examinat, uter alterum exſcripſerit, ac plerumque auctorem erroris, eiusque imitatores deprehendit. Infimus tamen praeceptor non tam vecors eſt et furibundus, ut eiusmodi lectiones aut ad alexandrinam, aut ad occidentalem, aut ad conſtantinopolitanam *recenſionem* referat.

34. μεμέρισται ἡ γυνὴ] μεμέρισται καὶ ἡ γυνή. Baſil.

μος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα με-

III. 605. 640. etiam ante μεμέρισται addit καί. Item post γυνὴ, addit, ἡ γαμήσασα. Ex versu 33. 34. Clem. Alex. 467. c. ita habet: καθὼς καὶ ὁ παῦλος τοὺς περὶ γάμον ἀσχολουμένους, κόσμῳ ἀρέσκειν ἔφη. Ubi hoc dixit? In deperdita recensione Alexandrina. Apud eundem p. 488. verba Lucae 19, 8. 9. non Zacchaeo, sed Matthiae tribuuntur. Forte in eadem recensione. Ex eodem 502. c. ortam credo nugacem Origenis disputationem de Matthaeo et Levi, ut de diversis Apostolis. Num ergo Photius in bibliotheca p. 154. mentitus est, cum de Clemente diceret: συγκεχυμένως, ὥσπερ ἔμπληκτος, παράγει τὰ ῥητά; Idem ibidem p. 4. de Origine habet: πλεῖστα βλασφημεῖ — λέγει ἄλλα παραλογώτατα καὶ δυσσεβείας πλήρη — ληρωδεῖ. Homines ergo ἔμπληκτοι et παραλόγως φλυαροῦντες sunt auctores, secundum Semlerum, *recensionis* occidentalis, secundum Griesbachium, alexandrinae?

μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου] + πῶς ἀρέσει τῷ κυρίῳ. E. v. P. Postea in uno solum hoc inveni. Istud fere exhibent Codd. Theophylacti. Sed Theophylacti Aug. 8. post κυρίου habet: πῶς ἀρέσει καὶ σώματι καὶ πνεύματι, omisso, ἵνα ᾖ ἁγία. Euthym. MS. vulgatum exhibet ac longiori scholio explicat duplici modo. Apud Chrys. X, 167. ut dixi, hic totus locus deest. Tractat autem haec I, 237. 328. II, 750. III, 326. VII, 753. Hic ergo, quarto loco, habet: τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ κυρίῳ. Sufficit opponere primum et tertium locum, quae paullo longiora sunt, ubi est conformiter Codicibus, ἵνα ᾖ ἁγία. Mirabile autem est, ex omnibus Chrysostomi scriptis conqui-

μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ
K. 35. ἀνδρί. τοῦτο δὲ [Ἀρχή.] πρὸς τὸ ὑμῶν
αὐτῶν συμφέρον λέγω· ὀυχ ἵνα βρόχον
ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον
καὶ ἐυπρόσεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως.

[Τέλος.]

VII, 35. K. τῇ ς. τῆς ζ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν.

quiſitas eſſe corruptiones a quibusdam, ut hic ex eius ad Matthaeum homiliis. Non agnoſcit iſta Baſil. III, 640. infert tamen 605. Ath. II, 85. ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος μερ. — καὶ τῷ πνεύματι. Sed in fine verſus addit: καὶ μεμέρισται.

35. βρόχον] Schol. Cod. 16. quem poſtea contuli, explicat ἀνάγκην. Chryſ. I, 329. a. μὴ γὰρ βουλομένους ὀυχ ἕλκω, *neminem invitum traho.* Loco συμφέρον a Millio et Wetſtenio ex aliquibus notatur: συμφόρον. Immo σύμφορον.

ἐυπρόσεδρον] ἐυπάρεδρον. D. ἐυπρόσδεκτον. E. προσεδρεύειν et παρεδρεύειν parum differunt, niſi, quod iſtud accommodatius eſt inferioribus ac notionem cultus habet, hoc autem fere de dignitate paribus dicitur. Sed Proverb. 8, 3. παρεδρεύειν eſt priori ſignificatione. Praxapoſtoli hunc locum bis habent, ut iam monui, atque hic etiam videre licet. Sed id ex aliorum editionibus non cognoſcas, cum nullos integros Praxapoſtolos ad manus habuerint. In meis ergo eſt bis ἐυπάρεδρον. Apud Chryſ. ἐυπρόσεδρον reperitur I, 332. ter. XI, 626. d. I, 275. 329. X, 167. d. 340. a. Sed ἐυπάρεδρον eſt VII, 753. Cyrill. I, a. 440. e. alludit ſic: ἐυπαρέδρως δὲ καὶ ἀπερισπάστως. Sic et Baſil. III, 311. et evidenter 640. ἀλλ᾽ ἀπερίσπαστοι ὄντες καὶ ἐυπάρεδροι τῷ κυρίῳ. Oecum. habet ἐυπρόσεδρον I, 238. c. II, 487. c. d. Utrum-

Τέλος τῆς ε. [Τέλος.] εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν 36.
παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος,
καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι· ὃ θέλει ποιεί-
τω, οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. ὃς δὲ 37.
ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων
ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου
θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρ-
δίᾳ αὐτοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθέ-
νον, καλῶς ποιεῖ. ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων, 38.
καλῶς

que habet Theophyl. 222. 781. v. P. Latiniſtae mirabiliter hoc vocabulum vexarunt, ut ex Sabatierio diſcitur. Animadverſio Hieronymi, quae ibi memoratur, digna eſt iſto critico. Ἐυπρόσεδρος in ſuis Schreveliis iſti ſcurrae non poterant reperire. Reddi poterat, παράμονον, *aſſiduum*. *Ad decentem et aſſiduum, perpetuum, cultum dei ſine inconſtantia, ſine intermiſſione, ſine ulla mutabilitate.* In Codice Boern. eſt: *beneſtabile domino inadducibiliter.* Forte voluit, *inabducibiliter.* Latine! Cur non adeo, *incircum abſtractibiliter?*

38. ἐκγαμίζων bis.] ἐγγαμίζων t γαμίζων. E. Aliqui priore loco addunt: τὴν ἑαυτοῦ παρθένον. E. Ita etiam editur ap. Clem. Alex. 534. quod tamen Sylburgius ibi pro gloſſemate habet. Negligenter autem haec laudat Clemens, verſum 38. et 35. invicem iungens. γαμίζειν, quod, ſicuti compoſita, apud alios ſcriptores vix occurrit, Apollonius Alex. p. 277. edit. Sylburg. explicat, γάμου τινὶ μεταδίδωμι. De ἐγγαμίζειν, quod hic ex correctione ortum credo, monet Euſtath. ad Il. p. 758. verſ. 54. edit. Rom. Chryſoſtomus X, 167. 168. cum aliis pluribus praetermittit, habet tamen I, 331. b. ἐκγαμίζων. Sic et II, 638. γαμίζων Baſil. III, 649.

καλῶς ποιεῖ· ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων, κρεῖσσον
39. ποιεῖ. γυνὴ δέδεται νόμῳ, ἐφ᾽ ὅσον χρόνον
ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ * καὶ κοιμηθῇ ὁ
ἀνὴρ, * ἐλευθέρα ἐστιν, ᾧ θέλει γαμηθῆναι·
40. μόνον ἐν κυρίῳ. μακαριωτέρα δέ ἐστιν, ἐὰν
οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ
δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

Ε. περὶ ἀδιαφορίας ἐδεσμάτων καὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σεβάσματος. ἐν ᾧ, περὶ συμπεριφορᾶς. περὶ τῆς ἑαυτοῦ πολυπλόκου συμπεριφορᾶς. περὶ τοῦ μὴ κοινωνεῖν δαίμοσι. περὶ τοῦ μὴ ἀδιαφορεῖν ἐν ἁγίοις καὶ κλήσεσι.

Περὶ

39. νόμῳ] γάμῳ t —. E. Omittit Cyrill. V, a. 347. τῷ νόμῳ habet 672. Habet Damaſc. II, 86. 641. Chryſ. I, 350. III, 203. 315. et alii, in primisque Codd. N. Teſt. Birchius ad hunc locum: *Punctis notatur in Vind.* 34. Ergo haud dubie deeſt in Vat. 1209. Vide ibi mox verſ. 40.

ἐὰν δὲ] + καί. Redundare videbatur. Ita quoque voluerat Cod. Boern. Sed ſcurra iſte ſcripſit: Εαν δε κεκοιμηθη. Idem mox, loco γαμηθῆναι habet γαμηθη et Latine, *nubat.* Diſerte vulgatum urget Chryſ. III, 204. c. γαμηθῆναι. οὐκ εἶπε γαμείσθω, ἵνα μὴ δόξῃ βιάζεσθαι καὶ ἀναγκάζειν. et ibid 315.

κοιμηθῇ] ἀποθάνῃ. E. Baſil. III, 296.

ὁ ἀνὴρ αὐτῆς] αὐτῆς —.

Quis hoc capite tantas turbas dedit? Fortaſſe Codices, proprie et merito ſic dicti? Neutiquam. Sed aliqui Codices ſterquiliniarii, de induſtria ab falſariis ad fraudem, undecunque correptis mirabilibus lectionibus, compoſiti, ac deinde Patrum levitas, negligentia et incogitantia.

Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, ὅιδαμεν, ὅτι πάν- VIII, 1.
τες γνῶσιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ
ἀγάπη οἰκοδομεῖ. ἐι δέ τις δοκεῖ ἐιδέναι 2.
τί, ὀυδέπω ὀυδὲν ἔγνωκε, καθὼς δεῖ γνῶναι.
ἐι δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν, ὅυτος ἔγνωσαι 3.
ὑπ᾽ ἀυτοῦ. περὶ τῆς βρώσεως ὄυν τῶν 4.
ἐιδωλοθύτων, ὅιδαμεν, ὅτι ὀυδὲν ἔιδωλον ἐν
κόσμῳ, καὶ ὅτι ὀυδεὶς Θεὸς ἕτερος, ἐι μὴ
ἕις. καὶ γὰρ ἔιπερ ἐισὶ λεγόμενοι Θεοὶ, 5.
ἔιτε ἐν ὀυρανῷ, ἔιτε ἐπὶ * γῆς· ὥσπερ ἐισὶ

Θεοὶ

VIII, 2 ἐιδέναι] ἐγνωκέναι. E. Habet quidem ita Damafc. II. 87. fed in interpretatione, ἔι τις γὰρ δοκεῖ ἐιδέναι τί, φησιν, ὀυδέπω ἔγνωκεν. Mofquenfis Codex Damafceni g. antiquiffimus, (v. Specimen in P. ad epiftt. catholl.) vulgatum exhibet. Utrumque habet Theodoret. p. 213. Ter ἐγνωκέναι, quater ἔγνωκε, quod mox legitur, recitat Chryf. X, 170. 171. 175 I, 461. Nam tertio loco partem tantum repetit. Sed III, 468. eft: ἔι τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, ὄυπω ὄιδε, καθὼς δεῖ γνῶναι. Qui Graece fciunt, facile ifta fynonyma confundunt, nifi accuratius attendant. v. P.

5. ἐπὶ τῆς γῆς] τῆς — A. Nifi omiffum fit propter, ἐν ὀυρανῷ. Wetftenius hic rurfus laudat Cyrillum ex Actt. Epheff. Sed apud Cyrillum V, d. 63. eft: ἐπὶ τῆς γῆς. At Cyrillus hunc locum faepius habet. Unum notabilem hic primo addo ex recenfione Alexandrina I, 175. ἐι γὰρ καὶ λέγοιντό τινες Θεοὶ καὶ κύριοι, ἔν τε τῷ ὀυρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, ἀλλ᾽ — καὶ ἡμεῖς δι᾽ ἀυτοῦ. καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς ἐν ἀυτῷ. Vide ibid. II, 539. φησὶν ὁ πάνσοφος παῦλος· κἂν ἐι πολλοί τινες ἔισιν Θεοὶ καὶ κύριοι ἔν τε ὀυρανῷ καὶ

ἐπὶ

6. θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοί· ἀλλ'
ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα,
καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς κύριος ἰησοῦς
χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι'
7. αὐτοῦ. ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις·
τινὲς

ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς καὶ πατὴρ — ἐξ αὐτοῦ, καὶ εἷς — δι' αὐτοῦ. Alio modo variat V, a. 488. 742. V, c. 117. ubi, ἐν τῇ γῇ. Sic et 148. Chryſoſtomus I, 484. vocabulum λεγόμενοι ita refert, ac ſi id ipſe interpretationis cauſſa addiderit: πολλοὶ, τουτέςι, λεγόμενοι. Vide tamen X, 172.

6. καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ] + καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ. E. Ita in duobus Codicibus, altero Monachienſi 21. fol. 106. pag. 2. verſu 7. 8. altero Auguſt. 6. reperi fol. ροη. pag. 1. verſu a. fine 13. Huius vero Auguſtani Codicis diverſa ſcholia bis diſerte monent, nullam h. l. mentionem factam eſſe Sp. S. Etſi vero huiusmodi admonitiones ſcholiaſtarum nec hic, nec ullibi alibi contra probos Codices valeant: tamen h. l. contra iſtam appendicem ſunt Codices, et praeſtantiſſimi, et fere omnes. Immo fere omnes interpretes h. l. monent, mentionem Sp. S. praetermiſſam eſſe. Cauſſas adeo addiderunt ſatis probabiles, cur id factum ſit. Copioſe de hoc loco diſputavi in P. 204 — 210. Poſt priorem tamen editionem in Actis Conciliorum edit. Harduini T. IV. p. 253. d. inveni: ἀλλ' ἡμῖν, ὡς (ὁ) μέγας διδάσκει ἀπόςολος, εἷς θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα· καὶ εἷς κύριος ἰησοῦς χριςὸς, δι' οὗ τὰ πάντα· καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα. Habet etiam Baſil. I, 311. c. ἓν δὲ πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα. Vide tamen ibid. 315. III, 83. et rurſus III, 4. nota b. ubi etiam

Codex

τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι, ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν

Codex Mosquensis, quem ego examinavi, excludit. Athanasius multoties hunc locum laudat sine ista appendice. Birchius ex solo Hau. 1. sed a manu secunda, notavit καὶ ἓν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ. De Cyrillo modo dixi ad vers. 5. Sed is quoque hunc locum multoties habet. Ista loca hic necessario notanda sunt. I, a. 331. V, a. 28. 641. 709. 749. V, b. 58. 196 260. V. d. 47. 129. d. Sed hic addit, *tanquam de suo*: ἓν δὲ δήπου πάντως καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. (Legitur hic locus in Actt. Ephess. p. 147. versu 15. Wetstenius tamen eum non reperit. Griesbachius vero pag. 55. nullam omnino animadversionem ad hunc versum dedit. Scilicet cavebant sibi a Spiritu Sancto. Quidam dogmatici ergo, dolo malo, critici, iidemque viri honesti, bona fide agunt.) V, d. 144. VI, a. 54. VI, b. 268. In his ergo locis omnibus ista appendix non adiicitur. Sed nec Chrys. agnoscit X, 170. I, 481. II, 708. Origenem, qui aliquoties hunc locum absque ista appendice laudat, praetermitto. Forte tamen hic locus ex Clem. Alex. p. 145. ita legendus: ἀλλὰ μόνος ὄντως ἐστὶν εἷς ἡμῶν θεὸς, ἐξ οὗ τὰ πάντα· καὶ εἷς κύριος ἰησοῦς. Nam et alibi ineptae Clementis lectiones a quibusdam probatae sunt. Nos, ut in aliis locis, hic quoque sequimur Codices, neglectis dogmaticis disputationibus.

7. συνειδήσει] συνηθείᾳ. E. Vulgatum cum reliquis quater habet Chrys. X, 174. a. c. d. In interpretatione tamen de idolorum cultu, ut de re, a maioribus tradita, loquitur, ac similes Iudaeorum consuetudines memorat, adhibitis verbis, κατὰ ἰουδαϊκὴν συνήθειαν. Hic est fons huius cor-

αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. [Τέλος.] τέλος τῆς ε.
ΚΑ. 8. [Ἀρχή.] βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ θεῷ· οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν·

VIII, 8. ΚΑ. κυριακῇ τῆς ἀπόκρεω· ἀδελφοί, βρῶμα ἡμᾶς οὐ παρίστησι.

corruptionis. Vide Theophyl. Συνειδήσει Euthymius explicat: τῇ γνώσει, τῇ οἰκειώσει τοῦ εἰδώλου, ἢ τῇ προτέρᾳ διανοίᾳ, τῇ περὶ τοῦ εἰδώλου. Damaſcenus συνηθείᾳ ex Chryſoſtomo in textum recepit in Codice Pariſ. Lequien. Mei Codices nihil mutant. Sed nec Birchii, praeter Vat. 367. 1209. ſeu B. et Vind. 34. uti in locis pluribus, a manu ſecunda. Nonne vero prorſus ridiculum et ſtultum, quod quidam ſcribae, et hic, et alibi, adeo ex interpretationibus Chryſoſtomi, in contextum intulerunt corruptiones. Pro συνηθείᾳ laudantur Codd. Wetſt. A. 17. 46. Griesbachius id in interiore margine oſtentat. Ergo ipſi adeo Griesbachio hoc loco, ac multoties alibi, Chryſoſtomus, nec tamen ſua culpa, impoſuit, quod tamen pernegat, facile fieri poſſe. In praefatione enim ad evangelia edit. 1796. pag. LXXVI. ita habet: »*caeterum nemini harum rerum perito negotium faceſſere potuerunt lectiones, in textu et interpretatione Chryſoſtomi obviae, quae e negligentia huius viri aut e conſuetudine ipſius, textum paullo liberius excitandi ſenſumque utcunque ſuis verbis exprimendi, enatae ſunt.*« *Negligentia Chryſoſtomi* duplex eſt, altera ipſius, altera eorum, qui eum non legerunt. Ad hos pertinet Griesbachius, qui, etſi eum nunquam legerit, tamen de eo, ut de reliquis, quos nunquam legit, Patribus, audacter iudicat. In Chryſoſtomo h. l. nulla culpa haeret, ſed in ſimiis criticis.

8. παρίστησι] παραστήσει. E. Ath. I. 765.

μεν· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα.
βλέπετε δὲ, μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη 9.
πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν. ἐὰν 10.
γάρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰ-
δωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς
τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; καὶ ἀπολεῖ- 11.
ται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει,
δι'

9. ἀσθενοῦσι] + τῶν ἀδελφῶν t ἀσθενέσι. E. Chryſ. X, 175. aliquoties ἀσθενοῦσιν habet. Sed et ἀσθενὴς ibi volutat. Repetit vulgatum XI, 414. Cum Codicibus, a Wetſtenio hic laudatis, plerumque alibi conſentit Damaſcenus ex Cod. Pariſ. editus. Sed hic bis vulgatum habet II, 89. 686. Ergo Wetſtenius hic mentitur. Ex meis ſolus Euth. ex Chryſoſtomo arripuit: ἀσθενέσι τῶν ἀδελφῶν. Griesbachius ἀσθενέσι rurſus in interiore marg. oſtentat ex ſuis, e Chryſoſtomo corruptis Codicibus, A. D. E. F. G. Accedunt tres fortiſſimi et clariſſimi ſatellites apud Birch. Vat. 367. 1209. ſeu B. et Vind. 34. a manu ſecunda. Rectius, ut quilibet intelligit, hic dicitur ἀσθενέσιν. Ergo id Chryſoſtomus in interpretatione ſua commendare laborabat.

11. γνώσει] βρώσει. E. v. P. et Chryſ. X, 176. a. b. Nullus meorum Codicum Theophylacti βρώσει habet. Euthym. MS. τινὰ μὲν οὖν τῶν ἀντιγράφων ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει γράφουσιν· ὁ δὲ χρυσόστομος ἐπὶ τῇ σῇ βρώσει λέγει διαῤῥήδην. Ipſe Euth. exhibet γνώσει. Similem appendicem Theophylacti, editionis Lond. p. 228. nec Auguſtanus, nec Moſquenſes Theophylacti Codd. agnoſcunt. In edit. Venet. quae eſt repetitio Londinenſis, nihil hac de re monetur. Ipſe Chryſoſt. ad ſe redit IV, 441.

12. δι' ὃν χριστὸς ἀπέθανεν. οὕτω δὲ ἁμαρ-
τάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τύπτον-
τες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς
13. χριστὸν ἁμαρτάνετε. διόπερ εἰ βρῶμα
σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φά-
γω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελ-
IX, 1. φόν μου σκανδαλίσω. Οὐκ εἰμὶ ἀπόστο-
λος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐχὶ ἰησοῦν χρι-
στὸν τὸν κύριον ὑμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον
ΚΒ. 2. μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ; εἰ ἄλλοις οὐκ
εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλάγε ὑμῖν εἰμί· [Ἀρχή.]
ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς
3. ἐστε ἐν κυρίῳ. [Τέλος.] ἡ ἐμὴ ἀπολογία Τέλος τῆς
4. τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, αὕτη ἐστί. μὴ οὐκ κυριακῆς.
5. ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; μὴ
οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα πε-
ριάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ
6. οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου, καὶ κηφᾶς; ἢ μό-
νος

IX, 2. ΚΒ. *κυριακῇ ια. καὶ ἰουλίου κβ. τῆς ἁγίας μα-ρίας τῆς μαγδαληνῆς καὶ εἰς γυναῖκας ὁσιομάρ-τυρας. ἀδελφοὶ, ἡ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς.*

441. et γνώσει exhibet. Βρώσει ergo eſt lectio homiletica. Diſerte etiam γνώσει habet Clem. Alex. 512. d. et 145. b. Sed huius auctoritate non eſt opus. Griesbachius ita ſimpliciter notat: *βρώσει Chryſ. diſerte.* Num ergo eum legit? Nonne etiam γνώσει habet? Nam priorem Chryſoſtomi locum ex animadverſione Millii huc transtulit. Huiuscemodi ſunt iudicia eorum, qui omnia omnium undique corripiunt et comportant, nec ipſi oculos mentemque advertunt.

νος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν
τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι; τίς στρατεύεται ἰδίοις 7.
ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ
ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς
ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος
τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; μὴ κατὰ ἄν- 8.
θρωπον ταῦτα λαλῶ; ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος
ταῦτα λέγει; ἐν γὰρ τῷ μωϋσέως νόμῳ 9.
γέγραπται· οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα.
μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; ἢ δι' ἡμᾶς 10.
πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι
ἐπ'

IX, 7. ἐκ τοῦ καρποῦ] τὸν καρπόν. E. Ita Codd. Wetst. A. B. C. D. F. G. v. Wetst. Birch. Dimidiam partem lectionis tantum notavit Griesbachius. In Cod. G. enim legitur: τον καρπον αυτον ουκ αισθειει (sic.) και. πινι. (sic.) Latine: *fructum eius non manducabit aut edit et bibit.* Sic et ex D. E. F. notat Wetst. Digna profecto istis παμφάγοις καὶ οἰνόφλυξι scribis lectio. Tamen τὸν καρπὸν in interiore margine ostentat Griesb. Cur non etiam, καὶ πίνει; Nemo agricola frumenta tota solus devorat, sed de frumento commedit, nemo vinitor vino omni solus se ingurgitat, sed id degustat. Verum isti scribae secundum Horatium (epist. 1, 2, 27.) *numerus erant, fruges consumere nati.*

9. φιμώσεις] κημώσεις. E. v. P. Chrys. X, 183. c. habet quidem φιμώσεις, sed ibid. d. est κημοῦσθαι et 184. b. ἀκήμωτον. VII, 350. c. repetit φιμώσεις. Sic et Cyrill. I, a. 99. II, 430. III, 576.

τῶν βοῶν] τῶν στρουθίων. E. Cyrill. I, a. 269. Sed hoc ibi intulit ex Deut.

ἐπ᾽ ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾷν·
καὶ ὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν
11. ἐπ᾽ ἐλπίδι. εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ
ἐσπείραμεν, μέγα, εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρ-
12. κικὰ θερίσομεν; εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας
ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ᾽
οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ
πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπήν τινα δῶ-
μεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς καὶ τῆς ἁγίας.
ΚΓ. 13. [Ἀρχή.] οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργα-
ζόμενοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ
θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντες, τῷ θυσιαστηρίῳ
14. συμμερίζονται; οὕτω καὶ ὁ κύριος διέταξε
τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν, ἐκ
15. τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. ἐγὼ δὲ οὐδενὶ
ἐχρησάμην τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα,
ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι
μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου
16. ἵνα τὶς κενώσῃ. ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι,
οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι
ἐπίκειται. οὐαὶ δέ μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ εὐαγγε-
λίζωμαι.

IX, 13. ΚΓ. τῇ β. τῆς η. ἑβδ. ἀδελφοί, οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ.

12. ἐγκοπὴν] ἐκκοπήν. E. Vulgatum etiam Basil. II, 453. Ath. II, 379. πάλιν ὁ αὐτὸς (παῦλός) φησι· πάντα στέγω, πάντα ὑπομένω, ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν δῶμεν.

13. προσεδρεύοντες] παρεδρεύοντες. E.

16. οὐαὶ δὲ] οὐαὶ γάρ. E. Vulgatum cum aliis Chryf.

X,

λίζωμαι. ἐι γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, 17.
μισθὸν ἔχω· ἐι δὲ ἄκων, ὀικονομίαν πεπί-
στευμαι. τίς οὖν μοί ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα 18.
ἐυαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ ἐυαγ-
γέλιον τοῦ χριστοῦ, ἐις τὸ μὴ καταχρή-
σασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ ἐυαγγελίῳ.
Τέλος τῆς β. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ 19. ΚΔ.
πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς
πλείονας κερδήσω. καὶ ἐγενόμην τοῖς 20.
ἰουδαίοις, ὡς ἰουδαῖος, ἵνα ἰουδαίους κερδή-
σω· τοῖς ὑπὸ νόμον, ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς
ὑπὸ νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις, ὡς ἄνο- 21.
μος, μὴ ὢν ἄνομος θεῷ, ἀλλ᾽ ἔννομος
χριστῷ, ἵνα κερδήσω ἀνόμους. ἐγενόμην 22.
τοῖς

IX, 19. ΚΔ. τῇ παραμονῇ τῶν φώτων· ἀδελφοὶ, ἐλεύθερος ὤν.

X, 193. c. II, 322. Sed XI, 81. δὲ, nexus caussa, omittit. Nec enim ibi opus erat. Eadem de caussa Cyrill. I, a. 387. V, a. 383. b. in praefat. ad Ierem. infert γάρ. Centies dictum est, Patres istas particulas pro arbitrio modo omittere, modo permutare. Nullus meorum Codd. hic variat.

20. ὡς ὑπὸ νόμον] + μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον. E. Chrysost. X, 195. a. et Cyrill. V, a. 481. Fictum hoc ad versum 21. μὴ ὢν ἄνομος κ. τ. λ. Nullus meorum ista agnoscit. Chrys. I, 462. 631. XI, 42. negligenter laudat. Ex eo ergo nihil efficitur. Sic et Cyrill. III, 16.

21. θεῷ — χριστῷ] θεοῦ — χριστοῦ. E. Chrys. X, 195. Vide loca Chrys. et Cyrill. ad vers. 20. ex quibus eorum in his inconstantia intelligitur. Adde Cyrill. V, a. 273. V, d. 63.

τοῖς ἀσθενέσιν, ὡς ἀσθενὴς, ἵνα τοὺς ἀσθε-
νεῖς κερδήσω. τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα,
23. ἵνα πάντως τινὰς σώσω. τοῦτο δὲ ποιῶ
διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ
24. γένωμαι. οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ ἐν ϛαδίῳ
τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ
λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτω τρέχετε,
25. ἵνα καταλάβητε. πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμε-
νος πάντα ἐγκρατεύεται. ἐκεῖνοι μὲν οὖν,
ἵνα φθαρτὸν ϛέφανον λάβωσιν· ἡμεῖς δὲ,
26. ἄφθαρτον. ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω, ὡς
οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα
27. δέρων. ἀλλ' * ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα
καὶ

22. πάντως τινὰς] πάντας τινὰς eſt prorſus abſurda lectio. Aliud eſt, πᾶς τις. Chryſ. X, 196. a. b. diſerte πάντως. Sed IX, 328. negligenter laudat: πᾶσι πάντα γέγονα, φησιν, ἵνα πάντας κερδήσω. Ath. II, 492. πᾶσι πάντα γέγονα, ἵνα πάντας κερδανῶ. Κερδαίνειν eſt ex ſimilibus locis huius capitis. v. P.

23. τοῦτο δὲ ποιῶ] πάντα δὲ ποιῶ. E. Chryſ. X, 196. b.

26. δέρων] Alii δαίρων.

27. ὑπωπιάζω] ὑποπιάζω. v. P. Multoties hunc locum recitat Chryſ. Modo editum eſt ο, modo ω. Sed eius interpretationes poſtulant ὑποπιάζω. Uno adhuc exemplo defungar IV, 204. Ibi editur quidem ὑπωπιάζω, ſed interpretatio alterum requirit. Addit enim: ὑπωπιάζει γάρ τις, τὸ κατεξανιϛάμενον. Ibidem eſt etiam ὑποτάττειν. Ὑποπιάζειν habet Cyrill. V, b. 62. c. 187. ὑπω-
πιάζω

Τέλος τῆς παραμονῆς, ὅτε νηστεία ἐστιν· εἰ δὲ νηστεία οὐκ ἔστιν, ἀναγινώσκεται ἕως τῶν· ἦν ὁ χριστός.

καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύ-
ξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελ- X, 1. ΚΔ.
φοὶ, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν
νεφέλην ἦσαν· καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσ-
σης διῆλθον· καὶ πάντες εἰς τὸν μωυσῆν 2.
ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θα-
λάσσῃ· καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα 3.
πνευ-

X, 1. ΚΔ. εἰς τὸν φωτισμόν· ἀδελφοὶ, οὐ θέλω.

πιάζω 84. 145. 263. Euth. MS. exhibet: ὑπωπιάζω μου τὴν σάρκα, ſed addito: γρ. σῶμα. Et in ſcholio: ὑπωπιάζειν δὲ λέγεται, τὸ τύπτειν τὸ πρόσωπον. ὑποπιάζειν habet Damaſc. II, 94. 617. 634. Oecumenii interpretatio I, 508. etiam exigit ὑποπιάζω. Huc videtur etiam reſpexiſſe Gregor. Naz. contra Eunom. p. 196. οὐ τὸ σῶμα νηστείαις ὑποπιέζομεν; Nam πιάζειν et πιέζειν idem eſt. Apud Baſil. I, 130. variant Codd. Editor ὑποπιάζειν pro vitio habet. Multo doctior et accuratior de hoc eſt diſputatio Io. Livineii, quae lectu digna eſt. v. Biblioth. Patrum. Pariſ. 1644. T. II. p. 749. Conferri quoque poteſt Codex Theodori Studitae bibl. Lipſienſis Paulinae, de eodem loco, quem Livineius tractat. Eodem modo Montefalconius γέννημα pro vitio habebat, quod nemo ante me editor probaverat. Ne quid tamen diſſimulem. Apud Baſil. III, 599. a. neceſſario legendum ὑπωπιάζειν. Sed iſte liber non eſt Baſilii. Tamen ergo aliqui ita acceperunt. Cauſſa intelligitur ex Livineio. Πιάζειν, loco πιέζειν aliquos male habuit. Fruſtra! Mitto alios. Vide Luc. 18, 5.

X, 2. ἐβαπτίσαντο] ἐβαπτίσθησαν. E. Maximo conſenſu illud probant Codices.

4. πνευματικὸν ἔφαγον· καὶ πάντες τὸ
αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον· ἔπινον γὰρ
ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ
5. δὲ πέτρα ἦν ὁ χριςός. [Τέλος.] ἀλλ᾽
ΚΕ. [Ἀρχή.] οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδό-
κησεν ὁ Θεός. κατεςρώθησαν γὰρ ἐν τῇ
6. ἐρήμῳ. ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθη-
σαν, εἰς τὸ μὴ ἔιναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς
7. κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. μηδὲ
εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐ-
τῶν· * ὥσπερ γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸς
φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέςησαν παίζειν.
8. μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρ-
νευσαν, καὶ ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσι-
9. τρεῖς χιλιάδες. μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν
χριςὸν, καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐπείρασαν,
10. καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο. μηδὲ
γογγύ-

Τέλος τῆς παραμονῆς καὶ τοῦ φωτισμοῦ ἤτοι τῶν φώτων, ὅτε οὐκ ἔςι νηςεία.

X, 5. ΚΕ. τῇ γ. τῆς η. ἑβδ. ἀδελφοί, οὐκ ἐν τοῖς πλείοσι τῶν πατέρων εὐδόκησεν.

5. πλείοσιν] Recte interpretes ex Hebr. 3, 16. πάντες, πλὴν ἰησοῦ καὶ χαλέβ.

7. ὡς γέγραπται] ὥσπερ γέγραπται. A.

9. τὸν χριςὸν] τὸν κύριον. E. Euth. MS. poſt ἐξεπείρασαν, intelligit: τὸν Θεόν, δηλονότι. Vulgatum cum meis Codd. omnino omnibus habet Chryſ. X, 205. XI, 482. c. Tamen τὸν κύριον legitur VI, 298. a. Hunc ergo locum aliqui expiſcati ſunt. Verſum 9. et 10. confundit Cyrill. II, 821.

γογγύζετε, καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐγόγ-
γυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.
ταῦτα δὲ πάντα τύποι συνέβαινον ἐκείνοις· 11.
ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς
τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν. ὥστε 12.
[Ἀρχή.] ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω, μὴ ΚΣ.
Τέλος τῆς γ. πέσῃ. [Τέλος.] πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ 13.
εἴληφεν, εἰ μὴ ἀνθρώπινος· [Ἀρχή.] πιστὸς ΚΣ.
δὲ ὁ θεὸς, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι
ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ
πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι
ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν. διόπερ, ἀγαπητοί μου, 14.
φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. ὡς 15.
φρονί-

X, 12. ΚΣ. τῇ δ. τῆς η. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ὁ δοκῶν ἑστάναι.

X, 13. ΚΣ. ἐπὶ ἐφόδου ἐθνῶν καὶ ἐπὶ παντὸς προσδοκωμένου φόβου. ἔν τισιν· ἀδελφοὶ, πιστὸς ὁ θεός.

10. καθὼς καὶ] καὶ — E. Basil. II, 373. 460.

11. δὲ πάντα — συνέβ.] μὲν τυπικῶς συνέβαινεν. E. Basil. II, 630. Sic, sine μέν. 660.

12. Ath. II, 625. βλεπέτω ὁ ἑστηκὼς, μὴ πέσῃ.

13. δύνασθε] ὑπενεγκεῖν addit Ath. I, 879. Alibi tamen omittit.

δύνασθε ὑμᾶς] ὑμᾶς — E. Ita Chryſ. X, 211. b. e. 212. a. ἡμᾶς habet I, 170. ὑμᾶς. II, 74. Sufficit. Nam haec multoties repetit. Licet interim ex tribus eligere. Prius elegerunt Cod. A. C. D. E. F. G. Saepe etiam ὑμᾶς deeſt apud Cyrill. Ὑμᾶς ſervant omnes Codices mei, praeter duo Chryſoſtomi, totidemque Theophylacti. Aug. 8. et Euth. 20. id tuentur. v. P.

φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς, ὅ φημι.
16. τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας, ὃ εὐλογοῦμεν,
οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ χριςοῦ ἐςι;
τὸν ἄρτον, ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ
17. σώματος τοῦ χριςοῦ ἐςιν; ὅτι εἷς ἄρτος,
ἓν σῶμα, οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες
18. ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. βλέπετε
τὸν ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες
τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τοῦ θυσιαςηρίου εἰσί;
19. τί οὖν φημι; ὅτι εἴδωλόν τι ἐςὶν, ἢ ὅτι
20. εἰδωλόθυτόν τι ἐςίν; ἀλλ' ὅτι, ἃ θύει
τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύει, καὶ οὐ θεῷ· οὐ
θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γί-
21. νεσθαι. οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν
καὶ ποτήριον δαιμονίων. οὐ δύνασθε τραπέ-
ζης κυρίου μετέχειν, καὶ τραπέζης δαιμο-
22. νίων. ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ
ΚΖ. 23. ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν; [Τέλος.] [Ἀρ- Τέλος τῆς δ.
χή.] πάντα μοι ἔξεςιν, ἀλλ' οὐ πάντα
συμφέρει· [Τέλος.] πάντα μοι ἔξεςιν, ἀλλ' Τέλος ἐν τισιν τῆς ου ἐφόδου.

X, 23. ΚΖ. σαββάτῳ λε. ἤτοι τῆς ἀπόκρεω καὶ σαββάτῳ ις. ἀδελφοὶ, πάντα μοι ἔξεςι.

17. ἄρτου] + καὶ τοῦ ποτηρίου t καὶ τοῦ ἑνὸς ποτηρίου. E. Nullus meorum agnoſcit, nec, praeter alios, Cyrill. IV, 862.

20. ἀλλ' ὅτι, ἃ θύει] ἃ γὰρ θύει, oratione ita poſtulante, Chryſ. in Codd. Moſqq. Sed apud eundem vitioſe editum, ὃ γὰρ θύει. X, 215. a.

ὀυ πάντα ὀικοδομεῖ. μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ 24.
ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαςος.
πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, 25.
μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν.
τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα 26.
αὐτῆς. ἐι δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπί- 27.
ςων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ
παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνα-
κρίνον-

24. ἑτέρου ἕκαςος] πλησίον ἕκαςος t ἕκαςος — E. Vulgatum Chryſ. X, 215. e. I, 671. Sed I, 77. mutata conſtructione, ut ibi poſtulabat oratio: τὸ τοῦ πλησίον ἕκαςον. VII, 748. ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ πλησίον ἕκαςος. VIII, 352. ἀλλὰ τὸ τοῦ πλησίον ἕκαςος. XII, 494. e. ζητείτω, ἵνα ἕυρῃ τὸ ἑαυτοῦ. Cyrill. I, a. 265. ὡ δ ι π ὴ λέγων· μὴ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦντες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων. Hic de nullo *articulo fidei fundamentali*, ut Ciceroniani loquuntur, ſermo eſt. Licet ergo interrogare. quid Codices probent? — Vulgatum. Applicetur ergo haec criſis locis maioris momenti. Sic mox verſ. 27. Chryſ. X, 220. b. habet: ἐάν τις ὑμᾶς, φησὶ, καλῇ. Ita et Codices Chryſ. Moſqq. 2. 7. et Theodoret. alicubi. (v. ad Epiſt. Pauli p. 230. notam 7.) Atqui ἀντίγραφά, φησιν· ἐι δέ τις καλεῖ ὑμᾶς.

25. Clem. Alex. 512. d. et ſuam, et aliorum nugacem proponit lectionem huius verſus.

27. ἀπίςων] + ἐις δεῖπνον, E. Codices ſterquilinia-rii. In Cod. G. eſt pro more iſtius ſcribae: Eι τις. καλι, υμας των απιςων εις. διπνον και. Θελεται πορευεσθαι. Ita nec pueri infimae claſſis ſcribunt, ſed auctores *recenſionis* occidentalis Griesbachianae. *Recenſio* enim apud Griesbachium nihil aliud eſt, quam *confuſio*.

ΚΗ. 28. κρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. [Ἀρχή.] ἐὰν
δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι,
μὴ ἐσθίετε, δι᾽ ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα, καὶ
τὴν συνείδησιν. τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ
29. πλήρωμα αὐτῆς. [Τέλος.] συνείδησιν δὲ Τέλος τῶν β. σαββάτων.
λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ
ἑτέρου. ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνε-
30. ται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; εἰ * ἐγὼ
χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ
31. οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε
πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν
32. θεοῦ ποιεῖτε. ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ
ἰουδαίοις καὶ ἕλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ
33. θεοῦ. καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω,
μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ
XI, 1. τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι. Μιμηταί μου
γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ χριστοῦ.

X, 28. ΚΗ. τῇ ε. τῆς η. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο.

28. τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς] — E. v. P. Hoc nec ſex Codices, quos poſtea conſului, omittunt. Ergo ſoli ſterquiliniarii omittunt. Addendi nulla cauſa erat.

30. εἰ δὲ ἐγὼ] δὲ —.

XI, 1. χριστοῦ] + χριστὸς δὲ θεοῦ. E. v. P. Hoc, ut equidem arbitror, ineptiſſime notatum eſt ex Clem. Alex. 420. Sic enim ex eodem 448. c. Rom. 14, 17. poſt πόσις addendum eſſet: οὐδὲ μὴ ἀποχὴ οἴνου καὶ κρεῶν, et ex pag. 512. b. plura etiam, ſingulis membris, inſerenda eſſent Rom. 8, 38. 39.

3. περὶ σχήματος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐν εὐχαῖς καὶ προφητείαις.

ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ὅτι πάντα μου 2.
μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς
παραδόσεις κατέχετε. θέλω δὲ ὑμᾶς 3.
εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ χρι-
στός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνήρ· κεφα-
λὴ δὲ χριστοῦ, ὁ θεός. πᾶς ἀνὴρ προσ- 4.
ευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς
ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.
πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύου- 5.
σα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καται-
σχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι
καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. εἰ γὰρ οὐ 6.
κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ κειράσθω. εἰ
δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶ-
σθαι, κατακαλυπτέσθω. ἀνὴρ μὲν γὰρ 7.
οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφα-
λὴν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ
δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν. [Ἀρχή.] οὐ γάρ 8. ΚΘ.
ἐστιν

XI, 8. ΚΘ. τῇ παρασκευῇ τῆς η. ἑβδ. ἀδελφοί, οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ἐκ.

2. ἀδελφοὶ] Omittit Ath. I, 718. Ibid. et 581. οὕτω addit, ante κατέχετε.

7. ὑπάρχων] Huic in Cod. G. additur haec interpretatio atque haec critica animadverſio: *a principio aut per initium*, (ſic reddidit, ὑπάρχων.) *non eſt in latino interpretatum*. Sic idem mox verſ. 8. ἐξ ἀνδρος, et in Latino: *ex viro, id eſt, coſta*. — Ad ſterquilinia!

ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀν-
9. δρός. [Τέλος.] καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη Τέλος τῆς ε.
ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν
10. ἄνδρα. διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξου-
σίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς
11. ἀγγέλους. πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναι-
κὸς, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, ἐν κυρίῳ.
12. ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω
καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός· τὰ δὲ πάντα
13. ἐκ τοῦ θεοῦ. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε,
πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ
14. θεῷ προσεύχεσθαι; ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις
διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ,
15. ἀτιμία αὐτῷ ἐστι; γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ,
δόξα αὐτῇ ἐστιν, ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβο-
16. λαίου δέδοται. * εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνει-
κος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ
ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

Ζ. περὶ κοινωνίας θεοπρεποῦς, οὐ πλησμονικῆς.

17. τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι
οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἧττον
συνέρ-

8. Ath. II, 11. οὐ γέγονεν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλ' ἡ γυνὴ ἐξ ἀνδρός.

15. δέδοται αὐτῇ] αὐτῇ —.

17. παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ] παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν. E. Vulgatum et Chryſ. cum Codd. omnibus. X, 240. VI, 115. III, 246. Mox Theodoret. p. 236. ἔλαττον, loco ἧττον, quo firmari poterat auctoritas Codd. F. G.

συνέρχεσθε. πρῶτον μὲν γὰρ συνερχο- 18.
μένων ὑμῶν ἐν * ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσμα-
τα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν· καὶ μέρος τι πιϛεύω.
δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ 19.
δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. συνερ- 20.
χομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔϛι
κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν. ἕκαϛος γὰρ τὸ 21.
ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν,
καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. μὴ γὰρ 22.
οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν;
ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε,
καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί
ὑμῖν εἴπω; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ
ἐπαινῶ. [Ἀρχή.] ἐγὼ γὰρ παρέλαβον 23. Λ.
ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν,
Τέλος τῆς ϛ. [Τέλος.] ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ
ᾗ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον· καὶ εὐχαρι- 24.
ϛήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε· λάβετε, φάγετε·
τοῦτό

XI, 23. Λ. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ε εἰς τὴν λειτουργίαν· ἀδελφοί, ἐγὼ παρέλαβον.

18. ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ] τῇ —.

23. Basil. II, 525. ἐγὼ γὰρ παρέδωκα ὑμῖν, ὃ καὶ παρέλαβον. Vulgatum 650.

24. λάβετε, φάγετε] — E. Servant haec omnes etiam, quos postea examinavi. v. P. Omittit Cyrill. VI, a. 111. Basil. II, 650. sed ibid. omittit vers. 25. ὁσάκις ἂν πίνητε. Habet Damasc. II, 101. omittit 536. Omittit etiam Chrys. III, 247. quem locum fraudi fuisse credo scribis, vel potius falsa-

τοῦτό μου ἐςὶ τὸ σῶμα, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν
κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-
25. μνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ
τὸ δειπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον,
ἡ καινὴ διαθήκη ἐςὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι.
τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν
26. ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε
τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο
πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλ-
27. λετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ. ὥςε ὃς ἂν
ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον, ἢ πίνῃ τὸ ποτή-
ριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔςαι τοῦ
σώματος καὶ * τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου.
28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕ-
τως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ
29. ποτηρίου πινέτω. ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων
ἀναξίως, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει,
μὴ

falſariis aliquibus. Ex omnibus enim, abditis etiam, locis ſcriptorum Chryſoſtomi conquiſiverunt corruptiones.

26. ἄχρις οὗ ἂν] οὗ — t ἂν — E. ἂν abeſt. Baſil. II, 650. Ath. I, 742. Huiusmodi fortuitas et arbitrarias corruptiones plures in his ipſis vocabulis in hac et priore editione notavi.

27. καὶ αἵματος] καὶ τοῦ αἵματος. Ath. II, 83. ὃς γὰρ ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον καὶ πίῃ.

28. ἄνθρωπος] Baſil. II, 654. ἕκαςος.

29. Ath. II, 242. ὁ γὰρ ἀναξίως ἐσθίων τὸν ἄρτον, καὶ πίνων τὸ αἷμα τοῦ κυρίου, κρίμα — πίνει. καὶ διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν.

μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ κυρίου. διὰ 30.
τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄῤῥωστοι,
καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. [Ἀρχή.] εἰ γὰρ 31. ΛΑ.
ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα.
κρινόμενοι δὲ, ὑπὸ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα 32.
Τέλος τῆς μεγάλης ε. μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. [Τέλος.]
ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ 33.
φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. εἰ δέ τις 34.
πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα
συνέρ-

XI, 31. ΛΑ. τῇ β. τῆς θ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, εἰ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν.

31. διεκρίνομεν] ἐκρίνομεν. E. Ita Baſil. I, 101. 411. Sed II, 399. vulgatum. Ἐκρίνομεν Chryſ. X, 251. Vulgatum II, 66. Cyrill. IV, 210. 597. Scilicet, non opus erat verbo compoſito.

32. κρινόμενοι δὲ] Baſil. II, 40. ἐλεγχόμενοι γάρ. Sine γάρ. 102. Vulgatum 399. 463. Mox, ὑπὸ τοῦ κυρίου. Ath. II, 5. 17. Cum hic locus nullis dogmaticis aut polemicis rixis obnoxius ſit, liceat mihi profiteri ſententiam meam. Ipſe ego cum Baſilio ſcripturus fuiſſem ἐλεγχόμενοι. Hoc enim ſententia poſtulat. Verum Paulus maluit ſcribere κρινόμενοι, haud dubie propter proximum κατακρίνεσθαι. Quod cum Codices probent, ſtultum eſt, contra diſputare. Paulus haec ſcripſit, κλητὸς ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, non Gorgias Leontinus, non Iſocrates, non Xenophon. Verum huiusmodi lectiones Patrum Graecorum permultis in locis uſum habent exegeticum, nec tamen criticum. Atque eatenus eiusmodi diſcrepantes lectiones nullo modo contemnendae ſunt. Modo ne contextui obtrudantur.

συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

Η. περὶ διαφορᾶς χαρισμάτων καὶ οἰκονομίας αὐτῶν. ἐν ᾧ, περὶ ἀγάπης, ὡς μεγίστου χαρίσματος. περὶ προφητείας, ὡς μείζονος γλώσσης.

XII, 1. Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοὶ, οὐ
2. θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. οἴδατε, ὅτι, * ὅτε
ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα, ὡς
3. ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι. διὸ γνωρίζω
ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς, ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν,
λέγει ἀνάθεμα ἰησοῦν, καὶ οὐδεὶς δύναται
εἰπεῖν κύριον ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν πνεύματι
ἁγίῳ.

XII, 2. οἴδατε, ὅτι] + ὅτε. Addit cum aliis Baſil. II, 492. De hoc verſu v. Cod. Boern. a me editum.

3. ἰησοῦν prius] ἰησοῦ (ſic.) εἰ μὴ ἐν βεελζεβούλ. E. Ita Cyrill. IV, 2. 9. 568. Sic, ſed ἰησοῦς. I, a. 261. VI, a. 244. Rurſus ἰησοῦ. III, 263. 414. V, b. 289. Sic, ſed ἰησοῦν. 307. VI, b. 194. Alludit ſic. III, 640. V, a. 2. Omittit iſta, ſed habet, ἰησοῦ — κύριος ἰησοῦς. V, a. 346. Rurſus omittit, ſed ἰησοῦν — κύριος ἰησοῦς. V, d. 64. Verſum invertit et iſtud addit 678. d. Sic et, ſed ἰησοῦν et κύριον ἰησοῦν. V, d. 4. Atque in his locis multoties nominatim Paulo iſtam appendicem tribuit. Ita ergo ſemel in mentem induxerat. Chryſ. X, 261. ſolum ἐν, poſt οὐδεὶς, omittit. II, 462. habet, ἐν τῷ πνεύματι ἁγίῳ. Sine varietate VIII, 517. XI, 394. v. P. Herculea profecto opus eſt patientia in expurgandis ſtabulis Patriſticis.

ἁγίῳ. διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ 4.
δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν 5.
εἰσι, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος. καὶ διαιρέσεις 6.
ἐνεργημάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτός ἐϛι θεὸς, ὁ
Τέλος τῆς β. ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] ἑκάϛῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις 7. ΛΒ.
τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. ᾧ μὲν 8.
γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος
σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ
τὸ αὐτὸ πνεῦμα. ἑτέρῳ δὲ πίϛις, ἐν τῷ 9.
αὐτῷ πνεύματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα
ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι. ἄλλῳ 10.
δὲ

XII, 7. ΛΒ. εἰς ἱεράρχας· ἐν ἄλλῳ· νοεμβρίου ιζ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ. ἀδελφοὶ, ἑκάϛῳ δίδοται.

4. Ath. I, 706. τὸ δὲ πνεῦμα τὸ αὐτό. Mox idem: καὶ αὐτὸς ὁ κύριος. Sed 542. τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα, et, ὁ δὲ αὐτὸς κύριος.

5. καὶ ὁ αὐτὸς] ὁ δὲ αὐτὸς. Ath. II, 10. 482. Vulgatum 35.

6. αὐτός ἐϛι θεὸς] ἐϛι — E. Ath. I, 542. 705. II, 10. 35. ἐϛὶ, post θεὸς habet 482. ὁ δὲ θεός ἐϛιν, ὁ ἐνεργῶν. 9. ἐϛι abest Chryſ. X, 262. Ut hic Chryſ. et aliqui Codd. Theophylacti omittunt ἐϛιν, ita verſ. 3. prius ἐν. Contra eſt utroque loco Cod. Theophyl. Aug. 8. cum ceteris. v. P. Cyrill. V, a. 660. ὁ μακάριος ἔφη παῦλος· θεὸς δέ ἐϛιν ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

7. Variarum et inutilium lectionum venatoribus commendamus Chryſ. XII, 33. ubi bis hunc verſum recitat.

δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφη-
τεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ
δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία
11. γλωσσῶν. πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ
ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκά-
ΛΓ. 12. στῳ καθὼς βούλεται. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Τέλος τῶν
καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστι, καὶ μέλη ἁγίων.
ἔχει πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώμα-
τος τοῦ ἑνὸς, πολλὰ ὄντα, ἕν ἐστι σῶμα·
13. οὕτω καὶ ὁ χριστός. καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ
πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβα-
πτίσθημεν· εἴτε ἰουδαῖοι, εἴτε ἕλληνες, εἴτε
δοῦλοι, εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες εἰς ἓν
14. πνεῦμα ἐποτίσθημεν. καὶ γὰρ τὸ σῶμα
οὐκ

XII, 12. ΛΓ. τῇ γ. τῆς θ. ἑβδ. ἀδελφοί, καθάπερ τὸ σῶμα ἕν ἐστι.

10. δυνάμεων· ἄλλῳ] ἑτέρῳ. ſolum. Ath. II, 482.

ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν] omittit. Ath. II, 482

13. καὶ πάντες εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν] εἰς — t. καὶ πάντες (εἰς) ἓν πόμα ἐποτίσθημεν (εἰς ἓν πνεῦμα) t ἐφωτίσθημεν, loco ἐποτίσθημεν. E. Duplici de cauſſa offenſum eſt in hoc loco. Nam alii eum ſimiliorem reddere volebant loco ſuperiori (10, 4.) quo haec referuntur. Ergo inculcabant πόμα. Sed Paulus hic non tam diligens fuit, ut haec duo loca ſibi invicem prorſus ſimilia reddere vellet. Alias etiam addendum fuiſſet, ἓν βρῶμα, ſeu ἕνα ἄρτον ἐσιτίσθημεν. v. Chryſ. X, 270. in fine. Secundo offendebant in conſtructione vocabuli ποτίζειν. Dicitur enim e. c. ποτίζειν τινὰ γάλα, non εἰς γάλα. Sed id nec Pau-

ὀυκ ἔϛιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά. ἐὰν 15.
ἔιπῃ ὁ πούς· ὅτι ὀυκ ἐιμὶ χεὶρ, ὀυκ ἐιμὶ
ἐκ τοῦ σώματος· ὀυ παρὰ τοῦτο ὀυκ ἔϛιν
ἐκ τοῦ σώματος; καὶ ἐὰν ἔιπῃ τὸ ὄυς· 16.
ὅτι ὀυκ ἐιμὶ ὀφθαλμὸς, ὀυκ ἐιμὶ ἐκ τοῦ
σώματος· ὀυ παρὰ τοῦτο ὀυκ ἔϛιν ἐκ τοῦ
σώμα-

Paulus dixit. Nec enim, ποτίζειν ἐις ἓν πνεῦμα, eſt, loco, ποτίζειν ἓν πνεῦμα, ſed ποτίζειν ſine caſu rei dicitur; ἐις ἓν πνεῦμα vero notat, ἐις τὸ ἕναι ἓν πνεῦμα. Ἐφωτίσθημεν autem ex uſu huius verbi eccleſiaſtico receptum eſt propter antecedens ἐβαπτίσθημεν. Nam in eccleſia Graeca φωτίζειν et βαπτίζειν prorſus ſunt ſynonyma. Inde etiam dies feſtus, quo celebratur memoria baptismi Chriſti, τὰ (ἅγια) φῶτα appellatur. Vide initium homiliae Gregor. Naz. ἐις τὰ ἅγια φῶτα. Chryſoſtomus, ut fere facere ſolet in locis difficilioribus, haec vexat X, 270. e. 271. a. b. Primo ergo exhibet: καὶ πάντες ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. Deinde repetit: ἓν πνεῦμα ποτιζόμεθα. Denique inopinato infert: ἐις ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν, quod ipſe etiam repererat in ſuo Codice. Baſil. III, 23. haec attingit, ſed duo huius verſus membra miſcens, exhibet: πάντες γὰρ, φησιν, ἐν ἑνὶ σώματι ἐις ἓν πνεῦμα ἐβαπτίσθημεν. Opus enim ibi habebat vocabulo βαπτίζειν, non ποτίζειν. Ibid. 52. b. ita laudat: ὁι πάντες ἐν ἑνὶ σώματι ἐις ἓν πνεῦμα ἐβαπτίσθημεν. Euthym. omittit ἐις, et interpretatur, ut Chryſoſt. τὸ αὐτὸ ἅγιον πνεῦμα ἐπίομεν. Theodoret. vulgatum habet. Clem. Alex. qui, ut illi aiunt, vetuſtior eſt noſtris Codicibus epiſtolarum Pauli omnibus, habet pag. 96. ſine ſenſu: καὶ πάντες ἑνὶ πόματι ἐπίομεν. Ath I, 554. ἐν ἑνὶ — ἐβαπτ. καὶ πάντες ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν 555. ἡμεῖς πάντες ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. v. P.

17. σώματος; εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς,
ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοὴ, ποῦ ἡ ὄσφρη-
18. σις; νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν
ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέ-
19. λησεν. εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ
20. τὸ σῶμα; νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν
21. δὲ σῶμα. οὐ δύναται δὲ * ὁ ὀφθαλμὸς
εἰπεῖν τῇ χειρί· χρείαν σου οὐκ ἔχω· ἢ
πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσί· χρείαν ὑμῶν
22. οὐκ ἔχω. ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον, τὰ
δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα
23. ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι. καὶ ἃ δοκοῦ-
μεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις
τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ
ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν
24. ἔχει. τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν, οὐ χρείαν
ἔχει. ἀλλ᾽ ὁ θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ
25. ὑστεροῦντι περισσοτέραν δοὺς τιμήν. ἵνα
μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ
αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη.
26. καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάν-
τα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος,
συγχαί-

21. δὲ ὀφθαλμὸς] δὲ ὁ ὀφθαλμός.

25. σχίσμα] σχίσματα. D. Sic Basil. II, 216. Vulgatum Chrys. X, 279. d. e. bis. 281. a. Ex Codice Mosq. 2. tamen colligo, alterum ex Chrysostomo invectum esse.

26. συμπάσχει — συγχαίρει] συμπάσχῃ — συγχαίρῃ. D.
δοξάζεται] χαίρει. Ath. II, 402.

Τέλος τῆς γ. συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα χριστοῦ, καὶ 27. ΛΔ.
μέλη ἐκ μέρους. καὶ ὃυς μὲν ἔθετο ὁ 28.
θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους,
δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους,
ἔπειτα δυνάμεις, ἔιτα χαρίσματα ἰαμά-
των, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσ-
σῶν. μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες 29.
προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάν-
τες δυνάμεις; μὴ πάντες χαρίσματα 30.
ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάτες γλώσσαις λα-
λοῦσι; μὴ πάντες διερμηνεύουσι; ζηλοῦτε 31.
δὲ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα. καὶ ἔτι
καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι. Ἐὰν XIII, 1.
ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ
τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα
χαλκὸς

XII, 27. ΛΔ. νοεμβρίου α. ἐις τοὺς ἁγίους ἀναργύρους· ἀδελφοὶ, ὑμεῖς ἐστὲ σῶμα.

27. μέρους] μέλους. E. Vulgatum diſerte Chryſ. X, 285. d. e. Baſil. I, 291. II, 216.

28. καὶ ὃυς μὲν] ἄλλους μέν. Ath. II, 481.

31. ζηλοῦτε — κρείττονα] Aliqui hic ſignum interrogandi poſuerunt. v. Theoderet Oecum. I, 547. b. 548. a.

κρείττονα] μείζονα. E. Diſerte Chryſ. X, 289. a. ὀυκ ἔιπε μείζονα, ἀλλὰ κρείττονα. Sic et alii interpretes.

XIII, 1. γέγονα] *Verſio antiqua Itala*, ut vocant, quam ſcilicet Sabat. ex infimis Codd. D. E. reſtituit.

χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.
2. καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ
μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ
ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθι-
στάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι.
3. καὶ ἐὰν * ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά
μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου, ἵνα
* καυθήσομαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν
ΛΕ. 4. ὠφελοῦμαι. [Ἀρχή.] ἡ ἀγάπη μακρο-
θυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ
ἀγάπη

XIII, 4. ΛΕ. τῇ δ. τῆς θ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ.

tuit, habet: *in unum ſum ut aeramentum ſonans.* Antiquiſſimam eſſe hanc interpretationem, ex eo doceri poteſt, quod ſenſu caret. Quomodo haec Graece reddiderint D. E. F. G. vide apud Wetſt. In G. eſt: εν. ειμι η χαλκος. In Latino: *unum ſum aut ut aes.* Ex huiuscemodi Codicibus ergo argumenta critica repetuntur? Per deum immortalem! — Ab ἀγάπην ad verſ. 2. γνῶσιν, in media oratione omittit Ath. II, 236. Ibidem poſt μεθιστάνειν tranſit ad 3. καὶ ἐὰν παραδῶ.

2. οὐδέν εἰμι] οὐθέν εἰμι. D.

3. ψωμίζω] ψωμίσω. v. Wetſt. Clem. Alex. 142. διαδῶ, quae eſt elegans interpretatio. ψωμίζειν enim non eſt Graecum.

καυθήσωμαι] καυθήσομαι. D. καυχήσωμαι. E. v. P. Ter vulgatum Chryſ. X, 291. b. c. d. Vitioſa ψωμίζω et καυχήσωμαι repudiat etiam Clem. Alex. 519. a. ψωμίσω — καυθήσωμαι, etiam καυθήσομαι. Baſil. II, 329. 646. 665. καυθῇ. III, 303. καυθήσωμαι. Ath. II, 236.

ἀγάπη ὀυ περπερεύεται, ὀυ φυσιοῦται,
ὀυκ ἀσχημονεῖ, ὀυ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, ὀυ 5.
παροξύνεται, ὀυ λογίζεται τὸ κακόν, ὀυ 6.
χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ
ἀληθείᾳ· πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, 7.
πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. ἡ 8.
Τέλος τῶν ἁγίων. ἀγάπη ὀυδέποτε ἐκπίπτει. [Τέλος.] ἔιτε
δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· ἔιτε
γλῶσσαι, παύσονται· ἔιτε γνῶσις, καταρ-
γηθήσεται. ἐκ μέρους * δὲ γινώσκομεν, 9.
καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· ὅταν δὲ 10.
ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους καταρ-
γηθήσεται. [Ἀρχή.] ὅτε ἤμην νήπιος, 11. ΛΞ.
ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν,
ὡς νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ γέγονα ἀνήρ,
κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. βλέπομεν 12.
γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε
δὲ

XIII, 11. ΛΞ. τῶν ἁγίων μαρτύρων κηρύκου καὶ ἰου-λίττης ἰουλίου ιε. ἀδελφοί, ὅτε ἤμην.

5. ἀσχημονεῖ] v. P.

9. ἐκ μέρους γὰρ] δὲ, loco γάρ.

11. Negligenter refert Ath. II, 55.

12. δι' ἐσόπτρου] ὡς δι' ἐσόπτρου ✝ καὶ t ἐν ἐσόπτρῳ καί. E. ὡς, quod aliqui addunt, eſt explicatio. Nil enim niſi ſimilitudinem notat Paulus. ἐν eſt arguta correctio, quod proprie nemo *per* ſpeculum cernit. Notaveram mihi ex aliquo Patre Graeco, tanquam interpretationem: διὰ κατόπτρου λιθίνου ἢ κεράτινου. Sed oblitus fueram, unde? Origenes tamen IV, 229. a. κάτοπτρον habet.

δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω
ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι, καθὼς
13. καὶ ἐπεγνώσθην. νυνὶ δὲ μένει πίστις,
ἐλπὶς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων
XIV, 1. δὲ τούτων ἡ ἀγάπη. Διώκετε τὴν
ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά· μᾶλ-
2. λον δὲ ἵνα προφητεύητε. ὁ γὰρ λαλῶν
γλώσσῃ, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ
θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λα-
3. λεῖ μυστήρια. ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώ-
ποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ
4. παραμυθίαν. ὁ λαλῶν γλώσσῃ, ἑαυτὸν
οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλησίαν
5. οἰκοδομεῖ. θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν
γλώσσαις, μᾶλλον δὲ, ἵνα προφητεύητε.
μείζων γὰρ ὁ προφητεύων, ἢ ὁ λαλῶν
γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ
6. ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. [Τέλος.] νυνὶ Τέλος τῆς δ. καὶ τῶν ἁγίων.
ΛΖ. δὲ, [Ἀρχή.] ἀδελφοὶ, ἐὰν ἔλθω πρὸς
ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω,
ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ
ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ;
7. ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε
αὐλὸς,

XIV, 6. ΛΖ. τῇ ε. τῆς θ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἐὰν ἔλθω πρός.

bet. Multoties huc reſpicit Orig. IV, 220. b. I, 720. 731. II, 507.

XIV, 5. διερμηνεύῃ] διερμηνεύει. A.

αὐλὸς, εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαςολὴν τοῖς
φθόγγοις μὴ * διδῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ
αὐλούμενον, ἢ τὸ κιθαριζόμενον; καὶ γὰρ 8.
ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς παρα-
σκευάσεται εἰς πόλεμον; οὕτω καὶ ὑμεῖς 9.
διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον
δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον;
ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. τοσαῦ- 10.
τα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν ἐςιν ἐν κόσμῳ,
καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον. ἐὰν οὖν μὴ 11.
εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ
λαλοῦντι βάρβαρος· καὶ ὁ λαλῶν, ἐν ἐμοὶ
βάρβαρος. οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλω- 12.
ταί ἐςε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν
τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε, ἵνα περισσεύητε.
διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, προσευχέσθω, ἵνα 13.
διερμηνεύῃ. ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσ- 14.
σῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται· ὁ δὲ νοῦς
μου ἄκαρπός ἐςι. τί οὖν ἐςι; προσεύξο- 15.
μαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ
νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ
τῷ νοΐ. ἐπεὶ ἐὰν εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, 16.
ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου, πῶς
ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριςίᾳ, ἐπειδὴ
τί λέγεις, οὐκ οἶδε; σὺ μὲν γὰρ καλῶς 17.
εὐχαριςεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.

εὐχα-

7. μὴ δῷ] μὴ διδῷ. A.

15. ψαλῶ δὲ] δὲ omittit Ath. II, 309. III, 40.

18. ἐυχαριςῶ τῷ θεῷ μοῦ, πάντων ὑμῶν μᾶλ-
19. λον γλώσσαις λαλῶν. ἀλλ᾽ ἐν ἐκκλησίᾳ
θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός μου λα-
λῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους
ΛΗ. 20. λόγους ἐν γλώσσῃ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Τέλος τῆς ε.
ἀδελφοὶ, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσὶν·
ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ
21. τέλειοι γίνεσθε. ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται·
ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέ-
ροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ᾽
οὕτως ἐισακούσονταί μου, λέγει κύριος.
22. ὥςε αἱ γλῶσσαι ἐις σημεῖόν ἐισιν, οὐ τοῖς
πιςεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίςοις· ἡ δὲ προ-
φητεία οὐ τοῖς ἀπίςοις, ἀλλὰ τοῖς πι-
23. ςεύουσιν. ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία
ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες γλώσσαις
λαλῶσιν, ἐισέλθωσι δὲ ἰδιῶται, ἢ ἄπιςοι,
24. οὐκ ἐροῦσιν, ὅτι μαίνεσθε; ἐὰν δὲ πάντες
προφητεύωσιν, ἐισέλθῃ δέ τις ἄπιςος, ἢ
ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρί-
25. νεται ὑπὸ πάντων· καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ
τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται· καὶ
οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει
τῷ

XIV, 20. ΛΗ. σαββάτῳ ιζ. [καὶ ἔν τισι δεκεμβρίου ιζ. τοῦ ἁγίου προφήτου δανιήλ. καὶ ἐν ἄλλοις· ἐις προφήτας.] ἀδελφοὶ, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν.

24. Negligentius laudat Basil. I, 380. 450. III, 30. ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων omittit. Ath. II, 4. ibid. versu 25. ὄντως ὁ θεός.

τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων, ὅτι ὁ θεὸς ὄντως
Τέλος τοῦ σαββάτου. ἐν ὑμῖν ἐστι. [Τέλος.] τί οὖν ἐστὶν, 26. ΛΘ.
[Ἀρχή.] ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκα-
στος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει,
γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρμη-
νείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν * γι-
νέσθω. εἴτε γλώσσῃ τὶς λαλεῖ, κατὰ 27.
δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος·
καὶ εἷς διερμηνευέτω. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερ- 28.
μηνευτὴς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ
λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. προφῆται δὲ δύο 29.
ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρι-
νέτωσαν. ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ 30.
καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. δύνασθε 31.
γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα
πάντες μανθάνωσι, καὶ πάντες παρακα-
λῶνται. καὶ πνεύματα προφητῶν προ- 32.
φήταις ὑποτάσσεται. οὐ γάρ ἐστιν ἀκα- 33.
ταστασίας ὁ θεὸς, ἀλλ' εἰρήνης, ὡς ἐν
πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων. αἱ 34.
γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτω-
σαν· οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν,
ἀλλ'

XIV, 26. ΛΘ. τῇ παρασκευῇ τῆς θ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ὅταν συνέρχησθε.

26. γενέσθω] γινέσθω. Etiam Basil. II, 386. 488.

33. ἁγίων] + διδάσκω t διατάσσομαι. E. Ethym. explicat: γίνεται, δηλονότι, ἢ διδάσκω. Sed vitiose ibi scriptum διδασκάλῳ. Alii ἐστὶν, alii νομοθετῶ supplent. v. P.

ἀλλ᾽ ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος
35. λέγει. εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ
τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν. αἰσχρὸν
γάρ ἐστι γυναιξὶν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν.
36. ἢ ἀφ᾽ ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν;
37. ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; εἴ τις
δοκεῖ προφήτης εἶναι, ἢ πνευματικὸς, ἐπι-
γινωσκέτω, ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι * κυρίου εἰσὶν
38. ἐντολαί. εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω.
39. ὥστε, ἀδελφοὶ, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν,
καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε.
40. πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γι-
νέσθω. [Τέλος.] Τέλος τῆς παρασκευῆς.

Θ. περὶ ἀναστάσεως σωμάτων καθολικῆς. ἐν ᾧ, περὶ τῆς ἐν χριστῷ διορθώσεως καὶ ἀποκαταστάσεως. ὁμοιώσεις τῶν ἀνισταμένων πρὸς τὰ ἀναφυόμενα σπέρματα. περὶ τῆς εἰς δόξαν καὶ δύναμιν ἀλλαγῆς.

XV, 1. [Ἀρχή.] Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὸ
M. εὐαγγέλιον, ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ
2. παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε. δι᾽ οὗ
καὶ

XV, 1. M. κυριακῇ ιβ. ἐν ἄλλοις· καὶ τῆς μεγάλης παρασκευῆς ὥρᾳ ς. ἀδελφοὶ, γνωρίζω ὑμῖν τὸ εὐαγγέλιόν μου.

34. ὑποτάσσεσθαι] ὑποτασσέσθωσαν. E. Codd. Vat. 367. 1209. Damafc. II, 113. fed vulgatum 406. Utroque tamen loco ἐπιτρέπεται Cod. Euth. exhibet ὑποτάσσεσθε. Quod ἐπιτέτραπται non videbatur convenire τῷ ὑποτάσσεσθαι.

37. τοῦ κυρίου] τοῦ —.

καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην
ὑμῖν εἰ κατέχετε· ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῆ ἐπιστεύ-
σατε. παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, 3.
ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι χριστὸς ἀπέθανεν
ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς γρα-
φάς· καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερ- 4.
ται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γρα-
φάς· καὶ ὅτι ὤφθη κηφᾷ, εἶτα τοῖς 5.
δώδεκα. ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακο- 6.
σίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους
μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθη-
σαν. ἔπειτα ὤφθη ἰακώβῳ· εἶτα τοῖς 7.
ἀποστόλοις πᾶσιν. ἔσχατον δὲ πάντων, 8.
ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κἀμοί.
ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων· 9.
ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος,
διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ.
χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ, ὅ εἰμι· καὶ ἡ χάρις 10.

αὐτοῦ

XV, 5. δώδεκα] ἕνδεκα E. Δώδεκα diſerte Chryſ. X, 355. b. et Oecum. I, 558. (rectius, 568.) d. et Theophyl. Horum tamen rationes mihi non probantur. *Duodecim* appellari poterant, etſi unus deeſſet. Correctio fortaſſe eſt ex Matth. 28, 16. Vulgatum repetit etiam Chryſ. IX, 2.

8. ὡσπερεὶ τῷ] ὡσπερεί τῳ (id eſt, τινι.) A. Ita poſita in aliquot Codd. inveni. Ita quoque editum Chryſ. X, 356. c. Sic Cod. Aug. exhibet apud Theophyl. ad I, 9. 1. pag. 230. verſ. 10. edit. Lond. Euthym. in ſcholio: ὡσπερεί τινι (ſed vitioſe τινες.) δὲ ἐκτρώματι εἶπε, ταπεινῶν ἑαυτὸν καὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ ἐξευτελίζων.

αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ, οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ
περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ
ἐγὼ δὲ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σὺν
11. ἐμοί. εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω
κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. [Τέλος.] Τέλος τῆς
ΜΑ. 12. [Ἀρχή.] εἰ δὲ χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι ἐκ κυριακῆς.
νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν
ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν;
13. εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐ δὲ χρι-
14. στὸς ἐγήγερται. εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερ-
ται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ
15. καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. εὑρισκόμεθα δὲ καὶ
ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ· ὅτι ἐμαρτυρήσα-
μεν κατὰ τοῦ θεοῦ, ὅτι ἤγειρε τὸν χριστόν·
ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρον-
16. ται. εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐ δὲ
17. χριστὸς ἐγήγερται. εἰ δὲ χριστὸς οὐκ
ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ
18. ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἄρα καὶ οἱ κοι-
19. μηθέντες ἐν χριστῷ, ἀπώλοντο. εἰ ἐν τῇ
ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν χριστῷ μό-
νον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.
ΜΒ. 20. [Τέλος.] ʽνυνὶ δὲ, [Ἀρχή.] χριστὸς ἐγή- Τέλος τῆς β.
γερται

XV, 12. ΜΑ. τῇ β. τῆς ι. ἑβδ. ἀδελφοὶ, εἰ χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν..

XV, 20. ΜΒ. εἰς κοιμηθέντας. [Ἐν ἄλλοις τὸ αὐτὸ τοῦτο σημαίνεται διὰ τοῦ, Νεκρώσιμον.] ἀδελφοὶ, χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν.

14. ἄρα] + καί. D.

17. ἁμαρτίαις] ἀσθενείαις. E. Unus ex meis. k.

γερται ἐκ νεκρῶν· ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμη-
μένων ἐγένετο. ἐπειδὴ γὰρ δι᾽ ἀνθρώπου 21.
ὁ θάνατος, καὶ δι᾽ ἀνθρώπου ἀνάστασις
Τέλος ἐν τισι. νεκρῶν. [Τέλος.] ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ 22.
ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν
τῷ χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. ἕκα- 23.
στος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ χρι-
στὸς, ἔπειτα οἱ τοῦ χριστοῦ, ἐν τῇ παρου-
σίᾳ αὐτοῦ. εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παρα- 24.
δῷ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί·
ὅταν

20. ἐγένετο] — E. Chryſ. X, 366. c. d. etiam in Codd. Moſqq. Ceteri omnes mei ſervant. Origenis loca aeque ambigua ſunt, ut Cyrill. V, b. 244. Scilicet, ἐγένετο videbatur poſt νεκρῶν poſtulare καὶ, aut, omiſſo καὶ, corrigendum credebant γενόμενος, vel γεγονώς. Uſi ergo ſunt argumento a facili, ac deleverunt ἐγένετο. Cum Chryſoſtomo hoc omittit Latina vulgata et ceteri Latiniſtae apud Sabat. Plura huiusmodi exempla in hac ipſa editione memoravi.

21. ὁ θάνατος καὶ] ὁ et καὶ omittit Ath. II, 498. ſed 499. ὥσπερ δι᾽ ἀνθρ. ὁ θάν. οὕτω δι᾽ ἀνθρώπου ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. Ita, ſed bis interpolito ἑνός. 510. loco ἀνάστασις νεκρῶν, habet ἡ ζωή. III, 6. 10.

23. ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ] οἱ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ ἐλπίσαντες. E. v. Cod. Boern. Iſtas nugas non agnoſcit Cyrill. V, a. 612. Ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ omittit et habet Chryſ. X, 367. b. ibid. οἱ τοῦ χριστοῦ explicat, οἱ πιστοί. Ex hoc ortum credo Latiniſtarum: *qui — crediderunt.* Repetit ſine varietate Chryſ. V, 252.

24. παραδῷ] Ath. I, 708. παραδιδῷ — ἄχρις ἂν ad verſ.

ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν
25. ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. δεῖ γὰρ αὐτὸν
βασιλεύειν, ἄχρις οὗ ἂν θῇ πάντας τοὺς
26. ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχα-
τος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.
27. πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐ-
τοῦ· ὅταν δὲ εἴπῃ, ὅτι πάντα ὑποτέτακται,
δῆλον, ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ
28. πάντα. ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάν-
τα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται
τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ
ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ
ΜΓ. 29. ἐπεὶ [Ἀρχή.] τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμε- εἰς κοιμη-
νοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ θέντας.
ἐγείρονται; τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν
30. νεκρῶν; τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν
ὥραν;

XV, 29. ΜΓ. τῇ γ. τῆς ι. ἑβδ. ἀδελφοὶ, τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι.

verſ. 28. fin. Sed 950. verſum 24. prorſus perverſe laudat.

25.] Cum aliqua varietate, ac ſibi ipſe repugnans laudat Baſil. I, 579. 610.

28. τὰ πάντα, tertium.] omittit, υἱὸς autem explicat: ὁ ἀναληφθεὶς ἄνθρωπος. Ath. II, 39. τὰ πάντα ſervat 485.

29. τῶν νεκρῶν, poſterius] αὐτῶν. E. Hic Codex Moſq. Damaſceni g. cum edito conſentit. Accedit ex meis unus 13, v. P. Euth. haec explicat: ὑπὲρ τοῦ ἀναστῆναι τὰ νεκρὰ σώματα. et: ἐπὶ προσδοκίᾳ ἀναστάσεως.

ὥραν; καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν 31.
ὑμετέραν καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριςῷ Ἰησοῦ,
τῷ κυρίῳ ἡμῶν. ἐι κατὰ ἄνθρωπον ἐθη- 32.
ριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, ἐι
νεκροὶ ὀυκ ἐγείρονται; Φάγωμεν καὶ πίω-
μεν· ἄυριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. μὴ πλα- 33.
νᾶσθε· φθείρουσιν * χρηςὰ ὁμιλίαι κακαί.
ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· 34.
ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσι. πρὸς ἐν-
τροπὴν ὑμῖν λέγω. ἀλλ' ἐρεῖ τίς· πῶς 35.
ἐγείρονται ὁι νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρ-
χονται; ἄφρον, σὺ ὃ σπείρεις, ὀυ ζωο- 36.
ποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ. καὶ ὃ σπεί- 37.
ρεις, ὀυ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις,
ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, ἐι τύχοι, σίτου, ἤ
τινος τῶν λοιπῶν. ὁ δὲ θεὸς ἀυτῷ δί- 38.
δωσι σῶμα, καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἑκάςῳ
Τέλος τῆς γ. τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] ὀυ πᾶσα σὰρξ, ἡ ἀυτὴ σάρξ· 39. ΜΔ.
ἀλλά ἄλλη μὲν * ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ
κτηνῶν,

XV, 39. ΜΔ. σαββάτῳ ιη. καὶ ἐις κοιμηθέντας. ἀδελφοὶ, ὀυ πᾶσα σὰρξ, ἡ ἀυτὴ σάρξ.

33. χρῆσθ'] χρηςά. Clem. Alex. 299. ex tragico haec translata esse, monet.

39. σὰρξ ἀνθρώπων] σὰρξ —.

ἔςι σῶμα ψυχ. — πνευματικόν] ἐι ἔςι σῶμα ψυχικὸν, ἔςι καὶ πνευματικόν. E. Damascenus, contra vetustissimum Codicem Mosq. et contra reliquos meos omnes. v. P.

κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτη-
40. νῶν. καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώμα-
τα ἐπίγεια· ἀλλ᾽ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρα-
νίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.
41. ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης,
καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος
42. διαφέρει ἐν δόξῃ. οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις
τῶν νεκρῶν· σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται
43. ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ,
ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ,
44. ἐγείρεται ἐν δυνάμει. σπείρεται σῶμα
ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν.
ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευμα-
45. τικόν. οὕτω καὶ γέγραπται· ἐγένετο ὁ
πρῶτος ἄνθρωπος ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν·
ὁ ἔσχατος ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν.
46. [Τέλος.] ἀλλ᾽ οὐ πρῶτον τὸ πνευματι- Τέλος τοῦ
κὸν, ἀλλὰ τὸ ψυχικὸν, ἔπειτα τὸ πνευ- σαββάτου.
ΜΕ. 47. ματικόν. [Ἀρχή.] ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ
γῆς, χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ κύριος
48. ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκὸς, τοιοῦτοι καὶ οἱ
χοϊκοί·

XV, 47. ΜΕ. εἰς κοιμηθέντας· ἀδελφοί, ὁ πρῶτος ἄν-θρωπος.

47.] Hic verſus ſine ulla varietate legitur in Cod. Membr. Sec. XI. bibliothecae SS. Synodi Moſquenſis num. XXIII. in fol. Scilicet in libello Baſil. M. de Sp. S. cap. 18. extr. (v. Baſil. III, 40.) Sed Erasmus in edit. principe Baſileae 1532. p. 478. poſt ὁ δεύτερος ἄνθρωπος omiſit,

ſ

χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ
ἐπουράνιοι. καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκό- 49.
να τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ
ἐπουρανίου. τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι 50.
σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆ-
σαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρ-
σίαν κληρονομεῖ. ἰδού, μυστήριον ὑμῖν λέ- 51.
γω·

ὁ κύριος. Apud Wetſtenium eſt: ἐνήλλαξαν (Marcioniſtae.) τὸ ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, καὶ ἐποίησαν, ὁ δεύτερος κύριος. Ex hoc equidem colligo, Marcioniſtas non addidiſſe. ὁ κύριος, ſed omiſiſſe, ἄνθρωπος ὁ. Ὁ κύριος nullus omnino meorum omittit. v. P. Repetit et urget Chryſ. III, 114. v. Cyrill. IV, 994. I, g. 11. V, d. 92. Negligentius laudat, nec tamen ab ullo propterea pro haeretico habitus eſt. V, a. 725. 771. V., b. 228. V, c. 107. V, d. 131. VI, a. 194. De Baſilio addo hoc. Poſt verſum 47. ſine varietate laudat etiam verſ. 46. Addit autem ante verſum 46. καὶ ἐν ἄλλοις φησὶν (ὁ ἀπόστολος.) ac ſi verſus 46. in alia Pauli epiſtola, aut ſaltem in alio huius epiſtolae loco legatur. Ex huiusmodi verbis alibi alii argumenta critica repetierunt. Ath. II, 498. hunc verſum ſine varietate exhibet. In ſine tamen addit, forte explicandi cauſſa: ὁ πρῶτος, ἀδάμ· ὁ δὲ ἔσχατος, χριστός. Sed ibid. 10. habet, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ, ὁ ἐπουράνιος.

49. φορέσομεν] φορέσωμεν. D. De utroque monet Oecum. I, 576. c. 577 b. Partim ex confuſione vocalium, partim homiletice ſeu aſcetice effictum arbitror φορέσωμεν. φορέσωμεν Baſil. I, 291. φορέσωμεν τὴν, omiſſo καὶ. Ath. II, 450.

51. μυστήριον ὑμῖν λέγω] 1. Theſſ. 4, 15. eodem ſenſu eſt: ἐν λόγῳ κυρίου λέγομεν ὑμῖν.

γω· πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάν-
52. τες δὲ ἀλλαγησόμεθα. ἐν ἀτόμῳ, ἐν
ῥιπῇ

πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα· πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα ἐν] πάντες μὲν κοιμηθησόμεθα, οὐ πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα ἐν. E. Oecum. I, 579. b. κατά τινα τῶν ἀντιγράφων περιέχεται· πάντες μὲν κοιμηθησόμεθα, οὐ πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα. Ἀντίγραφα intelligit veſani Origenis II, 552. et alibi. De hoc verſu extat diſſertatio Origenis IV, 692. Latine facta a divino Hieronymo. Nullus Codex, praeter ſterquiliniarios, hanc lectionem habet. Eſt vero etiam contraria ſanae rationi. Nam ἐν ἀτόμῳ κ. τ. λ. quae verſu 52. leguntur, accuratius definiunt tempus et celeritatem τῆς ἐσομένης ἀλλαγῆς. Quod Stephanus, ἐν ἱπποδρόμῳ, inter equitandum, inter ἀλλαγησόμεθα et ἐν ἀτόμῳ verſum diſtinxit, id quam vim habere poſſit, per ſe intelligitur. Ut alios mittam, Oecum. II, 174. a. recte refert, ἀλλαγησόμεθα ad ἐν ἀτόμῳ. v. P. Chryſoſtomus haec tractat X. 52. 396. XI, 287. II, 434. IX, 651. ſine diſſenſu. Iſta altera lectio reperitur tamen etiam apud Cyrill. IV, 645. c. Sed contra eſt ipſe Cyrill. III, 30. Vulgatum habet Damaſc. II, 120. 763. Iſta corruptio ex eo videtur orta, quod ἀλλάττεσθαι interpretabantur, περὶ ἀλλαγῆς εἰς κρείττονα καὶ εὐδαιμονεστέραν κατάστασιν. Iam cum id de impiis non poſſet iſto modo accipi, totum locum corrumpebant. At enim vero ἀλλαγὴ h. l. eſt ſola ea, quae ἀφθαρσίαν, ſeu ἀθανασίαν, adfert omnibus, ſive optabilem piis, ſive terribilem impiis. Verum, etiamſi concedatur, in altero membro corrigendum eſſe, πάντες δὲ οὐκ ἀλλαγησόμεθα, tamen nemo negabit, quin in priore membro propter particulam *adverſativam* δὲ ſcribendum ſit, πάντες μὲν κοιμηθησόμεθα. Atque ita etiam vere correctum eſt. Sed hoc manifeſte repugnat loco ſimili Pauli 1. Theſſ. 4, 15. 17. Qui enim hic
erunt

ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ· καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρ-

erunt alii, *οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου*, quam quos ipſe Paulus ibidem vocat *οἱ ζῶντες*, hoc eſt, *οἱ οὐ κοιμηθέντες*; Atqui, ſi tunc erunt *ζῶντες* et *περιλειπόμενοι*, ſine ullo dubio, *οὐ πάντες κοιμηθήσονται, ἀλλὰ πάντες μὲν ἀλλαγήσονται, οἱ δὲ τοῦ χριστοῦ, ἤγουν, οἱ πιστοὶ, μόνοι ἁρπαγήσονται εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ κυρίου, αἰωνίου σωτηρίας ἐπιτευξόμενοι.* Num autem homiletis licuerit pro tempore iſtum locum in contrarium mutare, ea iam eſt alia quaeſtio, quae exemplis fere innumerabilibus propter ſummam levitatem, licentiam et audaciam iſtorum hominum affirmari poteſt. Haec perverſa lectio autem, ut plures aliae, in certos Codices venit ex ſcholiis Graecis, quae vulgo, falſo tamen, Oecumenii nomine feruntur. Sic ex iisdem ſcholiis, ex Cyrillo, 1. Tim. 3, 16. in eosdem Codices venit *ὃς*, loco *θεὸς*, male ſcilicet intellecto iſto ſcholio. Utramque lectionem pro more ſuo tractat Maximus Homologeta I, 328. 329. Iſtum miſerum interpretem qui vult cognoſcere, legat modo I, 250. de Iona. 302. de aſſario et 85. de iſtis ſeptem fratribus. Satis ei erunt haec.

οὐ κοιμηθησόμεθα] *reſurgemus*. Latina Vulgata. Aliquis interpres huic lectioni videtur occaſionem dediſſe. Certe apud Damaſc. ad 1. Theſſ. 4, 15. legitur: *ἀλλαχοῦ λέγει· πάντες μὲν ἀναστησόμεθα.* Chryſ. et Theophyl. ad hunc locum laudant ſolum 1. Cor. 15, 52. *ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ. Ἀναστήσονται* eſt etiam h. l. in ſcholio Theodoreti, ſed ut explicatio. Vide etiam P. p. 122.

52. *ῥιπῇ*] *ῥοπῇ*. E. Ita, praeter infimos aliquot Codices, etiam Gregor. Nyſſ. III, 292. c. 421. b. bis.

ἐγερθήσονται] *ἀναστήσονται*. E. Ita Damaſcenus.

Ex

ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα.
53. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι
ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσα-
54. σθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν
τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν
τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσε-
ται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ
55. θάνατος εἰς νῖκος. ποῦ σου, θάνατε, τὸ
56. κέντρον; ποῦ σου, ᾅδη, τὸ νῖκος; τὸ δὲ
κέντρον

Ex meis nullus, nisi unus Pseudo-Oecum. Aug. 6. Unde? Ex Chrysostomo, qui X, 596. vulgatum quidem habet, sed XII, 295. σαλπίσει γάρ, φησι, καὶ πάντες ἀναστησόμεθα. Sed istud genus Codicum, quod hic notatur, vel sine ulla caussa ista duo vocabula confundunt, ut pluribus exemplis in hac editione docui ad Luc. 9, 22. Vulgatum Cyrill. I, a. 617. IV, 143. V, d. 92. VI, b. 383. sed ultimo loco post νεκροὶ addit, ἐν Χριστῷ.

53. ad 55.] Sine varietate Ath. I, 52. Sed 57. transponit versu 55. νῖκος et κέντρον.

54. νῖκος] Alii νίκος. Sic et in similibus vocabulis dissentiunt Codd.

55. Mei Codd. omnes vulgatum ordinem sequuntur. Aliqui tamen κέντρον et νῖκος transponunt. Chrys. X, 397. V, 189. vulgari ordine, sed alibi transponit. v. P. Damasc. II, 120. transponit. Cyrill. saepius laudat. Sufficit IV, 114. e. ποῦ ἡ νίκη σου, θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου, ᾅδη; Forte ex Ose. 13, 14. Vulgari ordine Basil. II, 637. Ath. II, solum laudat: ποῦ σου, ᾅδη, τὸ κέντρον. Vulgatum habet, sed vitiose in fine νεῖκος. 510. Sine isto vitio vulgatum. 77.

κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ
δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος. τῷ δὲ 57.
θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ
Τέλος τῶν κοιμηθέντων. τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἰησοῦ χριστοῦ. [Τέλος.]
ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, [Ἀρχή.] 58. Μϛ.
ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύον-
τες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδό-
τες, ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν
κυρίῳ. Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς XVI, 1.
ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς
γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.
κατὰ μίαν σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' 2.
ἑαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὅ, τι ἂν εὐο-
δῶται· ἵνα μὴ, ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι
γίνωνται. ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν 3.
δοκιμάσητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω
ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς ἱερουσαλήμ.
[Τέλος.]

XV, 58. Μϛ. σαββάτῳ ιθ. ἀδελφοὶ, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι.

57. διδόντι] δόντι. E. Vulgatum etiam Ath. I, 746.

58. ὥστε — ἑδραῖοι] Chryſ. X, 398. ἄρα οὖν, ἀδελφοὶ, ἑδραῖοι.

XVI, 2. σαββάτων] σαββάτου. E. Chryſ. X, 400. κατὰ μίαν σαββάτου, τουτέστι, κυριακήν. Moſquenſes Chryſ. Codd. hic diſſentiunt. Vulgatum II, 495. XI, 664. b.

εὐοδῶται] Chryſ. vulgatum, et ſemel εὐοδωθῇ. X, 400. 402. a. b. Vulgatum XI, 664. b. εὐοδωθῇ ex meis ſolus Damaſc. g. Sic et Damaſc. II, 121.

MZ. 4. [Τέλος.] ['Αρχή.] ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ Τέλος τοῦ
κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. σαββάτου.
5. ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν μακεδονίαν
6. διέλθω· μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι. πρὸς
ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ παραχει-
μάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε, οὗ ἐὰν
7. πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν
παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω δὲ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖ-
ναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέπῃ.
8. ἐπιμενῶ δὲ ἐν ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς.
9. θύρα γάρ μοι ἀνέῳγε μεγάλη καὶ ἐνεργὴς,
10. καὶ ἀντικείμενοι πολλοί. ἐὰν δὲ ἔλθῃ
τιμόθεος, βλέπετε, ἵνα ἀφόβως γένηται
πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται,
ὡς

XVI, 4. MZ. τῇ δ. τῆς ι. ἑβδ. [ἐν τισιν, ὀκτωβρίου ιδ. τοῦ ἁγίου ναζαρίου.] ἀδελφοὶ, ἐὰν ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι εἰς ἱερουσαλὴμ, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε, ἐλεύσομαι.

4. πορεύσονται] + οὓς ἐὰν δοκιμάσητε. E. v. P. et h. l. indicem lectionis ecclesiasticae. Vides ergo, hic omnes omnium silere Praxapostolos. Nam Wetstenius ex solo 1. hoc notat, sed οὗ, loco οὕς.

5. διέρχομαι] διελεύσομαι. E. v. P. et Chrys. X, 403. 417. 444. utrumque.

7. ἐλπίζω — ἐπιτρέπῃ] Chrys. X, 403. ἐλπίζω γὰρ τινα χρόνον — ἐπιτρέψῃ. Postremum habent etiam duo Codd. Theophyl. Contra est cum aliis Theophyl. Aug. 8.

8. ἐπιμενῶ] ἐπιμένω. E. Vulgatum Chrys. X, 403. 419.

ὡς καὶ ἐγώ. μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενή- 11.
σῃ· προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα
ἔλθῃ πρός με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ
τῶν ἀδελφῶν. περὶ δὲ ἀπολλῶ, τοῦ 12.
ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν, ἵνα
ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ
πάντως οὐκ ἦν θέλημα, ἵνα νῦν ἔλθῃ·
Τέλος τῆς δ. ἐλεύσεται δὲ, ὅταν εὐκαιρήσῃ. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, 13. MH.
ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. πάντα ὑμῶν 14.
ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, 15.
ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν στεφανᾶ, ὅτι
ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς ἀχαΐας, καὶ εἰς διακο-
νίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· ἵνα καὶ 16.
ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ
παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι.
χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ στεφανᾶ καὶ 17.
φουρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν
ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· ἀνέπαυσαν 18.
γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγι-
νώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους. ἀσπάζονται 19.
ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς ἀσίας· ἀσπάζονται
ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ ἀκύλας καὶ πρίσκιλ-
λα, σὺν τῇ κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ.
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. 20.
ἀσπά-

XVI, 13. MH. κυριακῇ ιγ. καὶ σεπτεμβρίου λ. εἰς τὸν ἅγιον ἱερομάρτυρα γρηγόριον τῆς μεγάλης ἀρμενίας. ἀδελφοὶ, γρηγορεῖτε, στήκετε.

17. χαίρω — οὗτοι] Chryſ. X, 409. ἐχάρην — αὐτοί.

ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
21. [22.] ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου. εἴ
τις ὀυ φιλεῖ τὸν κύριον ἰησοῦν χριστὸν, ἤτω
23. ἀνάθεμα, μαρὰν ἀθά. ἡ χάρις τοῦ
κυρίου * ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.
24. ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν χριστῷ
ἰησοῦ. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος των δύο.

Πρὸς κορινθίους πρώτη. ἐγράφη ἀπὸ φιλίππων τῆς μακεδονίας διὰ στεφανᾶ, καὶ φουρτουνάτου καὶ ἀχαϊκοῦ καὶ τιμοθέου.

στίχων. ωο.

22. μαρὰν ἀθὰ] — E. Ath. I, 272.

23. του κυρίου] + ἡμῶν. Sic et Ath. l. l.

24. Solum ἀμὴν habet Ath. l. l.

Ἡ

Πρὸς Κορινθίους δευτέρα Ἐπιστολή.

Α. εὐχαριστία περὶ θεοῦ βοηθείας, ᾗ πεποιθέναι φησίν.

[Ἀρχή.] Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ χρι- I, 1. A.
στοῦ, διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ τιμόθεος ὁ
ἀδελφὸς, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, τῇ οὔσῃ
ἐν κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι, τοῖς οὖσιν
ἐν ὅλῃ τῇ ἀχαΐᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη 2.
ἀπὸ θεοῦ, πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ. εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ 3.
τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν
οἰκτιρμῶν, καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως·
ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει 4.
ἡμῶν,

I, 1. A. τῇ ε. τῆς ι. ἑβδ. παῦλος ἀπόστολος.

3. ὁ θεὸς] Poſt hoc στικτέον, ut volunt Theodoret. 289. Oecum. I, 592. Theophyl. 326. Male, ut equidem arbitror.

4. ἐπὶ πάσῃ] ἐν πάσῃ. E. Chryſ. X, 417. 421. bis. 429. Omittit etiam proximum τῇ ter. Vide etiam V, 454. VII, 543.

ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν
τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλή-
σεως, ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ
5. θεοῦ. ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήμα-
τα τοῦ χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ * τοῦ
χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.
6. εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρα-
κλήσεως, καὶ σωτηρίας, τῆς ἐνεργουμένης
ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων, ὧν καὶ
ἡμεῖς πάσχομεν· * καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βε-
βαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα,
ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτη-
7. ρίας. εἰδότες, ὅτι ὥσπερ κοινωνοί ἐστε τῶν
παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως.
Β. 8. [Τέλος.] [Ἀρχή.] οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς Τέλος τῆς ε.
ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν,
τῆς γενομένης * ἡμῖν ἐν τῇ ἀσίᾳ, ὅτι καθ'
ὑπερ-

I, 8. B. σαββάτῳ κ. ἀδελφοὶ, οὐ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν.

5. οὕτω διὰ] + τοῦ.

6. εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν] Ut ego transpoſui iſta, ita habent Codd. omnino omnes mei. v. P. Similiter quaedam transpoſita ſunt verſu 15. et 2, 1.

8. ὑπὲρ τῆς] περὶ τῆς. E. Chryſ. X, 430. 465 utrumque.

γενομένης ἡμῖν] ἡμῖν — E. Verſum 8. 9. cum aliqua varietate Cyrill. V, a. 273. Vide etiam V, d. 92.

ὑπερβολὴν ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥςε
ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν. ἀλλὰ 9.
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανά-
του ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν
ἐφ᾽

9. ἀπόκριμα] Latinistae, *responsum*. Auf Deutsch, Antwort. Probe! Chrys. X, 430. e. τὴν ψῆφον, explicat, τὴν κρίσιν, τὴν προσδοκίαν. Postremo addit: τὴν ἀπόκρισιν. Hoc ergo, quod extra istum nexum, quo est apud Chrysostomum, solum per se, absurdum est, ut alibi, ex Chrys. arripuerunt Latinistae. Ἀπόκριμα h. l. est ἀπέβασις, τελευτὴ, καταςροφὴ τοῦ βίου. Eleganter Graece! Ita Thucyd. lib. II. pag. 49. ἀποκρίνεσθαι habet de exitu morbi, pro quo habet cap. 50 τελευτᾷν. Thucydidem imitatus est Cinnamus p. 120. ἐις αὐτόν τε καὶ Βακχῖνον τὰ τῆς μάχης ἀπεκρίνατο, (id est, ἐτελεύτησε, κατήντησε, ἀπέκλινε.) πάσης. ibid. 171. μήποτε κλέος ἡμῖν τὸ παρὸν ἐς ὄνειδος μᾶλλον ἀποκριθήσεσθαι (ἀποβήσεσθαι.) γένοιτο. Et 322. ὄυτως ἐς τὸ κακοτυχὲς ἀεὶ τῷ ἀνθρώπῳ (ἐκείνῳ) τὰ πράγματα ἀπεκρίνετο, id est, ἐτελεύτα, ἀπέβη. Ἀπόκρισιν astute inculcavit Chrysostomus. Primo enim posuit Demosthenicum, (edit. Reiskii p. 9.) ἠφίει φωνὴν, deinde addit: τοιαύτην ἀπόκρισιν ἐδίδου τὰ συμβάντα. Ἀπόκριμα reddi quoque possit χωρισμὸς, nimirum, τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος, διὰ τοῦ θανάτου. Ita Gregor. Nyss. III, 199. b. ἡ νοερὰ τῆς ψυχῆς φύσις, καὶ τῇ συνδρομῇ τῶν ςοιχείων ἐνθεωρεῖται, καὶ διαλυθέντων ὀυκ ἀποκρίνεται, id est, ὀυ διαχωρίζεται, ὀυκ ἀποχωρίζεται. Mox ibidem est χωρισμός. Galenus in Gloss. Hippocrat. p. 65. ἀποκεκριμένῃσι· κεχωρισμέναις. Herodot. II, 36. τοῖσι μὲν ἄλλοισιν ἀνθρώποις χωρὶς θηρίων δίαιτα ἀποκέκριται, id est, κεχώριςαι. Hesychius, hunc locum respiciens, ex Chrysostomo interpretatur, κατάκριμα, ψῆφον.

ἐφ᾿ ἑαυτοῖς, ἀλλ᾿ ἐπὶ τῷ θεῷ, τῷ ἐγείροντι
10. τοὺς νεκρούς· ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου
ἐῤῥύσατο ἡμᾶς, καὶ ῥύεται· εἰς ὃν ἠλπί-
11. καμεν, ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται. συνυπουργούν-
των καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα
ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χά-
ρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.
Γ. 12. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἡ γὰρ καύχησις Τέλος τοῦ
ἡμῶν σαββάτου.

I, 12. Γ. τῇ παρασκευῇ τῆς ι. ἑβδ. ἀδελφοί, ἡ καύχησις.

10. καὶ ῥύεται] — E. v. P. Chryſ. X, 431. 432. Servat et Baſil. II, 159 variant tamen ibi libri et transponunt ῥύσεται et ῥύεται. Perverſe laudat Ath. I, 445.

11. ἐκ πολλῶν προσώπων] ἐν πολλῷ προσώπῳ. E. Chryſ. X, 393. 432. a. d. Immo adeo pro more ſuo hic interrogat: τί δέ ἐστιν, ἵνα ἐν πολλῷ προσώπῳ. Ac ſi ita in textu invenerit. Vide etiam IX, 284. XII, 762. ἐκ πολλῶν προσώπων XI, 430. διὰ πολλῶν. 534. Quid Codices omnino omnes mei? Vulgatum. Wetſtenius ex Chryſoſtomo, ſine nota loci tamen, ſolum ἐν πολλῷ προσώπῳ laudat, quod ita invenerat in Codd. F, G. Haec exſcripſit etiam Griesbachius. Tamen de Chryſoſtomo ita confidenter iudicat, tanquam eum legerit. Codex G. in Latino habet: *in multa facie.* Cod. Goetting. *ex multarum perſonis facierum.* Sabat. ex D. et E. edidit: *in multi facie.* Scilicet, a *multis*, *multe*. Ablativus, *multi*. — Stulti! Huiuscemodi Codices, ipſo profitente Griesbachio, eius *recenſiones*, tanquam ſerpentes ova, excluſerunt.

ὑπὲρ ἡμῶν] ὑπὲρ ὑμῶν. A. v. P. Sic poſtea etiam inveni in duobus. Ita et Oecum. I, 598. b. et Chryſ. X, 393. b. In reliquis locis vulgatum.

ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδή-
σεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁπλότητι καὶ εἰλικρι-
νείᾳ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ᾽ ἐν
χάριτι θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ,
περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. οὐ γὰρ 13.
ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἢ ἃ ἀναγι-
νώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ,
ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε. καθὼς 14.
καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύ-
χημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς
ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἰησοῦ.

B. περὶ ἀγάπης τῆς πρὸς αὐτοὺς καὶ φειδοῦς εἰς τὸ μὴ λυπεῖν, εἰ καὶ λυπῶν ὠφελεῖ, ὡς ἐπὶ τοῦ διὰ πορνείαν ἐπιτιμηθέντος, ᾧ καὶ συγχωρεῖ.

καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην * 15.
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ πρότερον, ἵνα δευτέ-
ραν

12. ἁπλότητι] ἁγιότητι. E. v. P. Habet ex meis ſolus Damaſc g. Item Damaſc. editus ad h. l. et II, 569. Qui hic ex Clemente Alex. notarunt ἁγιότητι, ii reliquas eius nugas hic quoque notare debebant. Nec enim in hoc ſolo variat. Vide p. 513. 514. a. Veriſſime enim hic in eum convenit, quod de eo Photius dixit: συγκεχυμένως, ὥσπερ ἔμπληκτος, παράγει τὰ ῥητά. Plura ἁπλότητος ſynonyma habet Chryſ. X, 442. Vide hic inferius 11, 3.

15. ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον] ἐβουλόμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ πρότερον. v. P.

16. ραν χάριν ἔχητε. καὶ δι᾽ ὑμῶν διελθεῖν
εἰς μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ μακεδονίας
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν προπεμ-
17. φθῆναι εἰς τὴν ἰουδαίαν. τοῦτο οὖν βου-
λευόμενος, μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησά-
μην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βου-
λεύομαι, ἵνα ᾖ παρ᾽ ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ, καὶ
18. τὸ οὒ οὔ; πιστὸς δὲ ὁ θεὸς, ὅτι ὁ λόγος
ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ.
19. ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ υἱὸς ἰησοῦς χριστὸς, ὁ ἐν
ὑμῖν δι᾽ ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι᾽ ἐμοῦ καὶ σι-
λουανοῦ καὶ τιμοθέου οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ
20. οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν, ὅσαι
γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ,
καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμὴν, τῷ θεῷ πρὸς δόξαν
δι᾽

16. διελθεῖν] ἐλθεῖν t ἀπελθεῖν. E. Postetius Damasc. Repugnat meus g.

17. βουλευόμενος] βουλόμενος. E. Chrys. X, 444.

18. et 19.] cum aliqua varietate Cyrill. V, a. 273. 745.

20. καὶ ἐν αὐτῷ] διὸ καὶ δι᾽ αὐτοῦ. E. Damasc. repugnante meo Cod. g. ac ceteris omnibus. Noesseltius ad Theodoret. p. 294. ait: *Wetstenius coecus sequitur Millium.* Utrumque secutus est Griesbachius, neglecta medicina Bengelii, qui ei, ut ipse gloriatur, oculos aperuerat. Qui vero opinantur, δι᾽ αὐτοῦ firmari auctoritate Chrysostomi X, 447. c. (nam ad alium locum respicere non potuerunt:) ii profecto insaniunt. Diserte ibi antea vulgatum est. Qui semel decretum habet,

Τέλος τῆς ϛ. δι' ἡμῶν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ὁ δὲ βε- 21. Δ.
βαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς χριστὸν, καὶ χρί-
σας ἡμᾶς, θεός· ὁ καὶ σφραγισάμενος 22.
ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀῤῥαβῶνα τοῦ πνεύ-
ματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. ἐγὼ δὲ 23.
μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν
ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν, οὐκέτι
ἦλθον εἰς κόρινθον· οὐχ ὅτι κυριεύομεν 24.
ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλά συνεργοί ἐσμεν
τῆς χαρᾶς ὑμῶν. τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.
Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν II, 1.
* ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. εἰ γὰρ 2.
ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστιν ὁ εὐφραίνων
με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; καὶ 3.
ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτὸ, ἵνα μὴ ἐλθὼν
λύπην ἔχω, ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν· πε-
ποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι [Ἀρχή.] E.
ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστιν. ἐκ γὰρ 4.
πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας
ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ
ἵνα

I, 21. Δ. κυριακῇ ιθ. ἀδελφοὶ, ὁ βεβαιῶν ἡμᾶς σύν.

II, 3. E. τῇ β. τῆς ια. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἡ ἐμὴ χαρά.

bet, nocturno tempore venatum exire, ut aliquid capiat, is feles etiam et asinos pro leporibus et cervis capit.

23. ἐμὴν ψυχὴν] ἐμαυτοῦ ψυχήν. E. Ath. I, 235.

II, 1. πάλιν ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς] πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. Sic et postea inveni in Codd.

ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα
γνῶτε, ἣν ἔχω περισσοτέρως ἐις ὑμᾶς.
5. [Τέλος.] ἐι δέ τις λελύπηκεν, ὀυκ ἐμὲ Τέλος τῆς
λελύπηκεν, ἀλλ᾽ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ κυριακῆς.
6. ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς. ἱκανὸν τῷ τοιού-
τῳ ἡ ἐπιτιμία ἅυτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων.
7. ὥστε τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι
καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ
8. λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. διὸ παρα-
καλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι ἐις ἀυτὸν ἀγάπην.
9. ἐις τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν
δοκιμὴν ὑμῶν, ἐι ἐις πάντα ὑπήκοόι ἐστε.
10. ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγώ· καὶ γὰρ
ἐγὼ ἔι τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι, δι᾽
ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεο-
11. νεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ. ὀυ γὰρ
ἀυτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

Γ. περὶ τῆς δι᾽ ἀυτοῦ θείας ὠφελείας τοῖς ἐπιτηδείοις, δι᾽ ἧς καὶ συνίστασθαί φησιν.

12. ἐλθὼν δὲ ἐις τὴν τρωάδα ἐις τὸ ἐυαγγέ-
λιον τοῦ χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμέ-
νης

6. ἱκανὸν] Basil. II, 347. 415. ἀρκετόν.

7. μήπως — καταποθῇ] Basil. II, 607. μὴ τῇ ὑπερβολῇ τῆς λύπης ἀπόληται. Nominatim ex hac epistola. Haud dubie ex Griesbachii *recensione* frigida Cappadocum.

10. ἔι τι κεχάρισμαι, ᾧ] ὃ κεχάρισμαι, ἔι τι. E. Damasc. contra meum g. et contra omnes meos. Ex Chrys. X, 460. v. P.

νης ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύ-
ματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με τίτον τὸν ἀδελ-
φόν μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, 13.
ἐξῆλθον εἰς μακεδονίαν. τῷ δὲ [Ἀρχή.] 14. 5.
θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς
ἐν τῷ χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως
αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ.
Τέλος τῆς β. ὅτι χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ [Τέλος.] 15.
ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμέ-
νοις· οἷς μὲν, ὀσμὴ θανάτου εἰς θάνατον· 16.
οἷς δὲ, ὀσμὴ ζωῆς εἰς ζωήν· καὶ πρὸς
ταῦτα τίς ἱκανός; οὐ γάρ ἐσμεν, ὡς 17.
οἱ πολλοὶ, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς
ἐκ θεοῦ, κατενώπιον τοῦ θεοῦ, ἐν χριστῷ
λαλοῦ-

II, 14. 5. τῇ γ. τῆς ια. ἑβδ. ἀδελφοὶ, τῷ θεῷ χάρις τῷ.

14. δι' ἡμῶν] Basil. I, 403. (ἐν) ἡμῖν. Prorsus omittit. 469.

15. τῷ θεῷ] — E. Ath. I, 765.

17. οἱ πολλοὶ] οἱ λοιποί. D. v. P. Ita Chrys. X, 468. III, 293. Λοιποὶ postea in uno tantum reperi. Vulgatum Cyrill. V, a. 274. Basil. II, 438. 514. 647.

καπηλεύοντες] Chrys. X, 468. d. explicat νοθεύοντες. Ergo Latinistae et hic, et 4, 2. *adulterantes.* Pro eo habet δολοῦντες et νοθεύοντες Chrys. X, 523. d. v. P.

κατενώπιον] κατέναντι. E. κατενώπιον θεοῦ. Basil. II, 505. Vulgatum editur Chrys. X, 468. 473.

Tamen

III, 1. λαλοῦμεν. Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς
συνιϛάνειν; ἐι μὴ χρῄζομεν, ὥς τινες, συ-
ϛατικῶν ἐπιϛολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν
2. συϛατικῶν; ἡ ἐπιϛολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐϛε,
ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν,
γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάν-
3. των ἀνθρώπων· Φανερούμενοι, ὅτι ἐϛὲ
ἐπιϛολὴ χριϛοῦ, διακονηθεῖσα ὑφ᾽ ἡμῶν,
ἐγγεγραμμένη ὀυ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι
θεοῦ ζῶντος, ὀυκ ἐν πλαξὶ λιθίναις,
ἀλλὰ ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις. [Τέ- Τέλος τῆς γ.
Ζ. 4. λος.] [Ἀρχή.] πεποίθησιν δὲ τοιαύτην
ἔχομεν διὰ τοῦ χριϛοῦ πρὸς τὸν θεόν.
5. ὀυχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν ἀφ᾽ ἑαυτῶν λογί-
σασθαί τι, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ᾽ ἡ ἱκανό-
6. της ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ· ὃς καὶ ἱκάνωσεν
ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, ὀυ γράμ-
ματος,

III, 4. Ζ. τῇ δ. τῆς ια. ἑβδ. ἀδελφοὶ, πεποίθησιν τοιαύτην ἔχομεν.

Tamen *κατέναντι* eſt ex Chryſ. ut docet Cod. Moſq. 9. v. P.

III, 1. ἐι μὴ] ἢ μή. E. Non ſemel vulgatus interpres et ſcribae offenderunt in particulis, ἐι μή. Commode interpretari poſſis per ellipſin, ut intelligatur, *μηδαμῶς*, *neutiquam*, *niſi forte.* Alibi ἐι μὴ, eſt loco *πλήν*. Theodoretus, ut videtur, non ſcripſit ἢ μὴ, ſed ἦ μή. In iſto enim ἤ, ἥ et ἦ plerumque ſcribae nonnulli errant. Latinum, *aut numquid*, ineptum eſt.

ματος, ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα
ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.

Δ. περὶ τῆς κατὰ πνεῦμα λειτουργίας, καὶ δόξης θειοτέρας τῆς κατὰ νόμον.

ἐι δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμα- 7.
σιν, ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν
δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς
ὑιοὺς ἰσραὴλ ἐις τὸ πρόσωπον μωυσέως,
διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου ἀυτοῦ, τὴν
καταργουμένην· πῶς ὀυχὶ μᾶλλον ἡ 8.
διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ;
ἐι γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως, δόξα, 9.
πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς
δικαιοσύνης ἐν δόξῃ. καὶ γὰρ * ὀυ δεδό- 10.
ξασται τὸ δεδοξασμένον, ἐν τούτῳ τῷ μέρει,
ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. ἐι γὰρ 11.
τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης· πολλῷ μᾶλ-
Τέλος τῆς δ. λον τὸ μένον, ἐν δόξῃ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] 12. Η.
ἔχοντες ὄυν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ
παῤῥησίᾳ χρώμεθα· καὶ ὀυ καθάπερ 13.
μωυσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον
ἑαυ-

III, 12. Η. σαββάτῳ κα. ἀδελφοὶ, ἔχοντες τοιαύτην ἐλπίδα.

6. ἀποκτείνει] alii ἀποκτέννει, alii ἀποκτένει. Sic et poſtea inveni. De eo iam monui. Sine varietate hunc verſum habet Ath. I, 524. II, 452.

10. ὀυδὲ δεδόξασται] ὀυ δεδόξασται. Sic cum aliis Baſil. II, 632. 655.

ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς
ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου.
14. ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι
γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ
τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει,
μὴ ἀνακαλυπτόμενον, * ὅ τι ἐν χριστῷ
15. καταργεῖται. ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα
ἀναγινώσκεται μωυσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν
16. καρδίαν αὐτῶν κεῖται. ἡνίκα δ' ἂν ἐπι-
στρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμ-
17. μα. ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ
18. τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία. ἡμεῖς
δὲ πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν
δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν
εἰκόνα

13. τέλος] πρόσωπον. E. Codex Wetstenii A. solus. Credo, ex versu 7. ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον. Erasmus et Millius, ex vulgata expressum, iudicant. Ergo ipsi fatentur, hunc Codicem ex vulgata interpolatum esse. Beza putat, *faciem* et *finem* confusa esse a Latinistis. Quod scilicet ebrii multa in somno confundunt.

14. ὅ, τι] Plerique Codd. ὅτι. Pauci enim, ut nos, ista duo separant. Ὅτι Chrys. Oecum. Theophyl. interpretati sunt. Sic est etiam Basil. III, 44.

16. ἡνίκα δ' ἂν] Basil. III, 44. ὅταν δέ. Ath. II, 2. ὅταν. Vulgatum. 4.

17. ἐκεῖ] Basil. I, 302. 309. omittit. Habet II, 583. III. 48.

18. κατοπτριζόμενοι] Sine varietate hunc versum laudat Ath. II, 35. Basil. I, 307. Elegans est lectio

ἐικόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης ἐις
δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.
Τέλος τοῦ σαββάτου. [Τέλος.]

E. περὶ θείας δόξης καὶ τοῦ ἀκολούθου βίου, ὅτι τοῖς ἁγίοις γινώσκεται.

Διὰ τοῦτο [Ἀρχή.] ἔχοντες τὴν διακονίαν IV, 1. Θ.
ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, ὀυκ ἐκκακοῦ-
μεν. ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς 2.
ἀισχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ,
μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ
τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιςῶντες
ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων,
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. ἐι δὲ καὶ ἔςι κεκα- 3.
λυμμένον τὸ ἐυαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς
ἀπολλυμένοις ἐςὶ κεκαλυμμένον· ἐν ὁις 4.
ὁ θεὸς τοῦ ἀιῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ
νοήματα τῶν ἀπίςων, ἐις τὸ μὴ ἀυγάσαι
ἀυτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ ἐυαγγελίου τῆς
δόξης

IV, 1. Θ. τῇ ε. τῆς ια. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἔχοντες τὴν διακονίαν.

Wetſtenii F. G. ἀποπτειζόμενοι. Huiuscemodi ἐλεεινὰ πάμπολλα iſti ſcribae ἀποτείζουσι καὶ ἀπογεύζουσιν.

IV. 1. διὰ τοῦτο ἔχοντες] Chryſ. X, 492. b. c. ἔχοντες ὀυν. Sed hic nemo ita imperitus fuit, ut id pro diverſa *contextus* lectione haberet. Cur ergo alibi, cum Orig. Cyrill. Chryſ. etc. iſtas particulas orationis in principio permutant?

4. ἀυγάσαι ἀυτοῖς] ἀυτοῖς — E. Ex meis unus Theophyl.

δόξης τοῦ χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ.
5. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ χριστὸν
ἰησοῦν, κύριον· ἑαυτοὺς δὲ, δούλους ὑμῶν
I. 6. διὰ ἰησοῦν. ὅτι [Ἀρχή.] ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν
ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν
ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς
γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ
ἰησοῦ χριστοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

3. περὶ τῆς κατὰ σῶμα ἀσθενείας καὶ τῆς τοῦ σώματος ἀποθέσεως καὶ ἐπαναλήψεως.

7. ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακί-
νοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνά-
8. μεως ᾖ τοῦ θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν. ἐν
παντὶ

IV, 6. I. κυριακῇ ιε. λέγεται καὶ εἰς τὸν πρόδρομον καὶ εἰς τὸν ἅγιον εὐθύμιον. [ἐν ἄλλῳ· καὶ εἰς τὴν εὕρεσιν τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου.] ἀδελφοὶ, ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους.

phyl. Cod. d. omittit. Pro αὐγάσαι, quod quibusdam non ſatis erat, intulerunt, διαυγάσαι et καταυγάσαι. Neutrum mei agnoſcunt Codd. Cyrill. IV, 88. διαυγάσαι τὸν φωτισμὸν ἐν αὐτοῖς τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ. 120. αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγ. Sic, ſed τετύφλωκε. 1007. αὐγάσαι etiam V, b. 46. V, c. 190. V, d. 66. διαυγάσαι II, 722. Verſum 3. et 4. ſine ulla varietate, ſed in fine, τῆς τοῦ χριστοῦ δόξης. VI, b. 6. De diſtinctione huius verſus v. Theodoret. p. 308.

εἰκὼν τοῦ] + ἀοράτου. E. Ex Coloſſ. 1, 15.

6. ἰησοῦ χριστοῦ] ἰησοῦ abeſt. Ath. II, 4.

παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ᾽ οὐ στενοχωρούμε-
νοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ᾽ οὐκ ἐξαπορούμε-
νοι· διωκόμενοι, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγκαταλειπό- 9.
μενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ᾽ οὐκ ἀπολ-
λύμενοι. πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ κυρίου 10.
ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ
ἡ ζωὴ τοῦ ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανε-
Τέλος ἐν τισι τῆς κυριακῆς, καὶ τῆς ἑυρέσεως.
ρωθῇ· [Τέλος.] ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶν- 11.
τες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ ἰησοῦν,
ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ
θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. ὥστε ὁ μὲν θάνατος 12.
ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.
Τέλος τοῦ προδρόμου καὶ τοῦ ἁγίου ἐυθυμίου.
[Τέλος.] [Ἀρχή.] ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ 13. ΙΑ.
πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμ-
μένον· ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα· καὶ ἡμεῖς
πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν. εἰδότες, 14.
ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν κύριον ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς
διὰ ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν
ὑμῖν. τὰ γὰρ πάντα δι᾽ ὑμᾶς, ἵνα ἡ 15.
χάρις πλεονάσασα, διὰ τῶν πλειόνων τὴν
ἐυχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ
Τέλος ἐν τισι τῆς κυριακῆς.
θεοῦ. [Τέλος.] διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν· ἀλλ᾽ 16.
εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται,
ἀλλ᾽

IV, 13. ΙΑ. τῇ παρασκευῇ τῆς ια. ἑβδ. ἀδελφοὶ ἔχοντες τὸ αὐτὸ πνεῦμα.

13.] γεγραμμένον omittit et post ἐλάλησα inculcat Rom. 10, 10. Ath. I, 955.

16. διαφθείρεται] φθείρεται. E. Ita et Basil. I, 527. mox

ἀλλ᾽ ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ
17. ἡμέρᾳ. τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς
θλίψεως ἡμῶν, καθ᾽ ὑπερβολὴν εἰς ὑπερ-
βολὴν, αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται
18. ἡμῖν. μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπό-
μενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα. τὰ γὰρ
βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλε-
IB. V, 1. πόμενα, αἰώνια. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Τέλος τῆς 5.
Οἴδαμεν γὰρ, ὅτι, ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν
οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ
θεοῦ

V, 1. IB. σαββάτῳ κβ. καὶ εἰς κοιμηθέντας· ἀδελφοὶ, οἴδαμεν, ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος.

mox ibid. ἔσω. 367. in φθείρ. et διαφθείρ. variant Codd. III, 76. διαφθείρεται. 167. φθείρεται et ἔσωθεν. Ἔσω habet etiam Ath. I, 983. et II, 617. ὅσῳ γὰρ ὁ ἔξωθεν ἡμῶν ἄνθρωπος φθείρεται, τοσοῦτον ὁ ἔνδον ἀνακαινοῦται. Chryſ. X, 500. Sed continuo interrogat: πῶς φθείρεται; Scilicet verbo compoſito in interpretatione non erat opus. Qui ergo de aliqua lectione certi eſſe volunt, ii adeant Patres. Pudet profecto centies eadem monere. Surdis fabulam narro.

17. παραυτίκα] + πρόσκαιρον καί. E. Ex verſu 18. explicandi cauſſa additum. v. P. Tractat etiam haec Chryſ. II, 428. e. ſeqq.

θλίψεως ἡμῶν] ἡμῶν omittit. Ath. III, 28.

V, 1. οἰκία τοῦ σκήνους] περιφραστικῶς, ἡ οἰκία τοῦ σκήνους, ἀντὶ τοῦ, τὸ σκῆνος, ὅτι τὸ σκῆνος οἰκίας ἐπέχει τόπον. Σκῆνος ſic legitur apud Democr. p. 626. edit. Galei, Euſeb. P. E. 780. c. Clem. Alex. 560. a. Dorice σκᾶνος. Theophyl. Simocat. epiſt. 25. pag. 86. τὸ θνητὸν τοῦτο περισκήνιον.

θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον
ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενά- 2.
ζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ
ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, εἴγε καὶ 3.
ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα.
καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν 4.
βαρούμε-

3. ἐνδυσάμενοι] ἐκδυσάμενοι. F. Hoc nec poſtea in ullo inveni. v. P. et Chryſ. X, 506. d. e. 507. a. 509 Oecum. I, 632. a. Apud Chryſ. primo loco legendum eſt, ἐκδυσάμενοι. Addit enim: κἂν ἀποθώμεθα τὸ σῶμα. Mox tamen memorat lectionem vulgatam, ac ſubiungit: ὃ (τὸ ἐνδυσάμενοι.) καὶ μάλιστα ἐγκριτέον, id eſt, *admittendum, anteferendum.* Scribae infimi ἐκδυσάμενοι, ut multa alia, expiſcati ſunt ex Pſeudo-Oecum. Retractat haec Chryſ. II, 432. a. V, 147. b. Primum ergo ἐκδυσάμενοι, eſt ἐξάλμα ῥητορικὸν Chryſoſtomi. Qui vero eum legerit ll. ll. facile ei hoc παραπήδημα condonabit. Lector attentus hunc et reliquos plures locos huiuscemodi ex hac editione et ex priore mea ſibi enotabit, atque ita facile cognoſcet, partim, unde iſti Codices ſterquiliniarii compoſiti ſint, partim, quot corruptionum auctor Chryſoſtomus extiterit. Aio autem, iſtos Codices, qui principes ſunt apud Griesbachium, notabiliter corruptos eſſe ex Pſeudo-Oecumenii ſcholiis, ex Chryſoſtomo, ex Origene, ex Latinis ſic dictis *verſionibus* et ex Codice Pariſino, e quo Lequien Damaſceni interpretationem epiſtolarum Pauli edidit, niſi forte Lequien in eo edendo mala fide egerit, eumque ad *verſionem* Latinam et Codices infimos corrupit.

4.] Sine varietate Cyrill. V, a. 357. De lectionibus Chryſoſtomi X, 507. 509. quem etiam aliqui Codd.

βαρούμενοι· ἐφ᾽ ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι,
ἀλλ᾽ ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ
5. θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασά-
μενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, θεὸς, ὁ καὶ
δοὺς ἡμῖν τὸν ἀῤῥαβῶνα τοῦ πνεύματος.
6. θαῤῥοῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες, ὅτι
ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν
7. ἀπὸ τοῦ κυρίου. διὰ πίστεως γὰρ περι-
8. πατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους. θαῤῥοῦμεν δὲ,
καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ
σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον.
9. διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες,
εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.
ΙΓ. 10. [Ἀρχή.] τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανε-
ρωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ
χριστοῦ, [Τέλος.] ἵνα κομίσηται ἕκαστος Τέλος τοῦ
τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, σαββάτου.
εἴτε

V, 10. ΙΓ. τῇ β. τῆς ιβ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι.

Codd. Theophyl. ſequuntur, v. P. Ceterum multoties alibi haec repetit Chryſ.

6. ἐκδημοῦμεν] ἀποδημοῦμεν. E. Utrumque Chryſ. X, 508. Hoc ipſum quoque aliqui arripuerunt. Ergo unus etiam paullo ante ἐπιδημοῦντες. v. Wetſt. Codex. Boern. utroque loco λ. loco δ. habet. v. P. ad verſ. 6. 8.

8. θαῤῥοῦντες δὲ] δὲ dicit redundare Oecum. I, 633. d.

9. ἐνδημ. — ἐκδημ.] Perſpicuitatis cauſſa addit Baſil. I, 204. ἐν τῷ σώματι — ἀπὸ τοῦ σώματος.

εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε κακόν. εἰδότες οὖν 11.
τὸν φόβον τοῦ κυρίου, ἀνθρώπους πείθο-
μεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ
καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανε-
ρῶσθαι.

Ζ. περὶ τῆς ἑαυτοῦ φιλοθεότητος καὶ φιλαδελφίας τῆς κατὰ χριστόν.

οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, 12.
ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος
ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν
προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ.
εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, 13.
ὑμῖν.

10. κακὸν] φαῦλον. E. Eadem varietas Rom. 9, 11. Mei Codd. nihil mutant. Sine varietate totum versum. Basil. I, 296. sed cum Rom. 14, 10. confundit III, 289. παραστῆναι, loco φανερωθῆναι Ath. I, 77. Ibid. omittit, τὰ διὰ τοῦ σώματος, habetque, πρὸς ἃ διὰ τοῦ σώματος ἔπραξεν — φαῦλον.

11. πείθομεν] πείθωμεν. E. v. P. Scholio recentiore caret etiam Oecum. Cod. Aug. 6. Multa enim eiusmodi recentiori tempore isti commentario assuta sunt ab Oecumenio. Nam iste commentarius aliquot seculis est vetustior Oecumenio. Ergo subinde Pseudo - Oecumenium appello. Ceterum, vere fuisse aliquem Oecumenium, pluribus nunc Codicibus et testimoniis persuasum habeo.

12. ἵνα ἔχητε] ἵνα ὑμεῖς ἔχητε καλλωπίζεσθαι (καυχᾶσθαι.) Chrys. X, 512. e. 513. a. v. P. Refert hunc versum Cyrill. V, a. 275. A principio nec Chrys. nec Cyrill. opus habebat τῷ γάρ.

14. ὑμῖν. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει
15. ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ
πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθα-
ΙΔ. νον· καὶ [Ἀρχή.] ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν,
ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ
τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.
16. [Τέλος.] ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα Τέλος τῆς β.
οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν
κατὰ σάρκα χριστὸν, ἀλλά νῦν οὐκέτι γι-
17. νώσκομεν. ὥστε εἴ τις ἐν χριστῷ, καινὴ
κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε
18. καινὰ τὰ πάντα. τὰ δέ πάντα ἐκ τοῦ
θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ
ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακο-
19. νίαν τῆς καταλλαγῆς. ὡς ὅτι θεὸς ἦν
ἐν χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ,

μὴ

V, 15. ΙΔ. τῇ γ. τῆς ιβ. ἑβδ. [καὶ ἔν τισι δεκεμβρίου λα.] ἀδελφοὶ, χριστὸς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν.

14. χριστοῦ] θεοῦ. E. Apud Basil. II, 473. variant Codd. Sed χριστοῦ 586. 641. 650. 652. 655. Ab vers. 14. ad 15. laudat Ath. I, 44.

15. εἰ εἷς] εἰ — E. Deest Cyrill. IV, 887. Habet V, d. 67. Multoties haec laudat. Sed nolo cumulare loca v. P. ad ἄρα οἱ πάντες.

οἱ ζῶντες] ἡμεῖς. E. Ath. l. l. et mox, ζῶμεν — ὑπὲρ ὑμῶν. Voluit, ἡμῶν. In fine: ἀποθ. καὶ ἀναστάντι ἐκ νεκρῶν τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἰησοῦ χριστῷ. Mox idem 176. 422. 715. versu 17. exhibet: τὰ πάντα καινά. Sic et in Codd. aliquibus inveni.

19. θεὸς ἦν] Theodoret. 317. ἐνταῦθα δεῖ στίξαι.

μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα
αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς
καταλλαγῆς. ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσ- 20.
βεύομεν, ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι'
ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ, καταλλάγητε
τῷ θεῷ. τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, 21.
ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς
* γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.
Τέλος τῆς γ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Συνεργοῦντες δὲ καὶ VI, 1. ΙΕ.
παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ
θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς. λέγει γάρ· καιρῷ 2.
δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτη-
ρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσ-
δεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας. μηδε- 3.
μίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπὴν, ἵνα μὴ
μωμηθῇ ἡ διακονία· ἀλλ' ἐν παντὶ 4.
συνιστῶντες ἑαυτοὺς, ὡς θεοῦ διάκονοι· ἐν
ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις,
ἐν στενοχωρίαις· ἐν πληγαῖς, ἐν φυλα- 5.
καῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν
ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις· ἐν ἁγνότητι, ἐν 6.
γνώσει,

VI, 1. ΙΕ. κυριακῇ ις. [ἐν ἄλλοις· καὶ εἰς τὸν ἅγιον εὐφήμιον.] ἀδελφοὶ, συνεργοῦντες παρακαλοῦμεν.

20. οὖν] omittit Ath. II, 9. Rectius enim ibi abest.

21. γινώμεθα] γενώμεθα. Sic et Basil. II, 625. 626. 635.

VI, 4. et 5.] Aliquot membra omittit Ath. II, 379. ut fere sit in huiusmodi incisis, cum plura iunguntur.

γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν
πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ·
7. ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ, διὰ
τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ
8. ἀριστερῶν· διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ
δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ
9. ἀληθεῖς· ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινω-
σκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ
ζῶμεν· ὡς παιδευόμενι, καὶ μὴ θανατού-
10. μενοι· ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες·
ὡς πτωχοὶ, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς
μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.
IΓ. 11. [Τέλος.] [Ἀρχή.] τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγε Τέλος τῆς
πρὸς ὑμᾶς, κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πε- κυριακῆς.
12. πλάτυνται. οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν·
στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν.
13. τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις
14. λέγω· πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. μὴ γίνε-
σθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ με-
τοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; τίς δὲ κοι-
15. νωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δὲ συμφώ-
νησις χριστῷ πρὸς * βελίαρ; ἢ τίς μερὶς

πιστῷ

VI, 11. IΓ. τῇ δ. τῆς ιβ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγε.

15. βελίαλ] βελίαρ. Sic et alii, et Basil. I, 221. II, 625. 660. Vide P. ad epist. catholl. p. 233. nota 1. Βελίαλ pro more suo invexit Hieron. Ex eodem est Βελίαν, nisi voluerit Βελίαρ. Vide eum ad Ephes. 4, 27.

πιςῷ μετὰ ἀπίςου; τίς δὲ συγκατάθε- 16. IZ.
σις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; [Ἀρχή.]
ὑμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐςε ζῶντος· καθὼς
Τέλος τῆς δ. εἶπεν ὁ θεός· [Τέλος.] ὅτι ἐνοικήσω ἐν
αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω· καὶ ἔσομαι
αὐτῶν θεὸς, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός.
διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφο- 17.
ρίσθητε, λέγει κύριος· καὶ ἀκαθάρτου
μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς.
καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς 18.
ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει
κύριος παντοκράτωρ. Ταύτας οὖν ἔχον- VII, 1.
τες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοὶ, [Ἀρχή.] IH.
καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυ-
σμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες
Τέλος τῆς κυριακῆς. ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ. [Τέλος.]

H. ἀποδοχὴ τῆς κορινθίων ὑπακοῆς καὶ ἀγάπης εὐφραινούσης αὐτόν.

χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα 2.
ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. οὐ 3.
πρὸς

VI, 16. IZ. κυριακῇ ιζ. [ἔν τισιν, ὀκτωβρίου κβ.] ἀδελφοὶ, ὑμεῖς ἐςὲ ναὸς θεοῦ ζῶντος.

VII, 1. IH. τῇ ε. τῆς ιβ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, καθαρίσωμεν ἑαυτούς.

VII, 1.] Poſt hunc verſum Baſil. II, 654. ſtatim addit 6, 3. 4. Ab alio ergo tabellario, ut quidam delirant, (v. Rom. 14, 23.) videtur accepiſſe hanc epiſtolam.

πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γὰρ,
ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συνα-
4. ποθανεῖν καὶ συζῆν. πολλή μοι παῤῥη-
σία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις
ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει,
ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ
5. θλίψει ἡμῶν. καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν
εἰς μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν
ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι·
6. ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. ἀλλ' ὁ
παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρεκάλεσεν
ἡμᾶς ὁ θεὸς, ἐν τῇ παρουσίᾳ τίτου.
7. οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῇ παρακλήσει, ᾗ παρεκλήθη ἐφ'
ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθη-
σιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμὸν, τὸν ὑμῶν ζῆλον
8. ὑπὲρ ἐμοῦ· ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. ὅτι
εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ
μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην. βλέπω
γὰρ, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς
9. ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς· νῦν χαίρω, οὐχ
ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς
μετάνοιαν. ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεὸν,
ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.
ΙΘ. 10. [Ἀρχή.] ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετά-
νοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατερ-
γάζε-

VII, 10. ΙΘ. τῇ ϛ. τῆς ιβ. ἑβδ. ἀδελφοί, ἡ κατὰ θεὸν λύπη.

γάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον
Τέλος τῆς ε. κατεργάζεται. [Τέλος.] ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ 11.
τοῦτο τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς,
πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν; ἀλλὰ
ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ
φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον,
ἀλλ᾽ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυ-
τοὺς ἁγνοὺς εἶναι ἐν τῷ πράγματι. ἄρα 12.
εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ * εἵνεκεν τοῦ
ἀδικήσαντος, οὐδὲ * εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέν-
τος, ἀλλ᾽ * εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν
σπουδὴν

10. ἡ δὲ τοῦ κόσμου — κατεργάζεται] Omittit, cum tamen data opera hanc epiſtolam explicet, Chryſ. X, 543. e. et eius auctoritate alii aliqui. Ipſe tamen ibid. habet, θάνατον ποιεῖ, et interrogat: τί δέ ἐστι, κατὰ κόσμον; Ita ſcilicet finxit, loco τοῦ κόσμου, ad ſimilitudinem τοῦ κατὰ Θεόν. Integra haec exhibet VI, 152. Habet vero etiam ἀμετάβλητον II, 184 ut Cyrill. IV, 896. Tertium ſynonymum ſuppeditat Wetſt. 41. ἀμετανόητον. Hoc tantum ideo monui, ne alibi eiusmodi ſynonyma ex Patribus et infimis Codicibus contra meliores probentur. Mei Codd. hic nihil mutant. Ath. II, 93. ἡ λύπη γὰρ τοῦ κόσμου τούτου θάν. κατεργ. In Wetſt. 42. commoda eſt interpretatio, ἐπιφέρει, loco κατεργάζεται. Ita ipſe ſcripturus fuiſſem.

11. ὑμᾶς] Omittit Baſil. II, 520. et mox, ante ὑμῖν, addit ἐν. 416. deeſt, αὐτὸ τοῦτο et ὑμᾶς, omiſſo etiam iſto ἐν, et ἐκδίκησιν, ante ζῆλον habet. 431. deeſt ὑμᾶς, ſervato ἐν. Quid ergo? — Codices probi, et hic, et ubique audiendi.

12. ἕνεκεν] εἵνεκεν ter hoc verſu.

σπουδὴν * ὑμῶν τὴν ὑπὲρ * ἡμῶν πρὸς
13. ὑμᾶς, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο
παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν·
περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ
χαρᾷ τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα
14. αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· ὅτι εἴ τι αὐτῷ
ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην·
ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν
ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ
15. τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη· καὶ τὰ
σπλάγχνα

ἡμῶν τὴν ὑπὲρ ὑμῶν] ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν. A. Ita poſtea in tribus inveni. v. P. Birch. Vulgatum Chryſ. X, 545. e. et ceteri interpretes, Theodoret. etc.

13. παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ — περισσοτέρως δὲ] παρακεκλήμεθα. ἐπὶ δὲ τῇ — περισσοτέρως. A. Ita exhibet et diſtinguit Theoph. p. 381. Apud Chryſ. X, 521. d. ante homiliam legitur vulgatum. Sed ibid. e. ἐπὶ (γὰρ, hoc pro more ſuo addidit de ſuo,) τῇ παρακλήσει ὑμῶν περισσοτέρως μᾶλλον.

τὸ πνεῦμα αὐτοῦ] Chryſ. X, 552. a. bis diſerte, τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. Ex verſu 15.

14.] De diſtinctione monet Oecum. I, 655. b. Iſtud tamen ſcholium deeſt in Aug. 6.

πάντα — ἐγενήθη] Chryſ. X, 552. b. πάντοτε — γέγονε. Hoc quoque expiſcati ſunt Weiſt. F. G. Apud nullum alium id reperitur. Unde ergo hi corrupti ſunt h. l. Nonne ex Chryſoſtomo? Ita permultis in locis de iſtius modi Codicibus interrogare licet. Nolui his interrogationibus moleſtus eſſe lectoribus, cum ipſi poſſint id animadvertere.

σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς
ἐστὶν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν
ὑπακοὴν· ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου
ἐδέξασθε αὐτόν. χαίρω, * ὅτι ἐν παντὶ 16.
Τέλος τῆς ϛ. θαῤῥῶ ἐν ὑμῖν. [Τέλος.]

Θ. προτροπὴ εἰς ἐπίδοσιν χρημάτων τοῖς ἁγίοις καὶ τιμὴν τῶν διὰ τοῦτο ἐρχομένων. ἐν ᾧ, περὶ τῆς τίτου ἀποστολῆς καὶ τῶν ἄλλων πρὸς αὐτούς.

['Αρχή.] Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὴν VIII, 1.
χάριν τοῦ θεοῦ, τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκ- K.
κλησίαις τῆς μακεδονίας· ὅτι ἐν πολλῇ 2.
δοκιμῇ

VIII, 1. K. *σαββάτῳ κγ. ἀδελφοὶ, γνωρίζω ὑμῖν χάριν.*

16. *χαίρω οὖν*] *οὖν* —. Id etiam omittunt omnes, quos poftea examinavi. Chryf. X, 552. e. et Theodoret. 326. invexerunt in principio interpretationis. Uterque enim hic denuo incipit. Igitur etiam Theodoret. mox 327. omittit. Item Chryfoft. 553. c. Notetur hoc ad fimiles particulas, quae ab interpretibus ab initio modo omittuntur, modo adduntur. In editiones N. Teftamenti per Bezam venit. *Addidimus*, enim, inquit, *ex vetufto Codice.* Interrogo folum, *ex quo?* Claromontanus enim, quém ille pro vetufto habet, omittit.

VIII, 1. *γνωρίζομεν*] *γνωρίζω*. D. Ita Chryf. X, 553. b. c. e. 556. c. 570. e. III, 243. IX, 738. Theodoret. utrumque. v. 327. notam 1. Meus a. *γνωρίζομεν* in textu. Sed *γνωρίζω* in marg. in indice lectionis. Ad fimilitudinem lectionis XV, 1. prioris epiftolae ad Corinth.

2. *ἐν πολλῇ — αὐτῶν καὶ*] Omittit Chryf. III, 243. Ibid.

δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς
αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν
ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἁπλότη-
3. τος αὐτῶν· ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ,
4. καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι· μετὰ πολ-
λῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν
χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς
5. εἰς τοὺς ἁγίους. * καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσα-
μεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ
κυρίῳ καὶ ἡμῖν, διὰ θελήματος θεοῦ.
6. [Τέλος.] εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τί- Τέλος τοῦ σαββάτου.
τον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ
ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύ-
ΚΑ. 7. την. ἀλλ' [Ἀρχή.] ὥσπερ ἐν παντὶ
περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει,
καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν
ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι
8. περισσεύητε. οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω,
ἀλλὰ

VIII, 7. ΚΑ. τῇ β. τῆς ιγ. ἑβδ. ἀδελφοί, ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε.

Ibid. mox, κατὰ βάθος, quod habet etiam Theodoret. 327. idque valde probabile. Sed contra ſunt Codd. Βάθους repetit etiam Chryſ. X, 572. e.

4. ἁγίους δέξασθαι ἡμᾶς] δέξασθαι ἡμᾶς — v. P. Oecum. I, 658. a. ſupplet: εἰς τὸ δέξασθαι. Chryſ. III, 243. d. poſt ἁγίους addit, ἐπλήρωσαν.

6.] v. P. bis et Chryſ. X, 555. 556. c.

ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς, καὶ τὸ
τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων.
γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν, 9.
ἰησοῦ χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε
πλούσιος ὢν· ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ
πλουτήσητε. καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδω- 10.
μι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ
μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν
προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι. νυνὶ δὲ καὶ 11.
τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε· ὅπως καθάπερ
ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπι-
τελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. εἰ γὰρ ἡ προθυ- 12.
μία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ τις, εὐπρόσ-
δεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα 13.
ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ
ἰσότη-

9. δι' ὑμᾶς — ἵνα ὑμεῖς — πλουτήσητε] δι' ἡμᾶς — ἵνα ἡμεῖς — πλουτήσωμεν. E. v. P. Chrys. X, 558. 571. a. Utrumque Theodoret. Vide 329. notam 5. 6. Vulgatum Chrys. I, 537. Omitto reliqua eius et Cyrilli loca. δι' ἡμᾶς etiam Basil. II, 87. 505 In prima persona haec etiam refert Ath. I, 696. 757. De similibus confusionibus Chrysostomi in evangelio Matthaei, Joannis et epistolis Pauli satis monitum est suis locis, maxime ex Codd. Mosqq. in P. Lectores eos, qui malunt suis, quam alienis oculis cernere, humanissime rogo, ut saltem hoc caput examinent et ad Codices Chrysostomi 6. et 9. attendant. Hoc tamen monendum, typothetam Lipsiensem, me in Rossia tum absente, loco numeri 6. ubique posuisse sigma Graecum, etsi pag. 6. in indice Codd. luculenter legatur 6.

ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσ-
14. σευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑσέρημα· ἵνα καὶ
τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν
15. ὑσέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης· καθὼς
γέγραπται· ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ
ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.
ΚΒ. 16. [Ἀρχή.] χάρις δὲ τῷ θεῷ, τῷ διδόντι
τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρ-
17. δίᾳ τίτου· ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν
ἐδέξατο· σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθ-
18. αίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. συνεπέμψα-
μεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν, οὗ ὁ
ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν
19. ἐκκλησιῶν· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειρο-
τονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος
ἡμῶν, σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ, τῇ διακονου-
μένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου
20. δόξαν καὶ προθυμίαν * ἡμῶν· στελλόμε-
νοι

VIII, 16. ΚΒ. τῇ γ. τῆς ιγ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, χάρις τῷ θεῷ τῷ διδόντι.

13.] Basil. II, 515. τὸ ὑμῶν περίσσευμα, εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα, εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως. Ergo negligenter.

16. διδόντι] δόντι. E. v. P. ubi quaedam in universum de his et similibus confusionibus monui.

18.] Multa hoc versu turbat Chrys. VIII, 107. c.

19. προθυμίαν ὑμῶν] προθυμίαν ἡμῶν. Id et postea inveni. v. P.

νοι τοῦτο, μήτις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ
ἀδρότητι ταύτῃ, τῇ διακονουμένῃ ὑφ᾽ ἡμῶν·
προνοούμενοι καλὰ ὀυ μόνον ἐνώπιον κυρίου, 21.
ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. συνεπέμ- 22.
ψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν
ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπου-
δαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον,
πεποιθήσει πολλῇ τῇ ἐις ὑμᾶς· ἔιτε 23.
ὑπὲρ τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ ἐις ὑμᾶς
συνεργός· ἔιτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι
ἐκκλησιῶν, δόξα χριστοῦ. τὴν ὄυν ἔνδειξιν 24.
τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως
ὑπὲρ ὑμῶν, ἐις ἀυτοὺς ἐνδείξασθε, * ἐις
πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν. Περὶ μὲν γὰρ IX, 1.
τῆς διακονίας τῆς ἐις τοὺς ἁγίους περισ-
σόν μοί ἐστι τὸ γράφειν ὑμῖν. ὄιδα γὰρ 2.
τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶ-
μαι μακεδόσιν, ὅτι ἀχαΐα παρεσκεύασται
ἀπὸ

21. προνοούμενοι] + γάρ. E. Ex Chryſoſtomo, et γὰρ, et προνοοῦμεν venit. v. X, 566. et P. Contra ſunt mei omnino omnes. Birch. tamen notat ex Vat. 367. 1209. etc.

24. καὶ ἐις πρόσωπον] καὶ —. Καὶ intulerat Erasm. *Expunxit*, ut ipſe ait, Beza. Nullum eius veſtigium reperi in Codd. Erasmus videtur intuliſſe ex ſchol. Theophyl. Ibi: καὶ γὰρ καὶ ἐις πρόσωπον. Leue hoc, ſed uſum habet in gravioribus. Eraſmus enim haud pauca ex Theophyl. et Oecum. intulit, quae poſtea recepta ſunt. Pro omiſſo καὶ ſex ſolum Codices notat Birch. Reliqui ergo habent?

ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε
3. τοὺς πλείονας. ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελ-
φοὺς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ
ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα,
4. καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι ἦτε· μή-
πως, ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ μακεδόνες, καὶ
εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καται-
σχυνθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς,
ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυχήσεως.
5. ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς
ἀδελφοὺς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ
προκαταρτίσωσι · τὴν προκατηγγελμένην
εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως
ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ * ὡς πλεονεξίαν

[Τέλος.]

IX, 5. παρακαλέσαι] προπέμψαι. E. Ex Chryſ. X, 572. c. v. P. Plura huiusmodi conſulto praetermiſi, ut diſcitur ex P.

προκατηγγελμένην] Prorſus omittit unus Theophyl. et duo Codd. Chryſ. v. P. et Chryſ. X, 572. 573. Nam IX, 739. b. extremam partem ſolam huius verſus habet. προεπηγγελμένην habet ſolus Theophyl. Lond. Contra ſunt, et reliqui mei, et Theophyl. Codd. Tamen hoc habent Wetſt. C. D. E. F. G. et apud Birch. Vat. 1209. ſeu B. qui ſunt eiusdem farinae et culinae. Latiniſtae habent *repromiſſam*, *antepromiſſam* et *promiſſam*. Iſtud eſt, vorher angekündigt, quod plus eſt, hoc, vorher verſprochen. In illo eſt adeo oſtentatio. Volebant ergo hoc mitigare.

ὥσπερ] ὡς.

Τέλος τῆς γ. [Τέλος.] τοῦτο δὲ, [Ἀρχή.] ὁ σπείρων 6. ΚΓ.
φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ
σπείρων ἐπ᾽ ἐυλογίαις, ἐπ᾽ ἐυλογίαις καὶ
θερίσει. ἕκαςος καθὼς προαιρεῖται τῇ 7.
καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης, ἢ ἐξ ἀνάγκης,
ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. δυνατὸς 8.
δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι ἐις
ὑμᾶς· ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐ-
τάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε ἐις πᾶν
ἔργον ἀγαθόν. καθὼς γέγραπται· ἐσκόρ- 9.
πισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη
αὐτοῦ μένει ἐις τὸν αἰῶνα. ὁ δὲ ἐπιχο- 10.
ρηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον
ἐις βρῶσιν χορηγήσαι, καὶ πληθύναι τὸν
σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι τὰ * γενήματα
τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν. ἐν παντὶ πλουτι- 11.
ζόμενοι ἐις πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατερ-
γάζε-

IX, 6. ΚΓ. κυριακῇ ιη. τὸ αὐτὸ καὶ ἐις τὴν παραβολὴν τοῦ σπόρου [καὶ νοεμβρίου ιβ.] ἀδελφοὶ, ὁ σπείρων φειδομένως.

8. δυνατὸς] δυνατεῖ, Codices fabricae occidentalis D. F. et G. contra reliquos omnes. v. Wetſt. Birch. Iſtos ſcurras hic ipſe adeo Griesbachius contemſit. Nec enim notatu dignum iudicavit. Sine varietate cum aliis hunc verſum exhibet Baſil. II, 170.

10. γεννήματα] γενήματα. v. P. Ita bis ex uno Cod. notat etiam Montf. ad Chryſ. III, 278. nota a.

11. ἐν παντὶ] ἵνα ἐν παντί. E. Solus Chryſ. X, 578. d. Ita tamen Codd. F. G.

γάζεται δἰ ἡμῶν ἐυχαριςίαν τῷ Θεῷ·
ΚΔ. 12. [Τέλος.] ὅτι [Ἀρχή.] ἡ διακονία τῆς Τέλος τῆς
λειτουργίας ταύτης ὀυ μόνον ἐςὶ προσανα- κυριακῆς.
πληροῦσα τὰ ὑςερήματα τῶν ἁγίων,
ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν ἐυ-
13. χαριςιῶν τῷ Θεῷ, διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς
διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ
τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν ἐις τὸ
ἐυαγγέλιον τοῦ χριςοῦ, καὶ ἁπλότητι τῆς
κοινωνίας ἐις ἀυτοὺς καὶ ἐις πάντας,
14. καὶ ἀυτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων
ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ
15. Θεοῦ ἐφ᾽ ὑμῖν. χάρις δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ
ἀνεκδιηγήτῳ ἀυτοῦ δωρεᾷ.

I. Διήγησις τῶν ἰδίων πόνων καὶ προθέσεως καὶ τῆς ἐπ᾽ ἀυτῷ χάριτος, πρὸς τὸ μὴ τοῖς ἐπιπλάςοις προσίθεσθαι κορινθίους. ἐν ᾧ, ἀντεξέτασις ἑαυτοῦ πρὸς ἐκείνους, ἔλεγχος ἐκείνων.

X, 1. Ἀυτὸς δὲ ἐγὼ παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς
διὰ τῆς πρᾳότητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ
χριςοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς
ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαῤῥῶ ἐις ὑμᾶς.
2. δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαῤῥῆσαι τῇ πεποι-
θήσει, ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς
λογιζομένους ἡμᾶς, ὡς κατὰ σάρκα περι-
3. πατοῦντας. ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦν-
τες,

IX, 12. ΚΔ. τῇ δ. τῆς ιγ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἡ διακονία τῆς λειτουργίας.

τες, οὐ κατὰ σάρκα ςρατευόμεθα· τὰ 4.
γὰρ ὅπλα τῆς ςρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ,
ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν
ὀχυρωμάτων· λογισμοὺς καθαιροῦντες, 5.
καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς
γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες
πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριςοῦ.
καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν 6.
παρακοὴν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπα-
κοή. τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε· 7. KE.
[Ἀρχή.] εἴτις πέποιθεν ἑαυτῷ χριςοῦ
εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ,
ὅτι

X, 7. KE. τῇ ε. τῆς ιγ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ.

X, 4. τῆς ςρατείας] — E. Theodoret. v. 337. nota 3. Chryſ. X, 584. d. e. aliquoties, cum tamen data opera ibi haec interpretetur. Habet I, 514. Omittit Cyrill. II, 54. V, b. 363. V, d. 147. Habet V, b. 200. Prorſus haec mutat V, b. 384. d. tamen addit: *καθὼς ὁ μακάριος παῦλος ἐκήρυξεν.* Servat Baſil. II, 200. 219. 643. v. Wetſt. Griesb.

5. *αἰχμαλωτίζοντες*] *αἰχμαλωτεύοντες.* E. Vulgatum etiam Baſil. II, 219. 220. 454. 502. Ibidem vero 508 pro arbitrio haec mutat, ſervato tamen hoc vocabulo.

χριςοῦ] + *ἄγοντες.* Codices ſterquiliniarii. D. E. F. G., iique ſoli Wetſtenius inquit: *ad verſionem Latinam.* Hoc nec in interiore margine oſtentavit Griesbachius, etſi id ad eius occidentalem *recenſionem* pertineat. Eodem modo 8, 19. *τελοῦσιν* aſſuunt D. E.

ὅτι καθὼς αὐτὸς χριϛοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς
8. χριϛοῦ. [Τέλος.] ἐάν τε γὰρ καὶ Τέλος τῆς δ.
περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξου-
σίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος ἡμῖν εἰς
οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν,
9. οὐκ αἰσχυνθήσομαι· ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν
10. ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιϛολῶν. ὅτι
αἱ μὲν ἐπιϛολαὶ, φησὶ, βαρεῖαι καὶ ἰσχυ-
ραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθε-
11. νὴς, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. τοῦτο
λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ
λόγῳ δι' ἐπιϛολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ
12. παρόντες τῷ ἔργῳ. οὐ γὰρ τολμῶμεν
ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισι τῶν
ἑαυτοὺς συνιϛανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυ-
τοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες
13. ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιοῦσιν. ἡμεῖς δὲ
οὐχὶ

7. ἡμεῖς χριϛοῦ] χριϛοῦ — E. Chryſ. X, 588. 589. et ex eo Theophyl. Theodoret. Contra ſunt mei omnes. Adeo Theophyl. Aug. 8.

9.] Δὲ, poſt ἵνα, notarunt. Omiſſum, διὰ τῶν ἐπιϛολῶν, non notarunt. Utrumque eſt Chryſoſtomi X, 589. e. Sed haec et ſimilia nota ſunt ex P.

12. οὐ συνιοῦσιν] — E. v. P. οὐ συνιᾶσιν, et, οὐ συνιοῦσιν. Theodoret. 339. Omnes mei vulgatum habent. Haec Chryſ. X, 590. c. d. ita vexat, ut nemo intelligat, ac ne ipſe quidem intellexerit, quid voluerit. Latiniſtae ergo, homines callidi, uſi argumento a facili, id prorſus omiſerunt.

Eodem

οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ
κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν
ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ
ὑμῶν. οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς 14.
ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ
καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
τοῦ Χριστοῦ. οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώ- 15.
μενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ
ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν,
ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα

ἡμῶν

Eodem modo 1. Tim. II, 6. omiſſum τὸ μαρτύριον. Item 1. Cor 15, 20 γενόμενος. Ergo neminem fefellit Chryſoſtomus? Dic, quaeſo, mi Griesbachi, ex animi ſententia. Nonne fefellit fabricatores tuos tam Alexandrinae, quam occidentalis *recenſionis*? Nonne adeo te ipſum multoties fefellit? Photius apud Oecum. I, 676. d. tanquam dativum a σύνειμι, ab εἶμι, explicat. Ergo συνιόντας et συνιόντων memorans, accepit pro, εἰς θέατρον καὶ ἐπίδειξιν συντρέχουσιν. In Cod. Oecum. Aug 8. explicatur, οὐ νοοῦσιν, οὐδὲ αἰσθάνονται, πῶς εἰσὶ καταγέλαστοι. Ita fere Chryſoſt. In Cod. Perilluſtris Langeri Guelpherbytano eſt: οὐκ αἰσθάνονται τὴν ἑαυτῶν ἀγνωσίαν καὶ πλάνην. Theodoretus de Paulo: ἀσαφῶς ἅπαν τὸ χωρίον γέγραφεν. Baſil. II, 462. attingit tantum priorem partem huius verſus. Mirabuntur non nulli, cur non plures Patres hic laudaverim. Scilicet ab talibus locis prudenter ſibi cavent. Ratione interpretationis ergo, φρόνιμοι, ὡς οἱ ὄφεις, at ratione criticae ſcientiae, ἀκέραιοι, ὡς τὰ πρόβατα.

15. κόποις] καμάτοις. E. Ath. I, 102.

16. ἡμῶν ἐις περισσείαν· ἐις τὰ ὑπερέκεινα
ὑμῶν ἐυαγγελίσασθαι· ὀυκ ἐν ἀλλοτρίῳ
κανόνι ἐις τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι.
17. ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω.
18. ὀυ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιςῶν, ἐκεῖνος ἐςι δόκι-
μος, ἀλλὰ ὃν ὁ κύριος συνίςησιν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ι.

ΙΑ. περὶ ἑαυτοῦ, τὸ ἐπίπονον, τὸ παρὰ θεῷ τίμιον, τὸ ὠφελίμως αὐτότροφον. παρασκευὴ πρὸς τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ παρουσίαν.

ΚϚ. XI, 1. [Ἀρχή.] Ὄφελον * ἀνείχεσθέ μου μι-
κρὸν * τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ
2. μου. ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ. ἡρμο-
σάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν
παρα-

XI, 1. ΚϚ. σαββάτῳ κδ. ἀδελφοί, ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν.

16. ὑπερέκεινα] ὑπερκείμενα unus meorum, intellige χωρία, *in ea loca, quae trans veſtram ſita ſunt regionem.* Per ſe non inepte, ſed contra Codices. Apud Herodianum VIII, 2. memorantur χωρία ὑπερκείμενα. Sed ibi eſt, *loca edita.*

XI, 1. ὄφελον ἠνείχεσθέ μου μικρόν τι τῆς ἀφροσύνης] ὄφελον ἀνείχεσθε (ἠνείχεσθέ) μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ. In verbis, τῇ ἀφροσύνῃ, plerique Codd. conſentiunt, τὶ videtur ortum, vel ex verſ. 16. vel ex confuſione τοῦ τὶ et τῇ. Chryſ. haec tractat X, 594. 595. 599. 602. 612. 619. II, 504. III, 292. 293. bis. 294. 299. Quinque ultimis locis ita legitur, ut ego edidi. In iſta homilia autem hunc verſum ſeparatim data opera tractat. Ergo eo tempore, ut credibile eſt, ſuum Codicem inspexerat.

παραςῆσαι, τῷ χριςῷ. Φοβοῦμαι δὲ, 3.
μήπως ὡς ὁ ὄφις Εὔαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ
πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φθαρῇ τὰ νοήμα-
τα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν
χριςόν. εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον 4.
Ἰησοῦν κηρύσσει, ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦ-
μα ἕτερον λαμβάνετε, ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ
εὐαγγέλιον ἕτερον, ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς
Τέλος ἔν τισι. * ἀνείχεσθε. [Τέλος.] [Ἀρχή.] λογίζο 5. KZ.
μαι γὰρ μηδὲν ὑςερηκέναι τῶν ὑπὲρ λίαν
ἀποςό-

XI, 5. KZ. τῇ παρασκευῇ τῆς ιγ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, λογίζομαι μηδέν.

3. μήπως] Chryſ. X, 596. b. c. d. ſemel, μήπως, bis diſerte, μήποτε. Baſil. I, 560. et III, 137. μήπως.

ὄφις Εὔαν] De Eua et ſerpente diſputatio eſt oppido ridicula apud Clem. Alex. p. 9. d. Hunc ipſum locum laudat 466. b. cum varietate.

ἁπλότητος] + καὶ τῆς ἁγνότητος (ἁγιότητος, etiam ἁγνείας.) E. Ab iisdem ſupra 1, 12. confuſum ἁπλότητι et ἁγιότητι v. P. Ex meis, quos poſtea examinavi, ſolus infimus 13. addit, ſpiritu leni, καὶ τῆς ἀγνότητος. Propter ἁγνὴν verſu 2. hic aliqui, vel legebant, vel interpretabantur, *caſtitate*. Deinde duplex lectio coaluit. Solum ἁπλότητος, ut alii. Baſil. III, 627.

4. ἠνείχεσθε] ἀνείχεσθε, multi Codices, ut verſ. 1. Cyrill. V, d. 120. ἀνέχεσθε. Cod. Boern. ἀνείχεσθαι Λογιζο (Hic, inter ο. et μ., ſunt duo ſigna διαιρέσεως, ſimilia typographicis commatibus. Vide in mea editione.) με, et in Latino: *pateremini aut patiremini* (ſic.) *exiſtimo me*. Λογίζομαι

6. ἀποστόλων. εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ,
ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ φανε-
ρωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
7. ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα, ἐμαυτὸν ταπεινῶν,
ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε; ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ
θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;
8. ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώ-
νιον, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρὼν
πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ κατενάρκησα
9. οὐδενός. τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανε-
πλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ, ἐλθόντες ἀπὸ μα-
κεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυ-
10. τὸν ἐτήρησα, καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια
χριστοῦ ἐν ἐμοὶ, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ
φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς
11. ἀχαΐας. διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς;

ὁ

μαι ergo divulſit, et fecit λογιζο et με, propter, *exiſtimo me.* Huiusmodi Graecitas et Latinitas ſaepiſſime in hoc Codice reperitur. Suntne ergo huiusmodi Codices *recenſiones*, an ſterquilinia, an utrumque? Apud Damaſc. vitioſe editum, ἂν εἴχεσθε.

7.] v. P.

9. προσανεπλήρωσαν] ἀνεπλήρωσαν. Ath. II, 322.

10. φραγήσεται] σφραγίσεται. E. Tropum in vocabulo φραγήσεται explicat Chryſ. X, 601. d. Graeci ita non loquuntur. σφραγίζειν ex eo ortum, quod iſta duo vocabula apud LXX. interdum ſunt ſynonyma. Vulgatus accepit pro vocabulo Latino *frango*.

ὁ θεὸς οἶδεν. ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα 12.
ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορ-
μήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσι καθὼς
καὶ ἡμεῖς. οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστο- 13.
λοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι
εἰς ἀποστόλους χριστοῦ. καὶ οὐ θαυμαστόν· 14.
αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται
εἰς ἄγγελον φωτός. οὐ μέγα οὖν, εἰ 15.
καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται,
ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται
κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. πάλιν λέγω, 16.
μή τις με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή
γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα *
κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. ὃ λαλῶ, 17.
οὐ λαλῶ κατὰ κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφρο-
σύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχή-
σεως. ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν 18.
σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. ἡδέως γὰρ 19.
ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες.
ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, 20.
εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις
ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει.

κατὰ

14. οὐ θαυμαστὸν] Ita Cyrill. V, a. 372. ſed Chryſ. X, 606. οὐδὲν θαυμαστόν.

16. ἵνα μικρόν τι κἀγὼ] ἵνα κἀγὼ μικρόν τι. Sic et poſtea reperi.

20. εἴτις] ὅστις ter deinceps, omiſſis, εἴτις λαμβάνει. Ath. III, 50.

ΚΗ. 21. κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθε-
νήσαμεν [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐν ᾧ δ᾽ ἂν Τέλος τῆς ς.
τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ
22. κἀγώ. ἑβραῖοί εἰσι; κἀγώ· ἰσραηλῖταί
εἰσι; κἀγώ· σπέρμα ἀβραάμ εἰσι; κἀγώ.
23. διάκονοι χριστοῦ εἰσι; παραφρονῶν λέγω,
ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν
πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς
περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις.
24. ὑπὸ ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ
25. μίαν ἔλαβον. τρὶς ἐῤῥαβδίσθην, ἅπαξ
ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον
26. ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· ὁδοιπορίαις
πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις
λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ
ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρη-
μίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν
27. ψευδαδέλφοις· ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν
ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει,
ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνό-
28. τητι. χωρὶς τῶν παρεκτὸς, ἡ ἐπισύστα-
σίς μου ἡ καθ᾽ ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν
τῶν

XI, 21. ΚΗ. ἰουνίου κθ. τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου· ἀδελφοὶ, ἐν ᾧ ἂν τις.

25. ἐῤῥαβδίσθην] ἐραβδίσθην alii. Vide Euftath. ad Il. pag. 118, 10. feqq. 945, 47. feqq. edit. Rom.

27. πολλάκις] Bafil. II, 382. περισσοτέρως.

28. ἐπισύστασις] ἐπίστασις. E. In uno correctum inveni.

τῶν ἐκκλησιῶν. τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ 29.
ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ
πυροῦμαι; εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς 30.
ἀσθενείας μου καυχήσομαι. [Ἀρχή.] ὁ 31. ΚΘ.
θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἰησοῦ
χριστοῦ, οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶ-
νας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἐν δαμασκῷ ὁ 32.
ἐθνάρχης ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει
τὴν δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με θέλων.
καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην 33.
διὰ

XI, 31. ΚΘ. κυριακῇ ιθ. ἀδελφοί, ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου.

veni, ἐπίτασις, quod per ſe non ineptum eſt, i. e. ἡ ἐπιτεταμένη ταλαιπωρία μου χωρὶς πάσης ἀνέσεως. Vide P. p. 269. nota 23. et 24. Etymolog. M. explicat: ἡ ἐπὶ (ἐκ.) δευτέρου ἐπανόρθωσις. Graeci fere explicant. ἔφοδος, ac ſi in mente habuerint, ἐπανάστασις. Ergo μου, eſt loco κατ᾽ ἐμοῦ. Ex hoc verſu Ath. III, 50. laudat: ἡ καθημερινὴ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

30. Ath. III, 50. ita: καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι; ἀλλὰ τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι. Miſcuit ergo 12, 1.

31. κυρίου ἡμῶν] ἡμῶν — D.

ὁ ὢν — αἰῶνας] — E. Chryſ. X, 615. Servat cum aliis Cyrill. V, a. 503. Mirum ſane, haec praetermiſſa eſſe a Chryſoſtomo eo in loco, ubi data opera hanc epiſtolam interpretabatur. Deſunt etiam in eius Codd. Moſqq. Forte praetermiſſa, quod nulla interpretatione indigebant. Omnino autem hoc totum caput propter Chryſoſtomi παρεράματα comparandum eſt cum P.

διὰ τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας
XII, 1. αὐτοῦ. Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι·
ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκα-
2. λύψεις κυρίου. οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ
πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι,
οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ
οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν· ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦ-
3. τον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν
τοιοῦτον ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι, εἴτε
ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν·
4. ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκου-
σεν ἄῤῥητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ
5. λαλῆσαι. ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσο-
μαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι,
6. εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. ἐὰν
γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι
ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ. φείδομαι δὲ,
7. μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με,
ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ. καὶ τῇ ὑπερβολῇ
τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι,
ἐδόθη

XII, 1.] v. P. Chryf. X, 617. nihil mutat. Nec Codices, quos poftea examinavi.

3. εἴτε ἐν σώματι] + οὐκ οἶδα. E. Hoc nec Theophyl. Cod. Aug. 8. agnofcit. v. P.

7. ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι pofterius] — E. v. P. Servant omnes, quos poftea vidi. Habet ipfe Chryf. XI, 451. e. I, 159. Ath. III, 50. ita: σκόλοψ τῇ σαρκὶ, (ἤγουν, ἐμπόδιον,) ἵνα μὴ ὑψαυχενῶ αἴρωμαι, ἄγγελος — κολαφίζῃ.

ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ, ἄγγελος σα-
τᾶν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρω-
μαι. ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρε- 8.
κάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ᾽ ἐμοῦ. καὶ εἴ- 9.
ρηκέ μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ
δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. ἥδιστα
οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις
μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ἡ δύναμις
Τέλος τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῆς κυριακῆς. τοῦ χριστοῦ. [Τέλος.] διὸ [Ἀρχή.] εὐδο- 10. Λ.
κῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις,
ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις ὑπὲρ χριστοῦ·
ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.
γέγονα ἄφρων καυχώμενος. ὑμεῖς με ἠναγ- 11.
κάσατε· ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ᾽ ὑμῶν συ-
νίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ
λίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. τὰ 12.
μὲν

XII, 10. Λ. τῇ β. τῆς ιδ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις.

8. ἵνα ἀποστῇ ἀπ᾽ ἐμοῦ] — E. Chryſ. X, 621. 642. a. et Theodoret. ſemel, v. pag. 349. nota 4. Habet Baſil. II, 504. Chryſ. II, 10. Habet et omittit Damaſc. II, 152. 155.

10. ὅταν — δυνατός εἰμι] — E. v. Mill. P. Servat etiam Baſil. I, 141. 192. 406. II, 8. 361. Cyrill. I, a. 155.

11. καυχώμενος] — E. Servat editus Damaſc. et Baſil. II, 498. v. P. Servant omnes mei praeter f. Omittit Chryſ. II, 504. c. IX, 330. d. Hos ergo locos quidam expiſcati ſunt. Accedit altera cauſſa, quod Chryſ. X, 626. 627. hoc non diſerte interpretatur.

μὲν σημεῖα τοῦ ἀποςόλου κατειργάσθη ἐν
ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ
13. τέρασι καὶ δυνάμεσι. τί γάρ ἐςιν, ὃ
ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας,
εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν;
χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.
14. ἰδοὺ, τρίτον ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς
ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω ὑμῶν· οὐ γὰρ
ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς· οὐ γὰρ ὀφεί-
λει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν,
15. ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. ἐγὼ δὲ ἥδιςα
δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν
ψυχῶν ὑμῶν· εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς
16. ἀγαπῶν, ἧττον ἀγαπῶμαι. ἔςω δὲ,
ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλ' ὑπάρχων
17. πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. μή τινα,
ὧν ἀπέςαλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεο-
18. νέκτησα ὑμᾶς; παρεκάλεσα τίτον, καὶ
συναπέςειλα τὸν ἀδελφόν· μή τι ἐπλεονέ-
κτησεν ὑμᾶς τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι
περιε-

13. ἡττήθητε] Codices sterquiliniarii, ἐλαττώθητε, et, coniuncto utroque, ἡσσώθητε, nisi hoc ad formam prioris ex ἧσσον finxerit. In Latino enim est, *minus habuistis*, quod repetitum est ex interpretibus Graecis. v. Wetst. Birch. Ἐλαττώθητε legitur, ut interpretatio, in Cod. Aug. 8. Hoc est istud *recensionum* mysterium. Apud alios interpretes est solum, ἔλαττον ἔχετε.

14. τρίτον] + τοῦτο. D.

περιεπατήσαμεν; ου τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι;
πάλιν δοκεῖτε, ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; 19.
κατενώπιον τοῦ θεοῦ, ἐν Χριςῷ λαλοῦ-
μεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοὶ, ὑπὲρ τῆς
Τέλος τῆς β. ὑμῶν οἰκοδομῆς. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Φοβοῦ- 20. ΛΑ.
μαι γὰρ, μή πως ἐλθὼν οὐχ, οἵους θέλω,
εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν, οἷον οὐ θέ-
λετε· μή πως ἔρεις, ζῆλοι, θυμοὶ, ἐριθεῖαι,
καταλαλιαὶ, ψιθυρισμοὶ, φυσιώσεις, ἀκατ-
αςασίαι· μὴ πάλιν ἐλθόντα με ταπει- 21.
νώσῃ ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω
πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ
μετα-

XII, 20. ΛΑ. τῇ γ. τῆς ιδ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, φοβοῦμαι μήπως.

19. κατενώπιον] κατέναντι. E. Ita editus Damafc. Contra eft meus g. et reliqui omnes. Credebant non nulli, κατέναντι magis effe Graecum, quam κατενώπιον. In eodem genere Codicum fupra etiam 12, 17. κατέναντι, loco κατενώπιον legitur. Prorfus id omittit Chryf. X, 634. Habet 473. d.

20. ἔρεις] ἔρις. D.

ἐριθεῖαι] In multis Codd. eft ἐρίθειαι. Apud Suidam etiam, in editione Aldina, utroque modo legitur, qui interpretatur φιλονεικία. Euftath. ad Il. pag. 1162, 23. εἰ δὲ ἐριθεύειν λέγεται τὸ φαύλως ἐρίζειν. Euftathius ergo videtur fuiffe dubius. Dubii vero etiam alii fuerunt, utrum ab ἔριθος, an ab ἐριθεύειν derivarent.

21. προημαρτηκότων] Ita et Bafil. II, 480. Chryfoftomus optionem dat, utrum fic, an ἡμαρτηκότων legas. v. X, 455. b. 635. d. 640, b. v. P. Hunc ver-

μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ, καὶ
πορνείᾳ, καὶ ἀσελγείᾳ, ᾗ ἔπραξαν.
XIII, 1. Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ
στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται
2. πᾶν ῥῆμα. προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς
παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν γράφω
τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς
πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ
ΛΒ. 3. φείσομαι· [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐπεὶ δοκι- Τέλος τῆς γ.
μὴν

XIII, 3. ΛΒ. τῇ δ. τῆς ιδ. ἑβδ. ἀδελφοί, ἐπεὶ δοκιμήν.

versum alibi etiam, laudat, ut 1, 31. *μήπως ἐλθὼν πενθήσω.* Vulgatum 220. 767. II, 42. 312. *ἐλθόντος μου.* Hoc ergo, *teste Wetstenio*, Codices sterquiliniarii arripuerunt. Nam *Griesbachius* suos suarum *recensionum* fabricatores hic rursus neglexit. Vulgatum rursus 596. III. 586. XI, 258. Unus ergo Chrysostomus omnes casus habet praeter *dativum.* Wetstenium autem non mentitum esse, cognosco ex Cod. Boern. In eo est: Μη παλιν ελθοντος μου, et in Latino: *ne iterum veniente me.* Nec praetermittendum videtur, quod Damasc. II, 154. loco ἐλθόντα habet παρελθόντα. Qui hic diversas *recensiones* discernere nequit, is coecus sit, necesse est. Vehementer ergo doleo, quod mei Codices omnes in lectione vulgata consentiunt. Sunt enim ad unum omnes, iudice Griesbachio, *Constantinopolitani.*

XIII, 2. γράφω] — E. v. P. Nullus nec ex iis, quos postea consului, hoc omittit. γράφω repetit etiam Chrys. I, 31. d.

3. ἐπεὶ] ἐπεὶ et ἢ, et in aliis Codd. h. Ath. II, 415. 473.

μὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ,
ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ
ἐν ὑμῖν. καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθε- 4.
νείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ. καὶ
γὰρ καὶ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ
ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς
ὑμᾶς. ἑαυτοὺς πειράζετε, εἰ ἐστὲ ἐν τῇ 5.
πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώ-
σκετε ἑαυτοὺς, ὅτι ἰησοῦς χριστὸς ἐν ὑμῖν
ἐστιν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. ἐλπίζω δὲ, 6.
ὅτι γνώσεσθε, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκι-
μοι. εὔχομαι δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆ- 7.
σαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν· οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκι-
μοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν
ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. οὐ 8.
γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας,
ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν γὰρ, 9.
ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ
ἦτε. τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν
κατάρτισιν. διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γρά- 10.
φω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσω-
μαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν, ἣν ἔδωκέ μοι ὁ
κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς κα-
θαίρεσιν. λοιπὸν, ἀδελφοὶ, χαίρετε, 11.
καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ
φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς
ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.
ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι· 12.
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

13. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

Ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ τίτου καὶ λουκᾶ. στίχων φϛ.

13. κυρίου] Basil. addit ἡμῶν. I, 304. 317. 320. III, 49. Item Ath. I. 542. omittit. 555. rurſus addit, II, 10.

H

Ἡ

Πρὸς Γαλάτας

Ἐπιςολή.

['Αρχή.] Παῦλος ἀπόςολος, οὐκ ἀπ' I, 1. A.
ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ
ἰησοῦ χριςοῦ, καὶ θεοῦ πατρὸς, τοῦ ἐγείραν-
τος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ 2.
πάντες ἀδελφοὶ, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς
Ὑπέρβα εἰς γαλατίας· ['Υπέρβα.] ['Αρχή.] χάρις 3. B.
τὸ τῆς ε. ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ
κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ, τοῦ δόντος 4.
ἑαυτὸν * περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως

ἐξέλη·

I, 1. A. τῇ ε. τῆς ιδ. ἑβδ. παῦλος ἀπόςολος.

I, 3. B. σαββάτῳ κε. ἀδελφοὶ, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη.

I, 4. ὑπὲρ] περί. Ita poſtea etiam inveni. Uſitatius eſt ὑπέρ. Saepius autem haec permutata ſunt in N. T. Vulgatum ſervat Chryſ. X, 663. bis. 665. Cyrill. V, b. 177. 347. ſed hic poſt ἡμῶν addit: κατὰ τὰς γραφάς. Baſil. I, 290. habet quidem ὑπὲρ, ſed ante id addit λύτρον ex 1. Tim. 2, 6.

ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος
πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ
5. πατρὸς ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
6. τῶν αἰώνων. ἀμήν. Θαυμάζω, ὅτι οὕτω
ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαν-
τος ὑμᾶς ἐν χάριτι χριστοῦ, εἰς ἕτερον
7. εὐαγγέλιον· ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μή τινές
εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες
μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ.
8. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ
εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα
9. ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν,
καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγε-
λίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα
10. ἔστω. ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω, ἢ τὸν
θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ γὰρ
ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, χριστοῦ δοῦλος οὐκ
ἂν ἤμην. [Τέλος.] Τέλος τοῦ
Α. σαββάτου.

7. μεταστρέψαι] ἀναστρέψαι. E. Ita Chryſ. X, 668. 669. 691. Cum Wetſtenius hoc non notarit, nec Griesb. notavit.

8. εὐαγγελίζηται] εὐαγγελίζεται. Multi Codd. Chryſ. X, 670. εὐαγγελίζηται et εὐαγγελίσηται. Poſterius Cyrill. V, b. 357. Vulgatum Baſil. II, 229, ſed ibi mox variant Codd. inter εὐηγγελισάμεθα et εὐηγγελισάμην. Nihil, praeter κἂν, mutat. 523. εὐαγγελίσηται. Ath. I, 167. qui ibi et in aliis variat, ac verſum 8. et 9. transponit. Huiusmodi exempla ex Ath. plura notavi.

εὐηγγελισάμεθα] Sic, et παρελάβετε. Chryſ. X, 670. a. b.

Α. μετὰ τὸ προοίμιον. διήγησις τῆς ἑαυτοῦ μεταςάσεως ἀπὸ ἰουδαϊσμοῦ κατὰ ἀποκάλυψιν.

[Ἀρχή.] γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὸ 11. Γ.
εὐαγγέλιον, τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ,
ὅτι οὐκ ἔςι κατὰ ἄνθρωπον. οὐ δὲ γὰρ 12.
ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ,
οὔτε ἐδιδάχθην· ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως
ἰησοῦ χριςοῦ. ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν 13.
ἀναςροφήν ποτε ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ, ὅτι
καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν. καὶ προέκο- 14.
πτον ἐν τῷ ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνη-
λικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως,
ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου πα-
ραδόσεων. ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ θεὸς, ὁ 15.
ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ
καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἀποκα- 16.
λύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ, ἵνα εὐαγγε-
λίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως
οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι.
οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ 17.
ἐμοῦ ἀποςόλους· ἀλλ' ἀπῆλθον εἰς ἀρα-
βίαν,

I, 11. Γ. κυριακὴ κ. καὶ κυριακὴ μετὰ τὴν χριςοῦ γέννησιν. [καὶ νοεμβρίου ιδ. καὶ μαΐου κα. ἐν ἄλλοις· καὶ εἰς τὸν ἀδελφόθεον ἰάκωβον.] ἀδελφοὶ, γνωρίζω ὑμῖν τὸ εὐαγγέλιον.

11. τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ] τοῦτο. E. Ath. I, 706. nominatim.

15. καὶ καλ. — χάρ. αὐτοῦ] omittit Ath. II, 455.

βίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς δαμασκόν·
18. ἔπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς ἱεροσό-
λυμα ἱστορῆσαι πέτρον· καὶ ἐπέμεινα πρὸς
19. αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε. ἕτερον δὲ τῶν
ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ ἰάκωβον, τὸν
20. ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. [Τέλος.] [Ἄρξου.] Τέλος τῆς κυριακῆς. Ἄρξου τῆς ε.
ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
21. ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ
κλίματα τῆς συρίας καὶ τῆς κιλικίας.
22. ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς
ἐκκλησίαις τῆς ἰουδαίας, ταῖς ἐν χριστῷ·
23. μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν· ὅτι ὁ διώκων
ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν,
24. ἥν ποτε ἐπόρθει. καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ
τὸν θεόν.

Β. περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐπιμαρτυρήσεως εἰς τὴν ἐν πίστει ζωήν.

II, 1. Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν
ἀνέβην εἰς ἱεροσόλυμα μετὰ βαρνάβα,
2. συμπαραλαβὼν καὶ τίτον. ἀνέβην δὲ
κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς
τὸ

20. συνεσταύρωμαι] συσταυροῦμαι. E. Ath. II, 523.

21. ἔπειτα] Praxapoſtoli hic neceſſario ὅτι, loco ἔπειτα exhibent. Iidem verſ. 20. omittunt δέ. Cum nemo ante me integros Codd. huiusmodi ad manus habuerit, nihil de hoc notare potuerunt.

II, 2. ἀνεθέμην] Chryſ. III, 364. et X, 679. vulgatum,

τὸ ἐυαγγέλιον, ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι·
κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μήπως ἐις
κενὸν τρέχω, ἢ ἔδραμον. ἀλλ᾽ ὀυδὲ τίτος 3.
ὁ σὺν ἐμοὶ, ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη περιτμη-
θῆναι. διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδα- 4.
δέλφους, ὅιτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆ-
σαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν, ἣν ἔχομεν ἐν χρι-
στῷ ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωνται.
ὅις ὀυδὲ πρὸς ὥραν ἔιξαμεν τῇ ὑποταγῇ, 5.
ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ ἐυαγγελίου διαμείνῃ
Τέλος τῆς ι. πρὸς ὑμᾶς. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἀπὸ δὲ 6. E.
τῶν δοκούντων ἔιναί τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν,
ὀυδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον θεὸς ἀνθρώ-
που ὀυ λαμβάνει. ἐμοὶ γὰρ ὁι δοκοῦντες,
ὀυδὲν προσανέθεντο. ἀλλὰ τοὐναντίον, 7.
ἰδόντες, ὅτι πεπίστευμαι τὸ ἐυαγγέλιον τῆς
ἀκροβυστίας, καθὼς πέτρος τῆς περιτομῆς·
ὁ γὰρ ἐνεργήσας πέτρῳ ἐις ἀποστολὴν τῆς 8.
περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ ἐις τὰ ἔθνη.
καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι 9.
ἰάκω-

II, 6. E. τῇ παρασκευῇ τῆς ιδ. ἑβδ. ἀδελφοί, ἀπὸ τῶν δοκούντων.

tum, ſed ἐκοινωσάμην. 680. Latiniſtae: contuli. Sic plerumque reddunt συμβάλλειν. Ergo Codices recenſionis Occidentalis F. G. ſervata prima ſyllaba ex ἀνεθέμην, conflarunt ἀνεβαλόμην, loco συνεβ. Ne autem fraus appareret, in illis Codd. non eſt *contuli*, ſed *expoſui*. quod ex Auguſtino notat Sabat. Forte poſtea erunt, qui corrigant ἐξεθέμην.

ἰάκωβος καὶ κηφᾶς καὶ ἰωάννης, ὁι δοκοῦν-
τες ϛύλοι ἔιναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ
βαρνάβᾳ κοινωνίας· ἵνα ἡμεῖς * μὲν ἐις τὰ
10. ἔθνη, ἀυτοὶ δὲ ἐις τὴν περιτομήν. μόνον
τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν· ὃ καὶ
ἐσπούδασα ἀυτὸ τοῦτο ποιῆσαι. [Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ.

Γ. περὶ τῆς πρὸς κηφᾶν ἀντιῤῥήσεως ὑπὲρ τῆς ἐν πίϛει καὶ ὀυκ ἐν νόμῳ σωτηρίας.

3. 11. [Ἀρχή.] ὅτε δὲ ἦλθε πέτρος ἐις ἀντιόχειαν,
κατὰ πρόσωπον ἀυτῷ ἀντέϛην, ὅτι κατε-
12. γνωσμένος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινας
ἀπὸ ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν·
ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέϛελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυ-
13. τὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. καὶ
συνυπε-

II, 11. 3. τῇ β. τῆς ιε. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ὅτε ἦλθε πέτρος ἐις.

9. ἰάκωβος] Chryſ. X, 685. a. b. primum vulgari ordine, ſed mox: κηφᾶς, λέγων, καὶ ἰάκωβος καὶ ἰωάννης. Mei nihil mutant.

ἵνα ἡμεῖς] + μέν. A. Habet et omittit Chryſ. X, 686. Habet Baſil. II, 672.

11. πέτρος] κηφᾶς. E. Ex interpretatione Euſebii, qui hoc de alio aliquo Cepha explicat, in aliquos videtur veniſſe. Iſtam interpretationem notat Theophyl. 456. et Oecum. I, 751. a. Ergo etiam ex meis omnibus unus tantum Theophyl. d. exhibet κηφᾶς. Repugnat Aug. 8. Hunc locum data opera ſingulari homilia tractat etiam extra ordinem Chryſ. III, 363. b. ſeqq.

συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ ἰουδαῖοι·
ὥστε καὶ βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ
ὑποκρίσει. ἀλλ᾽ ὅτε εἶδον, ὅτι οὐκ ὀρθο- 14.
ποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου,
εἶπον τῷ πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ
ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς ζῇς, καὶ οὐ ἰου-
δαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν;
ἡμεῖς φύσει ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν 15.
ἁμαρτωλοί· [Ἀρχή.] εἰδότες, ὅτι οὐ δι- 16. Z.
καιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ
διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς
χριστὸν ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶ-
μεν ἐκ πίστεως χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων
νόμου· διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων
Τέλος τῆς β. νόμου πᾶσα σάρξ. [Τέλος.] εἰ δὲ ζητοῦν- 17.
τες δικαιωθῆναι ἐν χριστῷ, εὑρέθημεν καὶ
αὐτοὶ ἁμαρτωλοὶ, ἄρα χριστὸς ἁμαρτίας
διάκονος; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἃ κατέλυ- 18.
σα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην
ἐμαυτὸν συνίστημι. ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου 19.
νόμῳ

II, 16. Z. κυριακῇ κα. καὶ κυριακῇ μετὰ τὴν ὕψωσιν. [καὶ ἔν τισιν· εἰς τὴν ἁγίαν ϛ. σύνοδον τὴν ἐν τρούλλῳ.] ἀδελφοὶ, εἰδότες.

14. ὑπάρχων] Ita ter, ſemel ὤν. Chryſ. X, 688. 689. a. b.

τί τὰ] πῶς τά. E. Ex Latino: *quomodo.*

18. συνίστημι] συνιστάνω. E. Cyrill. VI, a. 86. οἰκοδομήσω et συνιστάνω. Poſterius Griesbachius laudavit

νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῷ ζήσω. χριςῷ
συνεςαύρωμαι· ζῶ δὲ, οὐκέτι ἐγὼ, ζῇ δὲ
20. ἐν ἐμοὶ χριςός. ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκὶ,
ἐν πίςει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, τοῦ
ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑαυτὸν
H. 21. ὑπὲρ ἐμοῦ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] οὐκ ἀθε- Τέλος τῶν β.
τῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου κυριακῶν.
δικαιοσύνη, ἄρα χριςὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

Δ. ὅτι διὰ πίςεως ἁγιασμὸς καὶ οὐ διὰ νόμου.

III, 1. ὦ ἀνόητοι γαλάται, τίς ὑμᾶς * ἐβάσκανε
τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; οἷς κατ᾽
ὀφθαλμοὺς ἰησοῦς χριςὸς προεγράφη, ἐν
2. ὑμῖν ἐςαυρωμένος. τοῦτο μόνον θέλω
μαθεῖν ἀφ᾽ ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ
πνεῦμα

II, 21. H. τῇ γ. τῆς ιε. ἑβδ. ἀδελφοὶ, οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν.

vit ex Cyrillo, prius non. Quae criſis? Wetſtenium, inquit, exſcribo, Patres ipſe non lego. — Laudo!

III, 1. ἐβάσκανε] ἐβάσκηνε. Sic et poſtea inveni in Codd. Sed vulgatum Ath. II, 391. mox etiam: μὴ πείθεσθαι τῇ ἀληθείᾳ.

τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι] — E. Nullus omnino meorum omittit. Chryſ. X, 694. ante homiliam omittit, nec memorat in interpretatione. Eadem verba omittit inferius 5, 7. Omittit et habet Cyrill. I, g. 429. II, 737. v. P.

ἐςαυρωμένος] καὶ τοῦτο ἐςαυρωμένος. Ath. II, 391.

2. ἀφ᾽ ἡμῶν] Baſil. II. 608. παρ᾽ ὑμῶν, quod uſitatius. Vulgatum Ath. I, 520.

πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι, 3.
νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; τοσαῦτα ἐπά- 4.
θετε εἰκῆ; εἴγε καὶ εἰκῆ. ὁ οὖν ἐπιχορη- 5.
γῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις
ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου, ἢ ἐξ ἀκοῆς
πίστεως; καθὼς ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ 6.
θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

Ε. ὅτι καὶ ἀβραὰμ ἐκ πίστεως ἐδικαιώθη εἰς τύπον ἡμῶν.

γινώσκετε ἄρα, ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί 7.
Τέλος τῆς γ. εἰσιν υἱοὶ ἀβραάμ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] 8. Θ.
προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ, ὅτι ἐκ πίστεως
δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεὸς, προευηγγελίσατο
τῷ ἀβραάμ· ὅτι * ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ
πάντα τὰ ἔθνη. ὥστε ὁ ἐκ πίστεως, εὐλο- 9.
γοῦνται σὺν τῷ πιστῷ ἀβραάμ.

Ϛ. ὅτι νόμος οὐ δικαιοῖ, ἀλλ᾽ ἐλέγχει, καὶ κατάραν ἐπιτίθησι, ἣν λύει ὁ χριστός.

ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν, ὑπὸ κατά- 10.
ραν εἰσί· γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος
πᾶς, ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμ-
μένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι
αὐτά.

III, 8. Θ. σαββάτῳ κϛ. καὶ σαββάτῳ πρὸ τῆς χριστοῦ γεννήσεως· ἀδελφοὶ, προϊδοῦσα ἡ γραφή.

6.] v. P.

8. εὐλογηθήσονται] ἐνευλογηθήσονται.

11. αὐτά. ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται
παρὰ τῷ θεῷ, δῆλον· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ
12. πίϛεως ζήσεται. ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔϛιν ἐκ
πίϛεως· ἀλλ᾽ ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος,
I. 13. ζήσεται ἐν αὐτοῖς. [Τέλος.] [Ἄρξου.] Τέλος τῶν β. σαββάτων.
χριϛὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας Ἄρξου τοῦ
τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· μεγάλου
γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος πᾶς, ὁ σαββάτου.
14. κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. ἵνα εἰς τὰ ἔθνη
ἡ εὐλογία τοῦ ἀβραὰμ γένηται ἐν χριϛῷ
ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος
λάβωμεν διὰ τῆς πίϛεως. [Τέλος.] Τέλος τοῦ μεγάλου σαββάτου.

Z. ὅτι οὐκ ἐκ νόμου, ἀλλ᾽ ἐξ ἐπαγγελίας τὰ ἀγαθά. ὁ δὲ νόμος παρασκευαϛὴς δι᾽ ἐλέγχου.

IA. 15. [Ἀρχή.] ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω·
ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐ-
δεὶς

III, 15. IA. τῇ δ. τῆς ιε. ἑβδ. ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω.

12. ἄνθρωπος] — E. Omittit Chryſ. X, 699. Cyrill. I, g. 94. Nullus meorum omittit.

13. κατάρα] + ἵνα ἡμεῖς τὴν ἐξ ἀνομίας ἀρὰν διαφύγωμεν. E. Cyrill. IV, 115. ſed ſine varietate V, d 99. 132. et alibi. Semel tamen etiam de ſuo exhibet ἐξεπρίατο, loco ἐξηγόρ. I, a. 55. Apud Baſil. II, 641. ἐξηγ. antea tamen ibi edebatur ἠλευθέρωσε. Vulgatum Ath. I, 407. Negligenter refert II, 68. Rectius 358.

δεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. τῷ δὲ 16.
ἀβραὰμ ἐῤῥήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ
τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει· καὶ τοῖς
σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ᾽ ὡς ἐφ᾽
ἑνός· καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστι χρι-
στός. τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυ- 17.
ρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς χριστὸν, ὁ μετὰ
ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονὼς
νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν
ἐπαγγελίαν. εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρο- 18.
νομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ
ἀβραὰμ δι᾽ ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός.
τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν 19.
προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα, ᾧ
ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι᾽ ἀγγέλων, ἐν
χειρὶ μεσίτου. ὁ δὲ μεσίτης, ἑνὸς οὐκ 20.
ἔστιν·

16. οὐ λέγει] Basil. I, 395. οὐ γὰρ εἶπε, φησὶ, καὶ τοῖς — ἐπὶ ἑνός.

17. προκεκυρωμένην] κεκυρωμένην. E. v. P. Vulgatum etiam Cyrill. I, a. 54. fin.

19. προσετέθη] ἐτέθη. E. Prorſus omittit Chryſ. X, 702. Vulgatum in textu, ſed aliquoties ἐτέθη in ſchol. Theodoret. προσετέθη urget Theophyl. 466. et Oecum. I, 742. a. Vulgatum Cyrill. I, a. 54. (non, 45.) I, g. 94. V. b. 340. ἐτέθη in textu, προσετέθη in marg.

ᾧ] ὅ. E. Cyrill. I, a. 54. I, g. 94. Ex Theodoreto utrumque notatur pag. 377. ὅ Damaſc. II, 166. Vulgatum Theophyl. et Oecum. Apud Orig. IV, 580. col. 1. verſ. a fine 8. editur ᾧ, Chryſ. X, 702. b, habet ὡς.

21. ἔϛιν· ὁ δὲ θεὸς, ἕις ἐϛιν. ὁ ὖυν νόμος
κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γέ-
νοιτο· ἐι γὰρ ἐδόθη νόμος, ὁ δυνάμενος
ζωοποιῆσαι, ὄντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιο-
22. σύνη. ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ
πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία
ἐκ πίϛεως ἰησοῦ χριϛοῦ δοθῇ τοῖς πιϛεύουσι.
IB. 23. [Τέλος.] [Ἀρχή.] πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν Τέλος τῆς δ.
τὴν πίϛιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συγ-
κεκλεισμένοι ἐις τὴν μέλλουσαν πίϛιν ἀπο-
24. καλυφθῆναι. ὥϛε ὁ νόμος παιδαγωγὸς
ἡμῶν γέγονεν ἐις χριϛὸν, ἵνα ἐκ πίϛεως
25. δικαιωθῶμεν. ἐλθούσης δὲ τῆς πίϛεως,
26. ὀυκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. πάντες
γὰρ ὑιοὶ θεοῦ ἐϛε διὰ τῆς πίϛεως ἐν χριϛῷ
27. ἰησοῦ. ὅσοι γὰρ ἐις χριϛὸν ἐβαπτίσθητε,
χριϛὸν

III, 23. IB. τῇ ε. τῆς ιε. ἑβδ. καὶ ἐις τὴν ἁγίαν βαρβάραν. [ἐν τισι, σεπτεμβρίου ι. τῆς ἁγίας μηνοδώρας. καὶ ιζ. τῆς ἁγίας σοφίας καὶ ὀκτωβρίου ε. τῆς ἁγίας χαριτίνης καὶ ἐις πολλὰς ἄλλας γυναῖκας μάρτυρας.] ἀδελφοὶ, πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὴν πίϛιν.

23. συγκεκλεισμένοι] συγκλειόμενοι. E. Ita Damasc. Contra eſt meus g. et ceteri omnes. συγκλειόμενοι Cyrill. I, a. 54. I, g. 95. V, d. 68. Vulgatum Chryſ. X, 703. IX, 524. Cod, Vat. 1209. vitioſe habet συγκλεισμένοι.

27, Ath. II, 398. 616. ἐβαπτίσθησαν et ἐνεδύσαντο.

χριςὸν ἐνεδύσασθε. οὐκ ἔνι ἰουδαῖος, οὐδὲ 28.
ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθερος· οὐκ
ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· [Ἀρχή.] πάντες γὰρ ΙΒ.
ὑμεῖς εἷς ἐςὲ ἐν χριςῷ ἰησοῦ. εἰ δὲ 29.
ὑμεῖς χριςοῦ, ἄρα τοῦ ἀβραὰμ σπέρμα
ἐςὲ, καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.
Τέλος τῆς ἁγίας. [Τέλος.]

Η. ὅτι ὑπὸ κτίσιν ἦσαν οἱ ἐν νόμῳ.

Λέγω δὲ, [Ἀρχή.] ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κλη- IV, 1. ΙΒ.
ρονόμος νήπιός ἐςιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου,
κύριος πάντων ὤν. ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους 2.
ἐςὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας
τοῦ πατρός. οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν 3.
νήπιοι, ὑπὸ τὰ ςοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν
δεδουλωμένοι· [Ἀρχή.] ὅτε δὲ ἦλθε τὸ 4. ΙΓ.
πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέςειλεν ὁ θεὸς
τὸν υἱὸν αὐτοῦ, * γεννώμενον ἐκ γυναικὸς,
γενόμε-

III, 28. ΙΒ. προσέρτων τῶν φώτων· ἀδελφοὶ, πάντες ὑμεῖς.

IV, 1. ΙΒ. εἰς μάρτυρας. [ἐν ἄλλοις· σεπτεμβρίου γ. τῆς ἁγίας βασιλίσσης.] ἀδελφοὶ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος.

IV, 4. ΙΓ. δεκεμβρίου κε. εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ χριςοῦ γέννησιν. ἀδελφοὶ, ὅτε ἦλθε.

28. εἷς ἐςε] ἓν ἐςε. E. Ath. I, 699. Vulgatum 709. II, 409. ἓν ἐσμεν. Sed alia ibi etiam mutat.

IV, 4. γενόμενον ἐκ] γεννώμενον ἐκ. A. Mirus eſt h. l. diſſenſus et Codicum et interpretum. Haec duo voca-

vocabula autem etiam in aliis ſcriptoribus a ſcribis confuſa eſſe, cum ex aliis locis, tum ex Platonis Crit. §. 12. p. 200. ſatis conſtat. Accedit h. l. diverſitas temporum. Secundum enim γενόμενον videbatur in priore membro poſtulare, vel γεγεννημένον, vel γεννηθέντα. Sed hoc in N. T. urgeri nequit, cum praeſertim γεννώμενος, aeque ut iſta, notet *natum*. Sic eſt etiam Luc. 1, 35. τὸ γεννώμενον. Rurſus γενόμενος, dignitatem Chriſti nullo modo poteſt laedere, cum de eo Rom. 1, 3. dicatur: τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος δαυίδ. Codices aeque ſunt pro utroque. Certe nulla memorabilis multitudo pro alterutro definit. Videamus iam interpretes. Ex Chryſ. X, 705. a. b. ubi tamen legitur γενόμενον, nihil efficitur. VII, 51. editur γενόμενον et aequiparatur Matth. 1, 20. γεννηθέν. Sed hic non tam ad haec, quam ad γυνὴ reſpicitur. γενόμενον eſt etiam VI, 259. ubi temere inculcatur, τὸν μονογενῆ. II, 382. ſine interpretatione eſt, ἔπεμψε γεννώμενον. 392. eſt γενόμενον. Quantum ergo ſcio, Chryſoſtomus nullibi hunc locum ita interpretatus eſt, ut conſtaret, quid legerit. Apud Clem. Alex. p. 118. edit. Pott. diſſentiunt Codices. Ath. I, 891. II, 340. 354. habet γενόμενον. Sed γεννώμενον. II, 1. 27. Orig. I, 384. c. obiter laudat: ὡς γενόμενος ἐκ γυναικός. IV, 357. γενέσθαι ἐκ γυναικὸς καὶ γενέσθαι ὑπὸ τὸν νόμον. Apud Theodoret. p. 382. legitur γεννώμενον in textu, in ſchol. ἐκ παρθένου γεννηθείς. Et: ὀυ γὰρ ἔιπεν, ἀπέσειλεν αὐτὸν γενέσθαι ἐκ γυναικὸς — ἀλλὰ γενώμενον ἐκ γυναικός. Ergo apud eundem p. 562. eodem modo legendum videtur, etſi ibi editum ſit, γενόμενον ἐκ γυναικός. καὶ ὀυκ ἔιπεν, ἀπέσειλεν αὐτὸν γενέσθαι ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γενόμενον ἐκ γυναικός. Tamen in Cod. Aug. 6. Oecumenii eſt etiam: ὀυ γὰρ ἔιπεν· ἀπέσειλεν αὐτὸν γενέσθαι, ἀλλὰ γενόμενον ἐκ γυναικὸς ἀπέσειλεν. Damaſc. ſine interpretatione γεννώμενον primo et ſecundo loco. v. II, 167. Haec lectio ſatis eſt notabilis. Vere

enim

γενόμενον ὑπὸ νόμον· ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον 5.
ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβω-
μεν. [Τέλος.] ὅτι δέ ἐστε υἱοὶ, ἐξαπέστει- 6.

Τέλος τοῦ προεορτίου καὶ τῆς ε.

λεν

enim Christus, ex Judaeis ortus, ἐγεννήθη ὑπὸ νόμον, sicut Abrahamus ἐγεννήθη πρὸ νόμου. Verum hic altero loco repugnat meus Damasc. Cod. g. ac praeterea Parisinus, e quo editus est, unus est ex infimis. In Theophyl. editum γενόμενον. Sed Cod. Mosq. d. et Aug. 8. exhibent γεννώμενον. In scholiis nihil definitur. Totus autem pendet ex Chrys. X, 705. VII, 51. Oecum. I, 748. in schol. repetit γενόμενον. Nec aliter est in textu Cod. Mosq. n. et Aug. 8. Basil. III, 9. 402. γενόμενος. Priori loco consentit Cod. Mosq., posteriori Aug. vetustissimus ac praestantissimus, quos comparavimus. γενόμενον Cyrill. I, g. 253. V, a. 277. 512. V, b. 227. V, c. 13. V, d. 107. 145. VI, a. 38. 64. γεννώμενον. VI, a. 36. *nec aliter hic legi potest.* Utroque loco in hoc versu γεννώμενον. V, b. 386. Duos Codd. Latinos ad manus habui. Alter Mosquensis habet *natum*, alter Goettingensis habet *factum*. *Factum* absurdum est, etiam si γενόμενον legatur. Nemo apud Platonem l. l. ita stultus fuit, ut γενομένου redderet *facti*. Postremo addo, versum 4. et 5. legi in Praxapostolis omnibus ter, in tribus diversis lectionibus. Sed apud Wetstenium et reliquos altum est silentium de huiusmodi Codicibus.

5. ἐξαγοράσῃ] Chrys. X, 705. a. b. ἐξαγοράσηται et ἐξαγοράσῃ. Vide 3, 13. ubi Cyrill. ἐξεπρίατο interposuit. Apud Theodoret. equidem p. 382. vulgatum video. Sed Wetstenius, et apud Chrys., et apud Theodoret. aliter vidit. Loca autem non indicavit, ne et alii viderent.

6. υἱοὶ] + θεοῦ. E. v. P.

λεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς
τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον, ἀββᾶ, ὁ
7. πατήρ· ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλ' υἱός·
εἰ δὲ υἱὸς, καὶ κληρονόμος θεοῦ διὰ χρι-
ΙΔ. 8. στοῦ. [Τέλος.] ἀλλὰ [Ἀρχή.] τότε μὲν Τέλος τῆς ε.
οὐκ εἰδότες θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ ἐν ἄλλῳ· τῆς ἑορτῆς.
9. φύσει οὖσι θεοῖς· νῦν δὲ, γνόντες θεὸν,
μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς
ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ
πτωχὰ

IV, 8. ΙΔ. τῇ ε. τῆς ιε. ἑβδ. ἀδελφοὶ, τότε (ὅτε.) μὲν οὐκ.

ὑμῶν] ἡμῶν. E. Ath. I, 186. 502. 552. ſed 523. 538. variant libri. Secundo loco habet etiam ἀπέστειλεν. II, 10. ἡμῶν. Sic et 184. v. P.

7. διὰ χριστοῦ] διὰ ἰησοῦ χριστοῦ t. διὰ θεοῦ t. διὰ θεόν. E. Ex meis unus Theophyl. Aug. 8. cum duobus recentioribus χ. et ψ. addunt ἰησοῦ. Reliqua nullus meorum agnoſcit. κληρονόμος διὰ θεοῦ. Cyrill. IV, 48. V, d. 151. et Baſil. III, 8. Ath. II, 11. Ibidem haec miſcet cum Rom. 8, 17. Scilicet Patres, in illa abſurdiſſima diſputatione de praepoſitionibus contra haereticos, opus habebant praepoſitione διὰ, de deo patre adhibita. Vide iſtos tres locos Cyrilli, Baſilii et Athanaſii, et quae dixi in P. Πρὸς τοὺς ἀπίστους τοίνυν ὑπὲρ τῆς πίστεως οἱ ὀρθόδοξοι ἀπίστως καὶ ἀναισχύντως διεπληκτίσαντο, μολυβδίνοις χρησάμενοι ξίφεσιν. Scribae ergo religioſi, parum ſolliciti de rixis dogmaticorum puerilibus, fideliter transcribebant, quod reperiebant.

8. μὴ φύσει] Baſil. I, 254. 287. φύσει μή. Vulgatum Ath. II, 411. ſed mox verſu 9. ὑπὸ τοῦ θεοῦ.

πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δου-
λεύειν θέλετε; ἡμέρας παρατηρεῖσθε, 10.
καὶ μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτούς·
φοβοῦμαι ὑμᾶς, μή πως εἰκῇ κεκοπίακα 11.
εἰς ὑμᾶς. γίνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι κἀγὼ ὡς 12.
ὑμεῖς· ἀδελφοὶ, δέομαι ὑμῶν· οὐδέν με ἠδι-
κήσατε. οἴδατε δὲ, ὅτι δἰ ἀσθένειαν τῆς 13.
σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον·
καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου 14.
οὐκ ἐξουθενήσατε, οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ᾽
ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς χριστὸν
ἰησοῦν. τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; 15.
μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι, εἰ δυνατὸν, τοὺς
ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ
μοι. ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων 16.
ὑμῖν; ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ 17.
ἐκκλεῖσαι * ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς
ζηλοῦτε.

14. μου, τὸν] ὑμῶν. E. Mei nihil mutant, nisi quod unus Theophyl. μου omittit, unus vero Oecum. id rasura amovit. Cyrill. V, a. 279. ὑμῶν τόν.

ἐξεπτύσατε] διεπτύσατε. E. Chrys. X, 707. ter. Ita et Theophyl. edit. Lond. et unus meorum Theophyl. d. v. P. Ibidem Chrys. omittit, ὡς χριστὸν ἰησοῦν. Regula haec est: Quae non reperiuntur ibi, ubi Chrysostomus data opera locum interpretatur, ea apud ipsum quaerenda sunt alibi. Refert ergo ista VII, 545. a.

17. ἡμᾶς θέλουσιν] ὑμᾶς θέλουσιν. Ita postea in quinque reperi. Tot enim post priorem editionem

18 ζηλοῦτε. καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ
πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί
19. με πρὸς ὑμᾶς. τεκνία μου, ὃυς πάλιν
ὠδίνω, ἄχρις ὗ μορφωθῇ χριστὸς ἐν ὑμῖν.
20. ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ
ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου· ὅτι ἀποροῦμαι ἐν
ὑμῖν.

Θ. ὅτι ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ γυναικὶ τοῦ ἀβραὰμ καὶ τῷ γνησίῳ παιδὶ ὑποτυπωθέντας, ὀυ χρὴ δουλοῦσθαι νόμῳ.

21. λέγετέ μοι ὁι ὑπὸ νόμον θέλοντες ἒιναι,
IE. 22. τὸν νόμον ὀυκ ἀκούετε; [Τέλος.] γέγρα- Τέλος τῆς ϛ.
πται γὰρ, ὅτι [Ἀρχή.] ἀβραὰμ δύο ὑιοὺς
ἔσχεν·

IV, 22. IE. τῶν ἁγίων καὶ δικαίων ἰωακεὶμ καὶ ἄννης. ἀδελφοὶ, ὁ ἀβραάμ.

nem in hac epiſtola comparavi. Haec lectio confirmatur etiam ſcholiis et interpretationibus interpretum omnium. v. Chryſ. X, 707. e. Oecum. I, 752. a. b. ἡμᾶς Beza intulit. Si autem Birchio fides habenda, ἡμᾶς habet Vat. 1209. et alii. v. P. Paullo ante ὀυκ ἀληθῶς, loco ὀυ καλῶς Chryſ. l. l.

ζηλοῦτε] ζηλῶτε. E. Similiter ſupra poſt ἵνα correctum φυσιῶσθε. v. 1. Cor. 4, 6. Aliqui in fine verſus addunt ζηλοῦτε δὲ τὰ κρείττω χαρίσματα. E. Ex 1. Cor. 12, 31. Huiusmodi appendices nullus meorum agnoſcit. Ita tamen Wetſt. D. E. F. G. quos ſterquiliniarios appellant.

19. ἄχρις] ἄχρις et μέχρις. Ath. I, 537. 553.

ἔσχεν· ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ
τῆς ἐλευθέρας. ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παι- 23.
δίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ
τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγελίας.
ἅτινά ἐςιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν 24.
* δύο διαθῆκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους σινᾶ,
εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐςὶν ἄγαρ.
τὸ γὰρ ἄγαρ, σινᾶ ὄρος ἐςὶν ἐν τῇ ἀρα- 25.
βίᾳ, συςοιχεῖ δὲ τῇ νῦν ἱερουσαλὴμ, δου-
λεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. ἡ δὲ 26.
ἄνω ἱερουσαλὴμ, ἐλευθέρα ἐςὶν, ἥτις ἐςὶ
μήτηρ πάντων ἡμῶν. γέγραπται γάρ· 27.
εὐφράνθητι ςεῖρα, ἡ οὐ τίκτουσα· ῥῆξον
καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ
τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχού-
σης

24. αἱ δύο] αἱ —.

25. δουλεύει δὲ] δουλεύει γάρ. E. γὰρ in nullo Cod. inveni. Wetſt. ex Cyrill. I, g. 433. laudat γάρ. Laudo ex eodem 75. δέ. Pro γὰρ laudat etiam Wetſt. Orig. ad Matth. 21, 5. hoc eſt, IV, 739. Sed ibi nihil reperitur in ulla editione. Origenem ad h. l. pag. 102. notat etiam Griesbachius, tametſi eum legerit. In ſymbolis autem T. II. p. 550. de eo ſilet. Ergo in eodem loco idem et vidit, et non vidit. Fruſtra ergo Bengelius in eo ſanando operam et oleum perdidit.

26. πάντων] — E. Chryſ. X, 710. e. attingit tantum priora huius verſus verba, ἡ δὲ — ἐλευθ. ἐςι. Nullus meorum Codd. omittit πάντων. Servat etiam Cyrill. II, 674.

15. 28. σης τὸν ἄνδρα. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἡμεῖς Τέλος τῶν
δὲ, ἀδελφοὶ, κατὰ ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας ἁγίων.
29. τέκνα ἐσμέν. ἀλλ᾽ ὥσπερ τότε ὁ κατὰ
σάρκα γεννηθεὶς, ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα·
30. οὕτω καὶ νῦν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή;
ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς·
οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παι-
δίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.
31. ἄρα, ἀδελφοὶ, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα,
V, 1. ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας. Τῇ ἐλευθερίᾳ
οὖν,

IV, 28. 15. τῇ β. τῆς ιϛ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἡμεῖς κατὰ ἰσαὰκ ἐπαγγελίας.

30. τὴν παιδίσκην κ. τ. υ. αὐτῆς] τὸν υἱὸν τῆς παιδίσκης. E. Ita Chryſ. X. 711. e. bis. Hunc ſequuntur aliqui Codd. Theophyl. et edit. Lond.

τῆς ἐλευθέρας] μου ἰσαάκ. E. Codices ſterquiliniarii. Hoc eſt data opera fabricari varias lectiones. Codex Lat. Goetting. antea habebat *liberae*, nunc, *meo Iſaac*, A prima manu ita habet Cod. Demidou.

31. ἄρα] ἄρα οὖν t ἄρα δὲ t διὸ t ἡμεῖς δέ. E. Unus Theophyl. d. contra Chryſoſtumum et contra reliquos omnes meos habet διό. Scilicet dubitabant, utrum ἄρα eſſet ἐρωτηματικὸν, an συναπτικὸν ſeu συλλογιστικόν. ἡμεῖς δὲ eſt ex verſ. 28. Cyrill. habet διὸ et ἡμεῖς δέ. V, a. 280. I, g. 75. Ex eo ergo efficitur? — Nihil.

V, 1.] Chryſoſtomus ex ſuperioribus adhuc in mente habebat ἐξαγοράζειν. Ergo X, 712. in principio homiliae ita refert: τῇ γὰρ ἐλευθερίᾳ, φησὶν, ᾗ χριστὸς ὑμᾶς ἐξηγόρασε, στήκετε. Probi Co-

ces

οὖν, ᾗ χριϛὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, ϛήκετε,
καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.

1. ὅτι ἡ κλῆσις ἡμῶν οὐχ ὑπόκειται περιτομῇ καὶ νόμῳ, διὰ τὸ τοῦ χριϛοῦ πάθος.

ἴδε, ἐγὼ παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν περι- 2.
τέμνησθε, χριϛὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.
μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ πε- 3.
ριτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐϛὶν ὅλον τὸν
νόμον ποιῆσαι. κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ 4.
χριϛοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς
χάριτος ἐξεπέσατε. ἡμεῖς γὰρ πνεύματι 5.
ἐκ

ces hic nihil mutant. Ex meis unus addit ὁ, unus raſura excluſit ἣ, tres habent ὑμᾶς. In his eſt unus Theophylacti, unus Oecumenii, unus cum ſcholiis mixtis. Repugnant ergo adeo ceteri Codd. Theophyl. et Oecum.

ἐνέχεσθε] ὑπέχεσθε t ἀνέχεσθε. E. Poſterius prorſus abſurdum eſt. Ita tamen in textu Oecum. editum. In ſcholiis nihil eſt. Contra ſunt mei Codd. Oecumen. Ἀνέχεσθε ortum eſt ex incogitantia, ut mox ἀνέκοψε verſ. 7. ὑπέχεσθε, quod eſt in edit. Theophyl. Lond. non animadverſum eſt, etſi per ſe non abſurdum ſit. Intelligitur enim τὸν τράχηλον. v. Zoſim. p. 602. Reliqui autem Theophyl. Codd. repugnant editioni Londinenſi et meo d. qui itidem ὑπέχεσθε habet Vulgatum Baſil. II, 641.

2. ἰδὲ] ἴδε. De hoc monui.

5. ποιῆσαι] πληρῶσαι. E. Ita aliquoties Chryſ. X, 713. 714. I, 603. bis. XI, 371.

ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχό-
6. μεθα. ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε περι-
τομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ
7. πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. ἐτρέχετε
καλῶς· τίς ὑμᾶς * ἐνέκοψε τῇ ἀληθείᾳ
8. μὴ πείθεσθαι; ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ
9. καλοῦντος ὑμᾶς. μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ
10. φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς
ἐν κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ
ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις
ΙΖ. 11. ἂν ᾖ. [Τέλος.] ἐγὼ δὲ [Ἀρχή.] ἀδελ- Τέλος τῆς β.
φοὶ, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώ-
κομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ
σταυροῦ.

ΙΑ. ὑπογραφὴ τῆς κατὰ πνεῦμα ἐλευθερίας.

12. ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες
ὑμᾶς.

V, 11. ΙΖ. τῇ γ. τῆς ιε. ἑβδ. ἀδελφοὶ, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω.

7. ἀνέκοψε] ἐνέκοψε.
τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι] — E. Chryſ. X, 714. 715. omittit. Habet Cyrill. V, a. 369. Damaſc. II, 448.

9. ζυμοῖ] Baſil. II, 445. variant Codd. inter hoc et δολοῖ. 514. δολώσῃ, loco δολοῖ, arbitraria mutatione. Sed vulgatum 394. 527. v. 1. Cor. 5, 6.

10. ἐν κυρίῳ] Chryſ. X, 666. e. omittit 715. b. c. habet, ἐν χριστῷ, et, ἐν κυρίῳ. Plura eius loca nolo cumulare. v. P.

12. ἀποκόψονται] Mirabilem Maximi Homologetae inter-

ὑμᾶς: ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλή- 13.
θητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν
ἐις ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ διὰ τῆς
ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. ὁ γὰρ 14.
πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ·
ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν.
ἐι δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, 15.
βλέπετε, μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.
λέγω δέ· πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπι- 16.
θυμίαν σαρκὸς ὀυ μὴ τελέσητε. ἡ γὰρ 17.
σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος· τὸ
δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ
ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἃ ἂν θέλητε,
ταῦτα ποιῆτε. ἐι δὲ πνεύματι ἄγεσθε, 18.
ὀυκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. Φανερὰ δέ ἐστι τὰ 19.
ἔργα τῆς σαρκός· ἅτινά ἐστι, μοιχεία, πορ-
νεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια; ἐιδωλολα- 20.
τρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι,
θυμοὶ,

terpretationem I, 331. nec Hesychius, nec Phauorinus vindicat, cum hi ad alium respexerint locum.

13. ὑμεῖς γὰρ] Chrys. X, 718. a. ὑμεῖς δὲ ἀδελφοί.

ἀγάπης] + τοῦ πνεύματος. E. Basil. II, 455.

14. ὁ — πληροῦται] Sine varietate Chrys. X, 719. VI, 289.

ὡς ἑαυτὸν] ὡς σεαυτόν. A.

17.] Basil. II, 441. quaedam pro arbitrio mutat. Vulgatum 449. 625. ἀντίκεινται Ath. II, 516. 525.

θυμοὶ, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις,
21. φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ
ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς
καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσ-
σοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.
ΙΗ. 22. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Τέλος τῆς γ.
πνεύματος, ἐστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη,
μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,
23. πρᾳότης, ἐγκράτεια. κατὰ τῶν τοιού-
24. των οὐκ ἔστι νόμος. οἱ δὲ τοῦ χριστοῦ,
τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι
25. καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. εἰ ζῶμεν πνεύματι,
26. πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. μὴ γινώμεθα
κενό-

V, 22. ΙΗ. σαββάτῳ κζ. καὶ εἰς ὁσίους. [ἐν τισὶ σεπτεμβρίου γ. τοῦ ἁγίου ἀνθίμου καὶ σεπτεμβρίου ζ. τοῦ ἁγίου στεφάνου πάπα ῥώμης. καὶ σεπτεμβρίου ι. τοῦ ἁγίου βαρσαβᾶ. καὶ ὀκτωβρίου ι. τοῦ ἁγίου εὐλαμπίου. καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους ἁγίους.] ἀδελφοὶ, ὁ καρπὸς τοῦ πνεύματος.

24. χριστοῦ] + ἰησοῦ. E. Basil. II, 640. 641. Sed 525. variant Codd. Vulgatum Ath. II, 523.

25. εἰ ζῶμεν] ζῶμεν οὖν ἐν. Chrys. X, 722. e. Sine variet. Basil. II, 644. Cyrill. V, b. 111. Sed 129. (Sic enim corrigendum.) στοιχειοῦμεν, et in marg. στοιχοῦμεν.

26. γινώμεθα] γενώμεθα. A. Basil. I, 572. Codices sunt pro priori II, 97. γενώμεθα. Variant Codd. 432. 439. 462.

κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλή-
λοις φθονοῦντες. Ἀδελφοὶ, ἐὰν καὶ VI, 1.
προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι,
ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν
τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος· σκοπῶν
σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. [Ἀρχή.] 2. ΙΘ.
ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως
ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ χριστοῦ.
Τέλος τοῦ σαββάτου καὶ τῶν ὁσίων. [Τέλος.] εἰ γὰρ δοκεῖ τὶς εἶναί τι, μη- 3.
δὲν ὢν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ. τὸ δὲ ἔργον 4.
ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς
ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει, καὶ οὐκ
εἰς τὸν ἕτερον. ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορ- 5.
τίον βαστάσει. κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχού- 6.
μενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι, ἐν πᾶσιν
ἀγαθοῖς. μὴ πλανᾶσθε· θεὸς οὐ μυκτη- 7.
ρίζεται· ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο
καὶ θερίσει. ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα 8.
ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν·
ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύ-
ματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. τὸ δὲ καλὸν 9.
ποιοῦν-

VI, 2. ΙΘ. τῇ δ. τῆς ις. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἀλλήλων τὰ βάρη.

ἀλλήλοις] ἀλλήλους. A. Multi Codd. et Chryf. X, 723. Oecum in textu et in fchol. Ita quoque alter Cod. Theodoret. pag. 392.

VI, 7. οὐ μυκτηρίζεται] Theodoret. p. 393. ἐφορᾷ πάντα explicat, ac fi μυκτίζεται legerit. Non inepte! Tamen contra Codices.

ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ
10. θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμενοι. ἄρα οὖν ὡς
καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν
πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς
οἰκείους τῆς πίστεως. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

ΙΒ. ἀποτροπὴ ἀπὸ τῶν ἑλκόντων ἐπὶ τὴν περιτομὴν, καὶ προτροπὴ πρὸς νέαν ζωὴν τὴν ὑπὸ πνεῦμα.

Κ. 11. [Ἀρχή.] ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν
12. ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. ὅσοι θέλουσιν
εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκὶ, οὗτοι ἀναγκάζου-
σιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ
13. σταυρῷ τοῦ χριστοῦ διώκωνται. οὐ δὲ γὰρ
οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν·
ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα
ἐν

VI, 11. Κ. κυριακῇ κβ. καὶ κυριακῇ πρὸ τῆς ὑψώσεως. [ἔν τισι, σεπτεμβρίου ιγ.] ἀδελφοὶ, ἴδετε, πηλίκοις.

9. ἐκκακῶμεν] ἐγκακῶμεν. Wetst. A. Vat. 1209. seu B. ἐνκακῶμεν. Eiusdem D. Orthographia, ut vocant, lapidaria! Immo barbarorum Lapithaea.

10. πάντας] + μέν. E. Basil. II, 663.

12. διώκωνται] Absurdam lectionem διοικῶνται memorat et interpretatur Oecum. I, 767. d. Codex Aug. 6. non agnoscit istud scholium, sed habet solum: ἵνα μὴ, παραπλησίως ἡμῖν τὸν χριστὸν κηρύττοντες, αἰκίζωνται — ἵνα μὴ — ἐλαύνωνται.

13. περιτεμνόμενοι] περιτετμημένοι. A. Ita postea in quatuor inveni.

ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται.
Τέλος ἐν τισι. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο 14. K.
καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ ϛαυρῷ τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριϛοῦ· δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος
ἐϛαύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ. ἐν γὰρ 15.
χριϛῷ ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε
ἀκροβυϛία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. καὶ ὅσοι 16.
τῷ κανόνι ταύτῳ ϛοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ'
αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ τοῦ
θεοῦ. τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς 17.
παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ ϛίγματα τοῦ
κυρίου

VI, 14. K. τῇ μεγάλῃ ϛ. ὥρᾳ α. ἐν ἄλλῳ· ὥρᾳ θ. ἀδελφοὶ, ἐμοὶ μὴ γένοιτο.

15. ἐν γὰρ χριϛῷ ἰησοῦ οὔτε] οὔτε γάρ. Chryſ. X, 728. e.

ἰσχύει] ἐϛιν. E. Latiniſtae non nulli loco *valet* habent *eſt*. Pro ἐϛὶν Wetſt. laudat etiam Origenem. Eundem ex Wetſtenio laudat Griesbachius. Atqui Origenes hunc verſum non habet, ſed verſum 14. habet decies. Idem valet de Theophylacto ad Mich. VII, 14. quem uterque etiam pro ἐϛὶν laudavit. Locus eſt in edit. Venet. T. IV, p. 319. Sed et ibi ſolus verſus 14. ἐμοὶ — τῷ κόσμῳ recitatur. Apud Wetſtenium eſt error humanus, aut ipſius, aut typothetae, qui id non ad verſ. 14. ſed ad 15. retulerat. Griesbachium vero, cuius omnis critica ſcientia in eo continetur, ut Wetſtenium et alios exſcribat, uſu oculorum privarunt venenata exhalatione ſua Codices ſterquiliniarii A. C. D. E. F. G. Vat. 367. 1209. etc. Tam periculoſum eſt ac miſerum, alios exſcribere. Ita alibi idem Griesbachius ad Act. 14, 16. ex Sabatierio intulit *finivit*, ut *canivit*.

κυρίου ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαςάζω.
18. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν. [Τέλος.]

Τέλος τῶν β. κυριακῶν καὶ τῆς μεγάλης ς.

Πρὸς γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ χειρὸς παύλου. ςίχων. σϘγ.

17. βαςάζω] Chryſ. X, 729. d. ὀυκ εἶπεν, ἔχω, ἀλλὰ βαςάζω, ὥσπέρ τις ἐπὶ τροπαίοις μέγα φρονῶν, ἢ σημείοις βασιλικοῖς. — καθάπερ ὁι σημειοφόροι τῶν ςρατιωτῶν. Oratorie magis, quam vere! Hoc ſenſu tamen Griesbachius, ut modo vidimus, βαςάζει τὰ τῶν ἄλλων σφάλματα καὶ παροράματα.

Η

Πρὸς Ἐφεσίους

Ἐπιςολή.

Α. περὶ τῆς ἐν χριςῷ ἐκλογῆς ἡμῶν καὶ εἰσαγωγῆς
καὶ τελειώσεως.

[Ἀρχή.] Παῦλος ἀπόςολος ἰησοῦ χριςοῦ I, 1. A.
διὰ θελήματος θεοῦ, τοῖς ἁγίοις * τοῖς
ὖυσιν

I, 1. A. τῇ ε. τῆς ις. ἑβδ. παῦλος ἀπόςολος ἰησοῦ χριςοῦ.

I, 1. παῦλος] Qui de Patrum auctoritate in conſtituendo textu ipſi incorrupte et vere ſtatuere volunt, eos humaniter rogo, ut ſaltem in hac una epiſtola acriter attendant ad loca, ex eis a me hic deinceps ad finem epiſtolae notata. Recte enim examinatis omnibus, ſine ullo dubio iudicabunt, ſe ſequi oportere auctoritatem proborum Codicum N. Teſtamenti. — Non nulli fabulantur, Paulum hanc epiſtolam, pluribus exemplis ſcriptam, Tychico tradidiſſe, ſine ulla ullius gentis aut civitatis compellatione, relicto nimirum ſpatio vacuo inter τοῖς ὖυσιν et καὶ πιςοῖς, ut ita Tychicus, ad hanc vel illam gentem aut civitatem ſecundis ventis delatus et appulſus, prouti ei commodum

modum et quaestuosum videretur, ipse cuiusque gentis aut civitatis nomen interponeret. Scilicet acuti isti et ingeniosi critici norant, idem fieri a mendicantibus erronibus, qui plures sibi ab infimi generis scribis eiusdem argumenti conscribendas curant epistolas, sine nominum indicibus, ut eis postea, si alicubi lucrosum videatur, addi possint nomina, ac sic homines simplices et faciles pecuniola emungantur. Mendicam ergo isti et mercenariam faciunt religionem christianam, ac Paulum cum Tychico in infimam hominum faecem immergunt. Quis enim vir honestus et prudens eiusmodi epistolas erroneas, nemini homini dicatas, scribat, et circulatoris hominis fidei et arbitrio committat? Accedit, quod Paulus ipse conqueritur, suo nomine ab aliis confictas esse epistolas. Nonne ergo ita suas ipsius ipse suspectas reddidisset? Sed ista versutia et ἀνθρωπαρεσκεία procul remota erat a Pauli fortitudine, constantia et gravitate. v. Gal. 1, 10. Quod si ergo hanc epistolam ad plures civitates perferendam decrevisset, ipse nomina earum addenda curavisset. Opinantur etiam non nulli, hanc epistolam non esse scriptam ad Ephesios, quod in fine desunt salutationes ad certos ac Paulo notos homines. Atqui salutationes desunt etiam in secunda ad Corinthios. Verum homines leves quamlibet suspicionem imaginariam arbitrantur probabilem. Ut aliorum testimonia praetermittam, in primis Codicum, Praxapostolorum, qui toties ante singulas lectiones repetunt, πρὸς ἐφεσίους, item interpretum; testantur, hanc epistolam ad Ephesios scriptam esse Clem. Alex. p. 88. c. 499. c. Orig. I, 205. 250. 453. Ath. I, 430. 406. 543. 523. II, 15. 479. 4. 6. Cyrill. V, a. 603. et, qui in primis in hac disputatione notandus est, Basil. I, 254. 480. III, 8. Reliqua horum et aliorum loca consulto praetermitto. Unum tantum addo ex Latinis, qui hanc epistolam data opera interpretatus est. Is est Ambrosius T. V. p. 346.

p. 346. Is ergo in textu exhibet: *Sanctis omnibus, qui ſunt Epheſi, et fidelibus in Chriſto Jeſu.* Et in interpretatione: *Sanctis et fidelibus in Chriſto Jeſu, qui ſunt Epheſi.* Ad quos vero hanc epiſtolam ſcriptam opinantur? Ad Laodicenos. Quibus argumentis moti? Quod ad Coloſſ. 4, 16. legitur: τὴν ἐκ λαοδικείας ἐπιςολὴν ποιήσατε, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. Ergo epiſtola, quae ἐκ ſeu ἀπὸ λαοδικείας ſcripta eſt, ſcripta eſt etiam ad (πρὸς) Laodicenos. Ingenioſe profecto! Vide ad eum locum interpretes.

τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσι] τοῖς poſterius errore typothetae abeſt in edit Gregor. Habet enim edit. Fellii. Nugatorius interpres Origenes comparabat inter ſe initia epiſtolarum Pauli. Fortaſſe in commentario ad Rom. 1, 8. Id enim *aliquo modo* licet colligere ex Rufini interpretatione. v. Orig. IV, 467. col. 2. e. *Aliquo modo* dixi, quod, et Rufinus, et Hieronymus, partim pro ſuo arbitrio, partim contra omnem fidem interpretati ſunt Origenem. Id enim diſcitur ex fragmentis Graecis, quae ad noſtra tempora pervenerunt. In iſta comparatione igitur Origenes mentionem faciebat etiam epiſtolae ad Epheſios, ut in edito l. l. Ex iſtis nugis in uno ſolum Codice Aug. 6. ad Epheſ. 1, 1. ſcholium reperi. Antecedunt autem ibi duo alia, quae hic deinceps reddenda ſunt. Iſta ſcholia autem referuntur ad vocabulum ἁγίοις. 1) ὅρα, ὅσα ἦν τότε ἀρετὴ, ὡς καὶ κοσμικοὺς ἀνθρώπους, γυναῖκας καὶ παῖδας ἔχοντας, ἁγίους ἀκούειν. 2) Ἄλλος· ὅτι ὡς πιςοὺς αὐτοὺς ἁγίους καλεῖ. 3) Ὠριγένης δὲ, ὡς ἐπὶ Ἐφεσίων (Epheſios ergo appellat, non Laodicenos.) μόνων κείμενον, (nimirum τὸ ἁγίοις.) παρέλκον οἴεται. Hic primo mentitur, cum dicit, de Epheſinis ſolis id, nimirum, *ſanctis*, dictum eſſe. Nam et de aliis piis dictum eſt, ac nominatim, ut hic, in principio epiſtolae, Philipp. 1, 1. Deinde ex eo nondum ſequitur,

ὅτι

ὅτι παρέλκει, etiamſi de his ſolis dictum fuerit. Hac Origenis, ut videtur, auctoritate motus Baſil. I, 254. e. ſine dubio excluſit, τοῖς ἁγίοις. Nam de omiſſo, ἐν ἐφέσῳ, hic prorſus non agit, ſed de ſingulari uſu verbi οὖσι. Verum locus Baſilii ita tortuoſam et obſcuram habet ſententiam, ut nullo modo excogitari poſſit, quid tandem voluerit. Habet autem ita: τοῖς ἐφεσίοις (ergo non, Laodicenis.) ἐπιστέλλων, ὡς γνησίως ἡνωμένοις τῷ ὄντι (nimirum, τῷ ἀληθινῷ θεῷ.) δι' ἐπιγνώσεως, ὄντας αὐτοὺς ἰδιαζόντως (*ſingulari modo*) ὠνόμασεν, εἰπών· τοῖς ἁγίοις, τοῖς οὖσι καὶ πιστοῖς ἐν χριστῷ ἰησοῦ. οὕτω γὰρ οἱ πρὸ ἡμῶν (Origenes) παραδεδώκασι, καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς παλαιοῖς τῶν ἀντιγράφων (aut, nullis, aut, Origenis. Sic enim etiam Chryſoſtomus, Athanaſius, Hieronymus et alii, mendacia Origenis deinde in Codicibus a ſe inventa gloriantur. Exempla plura memoravi.) εὑρήκαμεν. Sine dubio, ut dixi, omittebat, τοῖς ἁγίοις, etſi hic a ſcribis contra mentem eius additum ſit. Fortaſſe ergo, omiſſo, τοῖς ἁγίοις, ſcripſerat: τοῖς ἐφεσίοις, τοῖς οὖσι καὶ πιστοῖς. Concedo tamen etiam, a Baſilio excluſum eſſe, ἐν ἐφέσῳ, ne eius interpretatio, ut nunc legitur, prorſus ſit abſurda et puerilis. Sed vel ſic abſurda eſt. Dicendum enim erat, τοῖς ὄντως πιστοῖς. Nemo enim unquam Chriſtianos in ὄντας et οὐκ ὄντας diſtribuit. At enim vero, dixerit quispiam, Baſilius illo in loco totum genus humanum in μὴ ὄντας, id eſt, *gentiles*, et ὄντας, id eſt, *Chriſtianos* diſtribuit. Verum, ſi Chriſtiani *omnes* ſunt ὄντες, Epheſii non poſſunt ἰδιαζόντως eſſe ὄντες. Ergo vel ſic haec interpretatio ſenſu caret. Sed, miſſis his argutiis, gratificemur cupiditati et pertinaciae quorundam hominum, dicamusque, a Baſilio omiſſum eſſe, ἐν ἐφέσῳ. Ex eo tamen nondum ſequitur, ἐν λαοδικείᾳ, interponi debere. Ut enim Baſilium defenderemus, conceſſimus excludi, ἐν ἐφέσῳ. Ita vero, ſi interponatur, ἐν λαοδικείᾳ, in

in aliam foveam incidit. Ita enim, τοῖς οὖσι non ἀπολύτως et ἰδιαζόντως seu κατ᾽ ἐξοχὴν dicitur, sed refertur ad ἐν λαοδικείᾳ, quod adeo pueris notum est. Basilium autem non legisse ἐν λαοδικείᾳ, nisi ex aliis eius locis, attamen ex hoc ipso appareret. Dicit enim: τοῖς ἐφεσίοις ἐπιστέλλων. Basilium per Origenem in fraudem pellectum esse, coniiciebam iam, antequam etiam Cod. Augustanum videram. v. Addenda ad epist. ad Thessalonicenses in priore editione mea pag. 327. Hieronymi ad h. l. animadversio, quae ipsa etiam Origenem videtur respicere, non est absurda. Habet ergo in commentario, ad verba: *sanctis omnibus, qui sunt Ephesi*, ita: *quidam curiosius, quam necesse est, putant ex eo, quod Moysi dictum sit: Haec dices filiis Israël: Qui est, misit me: etiam eos, qui Ephesi sunt sancti et fideles, essentiae vocabulo nuncupatos. — Alii vero simpliciter, non ad eos, qui sunt, sed qui Ephesi sancti et fideles sint, scriptum arbitrantur.* Origenes ergo, non ideo, quod aliter in Codicibus legebatur, sed quod apud Mosen legebatur, *qui est*, hanc interpretationem interponebat. Origenes igitur ante et post ἐν ἐφέσῳ distinxit, et ista, τοῖς οὖσι, explicavit ἀπολύτως. Nihil potest excogitari absurdius. Revertor ad primum et secundum scholium, quae paullo ante memoravi. Secundum solum probo, quod habet correctionem primi, monachici et inepti. Primi scholii vestigia sunt apud Oecum. II, pag. 2. a. Repetitum autem est ex Chrysostomo, qui ita habet statim in principio primae homiliae in epist. ad Ephesios. Suspicor autem, ipsum etiam Chrysostomum per nugas Origenis ad hanc mirabilem interpretationem deductum esse. Certe indigna erat, quae hic repeteretur a scholiorum conquisitoribus et collectoribus. De Basilio adhuc addo. Loco laudato 1. Cor. 1, 28. τὰ μὴ ὄντα explicat de gentilibus. Igitur ex opposito, οἱ ὄντες, sunt Christiani, seu, οἱ κατὰ

πίστιν

οὖσιν ἐν ἐφέσῳ, καὶ πιστοῖς ἐν χριστῷ
2. ἰησοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
θεοῦ

πίστιν ἡνωμένοι τῷ ὄντι. Editor eo in loco, cum Ducaei contra Bezam retulisset disputationem, quae ibi legitur p. 702., tandem tamen ipse addit: *fatebimur nos, videri Basilium rem non satis attendisse.* Bezam, ni fallor, nemo hic reprehendere potest, qui Basilii interpretationem in suis ad h. l. animadversionibus, *argutam* esse, pronunciavit. Multa de hoc loco disputavi in dem Leipziger allgemeinen literarischen Anzeiger Num. 188. pag. 1851—1854. des Jahrs 1800. Vide praeterea hic infra ad Coloss. 1, 2. 1. Thess. 1, 1. Tit. 1, 4. Haec loca enim omnia ex nugaci interpretatione Origenis corrupta sunt. Tractabat initia epistolarum Pauli. Ea tamen perverse laudabat. Ille ergo totus locus ex interpretatione Rufini cognoscendus est.

ἐν ἐφέσῳ] Tanquam probabilem lectionem Wetstenius notat, ἐν λαοδικείᾳ. Ex quibus Codicibus? Ex nullis. Ex quibus metaphrastis? Ex nullis. Ex quibus interpretibus? Ex nullis. Ex quibus Patribus? Ex nullis. Unde ergo? Scilicet miser et infelix Tychicus, cum diu oppida omnia cum istis huius epistolae triginta, nomine carentibus, exemplis, quae Critici in somnio viderunt, peragrasset, tandem in suburbio Laodiceno, in deversorio, sub insigni *Asini viridis*, inspectantibus ὀξυωπεστέροις criticis, sua manu interposuit, ἐν λαοδικείᾳ, ut ita saltem unum exemplum extruderet. Cyrill. V, a. 280. ita laudat: παῦλος — θεοῦ τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν ἐφέσῳ — χριστῷ ἰησοῦ. Πᾶσι repetitum est ex locis similibus, ut Rom. 1, 7. Philipp. 1, 1. Ista commenta omnia de omissis, τοῖς ἁγίοις, et,

ἐν

θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χρι-
στοῦ. [Ἀρχή.] εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ 3. A.
πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ
εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευμα-
τικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ· καθὼς 4.
ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς
κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους
κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ. προορίσας 5.
ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ εἰς
αὐτὸν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος
αὐτοῦ, εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος 6.
αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ
ἠγαπημένῳ· ἐν ᾧ [Ἀρχή.] ἔχομεν τὴν 7. B.
ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν

ἄφεσιν

I, 3. A. ἐν τισιν, αὐγούστου ιϛ. ἐν ἄλλοις· εἰς σεισμόν· ἀδελφοὶ, εὐλογητός.

I, 7. B. τῇ ϛ. τῆς ιϛ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος χριστοῦ.

ἐν ἐφέσῳ, nec non de addito, ἐν λαοδικείᾳ, ad ſimiarum criſin ludicram pertinent. Origenes. Baſilius, Marcion et Tertullianus non nullis hic expectorarunt mentem. Recte h. l. Griesbachius agit, qui λαοδικείᾳ nec interiore margine dignum iudicavit.

2. θεοῦ] + καί. E. Cyrill. I, g. 210.

4. καθὼς] + καί. E. Chryſ. XI, 4. a.

ἐν ἀγάπῃ] Plures Codd. et interpretes Graeci ad ſequentia referunt.

6. ἠγαπημένῳ] + υἱῷ αὐτοῦ. E. Omittit etiam Baſil. II, 635. qui longiorem locum ibi laudat.

ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸν
8. πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ. ἧς ἐπερίσ-
σευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρο-
9. νήσει. γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ
θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν
αὐτοῦ, [Τέλος.] ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ. Τέλος τῆς ε.
10. εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν,
ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ
χριστῷ, τὰ * ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ
11. τῆς γῆς. ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθη-
μεν, προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ
τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν
12. τοῦ θελήματος αὐτοῦ. εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς
εἰς ἔπαινον * δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπι-
13. κότας ἐν τῷ χριστῷ. [Τέλος.] ἐν ᾧ καὶ Τέλος τοῦ
ὑμεῖς, σειςμοῦ.

10. τά τε ἐν] τε. —.

ἐν τοῖς] ἐπὶ τοῖς. A. Ergo ἐπὶ duplici conſtructione. Ita multi ac probi Codd. Ita Oecum. II, 6. c. Theodoret. 404. 405. Damaſc. Sed Chryſ. X, 7. 33. e. 346. e. τὰ ἐν τοῖς. Item Theophylactus, etiam in Codd. ἐν οὐρανῷ Cyrill. I, g. 3. ἐν τῷ οὐρανῷ. III, 367. τά τε ἐν τοῖς. 435. Infra 3, 15. eſt, ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς.

11. ἐν αὐτῷ] Codd. et interprett. referunt ad verſ. 10. et hic diſtinguunt. v. P.

ἐκληρώθημεν] ἐκλήθημεν. E. Nullus meorum hoc agnoſcit. Vulgatum Ath. I, 430. Chryſ. ἐκληρώθημεν diſerte XI, 9. d. e., ſed mox explicat ex Rom. 8, 30. ubi eſt καλεῖν. Item Theodoret. Oecum., etiam in Cod. Aug. 6. v. P.

12. τῆς δόξης] τῆς —. Ita poſtea in quatuor inveni.

ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀλη-
θείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν·
ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ
πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ. ὅς 14.
ἐστιν ἀῤῥαβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς
ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον
Τέλος αὐ- τῆς δόξης αὐτοῦ. [Τέλος.]
γούστου ιϛ.

B. εὐχὴ περὶ γνώσεως τῶν ἐν χριστῷ εἰσαχθέντων ἀγαθῶν εἰς ἡμᾶς.

διὰ τοῦτο κἀγὼ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς 15.
πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην
τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, [Ἀρχή.] 16. Γ.
Τέλος ἔν τισι τῆς ϛ. οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, [Τέλος.]
μνείαν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν
μου· ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ 17.
χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δώῃ ὑμῖν
Τέλος τῆς ϛ. πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, [Τέλος.]
Ἄλλοι δὲ ἕως· ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ. ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ· πεφωτισμένους τοὺς 18.
ὀφθαλμοὺς τῆς * καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ
εἰδέναι ὑμᾶς, τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως
αὐτοῦ,

I, 16. Γ. σαββάτῳ κη. ἀδελφοὶ, οὐ παύομαι εὐχαριστῶν.

14. ὅς] ὁ et ὅς. Chryſ. XI, 9. c. 10. c. ὁ Ath. I, 705. II, 15.

18. διανοίας] καρδίας. Ita quinque, quos poſtea vidi. Habet Chryſ. XI, 16. ante homiliam, ſed ſilentio praetermittit, repetit tamen 47. e. verſ. 17—19. καρδίας etiam Cyrill. V, a. 375. Ath. I, 533.

αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς
19. κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις· καὶ τί
τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως
αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν
ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,
20. ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν
ἐκ νεκρῶν· καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ
21. ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ὑπεράνω πάσης
ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ
κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζο-
μένου ὀυ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ
Δ. 22. καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. καὶ [Ἀρχή.]
πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ·
καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα
23. τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ,
τὸ πλήρωμα τοῦ * τὰ πάντα ἐν πᾶσι
πληρουμένου. [Τέλος.] Τέλος τοῦ σαββάτου.

Γ. περὶ τῆς ἐθνῶν καὶ ἰουδαίων οἰκειώσεως πρὸς θεὸν διὰ χριστοῦ ἐπ' ἐλπίδι κατὰ χάριν.

II, 1. Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι
2. καὶ ταῖς ἁμαρτίαις· ἐν αἷς ποτε περιε-
πατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου
τού-

I, 22. Δ. τῇ β. τῆς ιζ. ἑβδ. [ἔν τισι νοεμβρίου κθ.] ἀδελφοὶ, πάντα ὑπέταξεν ὁ θεὸς ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

20. αὐτὸν ἐκ] + τῶν. D.

23. πάντα] τὰ πάντα.

τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας
τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνερ-
γοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας,
ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεϛράφημέν ποτε 3.
ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν,
ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ
τῶν διανοιῶν· καὶ ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς,
Τέλος τῆς β. ὡς καὶ οἱ λοιποί· [Τέλος.] [Ἀρχή.] ὁ δὲ 4. E.
θεὸς, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολ-
λὴν ἀγάπην αὐτοῦ, ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς,
καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώ- 5.
μασι, συνεζωοποίησε τῷ χριϛῷ· χάριτί ἐϛε
σεσωσμένοι· καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκά- 6.
θισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριϛῷ ἰησοῦ·
ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομέ- 7.
νοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάρι-
τος αὐτοῦ, ἐν χρηϛότητι ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐν
χριϛῷ ἰησοῦ· τῇ γὰρ χάριτί ἐϛε σεσω- 8.
σμένοι διὰ τῆς πίϛεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ
ὑμῶν· θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα 9.
μή τις καυχήσηται. αὐτοῦ γάρ ἐσμεν 10.
ποίημα, κτισθέντες ἐν χριϛῷ ἰησοῦ ἐπὶ
ἔργοις

II, 4. E. κυριακῇ κγ. [καὶ ἔν τισι, σεπτεμβρίου κε. καὶ ὀκτωβρίου κζ. καὶ αὐγούστου ζ.] ἀδελφοὶ, ὁ θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει.

II, 5.] Basil. I, 135. negligentius laudat, additque, ταῖς ἁμαρτίαις καί. Ath. II, 479. omittit, χάριτί ἐϛε σεσωσμένοι.

6. ἐπουρανίοις] οὐρανοῖς. Ath. II, 479.

ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς,
ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς.
Ɜ. 11. διὸ [Ἀρχή.] μνημονεύετε, ὅτι ὑμεῖς ποτε
τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία
ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ
12. χειροποιήτου· ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ
ἐκείνῳ χωρὶς χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς
πολιτείας τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν δια-
θηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχον-
13. τες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· νυνὶ δὲ
ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες
μακρὰν, ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι
Ζ. 14. τοῦ χριστοῦ. [Τέλος.] αὐτὸς γάρ [Ἀρχή.] Τέλος τοῦ σαββάτου.
ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφό-
τερα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ
15. λύσας· τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ,
τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταρ-
γήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς
ἕνα

II, 11. Ɜ. σαββάτῳ κθ. ἀδελφοὶ, μνημονεύετε, ὅτι.

II, 14. Ζ. κυριακῇ κδ. [καὶ ἐν τισι, σεπτεμβρίου ιβ. ἐν ἄλλοις· κυριακῇ μετὰ τὴν ε. ἰουλίου τῇ πρὸ τῶν προαλλακτῶν ἤτοι τῆς ἑνώσεως.] ἀδελφοὶ, χριστός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν.

14. et 15] Laudat, multa in media oratione praetermittens Bafil. I, 176 Quaedam eorum habet, 191. 481. locum longiorem accuratius recitat. II, 645. et Ath. I, 414. 699.

κτίσῃ] Bafil. II, 75. explicat, μετακοσμήσῃ Eufeb. de eccl. theolog. 151. συναγάγῃ. Proximum

καταρ-

ἕνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην, καὶ 16.
ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ
σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σαυροῦ, ἀποκτεί-
νας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. καὶ ἐλθὼν 17.
ἐυηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν,
καὶ τοῖς ἐγγύς· ὅτι δι᾽ αὐτοῦ ἔχομεν 18.
τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύ-
ματι πρὸς τὸν πατέρα. ἄρα οὖν [Ἀρχή.] 19. Η.
οὐκέτι ἐσὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ
συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ
θεοῦ· ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ 20.
τῶν ἀποσόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρο-
γωνιαίου αὐτοῦ ἰησοῦ χρισοῦ· ἐν ᾧ πᾶσα 21.
* οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν
ἅγιον ἐν κυρίῳ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικο- 22.
δομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν
Τέλος τῆς πνεύματι. [Τέλος.]
κυριακῆς.

Δ.

II, 19. Η. τῇ γ. τῆς ιζ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, οὐκέτι ἐσὲ ξένοι.

καταργήσας Max. Homolog. I, 348. haud dubie voluit interpretari, ἀφανίσας, non σαφηνίσας, quod ineptum eſt.

17. ὑμῖν, τοῖς] ἡμῖν, τοῖς. D. Ita ἡμῖν ad omnes refertur, et ad τοὺς μακρὰν, et ad τοὺς ἐγγύς. Ita Cyrill. II, 620. V, a. 295. ſed ὑμῖν 360. Baſil. II, 645. ὑμῖν, τοῖς μακρὰν, καὶ εἰρήνην τοῖς.

19. ἀλλὰ] ἀλλ᾽ ἐσέ. Baſil. II, 645.

21. πᾶσα ἡ] ἡ —. Baſil. I, 276. ἡ πᾶσα. Omittit ἡ. II, 645.

Δ. περὶ τῆς δοθείσης αὐτῷ θείας σοφίας εἰς φωτισμὸν
ἐθνῶν καὶ ἔλεγχον δαιμονίων.

III, 1. Τούτου χάριν ἐγὼ παῦλος, ὁ δέσμιος τοῦ
2. χριστοῦ ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν· εἴγε
ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ
3. θεοῦ, τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς· ὅτι
κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστή-
4. ριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ· πρὸς
ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνε-
σίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ χριστοῦ.
5. ὃ * ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς
υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη
τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφή-
6. ταις ἐν πνεύματι· εἶναι τὰ ἔθνη συγκλη-
ρονόμα καὶ σύσσωμα, καὶ συμμέτοχα τῆς
ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ χριστῷ, διὰ τοῦ
7. εὐαγγελίου· οὗ ἐγενόμην διάκονος κατὰ
τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, τὴν
δοθεῖσαν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνά-
μεως

III, 1. ἐθνῶν] — t + πρεσβεύω t + κεκαύχημαι. E. ἐθνῶν pendet ex δέσμιος, ut et Oecum. monet. Nulla ergo appendice opus. v. P. Nihil addit Cyrill. V, d. 122. VI, a. 111.

3. ἐγνώρισε] ἐγνωρίσθη. E. Ita Chryſ. XI, 40. et Theodoret. Ex verſu 5. Mei omnes nihil mutant.

5. ὃ ἐν] ἐν —.

7. τὴν δοθεῖσαν] τῆς δοθείσης. E. Hoc nec poſtea in ullo reperi.

Τέλος τῆς γ. μεως αὐτοῦ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐμοὶ τῷ 8. Θ.
ἐλαχιστοτέρῳ πάντων * ἁγίων ἐδόθη ἡ
χάρις αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελί-
σασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ
χριστοῦ, καὶ φωτίσαι πάντας, τίς ἡ * 9.
οἰκονομία τοῦ μυστηρίου, τοῦ ἀποκεκρυμ-
μένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ, τῷ
τὰ πάντα κτίσαντι διὰ ἰησοῦ χριστοῦ.
ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς 10.
ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, διὰ τῆς
ἐκκλησίας, ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ
θεοῦ· κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν 11.
ἐποίη-

III, 8. Θ. τῇ δ. τῆς ιζ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ.

8. πάντων τῶν] τῶν —.

9. κοινωνία] οἰκονομία. Ita cum aliis Cyrill. V, a. 361. V, d. 123. Hic Birchius etiam novem Codd. laudat. In locis tamen ſimilibus fere tantum ſex notat. Ex meis ſeptemdecim ita habent. Quinque enim lectionaria, ſeu Euchologia, hac lectione prorſus carent. Lectionaria dico, non Praxapoſtolos. Nam in his ſegitur.

διὰ ἰησοῦ χριστοῦ] — E. Nullus omnino meorum omittit. v. P.

11. ἣν] Theophyl. p. 527. ex Chryſ. notat etiam ὧν. Vulgatum habet Chryſ. XI, 45. c. 46. f. Verum 47. a. legitur: κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων· ἴσως τούτων, ὧν ἐποίησεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ. Ex Hebr. 1, 2. Ergo bonus Theophylactus, quem merito in epiſtolis Pauli magni facio, hoc loco non ſatis atten-

ἐποίησεν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν·
12. ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παῤῥησίαν καὶ τὴν
προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως
13. αὐτοῦ. διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐκκακεῖν ἐν
ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ
δόξα ὑμῶν.

E. εὐχὴ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας εἰς δύναμιν καὶ ἀγάπην θεοῦ.

14. τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου
πρὸς τὸν πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
15. χριστοῦ, ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς
καὶ

attendit. Critici ergo est, in eiusmodi locis esse attentiorem. Quid hic Wetstenius? *Nihil.* Ergo etiam Griesbachius *nihil.* Millius ita: ὧν *Chrysost. in Comment. quod et notat Theophyl.* Ex his Bengelius fecit: ὧν *Chrys. ex coniectura.* Quid hoc sibi vult, *ex coniectura?* Coniecturam apud Chrys. non reperio. Bengelius ergo ipse istam coniecturam effinxit ex male intellecto ἴσως. Verum ἴσως non ad ὧν pertinet, sed ad locum, quem ex epist. ad Hebr. notavi. Quae crisis? Ergone Bengelius coecis oculos aperire potuit? De nullo *articulo*, ut vocant, *fundamentali*, h. l. disputatur, sed de diligentia critica.

14. τοῦ κυρίου — χριστοῦ] — E. Nullus meorum omittit. Habet Chrys. XI, 47. II, 787. Basil. II, 644. Abest Cyrill. IV, 173. 838. V, a. 281. V, d. 70. VI, c. 12. Habet V, a. 738. v. P. Wetst.

15. οὐρανοῖς] Basil. l. l. οὐρανῷ. Mox idem vers. 16. δῷ.

καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται· ἵνα δῴη ὑμῖν 16.
κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνά-
μει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐ-
τοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον· κατοικῆσαι τὸν 17.
χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν
ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι 18.
ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι
τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος, καὶ μῆκος, καὶ
βάθος, καὶ ὕψος· γνῶναί τε τὴν ὑπερ- 19.
βάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ
χριστοῦ· ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ
πλήρωμα τοῦ θεοῦ. τῷ δὲ δυναμένῳ 20.
ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ,
ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύνα-
μιν, τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἡ 21.
δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν χριστῷ ἰησοῦ, εἰς
πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων.
Τέλος τῆς δ. ἀμήν. [Τέλος.]

3. παραίνεσις περὶ ἀγάπης ἑνωτικῆς, εἰ καὶ τὰ χαρίσματα διήρηται πρὸς ὠφέλειαν κοινήν.

[Ἀρχή.] Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ IV, 1. I.
δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς
κλήσεως, ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης 2.
ταπεινο-

IV, 1. I. κυριακῇ κε. ἀδελφοί, παρακαλῶ ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος.

18. καταλαβέσθαι] Sic etiam Ath. I, 49. ſed 696. καταλαβεῖν.

ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ
μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν
3. ἀγάπῃ. σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα
τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρή-
4. νης. ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς
καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλή-
5. σεως ὑμῶν. εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν
6. βάπτισμα· εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάν-
των, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων, καὶ
I. 7. ἐν πᾶσιν * ἡμῖν. [Ἀρχή.] ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ
ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς
8. δωρεᾶς τοῦ χριστοῦ. [Τέλος.] διὸ λέγει· Τέλος τῆς κυριακῆς.
ἀναβὰς εἰς ὕψος, ᾐχμαλώτευσεν αἰχμα-
λωσίαν, καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώ-
9. ποις. τὸ δὲ, ἀνέβη, τί ἐστιν, εἰ μὴ, ὅτι
καὶ

IV, 7. I. κυριακῇ μετὰ τὰ φῶτα καὶ ἐν ἄλλοις, τοῦ ἁγίου γρηγορίου νύσσης. ἀδελφοὶ, ἑνὶ ἑκάστῳ.

IV, 2. ἐν ἀγάπῃ] + χριστοῦ. E. Basil. 455. sed in aliis locis omittit, ut 223. 374. 490. Ex pluribus Patrum locis, hic deinceps notatis, apparet, eos esse, ut Bengelius ait, bilingues, trilingues, multilingues.

6. πατὴρ πάντων] πάντων — E. Basil. I, 377.

πᾶσιν ὑμῖν] ὑμῖν — E. πᾶσιν ὑμῖν. A. Chrys. XI. 80. b. omittit ὑμῖν. 81. a. eius loco habet αὐτοὺς, sed ibid. b. exhibet bis ὑμῖν. Omittit Basil. I, 377. Ath. I, 541. qui ἐπὶ, διὰ et ἐν explicat. Cyrill. IV, 1000. V, a. 282. V, b. 122. V, d. 107. VI, b. 472. Plerique et praestantissimi meorum habent ἡμῖν, reliqui ὑμῖν. Omittit nullus.

καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα
μέρη τῆς γῆς; ὁ καταβὰς, αὐτός ἐστι 10.
καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρα-
νῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. καὶ αὐτὸς 11.
ἔδωκε, τοὺς μὲν, ἀποστόλους· τοὺς δὲ,
προφήτας· τοὺς δὲ, εὐαγγελιστάς· τοὺς δὲ,
ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν 12.
καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακο-
νίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χρι-
στοῦ· μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς 13.
τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώ-
σεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον,
εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ

Τέλος τῆς μετὰ τὰ Φῶτα κυριακῆς.

Χριστοῦ· [Τέλος.] ἵνα [Ἀρχή.] μηκέτι 14. ΙΑ.
ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερό-
μενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν
τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων· ἐν πανουργίᾳ
πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης· ἀλη- 15.
θεύον-

IV, 14. ΙΑ. τῇ ε. τῆς ιζ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, μηκέτι ὦμεν νήπιοι.

9. πρῶτον] — t πρότερον. E. πρότερον magis Graecum.

10. ἀναβὰς] ἀναστάς. E. Ath. I, 353. ubi per interpretationem aliter legi nequit. Sed vulgatum 707. 113. ibi tamen mox deest πάντων, et vers. 11. τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς. Idem versum 9. et 10. miscet ibid. 9.

11.] cum 1. Cor. 12, 28. miscet Ath. II, 160.

12. ἁγίων] λαῶν. E. Ath. II, 160.

θεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς
αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ὁ
16. χριστός· ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολο-
γούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης
ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ᾽ ἐνέργειαν ἐν
μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν τοῦ
σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν
ἀγάπῃ.

Z. περὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης, ποιούσης ἡμᾶς θεοειδεῖς.

IB. 17. [Ἀρχή.] τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι
ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς
καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ, ἐν ματαιό-
18. τητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, [Τέλος.] ἐσκοτι- Τέλος τῆς ϛ.
σμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι
τῆς

IV, 17. IB. τῇ ϛ. τῆς ιζ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, τοῦτο λέγω καί.

15. ὁ χριστὸς] ὁ — E. Basil. III, 8. Semel Ath. II, 11. omittit, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ ὁ χριστός.

17. λοιπὰ] — E. Omittit Cyrill. V, b. 280. exhibet vero etiam διαμαρτύρομαι, ut Theophyl. alicubi. v. 426. Non miror, cum libentius Graeci dicant διαμαρτ. v. P. et Chryſ. I, 767. X, 125. Permutabant, aut, ut Chryſ. I, 766., comparabant 1. Theſſ. 4, 5. Igitur omittebant πολλά.

18. ἐσκοτισμένοι] ἐσκοτωμένοι. E. Ath. I, 959. Mox vitioſe edit. Gregor. omittit ἐν, poſt οὖσαν. Habet edit. Fellii, unde expreſſa eſt. Item Codices et aliae editt.

τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν, τὴν
οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς
καρδίας αὐτῶν· οἵτινες ἀπηλγηκότες 19.
ἑαυ-

19. ἀπηλγηκότες] ἀπηλπικότες. E. v. P. Poſt iſtud vocabulum Theodoret. 427. ἐνταῦθα δεῖ στίξαι. Ad iſtum locum Noeſſeltius coniicit, ἀνηλγηκότες. Mihi non perſuadet. ἀναλγεῖν non eſt in uſu, tametſi derivata ſint in uſu. Accedit, quod in compoſitis non nullis ἀπὸ eandem vim habet, quam habet *privativum* ἀ. Sic ἀρέσκειν, ἀπαρέσκειν, νοεῖν, ἀπονοεῖν. Inde ἀπονοηθέντες, *deſperati*, apud Xenoph. pag. 599. a. 643. d. edit. Leuncl. Praeter loca laudata addo ſolum Chryſ. I, 258. a. σφόδρα νοσοῦσα καὶ ἀπηλγημένη ψυχή. VIII, 325. a. et d. ubi oppoſitum eſt συναλγεῖν. Ἀπαλγεῖν et ἀπελπίζειν interdum iunguntur. Ita Heliodor. p. 14. τὸ γὰρ ἀπελπισθὲν ἅπαξ, ἐξήρηται τῆς ψυχῆς, καὶ τὸ μηδαμόθεν ἔτι προσδοκώμενον, ἀπαλγεῖν παρασκευάζει τοὺς κάμνοντας. Ἀπαλγεῖν proprie eſt *ceſſare, recuperare ſe a dolore*, deinde eſt omnino *ſenſum* cuiusvis generis *deponere et amittere*. Vulgata et ſic dicta Itala habet *deſperantes*. Ita eaedem habent 1. Cor. 13, 5. *non eſt ambitioſa*. 2. Cor. 2, 17. *adulterantes*. Nonne haec ſecundum Griesbachium *graecum textum ponunt toto ſuo habitu, univerſoque colore diverſum?* Atqui nemo ita ſtultus fuit, qui haec probarit, aut in interiori margine oſtenderit. De pluribus huiusmodi exemplis ſparſim a me monitum eſt. Verum tamen huiusmodi diſcrepantes lectiones *recenſionum* nomine a quibusdam celebrantur. Apage iſtas *recenſiones!* De *recenſionum Griesbachianarum* auctoribus monui in P. Duo ergo ex eis ſubiecerunt ἀπηλπωκότες, duo adeo ἀφηλικότες, vocabulum apud ſolos occidentales ſcurras uſitatum.

ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργα-
σίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ.
20. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν χριστόν·
21. εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδι-
δάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ
22. ἰησοῦ· ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κατὰ τὴν προ-
τέραν ἀναστροφὴν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον,
τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς
23. ἀπάτης· ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι
24. τοῦ νοὸς ὑμῶν, καὶ ἐνδύσασθαι τὸν και-
νὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα
ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀλη-
ΙΓ. 25. θείας. [Τέλος.] διὸ [Ἀρχή.] ἀποθέ- Τέλος ἔν τισι
μενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν, τῆς ς.
[Τέλος.] ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐ- Τέλος τῆς ς.
26. τοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. ὀργί- Ἐν ἄλλοις,
ζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἕως· πλη-
ἐπι- σίον αὐτοῦ.

IV, 25. ΙΓ. τῇ β. τῆς ιη. ἑβδ. [καὶ ἔν τισι σεπτεμ-βρίου κε. καὶ εἰς λιτανίαν.] ἀδελφοὶ, ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος.

23. ἀνανεοῦσθαι] ἀνανεοῦσθε. E. Partim ex confuſione vocalium, partim ex Chryſ. XI, 97. d. Idem valet de ἐνδύσασθε Chryſoſtomo, qui antea hunc locum recte laudaverat pag. 96. f., mutanda erat conſtructio, quod poſuerat ἀποθέμενοι. Ut autem nemo probabit ἀποθέμενοι, ita nec haec. ἀνανεοῦσθε eſt etiam in edit. Lond. Theophyl. Contra ſunt mei Theophyl. Codd. omnes. Verſum 22. et 23. ſuis interpretationibus interpolavit Clem. Alex. 224. a.

ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν. μήτε 27.
δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. ὁ κλέπτων 28.
μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω,
ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσὶν, ἵνα
ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. πᾶς 29.
λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ ςόματος ὑμῶν μὴ
ἐκπορευέσθω· ἀλλ᾽ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς
οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν τοῖς
ἀκούουσι. καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ 30.
ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς
ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. πᾶσα πικρία, 31.
καὶ θυμὸς, καὶ ὀργὴ, καὶ κραυγὴ, καὶ
βλασφη-

27. μήτε] μηδέ. D. Basil. I, 132. Sic et alibi correctum.

28. ὁ κλέπτων] ὁ κλέπτης. E. Κλέψας aut κλέπτης dicendum erat. Hinc correctio.

29. σαπρὸς] σκληρός. E. Damasc. II, 188. sed vulg. 379. Ath. II, 62. πᾶν ψεῦδος, loco πᾶς λόγος σαπρός.

χρείας] πίςεως. E. Ita Basil. II, 423. 485. v. Wetst. P. πίςεως in nullo inveni. Sed nec a Birchio notatur. Cum aliis vulgatum Damasc. ll. ll. Chrys. XI, 106. sed χρείας prorsus omittit 281. c. Vulgatum diserte interpretatur Theophyl. Oecum. Theodoret. Equidem interpretor: πρὸς ὠφέλειαν καὶ διδαχὴν ἐν χρειώδεσι πράγμασιν.

30. τοῦ θεοῦ] — E. Ath. I, 553. Servat 523. 707.

31. καὶ κραυγὴ] — E. Diserte explicat Chrys. VIII, 152. c. d. XI, 112. 114. et alibi. Habet etiam Basil.

βλασφημία ἀρθήτω ἀφ᾽ ὑμῶν, σὺν πάσῃ
32. κακίᾳ. γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοὶ,
εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς
καὶ ὁ θεὸς ἐν χριστῷ ἐχαρίσατο * ἡμῖν.
ΙΔ. V, 1. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ Τέλος τῆς β.
2. τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά· καὶ περι-
πατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς
ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν
ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ,
3. εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. πορνεία δὲ καὶ πᾶσα
ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω

ἐν

V, 1. ΙΔ. σαββάτῳ λ. [καὶ ἐν τισι σαββάτῳ λδ.] ἀδελφοὶ, γίνεσθε μιμηταὶ τοῦ θεοῦ.

Baſil. I, 484. (Sed hic addit, καὶ θόρυβος.) II, 83. 497. 658. καὶ ὀργὴ, ante καὶ θυμὸς, habet Ath. II, 323.

32. ὑμῖν] ἡμῖν. A. Ἐν χριστῷ Chryſ. omittit et habet. XI, 116. a. 121. a. e. ἐν χριστῷ, et ὑμῖν abeſt. Damaſc. II, 188. ſed 329. καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἐχαρίσατο ἡμῖν. 353. καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐχαρίσατο ἡμῖν. Cyril. V, b. 154. καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐχαρίσατο ἡμῖν ἐν χριστῷ. Addit praeterea: τί δὲ ἡμῖν ἐν χριστῷ κεχάρισται ὁ θεός; Baſil. II, 97. ὡς καὶ ὁ θεὸς ἐχαρίσατο ἡμῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

V, 2. καὶ περιπατ. ἐν ἀγάπῃ] Ita Baſil. II, 474. 512. ſed 626. ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

3. ἢ πλεονεξία] Baſil. I, 594. ἢ ἀσέλγεια, omiſſo πᾶσα et III, 250. καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα, omiſſis ἢ πλεονεξία. Ἀσέλγεια magis videbatur convenire

τῷ

ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις· καὶ 4.
αἰσχρότης, καὶ μωρολογία, ἢ εὐτραπελία,
τὰ οὐκ ἀνήκοντα, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαρι-
στία. τοῦτο γάρ ἐστε γινώσκοντες, ὅτι 5.
πᾶς πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης,
ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ.
μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ 6.
ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ
τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.

Η. περὶ τοῦ ζῆν ἀξίως τοῦ ἁγιασμοῦ, ἔργοις τὴν κακίαν ἐλέγχοντας, μὴ λόγοις, πνεύματι πληρουμένους διὰ ψαλμῶν, μὴ οἴνῳ.

μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν. ἦτε 7. [8.]
γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ·
[Τέλος.]

τῷ πορνείᾳ. At enim vero 1. Theff. 4, 6. de re eadem: τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν κ. τ. λ.

5. ἐστε] ἴστε. E. Hoc ex meis habet unus Cod. Chryf. unus Theophyl. et duo Oecum. Atque ita Chryf. XI, 126. d. 127. a. Vulgatum Cyrill. V, a. 283. V, c. 7. ἐστε. V, a. 381. 611. Pluribus Graecis in mentem venire poterat ἴστε.

τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ] χριστοῦ θεοῦ t χριστοῦ τοῦ θεοῦ. E. Vulgatum Cyrill. locis laudatis, nifi quod alicubi τοῦ omittit. Meorum Codd. nullus id agnofcit,

ΙΕ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ὡς τέκνα φωτὸς περι- Τέλος τοῦ σαββάτου.
9. πατεῖτε· ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματος
ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ
10. ἀληθείᾳ· δοκιμάζοντες, τί ἐςιν εὐάρεςον
11. τῷ κυρίῳ. καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς
ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλ-
12. λον δὲ καὶ ἐλέγχετε. τὰ γὰρ κρυφῇ
γινόμενα ὑπ᾽ αὐτῶν, αἰσχρόν ἐςι καὶ
13. λέγειν. τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα, ὑπὸ
τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανε-
14. ρούμενον, φῶς ἐςι. διὸ λέγει· ἔγειραι ὁ
καθεύδων, καὶ ἀνάςα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ
ἐπι-

V, 8. ΙΕ. κυριακῇ κϛ. καὶ τῇ β. τοῦ ἁγίου πνεύματος· ἤτοι τῇ ἐπαύριον μετὰ τὴν πεντηκοςήν. [καὶ ἐν τισι σεπτεμβρίου ια. καὶ ὀκτωβρίου η. τῆς ἁγίας πελαγίας, καὶ ἐν ἄλλῳ· εἰς ὁσίους.] ἀδελφοὶ, ὡς τέκνα φωτός.

9. πνεύματος] φωτός. E. Huius nec in Codd. Theophyl. veſtigium inveni. Eadem auctoritate nititur, ut 4, 29. πίςεως et hic verſu 10. τῷ θεῷ. v. P. Vulgatum etiam Cyrill. V, a. 368.

10. τῷ κυρίῳ] τῷ θεῷ. E.

11. σκότους] + τούτου. E. Baſil. II, 668.

13. πᾶν — φῶς ἐςι] Multoties haec, ut per ſe nota, praetermittit Chryſ. XI, inde a pag. 127. tandem addit 133. a.

14. ἔγειραι] ἔγειρε, de quo ſaepe monui.

ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστός. [Ἀρχή.] Βλέπε- 15. 15.
τε οὖν, πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε· μὴ ὡς
ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί· ἐξαγοραζόμενοι 16.

τὸν

V, 15. 15. ἔν τισιν, ἐις τὰς ιβ. (ἡμέρας.) τοῦ ἰαννουαρίου· ἀδελφοὶ, βλέπετε, πῶς. (Scilicet duodecim celebrantur dies partim μεθεόρτια τῆς τοῦ χριστοῦ γεννήσεως, partim προεόρτια τῶν φώτων. Hac de re monuit etiam Aſſemanus in Kalend. eccl. univerſ. T. VI. pag. 575.)

ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστὸς] Ita primo recitat Chryſ. XI, 128. b. c. deinde addit: ὁι μὲν ἐπιψαύσεις, φασὶ, τὸν χριστόν· ὁι δὲ ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστός· μᾶλλον δὲ τοῦτό ἐστιν, nimirum ἀληθές. Haec, ut credibile eſt, propter ſummam Chryſoſtomi auctoritatem repetita ſunt a pluribus. Exinde ἀντίγραφα memorat Theodoret. 432. probat autem vulgatum. Theodoretum tamen credo ex Origene legiſſe, ἐπιψαύσει σοι, quod ipſe etiam notavi ex Cod. Moſq. Chryſ. v. P. Mei Codices omnes omnino vulgatum habent. Gregor. Naz. pag. 241. edit. Baſil. 1550. καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστὸς, continuo ſubiungens: λύων τὴν νύκτα τῆς ἁμαρτίας, quae vindicant τὸ ἐπιφαύσει. Vulgatum etiam exhibet Cyrill. II, 710. e. 718. b. III, 607. 678. V, a. 283. V, b. 28. Ath. I, 472.

15.] In praxapoſtolis omnibus duae ſunt lectiones eccleſiaſticae 5, 8—19. et 5, 20—25. Praeter eas autem eſt lectio ſingularis 5, 15. 21. copulata cum verſibus 25—27. Huius indicem Cod. a. 3. fol. 159. ad XIII. Januar. explicat. Etenim ab Decembr. XXVIII. duodecim diebus celebrantur μεθεόρτια τῆς τοῦ χριστοῦ γεννήσεως et προεόρτια τῶν φώτων. Hanc igitur lectionem in ſolo Cod. a. inveni fol. 186. Fuit autem iſte Codex ſub

Im-

τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι.
17. διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ
18 συνιέντες, τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου. καὶ
μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία,
19. ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι. λαλοῦν-
τες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς
πνευματικαῖς· ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν
τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ· [Τέλος.] Τέλος τῆς
15. 20. [Ἀρχή.] εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάν- κυριακῆς καὶ τῆς β.
των, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
χριστοῦ,

V, 20. 15. τῇ γ. τῆς ιη. ἑβδ. ἀδελφοὶ, εὐχαριστεῖτε πάντοτε.

Imperatoribus Chriſtianis Conſtantinopoli in uſu eccleſiae in templo S. Sophiae. In eo ergo etiam liturgia, ſeu *officia eccleſiae magnae*, ut vocant, explicantur.

17. συνιέντες] συνίετε. E. Unus meorum, qui ſcholia addita habet. Vulgatum etiam Baſil. II, 488. Chryſ. XI, 133. 134. Damaſc. II, 189. ſed hic etiam συνίετε. 563 656. Arbitraria eſt correctio, ut verſ. 5. ἴστε. v. Weiſt.

18.] Baſil. II, 126. vitioſe, μεθύσκετε. Sic et Ath. III, 41. editum. Ex barbarorum lexicis, ut φιλυτιμεῖν, ἰᾶν et alia ſimilia, quae ad *recenſiones* Griesbachianas pertinent.

19. τῇ καρδίᾳ] Ita primo recitat Chryſ. XI, 135. e. ſed mox ibidem ſ. τί ἐστιν, ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ κυρίῳ; Omnes mei vulgatum habent. Ταῖς καρδίαις Baſil. II, 464.

χριστοῦ, τῷ θεῷ καὶ πατρί. ὑποτασσό-21.
Ὑπέρβα τῶν ιβ.
μενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ θεοῦ. [Ὑπέρβα.]

Θ. Διάταξις οἰκειακῶν καθηκόντων ἀρχομένοις καὶ ἄρχουσι κατὰ χριστόν.

αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσ-22.
σεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ· ὅτι * ἀνήρ ἐστι23.
κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ χριστὸς
κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας· καὶ αὐτός ἐστι
σωτὴρ τοῦ σώματος. ἀλλ' ὥσπερ ἡ24.
ἐκκλησία ὑπρτάσσεται τῷ χριστῷ, ὅυτω
καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν
*Ἄρξου τῶν ιβ. ἀγαπᾶτε ὄυν ἀλλήλους, καθώς. Τέλος τῆς γ. Ἐν ἄλλῳ, ἕως, ἁγιάσῃ.
παντί. [Ἀρχή.] οἱ ἄνδρες [Ἄρξου.]25. IZ.
ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς
καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ
ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς. [Τέλος.]
ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ26.
τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι ἵνα παραστήσῃ27.
αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον, τὴν ἐκκλησίαν μὴ
ἔχου-

V, 25. IZ. τῇ δ. τῆς ιη. ἑβδ. ἀδελφοὶ, οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε.

21. θεοῦ] χριστοῦ. D. Ita Basil. II, 415. Postea in nullo ita inveni. v. P.

22. ὑποτάσσεσθε] ὑποτασσέσθωσαν. E.

23. ὁ ἀνὴρ] ὁ —.

27. αὐτὴν] αὐτός. E. Ita Basil. II, 631. Ita ex meis habet unus cum schol. Oecum. et unus Theophyl. Ceteri

ἔχουσαν σπῖλον, ἢ ῥυτίδα, ἤ τι τῶν τοιού-
των, ἀλλ᾽ ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.
28. [Τέλος.] οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες Τέλος τῶν ιβ.
ἀγαπᾷν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ
ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ
29. γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. οὐδεὶς γάρ
ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ᾽
ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτὴν, καθὼς καὶ
30. ὁ κύριος τὴν ἐκκλησίαν· ὅτι μέλη ἐσμὲν
τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
31. καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ. ἀντὶ τούτου

κατα-

Ceteri omnes contra ſunt, adeo reliqui Codd. Oecum et Theophyl. Negligenter laudat Cyrill. III, 615. Ath. II, 375. αὐτὴν ἑ. ἐνδ. ἐκκλ. μηκέτι ἔχουσαν — ῥυτίδα ἢ ἄλλο τι τῶν προλεχθέντων περὶ αὐτῆς, ἀλλ᾽ ἵνα ᾖ — ἄμωμος τῷ χριστῷ.

28. ὁ ἀγαπῶν — ἀγαπᾷ] Haec diſerte excludit Chryſ. XI, 146. e. Habet enim: εἰπὼν, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα· ἐπήγαγεν· οὐδεὶς γάρ ποτε. Atqui data opera ibi hunc locum interpretatur. Servat iſta cum aliis Damaſc. II, 190. 641.

29. ὁ κύριος] ὁ χριστός. E. Scilicet Chryſ. XI, 146. f. poſt θάλπει αὐτὴν, iterum defertur ad verſ. 25. καθὼς — ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν. Hinc χριστὸς, quod ex meis unus ſolum Theophyl. d. habet cum edit. Lond. Eodem modo erravit Theodoret. Damaſc. II, 190. vulgatum, ſed 641. χριστός.

31. ἀντὶ τούτου] + γάρ. E. Ita Theodoret. 435. denuo hic incipiens. Saepius dixi, interpretes iſtas particulas in principio modo addere, modo omittere, modo permutare, ac in his ubique conſu-

καταλέψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ
καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται
πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ
δύο εἰς σάρκα μίαν. τὸ μυστήριον τοῦτο 32.
μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν, καὶ
εἰς τὴν ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ 33.
καθ᾽ ἕνα, [Ἀρχή.] ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ΙΗ.
γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω, ὡς ἑαυτόν·
Τέλος τῆς δ. [Τέλος.] ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν
Ἐν ἄλλῳ ἕως· τὸν ἄνδρα. ἄνδρα. Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦ- VI, 1.
σιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον.
τίμα

V, 33. ΙΗ. τῇ ε. τῆς ιη. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα.

lendos eſſe accuratiores textus perpetui Codices. Tamen editores nonnulli, invitis Codicibus, huiusmodi addiderunt, omiſerunt, permutarunt. Hoc loco ne notarunt quidem. Propter neglectum γὰρ quodammodo excuſari poſſint. Sed mox iidem 6, 1. ex Theodoret. 436. non notarunt, τοῦτο γὰρ εὐάρεστον καὶ δίκαιον. Meum profecto non erat, iſta in hac editione notare, cum adeo plura, in priore editione mea notata, conſulto in hac praetermiſerim.

32. ἐγὼ δὲ λέγω] Baſil. III, 634. λέγω δέ.

VI, 1. ἐν κυρίῳ] — E. Chryſ. XI, 158. f. ἐν κυρίῳ, τουτέστι, κατὰ κύριον. Sed Chryſ. ibid. in interpretatione omittit: τοῦτο γὰρ — μητέρα, et continuo addit: αὕτη γάρ ἐστιν ἐντολή. Ipſe tamen 159. a. ἥτις ἐστὶν ἐντολή. Quid hic Codices mutant? Nihil. Nam ſterquiliniarios non curo. Ex Birchianis ſolus Vat. 1209. ſeu B. omittit, ἐν κυρίῳ.

2. τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα·
ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ·
3. ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος
4. ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ᾽ ἐκτρέφετε
αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου.
5. οἱ δοῦλοι ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ
σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ χριστῷ·
6. μὴ κατ᾽ ὀφθαλμοδουλείαν, ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽ ὡς δοῦλοι τοῦ χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἐκ ψυχῆς,
7. μετ᾽ εὐνοίας δουλεύοντες, * ὡς τῷ κυρίῳ,
8. καὶ οὐκ ἀνθρώποις· εἰδότες, ὅτι ὃ ἐὰν
τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθὸν, τοῦτο κομιεῖται
παρὰ τοῦ κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύ-
9. θερος. καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐτὰ ποιεῖτε
πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλὴν· εἰδότες, ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρα-

4. πατέρες] Basil. I, 84. γονεῖς. Per se recte. Vulgatum II, 518.

5. χριστῷ] χριστῷ et κυρίῳ. Chrys. XI, 165. e. 166. a.

6. κατ᾽ ὀφθαλμοδουλείαν] Basil. II, 432. ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳ. v. Colass. 3, 22.

7. εὐνοίας] εὐμενείας. E. Per se non male.

δουλεύοντες] + ὡς.

9. καὶ ὑμῶν αὐτῶν] καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ι καὶ ὑμῶν καὶ αὐτῶν. E.

οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ'
Τέλος τῆς ε. αὐτῷ. [Τέλος.]

I. ἐν σχήματι ὁπλίσεως περὶ τῆς κατὰ χριστὸν δυνάμεως.

τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, [Ἀρχή.] ἐνδυνα- 10. ΙΘ.
μοῦσθε ἐν κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς
ἰσχύος αὐτοῦ. ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν 11.
τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι
πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου. ὅτι 12.
οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ
σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς, πρὸς τὰς
ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ
σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευ-
ματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.
διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ 13.
θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῇ

VI, 10. ΙΘ. κυριακῇ κζ. καὶ εἰς μάρτυρας. [ἔν τισι, σεπτεμβρίου ς. τοῦ ἁγίου εὐδοξίου.] καὶ σεπτεμβρίου κ. τοῦ ἁγίου εὐσταθίου καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους ἁγίους. Ἐν ἄλλῳ· καὶ σαββάτῳ μετὰ τὰ φῶτα καὶ εἰς σχῆμα μοναχοῦ καὶ εἰς μάρτυρας.

11. τὴν] οὖν τήν. E. Ath. II, 73.

πρὸς — στῆναι] Ath. II, 73. ἵνα δυνηθῆτε, et στῆναι, post διαβόλου.

12.] Membratim laudat Basil. II, 82. negligenter etiam 622. ubi ἀγὼν, loco πάλη. Accuratius notat Ath. 397. 523.

13.] Versum 13. et 16. miscet Basil. I, 364.

τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι
14. ϛῆναι. ϛῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφῦν
ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν
15. θώρακα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑποδυσά-
μενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ ἐ αγγε-
16. λίου τῆς εἰρήνης· ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόν-
τες τὸν θυρεὸν τῆς πίϛεως, ἐν ᾧ δυνή-
σεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ
17. πεπυρωμένα σβέσαι, καὶ τὴν περικε-
φαλαίαν τοῦ σωτηρίου * δέξασθαι,· καὶ
τὴν

15.] Chryſ. VI, 406. c. τοὺς γὰρ πόδας ὑμῶν, φησὶ, παρασκευάσατε ἐν ἑτοιμασίᾳ — εἰρήνης. In eodem verſu vitioſe in nonnullis Codd apud Wetſt. legitur. ὑποδυσάμενοι, loco ὑποδησάμενοι, qui etiam Cyrill. III, 449. exhibet. Sed vitioſe per υ. apud eundem V, b. 260. Utroque loco, poſt εἰρήνης, addit: τουτέϛι, τοῦ χριϛοῦ. Iterum vitioſe ὑποδυσάμενοι. VI, d. 21. v. P.

16] Laudat Baſil. II, 560.

17. δέξασθε] δέξασθαι. Ita poſtea quoque in quatuor inveni Birch. in tribus. Sic cum aliis Oecum. II, 58. b 59. c. Ex confuſione vocalium in tot Codicibus ortum eſſe nequit. Mei ſoli ita exhibent ſemel ac vicies. Apud Chryſ. XI, 179. c. 180. c. et 182. e. legitur quidem δέξασθε, quae correctio facilis et in promtu erat. Sed Moſquenſis Cod. Chryſ. β. ter in iſtis locis habet δέξασθαι. Accedunt, ita, ut δέξασθαι exhibeant, Theophyl. d. et Aug. 8. Primus Chryſoſtomi locus nude legitur ante homiliam. Secundo loco per interpretationem utrumque licet legere. Tertio loco ſine ullo dubio probavit δέξασθαι. Addit enim: τουτέϛιν, ἐν ἀσφαλείᾳ (ergo non. ἐν ἀγῶνι.)
λοιπὸν

τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐςι ῥῆμα
Τέλος τῆς κυριακῆς. θεοῦ· [Τέλος.] [Ἀρχή.] διὰ πάσης 18. K.
προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν
παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ
τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτε-
ρήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,
καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι * δοθῇ λόγος ἐν 19.
ἀνοίξει τοῦ ςόματός μου ἐν παῤῥησίᾳ,
γνωρίσαι τὸ μυςήριον τοῦ εὐαγγελίου,
ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ 20.
παῤῥη-

VI, 18. K. τῇ ς. τῆς ιη. ἑβδ. ἀδελφοὶ, διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσεύχεσθε.

λοιπὸν γενέσθαι διὰ ταύτης (τῆς περικεφαλαίας) δυνήσεσθε (id eſt ex verſ. 16.) καὶ πάντα κίνδυνον ἐκφυγεῖν. Ergo ipſe etiam Chryſoſtomus probavit δέξασθαι, intellecto ex verſ. 16. δυνήσεσθε. Omnino autem tota haec πανοπλία καὶ καθόπλισις, non eſt examinanda ςρατηγικῶς, ἀλλὰ πνευματικῶς· οὐ γὰρ ςρατιωτικὴ, ἀλλὰ πνευματική.

καὶ τὴν — θεοῦ] Lectu digna ſunt Orig. III, 347. c. φησὶ γὰρ ὁ παῦλος· καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐςι ῥῆμα θεοῦ, (Hic iam ſunt arrigendae aures!) ἐφ' οὗ φησὶν ἡ νύμφη· (Cant. 2, 5.) τετρωμένη ἀγάπης εἰμὶ ἐγώ. Qualis criticus, talis etiam interpres eſt Origenes. Solchen unſinnigen Witz findet man kaum bey Marktſchreiern. Beym Origene aber, auch außer Jahrmarkts Zeit, σωρηδόν.

18. προσκαρτερήσει] καρτερήσει. E. Damaſc. II, 192. ſed vulgatum 465.

19. δοθείη] δοθῇ. Chryſ. XI, 2. 180. VI, 187. et alii.

21. παῤῥησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι. ἵνα
δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμὲ, τί
πράσσω, πάντα ὑμῖν γνωρίσει τυχικὸς ὁ
ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν
22. κυρίῳ· ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ
τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ
23. παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν. εἰρήνη
τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
24. ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων
τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.
ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ.

Πρὸς ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ
τυχικοῦ. στίχων τιβ.

Ἡ

Πρὸς Φιλιππησίους

Ἐπιστολή.

[Ἀρχή.] Παῦλος καὶ τιμόθεος, δοῦλοι I, 1. A.
ἰησοῦ χριστοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν χριστῷ
ἰησοῦ, τοῖς οὖσιν ἐν φιλίπποις, σὺν ἐπισκό-
ποις καὶ διακόνοις. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη 2.
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ
χριστοῦ.

A.

I, 1. A. τῇ β. τῆς ιθ. ἑβδ. παῦλος καὶ τιμόθεος.

I, 1. σὺν ἐπισκόποις] συνεπισκόποις. E. Chryſ. XI, 194. f. 195. c. nullo modo probat compoſitum vocabulum, etſi ita editum ſit. Primo autem docet, primis temporibus nullum diſcrimen fuiſſe inter epiſcopos, presbyteros et diaconos. Deinde addit, multos ſuae aetatis epiſcopos in epiſtolis ſcripſiſſe ad presbyteros et diaconos, nimirum per modeſtiam, συμπρεσβυτέρῳ, συνδιακόνῳ. v. 195. b. ὅθεν καὶ νῦν.

Α. ἐυχαριςία ὑπὲρ τῆς Φιλιππησίων ἀρετῆς καὶ ἐυχὴ τελειώσεως.

3. ἐυχαριςῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ
4. ὑμῶν, πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ
πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν
5. ποιούμενος, ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν ἐις τὸ
ἐυαγγέλιον, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ
6. νῦν· πεποιθὼς ἀυτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρ-
ξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν, ἐπιτελέσει
7. ἄχρις ἡμέρας ἰησοῦ χριςοῦ. καθώς ἐςι
δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων
ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ
ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου, καὶ ἐν τῇ
ἀπολογίᾳ, καὶ βεβαιώσει τοῦ ἐυαγγελίου,
συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας
B. 8. ὑμᾶς ὄντας. [Τέλος.] [Ἀρχή.] μάρτυς Τέλος τῆς β.
γάρ μου ἐςὶν ὁ θεὸς, ὡς ἐπιποθῶ πάν-
τας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις ἰησοῦ χριςοῦ.
9. καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη
ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ
10. ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει. ἐις τὸ
δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε
ἐιλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι ἐις ἡμέραν χρι-
11. ςοῦ· πεπληρωμένοι καρπῶν δικαιοσύνης
τῶν

I, 8. B. τῇ γ. τῆς ιθ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, μάρτυς μου ἐςὶν ὁ θεός.

11. καρπῶν] καρπόν. E. Ex confuſione vocalium in aliis, in aliis ex Latina vulgata. Ita vero etiam in

τῶν διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαι-
νον θεοῦ.

Β. διήγησις τῆς ἑαυτοῦ διαγωγῆς ἀγωνιστικῆς καὶ τῆς προθυμίας.

[Ἀρχή.] γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, 12. Γ.
ἀδελφοὶ, ὅτι τὰ κατ᾽ ἐμὲ μᾶλλον εἰς
προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν· ὥστε 13.
τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν χριστῷ γε-
νέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς
λοιποῖς πᾶσι. καὶ τοὺς πλείονας τῶν 14.
ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ, πεποιθότας τοῖς
δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾷν ἀφό-
Τέλος τῆς γ. βως, τὸν λόγον λαλεῖν. [Τέλος.] τινὲς 15.
μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν· τινὲς δὲ
καὶ δι᾽ εὐδοκίαν τὸν χριστὸν κηρύσσουσιν.

οἱ

I, 12. Γ. τῇ δ. τῆς ιβ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, γινώσκειν ὑμᾶς βούλομαι.

in ſchol. Oecum. II, 69. d. 70. a. Scilicet Theodoret. et Oecum. explicabant hoc vocabulum numero ſingulari, quod cuilibet interpreti licet, etiamſi καρπῶν legerit. Similiter licet *nominativum* aut *inſinitivum* explicare, etſi in contextu vel *dativus* vel *verbum ſinitum* occurrat. Hoc eſt diſcrepantes lectiones data opera ſingere.

14. ἐν κυρίῳ] Diſerte Chryſ. XI, 204. e. f. v. P.

τὸν λόγον] + τοῦ θεοῦ. E. v. P. Chryſ. XI, 204. 205. omittit. Etiam I, 577. II, 165. Sed utroque loco eſt, ὥστε, ante τοὺς πλείονας.

16. οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν χριστὸν καταγγέλ-
λουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν ἐπιφέ-
17. ρειν τοῖς δεσμοῖς μου. οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης,
εἰδότες, ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου
18. κεῖμαι. τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ,
εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, χριστὸς
κατ-

16. 17.] Propter Codices ſterquiliniarios Griesbachius verſum 17. poſuit ante 16. Ita ſcilicet transponit Latina vulgata. Sed ea etiam alia transponit in epiſtolis Pauli, quae tamen nec Griesbachio probata ſunt. Vulgarem ordinem firmat verſus 15. et omnes omnino mei, tam textus perpetui, quam praxapoſtoli, tam Codices cum ſcholiis, quam ſine ſcholiis.

16. ἐπιφέρειν] ἐγείρειν. E. Codices ſterquiliniarii iidem, quos tamen hic repudiat Griesb. Vulgatum habet etiam Baſil. II, 647. Vulgata latina habet, *ſuſcitare*. Pro ἐγείρειν laudatur etiam Damaſc. At is II, 195. habet vulgatum, ut meis oculis cerno. Pro ἐγείρειν ex Graecis, praeter Damaſcenum, laudat ſolum Antiochum Wetſtenius, et ex eo, ut ſemper, Griesbachius etiam, homilia 56. Legi totum locum in bibliotheca Patrum Pariſ. 1644. T. XII. p. 103. 104. Reperi autem — nihil. Haec eſt fides critica! Hoc eſt illud, quod ad evangelia in hac editione pag. 773. dixeram: Ein Kritiker kann nicht genug auf ſeiner Hut ſeyn, da er mit Riemenſtechern umgeben iſt.

18. πλὴν] + ὅτι. E. v. P. Baſil. II, 476. Ath. I, 523. Cyrill. V, d. 123. Addunt hoc ex iis, quos poſtea examinavi, unus Theophyl. et unus Oecum. Recte hoc Griesbachius nec interiore margine dignum iudicavit. Eſt enim contrarium probis N. T. Codicibus.

καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω,
ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. οἶδα γὰρ, ὅτι 19.
τοῦτό μοι ἀποθήσεται ἐις σωτηρίαν διὰ
τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ
πνεύματος ἰησοῦ χριστοῦ· κατὰ τὴν ἀπο- 20.
Τέλος τῆς δ. καραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, [Τέλος.] ὅτι
[Ἀρχή.] ἐν ὀυδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' Δ.
ἐν πάσῃ παῤῥησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν
μεγα-

I, 20. Δ. τῇ ε. τῆς ιϑ. ἑβδ. [ἐν τισι σεπτεμβρίου ιϑ. του ἁγίου τροφίμου.] καὶ ἐις ἄλλους ἁγίους. ἀδελφοὶ, ἐν ὀυδενὶ αἰσχυνθήσομαι.

καταγγέλλεται] Oecum. II, 72. c. haereticis tribuit καταγγελέσθω. Vide tamen Theodoret. 449. Chryſ. XI, 206. a. ubi totam hanc epiſtolam deinceps per partes interpretatur. Singulari quoque homilia hunc locum expoſuit Chryſ. III, 300. ſeqq. quae etiam propter verſ. 15. 16. 17. lectu digna eſt.

19. σωτηρίαν] + τὴν μέλλουσαν. E. Chryſ. XI, 211. f. Omittit tamen ibid paullo ante, et 430. Item Ath. I, 523. qui nihil hic mutat. Sed 544. et 555. exhibet: κατὰ τὴν ἐπιχορηγίαν τοῦ πνεύματος ἰησοῦ χριστοῦ ἐις ἐμέ. Inſanus fuerit, qui haec contra Codices probos defendere in animum induxerit. Tamen huiusmodi mirabiles lectiones a quibusdam probatae ſunt.

20. ἀποκαραδοκίαν] καραδοκίαν. E. Oecum. II, 73. b. utrumque, qui ibi argutatur in etymologia huius vocis Sic et Cod. Oecum n. in textu exhibet καραδοκίαν. Contra Cod. Oec. Aug. 6. in textu vulgatum, in ſcholio καραδ. Scilicet interpretes non *verbum compoſitum*, ſed *ſimplex* etymologice interpretabantur. Ἀπὸ per ſe notum erat.

μεγαλυνθήσεται χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου,
21. ἔιτε διὰ ζωῆς, ἔιτε διὰ θανάτου. ἐμοὶ
γὰρ τὸ ζῆν, χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν,
22. κέρδος. ἐι δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκὶ, τοῦτό
μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι, ὀυ
23. γνωρίζω. συνέχομαι * δὲ ἐκ τῶν δύο,
τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων ἐις τὸ ἀναλῦσαι, καὶ
σὺν χριστῷ ἐιναι· πολλῷ * μᾶλλον κρεῖσ-
24. σον. τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ, ἀναγ-
καιότε-

22. καρπὸς ἔργου] + ἐστιν. E. Unus meorum verſ. 21. poſt κέρδος explicandi cauſſa ſupplet δοκεῖ. Nihil nec Cyrill. addit I, a. 76. I, g. 241 330 427. IV, 887. In his locis omnibus eſt etiam χριστὸς, non χρηστὸν, verſu 21. Quomodo Griesbachio in mentem venire potuerit, ut χρηστὸν ad interiorem marginem eveheret, equidem non video.

γνωρίζω] Sic, ſed alibi γινώσκω. Theodoret. 450. ad epiſt. Pauli.

23. συνέχομαι γὰρ] δὲ, loco γάρ. Γὰρ in principio addit Chryſ. XI, 216. b. Ibidem rurſus in princip. poſt ἀναλῦσαι addit γὰρ, quod poſterius ita fere exhibet etiam Cyrill locum tamen negligenter laudans III, 520. IV, 982. 1004. v. P. Wetſt.

πολλῷ γὰρ] γὰρ —. Omittit etiam Baſil. II, 337. Pro omiſſo γὰρ, quod tamen Beza intulit, duos tantum laudat Codd. Birch. Miror. Ego poſt priorem edit. in quinque non inveni Sed in iisdem paullo ante δὲ, loco γὰρ reperi, pro quo quatuor notat Birch. Plura huiusmodi monere poſſim.

24. ἐν τῇ σαρκὶ] ἐν — E. Omittit Chryſ. XI, 216. c. με τῇ I, 134. παραμένειν τῇ. XI, 55. Ἐν abeſſe pote-

καιότερον δι' ὑμᾶς. καὶ τοῦτο πεποιθὼς 25.
οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ συμπαραμενῶ πᾶσιν
ὑμῖν, εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν
τῆς πίστεως, ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν 26.
περισσεύῃ ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ, διὰ τῆς
ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

Γ. παραίνεσις τῆς κατὰ θεὸν ὁμονοίας καὶ τῆς ἐνθέου ζωῆς.

μόνον [Ἀρχή.] ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ 27. Ε.
Τέλος τῆς ε. χριστοῦ πολιτεύεσθε, [Τέλος.] ἵνα εἴτε
ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν, ἀκούσω
τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι,
μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ
εὐαγγελίου· καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ 28.
ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις αὐτοῖς μέν
ἐστιν ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῖν δὲ σωτηρίας·
καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ. ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη 29.
τὸ ὑπὲρ χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν
πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ
πάσχειν·

I, 27. Ε. τῇ ς. τῆς ιθ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου.

poterat. Ergo cum Chryſoſtomo aliqui Codd. Oecum. et Theophyl. omittunt.

25. μενῶ καὶ συμπαραμενῶ] Chryſ. XI, 190. μένω καὶ συμπαραμενῶ. Sed 213. μενῶ. 221. c. e. μενῶ et diſerte bis παραμενῶ urget. v. P.

27. συναθλ. — 29. πάσχειν] Laudat Cyrill. V. d. 123.

30. πάσχειν· τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες, οἷον
* εἴδετε ἐν ἐμοὶ, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.
II, 1. Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν χριστῷ, εἴ * τις
παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύ-
ματος, εἴ * τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοὶ,
πληρώ-

30. ἴδετε] εἴδετε.

καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοὶ] — E. v. P. et Chryſ. XI, 223. d. Loco, καὶ νῦν ἀκ. habet: καὶ ἠκούσατε IX, 242.

II, 1. εἴ τι παραμύθιον] εἴ τις παραμύθιον. Chryſ. XI, 227. 228. callide ſe ſubduxit Tantum enim laudat, εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν χριστῷ, et, εἴ τινα σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί. Τινὰ eſt ex ipſius fabrica. I, 435. εἴ τις παράκλ. — εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τινα σπλάγχνα. III, 503. d. ſic, ſed interpoſito, εἴ τις κοινωνία πνεύματος. Ergo lectio, ante nos vulgata, eſt Chryſoſtomi h. l., niſi quod οὖν deeſt. Eadem legitur etiam ſervato οὖν ante homiliam. XI, 227. c. Eadem editur apud Clem. Alex. 510. d.

εἴ τινα σπλάγχνα] εἴ τις σπλάγχνα, maximo Codd. conſenſu. Sic etiam reperi poſtea in tribus. Nam in reliquis duobus eſt, εἴ τι (non τινα.) σπλάγχνα. Illud ſigma excluſum eſſe poteſt propter proximum ſigma. Elliptica ergo eſt oratio. Similis eſt oratio, ſed plena et perfecta, Act. 13, 15. Vide etiam Rom. 12, 6. 7. 8. et in hac editione mea Apocal. 13, 10. Meus Codex a. has ellipſes hoc loco omnes ſupplet, addendo in margine: λείπει, βούλεται ἡμῖν γενέσθαι. Nimirum: εἴ τις βούλεται κ. τ. λ. v. P. Baſil. III, 182. b. hunc locum in praeſtantiſſimo ac vetuſtiſſimo Codice Auguſtano ita exhibet: εἴ τι οὖν παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύμα-

πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ 2.
φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες,
σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες· μηδὲν 3.
κατὰ ἐριθείαν, ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ
ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέ-
χοντας ἑαυτῶν. μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαςος 4.
σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαςος.
Τέλος τῆς ϛ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] τοῦτο γὰρ φρονείσθω 5. 5.
ἐν

II, 5. 5. εἰς τὰς ἑορτὰς [ἐν ἄλλοις· εἰς τὴν γέννησιν καὶ εἰς τὴν κοίμησιν] τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου· ἀδελφοὶ, τοῦτο φρονείσθω.

πνεύματος, εἴ τι σπλάγχνα. Sed alius eiusd. Cod. locus addendus. Ergo ibid. 153. d. ita legitur: εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν χριςῷ, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα Ergo priori loco ſigma ante ſigma excidit Origenes et Cyrillus ſilent. Nam in eiusmodi locis impeditioribus plerumque fuga ſe expediunt, aut pro tempore aliam lectionem fingunt.

2.] Chryſ. XI, 228. d. ſemel poſt ἔχοντες inculcat: ἐν ᾗ ἤρξασθε. Ibidem vero urget, τὸ αὐτὸ, et ἕν.

3. ἐρίθειαν] alii, ἐριθείαν, de quo iam monui.

ἢ κενοδ.] μηδὲ (κατὰ) κενοδοξίαν. E.

4. σκοπεῖτε] σκοπείτω t σκοποῦντες. E. Baſil. II, 380. laudans verſ. 2—4. prius ἕκαςος omittit, pro poſteriori habet ἕκαςοι. Prius tamen ibi addit Codd.

5. φρονείσθω] φρονείτω. E. Cyrill. IV, 119. 121. 185. 287. 721. τοῦτο φρονείτω ἕκαςος. IV, 959. τοῦτο γὰρ φρονείτω ἕκαςος ὑμῶν. V, a. 194. ἕκαςοι τοῦτο φρονεῖτε ἕν. Sic et 371. (non, 375.) τοῦτο
φρονεῖτε

6. ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν χριστῷ ἰησοῦ· ὃς ἐν
μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν
7. ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ· ἀλλ᾽ ἑαυτὸν
ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώ-
8. ματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι
εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυ-
τὸν, γενόμενος ὑπήκοος, μέχρι θανάτου,
9. θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ θεὸς
αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ
10. ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· ἵνα ἐν τῷ
ὀνόματι ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρα-
11. νίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων· καὶ
πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται, ὅτι κύριος
ἰησοῦς

φρονεῖτε ἕκαστος ἐν. 404. 718. 769. τοῦτο φρονείσθω ἐν. 546. V, c. 26. ἕκαστος τοῦτο φρονείσθω ἐν. V, d. 108. τοῦτο φρονείτω ἕκαστος. 141. τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν. VI, a. 165. Ex tribus ergo eligere licet. Chryſ. vulgatum XI, 233. 234. 75. I, 537. III, 503. VI, 259. Item Baſil. II, 455. Athanaſius longiorem locum nominatim recitans, nihil mutat I, 350. Nullus meorum Codd. quicquam mutat. v. Griesb.

7. ἐκένωσε] Ex Theodoret. 454. laudatur etiam ἐταπείνωσεν. Ita hoc explicant ſcholia Cod. Aug. 6.

8. γενόμενος ὑπήκοος] omittit Ath. II, 68. coll. I, 353. 820. Habet. 951. II, 485.

10. ἰησοῦ] Baſil. I, 167. addit χριστοῦ, et alia pro arbitrio mutat. Omittit II, 148.

11. ἐξομολογήσηται] ἐξομολογήσεται. D. Sic, ſed mutata tota conſtructione. Baſil. III, 15.

κύριος] ὁ addit Ath. II, 444.

ἰησοῦς χριστὸς, ἐις δόξαν θεοῦ πατρός.
Τέλος τῆς θεοτόκου. [Τέλος.] ὥστε, ἀγαπητοί μου, [Ἀρχή.] 12. Ζ.
καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν
τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ
μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου
καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατερ-
γάζεσθε. ὁ θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν 13.
ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν, ὑπὲρ
τῆς ἐυδοκίας. πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογ- 14.
γυσμῶν καὶ διαλογισμῶν. ἵνα γένησθε 15.
ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἀμώ-
μητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διε-
στραμμένης· ἐν ὅις φαίνεσθε ὡς φωστῆρες
ἐν κόσμῳ, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες ἐις καύ 16.
Τέλος τῆς β. χημα ἐμοὶ ἐις ἡμέραν χριστοῦ, [Τέλος.]
ὅτι [Ἀρχή.] ὀυκ ἐις κενὸν ἔδραμον, ὀυδὲ Η.
ἐις κενὸν ἐκοπίασα, ἀλλ᾽ ἐι καὶ σπέν- 17.
δομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς
πίστεως

II, 12. Ζ. τῇ β. τῆς κ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, καθὼς πάντοτε.

II, 16. Η. τῇ γ. τῆς κ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ὀυκ ἐις κενόν.

13. ὑμῖν] Basil. II, 159. ἡμῖν.

15. ἐν μέσῳ] μέσον. E. Nullus meorum. Apud Birch. solus Vat. 1209. Utroque modo dici poterat. Vulgatum Chrys. XI, 259. Basil. II, 649. Orig. III, 428. c. ἐν μέσῳ γενιᾶς. Sed hic Origenis locus in indice ibi non reperitur. Ergo legendus erat Origenes.

πίςεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν
18. ὑμῖν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε, καὶ
συγχαίρετέ μοι.

Δ. περὶ τιμοθέου καὶ ἐπαφροδίτου, ὃυς ἀπέςειλε πρὸς αὐτούς.

19. ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ ἰησοῦ, τιμόθεον ταχέως
πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ ἐνψυχῶ, γνοὺς
20. τὰ περὶ ὑμῶν. ὀυδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυ-
χον, ὅςις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνή-
21. σει. ὁι πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦ-
22. σιν, ὀυ τὰ * χριςοῦ ἰησοῦ. τὴν δὲ δοκι-
μὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον,
σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν, ἐις τὸ ἐυαγγέλιον.
23. τοῦτον μὲν ὂυν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν
ἀπίδω τὰ περὶ ἐμὲ, ἐξαυτῆς. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.
['Αρχή.]

21. τὰ τοῦ χριςοῦ] τοῦ —.

23. πέμψαι] ἐκπέμψαι. E.

ἀπίδω] ἐπίδω. E. Ad Wetſtenium noto, G. quoque habere ἀφίδω. Ita enim hic et alibi exhibent Codices iſti ſterquiliniarii. A. D. F. Sic et apud Birch. in textu B. ſeu, 1209. Scriptio eſt vetuſta, lapidaria. Eiusmodi ulcera, qua eſt humanitate, *pallio amoris Chriſtiani*, ut aiunt, obtegit Griesbachius, quem vide pag. 122. Hoc pallio debebat etiam contegere verſu 30. παραβολευσάμενος. Verum ibi iſtos Codices prodidit.

['Αρχή.] πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ, ὅτι καὶ 24. Θ.
αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι. ἀναγκαῖον δὲ 25.
ἡγησάμην ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ
συνεργὸν καὶ συςρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ
ἀπόςολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου,
πέμψαι πρὸς ὑμᾶς. ἐπειδὴ ἐπιποθῶν 26.
ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, διότι
ἠκούσατε, ὅτι ἠσθένησε. καὶ γὰρ ἠσθένησε 27.
παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλ' ὁ θεὸς αὐτὸν
ἠλέησεν· οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ
ἐμὲ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπῃ σχῶ.
σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν, ἵνα 28.
ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυ-
πότε-

II, 24. Θ. τῇ δ. τῆς κ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, πέποιθα ἐν κυρίῳ.

24. ἐλεύσομαι] ἐλεύσεται t + πρὸς ὑμᾶς. E. Posterius Chryſ. XI, 265 b. 190. d. Ita ergo etiam habet Theophyl. edit. Lond. et Cod. d. Contra ſunt reliqui Codd. Theophyl.

26. ὑμᾶς] + ἰδεῖν. E.

27. ἐπὶ λύπῃ] ἐπὶ λύπης t ἐπὶ λύπην. E. Vulgatum Chryſ. XI, 265. f. 266. f. ubi etiam explicat: τὴν ἀπὸ τῆς τελευτῆς ἐπὶ τῇ διὰ τὴν ἀῤῥωστίαν γενομένῃ. Contra Oecum. II, 89. d. 90. a. λύπην legit et explicat, iisdem tamen verbis, ut Chryſ. ſolum dativum in accuſativum mutans Saepe in eiusmodi locis in N. Teſt. eſt accuſativus. Sed hic contra ſunt Codices. Nam ſterquilinarii expreſſerunt Latiniſtarum *ſuper triſtitiam.* Iidem vero etiam ſaepius corrupti ſunt ex ſcholiis Pſeudo - Oecumenii.

29. πότερος ὦ. προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν
κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς
30. τοιούτους ἐντίμους ἔχετε· ὅτι διὰ τὸ
ἔργον τοῦ χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισε,
παραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀνα-
πληρώσῃ

30. παραβουλευσάμενος] Latiniſtae non nulli reddiderunt: *parabolatus.* v. Sabat. et Cod. Boern. Παραβουλέυεσθαι, quod alibi poteſt eſſe, *temerarium; conſilium capere*, hoc loco in bonam partem dicitur de homine forti et ῥιψοκινδύνῳ. ac nihil aliud eſt, quam κακῶς, id eſt, ἐπικινδύνως ἑαυτῷ βουλέυεσθαι. Sic eſt apud Iſocratem p. 8 κακῶς ἐπιςάμενος et p. 110. κακῶς εἰδότες. Hanc enim vim habet praèpoſitio παρὰ in compoſitis. Patribus Graecis hic opportune verbum elegans in mentem veniebat παραβάλλεσθαι, quod eſt. εἰς προφανῆ κίνδυνον ῥίπτειν ἑαυτόν. Ergo παραβουλέυεσθαι h. l. ita interpretabantur. Graecos interpretes autem, ut alibi, ſecuti Latiniſtae, ex παραβάλλεσθαι fecerunt *parabolari*, ut ex πλάττειν, *plasmare*, ex ἀκηδιάζειν, *acediari*. et alia. Ergo hic reddiderunt *parabolatus*. Ut ergo ſcribae Codicum ſterquiliniariorum Graecum, ut alibi, Latino conformarent, loco παραβολευσάμενος, ἐκ βολεώνων eruerunt, παραβολευσάμενος. In Latino enim non erat *bu* ſeu βου, ſed *bo*. ſeu βο. Heſychius fruſtra huc trahitur. Jam enim in edit. Hagenoënſi 1521. legitur: ʽπαραβουλευσάμενος· εἰς θάνατον ἑαυτὸν ἐκδούς. Nec apud Heſychium ullo modo litterarum ordo contra eſt. Quid? quod eius interpretatio, ut aliae plures, ſumta eſt ex Chryſoſtomo XI, 268. b. qui παραβουλευσάμενος, non παραβολευσάμενος, interpretatur, εἰς θάνατον ἑαυτὸν ἐξέδωκε. Solum hoc ἐξέδωκε mutavit Heſychius, ut aequale redderet

τῷ

πληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με

Τέλος τῆς δ. λειτουργίας. [Τέλος.]

E.

τῷ παραβουλευσάμενος. Idem verbum eſt in Gloſſis Paulinis, quas Moſquae edidi: παραβουλευσάμενος· εἰς κίνδυνον ῥίψας. παραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ. Eadem haec interpretatio legitur apud Oecum. II, 91. a. — Ecce vero inſtat Wetſtenius, qui παραβολευσάμενος etiam laudat ex Damaſceno. κ. ι. hoc eſt, ex littera κ. titulo 10. ibi pag. 567. nihil reperio. Sed locus iſte legitur littera κ. tit. α. ſeu 1. pag. 561. At ibi luculentis litteris eſt παραβουλεύσηται. Locus eſt ex Euſebio. Certe ei ibi tribuitur. Apud Damaſcenum ipſum II, 200. eſt παραβουλευσάμενος. Examinemus loca cetera a Wetſtenio prolata. Pro παραβολεύεσθαι laudat etiam Euthym. Zigab. contra Mahomedum. Locus iſte legitur in bibl. Patr. Pariſ. 1644. T. XII. p. 545. e. at ibi eſt, ut meis oculis video: ἔγνω γὰρ ὁ θεὸς, ὅτι παραβουλεύεσθε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐν τῇ νηστείᾳ, καὶ ἵλεως ὑμῖν γίνεται. In partes vocat etiam Baſilium M. Reg. b. 199. Citatio eſt, et deſperatiſſima, et mendoſiſſima. Nam T. II, p. 482. a. in *indice*, (non in *textu*,) ſectionis 199. legitur: πῶς ἄν τις προθυμηθείη καὶ πρὸς κινδύνους ὑπὲρ τῆς ἐντολῆς τοῦ κυρίου παραβουλεύεσθαι, et in aliis libris, παραβουλεύσασθαι. Hic addit Wetſtenius: „προμηθεῖν et παραβουλεύεσθαι *eſſet repugnantia iungere*." Atqui hic non iungitur προμηθεῖν, (rectius; προμηθεῖσθαι,) ſed προθυμεῖσθαι, quod hic prorſus eſt ſynonymum τῷ παραβουλεύεσθαι. Quod autem Wetſtenius credidit, προμηθεῖν (προμηθεῖσθαι.) et παραβολεύεσθαι, ſiquidem id verbum ullibi legitur, inter ſe non repugnare, quodque fortaſſe adeo pro ſynonymis habuit,

Ε. περὶ πνευματικοῦ βίου τοῦ μὴ ὡς ἐν σαρκὶ, ὅ ἐςι μίμησις θανάτου χριςοῦ.

I. III, 1. Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, [Ἀρχή.] χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν

οὐκ

III, 1. I. τῇ ε. τῆς κ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, χαίρετε ἐν κυρίῳ.

habuit, id ſane eſt ridiculum. Nam προμηθεῖσθαι aeque repugnat τῷ παραβουλεύεσθαι, ut illi ficto παραβολεύεσθαι. Cum ergo Wetſtenius illis locis omnibus lectores feſellerit, hoc vocabulum nulla auctoritate nititur, nec unquam idonea auctoritate firmabitur. Meos Codices omnino omnes habere vulgatum, per ſe intelligitur. Nec enim a barbaris aut ſcurris ſcripti ſunt. Παραβολευσάμενος tamen notatur ex Wetſt. A. D. E. F. G. Accedit, quod providebam, apud Birchium ſolus Vat. 1209. ſeu B. Vide P. — Non alienum videtur, hic quaedam loca addere. παραβουλευσάμενος, et alia tempora et perſonae ex παραβουλεύεσθαι, habet Chryſ. XI, 267. d. 268. b. c. παρεβουλεύσατο — παραβουλευώμεθα. Hic enim hunc locum data opera interpretatur. Addo III, 188. c. ubi etiam eſt παραβουλευσάμενος. Sic et 305. b. Aliquoties alibi etiam hoc reſpicit, ut II, 549. c. παρεβουλεύσαντο. X, 192. c. εἰ ἐκινδυνεύσαμεν, ἢ παρεβουλευσάμεθα. XII, 670. d. παραβουλευσάμενος. VII, 569. a. παρεβουλεύετο, ubi vide Montf. XI, 736. a. hic ipſe locus recitatur, habetque παραβουλευσάμενος. Sic et 674. a. 487. c. παραβουλευσάμενος. Repetit in ſchol. Oecum. II, 91. a. παρεβουλεύσατο. Theophyl. ad h. l. p. 602. παρεβουλεύσατο et παραβουλευώμεθα. Exempla autem τοῦ παραβάλλεσθαι, non παραβολεύεσθαι, ut ſcriptores Graecos praetermittam, habet Chryſ. XI, 674. e. ὁ κινδύνοις παραβαλλών. Theophyl.

in

οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ * τὸ ἀσφαλές.
βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κα- 2.
κοὺς

in epiſt. Paul. p. 807. Clem. Alex. p. 678. a. τὸ ζῆν παρεβάλοντο. παραβάλλεσθαι eſt etiam Maccab. 2, 14, 38. καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν ὑπὲρ τοῦ ἰουδαϊσμοῦ παραβεβλημένος, loco παραβαλόμενος. Wetſtenius in animadverſionibus ex Theophyl. Euthym. Baſil. Damaſc. Euſeb. et Chryſ. laudat παραβολεύεσθαι. Verum mentitur, ut docui. Reliqua autem loca, quae ibi notavit, referenda ſunt omnino omnia, ut quivis Graece vel mediocriter doctus intelligit, ad παραβάλλεσθαι et ad παράβολος, de quibus nemo unquam dubitavit. Ergo Wetſtenius non quidem hic de *anima*, ſed de Graecitate ſua ac de fide ſua, quae anima et vita longe eſt ſuperior, *parabolatus eſt*, pro barbarorum atque abiectiſſimorum hominum ſtultitia et fraude. Nam Latiniſtae ſtulte interpretati ſunt *parabolatus:* ſcribae vero fraudulenti id mutarunt in παραβολευσάμενος. Si Graeci fuiſſent, ſcripſiſſent ſaltem παραβαλόμενος. Griesbachii ſors eſt fortunatior, quam Wetſtenii. Nam eius Graecitas et fides in diſcrimen hoc loco adduci nequit. Fideliter enim exſcribit Wetſtenium. Argumentabatur autem ſic: Wetſtenius multo, quam ego, Graece eſt doctior. Sed is probavit παραβολευσάμενος. Ergo et mihi licet probare. Eodem modo de Bentleio ratiocinatus eſt Apocal. 12, 10. in vocabulo κατήγωρ. Vide huius editionis meae Vol. I. ſeu, evangelia pag. 686. nota 3.

III, 1. ὑμῖν δὲ] + τό. Τὸ omittit Baſil. II, 639. Habet cum aliis Damaſc. Id et poſtea inveni in Codd. Omittit Chryſ. XI, 274. e. 275. b. In uno eius Codice deeſt etiam prius ὑμῖν, et loco

γε-Φειν,

κοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.
I. 3. [᾿Αρχή.] ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομὴ, ὁι
πνεύματι * θεοῦ λατρεύοντες, καὶ καυ-
χώμενοι ἐν χριστῷ ἰησοῦ, καὶ ὀυκ ἐν σαρκὶ
4. πεποιθότες· καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποί-
θησιν

III, 3. I. προσέρτιον τῶν φώτων· ἀδελφοὶ, ἡμεῖς ἐσμὲν ἡ περιτομὴ, ὁι πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες.

γράφειν, eſt λέγειν. v. P. Repetit Chryſ. VIII, 103. ubi deeſt ὑμῖν et τό. 189. ταῦτα γὰρ λέγειν ἐμοὶ — δὲ ἀσφ. 303. ſic, ſed τὰ ἀυτὰ λέγειν. Cyrill. eodem modo II, 570. III, 1. 285. 381. IV, 128. 352. 508. 902. ταῦτα λέγειν. V, b. 166. Sed III, 633. γράφειν ὑμῖν. Λέγειν prorſus non notavit Wetſt. Ergo nec Griesb.

2. τὴν κατατομὴν] Ath. III, 27. τοὺς χοίρους, idque ibi etiam interpretatur. Ex Matth. 7, 6. hoc ibi aſſumſit.

3. θεῷ] θεοῦ. v. P. Birch. Sic et Ath. I, 523. Theodoret. 461. qui tamen alibi θεῷ habet, de quo vide Noeſſelt. Apud Chryſ. XI, 274. e. 276. a. c. ter editur θεῷ· ſed uterque Cod. Moſq. ter habent θεοῦ. v. VIII, 79. c. Praxapoſtoli hunc locum bis habent. Ergo bis θεοῦ. Wetſtenii, ergo etiam Griesbachii, Praxapoſtoli ſilent. Item alii aliorum omnium. Cyrill. V, b. 72. θεῷ. Θεοῦ poſtea etiam in pluribus Codd. inveni, θεῷ in nullo. Θεῷ ex proximo λατρέυειν ortum, per ſomnolentiam ſcribarum et negligentiam interpretum. Πνεῦμα θεοῦ opponitur τῇ τῆς σαρκὸς περιτομῇ, ἥτις καὶ ἀυτὴ λατρεία ἦν ἐν τῇ παλαιᾷ διαθήκῃ, μηδαμῶς δὲ ἐν τῇ νέᾳ. In Moſquenſi Cod. d. eſt θείῳ, ex qua interpretatione poſtea emergebat θεῷ. Propter quosdam Codices vide ſupra 2, 30.

θητιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος
πεποιθέναι ἐν σαρκὶ, ἐγὼ μᾶλλον· περι- 5.
τομὴ ὀκταήμερος, ἐκ γένους ἰσραὴλ, φυλῆς
βενιαμὶν, ἑβραῖος ἐξ ἑβραίων, κατὰ νόμον
φαρισαῖος, κατὰ ζῆλον διώκων τὴν 6.
ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ
γενόμενος ἄμεμπτος. ἀλλ' ἅτινα ἦν 7.
μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν χριστὸν
ζημίαν. ἀλλὰ * μενοῦν καὶ ἡγοῦμαι 8.
πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς
γνώσεως χριστοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι'
ὃν ['Αρχή.] τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ IA.
ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα χριστὸν κερδήσω,
Τέλος τῆς ε. [Τέλος.] καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων 9.
ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν
Τέλος τῶν φώτων. διὰ πίστεως χριστοῦ, [Τέλος.] τὴν ἐκ θεοῦ
δικαιο-

III, 8. IA. τῇ ϛ τῆς κ. ἑβδ. [καὶ ἐν τινι Φεβρουαρίου ι.] ἀδελφοί, τὰ πάντα ἐζημιώθην.

4. ἄλλος] — E. Basil. II, 349.

5. γένους] Theodoret. 461. habet etiam σπέρματος.

8. μενοῦν γε] μενοῦν καί. Ita postea in quinque reperi. Birch. in tribus. Sic et Chrys. XI, 284. e. 285. a. b. sed semel ἥγημαι. Negligenter notat Ath. II, 83. et 520. Basil. II, 349. μὲν οὖν καὶ — κυρίου ἡμῶν, δι'. Μὲν οὖν καὶ etiam 638. (ubi tamen in media oratione quaedam omittit.) 643. mox, τὰ πάντα, sed max μου. 664. μὲν οὖν καὶ — τὰ πάντα.

9. πίστεως] + ἰησοῦ. E. Basil. II, 638. 664. χριστοῦ ἰησοῦ. 643.

10. δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει· τοῦ γνῶναι
αὐτὸν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως
αὐτοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημά-
των αὐτοῦ, συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ
11. αὐτοῦ· εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν
12. ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν. οὐχ ὅτι ἤδη
ἔλαβον,

10. τοῦ γνῶναι αὐτὸν] ad antecedentia refert Chryſ. XI, 285. e. I, 460. b. Sic et Codices aliqui.

συμμορφούμενος] συμμορφαζόμενος. E. Omnes mei, quinque etiam, quos poſtea vidi, vulgatum. Ita etiam Orig. I, 438. Baſil. II, 638. III, 28. ſed II, 159. συμμορφιζόμενος, ut apud Origenem variant Codices. Codices ſterquiliniarii A. D. B. συμμορφιζόμενος. De μορφίζω prorſus dubito. v. P. Elegantius etiam alterum genus Codicum φορτικῶν, ſcilicet P. G., exhibet συνφορτιζόμενος. G. quem ad manum habeo, habet: συνφορτειζομενος, et in Latino: co oneratus. Sic, duobus vocabulis. Nam Latiniſtae non nulli habent, *cooneratus*. Ergo ab *onus*, ſeu φορτίον, finxerunt verbum φορτίζω. Latiniſtae volebant fortaſſe, *coornatus*, quod apud illos ſcriptores occurrit. Niſi adeo voluerint, *cohonoratus*. Nam in Codd. Latinis ſaepe *h*. omittitur, ut contra falſo etiam additur. Inde etiam in N. Teſt. ab illis barbaris confuſa ſunt, *onere* et *honore*. Huc reſpiciens Cyrill. I, a. 403. habet συμμορφούμεθα. Vide etiam Orig. I, 438. nota e.

11. τῶν νεκρῶν] τὴν ἐκ νεκρῶν. E. Eleganter quidem. Ex meis tamen nullus. Ita tamen Codd. Chryſ. et editio XI, 287. a. b. d. v. P. Hoc cuilibet Graeco in mentem venire poterat. Vulgatum tamen Baſil. II, 638. ſed III, 28, τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν.

ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δὲ, ἐι
καὶ καταλάβω, ἐφ᾽ ᾧ καὶ κατελήφθην
ὑπὸ τοῦ χριστοῦ ἰησοῦ. ἀδελφοὶ, ἐγὼ 13.
ἐμαυτὸν * ὄυπω λογίζομαι κατειληφέναι·
ἓν δὲ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς 14.
δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν
διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως
τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. ὅσοι ὄυν 15.
τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ ἐι τι ἑτέρως
φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκα-
λύψει. πλὴν ἐις ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ 16.

αὐτῷ

12. ἔλαβον] + ἢ ἤδη δεδικαίωμαι. Wetſtenii D. E. Elegantius etiam F. G. ἢ ἤδη δικαίωμαι. Ergone Graecum quoque eſt δικαίωμαι, loco δεδικαίωμαι; Ex dialecto mea. hoc eſt, Aeolica, inquit Griesbachius. Audio. Contra ſunt mei omnes omnino Codices, ut credibile eſt. Mox Baſil. II, 159. omittit τοῦ et ἰησοῦ.

13. ἐμαυτὸν ὀυ] ἐμαυτὸν ὄυπω. Sic et Baſil. I, 372. II, 457. Saepius haec repetit Chryſ. XI, 290. d. f. 291. aliquoties. I, 459. 461. Modo vero habet ὀυ, modo ὄυπω. Semel explicat ὀυδέπω. ὄυπω, praeter alios, Damaſc. II, 201. 634. Scio tamen, alio in loco temere correctum eſſe ὄυπω, loco ὀυ, de quo ſuo loco monui.

14. τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλ.] Ita et Baſil. II, 457. ſed III, 125. τῶν ὄπισθεν ἐπιλ. Paulus modo cum genitivo, modo cum accuſativo habet hoc verbum. Codices hic definiunt. Ath. I, 638. τῶν ὄπισθεν. 796. τοῖς μὲν ὄπισθεν — τοῖς δὲ ἔμπροσθεν. Attingit II, 620. Idem III, 37. exhibet: ἐις τὸ βραβεῖον.

αὐτῷ ϛοιχεῖν κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν.
17. συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ
σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς
18. ἔχετε τύπον ἡμᾶς. πολλοὶ γὰρ περι-
πατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν
δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ
19. ϛαυροῦ τοῦ χριϛοῦ. ὧν τὸ τέλος ἀπώ-
λεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα
ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρο-
IB. 20. νοῦντες. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἡμῶν γὰρ Τέλος τῆς
τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ
καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον, ἰησοῦν
21. χριϛόν· ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα
τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι
αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης
αὐτοῦ,

III, 20. IB. τῶν ἁγίων ἱερομαρτύρων κλήμεντος ῥώμης καὶ πέτρου ἀλεξανδρείας· ἀδελφοί, ἡμῶν τὸ πολίτευμα.

16. κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν] — E. Ex meis nullus omittit. Ex Birchianis Vat. 1209. In alio Vat. transpoſita ſunt. Scilicet primo, ob ὁμοιοτέλευτα omiſſa, deinde alieno loco inſerta. Huc reſpicere videtur Baſil. II, 229. b. v. P.

19.] Sine varietate, ſed verſ. 18. negligenter refert Ath. II, 90.

20. οὐρανοῖς] οὐρανῷ. E. Baſil. II, 163. omiſſo, κύριον ἰησοῦν. Sed οὐρανοῖς 342. 350. 639. ubi et cetera habet. 640. 644. Attingit Ath. II, 57. ubi οὐρανῷ, ſed 90. οὐρανοῖς.

21. εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ] — E. Omittunt A. B. D. F. G. Habent omnes mei. Recitat Baſil. II, 639. Chryſ.

αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι
αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ πάντα.

3. παραινέσεις ἰδίαι τινῶν καὶ κοιναὶ πάντων.

Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπό- IV, 1.
θητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω
στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί. εὐοδίαν 2.
παρακαλῶ, καὶ συντύχην παρακαλῶ τὸ
αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ· * ναὶ ἐρωτῶ καὶ 3.
σε σύζυγε γνήσιε, συλλαμβάνου αὐταῖς,
αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι,
μετὰ καὶ κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνερ-
γῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς·
Τέλος τῶν ἁγίων. [Τέλος.] [Ἀρχή.] χαίρετε ἐν κυρίῳ 4. IΓ.
πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. τὸ ἐπιει- 5.
κὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ
κύριος ἐγγύς. μηδὲν μεριμνᾶτε· ἀλλ' ἐν 6.
παντὶ

IV, 4. IΓ. τῇ κυριακῇ τῶν βαΐων, [ἐν ἄλλοις, τῆς βαϊαφόρου.] ἀδελφοὶ, χαίρετε ἐν κυρίῳ.

Chryſ. XI, 297. c. 299. f. X, 370. d. 386. IX. 584. Omittit Cyrill. V, a. 284. V, b. 137. III, 346. IV, 819. Habet V, b. 369. Apud Ath. I, 742. variant Codd. deeſt 818. Sed hic eſt etiam σχῆμα, loco σῶμα.

ἑαυτῷ] αὐτῷ. A.

IV, 2. εὐοδίαν] Alii εὐωδίαν. Utraque forma Graeca. Ἐυοδίαν et ipſe probo, propter Codices.

3. καὶ ἐρωτῶ] ναὶ ἐρωτῶ. v. P.

παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ
εὐχαριςίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω
7. πρὸς τὸν θεόν. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ,
ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς
καρδίας

7. ὑπερέχουσα] Ita etiam Baſil. I, 396. Chryſ. XI, 304. 305. 316. Sed II, 250. c. ἀλλαχοῦ δὲ (παῦλος λέγει,) καὶ τὸν νοῦν ἡμῶν ὑπερβαίνειν, οὑτωσὶ λέγων· (ergo ipſiſſima verba Pauli.) ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ, ἡ ὑπερβαίνουσα πάντα νοῦν. Jam ſi quis ita argumentari velit: Si Patrum auctoritas ullo in loco contra probos Codices poteſt valere, valere certe debet, cum locum de induſtria interpretantur, cum inde argumentantur, cum contra haereticos diſputant, cum nominatim Evangeliſtam aut Apoſtolum indicant, cum bis, ter ac pluries eodem modo recitant, cum plures eundem locum eodem modo referunt, cum diſerte Codices N. Teſt. depravatos eſſe, monent etc. Atqui ab exemplis contrariis vel ex hac editione doceri poteſt, eos nec in his valere. Quid ergo valebunt, cum memoriter, cum obiter ac negligenter, cum, ut Photius de Clemente Alexandrino et Origene dicit, συγκεχυμένως, ὥσπερ ἔμπληκτοι, καὶ παραλογώτατα loca litterum ſacrarum referunt? Res ergo ſemper redit, non ad ſcripta Patrum, nec ad Caii et Titii theologiam dogmaticam, moralem, exegeticam, myſticam, apocalypticam, novam, mirabilem atque inauditam, verum ad Codices N. Teſt., ſed ad probos, non ad ſterquiliniarios, non ad interpolatos ex ſic dictis *verſionibus*, iisque puerilibus, non, ad data opera, ad fraudem compoſitos, non ad lucrandae pecuniolae cauſſa ab impoſtoribus ſcriptos, non ad eos, quos homines Graecarum litterarum prorſus ignari exararunt, adeoque innumera-

καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν χριστῷ ἰησοῦ. τὸ λοιπὸν, ἀδελφοὶ, ὅσα 8.
ἐστὶν

numerabilibus vitiis inquinarunt. Qui vero ſunt iſti Codices probi? Scilicet, qui nec ex interpretibus, nec ex ſcholiis et ſic dictis catenis, nec denique ex lectionariis interpolati ſunt. Eius generis Codex nullibi, ne unus quidem, ſicuti nec homo perfectiſſima corporis ſanitate praeditus, reperitur. Meliores tamen atque optimi facile dignoſcuntur, interpretibus et lectionariis cum ceteris perpetui textus Codicibus comparandis. Quin etiam diſſenſus eiusdem generis Codicum inter ſeſe, falſum et verum arguit. Ergo attendendum, qui ſint, exempli cauſſa, Codices Chryſoſtomi, qui Theophylacti, qui Euthymii, qui Oecumenii, qui Damaſceni, qui cuiusvis generis catenarum, qui ſcholiorum, qui diverſi generis lectionariorum etc. Itaque etiam ab editoribus omnibus accurate notandum erat, e quo genere eſſent Codices ſinguli, quod tamen, et rariſſime, et a paucis factum eſt. Non propter criticos, nec propter ceteros viros eruditos, ſed propter iuvenes, qui aliquando gruis ad exemplum gulae cenſorum, tanquam luporum, colli longitudinem credere ac N. Teſtamento periculoſam medicinam facere voluerint, moneo, ne iſtam medicinam iuſto difficiliorem et periculoſiorem arbitrentur. Sola opus eſt attentione ea, de qua modo dixi. Etenim ne duos quidem eiusdem generis Codices inveni, qui ubique eodem modo corrupti eſſent. Ergo alter alterum erroris arguit. Comparandis vero diverſi generis Codicibus pluribus patet, uter eorum in errore verſetur. Difficultas ergo haud ita magna eſt. Sed nec periculum viro conſtanti admodum metuendum. Tuto enim retrahere collum licet. Nam lupi illi, hoc eſt, iracundi et rabidi

ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα
ἁγνὰ, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ
τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα
9. λογίζεσθε. ἃ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρελά-
βετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἴδετε ἐν ἐμοὶ,
ταῦτα πράσσετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης
ἔσται μεθ᾽ ὑμῶν. [Τέλος.] Τέλος τῶν βαΐων.

Ζ. ἀποδοχὴ τῆς ἀποσταλείσης αὐτῷ διακονίας.

ΙΔ. 10. [Ἀρχή.] ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως,
ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ
φρονεῖν· ἐφ᾽ ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε
11. δέ. οὐχ ὅτι καθ᾽ ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ
γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶναι.
12. οἶδα * καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισ-
σεύειν·

IV, 10. ΙΔ. τῇ β. τῆς κα. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἐχάρην ἐν κυρίῳ.

rabidi librorum cenſores, ſemel aperto rictu dentes rurſus occludere nequeunt. Fruſtra ergo atque inaniter hiant, ac tandem ipſi infames fama pereunt.

νοήματα] Theodoretus et hoc, et ὀνόματα. v. 467. Ex Wetſt. F. et G. notatur σώματα. Atque ita profecto eſt in G. et in Latino eius, *corpora*. Huiusmodi varietates nullus meorum Codicum agnoſcit.

12. οἶδα δὲ] οἶδα καί. Ita poſtea in quinque inveni. Credo, δὲ clam illatum eſſe a Beza. Pro καὶ quatuor notat Birch. Miror. Damaſc. καὶ non ſolum II, 204. ſed et 364. quanquam hic ἐγὼ interponit.

σέυειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι
καὶ χορτάζεσθαι, καὶ πεινᾷν, καὶ περισ-
σέυειν καὶ ὑςερεῖσθαι. πάντα ἰσχύω ἐν 13.
τῷ ἐνδυναμοῦντί με χριςῷ. πλὴν καλῶς 14.
ἐποιήσατε, συγκοινωνησαντές μου τῇ θλί-
ψει. ὄιδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, φιλιππήσιοι, 15.
ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ ἐυαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον
ἀπὸ μακεδονίας, ὀυδεμία μοι ἐκκλησία
ἐκοινώνησεν ἐις λόγον δόσεως καὶ λήψεως,
ἐι μὴ ὑμεῖς μόνοι· ὅτι καὶ ἐν θεσσαλο- 16.
νίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς ἐις τὴν χρείαν μοι
ἐπέμψατε. ὀυχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, 17.
ἀλλ'

13. χριςῷ] — E. Habent mei omnes, ac praeter alios Baſil. I, 171. 368. 448. II, 498. 633. Ath. III, 37. Damaſc. utroque loco. Cyrill. I, a. 140. 148. II, 142. 683. III, 577. V, b. 35. ἰησοῦ χριςοῦ. Ath. II, 68.

15. ὅτε ἐξῆλθον] Ath. II, 322. ἐξελθόντος μου, ubi alia etiam mutat.

16. ἐις τὴν χρείαν] ἐις in textu deeſt, ſed eſt in ſchol. Oecum. II, 110. ἐις cum meis omnibus ſervant etiam Codd. Oecum. Τὰς χρείας habet Chryſ. XI, 314. a. b. idque adeo urget. Sic ergo etiam ſemel in ſcholio Oecum. l. l. d. Contra ſunt ceteri Codd. ac mei omnes. Ergo etiam ipſe Chryſ. vulgatum habet XI, 191. ſ. 673. e. Pagina ergo 314. concionabatur Chryſoſtomus, pagina 191. 673. inſpiciebat epiſtolam Pauli, aut ſaltem non opus habebat numero plurali. Conſulto id hic monui, quod hic de nullo dogmate ſermo eſt. Tamen Chryſoſtomus priore loco data opera haec interpretabatur.

ἀλλ᾽ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν, τὸν πλεονάζοντα
18. εἰς λόγον ὑμῶν. ἀπέχω δὲ πάντα, καὶ
περισσεύω· πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ
ἐπαφροδίτου τὰ παρ᾽ ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας,
19. θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ θεῷ. ὁ δὲ
θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν
κατὰ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, ἐν δόξῃ, ἐν
20. χριστῷ ἰησοῦ. τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ
ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
21. ἀμήν. ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν
χριστῷ ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν
22. ἐμοὶ ἀδελφοί. ἀσπάζονται ὑμᾶς πάν-
τες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς καίσα-
23. ρος οἰκίας. ἡ χάρις τοῦ κυρίου * ἰησοῦ
χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης δι᾽
ἐπαφροδίτου. στίχων ση.

19. πληρώσει] πληρώσαι. E.

χρείαν] Hic adeo etiam Criticum agit Chryſoſtomus. Triplicem ergo lectionem memorat, χάριν, χαρὰν, χρείαν, quod poſtremum probat. XI, 315. d. Hanc criſin eſſe homileticam et temporariam, ſciebant reliqui interpretes. Ergo nec memorarunt. In meis Codd. nullum eſt veſtigium vocabuli χάριν et χαράν. χρείαν etiam Cyrill. V, a. 375.

23. κυρίου ἡμῶν] ἡμῶν — A.

πάντων] τοῦ πνεύματος. E. Ἀμὴν ſilentio tranſit Chryſ. XI, 316. e. quod nulla interpretatione indigebat.

Η

Πρὸς Κολασσαεῖς

Ἐπιστολή.

[Ἀρχή.] Παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ I. 1. A.
διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελ-
φὸς, τοῖς ἐν * κολασσαῖς ἁγίοις καὶ 2.
πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν χριστῷ. [Ἀρχή.] χάρις B.
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ, πατρὸς ἡμῶν, καὶ
Ὑπέρβα τῆς γ. κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ. [Ὑπέρβα.]
A.

I, 1. A: τῇ γ. τῆς κα. ἑβδ. ἐν ἄλλῳ σαββάτῳ λα. παῦλος ἀπόστολος ἰησοῦ χριστοῦ.

I, 2. B. σαββάτῳ λα. ἀδελφοί, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ.

I, 2. κολασσαῖς] Maximo conſenſu mei Codices, et in indicibus, et hic, κολασσαῖς exhibent. In aliis tamen ſcriptoribus legitur κολοσσαὶ et κολοσαί. v. Wetſt. Hanc urbem poſtea dictam eſſe χῶναι, ad h. l. monent recentiores Graeci interpretes. Iidem affirmant, et hanc, et eam, quae eſt ad Epheſios, eodem tempore miſſam eſſe per Tychicum, ac maximam eſſe inter utramque ſimilitudinem.

καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ] — E. Ex quinque Codici-

A. εὐχαριστία ὑπὲρ κολασσαίων οἰκειωθέντων θεῷ ἐπ' ἐλπίδι.

3. εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν

dicibus, quos postea consului, nullus omittit, quod eo notabilius est, cum inter eos sit Cod. Theophyl. Oecum. et tertius cum scholiis, ex Chrys. Theophyl. et Oecum. excerptis. Ex XI. Codd. prioris editionis meae, qui hunc totum locum exhibent: nec enim haec pars in omnis generis lectionariis legitur: omittunt soli tres, nominatim 1, Chrysostomi, d. Theophylacti et g. Damasceni. Cur hi tres haec omittant, intelligitur ex Chrys. v. P. Codici d. et editioni Theophyl. Lond. repugnat Cod. Aug. 8. ac rursus Cod. g repugnat edit. Damasc. II, 205. Reliqui ergo Codices omnes, tam textus perpetui, cum et sine scholiis, quam Praxapostoli haec servant. In Cod. Oecum. Aug. 8. non ad versum secundum, sed ad versum tertium, (τῷ θεῷ καὶ πατρὶ,) legitur scholium, quod cum in edito. (II, 117. c.) tam in Graeco, quam in Latino corruptum sit, ex Codice isto hic reddidi: ἐμοὶ δοκεῖ πάντα ἐπὶ τὸν πατέρα ἀνατιθέναι, ὡς μὴ εὐθέως αὐτοῖς προστῆναι, (Voluit προσστῆναι. Sed saepe in his omittitur σ, ut in προσσχών. Λόγος autem dicitur προσίστασθαι ταῖς ἀκοαῖς, τοῖς ἀκούουσι, *qui molestie ad aures accedit.*) τὸν λόγον, νηπίοις οὖσι. διὰ δὲ τῆς συνεχείας τῆς προσευχῆς, τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην δηλοῖ. Ita Cod. fol. σοα. pag. 1. Hoc vero ipso scholio poterat aliquis abuti, ut tolleret ista. Sed tam in Cod. quam in edit., refertur ad versum 3. quod satis quoque docet vocabulum προσευχῆς. Vide etiam Chrys. XI, 324. b. ubi tamen προστιθέναι sensu caret. Oportet esse προσστῆναι, aut προσίστασθαι. Idem, qui auctor fuit, ut Ephes. 1, 1. dubitaretur de τοῖς

ἁγίοις

ἡμῶν ἰησοῦ χριϛοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν
προσευχόμενοι· ἀκούσαντες τὴν πίϛιν 4.
ὑμῶν

ἁγίοις (Vide ad h. l. meam animadverſionem:) is etiam auctor fuit, ut de his dubitaretur, ſcilicet Origenes, eo in loco, ubi ſine ullo conſilio initia epiſtolarum Pauli memoriter recitat et inter ſe comparat. Vide in interpretatione Rufini IV, 467. col. 2. E. Eum ergo h. l. temere ſecutus eſt Chryſoſtomus. Theodoretus, et Origenem, et Chryſoſtomum legerat, quos ipſe appellat pag. 1. 2. τοὺς τῆς οἰκουμένης φωϛῆρας. Tamen eorum auctoritate hic non eſt motus v. pag. 473. et ad iſtum locum Noeſſeltium. Ex mente Origenis l. l. tollenda quoque ſunt: 1. Theſſ. 1, 1. ἀπὸ θεοῦ — χριϛοῦ, et Tit. 1, 4. ἔλεος et κυρίου, ante ἰησοῦ. Ipſe Origenes ſenſit praeſtantiam animadverſionis ſuae. Addit enim ibid. 468. col. 1. a. haec: *quamvis curioſior* (περιεργοτέρα.) *videatur huiusmodi animadverſio* etc. Hanc Origenis *curioſitatem*, περιεργίαν, hoc eſt, ut ego interpretor, ἐμβροντησίαν, ipſe adeo Hieronymus reprehendit ad Epheſ. 1, 1. *Quidam curioſius* etc. Cum mei Praxapoſtoli b. et e. hunc verſum bis habeant, in duabus diverſis lectionibus, ego autem nullum defectum notarim, per ſe intelligitur, eos haec verba bis habere. Examinemus iam omnes omnium editorum Praxapoſtolos ſeu Apoſtolos. Apud neminem quicquam reperias, niſi apud Wetſt. qui habet: *Apoſt.* 2. hoc eſt, *Lectionarium Cottonianum.* Wetſtenius ergo, uti per totum novum teſtamentum, ita etiam hic, lectores dubios relinquit, utrum *ſemel*, an *bis* omittat. Nullibi enim apud eum reperitur in talibus *bis*, *ter*, *quater*. Eadem negligentia Bengelius examinavit Evangeliarium Auguſtanum. Erant ergo editores non minus *curioſi*, vel potius, *negligen-*

ὑμῶν ἐν χριςῷ ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην,
5. τὴν ἐις πάντας τοὺς ἁγίους, διὰ τὴν
ἐλπίδα, τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς ὀυρα-
νοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς
6. ἀληθείας τοῦ ἐυαγγελίου, τοῦ παρόντος
ἐις ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ·
καὶ ἔςι καρποφορούμενον, καθὼς καὶ ἐν
ὑμῖν,

negligentes et *temerarii*, quam divinus Origenes. Ego, modo Wittenbergae degens, ſcio, quo folio iſtae duae lectiones Moſquae in Codd. b. et e. legantur. Sciunt vero etiam omnes, qui intuentur editionem priorem meam pag. XIX.

4. Aliqui, omiſſo τὴν, poſt ἀγάπην, aliqui poſt ἁγίους, addunt: ἣν ἔχετε. E.

6) καρποφορούμενον] + καὶ αὐξανόμενον. E. Chryſ. XI, 325. a, id non ſolum invexit ex verſ. 10. verum etiam interpretatus eſt. Eum alii ſecuti ſunt. Sunt vero adeo Codices, qui καὶ αὐξανόμενον in textu omittant, cum tamen Chryſoſtomi ſcholium adjectum habeant, ut Aug. 6. ubi ita eſt: ἔςι, φησὶ, καρποφορούμενον, τοῖς ἔργοις· αὐξανόμενον δὲ, ἐκ τοῦ πολλοὺς προσιέναι. τοῦτο γὰρ καρπὸς καὶ ἄυξησις ἐυαγγελίου, τὸ πολλοὺς ποιεῖν μαθητάς. Καρπὸς et ἄυξησις eſt ex καρποφορούμενον et αὐξανόμενον, ut ὀφειλὴ, ex ὀφειλομένην 1. Cor. 7, 3. Hic tamen nemo ita ſtultus fuit, ut καρπὸς et ἄυξησις, ut in loco ad Corinthios, in textum recipere voluerit. Chryſ. VII, 724. d. rurſus addens, καὶ αὐξανόμενον, copulat hunc verſum cum verſu 23. addens: ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν ὀυρανόν. Item IX, 738. b. κολασσαεῦσιν ἔλεγεν· ὅτι ἐςὶ καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον τὸ ἐυαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν παντὶ κόσμῳ. et X, 344.

Ἄρξου τῆς γ. υμῖν, [Ἄρξου.] ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἠκούσατε
καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀλη-
Τέλος τοῦ σαββάτου. θείᾳ· [Τέλος.] καθὼς καὶ ἐμάθετε 7.
ἀπὸ ἐπαφρᾶ, τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου
ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος
τοῦ χριστοῦ· ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν 8.
ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

Β. εὐχὴ περὶ αὐτῶν εἰς σοφίαν πρακτικὴν, εἰς δύναμιν ὑπομονῆς, σὺν εὐχαριστίᾳ τῆς δικαιώσεως τῆς ἐν καθάρσει.

διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἠκού- 9.
σαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχό-
μενοι, καὶ αἰτούμενοι, ἵνα πληρωθῆτε τὴν
ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ
σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ· περιπα- 10.
τῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν
ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρπο-
φοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνω-
σιν τοῦ θεοῦ, ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμού- 11.
μενοι

344. d. κολασσαεῦσι γράφων ἔλεγε· καθώς ἐστι καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, περὶ τοῦ εὐαγγελίου λέγων. v. P.

καὶ ἐπίγνωτε] errore typothetae absunt in edit. Gregor.

10. εἰς τὴν ἐπίγνωσιν] ἐν τῇ ἐπιγνώσει. E. Ita Chrys. XI, 333. b. 334. a. 335. c. d. bis. Ergo quinquies, cum locum de industria interpretatur. Atque ita solus habet meus Cod. Mosq. Chrys. I. Cyrill. V, a. 286. τῇ ἐπιγνώσει,

μενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης ἀυτοῦ,
ἐις πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ
Γ. 12. χαρᾶς. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐυχαριστοῦντες Τέλος τῆς γ.
τῷ πατρὶ, τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς ἐις τὴν
μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί·
13. ὃς ἐῤῥύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ
σκότους, καὶ μετέστησεν ἐις τὴν βασιλείαν
τοῦ ὑιοῦ τῆς ἀγάπης ἀυτοῦ·

Γ.

I, 12. Γ. κυριακῇ κη. ἀδελφοὶ, ἐυχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τῷ.

12. τῷ πατρὶ] τῷ θεῷ. E. τῷ θεῷ καὶ πατρὶ. C. v. P. Τῷ θεῷ· καὶ πατρὶ, *in principio, perſpicuitatis cauſſa*, Ath. I, 175. qui haec ad fin. verſ. 17. ſine varietate notat, omiſſis tamen verſu 14. διὰ τοῦ αἵμ. ἀυτοῦ, quae nos excluſimus. Τῷ θεῷ ſolum habet Chryſ. XI, 335. e. f. Quid hic de Praxapoſtolis editores omnes ante me? — Nihil. Vide hic indicem lectionis. Τῷ θεῷ καὶ πατρί. Cyrill. V, a. 286. 371. (non, 375.) Idem habet ἐυχαριστοῦμεν, ut Praxapoſtoli. Τῷ θεῷ καὶ πατρί. 708. ubi usque ad fin. verſ. 20. recitat. V, d. 36. ad fin. verſ. 20. II, 690. Τῷ πατρί ſolum V, a. 368. ſed, ἐν τῷ κλήρῳ ἐν τῷ φωτί. Τῷ πατρί. V, d. 109. (non, 209) ubi ad fin. verſ. 20. recitat. 142. Sic etiam VI, a. 137. 197. Baſil. I, 17. τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, et mox, ἐν τῇ μερίδι. Sed II, 471. ubi longiorem locum accuratius recitat, nulla eſt varietas.

ἱκανώσαντι] καλέσαντι. E. Ita infimi Codices apud Wetſt. et Birch.

13.] Cyrill. V, a. 387. ἐξείλετο γὰρ ἡμᾶς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ, ὥς γοῦν ὁ θεσπέσιος ἔφη παῦλος, ἐκ τῆς ἐξουσίας — βασιλείαν τῆς ἀγάπης τοῦ ὑιοῦ ἀυτοῦ ἐν τῷ φωτί. In aliis locis, hic laudatis, vulgatum habet. Etiam III, 435. V, a. 381.

Γ. περὶ τῆς ἐν χριστῷ κτίσεως καὶ ἀνακτίσεως τῆς κατὰ συνάφειαν Θεοῦ.

ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, * τὴν ἄφε- 14.
σιν τῶν ἁμαρτιῶν· ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ 15.
Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης
κτίσεως· ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, 16.
τὰ

14. ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ] ἀπολύτρωσιν. Cyrill. V, a. 286. ἀπολύτρωσιν καί. Omiſſo καί. 371. 708. V, d. 36. 109. 143. VI, a. 137. ſed 197. omittit etiam, τὴν ἄφεσιν. Rurſus ſolum ἀπολύτρωσιν, ſervato τὴν ἄφεσιν. V, a. 381. V, b. 103. Baſil. II, 648. ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων. Διὰ τοῦ αἵματος, omittit etiam Chryſ. XI, 337. e. f. Theodoretus ſolum αὐτοῦ omittit. 476. Illa repetita videntur, aut ex verſ. 20. aut ex Epheſ. 1, 7. Omittit, praeter alios Codices, etiam Aug. 6. in textu. Tamen in ſcholio habet: τῷ αἵματι αὐτοῦ ἄφεσιν ἐργασάμενος. v. P. *Patres*, (ut ex pluribus vel huius ſolius capitis locis cognovimus.) *tanquam critici*, ſimiles ſunt *perductoribus Plautinis*. Recte ergo ille apud Plautum in Moſtell. verſ. 161. *intro eo* (non, *ad aedes*, ſed *ad Codices*,) *ſine perductore*.

15. ὅς ἐστι ad verſ. 17. πρὸ πάντων] Sine varietate Ath. I, 406. Idem hunc locum ſaepius habet, et ubique, τοῦ Θεοῦ. Sed I, 558. deliberato exhibet, εἰκὼν τοῦ πατρὸς, oratione ita ibi poſtulante. Huiuscemodi loca notanda ſunt. In Athanaſio, Cyrillo, Chryſoſtomo haec facile corriguntur ex aliis eorundem locis, in aliis, quorum pauciora ſcripta habemus, haec corrigenda ſunt ex probatis N. Teſtamenti Codicibus. Idem Ath. II, 487. Paulo tribuit, τὰ πάντα ἐν αὐτῷ ἔκτισαι.

16.] Baſil. I, 5. τὰ πάντα, εἴτε ὁρατὰ, εἴτε ἀόρατα — ἐξου-

τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς,
τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι,
εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαὶ, εἴτε ἐξουσίαι·
τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισαι·
17. καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν
Δ. 18. αὐτῷ συνέστηκε· [Τέλος.] καὶ αὐτός [Ἀρχή.] Τέλος ἐν
ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, τισι.
ὅς ἐστιν ἀρχὴ, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν,
ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων.
19. [Τέλος.] ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ Τέλος τῆς
πλήρωμα κυριακῆς

I, 18. Δ. τῇ δ. τῆς κα. ἑβδ. καὶ προεόρτιον τῶν φώτων. ἀδελφοὶ, χριστός ἐστιν ἡ κεφαλή.

ἐξουσίαι, εἴτε δυνάμεις, εἴτε ἀγγέλων στρατιαὶ, εἴτε ἀρχαγγέλων ἐπιστασίαι. Ex *recensione Postillali!* Ex hoc verſu laudat Ath. III, 10. ἐν ᾧ τὰ πάντα ἐκτίσθησαν.

17.] De verſu 15. ad 17. disputat Baſil. I, 292. diſerte hoc verſu notans ἐστι.

18. ἀρχὴ] ἀπαρχή. E. Ex 1. Cor. 15, 20. v. P. et Chryſ. XI, 345. e. f. 346. a. ubi ἀπαρχὴ interpretatur et urget. ἀρχὴ et ἀπαρχὴ in ſchol. Oecum. II, 122. a. Cyrillus locis laudatis aliquoties vulgatum habet, ſed V, b. 160. ἀπαρχὴ, quaſi de ſuo. Ibid. 244. V, c. 187. ἀπαρχὴ, ſed ex 1. Cor. 15, 20. Additur enim, τῶν κεκοιμημένων. Praeterea ἀρχὴ habet V, a. 765. ſed ἐν ἀρχῇ. V, b. 103. Ἀρχὴ ſervat etiam Ath I. 422. Solum, ἐν ἀρχῇ, ex Cyrillo, ſine nota voluminis et paginae, notavit Griesbachius pag. 128. Hoc ergo eſt, ut ipſe ait, *ad fidem Patrum emendare N. Teſtamentum!* Indignor! Vide mox.

πλήρωμα κατοικῆσαι· καὶ δι' αὐτοῦ 20.
ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτὸν,
εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σαυροῦ
αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε
τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Δ. περὶ ἐθνῶν προσαγωγῆς τῆς ἐν σώματι χριςοῦ καὶ πάθει διὰ πίςεως.

καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους 21.
καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις
τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν,
ἐν

19. πλήρωμα] + δι' αὐτοῦ. E. Cyrill. V, a. 709. omittit V, d. 36. 109. 143. ſed VI, a. 197. πλήρωμα τῆς θεότητος κατοικῆσαι σωματικῶς. Quid hic ex Cyrillo Griesbachius? — Nihil. Verum ſatius eſt, huiuscemodi Criticum ſilentio praetermittere.

20. ἀποκαταλλάξαι] καταλλάξαι. E. Cyrill. V, d. 36. alibi vulgatum. Ath. I, 544. ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα ἐν αὐτῷ, εἰρηνοποιήσας τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Vide ibid. 915.

δι' αὐτοῦ poſterius] — E. Cyrill. V, a. 709. V, d. 109. 143. VI, a. 197. αἵματος τοῦ διὰ σαυροῦ αὐτοῦ, εἴτε. V, d. 36. Chryſoſtomus habet illud et omittit. XI, 345. f. 346. aliquoties. Baſil. I, 175. haec attingens, habet: τὸν εἰρηνοποιήσαντα τὰ πάντα διὰ τοῦ σαυροῦ, εἴτε τὰ ἐπί. Rurſus attingit 191.

21.] v. P. et Chryſ. XI, 350. c. d. Cum Epheſ. 2, 16. confundit II, 395. Vocabulum ἀποκατήλλαξε mirabiliter ſcribae aliqui vexarunt. Ἀπήλλαξεν eſt ex Chryſ. l. l. qui tamen vulgatum habet 351, h. v. Weſt. Birch.

22. ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, διὰ
τοῦ θανάτου, παραςῆσαι ὑμᾶς ἁγίους
καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον
23. αὐτοῦ. [Τέλος.] εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίςει Τέλος τῶν φωτων.
τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετα-
κινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου,
οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ
κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν· οὗ ἐγενόμην
ἐγὼ παῦλος διάκονος. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.

Ε. περὶ τῆς διὰ τῶν πόνων αὐτοῦ διδαχῆς ἀνακτικῆς εἰς παράςασιν θεοῦ.

Ε. 24. [Ἀρχή.] νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου
ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑςερή-
ματα τῶν θλίψεων τοῦ χριςοῦ ἐν τῇ
σαρκί μου, ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐςιν
ἡ

I, 24. Ε. τῇ ε. τῆς κα. ἑβδ. [ἐν τισι, σεπτεμβρίου ιβ. τοῦ ἁγίου αὐτονόμου καὶ εἰς ἄλλους ἁγίους.] ἀδελφοὶ, νῦν χαίρω ἐν τοῖς.

23.] Aliqui Codd. Wetſt. in diverſis locis, quod ipſum corruptionem arguit, hic addunt, κῆρυξ, κῆρυξ καὶ ἀπόςολος, κῆρυξ καὶ ἀπόςολος καί. Ab iſtis appendicibus liberi ſunt mei omnes. v. Wetſt. Mill.

24. παθήμασί μου] μου — A. Multoties haec laudat Chryſoſtomus, ſed loca cumulare nolui. Μου ſervat Cyrill. V, d. 71. qui hic usque ad verſ. 28. laudat.

ὅ ἐςιν] ὅς ἐςιν. E. Wetſt. Codd. C. D. E. 1. etc. Sic contra verſu 27. loco ὅς, habent ὅ. A. F. G. v. P. Ex huiusmodi Codicibus ſterquiliniariis ergo iudicare licet de lectionibus ὅς et ὅ.

ἡ ἐκκλησία· ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος 25.
κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ, τὴν δοθεῖ-
σάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ· τὸ μυςήριον τὸ ἀποκεκρυμ- 26.
μένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν,
νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ·
οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι, * τί τὸ 27.
πλοῦτος τῆς δέξης τοῦ μυςηρίου τούτου ἐν
τοῖς ἔθιεσιν, ὅς ἐςι χριςὸς ἐν ὑμῖν, ἡ λπὶς
τῆς δόξης· ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομε, 28.
νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδά-
σκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ,
ἵνα παραςήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον
ἐν

26. ἐφανερώθη] Dicendum erat, φανερωθέν. Vulgatum tamen cum Chryſ. XI, 358 et aliis habet Cyrill. l. l. Cod. Aug. 6. in textu etiam vulgatum, tamen in ſcholio Pſeudo - Oecum. fol. σπα. pag. 2. φανερωθὲν, unde venit, ut alia plura, in Wetſt. Codd. D. E. Quomodo ergo huiuscemodi Codices aut hic, aut ullo alio in loco valere poſſunt contra incorruptos?

27. τίς ὁ πλοῦτος] τί τὸ πλοῦτος. Vulg. Cyrill. V, d. 71.

τούτου] αὐτοῦ. E. Cyrill. l. l. τοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅ ἐςιν ἡ πίςις καὶ ἡ ἐλπὶς, ἡ εἰς χριςόν. Clem. Alex. 577. Quis ſanae mentis homo hoc probavit? Immo Griesbachius, *recenſionis* Alexandrinae auctor, ne quidem memoravit p. 128.

ἐν ὑμῖν] ἐν ἡμῖν. E. Cyrill. l. l.

28. πάντα ἄνθρωπον ſecundum] — E. Ex meis ſolus Oecum. Aug. 6. omittit. Sic rurſus Wetſt. D. E. F. G.

29. ἐν χριστῷ ἰησοῦ· εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ, τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

5. περὶ τοῦ μὴ ὑπάγεσθαι ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ ἀπατηλῇ, τοὺς ἐν χριστῷ τὴν σοφίαν ἔχοντας.

5. II, 1. [Ἀρχή.] Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι, ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ ὑμῶν, [Τέλος.] καὶ τῶν Τέλος τῆς ε.
ἐν λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἑωράκασι τὸ πρόσω·

II, 1. 5. τῇ ς. τῆς κα. ἑβδ. ἀδελφοὶ, θέλω ὑμᾶς.

F. G. Poterat ſane abeſſe ſecundo ac tertio loco. Sed Paulus conſulto διϊσχυριζόμενος ita dixit. Totum hoc, καὶ διδάσκ. πάντα ἄνθρωπον omittit Clem. Alex. 577. Mox idem, ἐν πάσι σοφίᾳ. Ergo: *in omnibus ſapientia.*

ἰησοῦ] — E. Ex meis unus, et ex Birchianis unus omittit. Meus fortaſſe caſu, reliqui, nimirum A. B. C. D. E. F. G. qui ſunt ſterquiliniarii, propter S. Hilarium, qui criticorum occidentalium princeps fuit. Omittit etiam Clem. Alex. 277. 577. Servat cum aliis Baſil. II, 421.

29. ἀγωνιζόμενος] + μετὰ πολλῆς τῆς σπουδῆς. E. Chryſ. XI, 360. a. ubi hunc locum de induſtria interpretatur. Quin etiam explicat: τουτέστι, μετὰ πολλῆς τῆς ἀγρυπνίας. Tam ſedulus ergo eſt interpres Chryſoſtomus, ut non ſolum Pauli, ſed et ſua verba interpretetur, idque non ſolum hic ſed in locis pluribus, aliis, uti propemodum ad faſtidium lectorum monuimus.

II, 1. ἔχω — καὶ ὅσοι] ἔχων — καὶ πάντων ὅσοι. E. Cyrill. V, a. 287.

ἑωράκασι] Weſt. C. D. E. ἑορακασι. Eiusdem Codd.

προσωπόν μου ἐν σαρκί· ἵνα παρακλη- 2.
θῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων
ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα πλοῦτον τῆς
πληροφορίας τῆς συνέσεως εἰς ἐπίγνωσιν
τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ
τοῦ

Codd. A. B. D. ἑώρακαν. v. Birch. Posterius semel etiam notatur ex Theodoret. 483.

2. παρακληθῶσιν] πληρωθῶσιν. E. Damasc. Contra sunt reliqui omnes et meus Damasceni g.

συμβιβασθέντων] συμβιβασθέντες. E. Ita Cyrill. l. l. Ex meis solus f. Chrysost. XI, 360. c. e. Idem approbat schol. Oecum. II, 128. b. c. Nec dissentit Cod. Aug. 6. fol. σπβ. pag. 1. Mosquensis tamen Oecum. Cod. n. quod illi scholiastae, ut interpreti, licebat, explicat per *nominativum*, οἷον ἑνωθέντες. Chrys. XI, 360. d. ἵνα ἑνωθῶσι. v. P. Hesychii glossa non spectat hunc locum, quod ex interpretatione apparet. Explicat enim, διδαχθέντες, διαλεχθέντες, quae adeo inter se sunt dissimilia, cum prius *passive*, posterius *active* dicatur. Forte ergo scripserat διελεγχθέντες.

καὶ εἰς πάντα πλοῦτον] εἰς πᾶν τὸ πλῆθος. E. Cyrill. l. l.

καὶ πατρὸς] — E. Cyrill. l. l. et mox, καὶ χριστοῦ. Καὶ πατρὸς καὶ τοῦ χριστοῦ, ex meis omnibus unus tantum omittit. Forte quia supra 1, 2. Origenes, seu Rufinus, et Chrysostomus ista iusserant omitti. Cod. Aug. 6. hic in scholio interrogat: τί δὲ πατρὸς καὶ υἱοῦ μυστήριον; Καὶ solum, ante πατρὸς, omittit Chrys. XI, 360. e. 361. a. ubi diserte est: καὶ τοῦ χριστοῦ.

3. τοῦ χριστοῦ· ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυ-
ροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυ-
4. φοι. τοῦτο δὲ λέγω, ἵνα μή τις ὑμᾶς
5. παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. εἰ γαρ
καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι
σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν
τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς χρι-
6. στὸν πίστεως ὑμῶν. ὡς οὖν παρελάβετε
τὸν χριστὸν ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περι-
7. πατεῖτε· ἐῤῥιζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμε-
νοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει,
καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ
Z. 8. ἐν εὐχαριστίᾳ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] βλέπετε, Τέλος τῆς ε.
μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς
φιλοσο-

II. 8. Z. *σαββάτῳ λβ. καὶ ἰαννουαρίου α. ἡ περιτομὴ τοῦ χριστοῦ καὶ μνήμη τοῦ ἁγίου βασιλείου· ἀδελφοὶ, βλέπετε, μή τις ὑμᾶς.*

3. *εἰσὶ*] Theodoretus alicubi (v. pag. 484.) *ἀπόκεινται*. Eleganter! Id tamen cuique Graece docto poterat venire in mentem. Etli ergo apud alios plures id reperiatur, tamen non elt varia lectio, led arbitraria lynonymi vocabuli permutatio. Huiusmodi lynonyma plura plures Patres interpoluerunt.

καὶ τῆς] *τῆς* — E. Cyrill. l. l.

5. *στερέωμα*] Codd. D. E. in Latino: *ut in* (loco, *et id*) *quod deest necessitatibus fidei vestrae.* Similiter et alii Latinistae. v. Sabat. Stulte! Cod. Aug. 6. *στερέωμα — τὸ βέβαιον καὶ σταθηρόν.*

φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν
παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοι-
χεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ χριστόν.
ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα 9.
τῆς θεότητος σωματικῶς· καί ἐστε ἐν 10.
αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ
πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας.

Z. ὅτι ἡ πρὸς θεὸν συνάφεια καὶ τὰ τοῦ νόμου περιέχει πνευματικῶς, εἰς τὸ συζῆν χριστῷ.

ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειρο- 11.
ποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος
τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περι-

τομῇ

8. κενῆς] Propter Oecum. II, 129. κενὴν δέ φησι, τὴν ματαίαν, ἢ τὴν νεώτερά τινα καὶ ἀπᾴδοντα διδάσκουσαν, credidit Millius, Oecumenium probaſſe καινῆς. Ac ſi νεώτερα καὶ ἀπᾴδοντα nequeant dici κενά. Hoc eſt varias lectiones enixe et violenter exprimere et extorquere. Verum Millius in conquirendis et colligendis lectionibus diſcrepantibus ita cupidus et rapax erat, ut adeo ex canticis eccleſiaſticis Graecorum varias lectiones notarit.

10. ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ] Apud Latiniſtas aliquos eſt: *quod eſt caput.* Vide Sabat. Quomodo ergo exhibere debent Codices ſcurriles? Nimirum, ὅ ἐστιν. Atqui ita habent Wetſt. D. E. F. G. et apud Birchium divinus B. ſeu Vat. 1209. Compara 1. Tim. 3, 16. Coloſſ. 1, 24. 1. Tim. 4, 1. etc.

11. τῶν ἁμαρτιῶν] — E. v. P. Sine varietate exhibet Baſil. II, 652. ſed III, 29. deeſt τῶν ἁμαρτιῶν.

12. τομῇ τοῦ χριστοῦ· συνταφέντες αὐτῷ ἐν
τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε
διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ,
τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ * νεκρῶν. [Τέλος.] Τέλος τῆς
Η. 13. καὶ [Ἀρχή.] ὑμᾶς, νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς περιτομῆς
παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς καὶ τοῦ
σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησε σὺν αὐτῷ, ἁγίου.
χαρι-

II, 13. Η. τῇ β τῆς κβ. ἑβδ. [καὶ ἐν τισι, σεπτεμβρίου. ιγ.] ἀδελφοὶ, χριστὸς ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας.

τιῶν. Sic et Ath. II, 44. Plures *genitivi*, quos frequenter iungit Paulus, fecerunt, ut alii σαρκὸς, alii ἁμαρτιῶν omitterent. Chryſ. XI, 367. c. οὐ γὰρ σάρκα, (ὡς ἰουδαῖοι,) ἀλλὰ ἁμαρτήματα ἀπεξεδύσασθε. Ideo fortaſſe aliqui etiam σαρκὸς omiſerunt. Repetit hunc locum II, 228. ubi tamen eſt ὑπεκδύσει. IV, 403. bis, ubi bis deeſt, τοῦ σώματος. Cyrill. I, a. 513. habet ſolum, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τῆς σαρκός. Orig. III, 395. confuſius etiam: ὁ ἀπόστολος ἔλεγε περιτομὴν τοῦ χριστοῦ, οὐκ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τῆς σαρκὸς ἡμῶν.

12. βαπτίσματι] + εἰς τὸν ᾅδην. E. Ath. II, 44.

τῶν νεκρῶν] τῶν —.

13. καὶ ὑμᾶς] καὶ ἡμᾶς. E. Chryſ. XI, 367. e. καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας νεκροὺς το͂ς Diſerte etiam ὑμᾶς explicat, ἔκεισθε, ἀπεθάνετε. Mox exhibet, χαρισάμενος ἡμῖν. Attamen non antecedit ἦμεν, ſed ἦτε. Totus ergo locus cognoſcendus. v. P.

ἐν τοῖς] ἐν — E. Ita Baſil. III, 58.

συνεζωοποίησε] + ὑμᾶς τ ἡμᾶς. D. Chryſ. l. l. ſolum, συνεζωοποίησε.

χαρισάμενος ὑμῖν πάντα τὰ παραπτώ-
ματα, ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρό- 14.
γραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον
ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου,
προσηλώσας αὐτὸ τῷ ϛαυρῷ, ἀπεκδυσά- 15.
μενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγ-
μάτισεν ἐν παῤῥησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς
ἐν αὐτῷ.

Η. ὅτι οἱ τοῦ σαρκικοῦ νόμου τύποι, σαρκικοῖς χρήσιμοι, οὐ πνευματικοῖς, τοῖς ἐν δυνάμει χριςοῦ ζῶσιν.

μὴ οὖν τὶς ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει, ἢ ἐν 16.
πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νουμηνίας, ἢ
σαββά-

χαρισάμενος ὑμῖν] χαρ. ἡμῖν. Magno Codd. conſenſu. Ita et Chryſ. Theodoretus pag. 487. habet quidem hic etiam ὑμῖν. Sed eius interpretatio per totum verſum primam perſonam poſtulat. Dubium profecto eſt, ubi Paulus a ſecunda ad tertiam perſonam tranſierit, utrum ab, καὶ ἡμᾶς, (loco ὑμᾶς,) νεκροὺς — σαρκὸς ἡμῶν, (loco ὑμῶν,) συνεζωοποίησεν ἡμᾶς σὺν, an demum ab χαρισάμενος ἡμῖν. Prius magis eſt, et expeditum, et perſpicuum. Poſterius in interpretatione ſequitur Oecumenius. Patres, praeter interpretes, ut in locis ſimilibus, hic ſe occultant. Continuo autem verſu 14. ex carceribus erumpunt.

14. ἦρκεν] ἦρεν. E. Iſtud editum etiam apud Chryſ. XI, 367. ſed ἦρεν eſt II, 467. V, 194. VII, 409. v. P. Multoties Cyrill. et alii laudant, ſed loca cumulare nolui.

15.] ἐξουσίας ἐθριάμβευσεν ἐν τῷ ϛαυρῷ. Ath. I, 70.

17\. σαββάτων· ἅ ἐςι σκιὰ τῶν μελλόντων,
18\. τὸ δὲ σῶμα * χριςοῦ. μηδεὶς ὑμᾶς
καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ
καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑώρα-
κεν ἐμβατεύων, εἰκῆ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ
19\. νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ οὐ κρατῶν
τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ
τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον
καὶ συμβιβαζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν
Θ. 20. τοῦ θεοῦ. [Ἀρχή.] εἰ οὖν ἀπεθάνετε
σὺν * χριςῷ ἀπὸ τῶν ςοιχείων τοῦ κόσμου,
τί

II, 20. Θ. τῇ γ. τῆς κβ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, εἰ ἀπε-θάνετε σὺν χριςῷ.

17\. σῶμα τοῦ] τοῦ —. v. P. et Oecum. II, 134. d.

19\. καὶ συμβιβαζόμενον] — E. Baſil. III, 8. Paullo ante: καὶ τῶν συνδέσμων. Ath. II, 11.

20\. οὖν] — E. v. P. Habet et omittit Chryſ. XI, 372. c. d. Abeſt I, 330. ſed hic abeſſe poterat. Igitur IX, 426. eius loco eſt γάρ. Idem valet de Cyrill. I, a. 625. I, g. 139. ubi deeſt. Ergo etiam IV, 1059. id ſervat. Si poſtea apud alium reperietur, poſtulante oratione, δὲ, id idem valebit.

σὺν τῷ] τῷ —. In huiusmodi locis Wetſtenius plerumque addere ſolet: *Codices plurimi, teſte Millio.* Sic hic et verſ. 17. Quinque, quos poſt priorem editionem examinavi, omittunt τῷ. In priore editione vero id omiſſum notaveram tredecim locis in Codicibus. Praxapoſtoli hunc quoque verſum bis habent, in fine et in principio diverſarum lectionum. Quid autem Wetſtenius et ceteri de ſuis Apoſtolis hic notarunt? — Nihil.

τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε;
Τέλος τῆς β. [Τέλος.] μὴ ἅψῃ, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ 21.
θίγῃς· ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ 22.
ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ
διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων· ἅ τινά 23.
ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελο-
θρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ
σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμο-
νὴν τῆς σαρκός. Εἰ οὖν συνηγέρθητε III, 1.
τῷ

Nihil. Birchii Hauniensis 3. ergo in fine et in principio lectionis habet οὖν; Sed nec apud Henslerum hic aliquid reperio. Etsi igitur nunquam viderim Hau. 3. tamen intelligo, non esse, Praxapostolum, nec Evangeliarium, sed Euchologium, ut mei ξ. χ. ψ. ω. et 19. Huiusmodi Codices utraque lectione carent. Habent autem ex hoc capite Colass. 2, 8—12. ἀδελφοὶ, βλέπετε — νεκρῶν, post quam lectionem legitur Luc. II, 20—52. omissis versibus 22—39. τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὑπέστρεψαν — ἀνθρώποις. Nam Luc. 2, 22—40. est alia lectio. Quae vero in Hauniensi lectiones contineantur, nec ex Henslero, nec ex Birchio discas. Leue hoc est, inquiunt. Ac si etiam diligentia levis sit.

22. ἀνθρώπων] Damasc. II, 211. in scholio addit: τοῦτο γὰρ δηλοῖ τό· οὐ κατὰ θεόν. Ac si post ἀνθρώπων id in textu legerit.

23. ἀφειδίᾳ] Eleganter Cod. Boern. αφιδια et in Latino: *abundantia.* Ergo ἀφειδίᾳ, pro ἀφθονίᾳ, accepit. His oculis isti barbari intuentur Schrevelios suos!

τῷ χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ χριστός
2. ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος. τὰ
ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.
3. ἀπεθάνετε γὰρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν
κέκρυπται σὺν τῷ χριστῷ ἐν τῷ θεῷ.
[Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

Θ. παραινέσεις καθάρσεως, ἁγιασμοῦ, φιλανθρωπίας, φιλοθεότητος, φιλομαθίας, ψαλμῳδίας εὐφήμου, εἰς θεὸν διαγωγῆς, εὐχαριστίας.

I. 4. [Ἀρχή.] ὅταν ὁ χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ
ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερω-
5. θήσεσθε ἐν δόξῃ. νεκρώσατε οὖν τὰ
μέλη

III, 4. I. κυριακῇ κθ. καὶ κυριακῇ τῶν ἁγίων προπατόρων. ἀδελφοὶ, ὅταν ὁ χριστός.

III, 1. οὗ] In Latino, *ubi*. Hoc interpretatur Schrevelius, ποῦ. Ex eo ergo Codd. Wetſt. F. G. ita exhibent. Nemo, niſi mente captus, huiuscemodi probare poteſt Codices.

2. μὴ] καὶ μή. E. Baſil. II, 642. ſed 649. καὶ abeſt.

3.] Baſil. I, 152. arbitraria mutatione: νῦν γάρ, φησιν, ἀποθνήσκετε. Vulgatum. II, 494. 649.

4. ἡμῶν] ὑμῶν. E. Ita Chryſ. XI, 373. c. quem aliqui ſequuntur. Sic idem 373. c. d. ex verſu 3. κέκρυπται et κέκρυπται ἀφ' ὑμῶν exhibet. Item hoc verſu habet et omittit, ἐν δόξῃ. 373. c. d. f. Ipſe vero h. l. ἡμῶν habet I, 656. c. Similiter Cyrill. ſaepe habet ὑμῶν, tamen ἡμῶν eſt I, a. 367. 625. ἡμῶν. Baſil. I, 152. II, 649. Codices ſunt pro ἡμῶν.

μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν,
ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν,
καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐςὶν εἰδωλολα-
τρεία· δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ 6.
ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. ἐν οἷς 7.
καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε
ἐν αὐτοῖς. νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς 8.
τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφη-
μίαν, αἰσχρολογίαν, ἐκ τοῦ ςόματος
ὑμῶν. μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκ- 9.
δυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς
πράξεσιν αὐτοῦ· καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν 10.
νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν
κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν. ὅπου 11.
οὐκ ἔνι ἕλλην καὶ ἰουδαῖος· περιτομὴ καὶ
ἀκροβυςία· βάρβαρος, σκύθης· δοῦλος,
ἐλεύθε-

5. γῆς] Post hoc Latinistae aliqui apud Sabat. addunt: *exponentes, deponentes.* Unde vero hoc ἀποθέμενοι venit? Scilicet ex Chrysostomi homilia VIII. in hanc epistolam. Etenim in principio huius homiliae hunc versum interpretans, volutat, ἀποτίθεσθαι, ἀποθέσθαι et ἀπόθεσθε. Nimirum hoc praecepit ex vers. 8. Recte quaeras, num satis sani fuerint isti falsarii? Immo vero, et insani, et insanabiles. Attingit hunc versum Basil. I, 405. Accurate recitat. II, 519. 525. 640. 666.

9. ἀπεκδυσάμενοι] ἐκδυσάμενοι. E. Basil. I, 168. omissis, σὺν — αὐτοῦ, et vers. 10. αὐτόν. Accurate utrumque versum laudat II, 634, 648.

ἐλεύθερος· ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι
ΙΑ. 12. χριςός. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐνδύσασθε Τέλος τῶν β. κυριακῶν.
οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ, τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ
ἠγαπημένοι, σπλάγχα * οἰκτιρμοῦ, χρη-
ςότητα, ταπεινοφροσύνην, πρᾳότητα, μα-
13. κροθυμίαν· ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ
χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα
ἔχῃ μομφήν· καθὼς καὶ ὁ χριςὸς ἐχαρί-
14. σατο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς. ἐπὶ πᾶσι
δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐςὶ σύνδεσμος
τῆς

III, 12. ΙΑ. κυριακῇ λ. καὶ τῇ α. σεπτεμβρίου. [ἐν ἄλλῳ· καὶ εἰς ὁσίους.] ἀδελφοὶ, ἐνδύσασθε ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ.

11.] Basil. II, 645. καὶ ἐλεύθερος, ἀλλὰ πάντα. Ath. II, 9. τὰ omittit.

12. οἰκτιρμῶν] οἰκτιρμοῦ. Clem. Alex. 500. ἐνδυσάμενοι σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ. Sed 496. vulgatum quidem, at οἰκτιρμῶν. Basil. I, 168. plerique Codd. οἰκτιρμοῦ. Sic et 334.

13. ἔχῃ] ἔχει. D. Vulgatum Basil. II, 527.

καὶ ὑμεῖς] καὶ ἡμεῖς. E. Clem. I. l.

14. ἥ τις] ὃ ι ὅς. E. Nullus meorum ista agnoscit. Vulgatum Chrys. XI, 382. e. Ridicule a Wetstenio, igitur etiam a Griesbachio, ex Chrysostomo etiam laudatur ὅ. Locus est X, 408. b. Sed ibi explicat 1. Cor. 16, 14. πάντα ὑμῖν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω, nec ullo modo ad hunc locum respicit. Legitur ibi: ὅπερ σύνδεσμός ἐςι τελειότητος καὶ ῥίζα καὶ πηγὴ τῶν ἀγαθῶν. At enim vero ὅπερ, nec ad ἀγάπη, nec ad σύνδεσμος refertur.

τῆς τελειότητος· καὶ ἡ ἐιρήνη τοῦ θεοῦ 15.
βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἐις ἣν
καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι, καὶ ἐυχάρι-
στοι γίνεσθε.

I. τὰ πρὸς ὀικείους ἐμονοητικῶς· ἐν ᾧ, τὰ πρὸς τοὺς ἀλλοτρίους ἐμφρόνως, ὀικονομικῶς.

ὁ λόγος τοῦ χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλου- 16.
σίως,

tur. Id enim ſtultum fuiſſet, ſed ad antecedens τό. Antecedit enim: τὸ μὲν — τὸ δὲ — τὸ δὲ — τὸ πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω, ὅπερ, (nimirum, τὸ πάντα ἐν ἀγάπῃ γίνεσθαι,) σύνδεσμος κ. τ. λ. Eodem modo ex Ariſtophanis quocunque loco ὅπερ ad hunc locum poterat laudari. Iſtud ὃ autem conquiſiverunt h. l. propter Codd. A. C. F. G. Damaſcenus cum aliis vulgatum. II, 213. ſed 354. ἐπὶ πᾶσι τὴν ἀγάπην διώκετε, ὅτι ἐστὶ σύνδεσμος. Hoc ad verbum expreſſit vulgata: *caritatem ſectamini,* (Sic enim Cod. Demidov. non, *habete,*) *quod,* (id eſt, ὅτι,) *eſt.* Ergo fruſtra iſti ex *quod eſt,* fecerunt, ὅ ἐστιν. ὃ in Clem. Alex. et Antioch. oriri potuit ex ſigla, qua ὅτι in Codd. notatur. Vide Villoiſonum ad Apoll. Lexicon Tabula III. in littera O. Codex Boern. αγαπην' Ο εστιν, et in Latino: *caritatem quae aut quod eſt vinculum.* In Latino *quod* ſine vitio refertur etiam ad *vinculum.* Clem. Alex. l. l. τούτοις ἡ ἀγάπη, ὅ ἐστι. Sic, ſed τὴν ἀγάπην. 496.

15. τοῦ θεοῦ] τοῦ χριστοῦ. E. Nullus meorum hic variat. Bis ita habet Damaſc. ll. ll. Chryſ. XI, 383. b. et alii. χριστοῦ eſt ex verſ. 16. ut contra in aliquibus θεοῦ verſu 16. ex verſu 15.

16. χριστοῦ] θεοῦ. E. Iſtud diſerte repetit et explicat Chryſ.

σίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ
νουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς, καὶ ὕμνοις,
καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ᾄδον-
τες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ.
ΙΒ. 17. [Τέλος] καὶ [Ἀρχή] πᾶν, ὅ, τι ἂν Τέλος τῆς κυριακῆς.
ποιῆτε, ἐν λόγῳ, ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν
ὀνόματι κυρίου ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ
18. θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ. αἱ γυναῖκες,
ὑποτάσσεσθε τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς
19. ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ. οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε
τὰς

III, 17. ΙΒ. τῇ δ. τῆς κβ. ἑβδ. ἀδελφοί, πᾶν, ὅ, τι ἂν ποιῆτε.

Chryſ. XI, 390. I, 413. VIII, 102. d. v. P. Θεοῦ editum quidem apud Theodoret. p. 495. ſed repugnat interpretatio: τὴν τοῦ χριστοῦ διδασκαλίαν κ. τ. λ. uti etiam Chryſ. XI, 390. c. explicat.

κυρίῳ] θεῷ. E. Utrumque Chryſ. XI, 390. a. 393. e bis. Ibi habet etiam, ταῖς καρδίαις. Contra ſunt adeo mei Codd. Theophyl. Oecum. Damaſc.

17. κυρίου ἰησοῦ] κυρίου — t τοῦ κυρίου (ἡμῶν) ἰησοῦ (χριστοῦ.) E.

18. ἰδίοις] — D. Omittit Chryſ. XI, 395. b. 396. a. Pro eo aliqui poſt ἀνδράσιν addunt ὑμῶν, quod nullus meorum agnoſcit, immo nec Theophylacti Aug. 8. Tamen in edit. Lond. et Veneta, quae eſt illius repetitio, eaque minus probabilis, eſt ὑμῶν. Sed in Veneta ex Cod. bibl. S. Marci notatur ἰδίοις.

ἀνῆκεν] ἀνήκει. E. Clem. Alex. p. 499.

τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς
αὐτάς. τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦ- 20
σι κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ ἐϛιν εὐάρεϛον
* ἐν κυρίῳ. οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε 21
τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. οἱ 22
δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ
σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείαις ὡς
ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽ ἐν ἁπλότητι καρ-
δίας, φοβούμενοι τὸν θεόν. καὶ πᾶν ὅ, 23
τι

20. τῷ κυρίῳ] ἐν κυρίῳ. A. Chryſ. XI, 395. c. 396. e. ſolum κυρίῳ, ἐν κυρίῳ et τῷ κυρίῳ. Per eum ergo ex tribus licet eligere. Data opera autem ibi interpretatur hunc locum. Clem. Alex. l. l. τῷ κυρίῳ.

21. ἐρεθίζετε] ὀργίζεσθε t παροργίζετε. E. Ex Epheſ. 6, 4. Quinque etiam, quos poſtea conſului, vulgatum habent. Vulgatum etiam Clem. l. l.

22. θεὸν] κύριον. E. Nullus meorum κύριον exhibet. Θεὸν habet Chryſ. XI, 395. c. 397. e. aliquoties. Contra Chryſoſtomum ergo menʃiti ſunt Wetſtenius, et ad eius exemplum Griesbachius. Apud Theophyl. edit. Lond. (ergo etiam Venet.) eſt κύριον, ſed contra meos Codices. Θεὸν Oecum. II. 142. b. Theodoret. p. 496. Damaſc. II, 213. Hic tamen p. 447. habet κύριον. Κύριον Clem. l. l. Pro τὸν κύριον tandem etiam Griesbachius laudat Antonium. Sumſit hoc, ut cetera ſua, ex Wetſtenio, qui habet: *Antonius* 118. Intelligit *Antonium Meliſſam*, (rectius *Fucum*.) de quo dixit Prolegg. T. I. p. 78. In mea edit. p. 98. Tigur. 1546. eſt, omiſſis κατὰ πάντα, τὸν κύριον. Cur vero Wetſtenius oblitus eſt Antiochi, quem alibi

τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς
24. τῷ κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις. εἰδότες,
ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀνταπό-
δοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ γὰρ κυρίῳ χριστῷ
25. δουλεύετε. ὁ δὲ ἀδικῶν κομιεῖται, ὃ
ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία.
IV, 1. Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα
τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες, ὅτι καὶ
ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανοῖς. [Τέλος.] Τέλος τῆς δ.
ΙΓ. 2. [Ἀρχή.] τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε,
γρηγο-

IV, 2. ΙΓ. τῇ ε. τῆς κβ. ἑβδ. ἀδελφοί, τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε.

alibi laudat? Is Hom. 39. p. 79. habet: οἱ δοῦλοι ὑπακ. τοῖς — κυρίοις ὑμῶν, μὴ κατ᾽ ὀφθαλμοδουλείας, ὡς ἀνθρ. ἀλλ᾽ ἐν φόβῳ θεοῦ. v. Ephes. 6, 5. 6.

23. κυρίῳ] + δουλεύοντες. E. Clem. l. l.

24. ἀπολήψεσθε] λήψεσθε. E. παρὰ et ἀπὸ κυρίου λήψεσθε. Chryſ. XI, 395. d. 398. a. Ἀπὸ et ἀπολήψεσθε moleſta erant.

25. δὲ ἀδικῶν κομιεῖται] γὰρ ἄδικος κομίσεται. E. Clem. l. l. Vide mox.

προσωποληψία] + παρὰ τῷ θεῷ. E. Habet et omittit Chryſ. XI, 395. d. 398. b. c. v. P. Idem Chryſ. ibid. 395. d. 398. a. habet, et κομιεῖται, et κομίσεται.

IV, 1. οὐρανοῖς] οὐρανῷ, ὅπου οὐκ ἔνι ἕλλην κ. τ. λ. Ex 3, 11. E. Clem. l. l. Pudet ſane, ex ἐμπλήκτου hominis, ut eum Photius appellat, ſcriptis notare diſcrepantes lectiones. Nec enim lectiones ſunt, ſed, ut divus Paulus appellat, μωρολογίαι.

γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.
προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ 3.
Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆ-
σαι τὸ μυστήριον τοῦ χριστοῦ, δι᾽ ὃ καὶ δέ-
δεμαι· ἵνα φανερώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ με 4.
λαλῆσαι. [Ἀρχή.] ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε 5. ΙΓ.
πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζό-
μενοι. ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, 6.
ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι, πῶς δεῖ ὑμᾶς
ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι. τὰ κατ᾽ ἐμὲ 7.
πάντα γνωρίσει ὑμῖν τυχικὸς, ὁ ἀγαπητὸς
ἀδελφὸς, καὶ πιστὸς διάκονος, καὶ σύνδου-
λος ἐν κυρίῳ· ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς 8.
εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν,
καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν. σὺν 9.
ὀνησίμῳ, τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ,

ὃς

IV, 5. ΙΓ. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου λουκᾶ, ὀκτωβρίου ιη. ἀδελφοὶ, ἐν σοφίᾳ.

6.] Laudat Baſil. II, 225. 506. 526. ubi ſemel addit a principio, ἔσω, ac ſemel omittit, ὑμᾶς. Ath. II. 502. ἡμᾶς, loco ὑμᾶς.

7.] Attingit Baſil. I, 144.

8. γνῷ — ὑμῶν] γνῶτε — ἡμῶν. E. Ex Epheſ. 6, 22. Cum enim inter utramque epiſtolam maxima ſit ſimilitudo, ex altera in alteram haud pauca translata ſunt. Theodoret. 498. γνῶτε — ἡμῶν, ſed vulgatum 715. Apud Damaſc. II, 213. eſt: γνῷ τε τὰ περὶ ὑμῶν καὶ. Contra Damaſcenum ergo mentiti ſunt. Mei omnes habent vulgatum, praeter Cod. E.

ὅς ἐςιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσι
ΙΔ. 10. τὰ ὧδε. [Τέλος.] [Ὑπέρβα.] [Ἀρχή.] Τέλος τῆς ε. Ὑπέρβα τοῦ ἀποςόλου.
ἀσπάζεται ὑμᾶς ἀρίςαρχος, ὁ συναιχμά-
λωτός μου, καὶ μάρκος, ὁ ἀνεψιὸς βαρ-
νάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ
11. πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν· καὶ ἰησοῦς,
ὁ λεγόμενος ἰοῦςος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς·
οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία.
12. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἐπαφρᾶς, ὁ ἐξ ὑμῶν δοῦ-
λος χριςοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ
ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα ςῆτε τέλειοι
καὶ πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ
θεοῦ

IV, 10. ΙΔ. τῇ ς. τῆς κβ. ἑβδ. [ἐν τισι, σεπτεμβρίου κβ. τοῦ ἁγίου προφήτου ἰωνᾶ.] ἀδελφοὶ, ἀσπάζεται ὑμᾶς.

9.] γνωριοῦσι] γνωρίσουσι. E. Damafc. Utrumque Theodoret. v. pag. 499. 715. Vide etiam 3, 25.

10. δέξασθε] δέξασθαι. E. Ita ex meis unus Theophyl. Aug. 8.

12. πεπληρωμένοι] πεπληροφορημένοι. E. Nullus ita ex meis. Vulgatum bis etiam Chryf. XI, 412. a. e. ubi etiam repetit. Sed ifte locus hic reddendus eft: ὁ πεπληρωμένος οὐκ ἀφίησιν ἄλλο θέλημα εἶναι ἐν αὐτῷ, ἐπεὶ οὐ πεπληροφόρηται, (nimirum, εἰ ἄλλο ἀφίησι θέλημα εἶναι ἐν αὐτῷ, ἤγουν, ἐν ἑαυτῷ. Nam αὐτῷ eft etiam ἑαυτῷ.) Ex hoc loco ergo Wetft. et poft eum Griesb. tribuerunt Chryfoftomo πεπληροφορημένοι. Scilicet mentiti funt, et hic, et alibi, in gratiam Codicum fterquiliniariorum A. C. D. F. G. etc.

θεοῦ. μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ, ὅτι ἔχει 13.
ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν
Ἄρξου τοῦ ἀποσόλου. λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν ἱεραπόλει. [Ἄρξου.] 14.
ἀσπάζεται ὑμᾶς λουκᾶς, ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγα-
Ὑπέρβα τοῦ ἀποσόλου. πητὸς, καὶ δημᾶς. [Ὑπέρβα.] ἀσπά- 15.
σασθε τοὺς ἐν λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ
νυμφᾶν καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτοῦ ἐκκλη-
σίαν. καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ᾽ ὑμῖν 16.
ἡ ἐπισολὴ, ποιήσατε, ἵνα καὶ ἐν τῇ λαοδι-
κέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ· καὶ τὴν ἐκ
λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. καὶ 17.
εἴπατε

quanquam non nego, ab iſtis ſcribis, ut alia plura, ita hoc quoque, per ſtultitiam ex Chryſoſtomo translata eſſe. Theophyl. et Oecum. manifeſte explicant vulgatum per πεπληρῶσθαι et per contrarium ἀπληρώτους.

13. ζῆλον πολὺν] Ita omnes omnino mei. Mirabiliter ſcurrae haec vexarunt. Ergo D. F. G. πολὺν κόπον. Alii apud Wetſt. πόθον πολὺν et πολὺν πόθον. Item, ἀγῶνα πολὺν et πολὺν πόνον, denique πολὺν ζῆλον. Apud Birch Vat. 367. 1209. πολὺν πόνον, alius πολὺν πόθον, alius πολὺν ἀγῶνα. Chryſoſt. vulgatum habet, ſed et omittit ſemel πολὺν, quod tamen mox habet et urget. XI, 412. a. c. bis. e. bis. In vulgata eſt *laborem.* Id ergo alii reddiderunt κόπον, alii πόνον, unde fraus apparet. Falſarii enim inciderunt, ut alibi, in diverſa lexica. Exempla enim ſimilia memoravi, quae oculati lectores facile reperient. Coecos a nativitate, nec alii, nec ego curare poſſumus.

16. καὶ τὴν ἐκ λαοδικείας] Nullus meorum hic variat, ſed nec aliorum ullus, praeter unum Wetſt. 37.

qui-

ἔιπατε ἀρχίππῳ· βλέπε τὴν διακονίαν, ἣν
παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληρεῖς.
18. [Ἄρξου.] ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ παύ- Ἄρξου τοῦ
λου· μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν· ἡ χάρις ἀποσόλου.
μεθ' ὑμῶν. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ. καὶ τοῦ ἀποσόλου.

Πρὸς κολασσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ τυχικοῦ καὶ ὀνησίμου. ϛίχων ση.

qui haec omittit. De his agit Chryſ. XI, 413. b. 779. d. Theodoret. 501 ubi etiam fictae ad Laodicenos epiſtolae meminit. Alii explicant de prima ad Timotheum epiſtola, ut Damaſc. Theophyl. Igitur etiam hic in marginibus non nullorum Codd. legitur: τὴν πρὸς τιμόθεον λέγει α. ἐπιςολήν. v. P. pag. 173. ſcholia Codicis a.

Η

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς

Ἐπιςολὴ

πρώτη.

Α. ἔπαινος Θεσσαλονικέων ἐπὶ τοῖς ἀξίοις τῶν ἀποςόλων ἀγωσι.

[Ἀρχή.] Παῦλος καὶ σιλουανὸς καὶ τιμό- I, 1. A.
θεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν θεῷ
πατρὶ, καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριςῷ, χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν,
καὶ κυρίου ἰησοῦ χριςοῦ. εὐχαριςοῦμεν 2.
τῷ

I, 1. A. τῇ β. τῆς κγ. ἑβδ. παῦλος καὶ σιλουανός.

I, 1 ἀπὸ θεοῦ — ἰησοῦ χριςοῦ] — E. Ex meis ſolus Theophyl. d. ex Birchianis ſolus Vat. 1209. iſta omittit. Origenes, qui auctor fuit, ut turbarentur principia epiſtolarum ad Epheſ. et Colaſſ. idem etiam auctor fuit, ut haec a non nullis omitterentur. Poenitet, piget, pudet contra eum disputare. Verum nec graeca eius verba extant, ſed ſola interpretatio Rufini. v. P.

τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν,
μνείαν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν
3. ἡμῶν· ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν
τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς
ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἔμπροσθεν
4. τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν. εἰδότες,
ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι, ὑπὸ θεοῦ τὴν ἐκλο-
5. γὴν ὑμῶν· ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ
ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ
καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ,
καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ· καθὼς οἴδατε,
οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.
B. 6. καὶ [Ἀρχή.] ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενή-
θητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον
ἐν θλίψει πολλῇ, μετὰ χαρᾶς πνεύμα-
7. τος ἁγίου. ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπους
πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ μακεδονίᾳ καὶ
8. τῇ ἀχαΐᾳ. ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ
λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ μακεδο-
νίᾳ καὶ * ἐν τῇ ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν
παντὶ

1, 6. B. τῇ γ. τῆς κγ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ὑμεῖς μιμη-
ταὶ ἡμῶν.

5. εἰς ὑμᾶς] πρὸς ὑμᾶς. E. Chryſ. XI, 427. e. et
unus Theophyl. d. Repugnat Aug. 8.

8. καὶ ἀχαΐᾳ] καὶ ἐν τῇ ἀχαΐᾳ. Id poſtea in tribus
reperi, in quarto, καὶ τῇ ἀχαΐᾳ. Sic et Cyrill.

παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν, ἡ πρὸς τὸν
θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἡμᾶς
ἔχειν λαλεῖν τι· αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν 9.
ἀπαγγέλλουσιν, ὁποίαν εἴσοδον * ἔσχομεν
πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς
τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν
θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ· καὶ ἀναμένειν 10.
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν
ἐκ * τῶν νεκρῶν, ἰησοῦν, τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς
τέλος τῆς γ. ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης. [Τέλος.]
Αὐτοὶ γὰρ [Ἀρχή.] οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν II, 1. Γ.
εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ
γέγονεν· ἀλλὰ * προπαθόντες καὶ ὑβρι- 2.
σθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις,
ἐπαῤῥησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆ-
σαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ

ἐν

II, 1. Γ. τῇ δ. τῆς κγ. ἑβδ. ἀδελφοί, οἴδατε τὴν εἴσοδον.

V, a. 288. Ἐν τῇ omittit Chryſ. XI, 432. bis. Multoties alibi haec laudat. Nolo cumulare loca.

9. ἔχομεν] ἔσχομεν. Ita in quinque poſtea inveni. Cyrill. V, a. 288. ἔχομεν et ἐπαγγέλλουσι. ſed 528. ἀπαγγελοῦσιν et ἐσχήκαμεν. Chryſ. XI, 432. c. ἔχομεν. ſed 433. c. e. et 516. e. 223. e. ἔσχομεν.

10. ἤγειρεν ἐκ] + τῶν. Sic etiam omnes quinque, quos poſtea vidi.

II, 2. ἀλλὰ καὶ] καὶ —.

3. ἐν πολλῷ ἀγῶνι. ἡ γὰρ παράκλησις
ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρ-
4. σίας, οὔτε ἐν δόλῳ. ἀλλὰ καθὼς δεδο-
κιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ
εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀν-
θρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ θεῷ, τῷ
5. δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. οὔτε
γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν,
καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονε-
6. ξίας· θεὸς μάρτυς. οὔτε ζητοῦντες ἐξ
ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ᾽ ὑμῶν, οὔτε
ἀπ᾽ ἄλλων· δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς
χριστοῦ

4. δεδοκιμάσμεθα] δεδοκιμασμένοι Wetſt. F. G. *Ad verſionem Latinam*, inquit Wetſt. v. P. Τῷ, ante θεῷ omittit Baſil. II, 477. 514.

5. ἐγενήθημεν] Baſil. II, 515. addunt aliqui Codd. ὑμῖν. Forte voluerant, ἐν ὑμῖν. Ibid. mox, οὔτε προφάσει. 370. unus Cod. ἐγενήθημεν πρὸς ὑμᾶς, ſed mox ἐν ſervatur. Vulgatum 438. ſed 647. addit, πρὸς ὑμᾶς et omittit, ἐν, ante προφάσει. Baſilius M. vetuſtior eſt, ut aiunt, noſtris Codicibus N. Teſtamenti omnibus. Ex hoc aſceta ergo, et ex divinis Codicibus eius, ac reliquorum ſanctorum *Confratrum* eius, contra omnes omnino Codices N. Teſtamenti definiendum eſt, quid in contextu litterarum ſacrarum legendum ſit. — Haec eſt illa nova et inaudita quorundam Teutonorum ſpuriorum, non germanorum, criſis! Ad ſterquilinia!

6. βάρει] Sic cum aliis Baſil. II, 647. Latiniſtae aliqui, *honore*. Codex Boern. ſeu G. βαρι, et in Latino,

χριστοῦ ἀπόστολοι· ἀλλ' ἐγενήθημεν ἤπιοι 7.
ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ
ἑαυτῆς

Latino, *honori*, ac ſupra ſcripto, *aut o*, id eſt, *honori*. Millius credit, haec hauſta eſſe ex Oecum. II, 157. c. Ibi enim eſt: ἢ ἐν τιμῇ καὶ δόξῃ, ἢ ἐν βάρει, τουτέστι, (τοῦ) λαμβάνειν καὶ τρέφεσθαι. Ita ergo illi ſcurrae interpretationem, loco contextus, arripuiſſent, quod ſane in locis permultis fecerunt. Notabiliter vero etiam ex Pſeudo-Oecumenio pluribus in locis furati ſunt ſuam *occidentalem* ſapientiam. Humanitatis vero eſt et mei erga eos favoris, eos h. l. excuſare. Nam, *honore*, loco *onere*, ſcriptum eſſe, arbitror, v. P. Locus ſimilis eſt 2. Cor. 11, 9. ἀβαρῆ. Notum praeterea ἐπιβαρῆσαι, ex his ipſis epiſtolis.

7. ἤπιοι] Latiniſtae et ſcribae non nulli h. l. facti ſunt νήπιοι, ſeu, *parvuli*. Haud dubie, propter *regnum caelorum*. Credebant enim, ſibi ſolis ſcriptum eſſe: ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε, ὡς τὰ παιδία. Ergo etiam Latiniſtae plerumque, ſicuti *parvuli*, ex Spieſero et Lindnero et Schrevelio interpretati ſunt Graeca. Scribae Graeci fortaſſe ex proximo ἐγενήθημεν per incogitantiam repetierunt litteram ν. ἤπιοι, de quo iam monueram, poſtea reperi etiam in Cod. Aug. 6. in textu et in ſcholio. v. P. 2. Tim. 2, 24. nulla eſt varietas, niſi in infimis Codd. quod ipſum etiam confuſionem ſimilem hic arguit. Νήπιον autem ibi aeque abſurdum eſt, ut hic. Ἤπιοι bis habet, atque etiam ita explicat, ut ſic legiſſe videatur, Chryſ. XI, 436. d. Eodem modo interpretatur Oecum. II, 157. De Theophylacto iam monui. Νήπιοι abſurdum eſſe, ex ipſo Paulo diſcitur. Explicat enim, ὡς ἂν τροφός. Atqui τροφὸς, non eſt νήπιον, ſed ἠπίως προσφέρεται τοῖς νηπίοις.

Νήπιοι

Νήπιοι tamen editum apud Cyrill. V, a. 289. At enim vero, Divinus Origenes etiam, interpretans Matth. 18, 10. habet III, 609. b. γινόμενος νήπιος ἐν μέσῳ. Quin etiam huius loci meminit ad Matth. 19, 13. ibid. 658. d. Immo diserte ex hoc loco ibid. 662. b. ἐγένετο νήπιος. Attamen 724. saltem editur ἤπιοι. Nihilo minus tamen haeret in Origene suspicio, ac si non nulli ἐκ τῶν νηπιωδῶν καὶ παιδαριωδῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ hanc lectionem protraxerint. Ita etiam, monentibus editoribus, sensus exigit apud Clem. Alex. edit. Pott. p. 109. Tota enim ista disputatio ducta est ex Ephes. 4, 14. Nec aliter ibi exhibent Codd. In alio tamen loco p. 319. ibid. editur ἤπιος. In istas nugaces interpretationes inciderunt Clem. et Orig, quod plerumque interpretantur ex sic dictis *Concordantiis.* Loca ergo similia *sine sensu*, (Photius dicit, ἐμπλήκτως et παραλογώτατα,) cumulant, ac si similia non inveniant, similia pro tempore fingunt. Vulgatum exhibet Basil. II, 370. Cum hic nec de deo, nec de Christo, nec de spiritu sancto sermo sit, sine ulla orthodoxiae meae, ut vocant, infamia, cuius nuperrime rursus me accusarunt non nulli mercenarii theologi, licebit monere de crisi Griesbachii, critici παραδόξου καὶ νεωτεροποιοῦ. Ipso ergo profitente, *parvula occidentalis recensio eius universa* consentienter h. l. exhibet *parvuli.* Accedit eiusdem *recensio Alexandrina*, scilicet Clemens Alexandrinus, Origenes Alexandrinus, Cyrillus Alexandrinus. In partes etiam vocat Damascenum, post illum occidentalem Luciferum splendidissimum. *Alexandrinae recensionis* φωστῆρα, item, Theophylactum. Oecumenii oblitus est, qui bis νήπιοι exhibet, tam in textu, quam in scholiis II, 156. c. 157. Cum his duabus, ab ipso excogitatis, *recensionibus* principibus consentiunt principes Codices eius C. D. F. G. 23. 31. 37. 39. ac praeterea 5. 26. et Vat. 1210. Item sic dictae *versiones*, Coptica et Aethiopica. Quale ergo

ἑαυτῆς τέκνα· οὕτως * ὁμειρόμενοι ὑμῶν, 8.
εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ
εὐαγγέ-

ergo fatum apud eum hoc loco habuerunt Alexandrini *νήπιοι*, et occidentales *parvuli?* Num eos, tanquam *alumna*, blande et mite tractavit? Immo, ut noverca, cum clamore et ſtrepitu crudeliter eos cubiculo ac domo foras propulit, eosque nec in interiore margine *recenſionis ſuae* oſtentavit Atqui aliis in locis, his, quos modo nominavi, etiam diſſentientibus, ſi modo pauci eorum opinionibus ipſius faverent, quasvis ineptiſſimas ac ſtultiſſimas probavit lectiones. Ergo ei non tam veritas, quam fraus cordi fuit. Obiter adhuc noto, apud Oecumenium bis temere ad Latinum *parvuli*, quod ibi adiectum eſt, editum eſſe *νήπιοι*. Contra enim ſunt mei Codd. n. et Aug. 6. Accedit, quod interpretatio contraria eſt. Ea enim habet: *οὐδὲν βαρὺ*, (ex proximo, *ἐν βάρει*.) *οὐδὲ φορτικὸν, οὐδένα κόμπον ἔχοντες.*

8. *ἱμειρόμενοι*] *ὁμειρόμενοι*. Alii exhibent *ὁμηρόμενοι*, quod deberet eſſe *ὁμηρούμενοι*, ab *ὁμηρέω*· alii *ὁμυρόμενοι*, quod nihil notat: alii ſpiritu leni *ἰμειρόμενοι*. Ex his duo priora probant ſaltem litteram *ο*. in prima ſyllaba. *ἱμείρειν* et *ἱμείρεσθαι* ſatis nota ſunt, ſere tamen ut poëtica. De *ὁμειρόμενοι* v. P. Loco *ἱμείρεται* reperitur etiam *ὁμείρεται* apud Symmach. Pſ. 62, 2. Οἱ *ὁμείροντες τοῦ θανάτου*, exhibet Codex praeſtantiſſimus Monachienſis num. 148., quem ipſe conſului, Job. 3, 21. In bibliotheca academica Lipſiae eſt Codex membranaceus Theodori Studitae. In eo fol. 87. pag. 2. hunc locum reſpiciens Theodorus habet: *ὁμειρόμενος ὑμῶν καὶ τὰ ψυχικὰ, καὶ τὰ σωματικά*. Apud Chryſ. XI, 436. d. e. 437. b. eſt *ἱμειρόμενοι*, addita duplici interpretatione,

ἐπιθυ-

εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν γεγέ-

ἐπιθυμοῦντες, quod eſt ἱμειρόμενοι· (ita ſcilicet pro tempore coniiciebat, ut ſupra Colaſſ. 4, 12. πεπληροφορημένοι· et, προσδεδέμεθα, προσεδέθημεν, quod eſt, ὁμειρόμενοι. Hunc locum etiam attingit IX, 336. e. ὁμειρόμεθα ὀυ μόνον τὸ ἐυαγγέλιον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς δοῦναι ὑμῖν. De ſimplici ἔιρω et ἐιρόμενος hic non eſt dicendi locus. Nota ſunt ex rhetoricis ἐιρομένη λέξις. ἀιτία, λόγος ἐιρόμενος. Etſi autem ſine ullo dubio probandum eſt ὁμειρόμενοι, tamen in ſcriptore Graeco vix probaturus eſſem, ὁμείρεσθαί τινος, quod iſta compoſita non genitivum, ſed dativum habere ſolent. Aliud eſt, ἐξείρεσθαί τινος. Miror, nemini viro docto in mentem veniſſe: ὄυτως ὁμειρομένων ἡμῶν, i. e. ὄυτω τῇ ἀγάπῃ, ὅιον συνδεδημένων ἡμῶν, ἐμοῦ τε καὶ ὑμῶν. ὄυτως, i. e. ὡς ἡ τροφὸς καὶ τὰ τέκνα τὰ νήπια. Verum in N. Teſtamento, in tanta Codicum praeſtantiſſimorum copia, abſtinendum arbitror a coniecturis, etſi vel mediocriter graece doctus facile centum quinquaginta expromere poſſit. Atque hic locus etiam defendi poteſt aliter, ſi ante ὑμῶν intelligatur ἐξ. ὁμειρόμενοι ὑμῶν, i. e. ἀπαιωρούμενοι ὑμῶν. Vulgatum Baſil. II, 477. ſed 370. ex Cod. Voſſ. et Colb. notatur ὁμειρόμενοι. Rurſus ἱμειρόμενοι 371. 478. 673. Obiter autem intelligitur, qui Codices hoc loco in ἱμειρόμενοι, et Colaſſ. 4. 12. in πεπληροφορημένοι corrupti ſint ex Chryſoſtomo. Ad haec attendent lectores acutiores ipſi. Mihi enim taedioſum fuit centies huiuscemodi monere. Tamen Griesbachius in praef. ad evangelia p. LXXVI. edit. 1796. affirmat: *nemini harum rerum perito negotium faceſſere potuerunt lectiones in textu et interpretatione Chryſoſtomi obviae.*

τέλος τῆς δ. γεγένησθε. [Τέλος.] [Ἀρχή.] μνημο- 9. Δ.
νεύετε γὰρ, ἀδελφοὶ, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ
τὸν μόχθον· νυκτὸς γὰρ καὶ ἡμέρας
ἐργα-

II, 9. Δ. τῇ ε. τῆς κγ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, μνημονεύετε τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον. [τῶν κόπων ἡμῶν καὶ τῶν μόχθων.]

obviae. Atqui Chryſoſtomus multoties fefellit non ſolum ſcribas Graecos, ſed et interpretem vulgatum Latinum, atque adeo ipſum Griesbachium, *harum rerum peritum* ſcilicet. Aliter graculi olent, aliter critici.

γεγένησθε] ἐγενήθητε. E. Ita Baſil. II, 478. ſed 673. variant Codd. in διότι et ὅτι, in γεγένησθε et ἐγενήθητε, ac denique in χριστοῦ et θεοῦ, quod poſtremum tamen in ceteris locis habet. Chryſoſtomus pro more ſuo utrumque, γεγένησθε et ἐγενήθητε, habet. XI, 436. d. 437. b. Poſterius variarum lectionum fabricatores amplexi ſunt et Codices aliqui, qui Chryſoſtomum ſequuntur, ut Teophyl. d. Oecum. h. Contra ſunt Aug. 6. 8. et Moſquenſes n. g. Ἐγενήθητε Griesbachius propter Weiſtenianos A. C. D. E. F. G. 17. 23. 31. 37. etc. ſolum in interiore margine oſtentat. Tantum ergo ipſe tribuit ſuis principibus Codicibus! Apud Birch. Vat. 367. exhibet ἐγενήθητε. Divinus vero B. ſeu Vat. 1209. adeo ἐγενήθη (Sic.) ſuppeditat. Laudo!

9. τὸν κόπον — τὸν μόχθον] τῶν κόπων — τῶν μόχθων. E. De *accuſativo* iam alibi monui.

νυκτὸς γὰρ] γὰρ — E. Quia Chryſoſtomus XI, 440. e. omittit. Sed is eius loco addit οὕτως ante ἐκηρύξαμεν, ut ita nectatur oratio. Paullo ante ibid. a. habet γάρ. γὰρ hic rurſus omittit Cod.

ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα
ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν ἐις ὑμᾶς τὸ ἐυαγγέλιον
10. τοῦ θεοῦ. ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεὸς,
ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν
11. τοῖς πιϛέυουσιν ἐγενήθημεν. καθάπερ
ὄιδατε, ὡς ἕνα ἕκαϛον ὑμῶν, ὡς πατὴρ
τέκνα ἑαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ
12. παραμυθούμενοι, καὶ * μαρτυρόμενοι, ἐις
τὸ

Cod. d. h. Repugnant ceteri huius eiusdem generis Codices cum maximo numero aliorum. γὰρ omittit etiam Cyrill. V, a. 289. in reliquis vulgatum habet hoc verſu. De iſtis particulis centies monui. Vide mox. Griesbachius iſtud γὰρ expulit propter ſuos A. D. F. G. 23. Sed Cyrillum et Chryſoſtomum tunc temporis non habuit ad manus. Jacebant enim et dormiebant apud Wetſtenium. Ex his locis, quae nullum dogma theologicum continent, iudicare oportet de criſi Griesbachii.

10. ὑμεῖς] + γάρ. E. Poſtulante nexu, ſemel addit Chryſ. XI, 440. f. Vide 440. b. 441. a. Quia in vulgata Latina et apud Hilarium eſt: *teſtes eſtis*, Codices Wetſt. D. E. F. G. addiderunt ἐϛε. Hoc ne notavit quidem Griesbachius.

ὡς] Ex F. Wetſtenius notat πῶς. Atqui G. etiam voci ως inſcriptum habet π. Sic ſupra Coloſſ. 3, 1. iidem ſcurrae, loco ὅυ, dederunt ποῦ, quod in Latino reperiebant, *ubi*. O Sancte Schreveli! De aliis interpolationibus vide P.

12. μαρτυρούμενοι] μαρτυρόμενοι. A. Ita poſtea in quatuor etiam inveni. Ita et Chryſ. XI, 440. b. 441. b. mox idem ibid. καλέσαντος et καλοῦντος.

τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ,
τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασι-
λείαν καὶ δόξαν. διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς 13.
εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι
παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν
τοῦ θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων,
ἀλλά, καθώς ἐστιν ἀληθῶς, λόγον θεοῦ,
ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν.
[Ἀρχή.] ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, 14. E.
ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ, τῶν
οὐσῶν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἐν χριστῷ ἰησοῦ,
τέλος τῆς ε. [Τέλος.] ὅτι * τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ
ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς
καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ἰουδαίων· τῶν καὶ 15.
τὸν κύριον ἀποκτεινάντων ἰησοῦν καὶ τοὺς
ἰδίους προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων,
καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀν-
θρώποις ἐναντίων· κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς 16.
ἔθνεσι λαλῆσαι, ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀνα-

πληρῶσαι

II, 14. E. τῇ ϛ. τῆς κγ. ἑβδ. [καὶ ἔν τισι, δεκεμβρίου ιϛ. τοῦ ἁγίου προφήτου ἀγγαίου.] ἀδελφοί, ὑμεῖς μιμηταὶ ἐγενήθητε.

τοῦ θεοῦ] τοῦ χριστοῦ. E. Ita duo Praxapostoli mei et alius generis tres Codd. apud Wetst.

14. ταὐτὰ] τὰ αὐτά.

15. ἰδίους] — E. Quinque servant etiam, quos postea vidi· v. P. Habet et repetit Chrys. XI, 441. 442. VII, 191. 680. Sed II, 377. τὸν κύριον ἀπέκτειναν καὶ τοὺς προφήτας ἐδίωξαν.

πληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε·
ἔφθασε δὲ ἐπ᾽ αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

B. πόθος αὐτῶν καὶ χαρὰ ἐπ᾽ αὐτοῖς, καὶ μέριμνα, ὡς ἂν τελειωθῶσιν.

17. ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, ἀπορφανισθέντες ἀφ᾽
ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ, οὐ
καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ
πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ.
18. διὸ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ
μὲν παῦλος, καὶ ἅπαξ καὶ δὶς καὶ ἐνέ-
19. κοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. τίς γὰρ ἡμῶν
ἐλπὶς, ἢ χαρὰ, ἢ στέφανος καυχήσεως;
ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου
ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, ἐν τῇ αὐτοῦ παρου-
σίᾳ;

18. διὸ] διότι. E. Latiniſtae aliqui, loco *quoniam* habent *propter quod*. Ridicule ergo mutarunt διότι A. B. D. F. G. v. Wetſt. Birch. Cogitabant ergo ſibi, δι᾽ ὅ, τι. Diſſentiunt mei omnes, ut credibile eſt. Mox rurſus ſoli F. G. ἀνέκοψεν. Baſil. II, 511. pro arbitrio ſuo: προεθέμην ἐλθεῖν. Ex Rom. I, 13.

19. καυχήσεως] ἀγαλλιάσεως. E. v. P. Codex Oecum. Aug. 6. cum edito II, 163. b. habet καυχήσεως. Sed in utroque eſt ἀγάλλεσθαι. Ex interpretatione ergo cuſa eſt lectio textus. καυχήσεως multoties Chryſ. ac diſerte XI, 444. b. Sed apud eundem ibid. eſt ἀγάλλομαι et ἀγάλλοιτο. Vide etiam 222. a.

σία; [Ἀρχή.] ὑμεῖς γάρ ἐϛε ἡ δόξα 20. 5.
Τέλος τῆς ϛ. ἡμῶν καὶ ἡ χαρά. [Τέλος.] Διὸ μηκέτι III, 1.
ϛέγοντες, εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν
ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν τιμόθεον, 2.
τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ
καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
χριϛοῦ,

II, 20. 5. τῇ β. τῆς κδ. ἑβδ. ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐϛὲ ἡ δόξα ἡμῶν.

III, 2. καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν] Strenue rem ſuam hic geſſerunt ſcribae infimi. F. G. omittunt prius καί. καὶ διάκονον excludit D. καὶ συνεργὸν τοῦ θεοῦ, loco τοῦ θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν exhibent. D. E. F. G. καὶ συνεργὸν ἡμῶν omittit. A. quem ipſe evolui in edit. Woidii. Weſtenius enim dubium me reddiderat. Teſte Millio, καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ omittunt. D. E. Ea omittit etiam B. apud Birch. Fraudi fuerunt iſtis ſcribis, ut alibi, duo membra orationis aequalia:

καὶ διάκονον τοῦ θεοῦ
καὶ συνεργὸν ἡμῶν.

Ac rurſus duo ὁμοιοτέλευτα·

ἀδελφὸν ἡμῶν
συνεργὸν ἡμῶν
ἐν τῷ εὐαγγελίῳ

Ex meis nullus quicquam mutat aut omittit, niſi quod Theophylacti Aug. 8. omittit totum illud ab τὸν ἀδελφὸν ad συνεργὸν ἡμῶν, qui eſt error manifeſtus. Ergo hic nullo modo valere poteſt contra ceteros Codd. Theophylacti, qui omnes omnino iſta exhibent. Quid? quod huius ipſius ſcholia repugnant, cum diſerte repetat, τὸν συνεργόν. Tanta vero quempiam eſſe poſſe impudentia, audacia et vecordia, ut propter Codices ſter-
qui-

χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς πίστεως ὑμῶν,
3.* τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύ-

quistiniarios, contra omnes Codices et contra interpretes hic aliquid excludat, id equidem comprehendere non possum. Ut Theodoretum et alios mittam, habet haec et interpretatur Chrys. XI, 444. c. ubi hanc epistolam data opera explicat. Nisi tamen ipse Chrysostomus quibusdam, sed profecto furibundis, occasionem dederit horum excludendorum. Cum defectibus enim laudat XI, 405 III, 507. 551. X, 428 Sed ista loca inter se comparanda sunt, attendendum vero etiam ad Chrysostomi consilium. Cod. Boern. ita: τον αδελφον ημων διακονον Και συνεργον του Θυ (cum linea) εν, et in Latino: *fratrem nostrum diaconum et cooperatorem aut adiutorem dei in.*

ὑμᾶς περὶ] solum ὑπὲρ Chrys. XI, 444. d. f. Hic rursus Chrysostomum secuti sunt A. D. F. G. E. B. v. Weist. Birch. Editus Damasc. περὶ, omisso ὑμᾶς. Mosq. Cod. Damasc. g. ὑμᾶς ὑπέρ. Theodoretus sibi ipse repugnat. v. p. 512. Theophyl. et Oecum. nihil mutant.

3. τῷ μηδένα] τὸ, loco τῷ. Ita postea in tribus reperi. Habet editus, et Damasc., et Oecum., etiam in scholiis. Ita quoque reperi in Cod. Chrys. quanquam XI, 444. d. f. est τῷ. Sed apud Chrysostomum vix poterat aliter esse, quod extra nexum laudabat. Plures, qui Codices examinarunt, hoc, ut manifestum vitium, videntur neglexisse. Pauci aliqui eius loco τοῦ inculcarunt, quod τὸ insolitum eis videbatur. Apparet ergo duplex correctio τῷ et τοῦ. Neutrum vero horum quispiam correxisset, eorum loco interponendo

ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα. καὶ γὰρ, ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, 4. προελέ-

nendo τό. Probo ergo τὸ, et ex verſ. 2. ἀπὸ κοινοῦ intelligo εἰς. Similis eſt ſyntaxis 4, 6. τὸ μὴ ὑπερβαίνειν, in quo nemo offendit. Sed ibi τὸ pendet ex verſ. 3. τοῦτό ἐστι θέλημα, — τὸ μὴ ὑπερβαίνειν. Qui Thucydidem et Demoſthenem legerit, in his non admodum offendet. Codices Wetſt. F. G. habent: ἵνα μηδένα σαίνεσθαι. Sed hoc nec ex Thucydide defendi poteſt. Wetſtenius ergo, *ad verſionem*, ait, *Latinam*. In Cod. G. ita eſt: ινα μηδεν ασι ενεσθαι, et in Latino: *ut nemo moveatur aut terreatur.* Cur non iſti duo ſcurrae, ſi ſemel decretum habebant, Latinum *ut* exprimere, adierunt potius Chryſ. XI, 47. b. ubi eſt: ὥστε (non ἵνα, nam id ſtultum.) μηδένα σαίνεσθαι; Nonne vero hic aperte fraus apparet in ἵνα, quod ex Schrevelio hauſerunt?

σαίνεσθαι] Bentleius, quem merito, nec tamen, ut editorem N. Teſtamenti, magni aeſtimo, coniecit, σαλεύεσθαι. Utinam accederent Codices. Sed iſtud σαλεύεσθαι, veruntamen, ut explicatio vocabuli σαίνεσθαι, minus eo ſenſu uſitati, occurrit iam in argumento huius epiſtolae. v. P. pag. 4. nota 2. Miror, neminem conieciſſe, σίνεσθαι, uno ſolo α. ſublato. Verum iſtis coniecturis in N. Teſtamento non habemus opus. Σαίνειν h. l. haud dubie Apoſtolus accepit pro uſitatiori σείειν. De σαίνειν et eius etymologia monet Euſtath. ad Hom. edit. Rom. p. 1603. v. 12. 1655, 38. 39. 1792, 1. Vide etiam Orig. IV, 65. nota d. et ibid. 111, c. ubi de hoc vocabulo disputatur et exempla proponuntur ex Origene. Prima notio verbi eſt *movere*, ſecunda, ab animalibus quibusdam, ut canibus, leonibus, repetita, *blandiri, adulari,*

προελέγομεν ὑμῖν, ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι,
5. καθὼς καὶ ἐγένετο, καὶ οἴδατε. διὰ
τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς
τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν· μήπως ἐπείρα-
σεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένη-
6. ται ὁ κόπος ἡμῶν. ἄρτι δὲ ἐλθόντος
Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ᾽ ὑμῶν, καὶ εὐαγ-
γελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγά-
πην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν
ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν,
7. καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς· διὰ τοῦτο
παρεκλήθημεν, ἀδελφοὶ, ἐφ᾽ ὑμῖν, ἐπὶ
πάσῃ τῇ θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν, διὰ
8. τῆς ὑμῶν πίστεως· ὅτι νῦν ζῶμεν,
Z. [Ἀρχή.] ἐὰν ὑμεῖς στήκητε ἐν κυρίῳ.
9. [Τέλος.] τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα Τέλος τῆς β.
τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ
πάσῃ τῇ χαρᾷ, ᾗ χαίρομεν δι᾽ ὑμᾶς
10. ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, νυκτὸς καὶ
ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν
ὑμῶν

III, 8. Z. τῇ γ. τῆς κδ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἐὰν ὑμεῖς στήκετε [στήκητε.] ἐν κυρίῳ, τίνα εὐχαριστίαν.

adulari, quod iſta animalia commovenda cauda blandiuntur. Interpretes non nulli ingenioſiores hoc inverterunt. Argumentabantur ergo ſic: Quia canis, cum blanditur domino, caudam agitat, σαίνειν non ſolum eſt *blandiri*, ſed et *agitare*, adeoque *concutere*. Sed iſta canina interpretatione non eſt opus.

ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ
ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

Γ. εὐχὴ πρὸς θεὸν κατὰ χριστὸν περὶ ἀφίξεως καὶ βεβαιώσεως θεσσαλονικέων, ἕως τῆς παρουσίας χριστοῦ.

αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ 11.
κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς κατευθύναι τὴν
ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς. ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος 12.
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς
ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ
ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς· εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν 13.
τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ,
ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν
τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
στοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.
Τέλος τῆς γ. [Τέλος.]

Δ. παραίνεσις σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ὡς ἐπὶ κρίσει, φιλαδελφίας, ἐργασίας ἰδιοπράγμονος.

Τὸ λοιπὸν οὖν, [Ἀρχή.] ἀδελφοὶ, ἐρωτῶ- IV, 1. H.
μεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ
ἰησοῦ,

IV, 1. H. τῇ δ. τῆς κδ. ἑβδ. [καὶ ἔν τισιν ἰαννουαρίου κ. μεθέορτον.] ἀδελφοὶ, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς.

11. κύριος ἡμῶν] ἡμῶν — E. Ath. I, 444.

12. et 13.] Sine varietate Basil. III, 44.

12.] Ath. II, 4. πλεονάσῃ καὶ περισσεύσῃ — ἀγάπῃ τῇ εἰς — καθάπερ ἡμεῖς.

IV, 1. τὸ λοιπὸν οὖν] τὸ — 1 οὖν — E. Τὸ λοιπὸν diserte repetit Chryſ. XI, 459. d. ſed οὖν omittit.

Praxapo-

ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρʼ ἡμῶν τὸ
πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν
2. θεῷ, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. οἴδατε
γὰρ, τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν
3. διὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ. τοῦτο γάρ ἐςι
θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν,
ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας·
εἰδέναι

Praxapoſtoli iſta in principio lectionis prorſus omittunt. Hinc corruptiones in aliquibus Codicibus.

θεῷ] + καθὼς καὶ περιπατεῖτε. E. v. Wetſt. Birch. P. Haec ſine ulla dubitatione et deliberatione probanda erant Griesbachio. Ita enim Codices ſterquiliniarii A. B. D. E. F. G. 17. etc. Sed is iſta nec in interiore margine oſtentavit, uti alia huiuscemodi monſtra. Notetur hoc ad loca ſimilia, ubi, etſi nec hi Codices inter ſe conſentiant omnes, Griesbachius tamen unice veram lectionem, aut in dubium vocavit, propter aliquos iſtorum, aut adeo prorſus vel mutavit, vel excluſit. Loca nota ſunt oculorum uſu nondum privatis.

3. ἀπὸ τῆς] ἀπὸ πάσης. E. Ex τῆς Chryſ. fecit πάσης, idque adeo urget. Scilicet uberiorem copiam iactandae eloquentiae Aſiaticae ſuae ipſi ſuppeditabat. Sic et in locis ſimilibus fecit. v. XI, 460. d. e. Chryſoſtomum ſequitur et ad verbum exprimit h. l. Theodoret. p. 516. Sic et Oecum. II, 169. d. ac Theophyl. Eſt ergo haec homiletica lectio. Reddo hic ſcholium Cod. Aug. 6. ἀπέχεσθαί, φησιν, ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, (quae eſt lectio proborum Codicum. Deinde

 ad-

εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος 4.
κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ. μὴ ἐν 5.
πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη,
τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν. τὸ μὴ ὑπερ- 6.

βαίνειν

addit:) γράφεται, (nimirum apud Chryſoſtomum, et in Codicibus ex eo corruptis.) καί, ἀπὸ πάσης. (Jam vero etiam interpretatione opus erat.) «πολλὰ γὰρ ἀκολασίας εἴδη, ἃ τοῖς εἰδόσι καταλιμπάνομεν, nimirum ἐννοεῖν. Niſi enim hoc intelligatur, totum ſcholium abſurdum et obſcoenum eſt. Ita iſte Codex fol. σϟς (id eſt, 296.) pag. 1. Tales critici ſunt SS. Patres!

4. ἕκαστον] Praetermitto, quod A. et G., Codices principes Griesbachii, hic exhibent ἕκαστος. Nam iſtis ſcribis nulla cura fuit, utrum *nominativum*, an *accuſativum* ſcriberent. Unde vero iſte *nominativus*? Boernerianus ergo habet ita: ἰδεναι εκαστος, et in Latino: *ut ſciat unus quisque*. Nominativus ἕκαστος ergo ex Latino *quisque* ortus. Unde vero *unus* venit in interpretationem ſcurrilem? Scilicet, ut alia permulta eius generis, ex Chryſ. XI, 460. e. bis. Ibi: εἰδέναι, φησίν, (quis? Utrum Paulus, an Chryſoſtomus?) ἕνα ἕκαστον, et paullo ante: εἰδέναι ἕνα ἕκαστον. Nec aliter ego reperi in Cod. Moſq. α. Innumerabilia huiuscemodi ſilentio tranſii, ut parcerem chartis. De Theodoreto ad hunc et ad quintum verſum vide Noeſſeltium p. 516. Attingit Baſil. III, 251.

6. τὸ μὴ] v. verſ. 3. Hunc verſum Chryſoſtomus non ſolum interpretatur ſuo loco, ſed et IX, 449. a.

ὑπερβαίνειν] nimirum, τὰ τοῦ σώφρονος γάμου τέρματα.

βαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἔκδικος ὁ κύριος
περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπα-
7. μεν ὑμῖν, καὶ διεμαρτυράμεθα. ὀυ γὰρ
ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ,
8. ἀλλ᾽ ἐν ἁγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν,
ὀυκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν θεὸν,
τὸν καὶ δόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον
9. ἐις ὑμᾶς. περὶ δὲ τῆς Φιλαδελφίας ὀυ
χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ
ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε ἐις τὸ ἀγαπᾷν
10. ἀλλήλους. καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ ἐις
πάντας τοὺς ἀδελφοὺς, τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ
μακεδονίᾳ· παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-
φοὶ.

ἐν τῷ πράγματι] τῷ, loco, ἐν τούτῳ τῷ πράγματι, ἤγουν, ἐν τῇ πρὸς ἀλλοτρίας γυναικας παρανόμῳ ὁμιλίᾳ.

προείπαμεν] προείπομεν. Wetſtenius: *Codices plurimi, teſte Millio.* Addo: *Codices plerique, teſtibus meis oculis.* Nam et poſtea in quatuor reperi.

8. ἐις ἡμᾶς] ἐις ὑμᾶς. Maximo Codd. conſenſu. Tamen ἡμᾶς Chryſ. XI, 461. e. quod ſaepe Paulus in his prima perſona utitur. Apud Chryſ. h. l. miror additum eſſe, ὕπανδρον ὄυσαν. Ergone ἀπειρογάμους licebat διαφθείρειν; Ath. I, 523. τὸν διδόντα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον αὐτοῦ ἐις ὑμᾶς.

9. ἔχετε] ἔχομεν. E. Ex Chryſ. XI, 466. a. b. c.

10. μακεδονίᾳ] poſt hoc addit Chryſ. 466. d., ac ſi Pauli ſit: καὶ ἐις τοὺς ἄλλους πάντας, φησί.

Variat

φοὶ, περισσεύειν μᾶλλον καὶ φιλοτι- 11.
μεῖσθαι, ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ
ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν
ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν· ἵνα 12.
περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω,
Τέλος τῆς δ. καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε. [Τέλος.]

Ε. διδασκαλία περὶ τῆς τοῦ θανάτου καταλύσεως ἐπὶ ζώντων καὶ νεκρῶν, ἐν ἐπιφανείᾳ χριστοῦ.

[Ἀρχή.] οὐ * θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, 13. Θ.
ἀδελφοὶ, περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ
λυπῆσθε, καθὼς, καὶ οἱ λοιποὶ, οἱ μὴ
ἔχοντες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν, ὅτι 14.
ἰησοῦς

IV, 13. Θ. εἰς κοιμηθέντας, ἐν ἄλλῳ νεκρώσιμον. ἀδελφοὶ, οὐ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν.

Variat etiam Theodoret. εἰς π. α. καὶ τοὺς ἐν, et, καὶ εἰς τούς. v. 517.

11. καὶ φιλοτιμεῖσθαι] Haec coniungenda ſunt cum περισσεύειν μᾶλλον. Ergo ita diſtinxi.

ταῖς ἰδίαις] ἰδίαις — E. Chryſ. XI, 466. e. 467. a. Accedit ex meis ſolus Theophyl. d. Omittit etiam Baſil. II, 546. Ἰδίους ita ſupra etiam 2, 15. a non nullis excluſum eſt. Temere!

13. θέλω] θέλομεν. Utrumque Chryſ. XI, 467. c. e. 472. d. bis. Item Theodoret. 518. v. P. Damaſc. II. 219. θέλωμεν — κοιμωμένων, ſed 347. θέλω- κεκοιμημένων. Multoties haec tractat Chryſ. ut I, 763. bis. 765. 767. III, 46. bis. VI, 27. XII, 46.

ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ
θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ ἰησοῦ ἄξει
15. σὺν αὐτῷ· τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν
λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περι-
λειπόμενοι ἐις τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου,
16. οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας. ὅτι
αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ
ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ κατα-
βήσεται ἀπ᾽ οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν
17. χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον· ἔπειτα ἡμεῖς

οἱ

14. ἀνέστη] + καὶ ἔζησε. E. Ita Chryſ. XI, 472. f. Ex Rom. 14, 9.

15.] Baſil. II, 639. ἐν τῇ παρουσίᾳ — φθάσωμεν.

16. καὶ ἐν] + τῇ ἐσχάτῃ. E. v. P. Omittit cum aliis Baſil. II, 639. Ἐσχάτῃ tamen urget Chryſ. XI, 478. d. τί ἐστιν· ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι; Sic et VII, 752. a. V, 226. b. Ex 1. Cor. 15, 52. Omnia confundit, et καὶ ἐν σάλπιγγι prorſus omittit. II, 455. c.

ἀναστήσονται πρῶτον] ἐγερθήσονται πρῶτοι, ſed altera lectio ibi ex duobus Codd. notatur. Baſil. II, 639.

πρῶτον] πρῶτοι in nullo Cod. Theophyl. reperi, ſolum in marg. edit. Lond. Sed nec in ullo alio Codice. Wetſtenius volebat defendere Codices D. F. G. qui id ex vulgata Latina expreſſerunt. Griesbachius eadem de cauſſa addidit: *Cyrill.* Utinam Vir Eruditiſſimus, qui per totam vitam ſuam, ſicuti incubus, cum ſuo Schrevelio incubuit Patribus Graecis, dixiſſet, *ubi.* Plura enim ſunt, ac ſatis craſſa, volumina Cyrilli. Habet ergo III,

241

ὁι ζῶντες, ὁι περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις ἐις ἀπάντησιν τοῦ κυρίου ἐις ἀέρα· καὶ ὅυτω πάν-

241. χριστῷ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι. Hic prorſus deeſt πρῶτον. Πρῶτον habet IV, 765. ubi a verſ. 15. ad fin. 17. laudat. Πρῶτοι, quod quilibet Graecus hic inferre poterat, habet 815. Confundit cum 1. Cor. 15, 52. Ergo abeſt πρῶτον. Vide I, a. 617. VI, b. 383. Ex Cyrillo ergo, ratione vocabuli πρῶτοι, efficitur? — Nihil. Simul vero intelligitur, iſta nomina, Cyrill., Chryſ. etc. ad fraudem credulorum et ſimplicium interpoſita eſſe. Cui placet caecutire, is caecutiat. Quid vero ex his Cyrilli locis efficitur propter reliqua huius verſus? Scilicet, ad auctoritatem Codicum hic accedit etiam Cyrilli, ut contra Chryſoſtomum excludamus, τῇ ἐσχάτῃ. Hoc enim Cyrill. l. l. omittit.

17. ἀπάντησιν] ὑπάντησιν. E. v. P. Nullus meorum. Vulgatum etiam Ath. I, 856. Chryſ. XI, 478. Praeter loca ſupra laudata v. Cyrill. IV, 143. ibi ἀπάντησιν. Item 293. 466. 1004. Ceterum ἀπάντησις et ὑπάντησις eſt ex eis vocabulis, quae falſarii ſeu variarum lectionum fabricatores plerumque permutant. Diſci id poteſt a quovis, adhibita aliqua *Concordantia* et editione Wetſtenii. Vide, quae ſupra in hac editione dixi ad Luc. 9, 22. In promtu hic eſt aliud eiusmodi exemplum in vocabulis κοιμωμένων, κεκοιμημένων et κοιμηθέντων, quae hic aliqui permutarunt. v. Wetſt. Birch. verſ 13. 14. Codices D. E. F. G. hic rurſus ſoli cum Vulgata habent, ἐις ὑπάντησιν τῷ χριστῷ. Eleganter quoque Cod. B. apud Birch. loco περιλειπόμενοι, habet περιλειμμένοι. Hi ſunt ergo illi Codices principes, a barbaris in occidente ſcripti.

πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα. [Τέλος.] Τέλος τοῦ
I. 18. ὥστε [Ἀρχή.] παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν εἰς κοιμη-
τοῖς λόγοις τούτοις. θέντας.

3. περὶ τοῦ αἰφνιδίως ἥξειν χριστὸν, ὥστε δεῖν ἐυτρεπίζεσθαι σπουδῇ, πίστει, ἐλπίδι, ἀγάπῃ, τιμῇ, ἐιρήνῃ, μακροθυμίᾳ, φιλομαθίᾳ.

V, 1. Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελ-
φοὶ, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι·
2. αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε, ὅτι ἡ ἡμέρα
κυρίου, ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ, οὕτως ἔρχε-
3. ται. ὅταν γὰρ λέγωσιν· ἐιρήνη καὶ
ἀσφά-

IV, 18. I. τῇ ε. τῆς κδ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λογοις τοῦ πνεύματος, περὶ.

18. τούτοις] + τοῦ πνεύματος. E. v. P. Ex iis, quos poſtea comparavi, habet ſolus Oecum. Aug. 6. Igitur non miror, hoc ab Eraſmo etiam notatum eſſe, qui in multis locis ex Oecumenii ſcholiis pendet. Contra eſt Oecum. Moſq. n. Unde illatum ſit, docui. Quid hic editores omnino omnes de Praxapoſtolis? — Nihil. Chryſoſtomus illud cum aliis omittit non ſolum XI, 478. ubi hunc locum data opera interpretatur, ſed et XII, 34. 281.

V, 1. χρείαν ἔχετε] χρεία ἐστί. E. v. P. Vulgatum ad h. l. et II, 347. Damaſcenus etiam, qui ibi laudat ad fin. verſ. 3.

3. γὰρ] — I. δέ. E. v. P. Nullus meorum variat. Chryſoſtomus haec praeterea laudat II, 266. ubi eſt δὲ, et, ἐιρήνην καὶ ἀσφάλειαν. VII, 742. 743. ubi nec δὲ, nec γάρ. Ibi ad priorem locum v. Montf. VIII, 200. 268. δέ.

ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται
ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ·
καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, 4.
οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς, ὡς
κλέπτης, καταλάβῃ. πάντες ὑμεῖς υἱοὶ 5.
φωτός

ἐφίσταται] Latinista, *apparebit*. Ergo Wetst. F. G. φανήσεται. Contra omnium Codicum fidem. Codex Vat. 1209. seu B. eleganter rursus, ἐπίσταται, et versu 4. κλέπτας, loco κλέπτης. Sed Codex Wetst. A. hic tamen saltem κλέπτας exhibet. Miraculo simile, quomodo illud Codicum genus etiam in manifestis ac prorsus singularibus vitiis consentiat.

ἐκφύγωσιν] Latinistae, *effugient*. Ergo ἐκφεύξονται. Wetst. D. E. G. Contra omnium Codicum fidem.

4. ὑμεῖς δὲ] δὲ habet et omittit Chrys. XI, 488. 502.

κλέπτης] Vide paullo ante. Vocabulum κλέπτης Chrysostomo etiam offensioni fuit. Nam XI, 488. a. ex Matth. 24, 42. legit, ὁ κλέπτης, loco ὁ κύριος ὑμῶν. Ingeniose!

5. πάντες] + γάρ. E. Chrys. XI, 489. a. De Wetst. D. F. G. item de addito καὶ, post ἡμέρας, nec non de ingeniosissima Origenis interpretatione, quam legisse neminem poenitebit, v. P. Negligenter hunc versum laudans Cyrillus, quater eodem modo invertit. I, a. 354. I, g. 169. 320. III, 69. Quae ergo Cyrillus quater eodem modo recitat, ea haud dubie ita in vetusta illa *recensione* Alexandrina invenit. Unde enim esset ista constantia? Scilicet, semel in mentem induxerat, hunc locum ita laudare. Similia, et huius, et aliorum Patrum loca in hac editione licet reperire. Negligenter etiam notat Ath. II, 16.

φωτός ἐςε, καὶ ὑιοὶ ἡμέρας· ὀυκ ἐσμὲν
6. νυκτὸς, ὀυδὲ σκότους. ἄρα ὂυν μὴ καθεύ-
δωμεν, ὡς καὶ ὁι λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν
7. καὶ νήφωμεν. ὁι γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς
καθεύδουσι· καὶ ὁι μεθυσκόμενοι, νυκτὸς
8. μεθύουσιν. ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὀντες, νήφω-
μεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίςεως καὶ ἀγά-
πης, καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτη-
ΙΑ 9. ρίας. ὅτι [Ἀρχή.] ὀυκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ
θεὸς ἐις ὀργὴν, ἀλλ᾽ ἐις περιποίησιν σωτη-
ρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ,
10. τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα ἔιτε
γρηγορῶμεν, ἔιτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν
11. ἀυτῷ ζήσωμεν. [Τέλος.] διὸ παρακα- Τέλος τῆς ε-
λεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε ἓις τὸν
12. ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε. ἐρωτῶμεν δὲ
ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἐιδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν
ὑμῖν, καὶ προϊςαμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ,
13. καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς· καὶ ἡγεῖσθαι
ἀυτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ, διὰ
τὸ

V, 9. ΙΑ. τῇ ς. τῆς κδ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ὀυκ ἔθετο
ὑμᾶς.

10. γρηγορῶμεν — καθεύδωμεν] γρηγοροῦμεν —
καθεύδομεν. D. Id poſtea in tribus etiam reperi.
Ita et Chryſ. XI, 491. a.

11. ἐις] Vulgatum etiam Chryſ. XI, 491. a. ſed 543.
d. ἀλλήλους habet ante ἕις, omiſſo priori mem-
bro. Baſil. II, 672. vulgatum.

τὸ ἔργον αὐτῶν· εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς.
Ὑπέρβα τῆς ς. [Ὑπέρβα.] [Ἀρχή.] παρακαλοῦμεν δὲ 14. IB
ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους,
παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέ-
χεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς
πάντας. ὁρᾶτε, μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ 15.
τινὶ ἀποδῷ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν
διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας.
πάντοτε χαίρετε. ἀδιαλείπτως προσεύ- 16. [17.]
χεσθε. ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ 18.
θέλημα θεοῦ ἐν χριστῷ ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς.
τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε. προφητείας μὴ 19. [20.]
ἐξουθε-

V, 14. IB. σαββάτῳ λβ. ἀδελφοὶ, παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, νουθετεῖτε.

13. ἑαυτοῖς] αὐτοῖς. E. αὐτοῖς habet unus, isque infimus meorum. 13. Chryſ. XI, 494. e. 496. b. d. ter αὐτοῖς. Propoſitum erat Chryſoſtomo h. l. praedicare laudes ſacerdotum et doctorum. Ergo hoc quoque ad eos retulit. v. 496. b. c. Eſt ergo lectio homiletica. Codex Chryſ. Moſq. α. bis αυτοῖς, ſemel ἑαυτοῖς. Theodoret. 523. bis αὐτοῖς, ac ſic etiam interpretatur. Chryſoſtomi auctoritate motus etiam Theophyl. 709. ita habet: γράφεται καὶ, ἐν αὐτοῖς, τουτέστι, τοῖς διδασκάλοις. Tamen Griesbachius contra me affirmat, neminem facile a Chryſoſtomo falli poſſe. Clem. Alex. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς laudat, et ad ſequentia refert 263.

18. ἐν χριστῷ — ὑμᾶς] Omittit Chryſ. XI, 497. Ita et Cod. Moſq. α. Refert iſta Ath. I, 483. coll. 487.

19. σβέννυτε] Ex D. et F. Wetſt. laudat ζβέννυτε. In Cod.

21. ἐξουθενεῖτε. πάντα * δὲ δοκιμάζετε τὸ
22. καλὸν κατέχετε. ἀπὸ παντὸς εἴδους
πονηροῦ ἀπέχεσθε.

Ζ. εὐχὴ περὶ ἁγιασμοῦ πνεύματος καὶ ψυχῆς καὶ σώματος.

23. αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς
ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα,
καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν
τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ
τηρη-

Cod. G. seu Boern. duobus vocabulis est ita: *μηζ* (quid, quaeso notat *μηζ*. quid vero est, *βεννυται*;) *βεννυται*, et in Latino: *nolite extinguere.* Sunt haec *recensionis* occidentalis. Quomodo vero plures eodem modo ita monstrose errare potuerunt? Pallio critico suo haec obtexit Griesbachius, ut ille apud Phaedrum (5, 5, 30.) porcellum. Porcinae enim hae sunt lectiones.

21. πάντα] + δέ.

δοκιμάζετε] δοκιμάζοντες. A. Apud Chrys. XI, 502. editur: πάντα δὲ δοκιμάζετε, et, πάντα δοκιμάζετε, item, τὸ καλὸν, et, τὸ δὲ καλόν. Sed X, 264. πάντα δὲ δοκιμάζοντες, τὸ καλὸν κατέχετε. Cyrill. I, a. 568. δοκιμάζοντες, τὸ καλόν. II, 56. et VI, a. 2. δοκιμάζετε, τό. Damasc. II, 221. δὲ δοκιμάζετε, τό. sed 627. δοκιμάσαντες, τό. Negligenter laudat Orig. III, 815. sed IV, 289. δοκιμάζετε, τό. Basil. II, 454. πάντα δὲ δοκιμάζοντες. Sed 523. πάντα δοκιμάζετε. Clem. Alex. 264. 296. δὲ δοκιμάζετε, καὶ τό. v. Matth. 25, 27. in secunda editione mea.

22. εἴδους] Basil. II, 454. variant Codd. inter hoc et ἔργου. Sed εἴδους. 523.

Τέλος τοῦ σαββάτου. τηρηθείη. [Τέλος.] [Ἄρξου.] πιςὸς ὁ 24.
Ἄρξου τῆς ς. καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει. ἀδελφοὶ, 25.
προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. ἀσπάσασθε 26.
τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ.
ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι 27.
τὴν ἐπιςολὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς.
ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ μεθ' 28.
Τέλος τῆς ς. ὑμῶν. ἀμήν. [Τέλος.]

Πρὸς θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ ἀθηνῶν. ςίχων ρϡγ.

23. τηρηθείη] Apud Basil. II, 229. variant Codd. inter hoc et εὑρεθῇ et εὑρεθείη. Vulgatum nominatim Ath. I, 524. Idem II, 21. ὁ θεὸς ἁγιάσῃ — τηρηθείη. Attingit 456.

27. ἁγίοις ἀδελφοῖς] ἁγίοις — t ἀδελφοῖς — E. v. P. Damaſc. cum aliis utrumque ſervat II, 221.

Ἡ

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς

Ἐπιςολὴ

δευτέρα.

A. I. 1. [Ἀρχή.] Παῦλος καὶ σιλουανὸς καὶ τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ θεσσαλονικέων, ἐν θεῷ, πατρὶ ἡμῶν, καὶ κυρίῳ ἰησοῦ χριςῷ.
2. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριςοῦ.

A. εὐχαριςία ὑπὲρ τῆς θεσσαλονικέων πίςεως καὶ ἀγάπης καὶ ὑπομονῆς, ἐπὶ τιμῇ αὐτῶν καὶ κολάσει τῶν θλιβόντων, καὶ εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως αὐτῶν ἐν δόξῃ ἐπὶ δόξῃ χριςοῦ.

3. εὐχαριςεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ, καθὼς ἄξιόν ἐςιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίςις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει

ἡ

I, 1. A. τῇ β. τῆς κε. ἑβδ. παῦλος καὶ σιλουανὸς καὶ τιμόθεος.

ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάϛου πάντων ὑμῶν εἰς
ἀλλήλους· ὥϛε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν 4.
καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ,
ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ἡμῶν, καὶ πίϛεως ἐν
πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς θλίψε-
σιν, αἷς ἀνέχεσθε. ἔνδειγμα τῆς δικαίας 5.
κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι
ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς
καὶ πάσχετε. εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ, 6.
ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν·
καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' 7.
ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου ἰησοῦ
ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐ-
τοῦ, ἐν πυρὶ φλογὸς, διδόντος ἐκδίκησιν 8.
τοῖς μὴ εἰδόσι θεὸν, καὶ τοῖς μὴ ὑπα-
κούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν
ἰησοῦ χριϛοῦ. οἵτινες δίκην τίσουσιν, 9.
ὄλεθρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ
κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος
αὐτοῦ· ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς 10.
ἁγίοις

I, 4. καυχᾶσθαι] ἐγκαυχᾶσθαι. E. Ita Wetſt. A. et Birch. B. Sic iidem mirabiliter conſentiunt contra reliquos omnes 1. Theſſ. 5. 4. in κλέπτας. ἐγκαυχᾶσθαι in uno ſolum Cod. Chryſ. α. inveni. v. P.

7.] Apud Baſil. III, 24. ita variant Codd. ἰησοῦ (χριστοῦ) ἀπ' οὐρανοῦ (οὐρανῶν.)

8. πυρὶ φλογὸς] φλογὶ πυρός. E. Illud eſt etiam Exod. 3, 2.

ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι
B. τοῖς * πιστεύσασιν, ὅτι [Ἀρχή.] ἐπιστεύθη
τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ᾽ ὑμᾶς, ἐν τῇ
11. ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. [Τέλος.] εἰς ὃ καὶ προσευ- Τέλος τῆς β.
χόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς
ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ
πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης, καὶ
12. ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει. ὅπως ἐνδοξασθῇ
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ὑμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐν
ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.

B. περὶ τέλους, ὅτε μετὰ ἀντίχριστον πεμπόμενον ἐπὶ ἐλέγχῳ ἰουδαίων τῶν ἀπιστησάντων χριστῷ.

Γ. II, 1. Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ὑπὲρ τῆς
παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ,
2. καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ᾽ αὐτὸν, εἰς
τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ
νοὸς,

I, 10. B. τῇ γ. τῆς κε. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον [τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐπιστεύθη.]

II, 1. Γ. τῇ δ. τῆς κε. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς ὑπὲρ τῆς.

10. πιστεύουσιν] πιστεύσασιν. Sic et poſtea in quatuor inveni.

12. χριστοῦ prius] — D.

II, 1] Locum longiorem ad verſ. 12. laudat Damaſc. II, 347. Priores ſex verſus refert Orig. I, 668.

νοὸς, μήτε θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος,
μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι'
ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ χριστοῦ.
Τέλος τῆς γ. [Τέλος.] μήτις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ 3.
μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀπο-
στασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄν-
θρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπω-
λείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος 4.
ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα,
ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ ὡς θεὸν
καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν, ὅτι ἐστὶ
θεός. οὐ μνημονεύετε, ὅτι ἔτι ὢν πρὸς 5.
ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ 6.
κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι
αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ· τὸ γὰρ 7.
μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον
ὁ

2. τοῦ χριστοῦ] τοῦ κυρίου. E. Chryſ. XI, 524. et Codd. aliqui, qui eum ſequuntur. Item Orig. l. l.

3. ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας] Baſil. I, 98. ita variant Codd. ὁ ἄνομος, et, ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀνομίας. Confuſio ex verſ. 8.

4. ὑπεραιρόμενος] ἐπαιρόμενος. E. Orig. I, 668. 424. ὑπεραιρόμενος. III, 315. 765 485. 628. IV, 321. ἐπαιρόμενος. Licet ergo eligere.

ὡς θεὸν] — E. Nullus meorum omittit. v. P.

ὅτι ἐστὶ θεός] Semel ſic, ſemel θεόν. Chryſ. XI, 525. b. d. ubi eſt: ἀποδεικνύντα, φησὶν, ἑαυτὸν θεόν. οὐκ εἶπε, λέγοντα, ἀλλὰ, πειρώμενον ἀποδεικνύναι. VIII, 244. eſt: ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ θεός.

ὁ κατέχων ἄρτι, ἕως ἐκ μέσου γένηται·
8. καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν
ὁ κύριος ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόμα-
τος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ
9. τῆς παρουσίας αὐτοῦ· οὗ ἐστιν ἡ παρου-
σία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ
δυνάμει, καὶ σημείοις, καὶ τέρασι ψεύδους,
10. καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς
ἀπολλυμένοις· ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς
ἀλη-

7. ἕως] ἂν addunt aliqui Codd. apud Basil. II, 215.

8. ὁ κύριος] + ἰησοῦς. E. v. P. Chryſ. XI, 529. b. 530 b. Accedit ex meis omnibus unus Theophyl. d. et edit. Lond. A ſe diſſentit Theodoret. v. 535. Etiam Chryſ. Nam V, 166. eſt: ὃν ὁ κύριος ἀναλώσει. Ex X, 468. b. nihil efficitur. Negligentius enim laudat. Cyrill. III, 770. ἀνελεῖ γὰρ αὐτὸν ὁ κύριος τῷ κ. τ. λ. Orig. I, 668. diſſentiunt Codd. ſed ἀναλώσει editum. Solum attingit IV, 57. Ergo ἀναλοῖ — καταργεῖ. 520. ὁ κύριος γὰρ ἰησοῦς ἀναλοῖ — καταργεῖ. Ἰησοῦς perſpicuitatis cauſſa aliqui addebant, ne de deo patre, praeſertim extra nexum, acciperetur. Baſil. I, 423. Codices ita variant: κύριος ἰησοῦς ἀναλώσει, ἀνελεῖ, ἀνέλοι. II, 613. κύριος ἰησοῦς ἀνελεῖ. Ath. I, 523. κύριος ἰησοῦς ἀνελεῖ. Vide ad h. l. notam editoris.

ἀναλώσει] ἀνελεῖ. E. Vulg. Chryſ. XI, 529. 530, ſed in Cod. Moſq. α bis ἀνελεῖ. Ἀναιρεῖν uſitatius, quam ἀναλίσκειν hoc ſenſu. Hinc correctum. Habet tamen et alibi Paulus.

9] Attingit, ac pro arbitrio immutat Cyrill. III, 770.

ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι
αὐτούς· καὶ διὰ τοῦτο πέμψει αὐτοῖς 11.
ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι
αὐτοὺς τῷ ψεύδει. ἵνα κριθῶσι πάντες 12.
οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ'
Τέλος τῆς δ. εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ. [Τέλος.]

Γ. εὐχαριστία τῆς κλήσεως. ἐν ᾧ, προτροπὴ ἐπιμονῆς, εὐχὴ πρὸς θεὸν καὶ χριστὸν περὶ στηριγμοῦ αὐτῶν.

ἡμεῖς δὲ [Ἀρχή.] ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ 13. Δ.
θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπη-
μένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλετο ὑμᾶς ὁ θεὸς
ἀπ'

II, 13. Δ. τῇ ε. τῆς κε. ἑβδ. [ἔν τισιν, ὀκτωβρίου κβ.] ἀδελφοὶ, [ἡμεῖς] ὀφείλομεν [ἡμεῖς] εὐχαριστεῖν.

11. πέμψει] πέμπει. E. In meis Codd. nullum eſt veſtigium huius lectionis. Tamen Boern. Cod. habet: πεμπει, ſed in Latino, *mittet*. Πέμψει habet cum aliis Chryſ. non ſolum XI, 531. ſed et VIII, 244. Cyrill. II, 811. e. III, 769. IV, 262. V, a. 370.

13. εἵλετο] εἵλατο. E. Contra omnes omnino meos. Εἵλατο eſt quidem ex Simonide apud Diodor. Sic. Vol. II, p. 160. edit. Eichſtaedt. Ac de eo monuit etiam Dorvill. ad Charit. p. 334. Heſychius vero fruſtra, ut arbitror, huc trahitur. Neque enim interpretaturus fuiſſet, ἔλαβεν, ἠγάπησεν, ἠθέλησεν, ſed haud dubie ἐξελέξατο, aut ſimili modo. Apud Birch. Codicibus ſui generis ſolus accedit B. Millius ſuos *plurimos* Codices debebat appellare. In Boern eſt ἵλατο. Millius adibat Heſychium in gratiam ſuorum Alex. et Clar. Codicum.

ἀπ᾽ ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύ-
14. ματος, καὶ πίϛει ἀληθείας· εἰς ὃ ἐκάλε-
σεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς
περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ
15. χριϛοῦ. ἄρα οὖν, ἀδελφοὶ, ϛήκετε, καὶ
κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε
εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι᾽ ἐπιϛολῆς ἡμῶν.
16. αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριϛὸς, καὶ
ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας
ἡμᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ
17. ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι. παρακαλέσαι
ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ ϛηρίξαι ὑμᾶς ἐν
παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

Δ. παράκλησις εὐχῆς ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ του ἔργου αὐτοῦ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἀγάπην θεοῦ.

III, 1. Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοὶ, περὶ
ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχῃ, καὶ
δοξάζη-

ἀπ᾽ ἀρχῆς] ἀπαρχήν. E. v. P. Iunctim ἀπαρχῆς legitur etiam in Aug. 6. atque ita editum apud Oecum. II. 198. d. Scilicet, ut ſaepius monui, ſcribae non nulli praepoſitiones modo temere iungunt, modo disiungunt. Boern. Cod. habet quidem απαρχην, ſed in Latino: *ab initio.* Nec aliter edidit Sabat. ex D. E. Apud Damaſc. II, 224. equidem certe lego, ἀπ᾽ ἀρχῆς. Contrarium notat Wetſtenius. Ergo etiam Griesbachius, ſectator eius.

15. ἐδιδάχθητε] παρελάβετε. E. Baſil. III, 60. Ex 2. Theſſ. 3, 6.

δοξάζηται, καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς· καὶ 2.
ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονη-
ρῶν ἀνθρώπων· ὀυ γὰρ πάντων ἡ πίστις.
πιστὸς δέ ἐστιν ὁ κύριος, ὃς στηρίξει ὑμᾶς 3.
καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. πεποίθα- 4.
μεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ᾽ ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγ-
γέλλομεν ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε·
ὁ δὲ κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας 5.
ἐις τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ, καὶ ἐις * τὴν
τελος τῆς ε. ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ. [Τέλος.]

Ε. προτροπὴ ἐργασίας καὶ παραιτήσεως τῶν ἀργῶν καὶ περιέργων.

[Ἀρχή] παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, 6. Ε.
ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ,
στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ
ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ
τὴν παράδοσιν, ἣν * παρέλαβον παρ᾽
ἡμῶν.

III, 6. Ε. τῇ ς. τῆς κε. ἑβδ. ἀδελφοί, παραγγέλλομεν ὑμῖν ἐν.

III, 1. καθὼς] Ita bis Chryſ. XI, 532. ſ. 533. a. tamen continuo addit: καθάπερ, φησὶ, καὶ πρὸς ὑμᾶς.

5. καὶ ἐις] + τήν. Paullo ante κατευθύνοι. Ath. II, 4. Vulgatum. 179.

τοῦ χριστοῦ] + ὑπὲρ τῶν θλίψεων. Ε. Baſil. III, 44. idque adeo mox repetit.

6. παρέλαβε] παρέλαβον. Ita etiam poſtea in quinque Codd. reperi. Damaſc. et II, 225. et 690. Sic et

Ath.

7. ἡμῶν. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, πῶς δεῖ μι-
μεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν
8. ὑμῖν. οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά
τινος· ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νύκτα
καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπι-
9. βαρῆσαί τινα ὑμῶν. οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν
ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν
10. ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. καὶ γὰρ
ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλο-
μεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι,
11. μηδὲ ἐσθιέτω. ἀκούομεν γάρ τινας περι-
πατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργα-
12. ζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους. τοῖς
δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν, καὶ παρακα-
λοῦμεν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ,
ἵνα

Ath. II, 327. Baſil. II, 229. Sed in Cod. Voſſ. παρελάβοσαν. 417. παρέλαβον, παρελάβετε, παρελάβοσαν. 421. παρέλαβον et παρελάβοσαν. 639. παρελάβοσαν et παρέλαβε. 666. παρέλαβον et παρελάβοσαν.

8. ἐφάγομεν] ἐλάβομεν. E. Hoc eſt honeſtius. Vulgatum Chryſ. XI, 538. c. diſerte 542. c. et Baſil. II, 382. Mox, νυκτὸς καὶ ἡμέρας. Sed 383. 389. νύκτα καὶ ἡμέραν. 545. ἐφάγομεν — νυκτὸς καὶ ἡμέρας. Ath. II, 327. νυκτὸς καὶ ἡμέρας.

11.] Cyrill. VI, b. 365. ἀκούω γὰρ ἐν ὑμῖν τινὰς περιπατεῖν μηδὲν ἐργ.

12. τοῖς δὲ] τοῖς οὖν. E. Baſil. II, 389.

διὰ τοῦ — χριστοῦ] ἐν (τῷ) κυρίῳ ἰησοῦ χριστοῦ. E. Nullus meorum ita. Nec aliter legi apud Damaſc.

ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, τὸν ἑαυ-
τῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, 13.
μὴ ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες. εἰ δέ τις 14.
οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς
ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε· καὶ μὴ συνα-
ναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ. καὶ μὴ 15.
ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς
ἀδελφόν.

3. εὐχὴ περὶ εἰρήνης τῆς παρὰ θεοῦ.

αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν 16.
εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ· ὁ
κύριος

Damasc. II, 224. sed 606. est: ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ χριστῷ. Basil. II, 388. 545. omittit, μετὰ ἡσυχίας, 389. habet, sed desunt, διὰ — χριστοῦ. Ath. II, 327. παρακαλοῦμεν ἐν ἡσυχίᾳ ἐργαζομένους — ἐσθίειν.

13. καλοποιοῦντες] τὸ καλὸν ποιοῦντες. E. Utrumque Chrys. XI, 539. a. c d. f. Vulgatum cum aliis Damasc. II, 225. 475. Basil. 497. δὲ μὴ ἐκκακεῖτε καλοποιοῦντες.

16. τρόπῳ] τόπῳ. E. Chrys. XI, 540. e. ubi vide Montf., quem tamen nemo probabit. 541. a. Quoniam hic in interpretatione est, πανταχόθεν — μηδαμόθεν, probarunt τόπῳ, contra Codices. Erat id sane ambigue dictum. Interpretes reliqui omnes hic dissentiunt a Chrysostomo. Oecumenius vero, loco μηδαμόθεν, dedit μηδεμίαν. Atque ita est etiam in Cod. Aug. 6. v. P. In non nullis Codicibus post hanc epistolam continuo sequitur epistola ad Hebraeos, quod et haec non ad unum hominem, uti reliquae, sed ad universam gentem scripta est, ut superiores.

17 κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν. ὁ ἀσπασμὸς
τῇ ἐμῇ χειρὶ παύλου, ὅ ἐςι σημεῖον ἐν
18. πάσῃ ἐπιςολῇ· οὕτω γράφω. ἡ χάρις
τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ μετὰ πάντων
ὑμῶν. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τῆς τ.

Πρὸς θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ
ἀθηνῶν ςίχων ϙς.

Η

Πρὸς Τιμόθεον Ἐπιϛολὴ πρώτη.

[Ἀρχή.] Παῦλος ἀπόϛολος ἰησοῦ χριϛοῦ I, 1. A.
κατ᾽ ἐπιταγὴν θεοῦ, σωτῆρος ἡμῶν, καὶ
κυρίου ἰησοῦ χριϛοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν,
τιμοθέῳ, γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίϛει, χάρις, 2.
ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ
χριϛοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

A.

I, 1. A. τῇ β. τῆς κϛ. ἑβδ. παῦλος ἀπόϛολος ἰησοῦ χριϛοῦ.

I, 1. καὶ κυρίου ἰησοῦ χριϛοῦ] Ita omnes omnino mei. Sic et Chryſ. XI, 548. d. Sed 549. c. καὶ κυρίου χριϛοῦ ἰησοῦ. Solus Theophyl. d. cum edit. Lond. omittit χριϛοῦ. Cyrill. V, a. 294. omittit prius χριϛοῦ, et ſic exhibet: καὶ χριϛοῦ ἰησοῦ τῆς. V, d. 75. prius χριϛοῦ ſervat, totum autem, καὶ κυρίου ad ἐλπίδος ἡμῶν omittit. Epiſtolas ad Timotheum repudiari ab haereticis, tradit Clem. Alex. 383. c.

2. καὶ χριϛοῦ — ἡμῶν] καὶ κυρίου ἰησοῦ χριϛοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. E. v. P.

Α. περὶ τῆς ἐις ἀγάπην θεοῦ ὁδηγίας, τὴν ἀπροσδεῆ νομικῆς ἀνάγκης.

3. καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν ἐφέσῳ,
πορευόμενος ἐις μακεδονίαν, ἵνα παραγγεί-
4. λῃς τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν· μηδὲ
προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράν-
τοις, ἅιτινες ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον
5. ἢ * οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίςει. τὸ δὲ
τέλος τῆς παραγγελίας ἐςὶν ἀγάπη ἐκ
καθαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδήσεως ἀγα-
6. θῆς, καὶ πίςεως ἀνυποκρίτου. ὧν τινες
ἀςοχήσαντες, ἐξετράπησαν ἐις ματαιολο-
γίαν·

4. οἰκοδομίαν] οἰκονομίαν. Ita omnes omnino mei, ac ii quidem, qui ſcholia habent, etiam in ſcholiis, uti quoque interpretes editi. οἰκοδομίαν nihil niſi error eſt typothetarum Eraſmi, δ cum ν. confuſo, niſi Eraſmus deliberato ita correxerit ad Latinum *aedificationem*. Lectu dignum eſt iudicium Sabatierii de interprete Irenaei ad hunc locum. Apud Damaſc. contra meum Cod g. II, 259. editur quidem οἰκοδομίαν, ſed ibi diſerte in ſchol. eſt οἰκονομίαν. Editor ergo huius erroris culpam ſuſtinet, qui vulgares editiones expreſſit. Propter ſolum Codicem D qui, quia in Latino habet *aedificationem*, οἰκοδομὴν exhibet, Griesbachius in textu vocabulo οἰκονομίαν, οἰκοδομὴν impoſuit, ut ita imponeret lectoribus. Infra 3, 1. idem Cod. D. ex quibusdam Latiniſtis loco πιςὸς, habet ἀνθρώπινος. v. hic ad verſ. 15. P. Latiniſtis difficile erat, reddere οἰκονομίαν h. l. Dabant ergo quidlibet pro quolibet. Latiniſta tamen unus apud Sabat reddidit, *veram rationem dei*, quod ſane obſcurum eſt.

γίαν· θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ 7.
νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων
τέλος τῆς β. διαβεβαιοῦνται. [Τέλος.] [Ἀρχή.] οἴδα- 8. B.
μεν δὲ, ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ
νομίμως χρῆται· εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ 9.
νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυπο-
τάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις
καὶ βεβήλοις, πατραλοίαις καὶ μητραλοίαις
ἀνδροφρόνοις. πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀν- 10.
δραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι
ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκει-
ται. κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ 11.
μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ.

B. περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἐκλογῆς εἰς εὐαγγελιστὴν ἐκ διώκτου κατὰ χάριν θεοῦ.

καὶ [Ἀρχή.] χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί 12. B.
με

I, 8. B. τῇ γ. τῆς κϛ. ἑβδ. τέκνον τιμόθεε, οἴδαμεν ὅτι.

I, 12. B. ὀκτωβρίου β. τῶν ἁγίων κυπριανοῦ καὶ ἰουστίνης· τέκνον τιμόθεε, χάριν ἔχω.

7. περὶ τίνων] περὶ ὧν Ath. II, 33. Ibid. III, 9. οὐκ εἰδότες, οὔτε ἃ λέγουσιν, οὔτε περὶ τίνων διαβ. Et, 25. μὴ εἰδότες, τί λέγουσιν, ἢ περὶ ὧν διαβ. De Athanaſio altum eſt ſilentium apud Wetſtenium. Ergo etiam apud Griesbachium. Neque enim eum unquam legit. Ab eo tamen refertur ad *recenſionem Alexandrino-Jenenſem.* Ut ergo Jenenſes et Alexandrini hanc *recenſionem* cognoſcerent, et haec, ut alia plura hic notavi.

9. πατραλῴαις καὶ μητραλῴαις] Alii, πατραλοίαις καὶ μητραλοίαις, alii, πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις.

με χριστῷ ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν
13. με ἡγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν· τὸν
πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην
καὶ ὑβριστήν· ἀλλ' ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν
14. ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ· ὑπερεπλεόνασε δὲ
ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως
καὶ ἀγάπης τῆς ἐν χριστῷ ἰησοῦ. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.
Γ. 15. [Ἀρχή.] πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀπο-
δοχῆς ἄξιος, ὅτι χριστὸς ἰησοῦς ἦλθεν εἰς
τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός
16. εἰμι ἐγώ. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα
ἐν

I, 15. Γ. κυριακῇ λα. τέκνον τιμόθεε, πιστὸς ὁ λόγος.

13. τὸν πρότερον] τὸ πρότερον. E. Hoc in nullo meorum inveni, nisi in uno Chrysostomi α. qui fortasse voluit, τὸν τὸ πρότερον. Dicitur enim, πρότερον et τὸ πρότερον. Duos Codd. Mosqq. Chrysostomi in hac epistola adhibui. α. et 9. Alter dissentit. Apud Chrys. in tertia homilia ad hanc epistolam aliquoties editum est τόν. Sic et I, 151. (ubi tamen itidem unus Codex vitiose habet τό.) et III, 295. VI, 195. Τὸν πρότερον ὄντα etiam Cyrill. I, a. 254. Negligentius laudat I, g. 243. καίτοι πρότερον ὤν. Sed, τὸ πρότερον. V, a. 295.

14. κυρίου] modo θεοῦ, modo κυρίου Chrys. XI, 561. c. 564. c.

15. πιστὸς] Ita hic et 3, 1. omnes omnino mei. v. P. Laudat Ath. II, 220. Chrys. XI, 567. 568. Cyrill. V, a. 295. V, d. 124.

χριστὸς ἰησοῦς] Basil. II, 606. ἰησοῦς χριστός.

ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται ἰησοῦς χριςὸς
τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπω-
σιν τῶν μελλόντων πιςεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς
ζωὴν αἰώνιον. τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων 17.
ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ θεῷ τιμὴ
καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
ἀμήν. [Τέλος.]

Τέλος τῆς κυριακῆς καὶ τῶν ἁγίων.

Γ.

16. πρώτῳ] πρῶτον. E.

ἰησοῦς] — E. Cyrill. V, a. 295. mox ibid. ἅπα-σαν, et, εἰς ὑποτύπ. Sed V, d. 124. χριςὸς ἰησοῦς τὴν ἅπασαν — πρὸς ὑποτύπ. — εἰς αὐτὸν εἰς. Chryſ. XI, 567. c. 569. a. e. πᾶσαν et ἅπα-σαν, item, εἰς αὐτὸν et ἐπ' αὐτῷ.

μακροθυμίαν] Semel Chryſ. VIII, 58. c. addit: καὶ τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χρηςότητος πρὸς ὑποτ.

17. σοφῷ] — E. v. Wetſt. P. De Theodoreto, qui ter laudat, et in uno loco ἀοράτῳ et σοφῷ omittit, v. Noſſelt. p. 644. Idem poſterius, τῶν αἰώνων omittit. Ἀοράτῳ omittit etiam Damaſc. II, 260. In eiusmodi locis plerumque ſcribae alii aliud omittunt. Loco ἀφθάρτῳ Cod. D. habet ἀθανάτῳ. Id pro ἀοράτῳ habent F. G. Meorum nullus hic quicquam mutat. Vulgatum habet et repetit Chryſ. XI, 569. 570. Item I, 464. c. V, 593. e. Ath. II, 425 433. Attamen σοφῷ abeſt apud Cyrill V, a. 295. haud dubie caſu ac per errorem. Ex omnibus omnino Codicibus omittunt ſoli A. D. F. G. 37. qui ex Wetſtenio et meis editionibus noti ſunt. Diſſentiunt adeo apud Birch. Neapol. reg. Vat. 367. Vind. Koll. 10. Vind. 34.

καὶ δόξα] καὶ — E.

Γ. παραγγελία περὶ πίστης καὶ ἐυσυνειδήτου διακονίας, ἧς ἄνευ κίνδυνος.

Δ. 18. [Ἀρχή.] ταύτην τὴν παραγγελίαν παρα-
τίθεμαί σοι, τέκνον τιμόθεε, κατὰ τὰς
προαγούσας ἐπί σε προφητείας, ἵνα στρα-
τεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν,
19. ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἥν
τινες ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγη-
20. σαν· ὧν ἐστιν ὑμέναιος καὶ ἀλέξανδρος·
οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι
μὴ βλασφημεῖν. [Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τῆς δ.

Δ.

I, 18. Δ. τῇ δ. τῆς κσ. ἑβδ. τέκνον τιμόθεε, ταύτην τὴν παραγγελίαν.

18. *παραγγελίαν*] *ἀπαγγελίαν* ſoli Wetſt. F. G. Tamen G. in Latino habet, *praeceptum*, quod eſt, *παραγγελία*, non *ἀπαγγελία*.

19. *ἐναυάγησαν*] *ἐνανυάγησαν* ex recenſione Alexandrina ſolus Wetſt. A. v. P. et Wetſt., qui iſtud vocabulum recentioribus, immo adeo *hodiernis* Graecis tribuit. Ita hodierni Graeci dicunt etiam *ἐπηρειάζειν*, loco *ἐπηρεάζειν*. v. Griesb. ad Hebr. 11, 37. p. 185. et P. ad iſtum locum. Cyrillus eſt Graecus vetus. Ergo ſervat *ἐναυάγησαν*. V, b. 260. VI, b. 377. Poſteriori tamen loco aſſuit: *λέγοντες, ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι*. Vel ex recenſione Alexandrina, vel ex 2. Tim. 2, 18. Sine varietate Baſil. II, 112.

20. *ὑμέναιος καὶ ἀλέξανδρος*] Orig. III, 257. c. *φύγελλος καὶ ἑρμογένης*. Ita olim Alexandriae legebatur.

Δ. περὶ ἐυχῆς, ὅτι ὑπὲρ πάντων, ὅτι πανταχοῦ, ἀκά-
κως, ἀταράχως, σεμνῶς.

[᾿Αρχή.] Παρακαλῶ ὖυν πρῶτον πάντων II, 1. E.
ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχὰς, ἐντεύξεις,
ἐυχαριϛίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων· ὑπὲρ 2.
βασιλέων, καὶ πάντων, τῶν ἐν ὑπεροχῇ
ὄντων· ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγω-
μεν ἐν πάσῃ ἐυσεβείᾳ καὶ σεμνότητι.
τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον 3.
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ· ὃς πάντας 4.
ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι, καὶ ἐις ἐπίγνω-
σιν ἀληθείας ἐλθεῖν. ἕις γὰρ θεὸς, ἕις 5.
καὶ

II, 1. E. μηνὸς σεπτεμβρίου α. ἐις τὴν ἀρχὴν τῆς ἰν-
δίκτου· τέκνον τιμόθεε, παρακαλῶ.

II, 1. παρακαλῶ] Latiniſtae aliqui, *exhortare*, *hortare*, *obſecra*. Ergo D. F. G. ſoli, παρακάλει. Ita Wetſtenius notavit. At enim ve:o Cod. Boern. fol. 87. p 1. verſ. 1, habet: Ταρακαλει, (Sic.) et in Latino, *hortare*. Idem praeſtantiſſimus Codex in eadem pagina verſu 8 loco βούλομαι habet Θυλομαι. (Sic) Haec eſt illa recentior Graecitas, de qua monuit Wetſt. ad 1. Tim. 1, 19. Sine varietate cum aliis hunc verſum laudat Orig. I, 220. 797. ubi tamen ὑμᾶς, poſt ὖυν, addit, et πάντων omittit. II, 636. deeſt ὖυν. Nihil omnino mutat Chryſ. XI, 578 579. X, 305. Damaſc. II, 397. ὑμᾶς, loco ὖυν. 465. παρακαλῶ πρὸς (Forte voluit, πρό.) πάντων.

2. ὑπεροχῇ] Semel, τῇ ὑπεροχῇ καὶ ἐξουσίᾳ. Theodoret. v. pag. 647.

καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος
6. χριστὸς ἰησοῦς· ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον
ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις.

εἰς

5. ἀνθρώπων] + θεός. E. Ita ſemel Theodoret. v. p. 648. Mox, ἰησοῦς χριστός. Ath. II, 498.

6. πάντων] ἡμῶν, ac continuo addit ex Rom. 9, 5. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς κ. τ. λ. Ath. I, 742. ἡμῶν ſervat. 743 751. 757. ὑπὲρ ἡμῶν. III, 6. ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν ἁμαρτιῶν. 10. v. P.

τὸ μαρτ. καιροῖς ἰδίοις] οὗ τὸ μαρτ. καιρ. ἰδ. (ἐδόθη.) 1 μυστήριον, loco μαρτύριον. E. οὗ ſolum addit unus meorum Theophyl. d. contra reliquos Codd. Theophyl. Id addit etiam unus apud Birch. et Wetſt. D. F. G. Sed ita Coloſſ. 1, 24. D. E. F. G. addunt etiam ὅς, ante νῦν, quod in Latino eſt, *qui*. Eodem modo D. 1. Tim. 4, 3. poſt ἀλήθειαν, ſolus addit αὐτοῦ, quod aliquis Latiniſta addit *eius*. Μαρτύριον diſerte cum aliis explicat et repetit Theodoret. poſtremo tamen ſubiicit μυστηρίου. Neſcio, utrum id per errorem acciderit, an ita, tanquam interpres, ſcripſerit. In textum recipi nequit, ut nec ex eodem κεχειροτόνημαι, loco ἐτέθην. v. pag. 648. 649. Chryſoſtomus cum ceteris interpretibus omnibus hic clam ſe ſubduxit. Solum habet: μαρτύριον, τὸ πάθος φησίν. ἦλθε γὰρ μαρτυρήσων κ. τ. λ. et μέχρι θανάτου ἐμαρτύρησε. Multoties hunc verſum laudat Cyrillus, ſed poſt ὑπὲρ πάντων terminat. Ἐδόθη apud Graecos non reperio. Eſt ergo culinae Latinae. Latiniſtae enim aliqui addunt, *datum eſt*. Ergo ita exhibent Wetſtenii coqui Latini D. F. G. Codex Latinus, quondam Caeſaris de Miſſy, nunc Goettingenſis, quem examinavi, explicandi cauſſa ante *teſtimo-*

 nium

εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος, 7.
ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι,
διδάσκα-

nium in marg. addit, *cuius*, poſt *temporibus ſuis* autem addit itidem in marg. *confirmatum eſt*. In huiusmodi Codicem incidit Veleſius, qui id ex Schrevelio reddidit, ἐβεβαιώθη. Contra huiusmodi ſcurras ergo et homines nequam diſputandum eſt. Ex Act. 4, 33. 17, 31. non inepte hic intelligi poterat, ἀπέδωκα, παρέσχον. Totum locum, ὡς ἐν παρενθέσει, ita interpretor: τούτων δὲ τὸ μαρτύριον, ὡς οἶσθα· (πρὸς γὰρ τὸν πρότερον μὲν ἑαυτοῦ μαθητὴν, νῦν δὲ διδάσκαλον, ἐπιτομώτερον, ὡς πρὸς εἰδότα, διαλέγεται·) ἐν ἄλλῳ ἐπιτηδειοτέρῳ καιρῷ παρεσχέμην· καὶ τούτου τοῦ μαρτυρίου ἐγὼ ἀπεδείχθην κήρυξ πρός τε τοὺς ἄλλους, καὶ ἐξαιρέτως πρὸς τοὺς ἐξ ἐθνῶν. Nemini ignota elliptica oratio: μαρτύριον δέ. Qui autem μαρτύριον de cruce et ſupplicio Chriſti h. l. interpretantur, ii, ut equidem arbitror, procul a vero aberrant. Iſta enim huius vocis notio multo eſt recentior. Conferri h. l. poſſunt loca ſimilia 1. Cor. 1, 6. 2, 1. 2. Theſſ. 1, 10. Alibi loco μαρτύριον dicitur εὐαγγέλιον 1. Tim. 1, 11. 2. Tim. 1, 11. λόγος et κήρυγμα Tit. 1, 3.

7. ἐν χριστῷ] — E. v. P. Omittit Chryſ. XI, 586. f. Ath. II, 62. Ex quinque, quos poſtea examinavi, omittit ſolus Theophyl. Aug. 8. cui repugnat meus d. Contra eſt etiam Oecum. Aug. 6. qui in textu habet, in ſcholio tamen non repetit. Ex Birchianis omittit ſolus Hau. 3. Eſt vero hic, et recens, et euchologium, ut meus ψ. Adhuc maneo in ea ſententia, ut credam, ab Praxapoſtolis et Euchologiis excluſum eſſe in fine lectionis. Lectio enim eſt, ut hic cernitur, II, 1—7. ac terminat in, ἐν ἀληθείᾳ. Tamen unum ex meis euchologiis χ. ſervat, ἐν χριστῷ. Editores ante me

διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίςει καὶ ἀληθείᾳ.
8.[Τέλος.] [Ἄρξου.] βούλομαι οὖν προσ- Τέλος τῆς ἰνδίκτου. Ἄρξου τῆς δ.
εύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ,
ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ
9.διαλογισμοῦ. ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖ-
κας ἐν καταςολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς
καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτὰς, μὴ ἐν
πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ
10.ἱματισμῷ πολυτελεῖ· ἀλλ', ὃ πρέπει
γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι'
ἔργων ἀγαθῶν.

E. περὶ διδασκάλων, ὅτι ἄνδρας χρὴ καὶ ἐν γυναῖκας εἶναι, διὰ τὴν φύσιν καὶ τὸ πάθος τὸ ἐξ ἀπάτης, ὃ λύει γέννησις ἡ χριςοῦ, καὶ πίςις αὐτῶν καὶ βίος.

11.γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑπο-
ταγῇ·

me hunc defectum ex nullo Praxapostolo notarunt, quod nullum integrum ad manus habuerant. Illa ipsa autem fragmenta, quae ad manus erant, negligenter tractabant.

8. ὁσίους] ὁσίας. E.

διαλογισμοῦ] διαλογισμῶν. E. Basil. II, 482. Rectius *pluralis* adhibetur. Theodoret. utrumque v. p. 649. Vide mox. Huiusmodi lectiones plerumque placent Viris Graece doctis. Verum in N. Testamento contraria tenenda est sententia. Igitur nec Bentleius, nec Tupius, nec Valckenarius, nec alii, Summi Viri, audiendi sunt in eiusmodi locis.

9. χρυσῷ] χρυσίῳ. E. Ita fere Graeci dicunt.

ταγῇ· γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, 12.
οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν
ἡσυχίᾳ. ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, 13.
εἶτα εὔα. καὶ ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη· ἡ δὲ 14.
γυνὴ ἀπατηθεῖσα, ἐν παραβάσει γέγονε·
σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν 15.
μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ
Τέλος τῆς δ. μετὰ σωφροσύνης. [Τέλος.]

3. περὶ ἀρετῆς ἐπισκόπου. ἐν ᾧ, περὶ διακόνων, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν.

['Αρχή.]

12. οὐκ ἐπιτρέπω — ἀλλ' εἶναι] Simile eſt 1. Cor. 14, 34. οὐκ ἐπιτέτραπται — ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι.

14. ἀπατηθεῖσα] ἐξαπατηθεῖσα. E. Eſt haec haud dubie lectio Chryſoſtomica, quanquam apud hunc XI, 594. et I, 305. vulgatum editur. Ita enim habet meus x. qui Chryſoſtomum interdum ſequitur ac praeterea Theophyl. Cod. Aug. 8. Idem ex Vat. 367. qui ipſe etiam ſaepius ex Chryſoſtomo interpolatus eſt, notat Birch. Nam B. h. l. ſilet. Nulla animadverſione hoc dignum cenſuit Griesbachius, etſi in principibus Codicibus, nimirum A. D. F. G. 17. etc. ita legatur.

15. δὲ] Baſil. I, 593. γὰρ, loco δὲ, in principio. Ita centies iſtae particulae ab aliis etiam Patribus, praeſerim in principio, pro arbitrio mutantur. Sic mox Baſil. II, 390. laudans 3, 10. καὶ οὗτοι γάρ, φησι, δοκιμαζέσθωσαν. Ibid. 372. laudans 5, 20. τοὺς δὲ ἁμαρτάνοντας, φησὶν ὁ ἀπόστολος. I, 510. laudans 6, 10. ὅτι ῥίζα πάντων. In gratiam iuniorum haec monui, ne huiuscemodi varietates pro diverſis lectionibus habeant, aut adeo in contextum recipiendas credant.

ζ. III, 1. ['Αρχή.] Πιϛὸς ὁ λόγος· ἔι τις ἐπισκοπῆς
2. ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. δεῖ ὂυν
τον ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον ἐ̃ιναι, μιᾶς
γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα,
3. κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν· μὴ
πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ ἀισχροκερδῆ·
ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον·
4. τοῦ ἰδίου ὄικου καλῶς προϊϛάμενον, τέκνα
ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότη-
τος·

III, 1. Z. τῇ ε. τῆς κϛ. ἑβδ. τέκνον τιμόθεε, πιϛὸς ὁ λόγος.

III, 1. πιϛὸς ὁ λόγος] Haec ad ſuperiora refert Chryſ. XI, 596. c. Theophyl. Oecum. Ad ſequentia refert Theodoret v. P. 'Ανθρώπινος, loco πιϛὸς, habet ſolus D. Id ergo Griesbachius imponere debebat, ut 1, 4. ὀικοδομήν. Scilicet Latiniſtae non nulli habent *humanus*. Cod Boern. πιϛὸς, ſed in Latino, *humanus aut fidelis* Lectio *humanus* vetuſtior eſt Hieronymo. v. Sabat. ad 1, 15. Quod ſi vero vetuſtior Hieronymo, vetuſtior quoque eſt noſtris Codicibus omnibus. Nemo tamen ita temerarius fuit, ut eam probaret.

2. νηφάλεον] Alii νηφάλιον, quod frequentius occurrit, alii νηφάλαιον. v. P. Sic et verſ. 11.

3. μὴ ἀισχροκερδῆ] — E. Ex iis, quos poſtea adhibui, nullus omittit. v. P. Legitur id quidem apud Chryſ. XI, 598. 599. ſed uterque Codex Moſqenſis omittit. Omittitur etiam II, 594. c. Damaſc. habet II, 262. omittit 511. Videtur id etiam excluſiſſe Theodoret. v. pag. 654. Chryſoſtomi ergo auctoritate a non nullis excluſum. Ergo etiam excludit Vat. 367.

τος· εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι 5.
οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελή-
σεται; μὴ νεόφυτον· ἵνα μὴ τυφωθεὶς, 6.
εἰς κρῖμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. δεῖ δὲ 7.
αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ
τῶν ἔξωθεν· ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ
καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. διακόνους 8.
ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ
πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς.
ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ 9.
συνειδήσει. καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν 10.
πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν, ἀνέγκλητοι
ὄντες. γυναῖκας ὡσαύτως σεμνὰς, μὴ 11.
διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσι.
διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, 12.
τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων
οἴκων· [Ἀρχή.] οἱ γὰρ καλῶς διακονή- 13. H.
σαν-

III, 13 H. *σαββάτῳ [ἐν ἄλλῳ πρόσκειται· μ. καὶ σαββάτῳ] πρὸ τῶν φώτων· τέκνον τιμόθεε, εἰ καλῶς διακον.*

10. ὄντες] Wetstenius ita: ὂν ἔχοντες. F. G. *ad versionem Latinam*, inquit. Ea nimirum reddidit: *nullum crimen habentes.* In Graeco Codicis Boerneriani ita legitur: Ανευ κλητοιον εχοντες. Ergo ανευ est *nullum* et κλητοιον est substantivum generis neutrius, notans *crimen.* Eodem modo Codices Wetst. D. E. F. G. 2. Cor. 10, 5. propter versionis Latinae *perducentes*, addunt, ἄγοντες. Exhibent enim: αἰχμαλωτίζοντες ἄγοντες, propter Latinum, *captivantes perducentes.* Interrogo iam Griesbachium, utrum haec sint *recensionis occidentalis, an porcinae?*

σαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦν-
ται, καὶ πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίςει τῇ
14. ἐν χριςῷ ἰησοῦ. [Τέλος.] ταῦτά σοι Τέλος τῆς ε.
γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός σε τάχιον·
15. ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ
θεοῦ ἀναςρέφεσθαι, ἥτις ἐςὶν ἐκκλησία
θεοῦ ζῶντος, ςύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς
ἀληθείας.

Z. περὶ θείας σαρκώσεως. ἐν ᾧ, περὶ τῶν ἐσομένων δαιμονικῶν αἱρέσεων.

16. καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐςὶ τὸ τῆς εὐσε-
βείας μυςήριον· θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ,
ἐδι-

15.] Ath. I, 903. exponens Pſ. 74, 3. ἐγὼ ἐςερέωσα τοὺς ςύλους αὐτῆς, addit: ςύλοι τῆς ἱερουσαλὴμ οἱ ἅγιοι ἀπόςολοι. (Demonſtratio:) κατὰ τὸ εἰρημένον· ςύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. Huiusmodi *concordantiales* interpretationes σωρηδὸν reperias etiam apud Clem. Alex. Orig. et alios. Habeant ſibi. Haud invideo.

16. μυςήριον· θεὸς] *ſacramentum, quod.* Latina vulgata. Latiniſtae alii, *myſterium, quod.* Ad hoc *quod*, ut alibi, Cod. Wetſt. D. quidem conformavit ὃ, loco θεός. Sed Codices F. et G. fere duplicem lectionem exhibent. Habent enim Oς. cum lineola ea, quae ſolent eſſe in Θς. cum notat θεός. Utrumque ſcribam vero voluiſſe ὃς, ex eo ſit probabile, quod in Latino habent *quod.* Poſſit ſane aliquis ex eo, quod iſtam lineolam habent, ac non ὃ, ſed ὃς exhibent, ſuſpicari, lineolam in medio O per incogitantiam omiſſam eſſe.

ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιςεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνε-

esse. Etsi vero ab incogitantia et stultitia isti scribae non sint liberi, ac praeterea etiam ipse Codex E., qui tamen hic a principio epistolae ad 6, 15. deficit, teste Lessio apud Michaëlem (Theolog. Bibl. Theil 9. S. 149.) Rom. 11, 25. 1. Cor. 10, 6. in vocabulis εἰσέλθῃ et ἐπιθυμητὰς istam lineolam in Θ omittat: tamen hic consulto, ut dixi, praetermissam arbitror, quod non *deus*, sed *quod* reperiebant, ὃς autem post μυςήριον exhibebant, parum solliciti, cuius generis sit μυςήριον, cum alibi etiam ad Latinum non τὸ, sed ὁ πνεῦμα exhibuerint. Ita enim hic statim in vicino est etiam 1. Tim. 4, 1. ubi Cod. Boern. fol. 88. pag. 1. vers. 15. exhibet Ο δὲ πνα, cum lineola in πνα. Discas id etiam ex tabula aenea, de qua mox dico. Praeterea Codex certe Boernerianus, quem ipse tractavi, alibi etiam in littera O sine caussa istam lineolam habet, quae tamen apud Graecos scribas tribus de caussis tantum additur, cum vel in medio vocabulo aliquot litterae desunt, ut in ουρανὸς, ἄνθρωπος etc. vel in nominibus propriis, quod tamen in paucis obtinet, etsi id Stephanus quoque secutus sit in editionibus pluribus, vel denique, cum in fine versus deest spacium, vel etiam in non nullis, in medio versu, ita signant litteram ν. Hunc locum totum ex Cod. Boern. aere exprimendum curavi in P. ad evangelium Matthaei. De Codice Alexandrino disputatur, utrum O an Θ habuerit Novissime de hoc monuit Woidius in praefat. §. 87. pag. XXX. De C. seu Ephremi rescripto etiam dissensus est inter viros doctos. B. et E. hoc loco carent. Cod. Wetst. 17. qui est perpetuus assecla istorum ex Latina vulgata corruptorum Codicum, habet

habet ὅς. Illud in hac diſputatione mihi mirabile viſum eſt, quod viri docti inter ſe rixati ſunt de O et Θ in Codd. A. C. de Σ. autem, quod, ipſis fatentibus, luculenter ibi apparet, nihil omnino monuerint. Nemo tamen ſanae mentis homo in Graeco poſt μυςήριον probare poterit ὅς, loco ὅ, quod nec in Apocalypſi probabile videtur, nedum apud Paulum. Quod enim aliqui dicunt, fieri hic relationem ad Chriſtum, id, ſi ita eſt, vel ſic fieri poterat, ſine tam puerili vitio grammatico. Praeter Codices modo notatos unus apud Birch. Neapol. reg., qui infimi generis eſt, habet ὁ θεὸς, loco θεός. Ceteri apud Birchium omnes, quos nominatim appellat, habent θεὸς, in his adeo Vat. 367. et alii inferiores etiam, qui tamen ſaepius ex Latino corrupti ſunt. Birchius vero multo plures Codd. propter hunc locum ac propter aliquot locos ſimiles conſuluit, quos in reliquis non potuerat examinare. Meos omnes, qui maximo conſenſu θεὸς habent, ipſe etiam nominavi in P. p. 89. Poſt priorem editionem quinque in hac epiſtola conſului, quos alibi appello 6. 8. 13. 15. 16. Ii itidem habent θεός. Scholium autem Cod. 16. hoc eſt: τί ἐςι, θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί; ὅτι ἀόρατος ὤν, δῆλος ἐνανθρωπήσας ἐγένετο. Unde autem in iſtos Codices venit ὅς; Id ut doceam, nemo a me exigere poteſt, uti nec, quomodo in eosdem Codices venerit ἐυρακύλων, κατήγωρ, πριχότης, παράτσειν, ταρακαλεῖν, ἐπιλήνψη, θεοσυπῖς, πατριάρκης, ἑπτακισκίλιοι, γόηται, ἀλάζοντες et innumerabilia, non ῥήματα, ſed θαύματα, ut Aeſchines ait. Qui iſtud ὅς ex Latiniſtis repetendum cenſent, eis non repugnabo. Mille enim ac pluribus etiam exemplis docere poſſunt, iſtos Codices ex Latiniſtis corruptos eſſe. In promtu hic ſunt duo exempla ad verſ. 10. Quoniam tamen illi Codices ſaepiſſime ex Chryſoſtomo, Damaſceno, ac huius in primis eo genere Codicis, quo in Paulinis epiſtolis uſus eſt Lequien, nec non ex Oecumenii cer-

certis Codicibus corrupti ſunt, arbitror, hanc quoque corruptionem veniſſe ex Oecumenio, nominatimque ex ſcholio Cyrilli, male tamen intellecto. Nam iſtud ſcholium non propter ὃς laudabatur, ſed propter additam Cyrilli interpretationem. Iſtud ſcholium reperitur in edit. Oecum II, 228. b. Abeſt autem ab Auguſtano 6. Legitur tamen in Moſquenſi n. et h. De reliquis ad hunc locum ſcholiis, ac de hoc quoque dixi in P. in praefat. ad epiſt. catholl. p. XLI. ſeqq. Vide inprimis p. XLVIII. ubi docui, Codicem h. iſtum indicem: ὁ ἐν — φησὶν, exhibere minio ſcriptum, vocem autem ὃς, quae continuo ſequitur, ſcriptam eſſe ſic ῞Oς, atque ita quidem, ut ς cum ſpiritu aſpero et accentu a prima manu atramento, O vero paullo poſt ſcriptum ſit minio, ſed ab eadem etiam manu. Ergo ſcriba iſte, qui unus idemque fuit, ſine ullo dubio conſulto ac de induſtria voluit exhibere ὅς. Tamen non negaverim, hoc modo in aliis Codicibus eiusdem generis O loco Θ per errorem ſcribi potuiſſe, ſi ſcilicet Θ ſeu O alio colore atque alio tempore iſti ante ſcripto ς. adderetur. Graeca Cyrilli, de quibus hic diſputo, interciderunt. Eorum autem interpretatio Latina legitur V, a. 785. col. 1. littera D. et in Actt. Epheſin. p. 277. ita: *nullo enim modo noſtris videtur infirmitatibus contineri* etc. Ex iſto loco nihil efficitur, niſi forte inde aliquis colligere velit, Cyrillum hic legiſſe, Θεὸς λόγος, loco Θεός. Cum vero ita Cyrillus, ut mihi videtur, ſed ſine ulla culpa ſua, lectioni ὃς occaſionem dediſſe videatur, alia eius loca, minimeque dubia hic referamus, unde apparet, quid probaverit. Ergo V, a. 680. μὴ εἰδότες — τῆς εὐσεβείας τὸ μέγα μυστήριον, τουτέστι, Χριστὸν, ὃς ἐφανερώθη. Ita etiam V, d. 6. d. et ibid. e. ὁ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγος, ὃς ἐφανερώθη. In his ergo locis negligenter haec laudavit ac pro arbitrio ſuo propter nexum orationis mutavit. Ex huiusmodi locis ergo nemo, niſi mente captus, in contextu ſacro pro-

probabit ὅς. Accurate ac ſecundum ordinem librorum N. Teſtamenti refert V, d. 124. c. μυςήριον, θεὸς ἐφανερώθη. Hunc locum Euthymius Zigabenus retulit in Panopliam ſuam fol. ϱκγ. pag. 2. col. 1. edit. Tergobyſt. 1710. fol. Eundem locum cum tribus Codd. Euthymii Moſquenſibus comparatum exhibui in praefat. ad epiſt. catholl. in P. pag. XLI. Hic locus relatus eſt etiam in Acta Concil. Epheſ. pag. 67. Vide ibi etiam pag. 158. edit. Commelin. 1591. Rurſus Cyrill. V, d. 153. d. μυςήριον, θεός. Confer ibid. 153. d. 170. d. e. Denique habet VI, a. 148. b. μυςήριον, θεός. Ut mittam reliquos Patres et interpretes, tractat haec, et θεὸς laudat, Chryſ. XI, 605. f. 606. a. I, 497. e. VIII, 86. Origenes I, 467. ſolum attingit et ἀναλαμβάνεσθαι ἐν δόξῃ de Jeſu explicat. Bene quidem fecit Birchius, quod Codices, in quibus iſtud ſcholium legitur, notavit. Sic enim fortuito diſcimus, qui Codices eius habeant ſcholia Pſeudo-Oecumenii, quae noſſe multum intereſt Criticorum. Nullus enim Codex hoc ſcholium habet, praeter ſic dictos Oecumenii, ac ne hi quidem omnes, ut modo dixi. Pſeudo-Oecumenium autem appello, quod iſta ſcholia multo vetuſtiora ſunt Oecumenio. Etenim in vetuſtioribus Codicibus horum ſcholiorum, non tantum deſunt ineptiſſima Oecumenii, ſed et recentioris cuiusdam Photii longa quidem, ſed plerumque abſurda ſcholia, quae tamen leguntur in editis Oecumenii ex Codice haud adeo probabili et recentiore. In eo vero Birchianos Codd. miror, quod iſtud ſcholium ita ibi legitur: ὁ ἐν ἁγίοις κύριλλος, ἐν τῷ δωδεκάτῳ τῷ κεφαλαίῳ τῶν σχολίων φησί· Ὃς ἐφανερώθη. Quomodo in edito et apud me in P. l. l. legatur, quivis legere poteſt. Atque ita iam legebatur anno 1631. et 1782. cum tamen Birchii libellus prodierit demum 1798. Si iſte locus in omnibus Codicibus Birchii ita vitioſe et abrupte legitur, dolendus eſt ſane propter ſuos Codices: ſin iſtud ſcho-

ſcholium accuratius et plenius in eis legitur, ita ſane referendum erat. Quilibet enim, qui iſtud ſcholium vel in Oecumenii, vel in mea editione legit, intelligit, id non additum eſſe propter lectionem ὃς, ſed propter interpretationem Cyrilli, quam adiecit vocabulis ἐν σαρκὶ et ὤφθη ἀγγέλοις. Nec aliter iudicarunt ſcribae Codicum Birchianorum. Illi enim ipſi ſcribae, teſte Birchio, ſicuti mei n. et 6. in textu exhibent θεός. Wetſtenius dicit, locum Cyrilli VI, a. 148. nunc in editis corrupte legi, integriorem autem eſſe in iſto ſcholio. Atqui iſtud ſcholium non ex iſto loco relatum eſt in ſcholia, ſed, ut aperte docet index, qui eſt in iſtis ſcholiis, ex duodecimo capite ſcholiorum. Nec vero index id ſolum docet, ſed verba ipſa, quae in utroque loco ſunt diverſiſſima. Ubi enim in iſtis Anathem. VI, a. 148. legitur: κατ' οὐδένα γὰρ τρόπον, et, ὃν γὰρ ἠγνόησαν; Bonus Wetſtenius de hoc loco dubitabat dogmatice. Non reprehendo. Eius enim perſuaſio, et eius conſcientia, neminis alius, de hoc iudicare debuit. Quod vero critice de eo dubitavit, id ſane reprehendo, cum praeſertim in aliis plerumque acutiſſime et veriſſime iudicaverit. Propter Codices, qui hic ὃς aut ὃ vel vere habent, vel habere dicuntur, vide 2. Tim. 4, 17. ἀκούσῃ, in hac editione. Item 1. Cor. 7, 31. οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον τοῦτον. 9, 7. καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει. 13, 1. ἐν εἰμι ἢ, loco γέγονα. 1. Tim. 2, 6. ἐδόθη, et locis centum aliis. 1. Cor. 7, 31. conſentiunt A. (B. ſeu Vat. 1209. apud Birch.) D. F. G in οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον (τοῦτον.) Cur ergo id, ut occidentaliſſimum, non probatum eſt? Hic nulla dubitatio erat de litteris Ο et Θ et Σ. Philem. 18. ἐλλόγα, loco ἐλλόγει, habent A. C. D. F. G. 17. 31. Cur nec hoc probatum? Eſſe eos Codices ſterquiliniarios iam ipſe agnoſco, reſpondet Griesbachius. Tandem addo: ex Ath. I, 564. nihil pro θεὸς effici poteſt, cum iſte locus, notante editore in

uno

IV, 1. ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες

uno folum Codice in margine legatur. Sed Athanafii auctoritate non eft opus. Ipfe tamen hoc ab ὁμολογ. ad ἐν δόξῃ fine varietate exhibet II, 26. Erneftius, Vir Summus, credebat, (Siehe Neufte Theolog. Bibl. IV. Band 107 S.) Θεὸς ἐφανερώθη ita quoque defendi poffe. Si enim ad μυστήριον referatur, ac ὃ ἐφανερώθη legatur, id grammatice vitiofum cenfebat, cum deberet effe, μυστήριον τὸ φανερωθέν. Nihil oppofiturus effem, fi hoc loco fermo effet de fcriptore Graeco, fed Paulus haec fcripfit. Atqui Paulus adeo poft τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον habet continuo, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη, quod nullo modo graecum eft. Vide Colaff. 1, 26.

IV, 1. τὸ δὲ πνεῦμα] Paullo ante ex Cod. Boern. notavi: ὃ δὲ πνεῦμα. Homines ergo ingeniofi et graece docti iftud ὃ, loco ὁ accipient, ut ita hunc occidentaliffimum Codicem defendant. At enim vero, in eiusdem Codicis interpretatione Latina eft folum: *fpiritus autem.* Praeterea, fi ὃ legatur, requiritur: ὃ δὲ τὸ πνεῦμα. Ac, fi hoc quoque addatur, tamen deeft ἀπόδοσις. Corrigere ergo debent: ὃ δὲ τὸ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, τοῦτό ἐστιν· ὅτι ἐν ὑστέροις. Verum apud hos fcurriles fcribas πνεῦμα eft mafculinum, ut *fpiritus.* Sic Marc. 13, 14. βδέλυγμα eft femininum, ut *abominatio*, et 14, 3. ἀλάβαστρον eft etiam femininum, ut *ampulla.* Haec eft ifta occidentalis *recenfio!* Immo, ut ego arbitror, *infernalis.* Nemo enim in univerfo occidente ita in graecis delirare poteft, praeter unum ac fortaffe alterum. Tamen hanc recenfionem Griesbachius lectoribus et fautoribus fuis, tanquam maleficis et perditiffimis hominibus, impreffit et inuffit.

ἐν ὑστέροις] Ex hoc loco et ex Tit. 1, 14. Ath. I, 230.

τινες τῆς πίστεως„ προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις, καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων. ἐν 2.
ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων 3.
τὴν ἰδίαν συνείδησιν, κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν

εἰς

230. fabricavit: ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς ὑγιαινούσης πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνης καὶ διδασκαλίαις δαιμόνων, ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. Similiter fere exhibet 316. Vide etiam 325. Paullulum ad se redit 544. Eiusmodi misturae apud Clementem Alexandrinum pene innumerabiles reperiuntur.

πλάνοις] πλάνης. E. Apud Chryſ. XI, 609. d. 610. a. b. d. 613. utrumque licet reperire. Sic et apud Cyrill. I, a. 416. 426. I, g. 40. III, 152. V, b. 260. Πλάνης, ut Hebraismus, probabile videri poſſit. Sed contra ſunt Codices. Commendat id etiam aequalitas membrorum. Codex Aug. Oecum. 6. in textu πλάνοις. Tamen in ſcholio, πνεύματα δὲ πλάνης καὶ διδασκαλίας δαιμονίων.

δαιμονίων] δαιμόνων. E. Utrumque Chryſ. XI, 609. d. 610. d. 613. a.

2. ἰδίαν] ἑαυτῶν. E. v. P.

3. ἀπέχεσθαι] κελευόντων ἀπέχεσθαι. E. Κελευόντων, ex κωλυόντων, intelligendum potius, quam addendum. v. P. Saepius ab aliis etiam ſcriptoribus unum verbum pluribus inter ſe diſſimilibus iungitur, ubi per ſyneſin, ut vocant, aliud intelligendum eſt, quod rectius conveniat diſſimilibus. Similia ſunt 1. Cor. 14, 34. οὐ γὰρ ἐπιτέτρ. λαλεῖν, ἀλλ᾽ ὑποτάσσεσθαι. 1. Tim. 2, 12. οὐκ ἐπιτρέπω διδάσκειν, ἀλλ᾽ εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. Lectio

vulgata

εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς
πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν.
4. Θ. ὅτι [Ἀρχή.] πᾶν κτίσμα θεοῦ καλὸν,
καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας
5. λαμβανόμενον· ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου
6. θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. [Τέλος.] ταῦτα Τέλος τοῦ σαββάτου.
ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἔσῃ
διάκονος ἰησοῦ χριστοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς
λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς
7. διδασκαλίας, ᾗ παρηκολούθηκας. τοὺς
δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραι-
τοῦ,

Η. περὶ ἀγῶνος εὐσεβείας ἐπ' ἐλπίδι.

γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν.
8. ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον
ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα
ὠφέλιμός ἐστιν, * ἐπαγγελίας ἔχουσα ζωῆς
τῆς

IV, 4. Θ. τῇ ϛ. τῆς κϛ. ἑβδ. τέκνον τιμόθεε, πᾶν κτίσμα θεοῦ.

vulgata defenditur in ſchol. Oecum. II, 230. ε, fere eodem modo, ut ab Wetſtenio. v. Cyrill. I, a. 166. ex quo intelligi poſſit, διδασκόντων. Vulgatum exhibet cum aliis Orig. etiam III, 656.

4. κτίσμα] βρῶμα. E. Cyrill. IV, 282. nominatim. VI, b. 242. Vulgatum V, a. 367. Baſil. II, 447. 670. Ath. I, 406.

8. ἐπαγγελίαν] ἐπαγγελίας. Ita quoque poſtea in quatuor inveni. v. Wetſt. Birchius ex uno notat. Miror. De utraque ſigla ας et αν. v. P.

Ὑπέρβα τῆς ϛ. τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. [Ὑπέρβα.]
[Ἀρχή.] πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδο- 9. I.
χῆς ἄξιος. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν 10.
καὶ ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ θεῷ
ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων,
μάλιστα πιστῶν.

Θ. περὶ ἐπιμελείας αὐτοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας.

παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. μηδείς 11. [12.]
σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ
τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν
ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, * ἐν πνεύματι,
ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ. ἕως ἔρχομαι 13.
πρόσεχε

IV, 9. I. κυριακῇ λβ. καὶ τοῦ ἁγίου προκοπίου. τέκνον τιμόθεε, πιστὸς ὁ λόγος.

10. ὀνειδιζόμεθα] ἀγωνιζόμεθα ex meis omnibus habet ſolus Damaſc. g. Contra eſt editus Damaſc. niſi hic fortaſſe ab editore correctus ſit. v. P. Chryſ. XI, 612. d. et 614. a. interpretatur ὀνειδίζειν. Vide etiam 549. c. Ἀγωνιζ. laudat Wetſt. ex A. C. F. G. qui ſaepius ex Damaſceno et Chryſoſtomo interpolati ſunt. De ſcribis Codicum Chryſoſtomi non ſine cauſſa conqueritur Montf. ad XI, 643. nota a. In G. in Latino eſt: *exprobramur aut maledicimur.* Apud Sabat. ex D. et E. eſt, *improperamur.* Cyrill. V, a. 297. ἀγωνιζόμεθα. v. Birch.

12. ἐν ἀγάπῃ] + ἐν πνεύματι. Ita poſtea in quinque reperi. Omittit Chryſ. XI, 617. b. f. 618 a. Diſerte explicat Theophyl. Duo infimi ſolum omittunt apud Birch.

πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει,
14. τῇ διδασκαλίᾳ. μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ
χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ διὰ προφητείας,
μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτε-
15. ρίου. ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι·
ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ ἐν πᾶσιν.
16. [Τέλος.] [Ἄρξου.] ἔπεχε σεαυτῷ, καὶ Τέλος τῆς
τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς. τοῦτο γὰρ κυριακῆς.
ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούον- Ἄρξου τῆς ϛ.
τάς σου. [Τέλος.] Τέλος τῆς ϛ.

Ι. περὶ τοῦ ἁρμοζόντως ἑκάστῳ προσφέρεσθαι.

ΙΑ. V, 1. [Ἀρχή.] Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ
παρακάλει, ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς
2. ἀδελφούς· πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας·
νεωτέρας, ὡς ἀδελφὰς, ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ.

ΙΑ.

V, 1. ΙΑ. τῇ β. τῆς κζ. ἑβδ. τέκνον τιμόθεε, πρεσβυτέρῳ.

13. παρακλήσει] Semel etiam παραινέσει. Chryſ. XI, 617. b. 618. a. 636. 5.

14. διὰ προφητείας] — E. Ath. I, 247.

15. ἐν πᾶσιν] ἐν — E. Ἐν nullus meorum omittit. Chryſ. XI, 618, haec in interpretatione ſilentio tranſit Cyrill. V, c. 29. b. φανερὰ ᾖ πᾶσι καὶ πρὸς πάντας, καθὰ ὁ παῦλός φησι. Ergo certi ſumus, quid Paulus vere dixerit.

16. ἔπεχε] πρόσεχε. E. Ita ad exemplum Chryſ. XI, 618. c. alii etiam interpretantur, ut eſt etiam in ſchol. Codd. 6. 16. quos poſtea contuli.

ΙΑ. περὶ χηρῶν ἡλικίας, καὶ τρόπου, καὶ διοικήσεως.

χήρας τίμα, τὰς ὄντως χήρας. εἰ δέ 3. [4.]
τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθα-
νέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν,
καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις·
τοῦτο γάρ ἐστιν * ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ. ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη 5.
ἤλπικεν ἐπὶ τὸν θεὸν, καὶ προσμένει ταῖς
δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ
ἡμέρας. ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθ- 6.
νηκε. καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα 7.
ἀνε-

V, 3.] Ath. II, 88. τίμα χήρας, τὰς ὄντως χήρας. Continuo transit ad vers. 5. omisso quarto. Ita saepius Patres in media oratione quaedam praetermittunt. Ex huiusmodi locis incredibilem laetitiam capiebat Semlerus. Vide eius Hermenevtische Vorbereitungen Stück 4. Seite 253. Ich habe die Freude etc.

4. ἐστι καλὸν καὶ] καλὸν καὶ —. E. Ex 2, 3. Apud Birch. solum duo Codd. omittunt. Miror. Supra 2, 3. idem ex Hau. 3. notavit ἐναπόδεκτον. Haud dubie voluit, ἐναπόδεκτον.

5. ἐπὶ τὸν θεὸν] ἐπὶ κύριον. E. Vulgatum Chrys. XI, 620. sed ἐπὶ κύριον VII, 364. a. Etiam hoc olfactu et pedibus eruit Wetst. D. Dieser Schreiber hätte sich besser zu einem Trüffel-Hunde geschickt, als zu einem treuen Kopisten des N. Testaments. Er hat doch alle Triften, der Griesbachischen occidentalischen Recension wegen, ausgespührt und durchwühlt.

6. ζῶσα] Abest apud Ath. II, 88. et post τέθνηκε transit ad vers. 9. Vide hic versum 3.

8. ἀνεπίληπτοι ὦσιν. εἰ δέ τις τῶν ἰδίων
καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν
πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.
9. Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν
10. ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή· ἐν
ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνο-
τρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας
ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ
ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.
IB. 11. [Ἀρχή.] νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ·
ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ χριστοῦ,
12. γαμεῖν θέλουσιν· ἔχουσαι κρῖμα, ὅτι
13. τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν. ἅμα δὲ
καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς
οἰκίας·

V, 11. IB. τῇ γ. τῆς κζ. ἑβδ. τέκνον τιμόθεε, νεωτέρας χήρας.

10.] Ath. II, 88. ἐν ἔργ. καλ. μαρτ. omittit, ac proxima transponit.

13. μανθάνουσι] Hoc ex meis unus d. omittit, quod difficultatem omnem facillime expedit. In eodem tamen eſt in ſcholio. Alius meorum exhibet μανθάνουσαι. Chryſoſtomus hunc locum multoties refert, ita tamen, ut neſcias, quo modo acceperit. Sed nec reliqui interpretes Graeci hic probabiles ſunt. Baſil. III, 607. ἀργαὶ γὰρ μανθάνουσι περιερχ. Latiniſtae reddunt: *otioſae diſcunt circuire domus.* In priore editione μανθάνουσι interpretatus fueram per μαθητιῶσιν. Eius interpretationis me nondum poenitet. Poſſit tamen etiam coniungi cum τὰς οἰκίας, et accipi, loco κατα-

ὀικίας· ὀυ μόνον δὲ ἀργαὶ, ἀλλὰ καὶ
φλύαροι, καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ
δέοντα. βούλομαι ὄυν νεωτέρας γαμεῖν, 14.
τεκνογονεῖν, ὀικοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορ-
μὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν.
ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ 15.
σατανᾶ. ἔι τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, 16.
ἐπαρκείτω ἀυταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ
ἐκκλη-

μανθάνουσι, *oberrando ſpeculantur aliorum rem ſamiliarem et domeſticam*, ut illo apud Horat. Sat. II, 3, 19. qui *excuſſus propriis, aliena negotia curabat.* Hoc ſenſu apud LXX. occurrit καταμανθάνειν. Ita Geneſ. 34, 1. καταμαθεῖν τὰς θυγατέρας τῶν ἐγχωρίων. Syr. 9, 5. 8. καταμανθάνειν παρθένον, κάλλος ἀλλότριον. Et Lev. 14, 37. καταμαθεῖν τὴν ὀικίαν, ubi tamen in bonam partem dicitur.

14. νεωτέρας] + χήρας. E. Interpretes, ac ceteri, qui haec verba denuo ab βούλομαι recitabant, neceſſario perſpicuitatis cauſſa id cogebantur addere. Vide Theodoret. ad h. l. Theophyl. pag. 782. id quidem non addidit, cogebatur tamen id addere pag. 975. edit. Lond. Damaſc. II, 552. 614. id adeo in principio omiſit, τὰς tamen, loco ὄυν, interpoſuit. Varie haec, addendo, omittendoque, vexat Chryſ. XI, 633. e. 634. e. f. 635. b. Modo enim omittit τεκνογονεῖν, modo contra addit ὀικουρεῖν, modo denique mutat, μηδὲ λαβὴν τινα.

16. ἔι τις — χήρας] Ath. I, 374. ἔι τις ἐστὶ πιστὴ χήρας ἔχουσα. v. P. Quis iam hic dubitare poſſit de quorundam Codicum *recenſione Alexandrino-Ienenſi*?

ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρ-
κέσῃ.

ΙΒ. περὶ πρεσβυτέρων τιμῆς.

17. οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς
τιμῆς ἀξιούσθωσαν· μάλιστα οἱ κοπιῶντες
18. ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. λέγει γὰρ ἡ
γραφή· βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις. καί·
ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.
19. κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παρα-
δέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρ-
20. τύρων. τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐνώπιον πάν-
των ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον
21. ἔχωσι. διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ,
καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν
ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς
προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ * πρόσκλη-
σιν. [Τέλος.] Τέλος τῆς γ.

ΙΓ.

17. τῷ λόγῳ] τῷ — E. Basil. II, 472.

21. διαμαρτύρομαι] + σοι. E. Basil. III, 24. mox ibid. καὶ χριστοῦ ἰησοῦ — ἐκλεκτῶν αὐτοῦ ἀγγ.

πρόσκλισιν] πρόσκλησιν. A. Difficulter definiri poteſt, quid probandum ſit. Nam et apud eos, qui πρόσκλισιν interpretantur, legitur πρόσκλησιν, et contra. πρόσκλισις explicanda erat προσπάθεια, παρέγκλισις, ῥοπὴ ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος, aut, ut Chryſ. habet XI, 105. b. ἐπιῤῥέπεια· πρόσκλησις vero, προτροπὴ, ἱκετηρία, προσοικείωσις, προσαγωγὴ, δέησις, quod poſtremum hoc ſenſu habet Aeſchines in principio orationis contra Cteſiph.

Πρόσκλι-

ΙΓ. περὶ χειροτονίας ἀσφαλοῦς.

[Ἀρχή.] χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, 22. ΙΓ.
μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις· σεαυ-
τὸν ἁγνὸν τήρει. μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλ' 23.
οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου, καὶ
τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.

ΙΔ. ὅτι οὐδὲν ἔργον λανθάνει.

τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί 24.
εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ
ἐπακολουθοῦσιν· ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ 25.
ἔργα πρόδηλά ἐστι· καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα,
κρυβῆναι οὐ δύναται.

ΙΕ.

V, 22. ΙΓ. τῇ δ. τῆς κζ. ἑβδ. τέκνον τιμόθεε, χεῖρας ταχέως.

Πρόσκλισις et προσπάθεια, ut Synonyma, habet Sextus Empir. p. 61. edit. Fabric. Sed p. 206. Stephanus notat, ibi quoque πρόσκλισιν et πρόσκλησιν confuſa eſſe, tametſi πρόσκλησις nullo modo conveniat iſti loco. De elegantia vocabuli πρόσκλισις nemo dubitat, convenit id etiam magis τῷ, χωρὶς προκρίματος. Πρόσκλησιν tamen h. l. magna pars Codd. tuetur, idque mihi in N. Teſt. probandum videtur. Vide ſupra ad Act. 5, 36. coll. 13, 2. Apud Chryſ. XI, 642. 644. utrumque reperitur. Attingit etiam 659. b. et 105. b. Apud Baſil. II, 377. πρόσκλισιν. Id ibi requiritur propter addita: προσπαθείας ἢ προσκλίσεως, quanquam utroque loco Codd. per η. habent. Ath. I, 527. πρόσκλησιν. Sed ibi quoque, notante editore, πρόσκλισιν.

ΙΕ. περὶ δούλων ὑπακοῆς.

VI, 1. Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους
δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν·
ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκα-
2. λία βλασφημῆται. οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες
δεσπότας, μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελ-
φοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν,
ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ, οἱ τῆς εὐερ-
γεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. ταῦτα δίδασκε,
καὶ παρακάλει.

ΙϚ. κατὰ τῶν φιλοκέρδων διδασκάλων.

3. εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται
ὑγιαίνουσι λόγοις, τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν
ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν
4. διδασκαλίᾳ, τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμε-
νος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογο-
μαχίας· ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις,
5. βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραὶ, * δια-
παρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν
νοῦν,

VI, 2.] De diſtinctione huius verſus v. Theophyl. et Oecum. II, 244. 245.

5. παραδιατριβαὶ] Codices maximo conſenſu probant διαπαρατριβαί. Aliqui exhibent παρατριβαὶ, διατριβαὶ, in uno inveni, δι' ἃ παρατριβαὶ, quod praeferrem, ſi per Codices liceret. Ac fortaſſe licet, cum iſtius modi in vetuſtis Codd. modo temere iungantur, modo disiungantur. Chryſ. XI, 648. c. διαπαρατριβὴ duplici modo explicat, σχολὴ

νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας,
νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν·
ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων. ἔστι δὲ 6.
πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρ-
κείας.

σχολὴ ἢ διατριβὴ, nimirum ματαία, et, καθά-περ τὰ ψωραλέα τῶν προβάτων παρατριβόμενα, νόσου καὶ τὰ ὑγιαίνοντα ἐμπίμπλησιν. Ergo intelligitur παράτριψις, νόσου μετάδοσις. Prior interpretatio mihi non probatur, cum praeſertim ita debeat eſſe παραδιατριβαί. In διαπαρατριβαὶ, διὰ notat *vim* et *diuturnitatem* mali, παρὰ vero *vitioſitatem* et *contagium* morbi.

ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων] Haec omittunt Wetſt. A. D. F. G. 17. et apud Birch. Neapol. reg. Vind. 34. Nam B et E hic deficiunt. Accedunt Latiniſtae, praeter ſic dictum Ambroſiaſtrum, qui habet: *diſcede ab huiusmodi.* Cur vero haec Griesbachius cum Millio non excluſit, cum id et Latiniſtae, et principes Codices eius iubeant? Atqui hic nulla eſt dubitatio de O et Θ, ut 1. Tim. 3, 16. Magno enim conſenſu iſta excludunt. Tam mutabilia et incerta ſunt eorum decreta et iudicia, qui nullis certis, ſed levibus, aut nullis omnino rationibus et argumentis moventur. — Servant iſta mei omnino omnes. Diſerte habet Baſil. II, 523. Chryſ. XI, 648. d. ἀπὸ τούτων ἀφίστασο. Cum interpretatione huius conſentiunt Theophyl. et Oecum. etiam in Codd. d. et Auguſt. 6. 8.

6. εὐσέβεια] Wetſt. F. et G. addunt θεοῦ. In G. eſt, ευσεβια θυ, cum lineola, et in Latino, *pietas dei.* Hoc ne notavit quidem Griesbachius. Recte! Etenim Codicum ſterquiliniariorum nulla eſt auctoritas, niſi in locis dogmaticis et grammaticis, veluti in ὃς ἐφανερώθη et παραβολευσάμενος.

7\. κείας. οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν
κόσμον, δῆλον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι
8\. δυνάμεθα. ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ
σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.
9\. οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς
πειρασμὸν καὶ παγίδα, καὶ ἐπιθυμίας
πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες
βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ
ἀπώ-

7\. δῆλον] — Wetſt. A. F. G. Eius loco ἀληθὲς habet D. v. P. Nullus Codex Graecus hic quicquam mutat. Baſil. II, 167. ante δῆλον addit τοῦτον.

9\. ἀνοήτους] Latiniſtae, *inutilia*, hoc eſt, ἀνονήτους. v. P. Chryſ. XI, 649. b. e. diſerte f. Unde autem Latiniſtae expiſcati ſunt ἀνονήτους; Scilicet ex Chryſ. XI, 649. e. f. 650. a. Ecce iſta loca: τί ἀνόνητα κάμνεις; — πάντα ταῦτα ἀνόνητα καὶ περιττὰ, οὐδὲν ἀναγκαῖον, οὐδὲν χρήσιμον. — οὕτως ὁ τοιοῦτος κάμνει εἰς ἀνόνητα, μᾶλλον δὲ καὶ βλαβερά. Ἀνονήτους eſt etiam apud Cyrill. III, 405. 424. 608. ἀνοήτους V, b. 148. Damaſc. II, 484. Chryſ. VII, 720. XI, 146. 271. 759. Oecum. II, 247. A. explicat ἀτόπους. Ergo ἀνοήτους. Ἀνοήτους repetit etiam Theophyl. Chryſoſtomo magis inter ſe convenire videbantur ἀνόνητα et βλαβερά. Ergo id ita interpretando clam inferebat. Loca Chryſoſtomi ſimilia plura a me notata ſunt. Ergo tamen non nulli a Chryſoſtomo decepti ſunt. Verum Griesbachii diligentiam, oculorum aciem et vigilantiam latere nullibi potuit. Codex Boern. habet quidem ανοητους, ſed ſupra in Latino, *inutilia*. Quem Schrevelium hic ad manus habuerint Latiniſtae, neſcio. Haud dubie Schrevelium Chryſoſtomi.

ἀπώλειαν. ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν 10.
ἐστιν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι
ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ
ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.
σὺ δὲ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, ταῦτα 11.
Τέλος τῆς δ. φεῦγε· [Τέλος.] [Ἀρχή.] δίωκε δὲ δικαιο- ΙΔ.
σύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομο-
νὴν, πρᾳότητα. ἀγωνίζου τὸν καλὸν 12.
ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου
ζωῆς, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθης, καὶ ὡμολόγη-
σας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν
μαρτύρων.

ΙΖ. παραγγελία φοβερὰ περὶ καθαρᾶς ὑπακοῆς ἄχρι τέλους.

[Ἀρχή.] παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ 13. ΙΔ.
θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος τὰ πάντα, καὶ

χριστοῦ

VI, 11. ΙΔ. σαββάτῳ μετὰ τὴν χριστοῦ γέννησιν· τέκνον τιμόθεε, δίωκε δικαιοσύνην.

VI, 13. ΙΔ. ὥρᾳ θ. τῆς μεγάλης ς. τέκνον τιμόθεε, παραγγέλλω σοι. Ἐν ἄλλοις δὲ, πρὸς ἑβραίους, κεφάλαιον κς.

11. πρᾳότητα] πραΰτητα ἢ πραϋπάθειαν. E. Neutrum in ullo Cod. inveni. Hesychius inepte huc etiam trahitur. v. P. Apud Theophyl. ad 1. Tim. 2, 2. pag. 756. Codices variant inter πραϋθυμίᾳ et πραϋπαθείᾳ. Neque tamen ibi hic locus respicitur.

12. εἰς ἣν καὶ] καὶ — D.

13. ζωοποιοῦντος] ζωογονοῦντος. E. v. P. Ath. I, 529.

Hoc

χριστοῦ ἰησοῦ, τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ πον-
τίου πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν·
14. τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπί-
ληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου
15. ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· ἣν καιροῖς ἰδίοις
δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ
βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ κύριος
16. τῶν κυριευόντων, ὁ μόνος ἔχων ἀθανα-
σίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς
ἀνθρώ-

Hoc nec poſtea in ullo Cod. reperi. Chryſ. XI, 653. b. d. e. bis vulgatum, ſed tertio ζωογονεῖν, ut interpretatio. Vulgatum etiam 715. b. Chryſoſtomi interpretationem ceteri etiam ſecuti ſunt, qui tamen vulgatum habent. v. Oecum. II, 248. c. In Cod. Aug. 6. ita legitur: τὸ δὲ, τοῦ ζωοποιοῦντος, καὶ παράκλησίς ἐστι πρὸς τοὺς κινδύνους, καὶ τῆς ἀναστάσεως ὑπόμνησις. εἰ γὰρ τὰ πάντα ζωογονεῖ, τί πεφρίκαμεν τοὺς ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀγῶνας; Vulgatum cum aliis etiam Theodoret. 671. ſed ibid. 166. valde variat, hunc locum cum 2. Tim. 4, 1. miſcens. Theophyl. etiam in Codd. ſervat vulgatum, in textu quidem. Sic et Baſil. I, 276. ſuis et apoſtoli verbis diſerte. Sed II, 584. ζωογονεῖ. Vulgatum Damaſc. in edito et in Codd. ζωογονοῦντος Cyrill. V, a. 297. 655. 662. (non, 648.) 668. ζωογονεῖν frequentius eſt apud Graecos, notatque proprie, *vitalem edere partum.* Tamen Diog. Laert. in Pythagora p. 318. ταύτην δὲ τὴν ἀκτῖνα (τοῦ ἡλίου) καὶ εἰς τὰ βάθη δύεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο ζωοποιεῖν πάντα.

16. ὁ — ἔχων] Ath. II, 478. ὁ — ἔχει. Sed ita deberet eſſe ὅς.

ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ
Τέλος τοῦ σαββάτου καὶ τῆς ὥρας. καὶ κράτος αἰώνιον. ἀμήν. [Τέλος.]

ΙΗ. πλουσίων ὁδηγία ἐπὶ τὴν ὄντως ζωήν.

[Ἀρχή.] τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι 17. ΙΕ.
παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπι-
κέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐν τῷ
θεῷ * τῷ ζῶντι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν *
πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν. ἀγαθοερ- 18.
γεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμετα-
δότους εἶναι, κοινωνικούς· ἀποθησαυρίζον- 19.
τας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλ-
λον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς αἰωνίου ζωῆς.

ᾧ

VI, 17. ΙΕ. τῇ ε. τῆς κζ. ἑβδ. τέκνον τιμόθεε, τοῖς πλουσίοις.

17. ἐν τῷ θεῷ ζῶντι] ἐν τῷ θεῷ τῷ ζῶντι. Secundum τῷ vitiose abest in edit. Fell. et Gregor. Ἐπὶ invexit Chryſ. XI, 655. a. Hunc ſequitur Oecum. et Theophyl. in meis d. h. et Auguſt. 6. 8. Reliqui, ut edidi, praeter k.

πλουσίως πάντα] πάντα πλουσίως.

19. αἰωνίου] ὄντως. E. Baſil. II, 267. Ita ex meis omnibus ſolus f. et apud Birch. ſolus Vind. Koll. 10. Scilicet ita eſt in indice Euthalii. Vide hic ante verſum 17. Saepe vero etiam Patres τὴν ὄντως ζωὴν opponunt τῇ ἐνταῦθα. Loca, quae Wetſtenius, et ex eo, ut ſemper, Griesbachius, pro ὄντως laudarunt, evoluenda ſunt. Locus Origenis latine legitur II, 154. *veram vitam*, ut vulgata.

20. ὦ τιμόθεε, τὴν * παραθήκην φύλαξον,
ἐντρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας, καὶ
21. ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως. ἥν
τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστό-
χησαν. ἡ χάρις μετὰ σοῦ. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ε.

Πρὸς τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς πακατιανῆς. στίχων σλ.

20. παρακαταθήκην] παραθήκην. Ita postea in quatuor reperi atque etiam in duorum scholiis. Similis varietas 2. Tim. 1, 12. 14.

κενοφωνίας] Oecumenius II, 251. Joanni, id est, Chrysostomo, tribuit καινοφωνίας, quod tamen apud Chrys. XI, 655. non reperio. Intelligit ergo XI, 687. e. ubi 2. Tim. II, 16. explicat.

Ἡ

Πρὸς Τιμόθεον

δευτέρα Ἐπιϛολή.

[Ἀρχή.] Παῦλος ἀπόϛολος ἰησοῦ χριϛοῦ I, 1. A.
διὰ θελήματος θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν
ζωῆς τῆς ἐν χριϛῷ ἰησοῦ, τιμοθέῳ, 2.
ἀγαπητῷ τέκνῳ, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ
θεοῦ πατρὸς, καὶ χριϛοῦ ἰησοῦ τοῦ κυρίου
Ὑπέρβα τῆς ϛ. ἡμῶν. [Ὑπέρβα.]

Α. ἔπαινος τῆς τιμοθέου πίϛεως, καὶ προτροπὴ ὑπομονῆς κατὰ τὸ πρέπον τῇ χάριτι, ἐν ᾗ καὶ αὐτός, φησι, διακαρτερεῖ πάσχων.

[Ἀρχή.] χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω 3. A.
ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς
ἀδιά-

I, 1. A. τῇ ϛ. τῆς κζ. ἑβδ. παῦλος ἀπόϛολος.

I, 3. A. εἰς τὸν ἅγιον ἀπόϛολον τιμόθεον [ἐν ἄλλοις· κυριακῇ λγ.] τέκνον τιμόθεε, χάριν ἔχω.

I, 1. ἰησοῦ χριϛοῦ] χριϛοῦ ἰησοῦ. A.

ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν
4. ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας. ἐπι-
ποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν
5. δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ· ὑπόμνη-
σιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου
πίστεως, ἥτις ἐνῴκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ
σου λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου ἐυνίκῃ·
6. πέπεισμαι δὲ, ὅτι καὶ ἐν σοί. δι' ἣν
Α. αἰτίαν [Ἀρχή.] ἀναμιμνήσκω σε ἀναζω-
πυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν
σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου.
7. οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας,
ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρο-
Α. 8. νισμοῦ. [Ἄρξου.] [Ἀρχή.] μὴ οὖν Ἄρξου τῆς ϛ.
ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου
ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ
συγκακοπάθησον τῷ ἐυαγγελίῳ κατὰ
δύναμιν

I, 6. A. κυριακῇ μετὰ τὰ φῶτα· τέκνον τιμόθεε, ἀνα-
μιμνήσκω σε.

I, 8. A. εἰς τὸν ἅγιον ἄνθιμον· [ἐν ἄλλοις· ὀκτωβρίου
ιε. τοῦ ἁγίου λουκιανοῦ. καὶ εἰς ἄλλους ἁγίους.]
τέκνον τιμόθεε, μὴ ἐπαισχυνθῇς.

4. ἐπιποθῶν] Sic, verum etiam ἐπιποθῶ. Chryſ. XI, 660. b. c.

5. λαμβάνων] λαβών. E. Ita nullus meorum. Sed nec apud Birch. reperitur. Vulgatum etiam Chryſ. XI, 660. ſed V, 315. ἔχων.

ἐυνίκῃ] ἐυνείκῃ. Ita fere eſt apud Chryſ. locis pluribus. Atque ita poſtea in tribus etiam reperi.

Τέλος τοῦ ἀποςόλου καὶ τῆς κυριακῆς.

Τέλος ἐν τισι τῶν φώτων.

δύναμιν θεοῦ· τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, 9.
[Τέλος.] καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ·
ὀυ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ᾽ ἰδίαν
πρόθεσιν, καὶ χάριν, τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν
ἐν χριςῷ ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων·
φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας 10.
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριςοῦ, [Τέλος.]
καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαν-
τος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ
ἐυαγγελίου. ἐις ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ 11.
ἀπόςολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν· δι᾽ ἣν 12.
αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω· ἀλλ᾽ ὀυκ
ἐπαισχύνομαι. ὄιδα γὰρ ᾧ πεπίςευκα, καὶ
πέπεισμαι, ὅτι δυνατός ἐςι τὴν παραθήκην
μου φυλάξαι ἐις ἐκείνην τὴν ἡμέραν.
ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων, ὧν 13.
παρ᾽

10. δὲ ζωὴν] Ath. I, 430. laudans haec a verſu 8. poſt, δὲ τὴν ζωὴν abrumpit. Sed ex hoc nihil efficitur, cum Athanaſius et alii Patres ſaepius in media ſententia orationem abrumpant.

13. ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων] Lectionem Cod. Boern. ſeu *recenſionis occidentalis*. hic praetermittere non poſſum, propter duo exquiſitiſſima vocabula graeca, quibus adhuc carent Lexica omnia, ut quidem ego ſuſpicor. Habet enim: Πετυπουσιν εχαι ᾽υγεισεμωον, ultimae ον, inſcriptum ω.) et in Latino: *ſormam habeto ſanorum aut ſanam.* Suntne haec ῥήματα, ἢ σκύβαλα; Indignor profecto, iſtiusmodi ſterquilinia a quibusdam in numero Codicum haberi atque

παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ
14. τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. τὴν καλὴν * παρα-
θήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου, τοῦ
ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. [Τέλος.] Τέλος τῆς μετὰ τὰ φῶτα κυριακῆς.

B. περὶ τῆς ἁρμοζούσης μεταδόσεως τῶν θείων διδαγμάτων.

15. οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες
οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ, ὧν ἐστι φύγελλος καὶ
16. ἑρμογένης. δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ ὀνησι-
φόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε,
καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπῃσχύνθη·
17. ἀλλὰ γενόμενος ἐν ῥώμῃ, σπουδαιότερον
18. ἐζήτησέ με, καὶ εὗρε. δῴη αὐτῷ ὁ κύριος
εὑρεῖν

atque adeo ex eis hauriri iſtas ſic dictas *recenſiones*, *infernales*. Griesbachius audacter Codicem G. appellat apographum Codicis F. Neutrum vidit. Wetſtenius, qui utrumque comparavit, dubius erat, uter alterius eſſet apographum. Vide utriusque Codicis notitiam, ab eo traditam. Bengelius G. ſeu Boern. antiquiorem etiam aeſtimabat Codice Claromontano. v. in varr. lectt. ad Rom. p. 641. edit. Tubing. 1734. 4. Quot capita, tot ſenſus. Τύχῃ τὰ θνητὰ, οὐκ εὐβουλίᾳ.!

14. παρακαταθήκην] παραθήκην. Ita et Baſil. III, 9. ſed παρακαταθήκην. 53. v. 1. Tim. 6, 20.

15. φύγελλος] Alii φύγελος, pauci φρύγελλος aut φρύγελος. Chryſ. XI, 672. c. φίλητος, ſed 673. c. φύγελλος. φίλητος eſt ex 2, 17.

18. δῴη] Apud Baſil. I, 315. variant Codd. inter hoc et δώσει. Vide hic 2. 7. 4, 14. Apocal. 22, 18.

εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν ἐφέσῳ διηκόνησε,
Τέλος τῆς ς. βέλτιον σὺ γινώσκεις. [Τέλος.] Σὺ οὖν, II, 1.
καὶ τοῦ ἁγίου. τέκνον μου, [Ἀρχή.] ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ B.
χάριτι τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ. καὶ ἃ ἤκου- 2.
σας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων,
ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες
ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι.

Γ. περὶ τῆς ἀφροντίδος ἐν τῷ νῦν βίῳ πολιτείας, ἐπὶ ταῖς ἀπόνοις τροφαῖς.

σὺ οὖν κακοπάθησον, ὡς καλὸς στρατιώ- 3.
της ἰησοῦ χριστοῦ· οὐδεὶς στρατευόμενος 4.
ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις,
ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. ἐὰν δὲ 5.
καὶ ἀθλῇ τίς, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ
νομίμως ἀθλήσῃ. τὸν κοπιῶντα γεωργὸν 6.
δεῖ

II, 1. B. ὀκτωβρίου κς. εἰς τὸν ἅγιον δημήτριον καὶ εἰς ἑτέρους μάρτυρας [ἐν τισι σεπτεμβρίου θ. τοῦ ἁγίου σεννηριανοῦ.] τέκνον τιμόθεε, ἐνδυναμοῦ.

II, 2. ἤκουσας — διὰ] Basil. III, 24. ὡς καὶ αὐτὸς οὗτός φησι (παῦλος) τιμοθέῳ. (addit ergo ipsissima verba ex recensione Cappadoca.) ἃ παρέλαβες παρ' ἐμοῦ ἐπὶ πολλῶν. Scilicet paullo ante suis verbis dixerat Basilius: ἔθος — ἐπὶ μαρτύρων διδόναι. Hinc ἐπί.

3. σὺ οὖν κακοπάθησον] συγκακοπάθησον. E. Ex 1. Tim. 1, 8. Chrys. XI, 678. 679. vulgatum in edito. Sed in eius Cod. Mosq. α. semel deest, σὺ οὖν.

δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.
7. νόει, ἃ λέγω· δῴη γάρ σοι ὁ κύριος σύνε-
8. σιν ἐν πᾶσι. μνημόνευε ἰησοῦν χριστὸν,
ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος δαυὶδ,
9. κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου· ἐν ᾧ κακο-
παθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· ἀλλ'
10. ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. διὰ τοῦτο
πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, ἵνα
καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν χριστῷ
ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ἁγίου.

Δ. περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως καὶ ὑπομονῆς, ἐλπίδι τιμῆς δικαίας.

Γ. 11. [Ἀρχή.] πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπε-
12. θάνομεν, καὶ συζήσομεν· εἰ ὑπομένο-
μεν,

II, 11. Γ. σαββάτῳ λγ. πρὸ τῆς κυριακῆς τοῦ τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου· [ἐν ἄλλῳ· καὶ εἰς τὸν ἄσωτον.] τέκνον τιμόθεε, πιστὸς ὁ λόγος.

7. ἃ] ἃ et ὃ Chryſ. XI, 678. 680.

δῴη] δώσει. E. Ita Damaſc. quod tamen nullus meorum agnoſcit. In uno eſt vitioſe δώει. Sed nec apud Birch. reperitur δώσει.

8.] Ath. I, 742. χριστὸν ἰησοῦν — δαβὶδ. 751. ἰησοῦν χριστὸν — δαβὶδ κατὰ σάρκα. Sic et III, 7. 14.

10. ὑπομένω — αἰωνίου] Chryſ. XI, 681. c. 682. b. 684. c. 685. b. c. f. primo habet πάσχω, mox vero ὑπομένω, tanquam de ſuo. αἰωνίου habet quidem, ſed ita explicat, ac ſi οὐρανίου maluerit. Vide etiam ibid. 428. a. v. Wetſt.

12. 13.] v. P. et Chryſ. XI, 685. d. 686. c.

μεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· ἐι ἀρνούμεθα,
κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· ἐι ἀπιςοῦμεν, 13.
ἐκεῖνος πιςὸς μένει· ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν ὀυ
δύναται. ταῦτα ὑπομίμνισκε, διαμαρ- 14.
τυρόμενος ἐνώπιον τοῦ κυρίου μὴ λογομα-
χεῖν, ἐις ὀυδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταςροφῇ
τῶν ἀκουόντων. σπούδασον σεαυτὸν δόκι- 15.
μον παραςῆσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνε-
παίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς
ἀληθείας. τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας 16.
περιΐςασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν
ἀσεβείας.

13. ἀπιςοῦμεν] Ath. I, 377. ex epiſt. ad Hebr. hoc laudat, habetque ἀπιςήσομεν. Manifeſte ergo errat.

14. κυρίου] θεοῦ. E. Ita Baſil. II, 623. Vulgatum etiam Chryſ. XI, 685. 687. Ita etiam in ſchol. Oecum., ſed mox θεῷ II, 267. c. d. In uno ſolum Cod. Theophyl. Aug. 8. reperi θεοῦ. Contra ſunt editio Lond. et ceteri Codd.

λογομαχεῖν ἐις] λογομάχει ἐπ᾽. E. Ἐπὶ occupatum eſt ex proximo. Cyrill. I, a. 259. μὴ λογομαχεῖν ἐπ᾽ ὀυδενὶ χρησίμῳ ἢ ἐπὶ καταςροφῇ τῶν ἀκουόντων. II, 493. μὴ — χρησίμῳ. Damaſc. ὡς, loco ἐις.

15. θεῷ] χριςῷ. E. Ita Damaſc. II, 267. ſed 521. vulgatum.

16. κενοφωνίας] καινοφωνίας. E. Chryſ. XI, 687. e. Igitur meis Theophyl. Codd. d. 8. inſcripta ſyllaba αι. Ita paullatim exiſtunt corruptiones.

17. ἀσεβείας. καὶ ὁ λόγος αὐτῶν, ὡς
γάγγραινα, νομὴν ἕξει· ὧν ἐστιν ὑμέναιος
18. καὶ Φιλητός· οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν
ἠστόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη
γεγονέναι· καὶ ἀνατρέπουσι τήν τινων
19. πίστιν. ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ
ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· ἔγνω
κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ· καὶ· ἀποστήτω
ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα *
Δ. 20. κυρίου. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐν μεγάλῃ Τέλος τοῦ σαββάτου.
δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ
ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα·
καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.
21. ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων,
ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον καὶ
εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγα-
θὸν ἡτοιμασμένον.

E.

II, 20. Δ. τῇ β. τῆς κη. ἑβδ. τέκνον τιμόθεε, ἐν μεγάλῃ οἰκίᾳ.

ἀσεβείας] Ex D. Wetst. laudat ἀσεβείᾳ et ἀσεβεῖς. Posterius habet meus Damasc. g. Contra est editum II, 268. Vulgatum Chrys. XI, 687, 708. c.

19. ἔγνω] Basil. II, 610. εἶδε.

χριστοῦ] κυρίου.

21. καὶ εὔχρηστον] καὶ — E. Omittit Chrys. XI, 691. e. 693. a. Oecum. in edito et in Cod. Aug. 6. Habet et omittit Theodoret. 686.

ἀπὸ τούτων] ἀπὸ πάντων t — E. v. P.

Ε. περὶ ὀρθῆς διδασκαλίας καὶ βίου καθαροῦ, εἰρηνικοῦ, καὶ κατὰ τῶν ἐναντίων.

τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε 22.
δὲ δικαιοσύνην, πίςιν, ἀγάπην, εἰρήνην
μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ
καθαρᾶς καρδίας. τὰς δὲ μωρὰς καὶ 23.
ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς, ὅτι
γεννῶσι μάχας· δοῦλον δὲ κυρίου οὐ 24.
δεῖ μάχεσθαι. ἀλλ᾽ ἤπιον εἶναι πρὸς
πάντας, διδακτικὸν, ἀνεξίκακον· ἐν 25.
πρᾳότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους·

22. μετὰ] + πάντων. E. Ex Chryſ. XI, 693. b. c. Ibidem primo habet ἐπιθυμίας, idque etiam interpretatur, deinde tamen infert φαντασίας. Secundo exhibet, εἰρήνην μετὰ πάντων τῶν, mox πρᾳότητα, loco εἰρήνην, et: τί ἐςι, μετὰ τῶν ἐπικαλ. Ergo rurſus deeſt, πάντων τῶν. Apud Chryſoſtomum, atque apud alios etiam vocabula iſta, τί ἐςι, verba textus notant, quorum ſubiicitur interpretatio. Exempla peti poſſunt ex hac ipſa editione et ex priore.

24. ἤπιον] Inepte rurſus νήπιον Wetſt. D. F. G. Vide 1. Theſſ. 2, 7. Supra dixeram de ἤπιος, ſpiritu aſpero. Ita in edito etiam Damaſc. II, 571.

25. ἐν πρᾳότητι] τῇ, loco ἐν. Ath. II, 492.

πρᾳότητι] πραΰτητι. E. Cod. Boern. πριχότητι. Inauditum vocabulum! Hoc Wetſtenius tamen nec ex F. nec ex G. notavit. Non reprehendo. Vocabula enim notantur, non monſtra.

ἀντιδιατιθεμένους] ἀντικειμένους. E. Vulgatum cum aliis etiam Chryſ. XI, 694. 729. d. Baſil. II, 395.

νους· μή ποτε δῷ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν
26. εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας· καὶ ἀνανήψωσιν
ἐκ

395. Primo legebatur ἀντικειμένους in margine Cod. Wetst. E. Ergo fortasse etiam in D. Deinde relatum est in contextum Codd. F. G. v. Wetst.

δῷ] δώη. E. v. P.

μετάνοιαν κ. τ. λ.] v. P. Chrys. X, 729. omittit, μετάνοιαν εἰς. Multoties praeterea versum 24. et 25. habet, ut I, 413. 451. 712. 375. 694. II, 488. X, 305. XII, 110. et VII, 346. Item Cyrill. I, a, 368. ubi διδάσκοντα, loco παιδ. I, g. 160. IV, 463. ubi παιδεύ.

εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας] εἰς σωτηρίαν. E. Theodoret. 687. tamen ἀληθείας est in scholio.

26. ἀνανήψωσιν] Wetst. notat ἀνανήψουσιν. C. ἀναλήμψωσιν. D. Sic enim isti barbari A. D. E. etc. plerumque scribunt. Oblitus est Wetstenius Codicis Boern. Is ergo habet: ανανηψωσειν, et supra scriptum Latine: *respiciant* (Sic.) *aut infinitivus.* Nempe terminationem ειν, pro infinitivo habuit. Quot ergo vocabula, tot vitia. Sic idem scurra 1. Tim. 2, 10. ex γυναιξὶν fecit infinitivum γυναιξειν. Scilicet a γυναίκω, γυναίξω, γυναίξειν. Ex huiuscemodi sive Codicibus, sive sterquiliniis suas *infernales recensiones* ad lucem protraxit adiuvante S. Lucifero Griesbachius. Tamen idem ille Griesbachius alicubi dicit, Codices a me tractatos esse *manu sedula,* a se vero *intenta mentis acie.* Vide eius Particulam I. comment. crit. pag. 31. nota **. Tam impudentem et impotentem hominem equidem sexagenarius per totam vitam meam nusquam unquam vidi. Ceterum in ἀναλήψωσιν agnosco haud inelegantem correctionem Graeci cuiusdam. Eleganter enim dici-

ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρη-
μένοι ὑπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.
Τέλος τῆς β. [Τέλος.]

3. πρόῤῥησις περὶ κακίας ἀνθρώπων πλεοναζούσης, ἀπατηλῆς, ἐλεγχομένης.

Τοῦτο δὲ [Ἀρχή.] γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχά- III, 1. E.
ταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί·
ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάρ- 2.
γυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι,
γονεῦ-

III, 1. E. σαββάτῳ λδ. πρὸ τοῦ ἀσώτου· τέκνον τιμόθεε, [τοῦτο] γίνωσκε, ὅτι.

dicitur, ἀναλαμβάνειν ἑαυτὸν, veluti ἐκ νόσου etc. Philo p. 707. d. τοῖς ἐκ νόσου μακρᾶς ἀρχομένοις ἀναλαμβάνειν. Et in loco huic simillimo p. 849. c. τοῦ μὲν γὰρ κέχυται ἡ κακία, τοῦ δὲ συνέσταλται· διὸ καὶ ἀνανήφει, τοῦτο δ᾽ ἐστι, μετανοεῖ, καὶ ὥσπερ ἐκ νόσου ἀναλαμβάνει.

ἐζωγρημένοι] Ita quidem, sed et ζωγρηθέντες. Chrys. XI, 694. f. ubi addit: καλῶς εἶπεν, ἐζωγρημένοι· καὶ ζωγρηθέντες, φησί. Duas ergo hic *recensiones* vocabulis εἶπεν et φησὶ notare voluit, ut alibi. v. vers. 2. Apud Wetstenium altum est silentium de his duabus recensionibus. Ergo etiam, ut quilibet praevidere poterat, apud Griesbachium, qui nihil, nisi Wetstenium exscribere solet. Ita oculorum usu nondum privatis cernere licet in locis innumerabilibus.

III, 1. γίνωσκε] γινώσκετε. E. Ita Chrys. VI, 281.

ἐσχάταις] Ter etiam, ἐν ὑστέροις καιροῖς. Chrys. XI, 699 b. d. e. 707. e. Sic et IX, 403. Manifeste ex 1. Tim. 4, 1.

γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,
3. ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς,
4. ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, προδόται, προ-
πετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον
5. ἢ φιλόθεοι· ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας,
τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι. καὶ τού-
6. τους ἀποτρέπου. ἐκ τούτων γάρ εἰσιν
οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμαλω-
τεύοντες * γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρ-
τίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις·
7. πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς
ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.
8. ὃν τρόπον δὲ ἰαννῆς καὶ ἰαμβρῆς ἀντέστη-
σαν

5. τούτους] τοὺς τοιούτους. E. Chryſ. VII, 288.

6. αἰχμαλωτεύοντες] αἰχμαλωτίζοντες. E. Chryſ. XI, 699. c. 707. e. f. V, 352. In contrarium 2. Cor. 10, 5. variarum lectionum fabricatores intulerunt αἰχμαλωτεύοντες. Ita lectiones de loco in locum transportant.

τὰ γυναικάρια] τὰ —.

ἐπιθυμίαις] + καὶ ἡδοναῖς. E. Chryſ. XI, 699. c. omittit tamen 707. e. 708. a. Habet et omittit Theodoret. 688. Ex meis Codd. nullus agnoſcit.

8. ἰαμβρῆς] Ita omnes omnino mei. Pro more ſuo hoc videtur mutaſſe Origenes in μαμβρῆς. Multoties iam enim a me monitum eſt, eum plerumque, partim propter ineptas allegorias, partim propter ineptas etymologias ſuas, pervertere nomina propria. Eum ſequitur Hieronymus, imitator eius, ut verbis Horatii utar, *ſervum pecus.* Ἰαννῆς et ἰαμβρῆς appellantur etiam ab Euſeb. Praepar. Evang. p. 411. d. ex Numenio.

σαν μωυσεῖ, οὕτω καὶ οὗτοι ἀνθίςανται
τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν
νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίςιν. ἀλλ᾽ οὐ 9.
προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια
αὐτῶν ἔκδηλος ἔςαι πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ
Τέλος τοῦ σαββάτου. ἐκείνων ἐγένετο. [Τέλος.]

Ζ. προτροπὴ τῆς ἑαυτοῦ μιμήσεως ἐξ ἐναντίου τοῖς φαύλοις, ἐν ὑπακοῇ θεοῦ.

σὺ δὲ [Ἀρχή.] παρηκολούθηκάς μου τῇ 10. 3.
διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ
πίςει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ
ὑπομονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμα- 11.
σιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν ἀντιοχείᾳ, ἐν
ἰκονίῳ, ἐν λύςροις· οἵους διωγμοὺς ὑπή-
νεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐῤῥύσατο ὁ
κύριος.

III, 10. 3. κυριακῇ λγ. τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου. λέγεται καὶ εἰς τὴν ἁγίαν θέκλην· τέκνον τιμόθεε. παρηκολούθηκάς μου.

ἀνθίςανται] Ita, ſed et ἀντιςήσονται. Chryſ. XI, 708. c. ἀντιςήσονται etiam III, 508.

11. ὑπήνεγκα] ὑπέμεινα. E. Chryſ. XI, 709. c. bis. 721. d. Vulgatum habet quidem Ath. I, 263. ſed poſt κύριος addit: καὶ ῥύσεται. Ut ergo ex innumerabilibus exemplis, in hac ipſa editione notatis, diſcitur, Patres inter ſe contendunt, quis ſit falſariorum princeps. Atque ita ego cenſeo, qui Patres *diurna nocturnaque verſavi manu*. Si quis tamen in mentem induxerit, οὐκ ἀπὸ φαντασίας,

12. κύριος. καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσε-
βῶς ζῆν ἐν χριστῷ ἰησοῦ, διωχθήσονται.
13. πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψου-
σιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώ-
14. μενοι. σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ
ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες·

καὶ

σίας, ſed ex lectione Patrum contra diſputare, is ſciat, me in theſauris meis ultra mille argumenta habere in promtu. Vide mox.

12. ἰησοῦ] — E. Habet Chryſ. XI, 709. c. I, 184. 745. IX, 196. XII, 58. Damaſc. II, 268. 430. εὐσεβῶς et ἰησοῦ omittit Cyrill. I, a. 80. Omiſſo ἰησοῦ, habet εὐσεβῶς. 164. II, 709. b. 712. a. III, 782. 792. Utrumque ſervat I, g. 108. II, 559. ὅσοι μὲν θέλουσιν εὐσεβῶς ζῆν ἐν χριστῷ διωχθ. Ath. I, 230. Sic, omiſſo μὲν, 788. Sic, ſed ζῆν εὐσ. 263.

13. γόητες] Weſt. ex D. laudat γόηται. Ex G. poterat laudare, γοηταις προιοψουσειν, et ex Latino eiusdem: *ſeductores proficient.* Utroque vocabulo Graeco locupletari poteſt Schrevelius *recenſionis occidentalis Grieſbachianus.* Mox, ἐπὶ χεῖρον. Ath. II, 492.

14. ἐπιστώθης] Unus meorum ἐπιστεύθης, isque recentior. Sic accepit interpres Latinus. Atque ita eſt Chryſ. I, 413. c. Eleganter quidem, ſed contra Codices. Accedit, quod vel ἐπιστώθης ita accipi poteſt, id eſt, ἐν οἷς πιστὸς εὑρέθης. Chryſ. XI, 710. a. ἐπιστώθης, τουτέστιν, ἐπίστευσας. Accepit ergo pro ἐπείσθης. Rurſus ἐπιστώθης. IX, 403. Rectius Theophyl. μετὰ πληροφορίας ἔμαθες, et Theodoret. ὧν τὴν ἀλήθειαν τῇ πείρᾳ μεμάθηκας, id eſt, *de quibus tibi firmiter perſuaſum eſt.*

τίνος] τίνων. E. Schol. Cod. Aug. 6. οὐ παρὰ

τοῦ

καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα 15.
οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτη-
ρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
Τέλος τῆς [Τέλος.] [Ἀρχή.] πᾶσα γραφὴ θεό- 16. Z.
κυριακῆς πνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν,
καὶ τῆς ἁγίας. πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς
παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· ἵνα ἄρτιος 17.
ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον
ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος. Διαμαρτύρομαι IV, 1.
οὖν

III, 16. Z. τῇ γ. τῆς κη. ἑβδ. καὶ σεπτεμβρίου δ. καὶ κα. τέκνον τιμόθεε, πᾶσα γραφή.

τοῦ τυχόντος ἔμαθες, ἀλλ' ὑπὸ παύλου. Ergo, τίνος.

16. ἔλεγχον] ἐλεγμόν. E. Vulgatum Chryſ. non ſolum XI, 714 ſed et I, 413 V, 454. VIII, 241. Etiam Damaſc. II, 269. ſed 534. ἐλεγμόν. v. P.

17. ἄρτιος] In vulg. Lat. *perfectus*. Inde Wetſt. D. E. τέλειος. Schol. Cod. Aug. 6. ἄρτιος δὲ, ὁ ἀεὶ ἴσος, καὶ μήτε τοῖς ταπεινοῖς κλονούμενος, μήτε τοῖς χρηστοῖς ἐπαιρόμενος καὶ φυσώμενος, ἀλλ' ὡσαύτως ἔχων. Divine Gellertus noſter: im Glücke Demuth, Muth in Noth. Ea ſigna ſunt ſummi viri.

ἐξηρτισμένος] Varie vexatum hoc vocabulum. Alii ἐξηρτημένος, alii ἐξηρτυμένος, alii ἀπηρτισμένος. Ex Theodoret. p. 691. notatur etiam κατηρτισμένος. Vulgatum conſtanter Chryſ. XI, 714. 715. III, 275. e. Cyrill. I, a. 283. ἐξηρτημένος. 413. ἐξηρτυμένος. 497. Uſitatiora ſunt ἀπαρτίζω et καταρτίζω, quam ἐξαρτίζω. Hinc correctiones et errores ſcribarum,

οὐν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ τοῦ κυρίου
ἰησοῦ χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας
καὶ νεκροὺς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ
2. καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· κήρυξον τὸν
λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως· ἔλεγ-
ξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον ἐν πάσῃ
μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ.

Η. περὶ τῶν καινοτομησάντων, οἷς ἀντιτάττει τὸν τιμόθεον.

3. ἔσται γὰρ καιρὸς, ὅτε τῆς ὑγιαινούσης
διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται· ἀλλὰ κατὰ
τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισω-
ρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν
4. ἀκοήν· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν
ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους
Η. 5. ἐκτραπήσονται. [Τέλος.] σὺ δὲ [Ἀρχή.] Τέλος τῆς γ.
νῆφε

IV, 5. Η. κυριακῇ πρὸ τῶν φώτων ἤτοι τῶν ἁγίων θεοφανίων, καὶ αὐγούστου ιϛ. εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ ἁγίου μανδυλίου. τέκνον τιμόθεε, νῆφε ἐν πᾶσιν.

IV, 1. καὶ τοῦ κυρίου] τοῦ — t τοῦ κυρίου — E. v. P. Cyrill. V, a. 381. διαμαρτ. ἐνώπιον — καὶ χριστοῦ ἰησοῦ — κρίναι — νεκροὺς καὶ τήν. Vide Chryſ. XI, 714. a. b.

3. κνηθόμενοι] τερποθόμενοι. Cod. Vind. 34. apud Birch. Vocabulum *recenſionis* Alexandrinae exquiſitiſſimum et rariſſimum. Scilicet interpretes Graeci explicant τερπόμενοι. Ergo ſcurra iſte ex duobus vocabulis unum fecit. Plura huiusmodi exempla in hac ipſa editione memoravi, v. Theodoret. 692. Theophyl. 828.

νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον
εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληρο-
φόρησον.

Θ. περὶ τῆς ἑαυτοῦ μελλούσης ἀναλύσεως ἐν δόξῃ αἰωνίᾳ.

ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς 6.
ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε. τὸν ἀγῶνα 7.
τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα,
τὴν πίστιν τετήρηκα. λοιπὸν, ἀπόκειταί 8.
μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀπο-
δώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ
δίκαιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ, ἀλλὰ
καὶ πᾶσι, τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν
Τέλος τῆς κυριακῆς. αὐτοῦ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] σπούδασον 9. Θ.
ἐλθεῖν πρός με ταχέως· δημᾶς γάρ 10.

με

IV, 9. Θ. τῇ δ. τῆς κη. ἑβδ. τέκνον τιμόθεε, σπού-
δασον ἐλθεῖν.

5. πληροφόρησον] Chryf. XI, 716. d. explicat, πλήρω-
σον. Sic et fchol. Cod. Aug. 6. πλήρωσον, ὃ
ἐνήρξω. In contrariam partem Pauli graecitas
vexata eft Colaff. 4, 12.

6. ἐμῆς ἀναλύσεως] ἀναλύσεώς μου. E. Ath. I, 262.

7.] Ath. II, 62. τὸν καλὸν ἀγῶνα.

8. ὁ κύριος — ἡμέρᾳ] Abfunt Ath. II, 62. Idem 458.
οὐκ ἐμοὶ δὲ μόνῳ — ἐπιφάνειαν τοῦ κυρίου ἡμῶν
ἰησοῦ χριστοῦ.

με ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα,
καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην· κρήσκης
εἰς γαλατίαν, τίτος εἰς δαλματίαν·
11. λουκᾶς ἐστι μόνος μετ᾽ ἐμοῦ. μάρκον ἀνα-
λαβὼν, ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γάρ μοι
12. εὔχρηστος εἰς διακονίαν. τυχικὸν δὲ ἀπέ-
13. στειλα εἰς ἔφεσον. τὸν φελόνην, ὃν ἀπέ-
λιπον ἐν τρωάδι παρὰ κάρπῳ, ἐρχόμενος
φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμ-
14. βράνας. ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά
μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδῴη αὐτῷ ὁ
κύριος

10. νῦν] Ita bis, sed semel παρόντα. Chryſ. XI, 720. a. c. d.

κρήσκης] Alii κρίσκης. Vulgatum l. l. Chryſ. ſed IX, 2. ἑρμογένης.

13. φελόνην] Varie hoc vocabulum vexarunt. Ergo φαιλόνην, φελώνην, φαιλώνην. Scribendum videtur φαινόλην, *paenulam*, quanquam credibile eſt, aliquos ita transpoſuiſſe litteras. Grammaticus, quem laudavi in P. interpretatur χιτών. In Cod. Aug. 6. exponitur ἔνδυμα, diſputatur autem contra eos, qui de libris acceperunt. v. Chryſ. XI, 721. a. Sabat. ex Hieron. laudat *lucernam*, quod oppido ridiculum eſt. Pauli temporibus nondum inveſtigabant et conquirebant *recenſiones* Griesbachianas. Ergo nec *lucernis* opus erat. Quid? quod nunc etiam, intempeſta nocte, ſine lucernis et oculis, conquiruntur. Scribendum erat, *lacernam*, quanquam id ipſum etiam ineptum eſt. Lacerna eſt ῥάκος. Fortaſſe *paenula* h. l. idem fere notat, quod apud Aeſchinem p. 273. edit. Reisk. στρωματόδεσμον.

14. ἀποδῴη] ἀποδώσει. E. v. P. Chryſoſtomus primo vulga-

κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὃν καὶ 15.
σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀνθέστηκε τοῖς
ἡμετέροις λόγοις. ἐν τῇ πρώτῃ μου 16.
ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι συμπαρεγένετο, ἀλλὰ
πάντες

vulgatum, deinde in explicatione, ἀποδώσει. XI, 721. c. d. ἀποδῴη etiam I, 220. Theodoretus, qui tamen ἀποδῴη habet, addit: προῤῥησίς ἐστιν, οὐκ ἀρά. Scilicet quorundam *theologia ethica*, quae tamen in ſcientia Critica in nullo numero eſt, uti nec *dogmatica*, non nullos impellebat, ut partim aliam interpretationem, partim adeo aliam lectionem ſubiicerent. Theophyl. ἀποδῴη, ἀντὶ τοῦ ἀποδώσει. Damaſc. II, 270. ἀποδῴη. 351. ἀποδώσει. Ἀποδῴη Oecum. II, 281. b. c. Ἀποδώσει orthodoxus theologus, nec tamen criticus orthodoxus, Athanaſius III, 25. Deus poſtea iſtam perfidam et diabolicam orthodoxiam moralem, dogmaticam et polemicam, tanquam peſtem, avertat a religione chriſtiana, libris ſacris et ſcientia critica. Critica orthodoxia in eo cernitur, ut ſis diligens, verax et nullarum partium. Praeclare in hanc rem Lucceius, Vir Summus, apud Ciceronem (Epiſt. ad div. 5, 12.) aiebat, *a gratia*, (igitur etiam a mendacio,) *ſe non magis affici poſſe, quam Herculem Xenophontium a voluptate.*

15. ἀνθέστηκε] ἀντέστη ſoli A. C. D. F. G. Vulgatum cum reliquis Chryſ. XI, 721. VII, 288.

16. συμπαρεγένετο] παρεγένετο. E. Vulgatum praeter alios Chryſ. XI, 658. c. 721. f. 190. b. bis. 196. b. 212. b. XII, 2. e. Damaſc. II, 270. ſed 199. παρέστη, ex verſ. 17. v. Wetſt. Griesb. Scilicet, Codices ſterquiliniarii A. C. F. G. 17. 39. defendendi erant. Iſti vero ita exhibebant, quod in Latino

πάντες με ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογι-
17 σθείη· ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη, καὶ
ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα
πληροφορηθῇ, καὶ ἀκούσῃ πάντα τὰ
ἔθνη· καὶ ἐῤῥύσθην ἐκ στόματος λέοντος.

καὶ

Latino eſt *affuit*, non vero ex illorum opinione et Latinitate, *coaffuit*. Recte vero redditum erat, *affuit*, nimirum, *in iudicio*.

17. πληροφορηθῇ] πληρωθῇ. E. v. verſ. 5. Ita rurſus interpretatur Chryſ XI, 722. b. πρηροφορηθῇ, τουτέστι, πληρωθῇ. Coeci ſunt, qui corruptiones quoruudam Codicum ex Chryſoſtomo non cernunt. Eos ergo nec *lucerna* (v. verſ. 13.) S. Hieronymi adiuvare poteſt. Πληρωθῇ exhibent F. G. 19. apud Wetſt. Apud Wetſtenium altum quoque hic ſilentium eſt de Chryſoſtomo. Item apud Griesbachium, quod minime miror. Chryſoſtomum enim legere non ſolet, niſi ἐν τῇ κυριακῇ τοῦ τυφλοῦ, ſeptimana ſexta a Paſchate.

ἀκούσῃ] ἀκούσωσι. E. Alii fortuito, alii ad Lat. *audiant*, ſeu, *audirent*. Poſterioris generi ſunt ſterquiliniarii A C D. E. F. G. 17. etc. Sine ullo dubio ergo hoc probandum erat. Nam nec hic eſt ulla dubitatio de littera Θ et O. Nec unus, aut tres illorum Codd. ita habent, ſed maximo convicio ad unum omnes. Etenim iſte B., ut aiunt, hic *hiat*. Accedit Vulgata, Itala, Hieronymus, Ambroſiaſter etc. Verum Griesbachius p. 161. ne memoratu quidem dignum iudicavit. Cur vero? Quia iſti Codices, eo iudice, non niſi in locis dogmaticis auctoritatem habent.

ἐῤῥύσθη] ἐῤῥύσατό με. E. Chryſ. VII, 383. b. XI, 722. c. d. ἐῤῥύσθην. 225.

καὶ ῥύσεταί με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου 18.
πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. ἄσπασαι 19.
πρίσκαν καὶ ἀκύλαν, καὶ τὸν ὀνησιφόρου
οἶκον. ἔραστος ἔμεινεν ἐν κορίνθῳ· τρόφι- 20.
μον δὲ ἀπέλιπον ἐν μιλήτῳ ἀσθενοῦντα.
σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζεταί 21.
σε εὔβουλος, καὶ πούδης, καὶ λῖνος, καὶ
κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ὁ κύριος 22.
ἰησοῦς χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ
Τέλος τῆς δ. χάρις μεθ' ὑμῶν. ἀμήν. [Τέλος.]

Πρὸς τιμόθεον δευτέρα τῆς ἐφεσίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη παῦλος τῷ καίσαρι ῥώμης νέρωνι. στίχων ρϛβ.

18. ῥύσεται] ἐῤῥύσατο. E. Soli F. G. Fortaſſe a Latiniſtis, aut a Chryſ. decepti, verſ. 17. Sed nec hoc notavit Griesbachius. Quemlibet ita contemnere poſſe *recenſiones*, a ſemet ipſo inventas! v. P.

ἐπουράνιον] Oecum. II, 281. c. 282. c. αἰώνιον.

19. πρίσκαν] πρίσκιλλαν. E. Ita Chryſ. XI, 722. f. 723. a.

Ἡ

Πρὸς Τῖτον

Ἐπιστολή.

A. I. 1. [Ἀρχή.] Παῦλος δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος
δὲ ἰησοῦ χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ,
καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ᾽ εὐσέ-
2. βειαν· ἐπ᾽ ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν
ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων
3. αἰωνίων, ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις
τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύ-
θην ἐγὼ κατ᾽ ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
4. θεοῦ· τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν
πίστιν· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ
πατρὸς,

I, 1. A. ἀυγούστου κε. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου τίτου· παῦλος δοῦλος θεοῦ.

I, 4. ἔλεος] καὶ ι ἔλεος καί. E. Ἔλεος nullus meorum omittit, nec ex quinque iis, quos poſtea conſului. Puerilis iſta animadverſio Origenis, ex interpretatione Rufini, IV, 468. in cauſſa eſt, cur

πατρὸς, καὶ κυρίου ἰησοῦ χριςοῦ, τοῦ
σωτῆρος ἡμῶν.

A. περὶ διδασκάλων ἐπιτηδείων εἰς διακονίαν καὶ ἔλεγχον ἀπειθῶν.

τούτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν κρήτῃ, ἵνα 5.
τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ [Ἀρχή.] B.
κατα-

I, 5. B. τῇ ϛ. τῆς κη. ἑβδ. τέκνον τίτε, κατάςησον κατὰ πόλιν.

ἔλεος sublatum sit. Ibi enim est: *gratia et pax.* Haec animadversio, vel rectius, παράλογος ἐυρεσιλογία καὶ ἀκριτομυθία, hanc quoque vim apud male sanos variarum lectionum fabricatores habuit, ut plurium epistolarum Pauli initia temere corrumperentur. Ex ista anili garrulitate fluxerunt etiam similes Chrysostomi errores. Nam XI, 550. d. ad Tim. 1, 2. diserte habet: διατί τῶν ἄλλων ἐπιςολῶν ὀυδαμοῦ τὸν ἔλεον προέταξεν, ἀλλ᾽ ἐνταῦθα; Repetit haec ad h. l. Damasc. II, 268. Theophyl. 742. Oecum. II, 210. a. Negat ergo, in ulla alia epistola a principio legi ἔλεος, nisi in prima ad Timoth. Atqui legitur etiam 2. Tim. 1, 2. Chrysostomus ergo exhibet XI, 729. b. 733. d. χάρις καὶ ἐιρήνη. Origeni et Chrysostomo non solum repugnant Codices omnino omnes, praeter sterquiliniarios C. D. E. F. 17. sed et ceteri interpretes omnes Damasc. II, 271. Theodoret. 699. Theophyl. 842. et Oecum. II, 288. d. qui diserte ἔλεος explicant. Apud Birch. ne unus quidem Codex pro omisso ἔλεος notatur. Καί, loco ἔλεος, ex istis principibus Codicibus suis in margine interiore ostentat Griesbachius.

5. τούτου χάριν] Alibi Theodoret. διὰ τοῦτο. Idem in scholio habet ἐλλείποντα. v. pag. 700. Pro eo apud

κατασήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς
6. ἐγώ σοι διεταξάμην· [Ὑπέρβα.] εἴ τις Ὑπέρβα τοῦ ἀποςόλου.
ἐςὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα
ἔχων πιςὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ
7. ἀνυπότακτα. δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον
ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ
αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ
8. πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ· ἀλλὰ φιλό-
ξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον,
9. ἐγκρατῆ· ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν
διδαχὴν πιςοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ
καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ
ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας
ἐλέγχειν.

B. κατὰ τῶν σαρκικὰς καθάρσεις πρεσβευόντων, καὶ ὑπὲρ πνευματικῆς ἀρετῆς.

10. εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιο-
λόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιςα οἱ ἐκ
11. περιτομῆς· οὓς δεῖ ἐπιςομίζειν· οἵτινες

ὅλους

apud Oecum. in ſchol. eſt ἐλλειφθέντα II, 289. c. Orig. III, 645. τοῦτο (vitioſe.) χάριν ἀπέλιπον ad ἔχων πιςά.

πρεσβυτέρους] Sic, ſed alibi πρεσβυτέριον. Theodoret. 700.

9. καὶ παρακαλεῖν] Ita Codd. apud Baſil. II, 376. In edit. abeſt καί. Mox ibi, ἐν τῇ ὑγιαιν. διδασκ.

10. πολλοὶ καὶ] καὶ — A. Aliqui iſtud καὶ poſt ἀνυπότακτοι habent.

ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες, ἃ
μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν. εἶπέ τις 12.
ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης· κρῆτες
ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.
ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν 13.
αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα
ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει· μὴ προσέχον- 14.
τες ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀν-
θρώπων, ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.
[Ἀρχή.] πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθα- 15. Γ.
ροῖς· τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις
οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν
καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. θεὸν ὁμολο- 16.
γοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται,
βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ πρὸς
πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

Γ. παραινέσεις, ἃς δεῖ παραινεῖν καθ' ἡλικίαν ἑκάστοις.

Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ II, 1.
Τέλος τῆς 1. διδασκαλίᾳ· [Τέλος.] πρεσβύτας νηφα- 2.
λίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνον-

τας

I, 15. Γ. τῇ ς. τῆς κη. ἑβδ. τέκνον τίτε, πάντα καθαρά.

15. μεμιασμένοις] Codices permulti, μεμιαμμένοις. Sic etiam editum apud Chryſ. XI, 746. e. 747. c. ut φαίνω, πέφαμμαι. Videtur autem in hoc verbo utrumque obtinuiſſe, cum utrumque in Codd. reperiatur. De Codice a. vide P.

II, 2. νηφαλίους] Alii νηφαλέους, alii νηφαλαίους, ut 1. Tim. 3, 2. 11.

τας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ.
3. πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱερο-
πρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ
4. δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, ἵνα
σωφρονίζωσι τὰς νέας, φιλάνδρους εἶναι,
5. φιλοτέκνους, σώφρονας, ἁγνὰς, οἰκου-
ροὺς, ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις
ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ
βλασφη-

5. οἰκουροὺς] Vitioſe et inepte exhibent οἰκουργούς. A. C. D. E. F. G. Id ergo Griesbachius, Vir Graece Doctiſſimus, probavit, ſolum tamen in interiore margine, tametſi iſti ſex Codices, qui apud eum principes ſunt, in hoc conſentiant, ſine ulla litterarum vel confuſione, vel dubitatione. Birch. in nullo invenit. Ego in uno Monachienſi 21. qui in epiſtolis Paulinis in aliis etiam vocabulis ſimiliter aberrat. Scribae iſtorum ſex Codicum barbari erant, quibus ignotum erat οἰκουρός. οἰκουρὸς et οἰκουρεῖν memorantur, ut propriae honeſtarum feminarum, matronarumque virtutes. In Lexico inedito, praeter gloſſam, iam in P. memoratam, eſt etiam: οἰκουρός· ὁ φροντίζων (rectius, ἡ φροντίζουσα.) τοῦ οἴκου. Hoc expreſſit interpres Lat. *domus curam habentes.* Ceteri Latiniſtae apud Sabat. reddunt: *domum cuſtodientes, habentes domus diligentiam, domum curantes,* quae omnia exprimunt οἰκουρὸς, non οἰκουργός. Chryſoſtomus non ſolum interpretatur XI, 751. d. coll. 763. c. ſed et, ut virtutem muliebrem, laudat οἰκουρίαν. I, 258. d. XII, 350. e. Huc etiam videtur reſpicere Clem. Alex. 448. c. Ut praetermittam ſcriptores Graecos alios, Aelian. Hiſt. Anim. I, 15. haud inficete de merulis feminis ita habet: μένουσιν ἔνδον, καὶ τὸ τῆς οἰκουρίας φυλάττουσι σχῆμα.

βλασφημῆται. τοὺς νεωτέρους ὡσαύ- 6.
τως παρακάλει σωφρονεῖν, περὶ πάν- 7.
τα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν
ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν,
σεμνότητα, * ἀφθαρσίαν, λόγον ὑγιῆ, 8.
ἀκα-

7. ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα] + ἀφθαρσίαν. Ita postea etiam in quinque reperi, in uno tamen deest littera ultima ν. Haec est etiam lectio plurimorum apud Wetst. et duorum apud Birch. Sed vocabulum ἀδιαφθορίαν tam scribae, quam interpretes mire vexarunt. Eius rei caussam arbitror esse similitudinem vocabulorum ἀδιαφθορίας et ἀφθαρσίας, quam nolebant ferre. Nam ἄφθορος et ἄφθαρτος sunt similia. Duplicem ergo medelam adhibebant. Alii ἀφθαρσίαν prorsus excludebant. Alii, hoc servato, mutabant ἀδιαφθορίαν. Igitur alii exhibent ἀφθορίαν, quod tamen eodem redit. Ἁγνείαν paucorum est. huc translatum ex 1. Tim. 4, 12. Alii ἀδιαφορίαν, alii ἀφθονίαν exhibent. Ex his duobus prius videtur firmare ἀδιαφθορίαν, posterius ἀφθορίαν. Certe enim ex ἀφθορία facillime fit ἀφθονία, quod ν. et ρ. in Codicibus propter similitudinem formae saepissime confunduntur. Chrys. XI, 752. c. sine interpretatione recitat, ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, omisso ἀφθαρσίαν. Sed Codex Mosq. 6 (non σ.) exhibet etiam ἀφθαρσίαν. In eodem volumine Chrys. 185 f. 186 a. vehementer se torquet in interpretando Ephes. 6, 24. ἐν ἀφθαρσίᾳ. Ergo hic quoque clam se subtraxit. In ista interpretatione autem est: ἐν ἀφθαρσίᾳ, ἤτοι ἐν κοσμιότητι, ἢ ὑπὲρ τῶν ἀφθάρτων· οἷον, μὴ ἐν πλούτῳ, μηδὲ ἐν δόξῃ, ἀλλ᾽ ἐν ἐκείνοις τοῖς ἀφθάρτοις. Τὸ ἐν, διά ἐστι. διὰ ἀφθαρσίας, φησὶ, τουτέστι, δι᾽ ἀρετῆς. πᾶσα γὰρ ἁμαρτία, φθορά. καὶ καθάπερ
τὴν

τὴν παρθένον φθείρεσθαι λέγομεν, οὕτω καὶ τὴν ψυχήν. διὰ τοῦτο παῦλος ἔλεγε· μήπως φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν. καὶ πάλιν ἀλλαχοῦ· ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθορίαν, φησίν. Ergo probat ἀδιαφθορίαν hoc loco. Tota vero haec interpretatio homiletica eſt et indigna Chryſoſtomo. Miretur vero aliquis, cur non ex hoc loco repetierit potius ἀφθαρσίαν. Forte ergo ita hic excluſit ἀφθαρσίαν; Neutiquam, ſed nolebat idem per idem, nec obſcurum per aeque obſcurum interpretari. Cum hic locus unus ſit ex impeditiſſimis, operae pretium videtur, examinare interpretes, ſi quid expediant. Auctore ergo Chryſoſtomo l. l. ἀδιαφθορία et ἀφθαρσία ſunt ſynonyma. Ita ergo excludendum eſſet ἀφθαρσία. Ex Theodoreto nihil proficimus Sine interpretatione enim iſta ἀδιαφθ σεμ. et ἀφθαρ. recitat. Ex uno tamen Cod. eius notatur pro primo vocabulo ἀδιαφορίαν. Damaſc. in edito ſine explicatione exhibet, ἀφθορίαν, σεμνότητα. Contra eſt Damaſc. Cod Moſq. qui iſtis addit ἀφθαρσίαν. Ἀφθορίαν autem in neutro probandum videtur, quod Chryſ. diſerte habet ἀδιαφθορίαν. Accedit Theophyl. qui ſine ullo dubio explicat ἀδιαφθορίαν. Conſentiunt in hoc vocabulo omnes eius Codices, praeter d. qui ἀδιαφθορίαν σεμνότητος habet. Ergo ſaltem prius per eum conſiſtit. De interpretatione τοῦ σεμνότητα non eſt, quod quaeramus. ἀφθαρσίαν in interpretatione prorſus omittit, nec niſi in Aug. 8. hoc reperitur. Oecumenius editus h. l. in textu non poteſt corruptus eſſe ex Erasmo. Habet enim: ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, ἀφθαρσίαν. Poſtremum editiones Erasmi non agnoſcunt, tametſi ipſe dicat: *Graeci* (qui? Haud dubie Cod. Oecum.) *ſic habent:* ἀδιαφθ. σεμν. ἀφθαρσίαν. Idem, quod obiter noto, ait: *in non nullis codicibus* (quibus?) *additur* ἀδιαφθαρσίαν, *cum praeceſſerit* ἀδιαφθορίαν. Nimirum, loco ἀφθαρσίαν. Lectionem editam Oecumenii firmant etiam mei Oecum. Codd

Codd. n. et Aug. 6. Sed ſcholia eius videamus. In his praeter *σεμνότητα* habet ſolum: *ἀφθορίαν*, *τουτέστι, κοινότητα καὶ οἷον ἀτυφότητα*. Sed haec interpretatio nullo modo convenit *τῷ ἀφθορίαν*, nec *τῷ ἀδιαφθορίαν*. In Codice igitur Auguſt. eſt duplex ſcholium. Alterum: *τὴν μὲν ἀδιαφθορίαν, ἐπὶ τοῦ νοῦ ἔλαβε·* (id eſt, *de mente, de ſententia doctrinae accepit.*) *τὸ δὲ τῆς σεμνότητος, ἐπὶ τοῦ ἔργου*. Alterum: *ἡ ἀπὸ κοινοῦ, τὸ παρεχόμενος· ἐν τῇ διδασκαλίᾳ παρεχόμενος* (Hoc ergo ex primo membro repetit.) *ἀφθονίαν*, (Sic.) *ἤτοι κοινότητα, καὶ οἷον ἀτυφότητα*. Ἀφθονίαν explicari poſſe *κοινότητα*, nemo dubitat. Qui enim ſua cum aliis *ἀφθόνως* communicat, is recte dicitur *κοινὸς, κοινωνικός*. Ἄτυφος quoque dici poſſit, quatenus humiliores etiam liberaliter docet. Id tamen paullo altius repetitum videtur. Addo ergo ſcholium Cod. a. ad *ἀδιαφθορίαν· γράφεται καὶ, ἀδιαφορίαν, τουτέστιν, ἀτυφίαν, ἵνα μὴ ἀρχοντικῶς, ὡς ὑποτελέσι διαλέγηται, ἀλλ᾽ ἠπίως, ὡς τέκνοις*. Verum haec quoque interpretatio tortuoſa et violenta videtur, cum *ἀδιαφορία* hoc loco ſit potius, *ἰσότης, ἁπλότης, ταυτότης καὶ τὸ παντὶ καιρῷ ἁπανταχοῦ πάντας ἀδιαφόρως καὶ ὁμοίως καὶ συμφώνως διδάσκειν*. Sed unde *ἀφθονία*; Haud dubie, ut dixi, ex confuſione cum *ἀφθορία*. Quid vero eveniet *τῷ ἀφθαρσίαν*; Scilicet auctoritate Codd. conſiſtet, tametſi interpretes, qui, quomodo explicarent, non inveniebant, id excluſerint. Chryſoſtomi in eo interpretando tergiverſationem ſupra vidimus. Huius ergo exemplo ceteri cavebant ſibi. Audiamus recentiores criticos. Erasmi lepida animadverſio haec eſt: *ἀδιαφθορίαν* Hieronymus *torquet ad virginitatem*. Hieronymi verba ſunt: *incorruptio proprie virginitatem ſonat.* In mentem veniebat iſta de Polyphemo Virgil. Aen. 3, 669. *ad ſonitum vocis veſtigia torſit S. Hieronymus. Virginitas* venit ex ſuperiori ſcholio Chryſoſtomi, ex

voca-

ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ,

vocabulo τὴν παρθένον. Ita enim alter alterum imitatur et exſcribit. Beza: *in veteribus aliquibus* (quot? quibus?) *graecis codicibus additur, ἀφθαρσίαν, quod mihi videtur redundare, et ex margine irrepſiſſe, quum illic* (Ergone in margine legebatur, et adſcriptum erat in tuis Codicibus vocabulo ἀδιαφθορίαν;) *eſſet annotatum pro ἀδιαφθορίαν. Pro quo non nulli* (qui?) *rurſus legerunt, δι᾽ ἀφθορίαν, per integritatem.* Stephanus in edit. maiori 1550. edidit: ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, ἀφθαρσίαν, ſine ulla varietatis nota. Birchium ergo, qui tamen hanc editionem cum Codd. contulit, nec hic, nec in aliis locis pluribus intelligere potui. Nam et hic ita habet: *Addit ἀφθαρσίαν.* Vat. 1210. Haun. 1. Atqui id in textu Stephani legitur pag. 119. Nec aliter reperio in edit. Steph. 1546. pag. 211. Griesbachius pag. 163. nota *ſ.* = id eſt, *omittunt Patres Graeci et Latini.* Interrogo, *qui?* Reſpondebit Lucifer, Hieron. Hilar. Auguſtin. Ambroſiaſter, Chromat. Gildas. Addere licebit Irenaeum et omnino omnes, qui hunc totum locum prorſus non recitant. Vulgata et ſic dicta Itala haud dubie, ut in aliis locis, omiſerunt, quod Chryſoſtomus id aut prorſus omiſit, aut certe non interpretatus eſt. Ex Vulgata pendent A. C. D. F. G. Codex G. habet: Αφθονιαν· Σεμνοτητα, et in Latino: *integritatem aut integritate caſtitatem aut caſtitate.* Ergo huius Latina repugnant Graecis. Paullus pro more ſuo plura hic invicem iunxit. Ergo etiam ſimilia ἀδιαφθορίαν, ἀφθαρσίαν. Quid? quod nec λόγον ὑγιῆ ab illis differt. Reddo interim: *doctrinam profitere ſinceram, cum gravitate et incorrupta* (integritate) *conſtantia, ut ſana ſit et irreprehenſa, ut eam ipſi adverſarii vereantur, cum nihil in ea offendant, quod poſſint vertere crimini.*

τραπῇ, μηδὲν ἔχων περὶ * ἡμῶν λέγειν
φαῦλον.

Δ. περὶ δούλων, ὡς ἂν καὶ αὐτοὶ τῆς χριστοῦ χάριτος
ἀξίως δουλεύοιεν.

δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, 9.
ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγον-
τας· μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν 10.
πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν· ἵνα τὴν
διδασκαλίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ
Τέλος τῆς ϛ. κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] 11. Δ.
ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος
πᾶσιν ἀνθρώποις· παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα 12.
ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμι-
κὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ
εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι. προσ- 13.
δεχόμε-

II, 11. Δ. ἰαννουαρίου ϛ. τὰ ἅγια θεοφάνια. τέκνον
Τίτε, ἐπεφάνη ἡ χάρις.

8. περὶ ὑμῶν] περὶ ἡμῶν. Ita poſtea in quinque reperi. Habent tamen alii ante, alii poſt λέγειν.

11.] Hunc locum non ſolum tractat Chryſ. XI, 757. ſeqq. ſed et I, 483. 518. 648. II, 369. III, 774. V, 327. VII, 575. VIII, 30. XI, 235. et Cyrill. V, a. 298. 745. V, c. 186. V, d. 75. bis. Clem. Alex. pag. 6. Theodoret. tum alibi, tum ad epiſt. ad Corinth. p. 215. a. verſ. 11. ad ſin. 13. habet etiam Ath. II, 353. ſine varietate. Verſum 13. et partem 14. refert ibid. 13. v. P.

δεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπι-
φάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ
14. σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· ὃς ἔδωκεν
ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς
ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυ-
τῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.
[Ὑπέρβα.] Ὑπέρβα τῶν φώτων.

Ε. περὶ ἀρχόντων ὑπακοῆς πρεπούσης τῇ ἐπιεικείᾳ τοῦ χριστοῦ.

15. ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε
μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. [Ἄρξου.] μηδείς Ἄρξου τοῦ
III, 1. σου περιφρονείτω. Ὑπομίμνησκε αὐτοὺς ἀποστόλου.
ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι,
πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
2. ἑτοίμους εἶναι· μηδένα βλασφημεῖν,
ἀμάχους

13.] Attingit Bafil. I, 92. 294. Semel ergo habet κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, femel ἀπεκδεχόμεθα. Sine varietate Ath. I, 730.

14. ζηλωτὴν] καὶ ζηλωτήν. E. Ath. I, 731.

15. περιφρονείτω] καταφρονείτω. E. Ita iftud explicat Chryf. in Cod. Mofq. XI, 760. repetit ibid. 693. f. ubi tamen ipfe καταφρονείτω habet. Sic etiam explicant Theodoret. Oecum. Theophyl. Damafcenus vulgatum habet etiam II, 272. 511. 650. v. P.

III, 1. ὑπομίμνησκε] Chryf. XI, 760. b. ἀλλὰ ὑπομίμνησκε.

ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυ-
μένους πραότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους.
Ὑπέρβα τοῦ [Ὑπέρβα.] ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς 3.
ἀποστόλου. ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύον-
τες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν
κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί,
Ἄρξου τῶν μισοῦντες ἀλλήλους· [Ἄρξου.] ὅτε δὲ 4.
φώτων. ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων 5.
τῶν ἐν δικαιοσύνῃ, ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς,
ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς,
διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαι-
νώσεως πνεύματος ἁγίου· οὗ ἐξέχεεν ἐφ᾽ 6.
ἡμᾶς πλουσίως, διὰ ἰησοῦ χριστοῦ, τοῦ
σωτῆρος ἡμῶν· ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκεί- 7.
νου

2. ἐνδεικνυμένους] ἐπιδεικνυμένους. E. Oecum. II, 297. a.

4.] Ath. II, 479. ὅτε δὲ ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ οὐκ ἐξ. — τὸ αὐτοῦ ἔλεος — verſ. 6. χριστοῦ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν. Idem ibid. 443. ὅτε γὰρ ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ θεοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων, ὧν ἐποι. ἡμεῖς ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς διὰ λουτροῦ — διὰ ἰησοῦ χριστοῦ. Et, 451. τὸ πολὺ ἔλεος αὐτοῦ ἀναγεννήσας ἡμᾶς διὰ λουτροῦ — ἀνακαινίσεως. Clem. Alex. p. 3. a. verſ. 3. ad 5. ita: ἦμεν γὰρ, ἦμέν ποτε — ἡδοναῖς καὶ ἐπιθυμίαις — ἃ ἐποιήσαμεν — τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμας.

5. τὸν — ἔλεον] τὸ — ἔλεος. E. Ath. I, 536.

νου χάριτι, κληρονόμοι γενώμεθα κατ'
E. 8. ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Τέλος τῶν Φώτων.
πιςὸς ὁ λόγος· καὶ περὶ τούτων βούλομαί
σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν
ἔργων προΐςασθαι οἱ πεπιςευκότες τῷ θεῷ·
ταῦτά ἐςι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς
9. ἀνθρώποις. μωρὰς δὲ ζητήσεις, καὶ
γενεαλογίας καὶ ἔρεις, καὶ μάχας νομι-
κὰς περιΐςασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ
μάταιοι.

5. παραίνεσις περὶ τοῦ ἐκκλίνειν τοὺς ἐριςικοὺς ζητητάς.

10. αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέ-
11. ραν νουθεσίαν παραιτοῦ· εἰδὼς, ὅτι
ἐξέςρα-

III, 8. E. εἰς τὴν ἁγίαν ε. σύνοδον· [ἐν ἄλλῳ· κυριακῇ τῶν ἀλλακτῶν τῆς. ε. συνόδου. ἐν ἄλλοις· κυριακῇ γ. μετὰ τὴν ε. ἰουλίου. καὶ, εἰς τὸν ἅγιον ἀθανάσιον καὶ κύριλλον.] τέκνον τίτε, πιςὸς ὁ λόγος.

7. γενώμεθα] Chryſ. XI, 761. c. 763. e. γενηθῶμεν. Ath. I, 536. κατ' ἐλπίδα γενηθῶμεν. Codices Theodoreti inter γινώμεθα et γενώμεθα diſſentiunt. γενηθῶμεν in nullo reperi, nec Birch. Tamen id ex Chryſoſtomo expiſcati ſunt A. C. F. G. 17. 31.

10. μετὰ — παραιτοῦ] Chryſ. XI, 765. 766. a. μετὰ μίαν νουθεσίαν καὶ δευτέραν παραιτοῦ. X, 717. a. μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ. Vulgatum VII, 288. XI, 648. μετὰ μίαν ἢ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ. Vulgatum Cyrill. I, a. 486. II, 493. Ath. I, 728. 733.

ἐξέςραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει, ὢν
Ἄρξου τοῦ ἀποςόλου. αὐτοκατάκριτος. [Ἄρξου.] ὅταν πέμψω 12.
ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ τυχικὸν, σπούδασον
ἐλθεῖν πρός με εἰς νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ
κέκρικα παραχειμάσαι. ζηνᾶν τὸν νομι- 13.
κὸν καὶ ἀπολλὼ σπουδαίως πρόπεμψον,
Ὑπέρβα ἔν τισιν. ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. [Ὑπέρβα.]
μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν 14.
ἔργων προΐςασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας
χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι. ἀσπάζον- 15.
Ἄρξου ἔν τισιν. ταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. [Ἄρξου.]
ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίςει.
Τέλος τοῦ ἀποςόλου καὶ τῆς συνόδου. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. [Τέλος.]

Πρὸς τῖτον τῆς κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ νικοπόλεως τῆς μακεδονίας. ςίχων ϛζ.

Ἡ

Πρὸς Φιλήμονα

Ἐπιστολή.

A. 1. [Ἀρχή.] Παῦλος, δέσμιος χριστοῦ ἰησοῦ,
καὶ τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, Φιλήμονι, τῷ
2. ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν, καὶ
ἀπφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ, καὶ ἀρχίππῳ, τῷ
συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ᾽ οἶκόν σου
ἐκκλη-

1. A. νοεμβρίου κβ. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Φιλήμονος· [ἐν ἄλλοις· Φεβρουαρίου ιε. τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ὀνησίμου. Ἔτι δὲ, ἐν ἄλλοις ὅλη ἡ ἐπιστολὴ ἀναγινώσκεται, ἐν ἄλλοις διακόπτεται, ὡς ἐνταῦθα ἐσημειωσάμεθα. ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀκριβεστέροις εἰς τὸν Φιλήμονα ὅλη ἀναγινώσκεται· εἰς δὲ τὸν ὀνήσιμον διακόπτεται.] παῦλος δέσμιος.

1. χριστοῦ ἰησοῦ] ἰησοῦ χριστοῦ. A. Sic et Chryſ. II, 163. XI, 774. c. ſed e. ὁ δέσμιος τοῦ χριστοῦ.

2. ἀγαπητῇ] ἀδελφῇ. E. In nullo reperi. Sed nec Birch, Meus tamen a. in marg. notat. Credo, ita lectum eſſe in Chryſ. Contra tamen eſt XI, 774. et 775. et duo Codd, Chryſ. Moſqq. α. β.

ἐκκλησίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ 3.
θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ.
Ὑπέρβα. [Ὑπέρβα.]

Α. ἔπαινος Φιλήμονος καὶ εὐχαριστία περὶ αὐτοῦ.

εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου, πάντοτε μνείαν 4.
σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,
ἀκούων σου τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν, 5.
ἣν ἔχεις πρὸς τὸν κύριον ἰησοῦν καὶ εἰς
πάντας τοὺς ἁγίους· ὅπως ἡ κοινωνία 6.
τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπι-
γνώσει παντὸς ἀγαθοῦ, τοῦ ἐν * ἡμῖν εἰς
χριστὸν ἰησοῦν. χάριν γὰρ ἔχομεν πολ- 7.
λὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου,
ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυ-
ται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. διὸ πολλὴν ἐν 8.
χριστῷ παῤῥησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ
ἀνῆκον· διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρα- 9.
καλῶ, τοιοῦτος ὤν, ὡς παῦλος πρεσβύτης,
νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος ἰησοῦ χριστοῦ.

Β.

9. ἐν ὑμῖν] ἐν ἡμῖν. Chryſ. XI, 779. a. e. ὑμῖν, ex quo invectum arbitror. Poſtea in quatuor inveni ἡμῖν. Ex quatuor notat etiam Birch. ἡμῖν Theodoret. 713. Item Damaſc Oecum. II, 305. bis ἡμῖν ſemel vitioſe ὑμῖν. Theophyl. in textu et in ſchol. ὑμῖν.

παντὸς] + ἔργου. E.

7. χάριν] χαράν. E. v. P. Ex quinque, quos poſtea vidi, unus ſolum habet χαράν.

ἔχομεν] ἔσχον. E. Theodoret.

B. σύστασις ὀνησίμου φυγάδος οἰκέτου, καὶ παράκλησις
ὑπὲρ αὐτοῦ, σωθέντος διὰ πίστεως.

10. [Ἄρξου.] παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ Ἄρξου.
τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου,
11. ὀνήσιμον· τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ
δέ σοι καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα·
12. σὺ δὲ αὐτὸν, τουτέστι, τὰ ἐμὰ σπλάγχνα,
13. προσλαβοῦ· ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς
ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ
μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου·
14. χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα
ποιῆσαι· ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ
ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον.
15. τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς
16. ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς· οὐκέτι
ὡς δοῦλον, ἀλλ᾽ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν
ἀγαπητὸν, μάλιστα ἐμοὶ, πόσῳ δὲ μᾶλλόν
17. σοι καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ; εἰ οὖν
ἐμὲ ἔχεις κοινωνὸν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς
18. ἐμέ. εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε, ἢ ὀφείλει,
19. τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγει. [Ὑπέρβα.] ἐγὼ Ὑπέρβα.
παῦλος

11. ἀνέπεμψα] Chryſ. XI, 781. c. ἔπεμψα. Ita ex meis duo Codd. Chryſ. et Oecum. Aug. 6.

17. ἐμὲ] με.

18. ἐλλόγει] Id eſt, λογίζου. Codices ſterquiliniarii, teſte Wetſtenio, magno convicio, ἐνλόγα, nominatim A. C. D. F. G. 17. 31. qui ſunt antesignani *recenſionis* Alexandrinae et occidentalis.

παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀπο-
τίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι, ὅτι καὶ σεαυτόν
μοι προσοφείλεις. ναὶ, ἀδελφὲ, ἐγώ 20.
σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ
σπλάγχνα ἐν κυρίῳ. πεποιθὼς τῇ ὑπα- 21.
κοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς, ὅτι καὶ ὑπὲρ,
ὃ λέγω, ποιήσεις. ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ 22.
μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ, ὅτι διὰ τῶν προσ-
ευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν. ἀσπά- 23.
ζονταί σε ἐπαφρᾶς, ὁ συναιχμάλωτός μου
ἐν

Ego id, ut credibile eſt, in nullo meorum reperi. Quin immo nec Birch. Cum vero evoluo Alexandr. et Boern. in Woidii et mea editione, reperio ελλογα, quod tamen aeque ſtultum eſt. Scilicet, quod in Vulgata Latina non eſt *impute* aut *imputi* per e aut i. ſed imputa, per litteram a. In aliis fortaſſe erit etiam *inputa*, per n. Miraculo autem ſimile eſt, quod iſti Codices toties, etiam in vitiis grammaticis, conſentiunt. Griesbachius hoc loco, ut ipſe loqui ſolet, *hiat* pag. 166. Tantum ergo ipſe tribuit ſuis ſuarum *recenſionum* propugnatoribus. Oportebat eum hoc ſine ulla dubitatione et deliberatione probare, uti ſupra Philipp. 2, 3. παραβολευσάμενος. pag. 122. Ex eodem enim fonte utrumque promanavit. Reperiebant enim barbarum iſtud *parabOlatus eſt.* Ergo ſcribebant barbarum ac prorſus inuſitatum iſtud πάραβΟλευσάμενος. Pudet contra tot puериles errores diſputare.

20. κυρίῳ poſterius] χριστῷ. E. Ex Chryſ. XI, 787. a.

23. ἀσπάζονται] ἀσπάζεται. E. Ex Chryſ. XI, 787. d. Poſt finem huius epiſtolae in Cod. Boerner. fol.

99.

24. ἐν χριστῷ ἰησοῦ, μάρκος, ἀρίσαρχος,
25. δημᾶς, λουκᾶς, ὁι συνεργοί μου. [Ἄρξου.] Ἄρξου.
ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ
τοῦ πνεύματος ὑμῶν. ἀμήν. [Τέλος.] Τέλος τοῦ ἀποσόλου.

Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ ῥώμης διὰ ὀνησίμου οἰκέτου. σίχων λζ.

99. pag. 2. hic index legitur: Προς λαουδακησας αρχεται επισολη, et in Latino: ad laudicenſes incipit epiſtola. Sed iſta ad Laudicenſes epiſtola ibi non eſt addita, quod vehementer dolendum.

Ἡ

Πρὸς Ἑβραίους

Ἐπιστολή.

Ex Codice Perilluſtris E. Th. Langeri quaternione κε. fol. β.

Κλήμης δὲ ἐν ταῖς ὑποτυπώσεσιν ὅυτω λέγει· ἤδη δὲ ὡς ὁ μακάριος ἔλεγε πρεσβύτερος· ἐπεὶ ὁ κύριος, ἀπόςολος ὢν τοῦ παντοκράτορος, ἀπεςάλη πρὸς ἑβραίους· διὰ μετριότητα ὁ παῦλος, ὡς ἂν εἰς τὰ ἔθνη ἀπεςαλμένος, ὀυκ ἐγγράφει ἑαυτὸν ἑβραίων ἀπόςολον, διὰ τὴν πρὸς κύριον τιμήν· ἐπειδὴ δὲ κατηχήθησαν, ὡς ἀποςασίαν διδάσκει, ἐικότως, ἕνεκα τοῦ γνωρίσαι τὴν συμφωνίαν, γράφει κἀκείνοις ἐκ περιουσίας, ὡσανεὶ διακαιόμενος (ſic) καὶ φροντίζων ὑπὲρ ἀυτῶν. v. Mill. pag. 514. Clem. Alex. p. 1016.

Ἡ

Πρὸς Ἑβραίους

Ἐπιστολή.

Α. Θεολογία χριστοῦ ἐν δόξῃ πατρὸς, καὶ ἐξουσίᾳ τῶν πάντων, μετὰ τῆς καθάρσεως τῶν ἐπὶ γῆς, ἀφ' ἧς ἀνέβη εἰς τὴν ἐπουράνιον δόξαν.

Α I, 1. [Ἀρχή.] Πολυμερῶς κὴ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν

I, 1. Α. σαββάτῳ α. τῶν νηστειῶν καὶ τῇ παραμονῇ τῆς χριστοῦ γεννήσεως. Εἰ δὲ οὐκ ἔστι νηστεία, εἰς τὴν παραμονὴν ἀναγινώσκεται πρὸς γαλάτας κεφ. ια. πολυμερῶς.

I, 1. Clementis Alex. de hac epiſtola iudicium breviter complexus eſt ſcholiaſta Cod. a. v. P. p. 135. Conſulto hic praetermitto permulta Patrum loca, Criticis ſatis nota, pauca tantum hic repeto. Theodoretus ergo p. 542. inter alia lectu digna, haec habet: ἔδει δὲ αὐτοὺς, (τοὺς ἀρειανούς.) εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον, τοῦ χρόνου γοῦν αἰδεσθῆναι τὸ μῆκος, ἐν ᾧ τήνδε τὴν ἐπιστολὴν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀναγινώσκοντες διετέλεσαν τῆς ἐκκλησίας οἱ τρόφιμοι κ. τ. λ. Ath. II, 411. eam diſerte vindi-

ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' * ἐσχάτου τῶν
ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,
ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' ὃυ καὶ 2.
τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν. ὃς, ὢν ἀπαύγασμα 3.
τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως
αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι
τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθα-
ρισμὸν

vindicat Paulo. Quae Euſebius ex Origene repetiit, praetermitto. Ipſe Orig. I, 20. a. ita habet: πρὸς ὃν (ἀθετοῦντα ταύτην τὴν ἐπιστολήν.) ἄλλων λόγων κατ' ἰδίαν χρήζομεν εἰς ἀπόδειξιν τοῦ εἶναι παύλου τὴν ἐπιστολήν. Origenes ergo ſibi perſuaſum habebat, hanc epiſtolam a Paulo ſcriptam eſſe, id que alio in loco argumentis demonſtrare volebat. Igitur etiam III, 350. diſerte habet: λέγει γὰρ ἐν τῇ πρὸς ἑβραίους ὁ παῦλος· πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως — ἐν υἱῷ. IV, 60. καὶ ἐν τῇ πρὸς ἑβραίους ὁ αὐτὸς παῦλός φησιν· ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν — δι' ὃυ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησε· διδάσκων ἡμᾶς, ὅτι ὁ θεὸς τοὺς αἰῶνας πεποίηκε διὰ τοῦ υἱοῦ κ. τ. λ. Infinitum fuerit, vel unius Chryſoſtomi et Cyrilli loca, in quibus tres priores verſus recitant, quaeque exemplo meae editionis adſcripſi, hic referre.

ἐσχάτων] ἐσχάτου. Sic et poſtea in quinque Codd. inveni. Ita cum aliis exhibet etiam Ath. ſed II, 16. ἐσχάτων, omiſſo etiam τούτων. Ibid. 411. πατράσιν ἡμῶν ἐν — ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐλάλ.

3. φέρων] φανερῶν ſolus Wetſt. B. Inepte! Baſil. I, 87. ὃς φέρει τὰ σύμπαντα. Pro arbitrio. Vulgatum ibid. 304. II, 90. ὁ φέρων τὰ σύμπαντα τῷ ῥήματι. Alii Codd. ibi, τῷ νεύματι.

δι' ἑαυτοῦ] Theodoret. p. 549. legit αὐτοῦ. Ergo ad-

ρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,
ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν
4. ὑψηλοῖς· τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν
ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ᾽ αὐτοὺς
κεκληρονόμηκεν ὄνομα.

B. ὅτι οὐ λειτουργικὴ ἡ δόξα χριστοῦ, ἀλλὰ θεϊκὴ καὶ ποιητική. διὸ οὐκ ἐπὶ τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἐν ᾧ οἱ λειτουργοὶ, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῆς μελλούσης οἰκουμένης.

5. τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱός
μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ
πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ
6. αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; ὅταν δὲ πάλιν
εἰσαγάγῃ

addit: τὸ δι᾽ αὐτοῦ δασέως ἀναγινώσκειν προσήκει, ἀντὶ τοῦ, δι᾽ ἑαυτοῦ.

δεξιᾷ] + τοῦ θρόνου. E. Ex 8, 1. Chryſoſtomus hunc locum non ſolum tractat XII, 7. 8. ſed et 383. Theophanes Cerameus p. 229. memoriter: δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης τοῦ θεοῦ. Sed Codex Lipſienſis habet: ἐν ὑψηλοῖς, ſupra tamen ſcripto τοῦ θεοῦ.

5. τῶν ἀγγέλων] Ath. I, 759. ex alio loco hic addit: κάθου ἐκ δεξιῶν μου. Jam cum hic contra Apolinarium diſputet, dubitari nullo modo licet, quin ita in ſua Alexandrina *recenſione* invenerit. Sed 364. tuetur vulgatum, poſt γεγέννηκά σε, omiſſis mediis, tranſiens ad verſ. 7. Ibidem in media oratione omittit verſum 9. cum parte octavi. Ex his efficitur, ut ex locis Patrum ſimilibus — nihil.

6. πάλιν] — E. Ath. I, 421. Rectius hic abeſt. Ergo haec non erat varia lectio, ſed arbitraria mutatio, ut in centum locis ſimilibus.

εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμέ-
νην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ
πάντες ἄγγελοι Θεοῦ. καὶ πρὸς μὲν 7.
τοὺς ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέ-
λους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουρ-
γοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα. πρὸς δὲ τὸν 8.
υἱόν· ὁ θρόνος σου, ὁ Θεὸς, εἰς τὸν αἰῶνα
τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος
τῆς βασιλείας σου. ἠγάπησας δικαιο- 9.
σύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο
ἔχρισέ σε, ὁ Θεὸς, ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλ-
λιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. καί· 10.
σὺ [Ἀρχή.] κατ' ἀρχὰς, κύριε, τὴν γῆν B.
ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου
εἰσὶν οἱ οὐρανοί. αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ 11.
δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον
παλαιω-

I, 10. B. κυριακῇ β. τῶν νηστειῶν· κατ' ἀρχὰς, [ἀρχὴν] κύριε, τὴν γῆν.

9. ἀνομίαν] Chryſ. in tribus Codd. Moſqq. 1. 4. 5. ἀδικίαν. v. P. Sic et Cyrill. V, d. 73. ſed ἀνομίαν. V, a. 378.

διὰ τοῦτο] Aliter haec Theophyl. 883. aliter Oecum. II, 323. c. ex Symmacho laudat. Oecumenius, ut ipſe fatetur, ex Euſebio pendet.

11. διαμένεις] διαμενεῖς. E. Nullus meorum ita habet. Codices Athan. I, 364. in hoc variant, etſi, ut novi Critici perhibent, Athanaſius vetuſtior ſit Codicibus N. Teſtamenti omnibus. Ita enim argumentantur: Athanaſius, Alexandriae quondam episco-

12. παλαιωθήσονται· καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον
ἑλίξεις αὐτοὺς, καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ
ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.
13. [Τέλος.] πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων Τέλος τοῦ
εἴρηκέ ποτε· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν σαββάτου
θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν καὶ τῆς
14. σου; οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύ- χριστοῦ γεννήσεως.
ματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ
τοὺς

episcopus, vetustior est nostris N. Testamenti Codicibus omnibus: Ergo Athanasius, (hoc est, eius Codices.) maiorem auctoritatem habent nostris N. Testamenti Codicibus omnibus. — Secundum logicam beati Zopfii!

12. ἑλίξεις] Permulti Codd. spiritu leni exhibent. Cod. Aug. 6. in scholio: διὰ δὲ τοῦ ἑλίξεις, τὴν εὐκολίαν τῆς ἐναλλαγῆς αὐτῶν ἐσήμανεν. ἀλλὰ πάντα μὲν ἀλλάξεις κ. τ. λ. Verum ἀλλάξεις non est textus, sed interpretatio τοῦ ἀλλαγήσονται. In edito Oecum. II, 323. d. est ἐναλλάξεις. Tamen ἀλλάξεις aliqui Codd. in textum retulerunt: meorum tamen nullus. Scilicet Chrysostomus XII, 27. a. in culpa est, qui ἑλίξεις et ἀλλαγήσονται simul interpretans, habet: ὥσπερ ἄν τις περιβόλαιον ἑλίξῃ, οὕτως αὐτὸς τὸν κόσμον καὶ ἑλίξει καὶ ἀλλάξει.

αὐτοὺς] + ὡς (ὡσεὶ) ἱμάτιον. E. Codices infimi A. B. D. E. Igitur nec in margine interiore hoc ostentavit Griesbachius. Laudo! Quis enim sanae mentis homo istiusmodi Codices sequatur?

14. διακονίαν] Sic, sed et λειτουργίαν. Ath. I, 527. 839. In sua *recensione* Alexandrina hoc non reperat Griesbachius, quod Athanasium, uti neque
ceteros

τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;
Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν II, 1.
τοῖς ἀκουσθεῖσι, μή ποτε παραῤῥυῶμεν.
[Ἀρχή.] ἐι γὰρ ὁ δἰ ἀγγέλων λαληθεὶς 2. Γ.
λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παρά-
βασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθα-
ποδοσίαν· πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλι- 3.
καύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν
λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ
τῶν ἀκουσάντων ἐις ἡμᾶς ἐβεβαιώθη.
Τέλος τῆς κυριακῆς. [Τέλος.] συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ 4.
σημείοις τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις
δυνάμεσι, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς,
κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν. ὀυ γὰρ ἀγγέ- 5.
λοις

II, 2. Γ. μηνὸς σεπτεμβρίου ϛ. καὶ νοεμβρίου η. τῶν τιμίων ἀσωμάτων· ἀδελφοὶ, ἐι ὁ δἰ ἀγγέλων.

ceteros Patres, quos tamen ſingulos ad certas *recenſiones* refert, omnino non legit. Ergo numine quopiam afflatus, Pythiae fortaſſe, ita cenſuit.

II, 1. ἀκουσθεῖσι] λαληθεῖσι nec poſtea in textu apud Theophyl. reperi. Vulgatum cum reliquis habet etiam Chryſ. XII, 4. 29. Ath. I, 365. v. P.

παραῤῥυῶμεν] Aliqui Codd. παραρυῶμεν, de quo iam monui. Clem Alex. 246 b hoc imitatus eſt: μὴ παραῤῥυῶσι τῆς ἀληθείας διὰ χαυνότητα.

2. λόγος] Theodoret. alicubi νόμος. v. pag. 554. Sed Chryſ. XII, 29. b. c. diſerte negat, νόμον ſcriptum eſſe. Item Theophyl. Totum locum laudat Cyrill. V, a, 206. 290. 438. Ath. I, 365.

λοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλου-
6. σαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. διεμαρτύρατο
δέ που τὶς, λέγων· τί ἐστιν ἄνθρωπος,
ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ· ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι
7. ἐπισκέπτῃ αὐτόν; ἠλάττωσας αὐτὸν
βραχύ τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ
8. ἐστεφάνωσας αὐτόν. * πάντα ὑπέταξας
ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν γὰρ τῷ
ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν
αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν
αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.

Γ. ὅτι ἐσαρκώθη κατὰ διάθεσιν καὶ συμπάθειαν καὶ οἰκειότητα τὴν πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ σωτηρίᾳ ἀνθρώπων τῇ ἐκ θανάτου διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειώσεως.

9. τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττω-
μένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα
τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον·
ὅπως

7. ἐστεφάνωσας αὐτὸν, καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου] ab καὶ κατέσ. ad σου —. Quinque, quos poſtea conſului, iſta etiam omittunt. Omittit adeo B. apud Birch. Servat A. cum aliis. Similiter 12, 20. aſſutum: ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται.

8. ὁρῶμεν] Ath. III, 13. βλέπωμεν. Voluit, βλέπομεν.

9.] Plus quam vicies hunc verſum laudat Cyrillus.

δόξῃ — ἐστεφ.] Haec equidem ita accipio. Primaria enunciatio haec eſt: τὸν ἠλαττωμένον βλέπομεν

ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.

μεν ἐστεφανωμένον. Secundariae enunciationes autem ita inferendae videntur: τὸν δὲ ἰησοῦν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν, ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου et: διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον βλέπομεν. ὁ γὰρ ἀπόστολος τὰ διὰ τοῦ προφήτου ῥηθέντα προσαρμόζει τῷ χριστῷ. τρία δὲ ταῦτα ἦν τὰ προειρημένα περὶ αὐτοῦ, τὸ ἐλαττωθῆναι, τὸ στεφανωθῆναι καὶ τὸ πάντα αὐτῷ ὑποταχθῆναι. κἂν μὲν οὖν, φησὶν, οὔπω ὁρῶμεν χριστῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα, ἀλλ' οὖν γε τὸν βραχύ τι ἐλαττωμένον, ἔτι δὲ καὶ τὸν δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον βλέπομεν.

χάριτι θεοῦ] Ita mei omnino omnes. Χωρὶς, loco χάριτι, Wetſt. laudat ex uno Cod. 53. Is eſt Uffenbach. 2. cuius accuratiſſimam et criticam notitiam debemus S. R. Henke, quem vide pag. 14 — 20. Helmſtadii. 1800. Praeterea Birch. *a correctore*, ut ait, in marg. Cod. Vind. 34. notat χωρίς. Vide Alterum in variis lectionibus T. II, p. 519. Equidem de hoc loco ita cenſeo. Veſanus Origenes, ut demonſtrare poſſet, Chriſtum pro omnibus omnino, adeoque etiam pro ſideribus, tanquam animalibus intelligentibus, *excepto ſolo deo*, mortis ſupplicium ſubiiſſe, ut alias lectiones, ita quoque hanc, ex verbis ὑπὲρ παντὸς, fingebat: χωρὶς θεοῦ vero interpretabatur, ἐκτὸς τοῦ θεοῦ, *excepto ſolo deo*. Huius lectionis meminit IV, 41. e. 42. ita tamen, ut χάριτι etiam laudet et interpretetur. Ex lectione χωρὶς autem colligit, Chriſtum mortuum eſſe, οὐχ ὑπὲρ ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ παντὸς λογικοῦ. Eſſe haec deliria hominis furibundi, quilibet mentis compos per ſe intelligit. Quin immo addit etiam: ἄτοπον (quae audacia! quae veſania!) γὰρ ὑπὲρ

ὑπὲρ ἀνθρωπίνων μὲν αὐτὸν φάσκειν ἁμαρτημάτων γεύσασθαι θανάτου, οὐκέτι δὲ καὶ ὑπὲρ ἄλλου τινὸς — οἷον ὑπὲρ ἄστρων· (Rursus dico: ins Tollhaus!) οὐδὲ τῶν ἄστρων πάντως καθαρῶν ὄντων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, (Demonstratio!) ὡς ἐν τῷ ἰὼβ (25, 5.) ἀνέγνωμεν· ἄστρα δὲ οὐ καθαρὰ (nimirum, ut Origenes accipit, ἁμαρτημάτων. (ἐνώπιον αὐτοῦ κ. τ. λ. Rursus 392. b. utrumque habet: ὅπως χάριτι, ἢ, χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. 393. c. μόνου ἰησοῦ τὸ πάντων τῆς ἁμαρτίας φορτίον ἐν τῷ ὑπὲρ τῶν ὅλων χωρὶς θεοῦ σταυρῷ ἀναλαβεῖν εἰς ἑαυτόν. Hanc, ad stabiliendam opinionem suam, ab Origene, tanquam orthodoxo, fictam, et interpretatione eius corroboratam lectionem, arripiebant Nestoriani, et ex ea κατ᾽ ἄνθρωπον disputabant, eamque defendebant contra orthodoxos. Id clarissime apparet ex scholiis editis Pseudo-Oecum. II, 328. d. 329. a. b. Quomodo iste locus in edito legatur, quisque ipse potest cognoscere. Reddo hic istum locum ex Cod. Aug. 6. qui post interpretationem verborum, χάριτι θεοῦ, ita pergit: ἰστέον δὲ, ὡς οἱ νεστοριανοὶ παραποιοῦντι (*corrumpunt, depravant.* Birch. παραποιοῦσιν. Inepte! Atqui non Nestoriani, sed Origenes hunc locum ita corruperat.) τὴν γραφὴν (lectionem proborum Codicum.) καὶ λέγουσιν· ὅπως χωρὶς θεοῦ· τοῦτο κατασκευάζοντες, ὅτι ἐνοίκησιν ἔσχεν ὁ χριστὸς τοῦ θεοῦ λόγου (etenim χριστὸς, et, ὁ θεὸς λόγος, ut duo diversa accipiebantur.) οὐχ ἕνωσιν, ὅτι σταυρουμένῳ οὐ συνῆν ἡ θεότης. (Hoc ergo ex istorum mente est χωρὶς θεοῦ, i. e. χωρὶς τῆς θείας φύσεως.) εἴρηται γάρ. (Ita nimirum Nestoriani auctoritate Origenis dicebant.) ὅτι χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου· ἀλλ᾽ ὁ ὀρθόδοξος κ. τ. λ. Continuo ibi primum urgetur, ὅτι κεῖται (id est, in Codicibus *scriptum legitur.*) χάριτι θεοῦ. Deinde vero συγχωρητικῶς καὶ ὑποστατικῶς altera, ficta et falsa lectio, ὀρθοδόξως, ut scilicet auctori isti videbatur, explicatur. Par-

tem huius ſcholii, ſed corrupte, exhibuit etiam Birch. ex Cod. Laur. 7. Verum iſta lectio, χωρὶς θεοῦ, tamen etiam aliquibus orthodoxis, ut vocant, probata eſt, in his Theodoreto, qui, ut ipſe in praefatione profitetur, tam Origenis, quam Chryſoſtomi, interpretationes ante oculos habuit. Is ergo p. 557. et 404. ita exhibet, ac plane, uti Origenes, interpretatur, ad defenſionem huius interpretationis etiam adhibitis locis Rom. 8, 21. et Luc. 15, 7. Vulgatum urget Chryſ. XII, 41. c. 42. a Priores editores Baſilii exhibuerunt πάντων, loco παντός. Forte ex mente Baſilii, qui ſaepius Origenem temere ſecutus eſt. Sed in edit. Garn. III, 401. nota a. ex Codd. defenditur παντὸς, uti ipſe etiam in illo loco inveni in vetuſtiſſimo ac praeſtantiſſimo Codice Baſilii Auguſtano. Quid, ſi ita poſtea ex Codd. N. Teſtamenti correctum ſit? Mirabar, cur non etiam Origenes invexiſſet πάντων, cum id optime conveniat opinioni ſuae. Ac profecto IV, 42. a. etſi ſaepius, (ut hoc loco, et 71. b. 392. b.) παντὸς, habet, tamen auctor huius quoque lectionis videtur extitiſſe. Ibi enim eſt: ὑπὲρ πάντων χωρὶς θεοῦ ἀπέθανε. πάντων fortaſſe arripuit ex verſ. 8. ubi ſaepius eſt τὰ πάντα. Qui poſtea defenſuri ſunt χωρὶς θεοῦ, ita, ut interpretentur, *excepto deo*, eis ſuadeo, ut ante θεοῦ addant etiam τοῦ. Aliud enim eſt, χωρὶς ἐγκεφάλου, χωρὶς διαλογισμοῦ, aliud, χωρὶς θεοῦ, *hoc quidem ſenſu*. Nemo graece ſciens *eo ſenſu* h. l. ſcripſerit, χωρὶς ἀγγέλων, ſed χωρὶς τῶν ἀγγέλων. Euripidis Hecub. 2. χωρὶς ᾤκισται, ut fortaſſe Wetſtenius credebat, hunc locum non defendit. Vide Harpocrat. p. 172. Etenim, excluſo τοῦ, hic locus aliter explicari non poteſt, quam explicatus eſt a Neſtorianis, *ſine natura divina*, aut a me, in editione priore, *ſine deo*, id eſt, οἷον χωρισθεὶς τοῦ θεοῦ καὶ ἐγκαταλειφθεὶς παρ᾽ αὐτοῦ v. Matth. 27, 46. Theophylactus p. 891. totam illam cum Neſtorianis diſputationem appellat χλευασμόν.

Vulga-

Vulgatam lectionem firmant etiam loca similia Ephes. 2, 5. 8. Ad vocabulum αὐτῷ, versu 10., nemo videtur attendisse. Consensum in vitiosis lectionibus sic dictarum *versionum*, Latinae et Syrae, nemo mirabitur, qui accuratius non ad hunc solum locum, sed ad plures, praesertim in Actibus, ac in his ipsis epistolis, attenderit. Mirabile tamen uni et item alteri videbitur, cur saepe etiam Chrysostomus sit ab istarum *versionum* partibus. Cur ego non mirer, hic non est dicendi locus. Addo postremo loca Ath. I, 44. et Cyrilli, in quibus constanter legitur, χάριτι θεοῦ. II, 369. c. V, b. 285. V, c. 24. 72. bis. 126. 187. V, d. 132. VI, a. 89. 92. 126. 138. 225. et (in Anathem. contra Theodoret.) 239. (Sed V, a. 763. in media oratione desunt quidem, ὅπως — θανάτου, sed ex hoc nihil efficitur, cum in reliquis locis nominatim haec tribuat Paulo. Frustra ergo de hoc solo loco Semlerus (Hermenevtische Vorbereitung Stück IV. S. 253.) gavisus est. Cyrillo enim uti ceteris Patribus, in usu est, saepius verba maxime notabilia in media oratione omittere. Vide hic Hebr. 4, 12. 5, 1. 6, 4. 7. 19. In gratiam Semleri autem, ut etiam post mortem voluptatem ex Cyrillo, quem non nisi ex indicibus norat, capiat, noto hic alia etiam loca, ubi haec attingit, sine istis verbis, I, g. 12. III, 554. IV, 971. V, a. 624. 697. V, d. 24. De Origene ad superiora hic solum addo Photii iudicium bibl. p. 4. edit. Hoeschelii: ληρωδεῖ καὶ ἐμψύχους τοὺς ἀστέρας. Vide mox.

ὑπὲρ παντὸς] Quivis sanae mentis compos, praeter Origenem et eius asseclas, intelligit, explicandum esse, ὑπὲρ παντὸς ἀνθρώπου. Sed Origenes παντὸς accipiebat loco, ὑπὲρ παντὸς ζώου λογικοῦ. Inter ζῶα λογικὰ numerabat etiam τὰ ἄστρα. Unde vero ὑπὲρ παντὸς ζώου λογικοῦ in hunc locum venerit, nemo facile explicabit. Videtur ergo πᾶν, neutro genere explicasse de *hoc universu*

θανάτου. ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ 10.
πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτη-

verſo mundo, ac de rebus conditis omnino omnibus. Verum ita dicendum fuiſſet, ὑπὲρ τοῦ παντός. *Univerſum* enim Graece, nec πᾶς, nec πᾶν appellatur, ſed τὸ πᾶν. Veruntamen de hominis furibundi ſomniis omnis vana eſt diſputatio.

10. ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ] nimirum, τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, οὗ τῇ χάριτι χριστὸς ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου. Hunc locum ita refert Cyrill. I, a. 595. ἔδει γὰρ, ἔδει, φησὶ, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας ἡμῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. V, a. 762. ἔπρεπε τελειῶσαι, ſine varietate. V, b. 220. attingit, et ζωῆς, loco σωτηρίας habet, *nec aliter ibi legi poteſt.* V, d. 150. ἔπρεπε γὰρ αὐτὸν (in marg. αὐτῷ.) — ἀγαγόντα (in marg. ἀγαγόντι.) ad fin. verſus 12. Sine varietate habet Ath. I, 44. Theodoret. 558. ἔπρεπε γὰρ αὐτόν. Αὐτὸν refert ad Chriſtum, ſeu, ad τὸν θεὸν λόγον· ἀρχηγὸν explicat de humana Chriſti natura, περὶ τῆς ληφθείσης (ἀναληφθείσης.) φύσεως. Vix fidem habeo oculis meis, Theodoretum in primis magni faciens.

αὐτῷ] Baſil. I, 541. interpretans Jeſ. 8, 18. ἰδοὺ ἐγὼ κ. τ. λ. docet ex hoc loco, Chriſtum iſta apud Jeſaiam ſermocinari. Ergo ibi omittit hoc αὐτῷ, quod tamen ſine ullo dubio de deo patre accipiendum eſt. Ibidem abeſt αὐτῶν, poſt σωτηρίας. III, 17. transponit δι' οὗ — δι' ὅν. Quibus ſemel decretum eſt, omnia in litteris ſacris N. Teſtamenti confundere et pervertere, ii adeant Patres, Codices ſterquiliniarios et iſtas ſcurriles *verſiones.*

πολλοὺς υἱοὺς] nimirum, *homines.* Sed ſecundum

σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι.
Δ. 11. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ὅ, τε γὰρ ἁγιάζων καὶ Τέλος τῶν
οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι᾽ ἣν αἰτίαν ἀγαμάτων.
οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν,
12. λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελ-
φοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.
13. καὶ πάλιν· ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ᾽ αὐτῷ·
καὶ πάλιν· ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία, ἅ μοι
ἔδωκεν

II, 11. Δ. τῇ μεγάλῃ ϛ. ὥρᾳ ϛ. καὶ εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν καὶ τῇ ἐπαύριον τῆς χριστοῦ γεννήσεως· [καὶ ἔν τισι· σαββάτῳ ε. τῶν νηστειῶν. καὶ τῇ α. σεπτεμβρίου.] ἀδελφοὶ, ὁ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι.

dum Origenem ἄστρα quoque ſunt υἱοί. Conſtructio paullo turbatior eſt. Igitur ita ordinanda: ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ (τῷ θεῷ.) τὸν ἀρχηγὸν — δι᾽ ὃν τὰ πάντα — ἀγαγόντα — τελειῶσαι. Ἔπρεπε γὰρ αὐτὸν et τελειῶσαι conſiſtere nequeunt. Deberet enim eſſe τελειωθῆναι, nimirum, ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. Atque ita quoque αὐτὸν moleſtum eſt, loco τόν, aut αὖ τόν. Codices coniecturas omnes vanas arguunt.

11. δι᾽ ἣν — λέγων] Suis verbis refert Ath. II, 357.

12. ἐν μέσω — σε] — E. Baſil. l. l. Neque enim pertinebat ad eius conſilium. Ergo in media oratione omiſit. Ergo etiam de hoc gaudere poterat Semlerus, ut de mille locis Patrum ſimilibus. Ath. II, 357. in fine verſus aſſuit: καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου.

13. καὶ πάλιν· ἐγὼ — αὐτῷ] — E. Baſil. l. l.

ἔδωκεν ὁ Θεός. ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία 14.
κεκοινώνηκε σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς
παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα
διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ
κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν
διάβολον· καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι 15.
φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι
ἦσαν δουλείας. οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων 16.
ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος ἀβραὰμ
ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν ὤφειλε κατὰ 17.
πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεή-
μων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς
τὸν θεὸν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρ-
τίας τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν 18.
αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζο-
Τέλος τῶν γ. μένοις βοηθῆσαι. [Τέλος.]

Δ. ὅτι πιστευτέον χριστῷ, ὡς μωυσεῖ ἐπίστευσαν, καθ' ὑπεροχὴν δὲ τὴν θεοῦ πρὸς ἄνθρωπον. ἐν ᾧ, ὅτι φοβητέον τῶν πάλαι τὴν ἔκπτωσιν.

Ὅθεν

14.] Ath. I, 44. 376. 413. 755. II, 18. αἵματος καὶ σαρκός. Semel habet etiam II, 465. ἵνα ἐν τῷ θανάτῳ τὸν — τοῦ θανάτου καταργήσῃ.

16. ἐπιλαμβάνεται] Cyrill. IV, 343. ἐπιδραξάμενος, ſed 240. et alibi vulgatum. Simili modo mox Mill. ex Epiphan. δέξασθε, loco κατανοήσατε, laudat. Hae non ſunt variae lectiones, ſed arbitrariae mutationes. Ath. I, 376. totum locum laudat a verſ. 14. ad 3, 2. ποιήσαντι αὐτόν. Vide etiam 722.

E. III, 1. Ὅθεν [Ἀρχή.] ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως
ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπό-
στολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν,
2. * ἰησοῦν χριστόν· πιστὸν ὄντα τῷ ποιή-
σαντι αὐτὸν, ὡς καὶ μωυσῆς ἐν ὅλῳ τῷ
3. οἴκῳ αὐτοῦ. πλείονος γὰρ δόξης οὗτος
παρὰ μωυσῆν ἠξίωται, καθʼ ὅσον πλείονα
τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας
4. αὐτόν· πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται
ὑπό τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας,
3. 5. θεός. [Τέλος.] καὶ [Ἀρχή.] μωυσῆς μὲν Τέλος τῶν
πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, ἐγκαινίων.
εἰς

III, 1. E. εἰς ἐγκαίνια ναοῦ· [ἐν τισι δεκεμβρίου κγ. ἐν ἄλλῳ σεπτεμβρίου ιγ. εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς ἁγίας χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀναστάσεως.] ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως.

III, 5. 3. τῇ β. τῆς κθ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, μωυσῆς μὲν ἐστι πιστός.

III. 1. ἐπουρανίου] Ex uno Cod. Theodoret. p. 561. notatur ἐπουρανίων

χριστὸν ἰησοῦν] ἰησοῦν χριστόν. Cum 4, 14 confundit Orig. IV, 431. etsi nominatim laudet. Ath. I, 361. 370. 375. 376. III, 7. 10. 11. omittit χριστόν.

3. πλείονος] μείζονος. E. Basil. 1, 428. Mox omittit οὗτος, et habet rursus μείζονα. μείζονος etiam Chrys. XII, 55. a. Vulgatum VII, 416 e. Neque huiusmodi synonyma pro variis lectionibus habenda sunt, si praesertim sint probabiliora.

4. πᾶς — ὑπό τινος] — E. Chrys. XII, 55. v. P. Mox Basil. III, 88. ὁ γὰρ πάντα κατασκ.

ἐις μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· χριςὸς 6.
δὲ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν ὄικον αὐτοῦ· ὗ ὄικός
ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παῤῥησίαν καὶ
τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους
βεβαίαν κατάσχωμεν. διὸ, καθὼς λέγει 7.
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· σήμερον, ἐὰν τῆς
φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε 8.
τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπι-
κρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ
ἐν τῇ ἐρήμῳ· ὗ ἐπείρασάν με οἱ πατέ- 9.
ρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με, καὶ ἔιδον τὰ

ἔργα

6. ὗ] ὅς t + ὁ. E. Apud Ath. I, 509. variant Codices inter ὗ et ὅς. v. P.

μέχρι τελ. βεβ.] — E. Nullus meorum omittit. Chryſ. XII, 55. d. 57. a. urget adeo *τέλους*, ſed aſſuit: *τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν*, quod tamen pro interpretatione habeo.

9.] Ἐν *δοκιμασίᾳ* nullus meorum agnoſcit. Tamen ita, loco *ἐδοκίμασάν με*, notatur ex A. B. C. D. E. et 53. 17. Vulgatum cum reliquis babet Chryſ. XII, 61. 67. Cyrill. I, g. 393. qui plura ibi ex hoc capite laudat. Scilicet Clem. Alex. p. 45. c. temere non ſolum Pſ. 94, 9. loco *ἐδοκίμασαν*, legit *ἐν δοκιμασίᾳ*, ſed id ibi adeo urget: *ἡ δὲ δοκιμασία τίς ἐςι*; Ut ergo tamen aliquid Griesbachius videretur tribuere iſtis Codicibus et Clementi, *ἐν δοκιμασίᾳ* oſtentat in interiore margine. Cur ergo ſupra 1. Cor. 7, 3. propter iſtos Codices ſcurriles *ὀφειλὴν* adeo in textum recipit, excluſa unice vera lectione, *τὴν ὀφειλομένην ἔυνοιαν*; Forte, quod ibi Latina vulgata accedit? Tan-

quam

10. ἔργα μου τεσσαράκοντα ἔτη. διὸ
προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ εἶπον·
ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ
11. ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου. ὡς ὤμοσα ἐν
τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατά-
Z. 12. παυσίν μου. [Ὑπέρβα.] [Ἀρχή.] Βλέπε- Ὑπέρβα
τε, ἀδελφοὶ, μή ποτε ἔσαι ἔν τινι ὑμῶν τῆς β.
καρδία πονηρὰ ἀπιςίας, ἐν τῷ ἀποςῆναι
13. ἀπὸ θεοῦ ζῶντος· ἀλλὰ παρακαλεῖτε
ἑαυτοὺς καθ᾽ ἑκάςην ἡμέραν, ἄχρις οὗ
τὸ σήμερον καλεῖται· ἵνα μὴ σκληρυνθῇ
τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας.
14. μέτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ χριςοῦ, ἐάνπερ
τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποςάσεως μέχρι τέλους
βεβαίαν

III, 12. Z. σαββάτῳ β. τῶν νηςειῶν· ἀδελφοί, βλέπετε μή ποτε ἔςαι.

quam ea cum reliquis eius generis *verſionibus* non ſolum e textu, ſed et ex interpretationibus Chryſoſtomi peſſime corrupta ſit.

10. διὸ] — E. v. P. Ex iis, quos poſtea conſului, omittunt etiam Oecum. Aug. 6. et Theophyl. 8. Chryſoſtomus XII, 61. cum reliquis ſervat. Excludit etiam Cyrill. l. l.

ἐκείνῃ] ταύτῃ E. Ad Latinum, *huic*. In meis nullum eſt veſtigium huius lectionis.

12. ἀδελφοὶ] — E. Baſil. III, 130. mox deeſt ἀπιςίας. deinde eſt: εἰς τὸ ἀποςῆναι.

13. τις ἐξ ὑμῶν] ἐξ ὑμῶν τις. Sic et poſtea inveni. Primo vulgatum, deinde ſic. Chryſ. XII, 63. 67.

14. ἀρχὴν] Theodoret. alicubi ἀπαρχήν. v. p. 565.

βεβαίαν κατάσχωμεν· ἐν τῷ λέγεσθαι· 15.
σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν
τῷ παραπικρασμῷ. τινὲς γὰρ ἀκούσαν- 16.
τες παρεπίκραναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ
ἐξελ-

15.] v. P. et Chrys. XII, 64. c. Oecum. II, 338. b. 339. c. Chrysostomus agnoscit quidem vulgarem ordinem, attamen post finem versus 14. statim in interpretatione transit ad 4. 1.

16. τινὲς] Alii, ut Theodoret. p. 565. τίνες legunt, et κατ' ἐρώτησιν explicant, τίνες — παρεπίκραναν; Reliqua, ἀλλ' — μωυσέως, idem οὐκ ἀποφαντικῶς, ἀλλὰ καθ' ὑπόκρισιν accipit. Quam ὑπόκρισιν hic intelligat, non perspicio. Καθ' ὑπόκρισιν dicunt grammatici, cum ῥῆσις aliqua certa pronunciatione et quodam gestu corporis referenda est. Si priora κατ' ἐρώτησιν explicantur, loco ἀλλ' οὐ, sine dubio, aut ἆρ' οὐ cum interrogatione, aut ἀλλ' οὖν, sine interrogatione, legendum. Atqui neutram correctionem Codices permittunt. Totum ergo versum equidem κατ' εἰρωνείαν interpretor. Forte ipse Theodoretus ὑπόκρισιν, loco εἰρωνείας, accepit. Multi Codices hoc versu nullam interrogationem habent, sed demum versu 17. τίσι δέ. Sic nominatim est in Cod. Aug. 6. in textu et in scholiis. Τινὲς γὰρ ironice explico; *pauci enim aliqui.* Ἀλλ' οὐ πάντες, *sed non omnes.* Atqui omnes peccarunt, praeter Josuam et Chaleb. Ergo hoc ironicum. Sic et 1. Cor. 10, 5. πλείονες, loco πλεῖστοι, seu πάντες, dixit. Chrysostomus data opera hic fumum fecit, ut sic se clam subducere posset v. P. Loci Chrys. Theodoret. et Theophyl. toti legendi, ac Theophylactus quidem etiam pag. 900. edit. Lond. ubi est: πάντες ἀπώλοντο πλὴν χαλὲβ καὶ Ἰησοῦ.

ἐξελθόντες ἐξ αἰγύπτου διὰ μωυσέως.
17. [Τέλος.] [Ἄρξου.] τίσι δὲ προσώχθισε Τέλος τοῦ σαββάτου.
τεσσαράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, Ἄρξου
18. ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; τίσι τῆς β.
δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατά-
παυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασι;
19. καὶ βλέπομεν, ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελ-
θεῖν δι' ἀπιστίαν. [Τέλος.] Τέλος τῆς β.

Ε. προτροπὴ σπουδάσαι εἰς προδηλουμένην κατάπαυσιν.

Θ. IV, 1. [Ἀρχή.] Φοβηθῶμεν οὖν, μή ποτε κατα-
λειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν
κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν
2. ὑστερηκέναι. καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγγελισμέ-
νοι, καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν
ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ * συγκε-
κραμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν.
εἰσερ-

IV, 1. Θ. τῇ γ. τῆς κθ. ἑβδ. ἀδελφοί, φοβηθῶμεν, μήποτε, καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν τοῦ θεοῦ, δοκῇ.

17. ἔπεσεν] ἔπεσον t ἔπεσαν. E. ἔπεσον Chryſ. XII, 64. d. et Cyrill. I, a. 227. e. qui ibi laudat ad verſ. 1. cap. 4. ac denuo verſ. 9. Baſil. II, 8. τίνων ἔπεσε τὰ κῶλα;

IV, 2. συγκεκραμένος] συγκεκραμένους. Ita poſtea etiam in quinque reperi. Chryſ. XII, 64. c. συγκεκραμένης. Forte per errorem. (Tres enim Codd.

εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ 3.
πιςεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν· ὡς ὤμοσα
ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
κατάπαυσίν μου· καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου γενηθέντων. εἴρηκε 4.
γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτω· καὶ
κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. καὶ ἐν 5.
τούτῳ

Codd. Moſqq. Chryſoſtomi conſentiunt in *συγκεκραμένους*, nec aliter eſt in Damaſc. edito et in Cod. Moſq. g. Conſentiunt etiam Codd. Moſqq. Oecum. n. et Theophyl. d.) Mox idem 65. hoc vocabulum explicat de Joſua et Chaleb. Cyrill. I, g. 394. *συγκεκραμένους ἐν πίςει*, quod eodem redit. Sed VI, a. 15. *συγκεκραμένους τῇ πίςει*, ubi monet, propter hoc ipſum vocabulum: *τὴν θεόπνευςον γραφὴν ὂν σφόδρα τὴν λέξιν ἐκβασανίζουσαν*, recte vero explicat *ἑνοῦσθαι*. *Οἱ ἀκούσαντες* h. l. non ſunt, qui ſimpliciter audiverunt: omnes enim audiverant et ad omnes pervenerat *λόγος ἀκοῆς*, ſeu auditio: ſed *ἀκούσαντες* ſunt, qui ita audiverant, ut etiam obedirent. Mox eſt, *πιςεύσαντες*. Ii autem erant Joſua et Chaleb. De reliquis dicitur, eos non eſſe *συγκεκραμένους τῇ πίςει τοῖς ἀκούσασι*, h. e. *non coniunctos cum obedientibus per fidem*, quam fidem ſcilicet iſti duo obedientes praeſtiterant. *Συγκεκραμένους* interpretor, *συζευχθέντας, οἰκειωθέντας, ἑνωθέντας, ὡσονεὶ εἰς ἓν κράμα καὶ ἓν σῶμα*. Schol. Cod. Aug. 6. explicat: *μὴ ἀνακεκραμένους τῇ πίςει τῶν πιςευσάντων, ἤτοι τῶν περὶ χάλεβ. ἐκείνους γὰρ λέγει, ἀκούσαντας* (h. e. *πιςεύσαντας*.) v. P.

3. *γὰρ*] *δὴ οὖν*. E. Cyrill. I, a. 228.

τούτῳ πάλιν· εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν
6. κατάπαυσίν μου. ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεταί
τινας εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον
εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπείθειαν·
7. πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν
δαυὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον· καθὼς
εἴρηται, σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας
8. ὑμῶν. εἰ γὰρ αὐτοὺς ἰησοῦς κατέπαυσεν,
οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα
9. ἡμέρας· ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς
10. τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς
τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέ-
παυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ
τῶν ἰδίων ὁ θεός.

5. τὸ φοβερὸν τῆς κρίσεως παρὰ τοῦ λόγου διὰ πάντων, καὶ τὸ χρηστὸν τῆς χάριτος τῆς ἱερατικῆς παρὰ τῷ ὁμοιοπαθήσαντι ἡμῖν ἀνθρωπίνως.

11. σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν
κατάπαυσιν· ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις
ὑπο-

6. ἀπείθειαν] ἀπιστίαν Cyrill. IV, 425. Ex 3, 19. quod paullo ante ibi laudat.

7. εἴρηται] προείρηται. E. Hoc nec poſtea in ullo reperi. Chryſoſtomus invexit XII, 65. d. Item alii graeci, ut Cyrill. IV, 425. Theodoret. ad h. l. Cyrillus in fine verſus aſſuit etiam, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. Idem addunt Chryſ. XII, 65. d. et Theodoret. 567.

ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. ζῶν 12.
γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργὴς, καὶ
τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον,
καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε
καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν,
καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρ-
δίας· καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον 13.
αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχη-
λισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν
ἡμῖν

12. γὰρ] Ath. I, 398. eius loco in principio ἔστι. Nec haec est varia lectio.

ψυχῆς τε] τε — E. Habet et omittit Chryſ. tam in Codd. quam XII, 66. 70. 71. b. d. Servat Baſil. I, 163. Omittit Ath. I, 398. nihil praeterea mutans verſu 12. et 13. Sic et 427.

πνεύματος] Apud Baſil. III, 400. d. in melioribus Codicibus, ergo etiam in Auguſtano, eſt σώματος, atque haec eſt vera lectio apud Baſilium, non item hoc loco. Contra ſunt mei omnino omnes. Habet πνεύματος Damaſc. II, 301. Propter omiſſa 2, 9. ὅπως — θανάτου primum laudo Cyrill. V, a. 169. Nam et hic in media oratione omittit, καὶ διϊκν. — καρδίας. Fortaſſe ergo tollenda? Servat, et πνεύματος habet 292. IV, 145. 615. 871. I, a. 99. 300. 561. II, 532. III, 678. Sed σώματος. III, 778. V, a. 398. V, b. 275. ubi tamen in margine, πνεύματος.

13. τετραχηλισμένα] Interpretantur Chryſ. XII, 72. b. Theodoret. 569. Theophyl. 909. Oecum. 345. a. Theophylacti locus in primis lectu dignus, qui ad veram notionem ducit. Equidem interpretor *proſtrata*, hoc eſt, ἐδαφισμένα, καταβληθέντα,

ταπει-

I. 14. ἡμῖν ὁ λόγος. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἔχοντες Τέλος τῆς γ.
οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς
οὐρανοὺς, ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρα-
15. τῶμεν τῆς ὁμολογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν
ἀρχιερέα, μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς
ἀσθενείαις ἡμῶν, * πεπειραμένον δὲ κατὰ
πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας.
16. προσερχώμεθα οὖν μετὰ παῤῥησίας τῷ
θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον,
καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.
V, 1. Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων
λαμβα-

IV, 14. I. κυριακῇ γ. τῶν νηστειῶν καὶ τοῦ ἁγίου ἰγνατίου· [ἐν τισὶ, σεπτεμβρίου ιη. τοῦ ἁγίου εὐμενείου. Ἔτι καὶ, εἰς ἱεράρχας.] ἀδελφοὶ, ἔχοντες ἀρχιερέα μέγαν.

ταπεινωθέντα, κατακαμφθέντα, εἰς θέαν προκείμενα, adeoque per conſequens, *oculis ſubiecta, conſpicua*, φανερά. Alii propter addita ἀφανὴς et γυμνὸς interpretati ſunt, ἀνακεκαλυμμένα. Eos ſecutus eſt interpres vulgat. Lat. Quaeſtio erat: num τραχηλίζειν notare poſſit, *corium detrahere*? Atqui hoc nemo ſerio affirmabit. In ſchol. Cod. 16. quem poſtea conſului, eſt: ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν προβάτων, τῶν ἐκ τραχήλου ἠρτυμένων, καὶ τῆς δορᾶς γεγυμνωμένων. Ridebunt laniatores. Noſtri certe oves, ut vidi, ex pedibus poſterioribus ſuſpendunt, non ex cervicibus, nec ex collo.

15. πεπειρασμένον] πεπειραμένον.

κατὰ πάντα] Ath. I, 753. 762. habet poſt καθ' ὁμοιότητα.

λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται
τὰ πρὸς τὸν θεὸν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε
καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. μετριοπαθεῖν 2.
δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις·
ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν· καὶ 3.
διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ,
οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ
ἁμαρτιῶν. καὶ [Ἀρχή.] οὐχ ἑαυτῷ τις 4. I.
λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ * καλούμενος
ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ καὶ * ἀαρών·
οὕτω

V, 4. I. ἰουνίου ιδ. τοῦ ἁγίου μεθοδίου κωνσταντινουπόλεως· ἀδελφοὶ, οὐχ ἑαυτῷ τίς.

V, 1. λαμβανόμενος] Damasc. ἀναλαμβανόμενος. Contra est Cod. Mosq. Damasc. g. Hau. 3. apud Birch. adeo καταλαμβανόμενος, ac si capiendi sint, cum tamen multi suspenso gradu et incurvato dorso ultro arrepant et istos honores ambiant. Λαμβανόμενος est loco αἱρεθεὶς, χειροτονηθεὶς, ἀναδειχθείς.

ἁμαρτιῶν] τοῦ λαοῦ. E. Utrumque Chrys. XII, 81. a. 82. a. Totum locum cum varietate repetit 325. etc. Plura deinceps recitat Cyrill. VI, a. 230. et 235. ubi rursus in media oratione omittit, ἵνα — ἁμαρτιῶν.

3. διὰ ταύτην] Codd. Chrys. διὰ ταύτης, διὰ ταύτην et δι᾽ αὐτήν. Postremum etiam alicubi Theodoret. v. pag. 572. v. P.

ὑπὲρ] περί. E. Sic et Theodoret. alicubi, et Cyrill. bis. Vide l. l. et P.

4. ἀλλὰ ὁ] — ὁ. Sic et infra 11, 8. aliqui temere inculcarunt ὁ.

ὁ ἀαρὼν] ὁ —.

5. οὕτω καὶ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε
γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ᾽ ὁ λαλήσας πρὸς
αὐτόν· υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέν-
6. νηκά σε. καθὼς καὶ * ἐν ἑτέρῳ λέγει·
σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν
7. μελχισεδέκ. [Τέλος.] ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις Τέλος ἐν τισι τῆς κυριακῆς.
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετη-
ρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ
θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ
δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς
8. ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱὸς,
9. ἔμαθεν ἀφ᾽ ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν· καὶ
τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ
10. πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου· προσ-
αγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ
τὴν τάξιν μελχισεδέκ. [Τέλος.] Τέλος τῆς κυριακῆς καὶ τοῦ ἁγίου.

Ζ. ἐπιτίμησις ὡς ἔτι δεομένοις εἰσαγωγῆς. ἐν ᾧ, προτροπὴ εἰς ἐπίδοσιν, ὡς οὐκ οὔσης δευτέρας ἀρχῆς. παράκλησις σὺν ἐπαίνῳ.

ΙΑ. 11. [Ἀρχή.] περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ
δυσερμήνευτος λέγειν· ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε
ταῖς

V, 11. ΙΑ. τῇ δ. τῆς κθ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, περὶ τοῦ μελχισεδὲκ πολύς.

9. καὶ τελειωθεὶς] Sic et Chryſ. XII, 84. ſed in eadem pagina: καὶ τελειωθεὶς διὰ τῶν παθημάτων, φησί· τοῦτό ἐστιν ἄρα τελείωσις κ. τ. λ. Ergo et hoc loco ſua ipſius, non Apoſtoli verba explicat.

ταῖς ἀκοαῖς. καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι 12.
διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν
ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα
τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ· καὶ
γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ
οὐ στερεᾶς τροφῆς. πᾶς γὰρ ὁ μετέχων 13.
γάλακτος, ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης·
νήπιος γάρ ἐστι. τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ 14.
τροφὴ, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια
γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν κα-
λοῦ τε καὶ κακοῦ. Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς VI, 1.
ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειό-
τητα φερώμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον
καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν
ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεὸν, βαπτισμῶν 2.
διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς
τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. καὶ 3.
τοῦτο ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός.
ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, 4.
γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου
καὶ μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου,

καὶ

VI, 4. φωτισθέντας] πεφωτισμένους. E. Cyrill. I, a. 176. et continuo: καὶ καλὸν γευσ. Ergo hic rurſus in media oratione aliquid ad beati Semleri laetitiam praetermiſit. Vide etiam P. propter 1. Cor. 12, 13.

γενηθέντας πνεύματος ἁγίου] πνεύματος ἁγίου γενομένους. Ath. I, 540. Sed vulgatum 536. 561.

5. καὶ καλὸν γευσαμένους θεοῦ ῥῆμα, δυνά-
6. μεις τε μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παρα-
πεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν,
ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ
7. καὶ παραδειγματίζοντας. γῆ γὰρ ἡ
πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον
ὑετὸν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκεί-
νοις, δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει
8. εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ἐκφέρουσα δὲ
ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ
κατάρας ἐγγὺς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.
IB. 9. [Τέλος.] [Ἀρχή.] πεπείσμεθα δὲ περὶ Τέλος τῆς δ.
ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τὰ κρείττονα καὶ ἐχό-
μενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν.

οὐ

VI, 9. IB. σαββάτῳ δ. τῶν νηστειῶν· ἀδελφοὶ, πεπεί-
σμεθα περὶ ὑμῶν τὰ κρείττονα.

5. δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος] v. P. Ita cum aliis etiam Ath. I, 561. Chryſ. XII, 96. tamen 97. d. paullulum transponit, et 98. a. addit τοῦ, ante μέλλοντος. Cyrill. vulgatum l. l. et Damaſc. II, 387. ſicuti alii.

6. ἀνακαινίζειν] ἀνακαινίζεσθαι. E. Ita Damaſc. editus ad h. l. ſed l. l. vulgatum, ſicuti Moſq. Damaſc. Cod. g. Habet quidem vulgatum Chryſ. XII, 96. init. ſed ſaepe ibid. in interpretatione volutat ἀνακαινισθῆναι. Vulgatum etiam Ath. I, 561.

7. et 8.] Cum levi varietate Cyrill. II, 80. ſine varietate. 130.

οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ 10.
ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης,
ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, δια-
κονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες.
ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν 11.
ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν
τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους· ἵνα μὴ νωθροὶ 12.
γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ
μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγε-
λίας. [Τέλος.]

Τέλος τοῦ σαββάτου.

Η. ὅτι βεβαία ἡ ἐπαγγελία τοῦ θεοῦ, καὶ ταῦτα σὺν ὅρκῳ.

[Ἀρχή.] τῷ γὰρ ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος 13. ΙΓ.
ὁ θεὸς, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος
ὀμόσαι, ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ, λέγων· ἦ 14.
μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων

πληθυνῶ

VI, 13. ΙΓ. κυριακῇ δ. τῶν νηστειῶν· ἀδελφοὶ, τῷ ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος.

10. τοῦ κόπου] — E. Nullus meorum praetermittit, praeter Theophyl. d. Contra funt reliqui Codd. Theophyl. et edit. Lond. Chryfoftomus haec tractat XII, 105. b. 106. a. 107. d. Vide, quae de hoc loco difputavi in P. Varia hic cumulantur fubftantiva. Ergo, ut in locis fimilibus, alius aliud omifit, quod vel ex Cyrill. I, a. 133. apparet. Habet enim, τοῦ κόπου ὑμῶν, καὶ τῆς ἀγ., omiffis τοῦ ἔργου ὑμῶν καί. Auctor omittendi τοῦ κόπου fuit Chryfoftomus. Eum hic quoque fecuta eft vulgata et Codices fcurriles A. C. D. 31. etc. Ergo Griesbachius exclufit.

15. πληθυνῶ σε. καὶ οὕτω μακροθυμήσας
16. ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας. ἄνθρωποι μὲν
γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσι, καὶ
πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βε-
17. βαίωσιν ὁ ὅρκος. ἐν ᾧ περισσότερον βου-
λόμενος ὁ θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις
τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βου-
18. λῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ· ἵνα διὰ
δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνα-
τον ψεύσασθαι θεὸν, ἰσχυρὰν παράκλησιν
ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς
19. προκειμένης ἐλπίδος· ἣν ὡς ἄγκυραν
ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ
βεβαίαν,

17. ἐμεσίτευσεν] ἐβεβαίωσεν meus Theophyl. d. et edit. Lond. In marg. tamen eadem vulgatum notat, addito γρ. Contra ἐβεβαίωσε ſunt reliqui Codices Theophyl. ac ceteri omnes. Ex verſ. 16. εἰς βεβαίωσιν repetitum videtur.

18. ἰσχυρὰν] Sic et Chryſ. XII, 113. et XI, 11. Tamen duo eius Codd. Moſqq. exhibent, ἰσχυροτέραν. Τὸν, ante θεὸν, addit XII, 112. omittit XI, 11.

καταφυγόντες] καταφεύγοντες. E. Theodoret. utrumque v. pag. 582.

19. ψυχῆς] ἐλπίδος. E. Cum aliis vulgatum Chryſ. XII, 113. II, 359. III, 262. Cyrill. V, c. 96. b. VI, a. 21. 89. Ex Codd. Wetſt. A. C. D. ad Lexica Schreveliana notari poteſt ἀσφαλὰν, ab ἀσφαλὸς, ἀσφαλὴ, ἀσφαλόν. Ita ergo iſti Codices ſterquiliniarii, in huiusmodi vitiis grammaticis etiam,

βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον
τοῦ καταπετάσματος· ὅπου πρόδρομος 20.
ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν ἰησοῦς, κατὰ τὴν
τάξιν μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς
Τέλος τῆς κυριακῆς. τὸν αἰῶνα. [Τέλος.]

Θ. περὶ μελχισεδὲκ τοῦ εἰς χριστὸν τύπου κατὰ τὸ ὄνομα, καὶ τὴν πόλιν, καὶ τὴν ζωὴν, καὶ τὴν ἱερωσύνην. ἐν ᾧ, ὅτι καὶ τοῦ ἀβραὰμ προετιμήθη.

Οὗτος γὰρ [Ἀρχή.] ὁ μελχισεδὲκ, βασι- VII, 1.
λεὺς ΙΔ.

VII, 1. ΙΔ. τῇ ε. τῆς κθ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ὁ μελχισεδὲκ, βασιλεὺς σαλήμ.

etiam, plerumque consentiunt. F. et G. hac epistola carent. Scilicet Vulgata Latina habet *tutam*. Desinit ergo in *am*, ut *animam*, ψυχήν. Ergo fecerunt ἀσφαλ ή ν. Callide hoc silentio praetermisit, ut alia huiusmodi innumerabilia, Griesbachius pag. 174. Ne scilicet lectores eius ipsi de praestantia horum Codicum iudicare possent. Novit enim, Wetstenii editionem in paucorum manibus esse, in aliorum vero bibliothecis eam sub pulvere et araneis delitescere. Ergo furtim et impune licet ludificari lectores simplices. Miseret me durae et fatalis conditionis eorum, quod criticam scientiam suam coguntur sub pallio tenebricoso Griesbachiano absconditam circumferre. Quod autem aliqui eorum, ut ille apud Phaedrum, (lib. 5. fab. 5.) in sinum pallii demittunt capita, ac sic dictas degrunniunt recensiones, vel potius convicia, id non tam misericordiam, quam risum movet.

20, ὅπου] Ath. I, 351. ἔνθα. Iungit autem 9, 24. οὐκ εἰς ἀντίτυπα — ὑπὲρ ἡμῶν.

λεὺς σαλὴμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ * τοῦ ὑψίςου,
ὁ συναντήσας ἀβραὰμ, ὑποςρέφοντι ἀπὸ
τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων, καὶ εὐλογήσας
2. αὐτόν· ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων
ἐμέρισεν ἀβραάμ· πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμε-
νος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ
βασιλεὺς σαλὴμ, ὅ ἐςι βασιλεὺς εἰρήνης·
3. ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος· μήτε
ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων·
ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει
4. ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. θεωρεῖτε δὲ πηλί-
κος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην ἀβραὰμ ἔδωκεν
5. ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. καὶ
οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν λευὶ τὴν ἱερατείαν
λαμβάνοντες, ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν
τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέςι, τοὺς
ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ
6. τῆς ὀσφύος ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλο-
γούμενος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκε τὸν
ἀβραὰμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγε-
ΙΕ. 7. λίας εὐλόγηκε. [Τέλος.] [Ἀρχή.] χωρὶς Τέλος τῆς
δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ
8. τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. καὶ ὧδε μὲν
δεκάτας

VII, 7. ΙΕ. μηνὸς Φεβρουαρίου β. εἰς τὴν ὑπαπαντήν· ἀδελφοί, χωρὶς πάσης.

VII, 1. τοῦ θεοῦ] + τοῦ.

συναντήσας] Semel Chryſ. XII, 122. d. ὑπήντησε. quod Oecum. II, 365. d. etiam in ſcholio habet.

δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβά-
νουσι· ἐκεῖ δὲ, μαρτυρούμενος, ὅτι ζῇ.
καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ ἀβραὰμ καὶ 9.
λευὶ, ὁ δεκάτας λαμβάνων, δεδεκάτωται.
ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε 10.
συνήντησεν αὐτῷ ὁ μελχισεδέκ.

I. ὅτι παύεται τοῦ ἀαρὼν ἡ ἱερωσύνη ἡ ἐπὶ γῆς οὖσα· ἵσταται δὲ ἡ ἐπουράνιος, ἡ χριστοῦ ἐξ ἑτέρου γένους, οὐ κατὰ σάρκα, οὐ διὰ νόμου σαρκίνου.

εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς λευϊτικῆς 11.
ἱερωσύνης ἦν· ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ νενο-
μοθέτητο, τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν
μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ
οὐ κατὰ τὴν τάξιν ἀαρὼν λέγεσθαι;
μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ 12.
ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται.
ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας 13.
μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκε τῷ
θυσια-

10. πατρὸς] + αὐτοῦ. E. Basil. I, 604. mox deest etiam ὁ.

13. προσέσχηκε] προσέσχεν t προσέστηκε. E. Posterius notatur etiam ex uno libro apud Theodoret. 588. Neutram varietatem in meis reperio Codd. Chrysostomus vulgatum XII, 128. 130. I, 671. Inepte ista translata sunt ex interpretatione in textum. Oecum. II, 369. d. τὸ γὰρ, προσέσχηκεν, ἢ προέστη νοήσεις, ἢ προσέσχεν. Ibidem est παρέστη. Προέστη vitiosum est. Dicitur

14. θυσιαστηρίῳ. πρόδηλον γὰρ, ὅτι ἐξ ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν· ἐις ἣν φυλὴν ὀυδὲν περὶ ἱερωσύνης μωυσῆς ἐλάλησε.

καὶ

tur enim, *προεστάναι τινὸς*, non *τινί*. Ergo haud dubie in aliis Codd. Oecum. reperietur, *προσέστηκε*, aut *προσέστη*, ut habet Theophyl. ad hunc locum. Quid hic criticorum princeps et tyrannus Griesbachius? Ex A. C. 19. 20. et Oecum. in interiorem marginem recepit *προσέσχεν*. Ex *editione* (qua? Nimirum Erasmi, qui ita in Oecum. repererat.) autem notavit *προσέστηκεν*, quod etiam ex Vulgatae et Italae, *praeſto fuit*, firmavit. Nonne vero *προσέσχηκεν* et *προσέσχεν* etiam reddi poteſt, *praeſto fuit?* Nonne denique apud Oecumenium iſta: *τὸ γὰρ*, et, *νοήσεις*, textum ab interpretatione ſine ulla dubitatione disiungunt. Pueriles hi errores ſunt.

14. *ὀυδὲν περὶ ἱερωσύνης*] *περὶ ἱερέων ὀυδέν*. E. Chryſ. XII, 128. b. *ὀυδὲν περὶ ἱερέων*, ſed 130. b. *περὶ ἱερωσύνης ὀυδέν*. I, 671. *ὀυδὲν περὶ ἱερωσύνης*. Apud Cyrill. I, g. 64. haec verba non comparent. Wetſtenius tamen dixit, Cyrillum ibi habere, *περὶ ἱερέων ὀυδέν*. Attingit rurſus I, g. 197. ſed iſta verba non habet, verum loco *ἀνατέταλκεν* interponit de ſuo *ἀνέφυ*. *Ἀνατέταλκε* tamen habet V, a. 199. Ita ergo lectores a Wetſtenio, ac ſimul quoque ab Griesbachio, amanuenſi eius, decipiuntur. Verum Griesbachius in recentiore editione ſua ex interiore margine amovebit, *περὶ ἱερέων ὀυδέν*. Nullus meorum Codd. hic variat. Corruptio eſt ex uno loco Chryſoſtomi, data opera illata ab interprete Latino et Codicibus ſterquiliniariis A. C. D. E. Accedit per Birchium etiam B. isque ſolus. Qui ex utraque editione mea nondum potuerunt diſcere, unde iſti Codices

recen-

καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐϛιν, εἰ 15.
κατὰ τὴν ὁμοιότητα μελχισεδὲκ ἀνίϛαται
ἱερεὺς ἕτερος, ὃς ὀυ κατὰ νόμον ἐντολῆς 16.
σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν
ζωῆς ἀκαταλύτου. μαρτυρεῖ γάρ· ὅτι 17.
σὺ ἱερεὺς ἐις τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν
Τέλος τῆς ὑπαπαντῆς. μελχισεδέκ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἀθέτη- 18. I5.
σις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς,
διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές·
ὀυδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ 19.
δὲ

VII, 18. I5. τῇ ϛ. τῆς κθ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἀθέτησις γίνεται.

recenſionis Alexandrinae et occidentalis corrupti ſint, ii profecto ex utero matris prodierunt coeci, adeoque, et inſani, et inſanabiles ſunt. Bengelius certe oculos eis aperire nequit, cum praeſertim alii iam antea fruſtra medicinam ſuam adhibuerint.

16. σαρκικῆς] σαρκίνης. E. Ex Chryſ. utrumque licet adoptare. Habet is praeterea verſum 16. ante 15. v. XII, 130. 151. b. 180. v. P. Griesbachius, Vir Summus, exhibet hic quoque σαρκινῆς, loco σαρκίνης. De utroque ſupra monui. Cyrill. I, g. 64. σαρκίνης. Item VI, a. 75. V, d. 160. quem poſtremum locum Wetſt. non animadvertat.

17. μαρτυρεῖ] μαρτυρεῖται. E. Chryſ. XII, 131. Ergo ex meis Codicibus ſoli Theophyl. d. et ſcholiorum Oecumen. h. Ita tamen etiam Cyrill. I, g. 64.

19. ὀυδὲν] ὀυδένα. E. Diſerte ὀυδὲν, ſed explicat ὀυδένα. Chryſ. XII, 131. c. Vulgatum etiam Ath. I, 366. Sed 605. ἑβραίοις δὲ ἔγραφεν· ὁ νόμος
ὀυδένα

δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι᾽ ἧς ἐγγίζομεν τῷ
20. θεῷ. καὶ καθ᾽ ὅσον ου χωρὶς ὁρκωμο-
21. σίας, οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας
εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες· ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμο-
σίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· ὤμοσε
κύριος, καὶ ου μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς
εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισε-
22. δέκ. κατὰ τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης
23. γέγονεν ἔγγυος ἰησοῦς. καὶ οἱ μὲν πλείο-
νες εἰσὶ γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ
24. κωλύεσθαι παραμένειν· ὁ δὲ, διὰ τὸ
μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον
25. ἔχει τὴν ἱερωσύνην· ὅθεν καὶ σώζειν εἰς
τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους
δι᾽ αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς
τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ζ.
ΙΖ. 26. [Ἀρχή.] τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιε-
ρεὺς,

VII, 26. ΙΖ. νοεμβρίου ιγ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου· [καὶ ἐν τισι, σεπτεμβρίου β. τοῦ ἁγίου παύλου τοῦ νέου. ἐν ἄλλῳ· σεπτεμβρίου δ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος βαβύλα. καὶ εἰς ἱεράρχας.] ἀδελφοὶ, τοιοῦτος ἡμῖν.

ουδένα τετελείωκε. Rursus 749. ὁ νόμος ουδὲν ἐτελείωσε. Vulgatum Cyrill. I, a. 3. I, g. 46. Sed V, b. 52. rursus in media oratione omittit, διὰ τὸ — ὁ νόμος. 139. τετελείωκε μὲν γὰρ ὁ νόμος ουδέν. 272. accurate laudat. I, a. 337. τετελείωκεν ὁ νόμος ουδέν. Sic et IV, 880. 894.

ἐπεισαγωγὴ] ἐπεισαγωγῇ inveni in Codd. Chryſ. Moſq. 1. 4. 5. Forte voluerunt, ἐπ᾽ εισαγωγῇ. Sed Chryſ. XII, 132. vulgatum laudat et interpretatur. Vulgatum etiam Ath. I, 366.

23. καὶ οἱ] — μέν.

ρεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμέ-
νος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος
τῶν οὐρανῶν γενόμενος· ὃς οὐκ ἔχει καθ' 27.
ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς,
πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας
ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο
γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνενέγκας.
ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιε- 28.
ρεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς
ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς
τὸν αἰῶνα τετελειωμένον. Κεφάλαιον VIII, 1.
δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις [Ἀρχή.] τοιοῦτον ΙΗ.
ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ
τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργὸς, καὶ τῆς 2.
σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος,
καὶ

VIII, 1. ΙΗ. νοεμβρίου ς. τοῦ ἁγίου παύλου τοῦ ὁμο-
λογητοῦ· ἀδελφοὶ, τοιοῦτον ἔχομεν.

26. καὶ ὑψηλ. — γενόμενος] Omittit Chryſ. in Codd. et in edito XII, 133. 134. Vulgatum habet in, κεχωρ. — ἁμαρτ. 133. d. 134. b. ſed 150. d. κεχωρ. τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Servat iſta cum aliis Cyrill. I, a. 342. V, c. 184. VI, a. 93. Baſil. I, 181. Saepius autem Chryſoſtomus verba ſatis notabilia omittit in interpretatione. v. 10, 29. Ath. II, 358. propter Semlerum, poſt ἀρχιερεὺς ſtatim tranſit ad verſ. 27.

27. θυσίας ἀναφέρειν] προσφέρειν θυσίας. E. Baſil. l. l. et mox, λαοῦ ἀγνοημάτων.

IH. 3. καὶ οὐκ ἄνθρωπος. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Τέλος τοῦ χρυσοστόμου. Ἀρχὴ ἔν τισι.
πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν
δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσαται· ὅθεν
ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσ-
4. ενέγκῃ. εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ᾽
ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν ἱερέων τῶν προσφε-
5. ρόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα· οἵτινες
ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν
ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισαι μωυσῆς,
μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· ὅρα γὰρ,
φησὶ, * ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον,
6. τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. νυνὶ δὲ
διαφορωτέρας τέτευχε λειτουργίας, ὅσῳ
καὶ κρείττονός ἐσι διαθήκης μεσίτης, ἥτις
ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.
[Τέλος.] Τέλος τοῦ ἁγίου παύλου.

IA. ὑπεροχὴ τῆς δευτέρας διαθήκης παρὰ τὴν προτέραν ἐν ἱλασμῷ καὶ ἁγιασμῷ.

[Ἀρχή.]

VIII, 3. IH. Ἔν τισιν, νοεμβρίου ϛ. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ· ἀδελφοὶ, πᾶς ἀρχιερεύς.

VIII, 5. ποιήσῃς] ποιήσεις. Maximo conſenſu Codd. Poſtea ſic in quatuor etiam inveni. Sic et Chryſ. XII, 141. d. et ceteri interpretes.

6. τέτευχε] τέτυχε ι τετύχηκε. E. Ita Chryſ. XII. 142 a. Ath. I, 367 v. P. Job. 7, 2. eſt, τετευχὼς σκιᾶς, ubi Cod. Alex. etiam corrupit τετυχηκώς. 3. Maccab. 3, 35. βοηθείας τετευχότες. Galeus in Opuſc. Myth. p. 665. ταῦτα δὲ καὶ τᾶς ἐκ θεῶν ἐπικουρήσιος τέτευχε.

[Ἀρχή.] ἐι γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμ- 7. ΙΘ.
πτος, ὀυκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος·
μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει· ἰδοὺ, ἡμέραι 8.
ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ
τὸν ὂικον ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν ὂικον ἰούδα
διαθήκην καινήν· ὀυ κατὰ τὴν διαθήκην, 9.
ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ
ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν,
ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου. ὅτι
αὐτοὶ ὀυκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου,
κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος. ὅτι 10.
ἅυτη ἡ διαθήκη, ἣν διαθήσομαι τῷ ὂικῳ
ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει
κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐις τὴν διάνοιαν
αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω
αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς ἐις θεὸν, καὶ
αὐτοὶ ἔσονταί μοι ἐις λαόν. καὶ ὀυ μὴ 11.
διδάξω-

VIII, 7. ΙΘ. τῇ β. τῆς λ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, ἐι ἡ πρώτη διαθήκη ἦν ἄμεμπτος.

7. ἐκείνη] σκηνή. E. Theodoret. 595. Vulgatum Chryſ. XII, 142. ſed VI, 412. a. haec cum aliis miſcet. Ergo ἱερωσύνη addit. Vulgatum etiam Cyrill. I, a. 3. I, g. 46. tamen, ἡ πρώτη omittit. V, b. 39.

8.] Hunc Jeremiae locum Chryſ. non ſolum tractat XII, 142. ſed et 398. a. ſeqq.

9. ἐποίησα] διεθέμην. E. Chryſ. in Codd. et XII, 142. d. 143. b. bis. et d. Theodoret. Theophyl. Ex LXX.

διδάξωσιν ἕκαςος τὸν * πολίτην αὐτοῦ, καὶ
ἕκαςος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· γνῶθι
τὸν κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί με, ἀπὸ
12. μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν· ὅτι
ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ
τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν
13. αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. ἐν τῷ λέγειν
καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ
παλαιούμενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφα-
K. IX, 1. νισμοῦ. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Εἶχε μὲν Τέλος τῆς β.
οὖν

IX, 1. K. νοεμβρίου κα. εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου· [καὶ ἔν τισι, τῇ δ. μετὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων πάντων, ἐν ᾗ τελεῖται σύναξις τῆς παναγίας θεοτόκου. καὶ σαββάτῳ ε. τῶν νηςειῶν. καὶ ὀκτωβρίου ια. εἰς τὴν ἁγίαν ζ. σύνοδον. καὶ σεπτεμβρίου θ. τῶν ἁγίων ἰωακεὶμ καὶ ἄννης. ἀδελφοὶ, εἶχεν ἡ πρώτη [σκηνὴ] διαθήκη δικαιώματα.

11. πλησίον] πολίτην. Chryſ. totum hoc immutat XII, 144. a. Vide autem ibid. 145. a. 399. a. VI, 22. Utrumque ergo habet. v. P.

μικροῦ αὐτῶν] αὐτῶν — E. Bis omittit Chryſ. XII, 144. a. etiam in Codd. Moſqq. Eum ſequitur meus Damaſc. g. Contra ſunt Codices Theophylacti.

12. καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν] — E. Chryſ. XII, 144. a. haec tantum transponit. Ita etiam transponit meus Theophyl. Aug. 8. Contra ſunt reliqui Codd. Theophyl. et ceteri mei omnes.

13. πεπαλαίωκε] Eleganter Wetſt. D. πελέωκε. Eiusmodi monſtra plura prodibunt, ſi ille Codex aliquando editus fuerit. Illud enim Codicum genus univerſum a nebulonibus et ſtultis conſcriptum eſt. Damaſc. II, 244. πεπαλαίωσε et γεγηρασμένον.

ὅυν καὶ ἡ πρώτη * δικαιώματα λατρείας,
τό, τε ἅγιον κοσμικόν. σκυνὴ γὰρ κατε- 2.
σκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἧτε λυχνία καὶ
ἡ τράπεζα, καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων,
ἥτις λέγεται ἁγία. μετὰ δὲ τὸ δεύτε- 3.
ρον καταπέτασμα σκηνὴ, ἡ λεγομένη
ἅγια ἁγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατή- 4.
ριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περι-
κεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ· ἐν ᾗ
στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ
ῥάβδος ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ
πλάκες τῆς διαθήκης· ὑπεράνω δὲ αὐτῆς 5.
χερουβὶμ δόξης, κατασκιάζοντα τὸ ἱλα-
στήριον· περὶ ὧν ὀυκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ
μέρος. τούτων δὲ ὅυτω κατεσκευασμένων, 6.
ἐις μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς ἐισία-
σιν ὁι ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες.
ἐις δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ 7.
μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, ὀυ χωρὶς αἵματος, ὃ
προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ
ἀγνοη-

IX, 1. πρώτη σκηνὴ] σκηνὴ —. v. P. Recte διαθήκη, non addit, ſed intelligit Chryſ. XII, 149. a. Vide etiam Oecum. II, 379. b. Tamen Chryſ. II, 359. c. addit σκηνή. Item Theodoret. Recte cum reliquis omittit Cyrill. I, a. 338. Damaſc.

2. ἅγια] Theodoret. 598. προπαροξυτόνως ἀναγνωτέον, τὰ ἅγια.

5. κατασκιάζοντα] Theodoret. l. l. ἐπισκιάζοντα.

ΚΑ. 8. ἀγνοημάτων. [Τέλος.] [Ἀρχή.] τοῦτο Τέλος τῆς θεοτόκου.
δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω
πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν, ἔτι
9. τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν. ⸍ ἥτις
παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα,
καθ᾽ ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται,
μὴ

IX, 8. ΚΑ. τῇ γ. τῆς λ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, τοῦτο δηλοῦντός ἐστι τοῦ πνεύματος.

9. ἐνεστηκότα] + καθέστηκε. E. Codices Chryſ. 1. 4. 5. nec non Theophyl. d. In edito Chryſ. XII, 151. a. non reperitur. Καθέστηκε in marg. etiam exhibet edit. Lond. Verſus 8. 9. et 10. in media oratione omittit Ath. II, 401. Dolendum eſt, hoc latuiſſe Semlerum, qui Athanaſium non legerat. Exultaſſet enim prae laetitia. v. ſupra ad 2, 9.

καθ᾽ ὃν] καθ᾽ ἥν. E. Ita in textu et in ſchol. Oecum. II, 383. a. καθ᾽ ἣν παραβολήν. In Cod. Aug. 6. in textu eſt, καθ᾽ ὅν, ſed in ſchol fol. ϛξγ. pag. 2. καθ᾽ ὃυς (Ita Mox τύπους habet.) δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται, καθ᾽ ἣν παραβολὴν, καθ᾽ ὃυς τύπους αἱ προσφοραὶ τῶν δώρων καὶ τῶν θυσιῶν ἐγένοντο. Priori loco haud dubie voluit ſcribere καθ᾽ ὃν, ſed ὃυς occupavit ex proximo. Damaſc. II, 245. in textu habet, καθ᾽ ὅν. In ſcholio: τουτέστιν, ὁ τύπος γέγονε, καθ᾽ ὃν δῶρα κ. τ. λ. Vulgatum cum meis omnibus Cyrill. I, a. 347. V, b. 343. Auctor confuſionis et corruptionis eſt Chryſ. XII, 151. Derepente enim ibi et inopinato infert τύπος, ac continuo verba textus addit: καθ᾽ ὃν δῶρα. Cum ergo alii poſt eum τύπος in textu non reperirent, καθ᾽ ἣν mutabant, idque ad παραβολὴν referebant. Locus Chryſoſtomi ita implicatus, vel etiam corruptus eſt, ut, ſicuti nunc legitur, intelligi nequeat.

μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μόνον ἐπὶ βρώμασι 10.
καὶ πόμασι, καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, καὶ δικαιώμασι σαρκὸς, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. [Ὑπέρβα.]

Ὑπέρβα τῆς γ.

IB.

Coniecturae vero et correctionis hic non eſt locus. Senſum verborum Chryſoſtomi magis perſpicue exhibet Theophylactus p. 959. Cum haec ſcribebam, amplius non erant ad manus Codd. Chryſ. Moſqq. 1. 4. 5.

δυνάμεναι] δυνάμενα. E.

10. καὶ δικαιώμασι] δικαιώματα. E. v. P. Nullum huius veſtigium in meis Codd. Vulgatum etiam cum aliis Chryſ. XII, 151. Tamen δικαιώματα Cyrill. I, a. 347. III, 829. Scilicet conſtructio durior videbatur: δῶρά τε καὶ θυσίαι — δυνάμεναι — ἐπικείμενα. Ergo alii corrigebant δυνάμενα, alii ἐπικείμεναι, alii, omiſſo καὶ, ſcribebant δικαιώματα ἐπικείμενα. Καὶ δικαιώματα, quod Birg. ex B. laudat, prorſus abſurdum eſt, arguit tamen temerariam correctionem. Δικαιώματα, omiſſo καὶ, ἐπικείμενα, per *appoſitionem*, ut vocant, dicitur. Nulla vero cauſſa corrigendi erat. Cum enim antecederet, δῶρα καὶ θυσίαι, pluribus interpoſitis, iſta omnia neutro genere complecti poterat Paulus per ἐπικείμενα. Plura loca ſimilia apud Thucydidem reperias. Wetſtenii animadverſio ſpeciem praebet, ac ſi, ſervato καὶ, legatur δικαιώματα, quod ſaltem nec in Cod. Alex., nec in Cyrill. convenit, quanquam poſterior Cyrilli locus omnino urgeri nequit, ut nec I, a. 273. III, 61. et IV, 835. ubi haec attingit. Ceterum, tertium καὶ abeſſe a non nullis, ipſe etiam Wetſtenius monuit. Uti vero paullo ante Chryſoſto-

mus

ΙΒ. περὶ τοῦ αἵματος τοῦ χριστοῦ. ἐν ᾧ ἡ νέα διαθήκη. ὅτι τοῦτο ἀληθὲς καθάρσιον εἰσαεὶ, οὐ τὰ ἐν αἵμασι ζώων τοῖς πολλάκις προσαγομένοις.

ΚΒ. 11. [Ἀρχή.] χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς

IX, 11. ΚΒ. κυριακῇ ε. τῶν νηστειῶν [καὶ τοῦ ἁγίου συμεὼν τοῦ θεοδόχου· [καὶ ἔν τισι, σεπτεμβρίου ε.] ἀδελφοὶ, χριστὸς παραγενόμενος ἀρχιερεύς.

mus inopinato intulit vocabulum τύπος, ita idem vocabulum in his locis volutat Cyrillus, adeo, ut hic loco ultimo exhibeat, τύπον μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενον. Tota ergo haec confusio et corruptio ab interpretibus orta est. In usu enim est Patribus Graecis, ut alter alterum exscribat. Inde etiam evenit, ut unus idemque locus, una eademque interpretatio et dubitatio, vel Irenaei, vel Clem. Alexandrini, vel Origenis, vel Chrysostomi, vel Cyrilli, vel Eusebii, per plura plurium ora, aliis additis, aliis demtis, aliis mutatis, volitaret. Quoties ergo Chrysostomus, Basilius, Athanasius Origenem, Theodoretus, Theophylactus, Damascenus Chrysostomum, Oecumenius Clementem, Origenem, Cyrillum, Chrysostomum, Gregorius Nyssenus Basilium Magnum, Origenem exprimunt? Ea de re nemo, qui ipse Patres, itemque interpretes, scholia et catenas tractavit, dubitat. Qui ergo in huiusmodi locis ex unius vel opinione, vel testimonio plura faciunt testimonia, ii aut per inscitiam, aut ex pertinacia procul a vero aberrant. Quid enim, ut hoc exemplo utar, iste index in catenis, et scholiis, ἐκ διαφόρων, aliud notat, quam interpretationem ex plurium sententiis similibus ab uno recentiore pro ipsius arbitrio conflatam? Etsi ergo huiuscemodi apud Origenem, Chrysostomum, Basilium et alios reperiantur, tamen pro uno teste ac testi-

 monio

ρεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζο-

monio habenda sunt. Cavendum hic maxime in iis locis, ubi Codices, nec tamen certo nomine et indicio, sed pro more Patrum ἀνωνύμως et ἀτεκμάρτως, notantur. Hic saepe reperi, de una eademque lectione, a primo *unum* Codicem notatum, deinde ab huius successore *multos*, denique rursus ab alio, *plurimos* ac *praestantissimos*, cum tamen omnes ex unius testimonio penderent, ac nullos ipsi postea Codices examinassent. Eiusmodi exemplum notavi in primo huius editionis volumine p. 770. 773. 774. Alia plura in utraque editione sparsim reperiuntur.

11. μελλόντων] Chrys. XII, 151. 152. et παραγενόμενος, et μελλόντων, recitat et urget, ac diserte contra γενόμενος disputat. Sed hoc γενόμενος refertur ibi ad παραγενόμενος, non ad μελλόντων. Nihilo minus tamen in Cod. Mosq. Chrys. 4. loco μελλόντων, legitur γενομένων in rasura quidem, sed a prima manu. Ac, si quis ad interpretationem Chrysostomi (XII, 151. a.) in vocabulo ἐνεστηκότα, attendere velit, γενομένων haud ineptum ei videbitur. Igitur etiam Theophylactus ad h. l. in fine scholii, Chrysostomum in utroque vocabulo, ἐνεστηκότα et μελλόντων, videtur voluisse, vel excusare, vel defendere. Γενομένων certe contrarium est meis Codd. omnibus. Id tamen habent B. et D. Wetstenii. pro γενομένων Mill. laudat etiam MS. Chrys. Id ergo Wetstenius ex eo repetiit. Nam in editis nihil reperio. Μελλόντων cum reliquis exhibet Cyrill. I, a. 310. V, a. 403. V, b. 343. V, d. 166. Mirabile autem est, quod in his locis, in latina interpretatione Cyrilli, istud absurdum *assistens* receptum est. Sed sic in aliis etiam locis, et apud alios Patres Graecos, factum est, ubi graeca aperte Latinistarum barbariae repugnant. Immo apud ipsum Chrys. h. l. est etiam *assistens*.

μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειρο-
ποιήτου, τουτέστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,
12. οὐδὲ δι᾽ αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ
δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ
εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμε-
13. νος. εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ
τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα
τοὺς κεκοινωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς
14. σαρκὸς καθαρότητα· πόσῳ μᾶλλον τὸ
αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰω-
νίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ,
καθαριεῖ

μείζονος] κρείττονος. E. Sic ſupra 3, 3. πλείονος et μείζονος confuſa. Vulgatum diſerte Chryſ. XII, 151. c.

12. τράγων καὶ μόσχων] Ath. II, 401. ταύρων καὶ τράγων. Ex verſ. 13.

εὑράμενος] εὑρόμενος. E. Apud Chryſ. XII, 152. editur quidem vulgatum, vide tamen. P. Ceterum, exceptis Codd. Chryſoſtomi, ex meis ſolus Aug. 6. habet εὑρόμενος. v. Oecum. II, 385. a. Cyrill. I, a. 527. λύτρωσιν ἡμῖν ἁγίαν (Vide mox verſ. 14.) εὑράμενος, ſed I, g. 372. αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. Sic et III, 677. V, a. 403. V, b. 343. V, d. 166. etc.

14. αἰωνίου] ἁγίου. E. Chryſ. XII, 152. c. et d. bis. Ergo ter diſerte. Accedunt Codd. Chryſ. Moſqq. 1. 4. 5. Repetit etiam ἁγίου. I, 667. Ita quoque Theophyl. Cod. d. nec non. 8. 13. f. Item Cyrill. V, d. 73. v. P. Theodoret. 601. diſerte αἰωνίου. Quid? quod ad 1. Tim. 1, 17. pag. 644. argumentatur ex vocabulo αἰωνίου. Cod. Aug. 6.
habet

Τέλος τῆς κυριακῆς. Ἄρξου τῆς γ. οὕτω· χριςὸς δὲ διὰ τοῦτο.

καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν
ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι;
[Τέλος.] καὶ [Ἄρξου.] διὰ τοῦτο δια- 15.
θήκης καινῆς μεσίτης ἐςὶν, ὅπως θανάτου
γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ
πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγε-
λίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τοῖς αἰωνίου
κληρονο-

habet quidem in textu ἁγίου, ſed in ſchol. αἰωνίου δὲ εἶπε. τὸ γὰρ αἰώνιον οὐ κτιςόν. οὐ γὰρ χρονικὴν ἀρχὴν ἔχει τοῦ εἶναι. Quotquot ex meis Codd ἁγίου habent, ſuſpecti ſunt, ut ex Chryſoſtomo h. l. corrupti. Ceteri omnes contra ſunt, adeo Damaſc. g. et Oecum. n. Scribis uſitatius erat πνεύματος ἁγίου, quam πνεύματος αἰωνίου. Ita manifeſto hic peccavit ſcriba Cod. Aug. 6. Nam ſcholium contrarium eſt. Αἰωνίου habet etiam Ath. I, 523. v. P.

καθαριεῖ] καθαρίσει. E. Theodoret. 600. Ath. I, 523 ubi etiam Codd. mox variant in ἡμῶν et ὑμῶν.

ζῶντι] + καὶ ἀληθινῷ. E. Chryſ. XII, 152. c. primo exhibet ſolum ζῶντι, ſecundo vero 153. a. εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντί, φησι, καὶ ἀληθινῷ. Quid? quod etiam interpretatur. Addit enim: ἀληθινῷ δὲ καὶ ζῶντι θεῷ εἰκότως εἶπε, δηλῶν ἐντεῦθεν — ζῶντα καὶ ἀληθινὰ κ. τ. λ. Qui Codices hic ex Chryſoſtomo interpolati ſunt? Ex meis ſolus Theophyl. Aug. 8. et edit. Lond. Contra eſt Theophyl. d. Oecum. n. Damaſc. g. cum ceteris meis omnibus.

15. καὶ διὰ] Ante hoc in aliquibus additur: χριςὸς δέ. v. P. et hic lectionem eccleſiaſticam. Vulgatum etiam Cyrill. V, a. 549. b.

16. κληρονομίας. ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνα-
τον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.
17. διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ
μή ποτε ἰσχύει, ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.
18. ὅθεν οὐδ᾽ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκε-
19. καίνισαι. λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς
κατὰ νόμον ὑπὸ μωυσέως παντὶ τῷ λαῷ,
λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τράγων
μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώ-
που, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν
20. λαὸν ἐῤῥάντισε, λέγων· τοῦτο τὸ αἷμα
τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς

ὁ

17. ἐπεὶ μή ποτε] Theophyl. 964. ἐρωτηματικῶς τοῦτο, καὶ ἀνάγνωθι, καὶ νόησον. Sic et Oecum. II, 387. a. Mihi non perſuadent. Iſidorus Peluſ. lib. 4. epiſt. 113. loco ποτε, ſcribendum arbitratur τότε, addens: οὕτω γὰρ εὗρον καὶ ἐν παλαιοῖς ἀντιγράφοις. Scilicet infimus iſte interpres offendebat in proximo ὅτε, apud Chryſ. autem XII, 157. c. reperiebat: τότε βέβαιοί εἰσιν αἱ διαθῆκαι. Hinc iſta eius ſapientia et vetuſti eius Codices. Ipſe Chryſoſtomus nihil mutat, nec aliter haec laudat. X, 700. b. nec Cyrill. l. l. Hic tamen habet: ἕως ἂν ζῇ ὁ διατιθέμενος. Μή ποτε eſt, loco μὴ, et ποτέ. Iſidori locus corruptus eſt. Credo autem, eum ita quoque voluiſſe. Certe μηδαμῶς interpretatur. Unus locus nunc ſuccurrit Sophoclis in Oedip. Tyr. p. 206. ἔνθα μή ποτ᾽ εἰσόψεσθ᾽ ἔτι. Ibi ſcholiaſta: ἀντὶ τοῦ, μηκέτι ποτὲ, ἤγουν μηδαμῶς εἰς τὸ ἑξῆς ποτ᾽ ὄψεσθε.

19.] Chryſ. XII, 159. omittit, καὶ τράγων, et mox ex Graecismo habet ἐῤῥάντιζε. De Codicibus Chryſ. v. P. ad verſ. 19. 21.

ὁ θεός. καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα 21.
τὰ σκέυη τῆς λειτουργίας τῷ ἅιματι
ὁμοίως ἐῤῥάντισε. καὶ σχεδὸν ἐν ἅιματι 22.
πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ
χωρὶς ἁιματεκχυσίας ὀυ γίνεται ἄφεσις.
ἀνάγκη ὄυν τὰ μὲν ὑποδέιγματα τῶν ἐν 23.
τοῖς ὀυρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ
δὲ τὰ ἐπουράνια κρέιττοσι θυσίαις παρὰ
Τέλος τῆς γ. ταύτας. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ὀυ γὰρ ἐις 24. ΚΔ.
χειροποίητα ἅγια ἐισῆλθεν ὁ χριςὸς, ἀν-
τίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ᾽ ἐις αὐτὸν τὸν
ὀυρανὸν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ
τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν· ὀυδ᾽ ἵνα πολλάκις 25.
προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς ἐισέρ-
χεται ἐις τὰ ἅγια κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἐν ἅιματι
ἀλλοτρίῳ. ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις 26.
παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νῦν δὲ
ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν ἀιώνων, ἐις
ἀθέτησιν ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ
πεφα-

IX, 24. ΚΔ. *σαββάτῳ ε. τῶν νηςειῶν· ἀδελφοὶ, ὀυκ ἐις χειροποίητα.*

23. *παρὰ ταύτας*] Ita bis Chryſ. XII, 160. c. d. In Codicibus tamen eius reperio veſtigia *τοῦ, παρὰ ταῦτα.* Sic et Cod. d. et edit. Lond. Theophylacti. *παρὰ ταῦτα* etiam Cyrill. V, a. 762. qui recitat ad fin. verſ. 26. ibique *τῆς*, ante *ἁμαρτίας*, addit. *Ταύτας* ſervat Orig. IV, 151. Apud Ath. I, 366. Codices variant inter *ταύτας* et *ταῦτα.*

24. Sine ulla varietate notat Ath. II, 401.

27. πεφανέρωται. καὶ καθ᾽ ὅσον ἀπόκειται
τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ
28. τοῦτο κρίσις· οὕτω * καὶ ὁ Χριστὸς ἅπαξ
προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν
ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας
ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς
ΚΕ. X, 1. σωτηρίαν. [Τέλος.] [Ἀρχή.] Σκιὰν γὰρ Τέλος τοῦ
ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, σαββάτου.
οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων,
κατ᾽ ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις, ἃς
προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς, οὐδέποτε
δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι.
ἐπεὶ

X, 1. ΚΕ. τῇ δ. τῆς λ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, σκιὰν ἔχων ὁ νόμος.

27.] Negligenter notat Ath. I, 270.

28. οὕτως ὁ] οὕτω καὶ ὁ.

ἀπεκδεχομένοις] + διὰ πίστεως. E. Alii iſta addunt poſt σωτηρίαν. Chryſ. XII, 166, nihil mutat. Nec II, 404. a. VIII, 225. c. v. P.

X, 1. σκιὰν γὰρ] + ἦν. E. v. P.

ἃς προσφέρουσιν] αἷς προσφέρουσιν. E. Sic Theodoret. 604.

δύναται] δύνανται. E. Apud Chryſ. XII, 167. editur quidem δύναται, ſed contra ſunt Codd. Moſqq. 1. 4. 5. De utroque monet Theophyl. 972. immo δύνανται interpretatur etiam: οἱ προσφέροντες δηλαδὴ οὐ δύνανται τελειῶσαι τοὺς προσερχομένους. Intelligit autem hic quoque ἀντίγραφα Chryſoſtomi. Mirari ſatis neque Viros Doctos, immo adeo Criti-

ἐπεὶ * ὀυκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, 2.
διὰ

Criticos, et editores N. Teſtamenti, praeſtantiores etiam, quod ἀντιγράφων vocabulum plerumque acceperunt de Codicibus N. Teſtamenti, cum hoc vocabulum apud Graecos multo latioris ſit ſignificationis, ac de quovis cuiusvis interpretis, dogmatici, homiletae etc. dicatur libris ſcriptis. Inventa arte typographica, multi eius aetatis editores, libros editos etiam, modo Codices, modo exemplaria appellabant. Critico ergo haec accuratius diſtinguenda ſunt. Haec obiter. In textu Aug. 6. eſt quidem δύναντα. Sed in ſchol. ὀυ δύναται. τίς; τουτέςιν, ὁ νόμος. In Aug. 8. eſt δύνανται, et in marg. γράφεται καὶ, δύναται. Huiusmodi notam Theophylactus l. l. haud inepte appellat, παραγραφήν. In meo 16. eſt etiam δύνανται, ſed repugnat ſcholium: πολλὰς γάρ, φησι, θυσίας προσάγουσα (Sic. Ergo non ad νόμος, ſed ad διαθήκη παλαιὰ videtur retuliſſe.) κατ' ἐνιαυτὸν (addo, καὶ) τὰς αὐτὰς, ὀυκ ἴσχυσε τελειῶσαι τοὺς πολιτευομένους τῷ νόμῳ. (Hoc eſt, *qui ſub lege Moſaica vivebat, qui legi Moſaicae obnoxii et adſtricti erant.* Repetit Chryſ. I. 665. e. ἃις προσφέρουσιν — δύνανται. Poſt verſum 1. autem continuo addit quintum. Ergo Chryſoſtomus quoque, ut alibi, ita hic quoque multa in media oratione ad laetitiam Semleri omiſit. Idem XI, 354. e. γὰρ ἦν ἔχων.

2. ἐπεὶ] + ὀυκ. Mei Codices omnino omnes addunt ὀυκ, praeter 13. qui ſolus id omittit, et 6. qui ita habet: ἐπεὶ κἂν ἐπαύσαντο, et in ſchol. εἰ γὰρ ἔπαυον, φησιν, ἁμαρτίας ἐκεῖναι αἱ θυσίαι, πάντως ἂν καὶ ἐπαύσαντο προσφερόμεναι. Codex 16. qui cum ceteris exhibet, ἐπεὶ ὀυκ ἂν ἐπαύσαντο, in ſcholio tamen ita habet, ut 6. Apud Oecum.

Oecum. II, 392. a. conieceram loco περιλῆφθαι, legendum esse, περιλελεῖφθαι. Atque ita postea inveni in Aug. 6. Valde impeditus et ambiguus est hic locus. Ut ergo recte accipiatur, attendendum est ad ἀπόδοσιν, quae est a versu 5—8. in quibus docetur. *sacrificia, lege Mosaica constituta, sublata esse.* Ergo per oppositum hic legendum: *non cessavissent, non sublata essent.* Qui accurate vult iudicare de hoc loco, is attente legere debet a cap. 7. vers. 11. In his sententia haec est: *Non cessavisset* ἡ πρότερα διαθήκη, οὐδὲ αἱ ἐκ ταύτης θυσίαι, *si perfecissent cultores suos. Atqui neminem perfecerunt. Ergo cessarunt. Cum vero Christus uno sacrificio nos perfecerit, ideo eius quoque sacrificium cessavit.* Utraque ergo sacrificia cessarunt. Illa, V. Testamenti, διὰ τὸ ἀτελὲς, δι᾽ ὃ καὶ πολλάκις, καὶ διὰ μακροῦ χρόνου διετέλεσαν προσφερόμενα. Christi sacrificium cessavit, διὰ τὸ τῆς μιᾶς προσφορᾶς παντέλειον. Videamus iam interpretes. Chrysostomus ergo, princeps omnium ac ceterorum dictator, XII, 161. pro more suo, ut alibi in eiusmodi locis, ita hic quoque, fumum fecit. Ex meo sensu, testantibus praesertim tribus eius Codd. Mosqq. 1. 4. 5. et in editione ipsa 161. b. videtur invenisse, οὐκ ἄν. Ipse vero videtur maluisse omittere οὐκ, tametsi 168. a. οὐκ ἄν, alio tamen modo, repetat. Eundem locum vexat 173. b. c. Hic vero locus ita perplexus est, ut utramque lectionem ex eo possis defendere. Primo, tanquam obiectionem, ponit, πῶς οὐκ ἐπαύσαντο, οὐδὲ ὑπεχώρησαν, (Loco ὑπεχώρησαν, ut arbitror, uti poterat alio vocabulo, magis idoneo.) ἀλλ᾽ ἐπιτελοῦνται; Hoc tollit οὐκ. Deinde addit: οὐκέτι τελοῦνται, οὐδὲ ὡς τύπος. οὐ γὰρ αὐτὰς προσίεται ὁ θεός. Hoc rursus firmat οὐκ.. Vult ergo hoc: οὐκ ἐπαύσαντο, διὰ τὸ ἔτι ἐπιτελεῖσθαι παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἐν τῷ τότε καιρῷ· ἐπαύσαντο δὲ, τῇ προῤῥήσει καὶ τῷ προορισμῷ τοῦ θεοῦ, καὶ τῇ τοῦ χριστοῦ παρουσίᾳ, καὶ τῷ

οὐκ

διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρ-
τιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ κεκαθαρ-
μένους· ἀλλ᾽ ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρ- 3.
τιῶν

αὐτοῦ πάθει. Theodoretus 604. habet οὐκ, nec eius interpretatio adverſatur. In textu eſt: *non ceſſaſſent.* In ſcholio: *atqui ceſſarunt, cum non poſſent puros reddere.* Millius et Noeſſeltius contrarium colligunt ex ſcholio Theodoreti. Damaſcenus ſine interpretatione habet, ἐπεὶ οὐκ ἄν. Conſentit meus Damaſc. g. Hic ergo ſibi callide cavebat a cavillationibus Chryſoſtomi. Theophyl. ad verſum primum, pag. 921. verſ. 13 — 17. probat, ἐπαύσαντο ἄν, atque haec verba etiam ibi refert. Sed ad verſ. 2. legit: οὐκ ἂν ἐπαύσαντο, aitque: κατ᾽ ἐρώτησιν ἀνάγνωθι. οὐκ ἂν ergo accepit pro *nonne.* Ergo etiam repetit: οὐ μὴ ἐπαύσαντο; Hoc ergo ſaltem docet, cum inveniſſe οὐκ. Plura ab eo non requiro. In Oecumenio etiam editur, οὐκ ἄν. II, 390. ſed 392. in ſcholio, poſt ἐπεὶ οὐκ ἄν, ipſe etiam addit: κατ᾽ ἐρώτησιν ἀνάγνωθι. Chryſoſtomus ergo aliquibus, ut videtur, expectoravit mentem. Simili modo, et alibi, et 2. Cor. 10, 12. in οὐ συνιοῦσι, dubios fecit lectores. Maneo in ea ſententia, quam propoſui in priore editione, atque iſtam interrogationem reiicio. Vere enim per iſtam appendicem, διὰ τὸ — κεκαθαρμένους, iſta interrogatio, ut Virgilius ait, *longam trahit inglorią caudam.* Ex Clem. Orig. Cyrill. nihil expiſcari potui. Tutius eis erat hic ſilere et intra clauſtra ſua occultos ſe continere.

ἔχειν ἔτι συνείδησιν] συνείδησιν ἔχειν. E. Chryſ. XII, 167. b.

κεκαθαρμένους] κεκαθαρισμένους. E. Ex meo g. coniicio, ita lectum eſſe in aliquibus Codd. Chryſoſtomi.

4\. τίων κατ᾽ ἐνιαυτόν. ἀδύνατον γὰρ αἷμα
ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.

ΙΓ. μαρτυρίαι περὶ τῆς μόνης καθάρσεως καὶ προσαγωγῆς πρὸς θεόν. ἐν ᾧ, προτροπὴ τῆς ἐν πίστει προσόδου.

5\. διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον, λέγει·
θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας,
6\. σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι. ὁλοκαυτώματα
7\. καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας. τότε
εἶπον· ἰδοὺ ἥκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου
γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι, ὁ
8\. θεὸς, τὸ θέλημά σου. ἀνώτερον λέγων·
ὅτι θυσίαν καὶ προσφορὰν καὶ ὁλοκαυτώ-
ματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας,
οὐδὲ εὐδόκησας· αἵτινες κατὰ τὸν νόμον
προσ-

ſoſtomi. Weſtenii A. C. amice conſpirant in κεκαθερισμένους, quo augeri poteſt Schrevelius Griesbachii. Sic in eodem A. paullo ante eſt δύναντε, loco δύνανται, cuiusmodi errores ne pueri quidem committunt. Weſtenius ex eo notaverat δύνανται. Vide ergo edit. Woidii in varr. lectt. p. 74. col. 2.

8\. θυσίαν καὶ προσφορὰν] θυσίας καὶ προσφοράς. E. Rectius quidem in his adhibetur *pluralis*. Nullus tamen meorum Codd. id agnoſcit, tametſi plerique ſcribae Codd. meorum, et Graeci, et docti erant. Vulgatum etiam Chryſ. XII, 167. 173. Ita tamen Cyrill. I, a. 348. qui ad fin. verſ. 14. haec recitat.

κατὰ τὸν νόμον] Ita legitima ratio poſtulabat. Supra

προσφέρονται· τότε εἴρηκεν· ἰδοὺ ἥκω 9.
τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεὸς, τὸ θέλημά σου·
ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ.
ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν * οἱ διὰ 10.

τῆς

Supra tamen, 9, 19. eſt κατὰ νόμον. Ergo utroque loco variant Codd.

9. ὁ θεὸς] — E. Chryſ. XII, 167. c. 173. a. 174. b. Bis ergo habet, ſemel omittit. v. P. Poſt ἥκω, ex ſuperioribus Theodoret. 605. repetit, ἐν κεφαλίδι περὶ ἐμοῦ. Ὁ θεὸς ex meis omittunt Damaſc. g. et Oecum. 6. Repugnant ceteri eiusdem generis Codices, ac reliqui mei omnes. Prioribus N. Teſtamenti, ac ceteris variarum lectionum editoribus, vix, ut equidem arbitror, condonandum videtur, quod usque ad Birchium non ſatis accurate notarunt, cuiusmodi Codices ad manus habuerint, utrum Damaſceni, an Oecumenii, an Theophylacti, an alios cuiusvis catenis aut ſcholiis inſtructos. Solus Alterus in eo fuit diligentior. Multum vero intereſt Criticorum, haec habere cognita. Per eorum ergo negligentiam accidit, ut in re critica eſſent πάνθ' ὁμοῦ. His erroribus equidem, ſtatim in prima editione, cavi. Nihilo minus tamen Griesbachius, in aliqua *recenſione*, ut vocant, ſcribebat, me nihil, niſi externam formam Codicum notaſſe. Quae ipſe hac de re notaverit, patet ex ultima editione eius. Nihil enim, niſi alios exſcripſit, atque adeo memet ipſum, ſed ſine ſenſu et cerebro, ne quis de meis Codd. iudicare poſſet.

10. ἐσμὲν] + οἱ. Ὁι omittit Chryſ. XII, 173. a. 175. a. Prorſus haec invertit I, 667. d. Ἐστὶ, loco ἐσμέν. Oecum. II, 394. c. Ὁι excluſum videtur, quod ita aliquid deſideratur, veluti κεκαθαρμένοι, καθαρι-

τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος * ἰησοῦ χρι-
11. σοῦ ἐφάπαξ. καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκε
καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς ἀυτὰς
πολλάκις προσφέρων θυσίας, ἅιτινες ὀυδέ-
12. ποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας. ἀυτὸς
δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας
θυσίαν, ἐις τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ
13. τοῦ θεοῦ· τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως
τεθῶσιν ὁι ἐχθροὶ ἀυτοῦ ὑποπόδιον τῶν
14. ποδῶν ἀυτοῦ. μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετε-
λείωκεν ἐις τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους.
15. μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον·
16. μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι· ἅυτη ἡ δια-
θήκη

καθαρισθέντες etc. Verum ita, praeter Codices, exhibent Damafc. Oecum. et Theophyl. qui pag. 976. addit: ἔξωθεν προσυπακουστέον, ἁγιασθέντες. Hoc quivis animadvertit, neminem contra Codices additurum fuiſſe ὁι, immo contra, plures hoc invitis Codicibus fuiſſe excluſuros.

τοῦ ἰησοῦ] τοῦ —.

11. ἱερεὺς] ἀρχιερεύς. E.

12. ἀυτὸς] ὁυτος. E. Ita Chryſ. XII, 173. b. 175. a. Apud Cyrill. l. l. vitioſe legitur. ὀυδεμίαν, loco ἀυτὸς δὲ μίαν. Videtur voluiſſe, ὃ δὲ μίαν.

ἐν δεξιᾷ] Ath. III, 11. ἐκ δεξιῶν.

14. Cyrill. III, 677. b. ſemel: τελειώσας ἐις τὸ διηνεκὲς κατὰ συνείδησιν τοὺς ἁγιαζομένους. Sed vulgatum V, d. 136. et alibi.

15. προειρηκέναι] ἐιρηκέναι. E. Ita Chryſ. XII, 175. b.

quem

θήκη, ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ
τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς
νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ
τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·
καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν 17.
αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. ὅπου δὲ ἄφε- 18.
σις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρ-
Τέλος τῆς δ. τίας. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἔχοντες οὖν, 19. Κ5.
ἀδελφοὶ, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν
ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ. ἣν ἐνεκαίνι- 20.
σεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ
τοῦ καταπετάσματος, τουτέστι, τῆς σαρ-
κὸς αὐτοῦ· καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν 21.
οἶκον τοῦ θεοῦ· προσερχώμεθα μετὰ 22.
ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως,
ἐῤῥαντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως
πονηρᾶς· καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι 23.
καθαρῷ,

X, 19. Κ5. τῇ μεγάλῃ ε. ὥρᾳ θ. καὶ τῇ κυριακῇ πρὸ τῆς ε. νοεμβρίου, ὅτε καὶ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ λαζάρου λέγεται. ἀδελφοὶ, ἔχοντες παῤῥησίαν.

quem ex meis hic ſequuntur Theophyl. d. et Oecum. 6. Reliqui omnes diſſentiunt. Etiam Theophyl. Aug. 8.

17. καὶ τῶν] ὕστερον λέγει· καὶ τῶν. Omittit ſcilicet Chryſ. XII, 175. b. Moſquenſis quidem Oecum. Cod. n. haec omittit, ut dixi, ex ſcholiis autem coniiciebam, ea temere omiſſa eſſe. Habet ergo Oecum. Aug. 6. cum ſcholio: προσίθηκε γάρ, φησί· καὶ τῶν ἁμαρτιῶν κ. τ. λ. v. P.

καθαρῷ, κατέχομεν τὴν ὁμολογίαν τῆς
ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγει-
λάμενος.

ΙΔ. προτροπὴ σπουδῆς κατὰ φόβον τῆς ἐγγιζούσης κρίσεως.

24. καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν
25. ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων· μὴ ἐγκατα-
λείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς
ἔθος τισὶν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ
τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν
26. τὴν ἡμέραν. [Τέλος.] ἑκουσίως γὰρ ἁμαρ- Τέλος τῆς
τανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν μεγάλης ε.
ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρ-
27. τιῶν ἀπολείπεται θυσία· φοβερὰ δέ τις
ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος, ἐσθίειν
28. μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. ἀθετήσας
τις νόμον μωυσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ
δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει·
29. πόσῳ, δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμω-
ρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας,
καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησά-
μενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς
χάριτος

27. ἐσθίειν μέλλοντος] Basil. II, 58. ἐσθίειν μέλλων.

29. ἐν ᾧ ἡγιάσθη] — E. v. P. Servat cum aliis Ath. I, 523. Omittit scilicet Chrys. XII, 187. d. 188. a. Habet tamen VII, 730. d. Ibi vero est, τὴν χάριν τοῦ πνεύματος. Ibid. 789. negligenter lau-

χάριτος ἐνυβρίσας; οἴδαμεν γὰρ τὸν 30.
εἰπόντα· ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
λέγει κύριος. καὶ πάλιν· κύριος κρινεῖ τὸν
λαὸν αὐτοῦ. Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς 31.
Τέλος τῆς κυριακῆς. χεῖρας θεοῦ ζῶντος. [Τέλος.]

ΙΕ.

dans, habet etiam, τοῦ πνεύματος τὴν χάριν, omissis ἐν ᾧ ἡγιάσθη. Rursus, τὴν χάριν τοῦ πνεύματος, illis omissis. VIII, 159. sed 274. d. sine varietate laudat, ὁ τὸν υἱὸν ad ἡγιάσθη. Atque h. l. consentiunt Codices Mosquenses Chrysostomi ε. ζ. λ. μ. θ. 7. nisi, quod versu 28. μαρτύρων habent. Apud eundem IX, 11. rursus abest, ἐν ᾧ ἡγιάσθη. 537. priora tantum verba attingit. Cyrillus negligenter haec laudat. Ergo post ἐνυβρίσαι addit, ἐν ᾧ ἡγιάσθησαν. I. a. 176. Idem V, a. 765. exhibet, καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας, ἐν ᾧ ἡγιάσθη; omissis reliquis. Servat ista, sed post ἐνυβρίσας (in marg. est, ἀτιμάσας.) addit. V, d. 74. Denique sine ulla varietate recitat vers. 28. et 29. VI, a. 112. ἡγιάσθητε Damasc. II, 249. Ἐν ᾧ ἡγιάσθη servat Orig. III, 206. f. I, 749. e. Τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος nihil aliud est, quam τὴν χάριν τὴν πνευματικήν. Ergo, τὴν χάριν τοῦ πνεύματος, quod quidem per se multo probabilius est, haud absurda est, vel interpretatio, vel correctio, lectionis vulgatae.

30. οἴδαμεν — εἰπόντα] Rursus Chrys. XII, 188. b. γέγραπται γάρ. Nec aliter inveni in eius tribus Codd. Mosqq. Idem ibidem versum 31. ante versum 30. interpretatur. Atqui Chrysostomus h. l. data opera explicat hanc epistolam. Si ergo ullibi eius auctoritas contra Codices valet, valere debebit, et hic, et in mille locis aliis, ubi de industria interpretem egit. Atqui nec hic valere potest. Plura loca notavi in P. veluti statim hic, versu 32.

ΙΕ. περὶ τοῦ καλὴν ἀρχὴν εἰς καλὸν τέλος προαγαγεῖν.

ΚΖ. 32. [Ἀρχή.] ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον
ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες, πολλὴν ἄθλη-
33. σιν ὑπεμείνατε παθημάτων· τοῦτο μὲν,
ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι·
τοῦτο δὲ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομέ-
34. νων γενηθέντες. καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς
μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν
ὑπαρ-

X, 32. ΚΖ. σαββάτῳ γ. τῶν νηστειῶν· [ἐν τισι, νοεμβρίου ε. τοῦ ἁγίου γαλακτίωνος. ἐν ἄλλω· καὶ εἰς ὁσίους μάρτυρας. ἀδελφοὶ, ἀναμιμνήσκεσθε τὰς πρότερον.

32. ἀναμιμνήσκεσθε] Ita Chryſ. XII, 193. b. d. ἀναμνήσθητε. 72. d. μέμνησθε. II, 495. d. Per Chryſoſtomum ergo ex his tribus licet eligere.

33. ἀναστρεφομένων] nimirum, ἐν ὀνειδισμοῖς καὶ θλίψεσι καὶ δεσμοῖς.

34. δεσμοῖς μου] δεσμίοις. E. Forte ex 13, 3. ut 11, 4. λαλεῖ, ex 12, 24. Ita enim variarum lectionum fabricatores loca diverſa transportare ſolent. Δεσμίοις Chryſ. XII, 193. b et diſerte 194 c. d. Nec aliter inveni in eius Codd. Moſ jq. 1. 5. Nam 4. hic deficit. Eodem modo Chryſ. XII, 360 b. Forte, ut dixi, ortum ex 13, 3. aut ex eo, quod derepente ſit tranſitus ἀπὸ προσώπων (ἀναστρεφομένων) ἐπὶ πρᾶγμα (δεσμά.) Ex meis Codd. omnibus unus ſolus k. qui alibi etiam interdum ſequitur Chryſoſtomum, ita habet. Repugnant ergo adeo mei Theophyl. Oecum. et Damaſc. Codices. Apud Birchium ſilent Codices omnino omnes pro δεσμοῖς μου. Nam ita habet edit.

ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε,

Steph. maior, quam Birch. adhibuit. Repetit hunc locum Chryſ. aliquoties, fere tamen ab his verbis prudenter ſe abſtinuit. Immo II, 495. d. et III, 251 e. prorſus in media oratione excludit: καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε. Tamen τοῖς δεσμοῖς μου refert ibid. 424. d. Vulgata lectio reperitur etiam in pluribus praefationibus et argumentis, huic epiſtolae praefixis. Veluti in P. pag. VIII. μαρτυρεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἡ ἐπιστολὴ ὑπάρχουσα παύλου, τῷ γράφειν· ὅτι καὶ τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε. Accedit Clem Alex. 514. Nec aliter legitur apud Theodoret. 611. qui, notante Noeſſeltio, hunc locum aliquoties eodem modo laudat. Accedit Damaſc. II, 249. Theophyl. 985. Oecum. II, 401. c. Ex ſcholiis quorundam Codicum, quae, cum contraria ſint textui, quod, uti verba ipſa docent, temere excerpta ſunt ex laudato Chryſoſtomi loco, nihil omnino efficitur. Accedit, quod aliqua eorum non tam verba, δεσμοῖς μου, ſed verba verſus 33. κοινωνοὶ οὕτως ἀναστρ. ſpectant. Orig. I, 303. b. habet, τοῖς δεσμοῖς, omiſſo μου, et in interpretatione Latina, *vinculis*. Ex vulgata Latina hoc non potuit addi, cum ea exhibeat, *vinctis*. Quod vero Wetſtenius opinatur, συμπαθεῖν τοῖς δεσμοῖς τινος, Graece non poſſe dici, id prorſus vanum eſt, niſi forte hoc unum ſubſtantivum cum iſto verbo copulari nequeat. Qui ergo δεσμίοις probarunt, a quo decepti ſunt? Nonne rurſus, ut in mille locis, a Chryſoſtomo? Atqui Griesbachius, qui tamen Chryſoſtomum nunquam legit, contra me, qui legi, affirmat, *neminem harum rerum peritum falli poſſe a Chryſoſtomo.* Ita ſcilicet coeci, ut eſt in proverbio, de coloribus iudicant. Qui vero ſunt iſti *harum rerum periti?* Nimirum ipſe Griesbachius et aſſeclae eius, qui

ex

ξασθε, γινώσκοντες ἔχειν * ἑαυτοῖς κρείτ-
τονα * ὕπαρξιν * ἐν οὐρανοῖς καὶ μένου-
ΚΗ. 35. σαν. [Ἀρχή.] μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν
παῤῥησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν
36. μεγάλην. ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν·
ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες,
37. κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν. ἔτι γὰρ
μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει, καὶ οὐ
38. χρονιεῖ. ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.
[Τέλος.] καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ Τέλος τοῦ
39. ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. ἡμεῖς δὲ οὐκ σαββάτου.
ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ
πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

ΙΞ. περὶ πίστεως τῆς καὶ τοὺς πάλαι δοξασάσης.

Ἔστι

X, 35. ΚΗ. τῇ ε. τῆς λ. ἑβδ. ἀδελφοί, μὴ ἀποβάλητε τὴν παῤῥησίαν.

ex paludum ſecretis latibulis, ut illi apud Phaedrum et Ariſtophanem, conviciantur mihi.

Οἰμώζετ᾽· οὐ γάρ μοι μέλει.
Ἀλλὰ μὴν κεκραξόμεσθά
Γ᾽, ὁπόσον κ. τ. λ. κἂν διαῤῥαγῶμεν.

γινώσκοντες ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς] Chryſ. II, 581. προσδοκῶντες ἔχειν κρείττ. IX, 528. e. γινώσκοντες κρειττ. ἔχ. ὕπ. Orig. I, 303. γινώσκοντες, ὅτι κρείττονα ἔχετε ὕπαρξιν.

ἔχειν ἐν] ἐν —. v. P. Chryſ. XII, 193. b. κρείσσ. ὕπ. ἑαυτοῖς. Vulgatum ſine ἐν. 195. c. Sic et Damaſc. Theodoret. etc. ac praeterea quatuor Codices, quos poſtea comparavi.

Ἔϛι δὲ πίϛις, ἐλπιζομένων ὑπόϛασις, πραγ- XI, 1.
μάτων ἔλεγχος ὀυ βλεπομένων. ἐν ταύτῃ 2.
γὰρ ἐμαρτυρήθησαν ὁι πρεσβύτεροι. πίϛει 3.
νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι
θεοῦ, ἐις τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπό-
μενα γεγονέναι. πίϛει πλείονα θυσίαν 4.
ἄβελ παρὰ κάϊν προσήνεγκε τῷ θεῷ, δι'
ἧς ἐμαρτυρήθη ἔιναι δίκαιος, μαρτυροῦντος
ἐπὶ τοῖς δώροις ἀυτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ δι'
ἀυτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται. πίϛει 5.

ἐνὼχ

XI, 3. τὰ βλεπόμενα] τὸ βλεπόμενον. E. Vulgatum Ath. I, 40. Sed 176 τὸ βλεπόμενον, ubi etiam Codd. variant inter μὴ ἐκ et ἐκ μή. Vulgatum etiam Chryſ. XII, 201. b. 202. b. At enim vero Codd. Moſqq. Chryſ. 1. 5. priori loco, τὸ βλεπόμενον, ſecundo vulgatum. Tertius Cod. 4. deficit a verſu 32. cap. 10. ad verſ. 5. huius capitis. Ergo haec quoque eſt corruptio Chryſoſtomi. Vulgatum tamen habet etiam VI, 279. Vulgatum tuentur omnes omnino mei. Item Birchiani omnes. Sed et Cyrill. V, a. 293. habet τὸ βλεπόμενον. Item Clem. Alex. 364. qui ibi mox etiam λαλεῖ habet.

4. λαλεῖται] λαλεῖ. E. Ex 12, 24. vel ex Geneſ. 4, 10. βοᾷ. Ita Codd. Moſqq. Chryſ. 1. et 5. ſed in hoc, in quo aliquis notavit lectiones N. Teſtamenti, ſupra additum ται. Chryſoſtomum ſequuntur mei Codd. Theophyl. d. et 8. In meo Oecum. n. ſyllaba ται raſura ſublata. Sed Oecum. Aug. 6. λαλεῖται exhibet, et in ſcholio: ἀοίδιμός ἐϛι καὶ — ᾄδεται. Chryſ. laudat XII, 201. b. 203. d. 204. b. bis. c. aliquoties. 211. d. 294. c. IV, 169. Non dubito, quin Chryſ. ſcripſerit

λαλεῖν

ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον· καὶ
οὐχ εὑρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ
θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ
6. μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ θεῷ. χωρὶς
δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι
γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι
ἐστὶ

λαλεῖ, etsi primo loco editum sit λαλεῖται. Apud Theodoret. p. 614. legitur λαλεῖ in textu et in scholio. Sed scholium postulat λαλεῖται. Explicat enim: ἀοίδιμός ἐστι — καὶ πολυθρύλλητος — καὶ εὐφημεῖται. Theophyl. 989. λαλεῖ habet, et, uti Chrys., explicat. Codices tamen notat, quae λαλεῖται exhibent, addens: οὐ καλῶς, οἶμαι, hoc est, me iudice, non recte. Ita etiam repetit 994. init. et 1019. init. Sed Theophyl. totus in his pendet ex Chrys. ut comparandis utriusque locis apparet. Apud Oecum. II, 404. a. b. 407. c. 426. c. utrumque reperias. Sed huius quoque loci, in quibus est λαλεῖ, propter interpretationem comparandi sunt cum Chrys. et Theophyl. Λαλεῖ cum scholio Chrysostomi habet etiam Damasc. II, 250. Ex Orig. II, 814. nihil efficitur. Respicit enim Genes. 4, 10. βοᾷ. Ath. II, 393. καὶ ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. His ibi continuo sine sensu nectit 11, 19. ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. Immo addit etiam interpretationem hanc: παραβολὴν, τὴν ὁμοιότητα λέγων. φέρει γὰρ μίμησιν τῆς τοῦ χριστοῦ δίκης, ἡ τοῦ ἄβελ ἀναίρεσις. διὰ τοῦτο καὶ μετὰ θάνατον φθέγγεται καὶ κατηγορεῖ τοῦ φονεύσαντος. Confuse et homiletice!

6. δεῖ] + πρῶτον. E. Ex Chrys. XII, 204. e., qui tamen id omittit 205. c. Deest etiam I, 487. VI, 421. Sic et Cyrill. V, b. 169. qui tamen τὸ omit-

ἐστὶ, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαπο-
δότης γίνεται. πίστει χρηματισθεὶς νῶε 7.
περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς
κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ
οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον,
καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο
Τέλος τῆς ε. κληρονόμος. [Τέλος.] [Ἀρχή.] πίστει 8. ΚΘ.
καλούμενος ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν
εἰς τὸν τόπον, ὃν ἤμελλε λαμβάνειν εἰς
κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος,
Ὑπέρβα τῆς ϛ. ποῦ ἔρχεται. [Ὑπέρβα.] [Ἀρχή.] πίστει 9. Λ.
παρῴκη-

XI, 8. ΚΘ. τῇ ϛ. τῆς λ. ἑβδ. ἀδελφοὶ, πίστει καλού-
μενος.

XI, 9. Λ. κυριακῇ πρὸ τῆς χριστοῦ γεννήσεως· ἀδελφοὶ, πίστει παρῴκησεν.

omittit. Nec Damasc. II, 250. 633. πρῶτον habet. Habet Basil. I, 227. omissis, τὸν — θεῷ, mox, ὅτι ἐστι θεός. Vulgatum habet 313. et 372. δεῖ, φησὶν, ὅτι ἐστὶ θεός. Ath. I, 533. δεῖ πρῶτον θεῷ, ὅτι.

8. πίστει] + ὁ. E. Theodoret. 615. Repetit etiam in scholio et inepte explicat: τὸ, ὁ καλούμενος ἀβραὰμ, διὰ τὴν τοῦ ὀνόματος ἐναλλαγὴν εἴρηκεν. Admiserunt id etiam Latinistae. Igitur legitur etiam in Wetst. A. D. Vide supra 5, 4. Unus meorum Theophyl. Aug. 8. exhibet κελευόμενος, quae est interpretatio haud inepta. Atque ita legitur etiam in interpretatione Theophyl.

μὴ ἐπιστάμενος] Sic, sed et, μὴ εἰδώς. Chrys. XII, 211. a. b. Idem homilia XXIII. interpretatur versum 13. inter versus 9. et 10.

παρῴκησεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας,
ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας
μετὰ ἰσαὰκ καὶ ἰακὼβ τῶν συγκληρονό-
10. μων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ἐξεδέ-
χετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν
πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός.
11. [Ὑπέρβα.] [Ἄρξου.] πίστει, καὶ αὐτὴ Ὑπέρβα τῆς
σάῤῥα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος κυριακῆς. Ἄρξου
ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν, τῆς ς.
ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.
12. διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν καὶ ταῦτα
νενεκρω-

11. σάῤῥα] Chryf. XII, 213. d. de fuo addit: ἡ νενεκρωμένη, ἡ στεῖρα. atque etiam interpretatur. v. P. στεῖρα folum eft in fcholio Cod. Aug. 6. Addit autem: τὸ καὶ (quod fcilicet dixit, καὶ αὐτή. Quid? fi hoc ideo dixit, quod Sarra *mulier* erat? Ergo καὶ αὐτὴ explicari etiam poteft, γυνὴ οὖσα.) ἐνταῦθα τοῦτο (τὸ, ἡ στεῖρα.) βούλεται. οὐ μόνον, φησὶν, ὅτι στεῖρα ἦν, ἀλλ' ὅτι καὶ παρὰ καιρὸν, τουτέστιν, ἐν ἐσχάτῳ γήρᾳ. Sumta funt haec ex Chryf. l. l.

ἔλαβε] + εἰς τὸ τεκνῶσαι. E.

ἔτεκεν] — E. Ex meis nullus omittit, praeter unum Cod. Chryf. 4. ex quo recte colligitur, id abfuiffe ab aliquibus Codd. Chryfoftomi. In edito legitur XII, 213. d. Sed mox ibi abfunt, ἐπεὶ — ἐπαγγειλάμενον, quod unus Cod. Chryf. 5. in marg. adiectum habet.

12. διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς] Chryf. XII, 213. d. 214. a. ὅθεν καὶ ἐξ ἑνός. Nec aliter Codd. Mofqq. 1. 4. 5. qui etiam confentiunt in, ἐγεννήθησαν οἱ πάν-

τες,

γεγεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ ὀυρανοῦ
τῷ πλήθει, καὶ * ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ
τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.
κατὰ πίστιν ἀπέθανον ὂυτοι πάντες, μὴ 13.
λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόῤῥω-
θεν αὐτὰς ἰδόντες, * καὶ ἀσπασάμενοι,
καὶ

τες, niſi quod ἐγενήθησαν exhibent, quod bis habet 214. a. Ibidem eſt ὡς, loco καθώς. Deinde duo Codd. Chryſ. omittunt, τῷ πλήθει.

ὡσεὶ ἄμμος] ὡς ἡ ἄμμος.

13.] Multa hic miſcet Chryſ. XII, 211. c. d. bis. 212. a. c. coll. 111. Ex eo ergo eſt κομισάμενοι, loco λαβόντες. Nec accuratior eſt V, 296. a. 363. VII, 136. b. Verſum 13. et 39. miſcet etiam Oecum. II, 361. a.

ἰδόντες καὶ πεισθέντες] καὶ πεισθέντες —. Fabrica horum verborum eſt apud Chryſ. XII, 212. Ibi ſane primo recte omittit iſta c. d. ſed addit: ἀσπασάμενοι, φησι, καὶ ἡσθέντες. ὄυτω πεπεισμένοι ἦσαν περὶ αὐτῶν, ὡς καὶ ἀσπάσασθαι αὐτάς. ἀσπασάμενοι ergo explicat, ἡσθέντες. Si quid ergo textui inferendum erat, hoc inferendum erat. Verum ex proximo πεπεισμένοι intulerunt iſta. Ipſe Chryſoſtomus nullum horum agnoſcit, nec l. l. l. l. nec II, 672. IV, 629. 682. Immo nec Theodoret. nec Oecum. nec Theophyl. nec Damaſc. Verum Oecum. II, 408. b. ita explicat ἀσπασάμενοι, πεισθέντες. Debebat ex Chryſ. ſcribere ἡσθέντες, niſi ita fecerit ex πεπεισμένοι. Apud Theophyl. 994. ἀσπασαμένους, τουτέστιν, ἡσθέντας. Sed id vitioſum. Rectius ergo Cod. Aug. 8. ἡσθέντας. Eraſmus ad verſ. 13. ita: *invenio in Graecis Cod.* (i. e. Codd.) καὶ πεισθέντες.

καὶ ὁμολογήσαντες, ὅτι ξένοι καὶ παρεπί-
14. δημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ γὰρ τοιαῦτα
λέγον-

τες. Interrogo ſemper, *in quibus?* Scilicet in uno Oecumenii. Hoc ergo Eraſmo ſatis fuit, ut id hic inferret. Beza de divinis Codicibus ſuis h. l. nullum verbum, ſed tacite probavit, καὶ πεισθέντες. Stephanus in editione maiore, καὶ πεισθέντες, ſine ulla admonitione. Atqui editio Complutenſis ea carebat appendice, quam tamen Stephanus comparavit. De Chryſoſtomo addo: cum is toties habeat κομισάμενοι, quomodo XII, 213. a. inferre potuit, ἔλαβον; Verum id non eſt mirabile. Conſopito enim impetu orationis, ibid. 218. c. totum hunc verſum ita recitat, uti ego hic edidi. Sine ulla varietate hic verſus recitatur etiam a Damaſc. II, 371. omiſſo, quod per ſe intelligitur, Eraſmico, καὶ πεισθέντες. Pro iſtis omiſſis a Birchio laudantur ſex tantum Codices. Tot fere enim in huiusmodi locis laudare ſolet. Omittunt mei omnino omnes numero XIX. Nam reliqua lectionaria, praeter b. et e., hunc locum in media lectione omittunt, in qua excluduntur verſus ab 11. ad 31. Permultae enim in hoc capite ὑπερβάσεις ſunt in Praxapoſtolis, ut iam in priore editione docui. Ex hoc ſimul intelligitur, cur Birchii Haun. 3. hic non potuerit laudari. Indicandum tamen erat, iſtum Codicem hoc verſu carere. Sic enim multi opinantur, καὶ πεισθέντες legi in Haun. 3. Haunienſes ergo hic iſtum Codicem poſſunt evoluere. Lectio incipit: ἀδελφοὶ, πίστει παρῴκησεν — τελειωθῶσιν. In aliquibus eius generis Codd. iſta lectio prorſus non reperitur, quod tamen non convenit in Haun. 3. qui verſu 33. et 37. miror, quod et verſu 26. laudatur.

ὁμολογήσαντες — εἰσιν] Ath. I, 961. εἰδότες — ησαν.

λέγοντες, ἐμφανίζουσιν, ὅτι πατρίδα ἐπι-
ζητοῦσι. καὶ ἐι μὲν ἐκείνης ἐμινημόνευον, 15.
ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνα-
κάμψαι. νυνὶ δὲ κρείττονος ὀρέγονται, 16.
τουτέστιν, ἐπουρανίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται
αὐτοὺς

15. ἐμνημόνευον] μνημονεύουσιν. E. Sic alicubi Theodoret. v. p. 618. ἐμέμνηντο Chryſ. IV, 736.

ἐξῆλθον] ἐξέβησαν. E. Ita Ath. II, 57. et Damaſc. II, 371. ſed 251. vulgatum. Alius ἐξεβλήθησαν. Oecum. II, 408. c. in ſcholio: ἐξ ἧς ἐξέβαλεν αὐτοὺς ὁ θεός. Mei nihil mutant. Vulgatum etiam Chryſ XII, 218. IV, 694 736. Graeci, parum ſolliciti, quid legeretur, ſynonyma ponebant h. l.

16. νυνὶ] νῦν.

ἐπουρανίου] Cyrill. IV, 736. addit: ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός.

διὸ] Chryſ. XII, 218. d. IV, 736. διὰ τοῦτο. Priori loco, etiam in Codd. 1. 4. 5. Sed V, 296. a. διὸ καὶ ἐπήγαγε· (nimirum Paulus.) δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχ. 331. e. τοῦτο καὶ παῦλος δηλῶν ἔλεγε γράφων· διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχ. Rurſus διό. XII, 222. b. ſed mox, καλεῖσθαι, uti V, 332. a. 296. a. IV, 736 Καλεῖσθαι, ſine αὐτούς. Orig. IV, 70. Licet ergo eligere. Mei omnes probant διό. Non ſine cauſſa attentiores lectores mirabuntur, quomodo acciderit, ut prior editio mea, ac mei Codices, certe potiores, omnes relati ſint a Griesbachio ad ſic dictam *recenſionem* Conſtantinopolitanam, ad quam ab eodem Chryſoſtomus etiam relatus eſt. Atqui hoc minime obſcurum, neminem editorem ante me diligentius examinaſſe Chryſoſtomum, adhibitis etiam

αὐτοὺς ὁ θεὸς, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν·
ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν. [Τέλος.] Τέλος τῆς ς.
ΑΒ. 17. [Ἀρχή.] πίστει προσενήνοχεν ἀβραὰμ τὸν
ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ
προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμε-
18. νος. πρὸς ὃν ἐλαλήθη· ὅτι ἐν ἰσαὰκ
19. κληθήσεταί σοι σπέρμα· λογισάμενος,
ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός·
ὅθεν

XI, 17. ΑΒ. τῇ β. τῆς λα. ἑβδ. ἀδελφοὶ, πίστει προσενήνοχεν.

etiam Codicibus eius, et multis, et praestantissimis. Tamen nemo editor, ac nullius editoris Codices magis repugnant Chrysostomo, quam ego et mei Codices. Ut autem scirent, qui priore editione mea carent, quot Codicibus Mosquensibus Chrysostomi usus fuerim breviter id hic notavi. In evangelio Matthaei ergo XII. Joannis X. ad Rom. II. 1. Cor. II. 2. Cor. II. Ephes. I. Philipp. II. Colass. I. 1. Thess. I. 2. Thess. I. 1. Timoth. II. 2. Timoth. I. Tit. I. Philem. II. Hebr. III. Capita inferenda sunt, et Codicibus, et ceteris libris. Reliquae disputationes et cavillationes vanae et ludicrae sunt. Ab luxuriante enim ac delirante ingenio proveniunt, ac, tanquam σεσηπότος ἐγκεφάλου ψωρικὰ ἐξανθήματα, ex furiosorum frontibus erumpunt. Sophisticas *possibilitates* et *probabilitates*, ut vocant, quivis scurra ebrius et somnolentus facili negotio excogitare potest.

17. ἀναδεξάμενος] Ex Cod. Chrys. 4. intelligo, cur mei d. et g. habeant, δεξάμενος. Vulgatum habet etiam Cyrill. I, g. 87. qui haec ad fin. vers. 19. laudat.

ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.
πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν ἰσαὰκ 20.
τὸν ἰακὼβ καὶ τὸν ἠσαῦ. πίστει 21.
ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν
ἰωσὴφ εὐλόγησε· καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ
ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. πίστει ἰωσὴφ 22.
τελευτῶν, περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ
ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ
ἐνετείλατο. πίστει μωυσῆς γεννηθεὶς 23.
ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ,
διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφο-
βήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. 24. ΛΓ.
Ὑπέρβα τῆς β. [Ὑπέρβα.] [Ἀρχή.] πίστει μωυσῆς
μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς
θυγατρὸς Φαραώ· μᾶλλον ἑλόμενος 25.
συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ, ἢ
πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν·
μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν * αἰγύ- 26.
πτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ χριστοῦ·
ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.
[Ὑπέρβα.]

XI, 24. ΛΓ. κυριακῇ α. τῶν νηστειῶν· ἐν ἄλλῳ· ἤτοι τῆς ὀρθοδοξίας. ἀδελφοὶ, πίστει μωυσῆς.

19. ἐν παραβολῇ] Interpretor, ἐν ἀκμῇ κινδύνου, ἐν τῷ ἐξωτάτῳ τοῦ κινδύνου καιρῷ. Vide Genef. 22, 10. Chryfoftomi interpretatio nec XII, 229. a.; nec IV, 491. d. placet. Vide fupra verf. 4.

20. πίστει] + καί. E. Ex Chryf., qui id tamen, uti Codd. 1. 5. mox omittit. v. XII, 235. a. 236. a.

26. ἐν αἰγύπτῳ] αἰγύπτου.

27. [Ὑπέρβα.] [Ἄρξου.] πίςει κατέλιπεν Ὑπέρβα τῆς
αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ κυριακῆς.
βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον, ὡς ὁρῶν, Ἄρξου τῆς β.
28. ἐκαρτέρησε. πίςει πεποίηκε τὸ πάσχα
καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ
ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν.
29. πίςει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν, ὡς
διὰ ξηρᾶς· ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ αἰγύ-
30. πτιοι κατεπόθησαν. πίςει τὰ τείχη
ἱεριχὼ ἔπεσε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέ-
ρας.

29. ξηρᾶς] + γῆς. E. Chryſ. XII, 245. a. d. 246. a. etiam in Codd. 1. 4. 5. Nullus meorum habet. Uti autem verſ. 20. addunt καὶ, ita et hic γῆς. Wetſt. Codd. A. D. 17. etc. Verum exemplis innumerabilibus doceri poteſt, iſtos Codices et Vulgatam Latinam cum aſſeclis pertinere ad Griesbachii *recenſionem* Conſtantinopolitanam, ſi quidem ab inconſtantia et negligentia Chryſoſtomi eiusmodi *recenſio* proficiſci potuerit. Quod enim iſti *recenſionem* appellant, id equidem *corruptionem* voco.

κατεπόθησαν] Vulgatum quidem editum eſt apud Chryſ. ll. ll. Sed Codd. 1. 4. 5. ſemel κατεποντίσθησαν, ſemel vulgatum habent. Nullus meorum Codd. id admiſit, ſed Theodoret. p. 620. Quomodo Wetſtenius Heſychium pro hoc laudare potuerit, equidem non intelligo. Heſychius habet: κατεπόθησαν· Interpretatus autem eſt: κατεποντίσθησαν, et, κατέπεσον. Ergo etiam κατέπεσον, ut diverſa lectio, notari poterat. Hoc ſcilicet eſt, alieno loco oſtentare eruditionem, eamque vanam.

30. ἔπεσε] ἔπεσον et ἔπεσαν Codd. Chryſ. Unus meorum Oecum. n. κατέπεσε. v. P.

ρας. πίςει ῥαὰβ ἡ πόρνη ὀυ συναπώ- 31.
λετο τοῖς ἀπειθήσασι, δεξαμένη τοὺς
Τέλος τῆς β. κατασκόπους μετ᾽ ἐιρήνης. [Τέλος.]
Ἄρξου τῆς [Ἄρξου.] καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλέιψει 32.
κυριακῆς γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ γεδεὼν,
τῆς πρὸ τοῦ βαράκ τε καὶ σαμψὼν, καὶ ἰεφθάε, δαυὶδ
χριςοῦ γεν- τε καὶ σαμουὴλ, καὶ τῶν προφητῶν.
νήσεως καὶ ὃι [Ἀρχή.] διὰ πίςεως κατηγωνίσαντο 33. ΛΔ.
τῆς κυρια- βασιλέιας, ἐιργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυ-
κῆς α. τῶν χον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν ςόματα λεόν-
νηςειῶν. των, ἔσβεσαν δύναμιν πυρὸς, ἔφυ- 34.
γον ςόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθη-
σαν ἀπὸ ἀσθενέιας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ
ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλο-
τρίων· ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναςάσεως 35.
τοὺς νεκροὺς ἀυτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπα-
νίσθησαν, ὀυ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύ-
τρωσιν, ἵνα κρέιττονος ἀναςάσεως τύχω-
σιν· ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαςίγων 36.
πεῖραν

XI, 33. ΛΔ. κυριακῇ α. μετὰ τὴν πεντηκοςὴν, τῶν ἁγίων πάντων· καὶ πρὸ τῆς χριςοῦ γεννήσεως καὶ τῆς ὀρθοδοξίας. [ἔν τισιν, ὀκτωβρίου ιζ. τοῦ δικαίου λαζάρου.] ἀδελφοὶ, ὁι ἅγιοι πάντες διὰ πίςεως.

31. δεξαμένη] Ita, ſed et, ὑποδεξαμένη. Codd. Chryſ. Vulgatum Chryſ. XII, 238. a. ſed II, 334. confundit cum Jacob. 2, 25. Laudat etiam. IX, 446. e.

32. περὶ γεδεὼν] Quae hic deinceps leguntur, laudat Cyrill. VI, b. 189.

πεῖραν ἔλαβον. ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλα-
37. κῆς. ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπει-
ράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον·
περιῆλ-

37. Hunc locum repetit Chryſ. I, 210. 686. 750. II, 702. III, 51. 164.

ἐπειράσθησαν] Ita Chryſ. XII, 248. d. et Codices omnes, praeter paucos, qui ſimilitudine vocis ἐπρίσθησαν decepti, id omiſerunt. Sic deeſt etiam apud Orig. I, 19. qui ſcilicet cum omnibus Codicibus ſuis vetuſtior et praeſtantior eſt, ut ſcurrae perhibent, Codicibus N. Teſtamenti omnibus. Habet tamen 699 (ubi temere appoſita eſt coniectura, ἐπειρώθησαν.) III, 218. 465. et IV, 268. Viri docti tamen, cum hoc inter atrociſſima ſupplicia memoraretur, id in dubium vocarunt. Adierunt ergo omnes veteres et recentiores carnifices et tortores, ſi ab eis vocabulum idoneum exprimere et extorquere poſſent. Ac profecto magnam copiam eiusmodi vocabulorum congeſſerunt et cumularunt. Interrogo ſolum, quomodo, ἔλαβον ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν, quod tamen beneficium eſt, coniungi potuerit cum ἐτυμπανίσθησαν; et, rurſus, quomodo, περιελθεῖν ἐν μηλωταῖς, quod noſtri ruſtici maximam partem anni imitantur, ſimile ſit τῷ ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν; Paulus ſaepius huiusmodi, etiam diſſimilia, cumulat, ut ſe eius menti offerebant. Quod vero aliquis vir doctus credidit, in priore editione mea ſerio a me, tanquam coniecturam, propoſitum fuiſſe, ἐταριχεύθησαν, id mihi ſane viſum eſt ridiculum. Ni fallor, ipſa verba docebant, id a me iocoſe contra iſtas coniecturas dictum eſſe. De terribili diſcrimine, quod adeunt ii, qui tentantur, exemplo Abrahami et Jobi ſatis docuit Chryſoſtomus, cum alibi, tum IV, 474.

 ſeqq.

περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμα-
σιν· ὑςερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχού-
μενοι· ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐν 38.
ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπη-
λαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. καὶ 39.
οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς
πίςεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν·
τοῦ

ſeqq. XII, 340. ſeqq. In eiusmodi πειρασμὸν incidebat etiam Origenes, *recenſionis*, ſecundum Semlerum, *occidentalis*, ſecundum Griesbachium, *Alexandrinae* auctor. Vide Nemeſium p. 268. edit. Halenſis. In ſimilem πειρασμὸν incidit h. l. etiam ipſe Griesbachius pag. 185. nota m. qui contra Halenſem grammaticam graecam et contra S. Schrevelium ſuum, ἐπηρειάσθησαν coniecit, quod inauditum eſt Graecis auribus.

περιῆλθον] Ante hoc refert Baſil. I, 405. ea, quae verſu 38. leguntur: ὧν — κόσμος. Sic et II, 7. Περιερχόμενοι, loco περιῆλθον. Ath. I, 261. Ibidem abeſt θλιβόμενοι.

38. ἐν ἐρημίαις] ἐπ' ἐρημίαις. E. Vulgatum etiam Orig. I, 699. 707. Sed ἐπ' ἐρημίας. III, 218. Omiſſis, ὧν οὐκ — κόσμος, habet, ἐπὶ ἐρημίαις. Ath. I, 261. Ibidem deeſt, καὶ ὄρεσι, legitur autem, καὶ ἐν σπηλαίοις. Denique poſt γῆς, additur κρυπτόμενοι. Die heiligen Väter ſind wie die Kaufleute, welche auf die Leipziger Oſter-Meſſe ziehen. Man kann bey ihnen nach allen Sorten Varianten fragen. Sie führen alle nur mögliche in Compagnie, Alexandriniſche, Conſtantinopolitaniſche, orientaliſche, occidentaliſche, und aus allen übrigen Fabriquen.

39. τὴν ἐπαγγελίαν] τὰς ἐπαγγελίας. E. Ex verſu
13.

40. τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι. [Τέλος.]

Τέλος τῆς πρὸ τῆς χριστοῦ γεννήσεως κυριακῆς καὶ τῆς α. κυριακῆς τῶν νηστειῶν.

ΙΖ. περὶ ὑπομονῆς τῆς ἐν ἀκολουθήσει χριστοῦ.

XII, 1. Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς [Ἀρχή.] τοσοῦτον
ΛΕ. ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον

XII, 1. ΛΕ. μηνὸς μαρτίου θ. εἰς τοὺς ἁγίους μ. μάρτυρας· τοὺς ἐν σεβαστείᾳ· ἀδελφοὶ, τοσοῦτον ἔχοντες.

13. Verſum 13. et 39. cum alii miſcent, tum Cyrill. I, a. 126. Accurate verſ. 39. et 40. laudat. I, g 204. Sed IV, 200. habet τελειωθέντες, loco μαρτυρηθέντες. Vulgatum utroque verſu Orig. II, 387. III, 709.

40. θεοῦ] Semel κυρίου. Chryſ. XI, 479.

XII, 1. περικείμενον] Nullam cauſſam video, cur Theodoretus p. 624. credatur legiſſe προκείμενον, etſi in ſcholio ſit, πρόκειται. Verba ſunt: πάντοθεν ἡμῖν τὰ τῆς εὐσεβείας ἀρχέτυπα πρόκειται. Nam illud πάντοθεν ſatis vindicat περικείμενον. Solche Varianten-Jäger kommen mir vor, wie gewiſse Bürger, welche die Jagd haben. Am erſten September gehen ſie alſo aus und legen auf Alles an, was nur das geringſte Geräuſch macht. So wäre ich bald einmal im Voigtlande zwiſchen Kauſchwitz und Plauen erſchoſſen worden. Diſerte περικείμενον habet Chryſ. XII, 256. c. et alii. Clem. Alex. p. 515. habet: περικείμενον ἡμῖν νέφος ἅγιον καὶ διειδὲς μαρτύρων. Ex *recenſione* Alexandrina ἀειδεῖ καὶ δυσειδεῖ. Laudo!

ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχομεν τὸν

ὄγκον] De Chryſoſtomo, qui omnia hic miſcuit, v. P. Idem alibi hunc locum laudat, ut I, 686. ubi ſolum, καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, ſed in medio contextu, omittit. Ad νέφος μαρτύρων ſolum habet III, 505. εὐπερίστατος ἁμαρτία eſt VI, 198. a. Attingit Cyrill. V, b. 287. ab ὄγκον — ἀγῶνα. 336. Accuratius recitat, addens tamen verſ. 2. χριστὸν, poſt, ἰησοῦν, et, καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ — κεκάθικεν. V, d. 111. Quomodo alicui ὄκνον, loco ὄγκον, in mentem venire potuerit, non video, cum ὄγκος aeque atque ὄκνος currentem impediat. Huiusmodi coniecturae a pruritu ſcabioſi ingenii oriuntur. Aliae oriuntur a ſcabioſa grammatica, ut illa Griesbachii Act. 14, 16. ubi pag. 117. nota i. loco *ſanavit*, coniecit, *ſinivit*.

εὐπερίστατον] Senſu rhetorico, cauſſa εὐπερίστατος eſt ea, quae multas περιστάσεις habet. Ei opponitur ἀπερίστατος. Sed iſta non ſunt huius loci. Graecorum ſcholia, quae notavi in P. pag. 158. probare non poſſum. Igitur aliam ibi interpretationem dedi. Paulus ad *conſtantiam* hic hortatur, cui contraria eſt *mutabilitas*, quod Graecis eſt, τὸ εὐπερίστατον. Id quia pro peccato habetur, addidit vocabulum ἁμαρτίας. εὐπερίστατος ergo ἁμαρτία, ſeu, ἁμαρτία εὐπεριστασίας, (ut ἀποστασία) dicitur ea, quae cernitur, ἐν τῷ εὐπεριστάτῳ, *in mutabilitate mentis.* Εὐπερίστατον commode explicari poteſt, εὐπερίστρεπτον, quo utuntur Baſil. III, 103. e. Chryſ. II, 379. b. IV, 38. b. Si quis tamen malit exponere, τὴν εὐκόλως, (hoc enim eſt illud εὖ in huiusmodi compoſitis,) περιϊσταμένην, καὶ οἷον περιφυομένην, καὶ οὕτω τὸν δρόμον κωλύουσαν, non repugnabo. Nam hoc quoque, et Graecitas, et ſenſus loci admittit.

τρέχωμεν] τρέχομεν. E.

2. τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα· ἀφορῶντες
εἰς τὸν τῆς πίςεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν
ἰησοῦν, [Τέλος.] ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης Τέλος τῆς
αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε ςαυρὸν, αἰσχύνης κυριακῆς
καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τῶν ἁγίων πάντων.
3. τοῦ θεοῦ * κεκάθικεν. ἀναλογίσασθε γὰρ
τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν
ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ
κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.
4. οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέςητε, πρὸς
5. τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι· καὶ
ἐκλέλησθε

2. ἐκάθισεν] κεκάθικεν. Sic cum aliis Chryſ. XII, 257. d. 259. b. Lectionaria verſum 1. et 2. alia bis, alia ter habent, ut conſtat ex indice lectionum eccleſiaſticarum. v. P. pag. XVII. Pro κεκάθικε Wetſtenius Cyrillum ſemel, Chryſoſtomum bis laudat. Miror. Multoties enim hunc locum referunt. Ἐκάθισεν Orig. I, 298.

3. εἰς αὐτὸν] εἰς αὐτούς. E. Theodoret. in textu et in ſchol. p. 624. 625. Refert autem, εἰς ἑαυτοὺς, ad ἀναλογίσασθε, nimirum παρ' ἑαυτοῖς, παρ' ὑμῖν. Ordo verborum repugnat, et Codices, mei quidem, omnes. Ceterorum etiam, praeter Wetſt. D. E. Horum eorundem Codicum *verſio Itala* ſcilicet, habet: *recogitate igitur talem vos portaſſe a peccatoribus* (MS. *pectoribus.*) *in vobis adverſitatem.* Ad ſterquilinia!

4. ἀντικατέςητε] ἀντέςητε. E. ἀντεκατέςητε. D. (De ἀπεκατεςάθη, quod quoad formam ſimile eſt τῷ ἀντεκατέςητε, alibi monui.) Utrumque Damaſc. II, 229. 254. Vulgatum Baſil. II, 577. Ἀντέςητε per ſe non ineptum.

ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν
ὡς υἱοῖς διαλέγεται· [Ἀρχή.] υἱέ μου, μὴ ΛΕ.
ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ᾽
αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· [Ἀρχή.] ὃν γὰρ 6. ΛΞ.
ἀγαπᾷ κύριος, παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα
υἱὸν

XII, 5. ΛΕ. ἔν τισιν· εἰς σεισμόν· υἱὲ μὴ ὀλιγώρει.

XII, 6. ΛΞ. εἰς μνήμην [φόβου] σεισμοῦ· [ἐν ἄλλῳ πρόσκειται· εἰς τὴν κε. σεπτεμβρίου, καὶ εἰς τὴν κϛ. ὀκτωβρίου. καὶ εἰς σεισμόν. ἀδελφοί, ὃν ἀγαπᾷ κύριος, παιδεύει.

5. ἐκλέλησθε] ἐκλέλυσθε. E. Apud Chryſ. XII, 270. b. d. 271. b. ter editur vulgatum. Sed tertius locus, ubi inter retationem addit, poſtulat ἐκλέλυσθε, v. P. Apud Damaſc. II, 254. editur quidem ἐκλέλησθε, ſed contra meum Damaſc. Cod. g. Immo ibid. 229. editum eſt ἐκλέλυσθε. Miror, hanc varietatem a nemine animadverſam eſſe. Scilicet viri graece docti, forteſſe propter additum *genitivum*, hoc pro manifeſto vitio habebant. Propter Chryſoſtomum nullum dubium eſt, quin et in aliis Codicibus legatur, certe Damaſceni, Theophylacti atque, ut ſuſpicor, Theodoreti etiam.

υἱέ μου] μου —. In aliquibus lectionariis hic incipit lectio. εἰς σεισμόν. Ea a principio omittunt μου. Μου omittit etiam Damaſcenus, non pag. 254. ſed 673. et Cyrill. II, 266. quem tamen ſi ſequi deberemus, eo auctore υἱὲ μὴ — παραδέχεται, εὐθὺς, (ita enim ait,) addendum eſſet verſu 6. poſt πατήρ. Sic enim diſerte ordinat, addens, εὐθὺς ἐπιφέρει. Relinquo hoc examini Griesbachii. Forte enim hic veſtigia latent alicuius nondum repertae *recenſionis* Alexandrino-Jenenſis.

7. υἱὸν, ὃν παραδέχεται. * ἐις παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός·

τις

7. ἐι παιδείαν] ἐις παιδείαν. v. P. Ita magno consensu Codicum meorum. Ac Praxapostoli quidem alii ter, alii bis ita habent. Duplex enim hic est lectio, ut ex hac editione discitur. Utraque vero in non nullis bis legitur. Vulgatam lectionem videtur invexisse, plerorumque corruptionum ἀρχηγὸς καὶ διασπορεὺς, Chrysostomus XII, 270. b. 271. d. Apud Theodoret. p. 625. ita est: ἐι παιδείαν ὑπομένετε, et scholium: ἐι φέρετε γενναίως τὰς ἐπιφερομένας παιδείας. Sed, notante Noesseltio, in altero Codice in scholio a principio deest ἐι. Hoc ergo defendit lectionem textus ἐις. Apud Oecum. II, 420. a. est quidem: ἐις παιδείαν καλεῖ ὁ θεὸς, ὀυκ ἐις κόλασιν. Sed id non urgeo. Ex scholiis Theophyl. et Damasc. nihil prorsus efficitur. Sed Damasc. II, 254. non solum habet ἐις, sed et 673. Miror, a quibusdam ardentissimis et flagrantissimis amatoribus Latinistarum Latinistas esse neglectos. Nam Vulgata habet, *in disciplina*. Ergo ἐις, loco ἐν accepit. Sed alii apud Sabat. habent etiam, *in disciplinam*. ὑπομένειν ἔις τι, nec per se absurdum est, nec exemplis caret τῶν ό. Jerem. 14. 19. ἱνατί ἔπαισας ἡμᾶς, καὶ ὀυκ ἔςιν ἡμῖν ἴασις; ὑπεμείναμεν ἐις ἐιρήνην, καὶ ὀυκ ἦν ἀγαθὰ, ἐις καιρὸν (ὑπεμείναμεν) ἰάσεως, καὶ ἰδοὺ ταραχή. Thren. 3, 26. ὑπομενεῖ καὶ ἡσυχάσει ἐις τὸ σωτήριον κυρίου. Neque tamen nego, ὑπομένειν in his esse potius προσδοκᾷν, quam ἀνέχεσθαι, καρτερεῖν. Illud ἐις παιδείαν autem non referendum esse ad παραδέχεται, sed ad ὑπομένετε, ex eo apparet, quod Codices post παραδέχεται, punctum habent, quod non additur in isto loco apud LXX. et quod multi Patres, hunc

locum

τίς γάρ ἐϛιν ὑιὸς, ὃν ὀυ παιδεύει πατήρ;
ἒι δὲ χωρίς ἐϛε παιδείας, ἧς μέτοχοι γε- 8.
γόνασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐϛὲ καὶ ὀυχ
ὑιοί. * ἒιτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν 9.
πατέρας ἔιχομεν παιδευτὰς, καὶ ἐνετρεπό-
μεθα· ὀυ πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα
τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν;
ὁι μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ 10.
τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ
συμφέ-

locum recitantes, poſt παραδέχεται terminant. Sufficit Origenem evoluere, qui verſum 6. aliquoties, verſum 7. ſemel, ſed abrupte habet. Poſt παραδέχεται terminat etiam Baſil. I, 144. 370. Gregor. Nyſſ. III, 315. b. qui tamen verſu 6. πάντα omittit. Conſulamus iam Chryſ. et Cyrill. Chryſoſtomus ergo ad παραδέχεται habet. I, 685. 724. II, 14. VIII, 206. Pro ἐις ergo ex eo nihil efficitur, uti nec ex Clem. Alex., nec ex Orig. Nam III, 355. *in diſciplina*, eſt ex interpretatione Latina. Cyrill. II, 266. a. a principio recitat: ἐι παιδείαν — πατήρ; 494. eſt tantum verſus ſextus. III, 38. eſt, ἐι παιδείαν. Sic et 77. 202. IV, 868. 869. V, b. 298. Solus verſus 6. eſt VI, b. 162.

ἐστιν] — E. Baſil. II, 102. Mox ibid. variant Codd. inter παιδέυει et παιδεύσει. Ὁ, ante πατὴρ, addit. Ath. II, 634.

8. χωρὶς] Apud Chryſ. XII, 3. e. 272. b. et I, 227. bis eſt ἐκτὸς, ſemel χωρίς.

9. ἐι δὲ] Ita ex edit. Oxon. hoc eſt, Fellii, notat Wetſt. Codices maximo conſenſu, ἔιτα. Sic quoque poſtea in quinque inveni. Ita et Cyrill. V, b. 208. Chryſ. XII, 272. c.

συμφέρον, ἐις τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότη-
11. τος αὐτοῦ. [Τέλος.] πᾶσα δὲ παιδεία Τέλος τῶν
πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς ἐιναι, ἁγίων. μ.
ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν ἐιρηνικὸν καὶ ἐν
τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι τισι τοῦ
δικαιοσύνης. σεισμοῦ.

ΙΗ. περὶ σωφροσύνης ἕως καιρὸς κατορθώσεως, μὴ ἀποτύχωμεν αὐτῆς, ὡς ἠσαῦ, μὴ ἑυρὼν τόπον μετανοίας.

12. διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παρα-
13. λελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε· καὶ τρο-
χιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα
μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.
ΛΖ. 14. [Τέλος.] [Ἀρχή.] ἐιρήνην διώκετε μετὰ Τέλος τοῦ
πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμὸν, οὗ χωρὶς σεισμοῦ.
15. οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον· ἐπισκοποῦντες,
μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ·
μή

XII, 14. ΛΖ. μηνὸς ἰουνίου κε. τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Φεβρωνίας καὶ ἐις γυναῖκας ὁσιομάρτυρας· καὶ ἐις ἐμπρησμόν. [ἐν ἄλλῳ, ἐις πυρκαϊάν.] ἀδελφοὶ, ἐιρήνην διώκετε.

11. Chryſ. XII, 278. b. vulgatum, ſed 279. b. diſerte, καρπους ἐιρηνικούς. Habet enim: ὀυ καρπὸν, ἀλλὰ καρποὺς ἔιπεν. Atqui, teſtibus Codicibus, ὀυ καρποὺς, ἀλλὰ καρπὸν ἔιπεν. Homiletice, non critice! Baſil. II, 101. etiam καρπὸν ἐιρηνικόν. Sed ibid. eſt, ἐις σωτηρίαν, loco δικαιοσύνης.

13. μὴ τὸ χωλὸν] Ath. II, 492. τὸ χωλὸν μή.

μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ,
καὶ διὰ ταύτης μιανθῶσι πολλοί. μή τις 16.
πόρνος, ἢ βέβηλος, ὡς Ἠσαῦ, [Ὑπέρβα.]
ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδετο τὰ πρωτο-
τόκια αὐτοῦ. ἴστε γάρ, ὅτι καὶ μετέπειτα 17.
θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν, ἀπεδο-
κιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρε,
καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

Ἐντεῦθέν τινα ὑπερβαίνει εἰς τὸ· οὐ γὰρ προσελ.

ΙΘ. ὅτι φοβερώτερα τῶν ἐπὶ Μουσέως τὰ μέλλοντα καὶ πλείονος ἄξια σπουδῆς τὰ νῦν.

Ἄρξου.

[Ἄρξου.] οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλα- 18.
φωμένῳ ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ πυρί, καὶ
γνόφῳ, καὶ σκότῳ, καὶ θυέλλῃ, καὶ 19.
σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς

οἱ

16. ἄνω φύουσα] ἀναφύουσα. E.

ἐνοχλῇ] ἐν χολῇ. E. v. Wetst. P. Ex meis nullus habet. Sed nec apud Birchium reperi. Vulgatum cum aliis habet Cyrill. IV, 596. V, b. 163.

18. κεκαυμένῳ] Ath. II, 57. κεκαλυμμένῳ. Post πυρὶ statim transit ad vers. 22. Vulgatum exhibet III, 80. Sed hic quoque versu 19. post ῥημάτων transit ad vers. 22. Huiusmodi ergo loca, auctore Semlero, excludenda sunt. Ultra centum eiusmodi loca notavi.

σκότῳ] ζόφῳ. E. Nullus meorum agnoscit. Vulgatum bis Chrys. XII, 293. a. c. sed 295. d. omittit ab καὶ γνόφῳ ad θυέλλῃ. Ὁ σκότος, τοῦ σκότου habet etiam Euripid. Hecuba vers. 1. de quo ibi monet scholiasta.

οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο μὴ προστεθῆναι
20. αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ δια-
στελλόμενον· κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους,
21. λιθοβοληθήσεται. * καὶ οὕτω φοβερὸν
ἦν τὸ φανταζόμενον, μωυσῆς εἶπεν· ἔκφο-
22. βός εἰμι καὶ ἔντρομος. ἀλλὰ προσελη-
λύθατε σιὼν ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος,
ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέ-
23. λων, πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτο-
τόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ
κριτῇ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων
24. τετελειωμένων, καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ
ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ, * κρεῖττον
λαλοῦντι

20. λιθοβοληθήσεται ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται] ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται. —.

21. ἔκφοβος] ἔμφοβος E. Chryſ. XII, 294. a. bis. 293. a. utrumque habet.

22. καὶ μυριάσιν ἀγγέλων] In media oratione omittit, ac mox exhibet: ἐν ᾗ πανήγυρις ἀγγέλων καὶ ἐκκλησία πρωτ. ἀπογεγρ. ἐν οὐρανοῖς. Baſil. I, 353. Ex *recenſione* Cappadoca.

23. πανηγύρει] Ath. II, 57. refert ad μυριάσιν ἀγγέλων. Ita poſt μυριάσιν oportet eſſe comma, et ἀγγέλων πανηγύρει per *appoſitionem* explicandum. Vide Latiniſtas apud Sabat. Ex eis non nulli acceperunt pro μυριάδων. Vide mox 13, 2. Quis vero ex barbarorum interpretationibus de lectione graeca coniecturam capere poſſit?

24. κρείττονα] κρεῖττον. Ita cum aliis Cyrill. I, a. 528. I, g. 21. Theodoretus tamen vulgatum.

Τέλος ἔν τισι τῶν ἁγίων.

Τέλος τῆς ἁγίας.

λαλοῦντι παρὰ τὸν ἄβελ. [Τέλος.]
[Ἀρχή.] βλέπετε, μὴ παραιτήσησθε τὸν 25. ΔΖ.
λαλοῦντα. [Τέλος.] εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ
ἔφυγον, τὸν ἐπὶ * γῆς παραιτησάμενοι
χρηματίζοντα, πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ
τὸν ἀπ' ουρανῶν ἀποστρεφόμενοι, οὗ ἡ 26.
φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε· νῦν δὲ
ἐπήγγελται, λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω

οὐ

XII, 25. ΔΖ. τῇ γ. τῆς λα. ἑβδ. ἀδελφοὶ, βλέπετε, μὴ παραιτήσησθε.

παρὰ τὸν] παρὰ τό. E. Non inepte quidem. Vulgatum editur apud Chryſ. XII, 293. b. 294. b. c. In Codd. Moſqq. Chryſ. reperi tamen, παρὰ τὸ, et, παρὰ τοῦ. Τὸ poſtulat Chryſoſtomi interpretatio: τὸ γὰρ τοῦ ἄβελ ἐλάλησε, nimirum αἷμα. Et paullo poſt: ὡς τὸ τοῦ χριστοῦ, nimirum αἷμα. Sic et in ſchol. Oecum. explicatur. Item apud Theophyl. et Theodoret. Omnes enim hic ex Chryſoſtomo pendent. Igitur τὸ habet etiam meus Theophyl. Aug 8. Repugnantibus autem ceteris omnibus meis, ut ex Chryſoſtomo invectum, repudio. Utroque loco Cyrill. retinet τόν. Κρεῖττον et τὸν adeo etiam eſt in Chryſ. IX, 408. c.

25. ἔφυγον] ἐξέφυγον. E. Ex Chryſ. XII, 294. d. 296. d. 297. a. Ita et Cyrill. V, d. 74. ſed hic et alia mutat: ἐξέφυγον ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματ.

ἐπὶ τῆς] τῆς —. Addit et omittit ll. ll. Chryſ. Sic idem quoque, ὀυρανοῦ et ὀυρανῶν, exhibet.

26. ἔτι] Cyrill. V, d. 74. ὅτι, ſed in marg. ἔτι. Mox idem, σείσω.

ὀυ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν ὀυρανόν.
27. τὸ δὲ, ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τῶν σαλευομένων
τὴν μετάθεσιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ
28. τὰ μὴ σαλευόμενα. [Ὑπέρβα.] διὸ Ὑπέρβα τῆς γ.
ΛΗ. [Ἀρχή.] βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμ-
βάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς * λατρεύο-
μεν ἐυαρέστως τῷ θεῷ, μετὰ αἰδοῦς καὶ
29. ἐυλαβείας. καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ
καταναλίσκον.

K.

XII, 28. ΛΗ. τῷ σαββάτῳ τῆς βαϊφόρου, ἤτοι τοῦ ἁγίου λαζάρου· ἀδελφοὶ, βασιλείαν ἀσάλευτον.

27. ὡς πεποιημένων] — E. Ath. I, 526.

28. ἔχωμεν — λατρεύωμεν] ἔχομεν — λατρεύομεν. D. ἔχωμεν — λατρεύομεν. A. Chryſ. XII, 294. d. 301. b. bis. ἔχομεν — λατρεύωμεν, et, ἔχωμεν — λατρεύωμεν bis. Poſterius videtur probaſſe. Cyrill. V, a. 610. ἔχομεν — λατρεύωμεν. Ath. I, 526. ἔχομεν — λατρεύομεν. In huiuscemodi locis, quae tamen non ſunt magni momenti, impedita et difficilis eſt criſis.

μετὰ αἰδοῦς καὶ ἐυλαβείας] μετὰ ἐυλαβείας καὶ αἰδοῦς t μετὰ δέους καὶ ἐυλαβείας t μετὰ ἐυλαβείας καὶ φόβου t μετὰ ἐυλαβείας καὶ δέους. E. v. P. Chryſ. vulgatum. XII, 295. a. 301. b. c. 302. a. Atque ita videtur voluiſſe, uti ex interpretatione colligo, quam etiam Theophyl. repetiit. Tamen unus Cod. Chryſ. ſemel habet δέους. Ita quoque unus Cod. Theophyl. Igitur etiam edit. Lond. in marg. exhibet δέους. Sed interpretatio ad hunc verſum et ad 29. poſtulat, ut dixi, αἰδοῦς. Nihil mutat Theodoret. 631. Nam φόβῳ, quod eſt in ſcholio, ſpectat verba proxi-

ma,

Κ. περὶ φιλαδελφίας καὶ φιλοξενίας. ἐν ᾧ, περὶ σωφροσύνης, περὶ αὐταρκίας, περὶ μιμήσεως πατέρων.

Ἡ φιλαδελφία μενέτω· τῆς φιλοξενίας XIII, 1.
μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἐλα- [2.]
θόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. μιμνή- 3.
σκεσθε

ma, πῦρ ἀναλίσκον. Vulgatum ſervat etiam Damaſc. editus, uti Cod. Moſq. g. Diſerte etiam utrumque explicat Oecum. II, 429. conſentientibus meis n. et Aug. 6.

XIII, 2. διὰ ταύτης] Sic, ſed et, δι' αὐτῆς. Chryſ. XII, 302. a. 305. c.

ἔλαθον] Id eſt, *ipſi ignorantes*, ſeu, *inſcii hoſpitio exceperunt.* Quid hic *recenſio* occidentalis Griesbachii, ſeu, barbari iſti Latiniſtae? *Didicerunt.* Scriba ergo, vel interpres ſomnolentus legebat, ἔμαθον, loco ἔλαθον. Etenim λ. in multis Codd. ſimile eſt ſiniſtrae ac dimidiae parti litterae μ. duplex vero λλ. ab μ. in iisdem non niſi ſecunda lineola, in ima parte addita, differt. Alii *placuerunt.* Ergo Veleſius ex lexico ſuo ſuppedidavit, ἤρεσαν. Ego contra puto, aliquem per errorem ſcripſiſſe, διέλαθον. Hoc reddebat interpres ingenioſus, *perlatuerunt.* Sed iſtud *per* ex ſigla ſcribebatur cum lineola in media parte p. et omiſſis litteris e. et r. Neglecta ergo iſta lineola, legebatur, *platuerunt.* Exinde alius fingebat, *placuerunt.* Illato vero *placuerunt*, inferebatur quoque *deo*, ſeu, *placuerunt quidam deo angelis hoſpicio exceptis.* Ita inveni in Codice quondam Baueri, nunc Aſsmanni, Collegae mei, Viri Eruditiſſimi et Amiciſſimi. De hoc Codice vide Repertorium für bibliſche und morgenländiſche Literatur, Theil XI. Latiniſtae ergo, fabrica-

tores

σκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν
κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν
4. σώματι. τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ
κοίτη

tores *recenſionum Semlero - Griesbachianarum*, alter poſt alterum, ſicuti canes, pedem levant, ac novas, inauditasque *recenſiones* ad parietes mingunt, quas Criticorum ſagaciorum genus quoddam Cynicum, adhuc calidas et madidas, odora canum vi odoratur, ac ſublato pede, denuo calido lotio conſperſas, aſſeclis ſuis propinant. Non minus inepte in Latina vulgata legitur: *latuerunt quidam angelis hoſpitio receptis*. Vide Vol. I. pag. 692. et 781. huius editionis. Si ſaltem ſcripſiſſent: *latuerunt quosdam angeli hoſpitio recepti*. Adeo ergo ſtulti erant iſti barbari et Afri interpretes, ut nec ἔλαθον cum *participio* Latine reddere poſſent. Graeci explicant: οὐκ εἰδότες, ſeu, ἀγνοοῦντες ἐξένιζον. v. Chryſ. XII, 302. Idem vir divinus oratorie haec tractat I, 734. IV, 415. v. P.

3. δεσμίων] Wetſt. D. δεδεμένων. Supra 10, 34. idem cum ſociis, δεσμίοις, loco δεσμοῖς μου. Sed hic videtur iſte D. pendere ex Latiniſtarum *vinctorum*. Hoc eſt fabricari lectiones, ſicuti Veleſius v. 2. ἤρεσαν, loco ἔλαθον, fecit.

κακουχουμένων] κακοχουμένων aliqui exhibent. Sic et 11, 37. Nam 11, 25. nullam varietatem reperi in συγκακουχεῖσθαι. Κακὸν, κακουχεῖσθαι, πηδάλιον, πηδαλιουχεῖν, ἡνία, ἡνιοχεῖν. Κακουχία frequenter occurrit, ut apud Platon. p. 470. Aeſchyl. 178. Max. Tyr. 190. In opuſculis Myth. Galei. 747. Zoſim. 531. etc.

4. ἐν πᾶσι] — E. Ath. I, 766. Servat Chryſ. XII, 302. c. omittit I, 38. XI, 420. VII, 527. Habet

et

κοίτη ἀμίαντος· πόρνους δὲ καὶ μοιχοὺς
κρινεῖ ὁ Θεός. ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· 5.
ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρη-
κεν· οὐ μή σε ἀνῶ, οὐδ᾽ οὐ μή σε ἐγκατα-
λίπω· ὥστε θαῤῥοῦντας ἡμᾶς λέγειν· 6.
κύριος ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φοβηθήσομαι,
τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος. [Ἀρχή-] 7. ΛΘ.
μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες
ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν
ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστρο-
φῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν. ἰησοῦς χριστὸς 8.
χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς
αἰῶνας. [Τέλος.]

Τέλος τοῦ ἁγίου λαζάρου.

ΚΑ.

XIII, 7. ΛΘ. εἰς τὴν ἁγίαν γ. καὶ δ. καὶ ζ. σύνοδον· καὶ ἐν ἄλλοις. κυριακῇ β. μετὰ τὴν ε. ἰουλίου, ἐν ῇ καὶ τὰ προάλλακτα τελεῖται. καὶ σεπτεμβρίου γ. τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ἀνθίμου. καὶ μηνὸς ἰαννουαρίου ιη. τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἀθανασίου καὶ κυρίλλου· ἀδελφοὶ, μνημονεύετε.

et omittit: (hoc enim eſt Patriſticum:) Theodoret. v. pag. 632. Habet Damaſc. II, 256. 641. Omittit Cyrill. III, 16. habet V, a. 724. Diſerte explicat Theophyl.

δὲ] γάρ. E. Ita Wetſt. A. D. ad Latiniſtarum *enim*.

5. αὐτὸς — ἐγκαταλ.] Ita Chryſ. XII, 303. a. ſed 305. in fine, cum varietate et appendice.

8.] Hunc verſum Ath. I, 315. 347. 547. III, 8. ſine varietate laudat. Sed II, 24. omittit χριστὸς, et 464. καὶ παῦλος· (nimirum, ait:) ἄνθρωπος ἰησοῦς χριστὸς χθές. Neceſſario autem hic locus requi-

ΚΑ. περὶ τοῦ μὴ σωματικῶς ζῆν κατὰ νόμον, ἀλλὰ πνευματικῶς, κατὰ χριστὸν ἐν ἀρετῇ.

9. διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ * παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελή-

requirit vocabulum ἄνθρωπος. Addit enim: καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν ἄνθρωπον ψηλαφήσας ὁ Θωμᾶς λέγει· ὁ κύριός μου, καὶ ὁ θεός μου. Harum confuſionum nemo rationem reddere poteſt, niſi qui initiatus eſt recenſionum myſteriis per aliquem recentiorem ἱεροφάντην.

9. περιφέρεσθε] παραφέρεσθε. Chryſoſtomi Codices utrumque habent. Sed in edit. παραφέρεσθε, etſi primo quidem loco ipſe de ſuo habeat περιφερομένους. v. XII, 88. d. 303. c. 304. a. 306. d. Oecum. II, 431. d. 434. d. diſerte παραφ. Theophyl. 1024. in textu et in ſchol. vulgatum. Sic et 1028. παραφέρεσθε. Damaſc. II, 356. 435. Theodoret. Etſi Paulus Epheſ. 4, 14. habeat περιφέρεσθαι, tamen hic Codices alterum probant. Apud Baſil. III, 403. b. oratione ibi ita poſtulante, eſt παραφέρεσθαι. Παρὰ et περὶ tam per ſe, quam in compoſitis facile permutantur. Hoc ipſo loco in Cod. Aug. eſt ſigla, quae tamen παρὰ notat. Scilicet, quando litterae π. impoſitum eſt ε. notat περί. Iſtud ε. vero plerumque refert formam ſemicirculi cum virgula in medio, ut in multis Codd. occurrit. Quando vero παρὰ notat, iſta quidem ſigla ipſa etiam refert ſemicirculum, plerumque tamen cum virgula longiore, quam in ε. Iſta vero prior ſigla recta forma eſt ſuper π. poſterior vero, reclinata ad latus ſiniſtrum, incubat, ut virgula verſus dextram ſurſum aſcendat. Utriusque ſpecimen in Apollonii edit. Villoiſoni conſpicitur tabula III.

ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες. ἔχομεν 10.
θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν
ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. ὧν 11.
γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρ-
τίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως,
τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς
παρεμβολῆς. διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ 12.
διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς
πύλης ἔπαθε. τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς 13.
αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν
αὐτοῦ φέροντες. οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε 14.
μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπι-
ζητοῦμεν. δι᾽ αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν 15.
θυσίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ θεῷ, τουτέστι
καρπὸν χειλέων, ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ. τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ 16.
ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις
Τέλος τῶν ἁγίων. εὐαρεστεῖται ὁ θεός. [Τέλος.] [Ἀρχή.] 17. M.
πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπεί-
κετε·

XIII, 17. M. μηνὸς δεκεμβρίου ς. τοῦ ἁγίου νικολάου· καὶ τοῦ ὁσίου ἀντωνίου, μηνὸς ἰαννουαρίου ιζ. ἀδελφοὶ, πείθεσθε.

12. διὰ τοῦ ἰδίου αἱμ.] Cyrill. V, c. 126. ſemel, τῷ ἰδίῳ αἵματι, ſed alibi vulgatum.

13. παρεμβολῆς] πύλης. E. Cyrill. I, a. 528.

14. ἐπιζητοῦμεν] + ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. E. Cyrill. I, g. 23. 155. 174. 259. IV, 890. Sed omittit III, 574.

15. ἀναφέρωμεν] ἀναφέρομεν. A. Cyrill. I, a. 60.

17.] Baſil. II, 570. ſine varietate.

κετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν
ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα
μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ
ϛενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.
18. προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πεποίθαμεν γὰρ,
ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι
19. καλῶς θέλοντες ἀναϛρέφεσθαι· περισσο-
τέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα
τάχιον ἀποκαταϛαθῶ ὑμῖν.

ΚΒ. ἐυχὴ πρὸς θεὸν περὶ τῆς ἐις ἀρετὴν ἀγωγῆς καὶ οἰκονομίας.

20. ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ
νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν
μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν
21. κύριον ἡμῶν ἰησοῦν, καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν
παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ
θέλημα

18. πεποίθαμεν] πειθόμεθα. E. Huius nullum vestigium inveni in meis. Chrys. XII, 313. 314. aliquoties, ac diserte vulgatum habet. Immo, Vulgata adeo, *confidimus.*

20. νεκρῶν] τῆς γῆς. E. Chrys. XII, 314. c. addens: περὶ τῆς ἀναϛάσεως τοῦτο εἴρηται. Hoc non opus erat addere, si νεκρῶν retinuisset. Ita legunt non nulli Jes. 63, 11. loco τῆς θαλάσσης. Chrys. ibid. addit χριϛὸν, post ἰησοῦν, ut Theodoret.

21. ἔργῳ ἀγαθῷ] Sic et Chrys. XII, 314. d. 315. b. sed continuo posteriori loco ita: εἰπὼν δὲ, ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ, ἔδειξεν, ὅτι καὶ βίον ὀρθὸν ἔχειν δεῖ, καὶ δόγματα. Ex 2. Thess. 2, 17.

θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον
ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ ἰησοῦ χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα
Τέλος τοῦ ἁγίου. εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. [Τέλος.]
Ἄρξου τῆς γ. [Ἄρξου.] παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, 22.
ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ
γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. γινώ- 23.
σκετε τὸν ἀδελφὸν τιμόθεον ἀπολελυμένον,
μεθ᾽ οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.
ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν 24.
καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς
οἱ ἀπὸ τῆς ἰταλίας. ἡ χάρις μετὰ πάν- 25.
Τέλος τῆς γ. των ὑμῶν. ἀμήν. [Τέλος.]

Πρὸς ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς ἰταλίας
διὰ τιμοθέου. στίχων ψγ.

ἐν ὑμῖν] ἐν ἡμῖν. D.

τῶν αἰώνων] — D.

22. ἀνέχεσθε] ἀνέχεσθαι. E.

23.] Ath. II, 411. ἀδελφὸν ἡμῶν τιμ. Ex hoc loco autem hanc epiſtolam vindicat Paulo.

24. πάντας prius] Semel omittit Chryſ. v. XII, 315. b. d.

οἱ ἀπὸ] Sic Chryſ. l. l. 315. b. ſed 316. a. οἱ ἐκ.

Divina

Divina favente gratia totius N. Testamenti iteratam recensionem hic absolui medio meridie die XXIX. Januarii 1803. *Te vero in fine laborum meorum appello,* παντόπτα καὶ παντεπίσκοπε Θεὲ καὶ ἀπαραλόγιστε κριτὰ, *si usquam in hoc opere sciens fefelli, aut, si quid dolo malo dissimulavi, aut, si ullas ullius religionis aut sectae partes contra argumenta critica ac meam ex eis persuasionem temere secutus sum, aut, si non omnem, quae potest cadere in hominem, curam et diligentiam adhibui: sin alia omnia, complectere me, meosque tutela tua.*

2174.
6 Zeilen
47 Bogen
p. 185

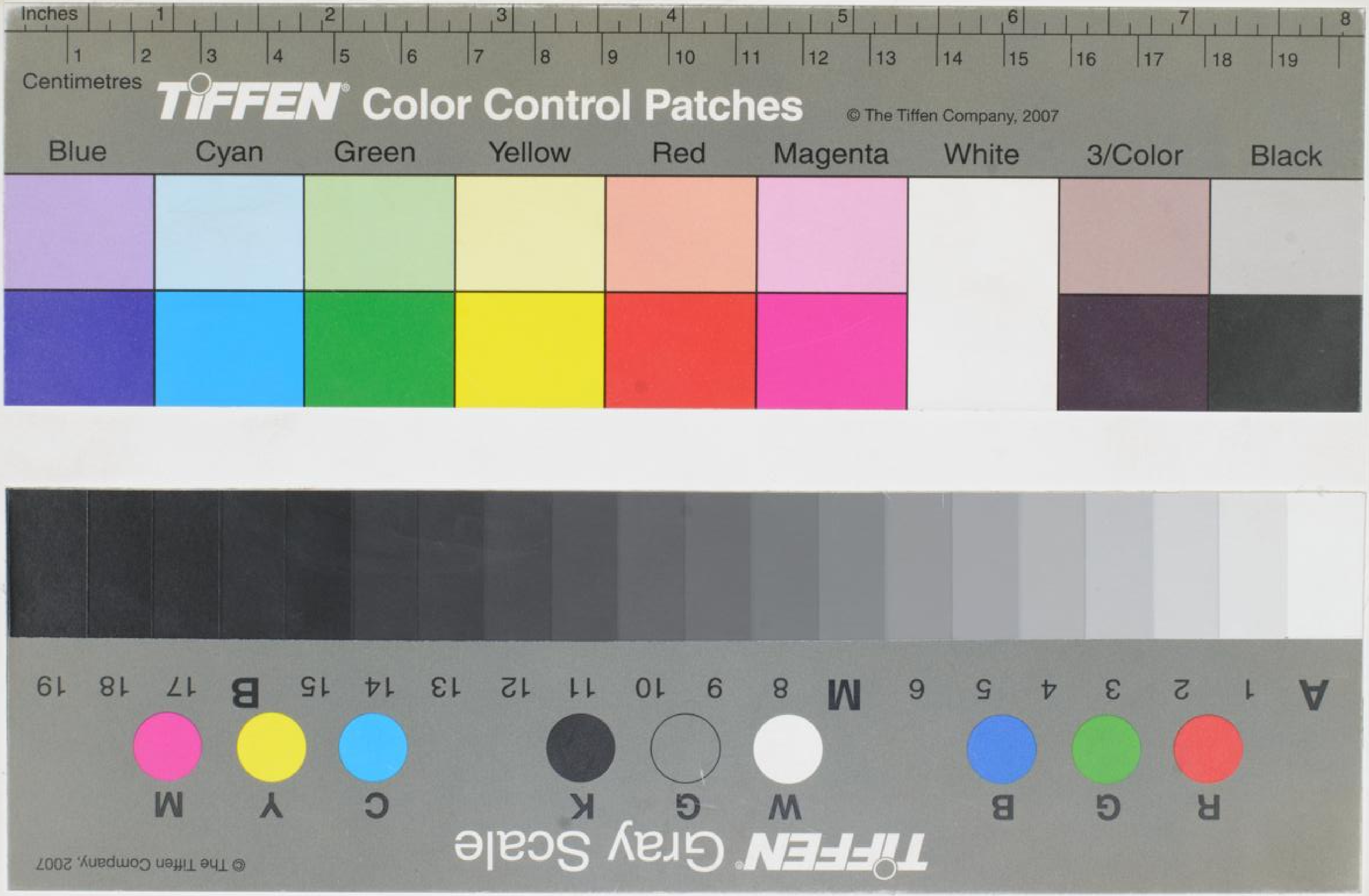
Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007